

تفسیر نعمانی

(صاحب التفسیر ملا نعمان نك ترجمهء عالی)

مشار الیه استرلی تباق مضافانده ثمن نام قریه دین امیر بن عثمان نام کسه نك اوغلیدر قزان مضافاتی قورصاده عالم مشهور ابوالنصر ملا عبدالنصیر بن ابراهیم نك در سینه ملازمت ایدوب ذاتنک خیلی استعداد بولدقندین ابوالنصر حضرتلر ندین کوب استفاده قیلغان و بعض نازک مسئله لر نی آنکلاب معاصر لر ندین کیچکان و استاذینک بعض آثارینه مناسبتلی تحریر لر و آنک (هفتیک) تفسیرینه تکمل قصدیل قرآن کریمگه تفسیر یازه باشلاب سورة کهفگه قدر ایرشدرگان . استاذی صونکنده بر آز قورصاده درس برله اشتغال ایدوب بالاخیرداغستان طرفلرینه کیدوب شونک وفات بولغان .

(سبب طبع)

قزان ترکیسنده هفتیک و قرآن ایچون اعتمادلی تفسیر کوزلمادکندین وترکیخوانلر طرفندین هر ایکسی کرکنسولگانلکدین قزانده مکتبه الشركة ، استاذ مذکور ابوالنصر القورصاوی حضرتلرینک (هفتیک تفسیرینی) طبع ایتدیروب؛ بودعه اشبو ملا نعمان مرحوم نك (قرآن تفسیرینی) آغر عباره لرینی تسهیل و بعض اورنلرینی اصلاح ایدرهک مستعینا بالله الکزیم ، فقیر نك تحت نظارتنده باصدروغه همت قیلدی الله یاردم ویرگای ایدی . عالم جان

طابع و ناشر لری :

« ابراهیم ادیسفی و شرکاسی »

باصدرو حق ناشرلرینه عاقدور .

خارطیه مطبعه
قزان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نه حدیم وار خدا ننگ حمدینی من مدعا ایتمک منکابس در اوزی نی دیسه آنی تصدیق ایتمک
 بودر کا هدین دم اورماز بولغاچ منی عیب ایتمک نی دم اورسین براو کم خواجه سی دیسه هیچ فکر ایتمک
 منه نعمان زهد خود بیرون پای وزین دریای جان فرسا بیرون آی
 زونشانی جزئی نشانی کس نیافت چاره جز جان فشانی کس نیافت

مولوی حضرت ابوالنصر عبدالنصیر بن ابراهیم البلغاری القورصاوی (رحمه الله تعالی)
 هفتیک شریفنی لسان ترکی اوزره ترجمه قیلوب حج سفرینه چقد قلمرنده ؛ بلکه
 تمام قرآن عظیمنی ترکی ایله ترجمه قیلونسه نفی عام اولاچق ایکان دیه کیندکلی ذهن
 حر یقلمزده مستدیم اولدی وصاحب شرع صلوات الله علیه ننگ (بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً) یعنی منم
 طرفمدن امتکه ایرشدر یکز گرچه برگنه آیت معنی سی اولسه ده دیگان خطاب عاملری
 قهر وغلبه طریق ایله قلب ضریلمر مزه مستولی اولوب ؛ کلام شریفنی ننگ ابتدا سندن ترجمه سینه
 شروع ایتدک و کند مولوی حضرت لرنندن مشافیه استفاده ایدلان معانی شریفنی وباشقه ثقات
 راسخین ننگ کتب مند اوله سنک مضبوط اولان معانی وفوائدنی تقریر و تخریر شرطی ایله ؛ سبحان الله کند
 عظم وهوای صرفم ایله تفسیر کلام بانینی تقریر و تخریر قیلورغه والا فایسی یرمنی سفدر ورو قایو
 کوک منکا ظل ظلیل اولور بس اعتماد ثقات راسخین گه در . مثلا تفسیر مبارک ابی السعادات
 ابن الاثیر و تفسیر فقیه ابواللیث و تفسیر امام قرطبی کبی و ترجمه مرفومه بعض اذهان
 مکدر اوله فالسه لر تغییر و تبدیل ایلامیوب^(۳) مذکور کتب مند اوله که رجوع لری موجودر .
 بیت : فکم من عائب قولاً صحیحاً وآفته من الفهم السقیم

خدا یارین بر نعمان زابر فضل بارانی که از هر چه آن به بهر تست شوید پاک دیوانش

(۳) تسفه نظر برله درستنی خطاغه تبدیل ایلمسون دیک بولسه کک : والا تغیر و تصحیحی لازم
 کور لیش اور لاری یوق دگل . انشاء الله نظر ایدلسه کک . عالم جان .

تفسیر نعمانی

سورة فاتحه سبع آیات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باشلیمن شوندای الله نك اسمی برلن که اول الله بنده لرینه دنیاده هم آخرنده کامل رحمت نیلغوچیدر. رحمن هم رحیم لفظی ایکسی بر معناده در. (۲) هر ایکوای اسماء حسنی دن اولوب بو اورنده تکرار اینلوی غافل لره تنبیه ایچوندر هر ارشده خصوصاً قرآن کریم اوقوغان وقتده فقط الله تعالی دن یاردم استاب؛ الله تعالی دن یاردم استگان وقتده الله تعالی که تمام توجه ایدوب، قلبنی ذکر خدا ایل، تولد رفق تیوشدر تاکه خاطر کده الله دن باشقه غه اورن فاله ماسون ۱ (الْحَمْدُ لِلَّهِ) کمال و ماقتا و صفتلری ایل، صفتلر نطق بر الله غه خاصدر. هیچ بر معناده شبیه و نظیری یعنی او خشاشی یوقدر. یاکه کمال و محمده صفتلری ن اظهار و بیان ایتمک فقط الله تعالی که خاصدر بواش باشقه هیچ ذاتنک قدرندن کیلمس (رَبِّ الْعَالَمِينَ) ❀ اول الله تعالی بارچه عالمه نك خواه سی و نر بیه چی سیدر. ۲ (الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) ❀ معناسی اوندی ۳ (مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ) ❀ اول الله تعالی حساب کونینک حکم ایدوچی سیدر. یوم الدین شول کوندر که؛ اول کونده دین عمللرندن هم دین علملرندن باشقه هیچ نر سه فائده بیرمس ۴ (اِيَّاكَ نَعْبُدُ) سنی بر لایمز و سنک اغنه کامل تو بئچیلک ایل عبادت قیلامز (وَايَّاكَ نَسْتَعِينُ) ❀ و سنک عبادت کده و باشقه هر ارشوزده سندین گنه یاردم استایمز ۵ (اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) ❀ ثابت قیل بزارنی قرآن ایل عمل فیلمقده که اهل السنه و الجماعه نك چنتکه توغری بولیدر ۶ (صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ) ❀ شول آدملر نك بولینه که آنلری اعزاز و اکرام قیلدک، آنلر انبیاء و خواص اصحابدر. ۷ (غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ) ❀ شول آدملر نك بولندن باشقه غه که آنلر اغه غضب و قهر ایتمک (وَلَا الضَّالِّينَ) ❀ و شول آدملر بولندن باشقه غه که آنلر کتاب و سنت بولندن آزوب بدعت و ضلالت بولینه توشدیلر. سورة فاتحه نی تمام ایتمکدن صوڭ سکنه ایل، فصل ایدوب آمین دیمک سنتدر معناسی قبول ایتمکدر.

(۲) ایکلی لفظ ایکی معناده بولور (رحمن) باغشلاوچی (رحیم) احسان ایدوچی معنالارنده بولدی
اولی کورلدر. عالم جان

سورة البقرة مدنية مائتان آية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

١ (الْم) بولگمه نك معناسين الله تبارك وتعالى نك اوزينه تابشرديلر معناسى بودر ديوب
سلفلر قطع ايتديلر ٢ (ذَلِكَ الْكِتَابُ) اوشبو قران الله تعالى نك فللرينه ايندرمش كتابيدر
(لَارِيْبَ فِيْهِ) شك يوقدور اول قرآن نك الله تعالى كلامى ايكاننده هم حق يولنى
بيان ايتكمنده (هُدًى) حق يولنى بيان ايتكوجيدر اول قرآن (لِّلْمُتَّقِيْنَ) الله دن
قورقوجى كهمه لر گه ٣ (الَّذِيْنَ) الله دن قورقوجى لر شونداى كهمه لر در (يُّؤْمِنُوْنَ)
اشانورلر (بِالْغَيْبِ) قرآن نك غيبدين بيرگان خبرارينه (وَيُقِيمُوْنَ الصَّلٰوةَ)
ودائم اوقورلر نمازلرينى (وَمَا رَزَقْنَاهُمْ) آنلرغه بزرقلاندرغان ماللردن (يُنْفِقُوْنَ)
چفارلر يعنى فقرغه صرف قيلورلر ٤ (وَالَّذِيْنَ) دخى شونداى كهمه لر در (يُّؤْمِنُوْنَ)
اشانورلر (بِمَا اُنزِلَ اَيْلَيْكَ) سكا ايندرلمش قه آنغه (وَمَا اُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ) دخى سندن
اليكى پيغمبرلر گه ايندرلمش كتابلرغه تورات انجيلز بوركى (وَبِالْآخِرَةِ) هم آخرنكه يعنى
آخرنكه بولاچق حاللر گه (هُم يُّوقِنُوْنَ) اول منلر اينانورلر ٥ (اُولٰٓئِكَ) اوشبو صفتلر برلر صفتلانمش
كهمه لر (عَلَى هُدًى) توغرى بولغه كونللك اوزرينه در (مِنْ رَبِّهِمْ) آنلرغه الله تعالى نك
فضل وكرمندن (وَاُولٰٓئِكَ) دخى اوشبو كهمه لر (هُم الْمُفْلِحُوْنَ) آخرنكه مقصودلرينه يتكوجى
كهمه لر در ٦ (اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا) تحقيق كافر بولغان آدملر (سَوَءٌ عَلَيْهِمْ) برابر در آنلرغه (اِنَّذَرْتَهُمْ)
كيرك سين آنلرنى كافركلرى ايجون عذاب ايدلر چك ديوب قورقت (اَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ) كيرك قورقتمه
(لَا يُؤْمِنُوْنَ) سنك قورقتمه اشاناسلر همان كافر ليكك دوام ايدر لر . بو آيت ابو جهل كى كافرلر
خصوصنك ايندى ديديلر ٧ (خَتَمَ اللّٰهُ) پرده سالدى الله تعالى (عَلَى قُلُوْبِهِمْ) اول كافرلر نك كوكللرينه
(وَعَلَى سَمْعِهِمْ) دخى اول كافرلر نك قولقلر نك بولغو چيدر (وَعَلَى اَبْصَارِهِمْ) دخى كوزلر نك بولغو چيدر
(غشاوة) پرده بس كوكللرى برلر قرآن نك معناسن فهله مس بولديلر قولقلرى برلر
ايشوتمس كوزلرى برلر كورمز بولديلر دنياده بونداى ضلالتك قالديلر (وَلَهُمْ) دخى آنلرغه
بولغو چيدر آخرنده (عَذَابٌ عَظِيْمٌ) كامل فاتى عذاب ٨ (وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُوْلُ) آدميلردن
بعضى ايتنه (اٰمَنَّا بِاللّٰهِ) ايناندى اللهغه (وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ) قيامت كونينه ايناندى ديوب
(وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِيْنَ) حقيقتك آنلر مؤمنلر تو گل منافقادر . بو آيت هم مونك صوكتك اولان اون اوچ
آيت منافقلر حقنده ايندى ديديلر ٩ (يُخَادِعُوْنَ اللّٰهَ) ظن قيلور آنلر اللهنى آلدن ديوب،

(وَالَّذِينَ آمَنُوا) دخیده مؤمنلری آلدیمز دیوب ظن ایدرلر (وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ) آلداسلر آنلر مگر اوزلرن آلدارلر یعنی بواشلری ننگ و بالی اوزلرینه فایتور دنیاده و هم آخرنده (وَمَا يَشْعُرُونَ) بلمسلر آنلر اول و بال ننگ اوزلرینه فایتا چاغین ۱۰ (فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) بولدی اول منافقلر ننگ کوللر نده شك آغرقی یعنی قرآن حکمینه شك توندیلار (فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا) بس بوشك سبیلی آرتدردی الله تعالی آنلرغه آغرقی یعنی شك اوستینه شكی (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) دخی باردر آنلرغه آخرنده فاتی رختکوی عذاب (بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) رسول هم قرآن بالغان دیمکری سبیلی ۱۱ (وَإِذْ أَقِيلَ لَهُمْ) هر وقت ایتولسه اول منافقلارغه (لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ) فساد قبلما کز برده یعنی دنیاده معصیت قبلما کز دیوب (قَالُوا) اینه لر آنلار (إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ) ایس بزمگر بخشیلق قیلغو چیلاردر دیوب ۱۲ (إِنَّا نَهْمُ الْمُفْسِدُونَ) بلگزای مؤمنلر آنلاردر فساد قیلغو چیلار (وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ) لکن بلمی لر فساد قبلما نلرین.

۱۳ (وَإِذْ أَقِيلَ لَهُمْ) فایجان ایتولسه اول منافقلرغه (آمَنُوا) ایمان کیلتر کز دیب (كَمَا آمَنَ النَّاسُ) باشقه کشی لر یعنی صحابه لر ایمان کنورگان کبی (قَالُوا إِنَّا مومن) ایتور اول منافقلر آبا بز ایمان کیلتره مزمی؟ (كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ) سفیه لر ایمان کلترورگان کبی (إِنَّا نَهْمُ السُّفَهَاءُ) بلکزای مؤمنلر! اول منافقلار اوزلری سفیه، اهمقلدر (وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ) لکن بلمایلر اوزلریننگ جهالتلرینی ۱۴ (وَإِذْ أَقُولُوا) هر وقت کورسه لر اول منافقلر (الَّذِينَ آمَنُوا) مؤمنلری (قَالُوا إِنَّمَا) ایتورلر بزلر ایناندق سزلر اینانغان کبی دیوب (وَإِذَا خَلَوْا) اگر آولانغه کیلسه لر (إِلَى شِيَاطِينِهِمْ) اوزلریننگ شیطانلارینه یعنی اوزلریننگ الوغلاری ایله آولانغه کورشسه لر (قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ) ایتلر تحقیق بز سز ننگ برله یعنی دینگرده (إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُنَ) ایماسمز مگر محمدنی هم آنک اصحابین مسخره قیلغو چیلاردن مز ۱۵ (اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ) الله مسخره قیلور آنلارنی. این عباس دن روایت ایتدیلا رکه؛ منافقلارغه جنتدن ایشک آچلور قچان کره مز دیب فصد ایتسه لر جنت ایشگن آنلارغه باغلا نور مؤمنلر مونی کوروب کولارلر شونک آنلر مسخره بولورلر.

(وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ) دخی فالدر الله آنلرنی اوزلریننگ ضالتلر نده (يَعْمَهُونَ) حیران فالورلار، حق یولنی تابارغه قادر بولماسلار بس بودر آنلار ننگ مؤمنلاری مسخره قیلولرینک جزاسی ۱۶ (أُولَئِكَ) مذکور صفتلر برله صفاتلانمش کسه لر (الَّذِينَ اسْتَرَوْا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى) کفرنی ایمان اوزرینه صاتوب آلمش کسه لردر (فَمَارَبَّحَتِ تِجَارَتُهُمْ) بس فائده حاصل ایتدی آنلارغه اول سودالری (وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ) دخی بولمادیلار نوعری بولغه کونلگو چیلردن

۱۷ (مَثَلَهُمْ) اول منافقلارنك اوضشاشى (كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا) فارانغو كىچمه ده
 اوت ياندرغان كشيلىر كبيدر (فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ) اول اوت روشن قىلغان زمانده
 ياندرغان كهمه لرنك اطرافن (ذَهَبَ اللَّهُ بُنُورَهُمْ) سونردى الله تعالى آنلارنك اوتىنى
 (وَتَرَكَّهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ) فالدردى آنلارنى فارانغولق اچنك (لَا يَبْصُرُونَ) هيچ نرسه كورمديلار.
 منافقلر هم اوشنداق ظاهر تلارى برلن رسولگه ايناندىق ديوب ايمان نورن ياندرديلار؛
 اما كوكللىرى برلن انكار ايتوب اول ايمان نورن سوندرديلار كفر فارانغوسنده فالديلار.
 ۱۸ (صُمٌّ) صا كُفر اولادرد اول منافقلر يعنى حقنى ايشوتماسلر (بُكْمٌ) تلسزلاردر يعنى حقنى سوزله مسلر
 (عُمِّيٌّ) صوفلرلر در يعنى حقنى كورماسلر (فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ) بس اول منافقلار فايتماسلار ضلالتلر
 ندين ۱۹ (أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ) با كه اول منافقلر كوكدن اينگان يغمور اچنك گى كهمه لركى دور
 (فِيهِ ظُلُمَاتٌ) باردر اول يغمور اچنك فارانغولق لركى كىچ ويغمور فارانغولقى كى (وَرَعْدٌ)
 دغى باردر رعد اسملى فرشته بور عدنك خدمنى بلوط قوماندنر (وَبَرْقٌ) دغى رعدنك
 قانچى سى، يافتىلقى (ياشنى) باردر (يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ) قوبارلر اول كهمه لركى بارماقلرن
 قولالرينه (مِنَ الصَّوَاعِقِ) كوكدن اينمش ناوشدين فورقولر ندين (حَدَّرَ الْمَوْتَ)
 اولمدين صافلانق اوچون . بس فرآن هم بو يغمور كى دور يغمور
 نتاك كم برنك نوزكگنه سبب اوشنداق قرآن آدميلارنك نوزكگنه سبب در فرآن
 امر ايتكان عبادت لركى منافقلارغه يغموردغى فارانغولق كى دور قرآننك جهنمدن فورقتماقى
 رعد كى دور ورسول الله نك حق رسول ايدكينه دلالت قىلغان آيتلر برفق كى دور اما مذكور
 يغمور اچنك كى كهمه لركى نتاك اولمدين صافلانوب بارماقلارين قولالارينه قوبارلر
 شونك كى بو منافق لركى قرآن آيتن ايشوتماسكه اجتهاد قىلورلر؛ نى قدر آچق معنالى
 بولسه ده (وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ) الله كامل بلكوچيدر كافرلرنك عملنى بس بو قرآنغه
 انكار ايتكان كهمه لركى كافرلر ۲۰ (يَكَادُ الْبَرْقُ) يقين بولور آچق معنالى آيتلار (يَخْطِفُ
 أَبْصَارَهُمْ) ضرورب آلورغه اول منافق لرنك كوزلرينى (كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ) هر وقت روشن
 قىلسه اول آيتلر منافقلارغه يعنى آنلارنك تلاگانينه موافق اينسه (مَشَوْا فِيهِ) بورلر
 اول آيتنك حكى برلن (وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ) هر وقت فارانغولق اوزرنده اينسه اول آيت
 منافقلرغه يعنى آنلار دعواسى نك خلافيه اينسه (قَامُوا) توفى ايدوب فالورلر،
 اول آيت ايلان عمل قىلماسلار (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارَهُمْ) اكر تلاسه الله تولى
 كيتارور ايدى اول منافقلرنك قولالارينى هم كوزلرينى بس صافلانماق لازم ايدى
 الله نك عذابندين وقرآنغه مخالفت قىلماقدن (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) حقيقتك الله تعالى

هر شیئی قبلماقغه قادردر. بوآیت لردین مقصود مؤمن اولان کسه ار مذکور
 منافقر صفتندین صافلاناق لازم دیمک اولور ۲۱ (یا ایها الناس) ای آدمیلر (اعبدوا
 ربکم) اوزکزنک خواهه کزغه عبادت فیلوکز (الذی خلقکم) آندای خواهه که؛ یوفدن بار
 قیلدی سز لرنی (والذین من قبلکم) دخی سزدن مقدم کسه لرنی (لعلکم تتقون) *
 الله دن فورقویلهر جهله سندان بولوکز اوچون عبادت فیلکز ۲۲ (الذی جعل لکم الارض
 فراشا) براندی اول الله سزک فائده کز اوچون بیرنی نوشک ایتوب (والسماء بناء)
 دخی کوکنی براندی سزک اوچون فیه ایتوب (وانزل من السماء ماء) دخی ایندردی
 کوکنن بغمورنی (فاخرج به) اوستوردی اول بغمور ایلن (من الثمرات) هر توری
 بهش لرنی (رزقا لکم) سزگا طعام اوچون (فلا تجعلوا لله اندادا) بس اینما کز الله تعالی نک
 شریکری بار دیوب (وانتم تعلمون) * اوزکز شکسز بل سز اول شریک دیگانلارنک
 هیچ نرسه بارانورغه قادر بولماغانن بس هر شیئی برانقوی الله تعالی در فقط الله
 تعالی که عبادت قبلماق لازم دور ۲۳ (وان کنتم فی ریب) اگر بولسا کز سز شک اچنده
 (مما نزلنا علی عبدنا) محمدکا ایندرگان قرآن توغریسنک (فأتوا بسورة من مثله) کیلتور-
 کز اوز کوکلکزدن چهاروب برسوره قرآن سورهمی کبی (وادعوا شهداءکم من دون الله)
 چاقرکز ملالکزنی الله دن باشقه یاردم اوچون اوزکزگا (ان کنتم صادقین) * اگر راست بولسا کز
 محمد اوز کوکلیندن چهاروب اوقی دیگان سوز کزده. بس کفار نیجه مرتبه جمعیت اولوب قرآن
 آیتلرینه اوخشاغان سوزنی برسوره قدریک اوز کوکل لرنندن اوقورغه قادر اولمادیلار قرآن نک
 معجزه ایکانی شول وقت ظاهر بولدی ۲۴ (فان لم تفعلوا) اگر سوره کیلتورمکنی قبل آلماسا کز
 (ولن تفعلوا) هم کیلتورور که طاقت کزده یتماس هیچ دلیل سز فرآغه انکار اینما کز! (فاتقوا النار)
 بس فورق کز جنمندن (اللی وقودها) اول جهنم شول روشلی درکه آنک اچنک گی اوطن (الناس
 والحجارة) آدمیلر هم طاشلاردرر وایت ایدرلر هر آدم نک موینینه بر طاش بیلاب سالورلر؛ تا که
 یوقاری فالقوب چه ماسون دیب (اعدت للکافرین) * حاضرلندی اول جهنم کافرلر اوچون
 ۲۵ (وبشر الذین آمنوا) شادلندر ای محمد مؤمنلرنی (وعملوا الصالحات) دخی ایزگو
 عمل فیلدیلار اول مؤمنلار (ان لهم جنات) تحقیق بولغوجیدر آنلارغه باقچه لر
 (تجری من تحتها الأنهار) اول باقچه لرده آغاچلار آراسنده چشمه لر آغار (کلما رزقوا
 منها) هر وقت طعام کیلتورلسه اول باقچه لردین (من ثمرة رزقا) بهشدن بولغان طعام لرنی (قالوا
 هذا الذی رزقنا من قبل) ایتورلر بو اولگی آشاغان بهش لرمز دیب چونکه توسلری
 بر توسلی بولوب کیلور (واتوا به متشابها) کیلتورلور آنلرغه اول بهش لر بر برینه اوخشاش

بولوب بس بلماس لر بری برینه باشقه دیوب اما آشاغاج بلورلر (وَلَهُمْ فِيهَا) دخی مؤمنلرگه باردرد شول باقجه لرده (أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ) عیب و نقصاندین پاك قزلر یعنی خلقتلرنده کامل هیچ آدم و پری قولى تیمگان بولورلر (وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) دخی اول مؤمنلر شول باقجه لرده منگوفالغوجیلاردر ۲۶ (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي) حقیقنده الله تعالی او بالوب فالماس (أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةٌ) بیان ایتمکدن چین لر نی مثال ایتوب (فَمَا فَوْقَهَا) چین لردن اوستون حشرانلر نی ده مثلا اورمه کوچ کبی . چونکه الله تبارک و تعالی بعض آبتلرده چین و اورمه کوچنی مثال ایتوب کافرلرکا حکم بیان ایتدی کافرلر کولشدیلار بوسوز خدا سوزینه اوخشامیدر دیوب بس اول کولوار بنگ تيموش سز لگینی بیان ایتوب بو آبت ایتدی (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا) اما مؤمنلر (فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ) بله لر اول چین هم اورم کوچ ایله مثال الله تعالی دن کیلکان حق مثالدر دیوب (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا) اما کافرلر (فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا) اینه لر نی نرسه تلادی الله تعالی چین هم اورم کوچ برله مثال کیلتور و دن ؟ ؛ یعنی نی فائده موندای حقیر نرسه لر نی ذکر ایتمکده دیدیلار . الله آنلرغه جواب ایتوب ایتدی : (يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا) ضلالت که سالور الله تعالی بو مثال سبیلی کوب خلقنی یعنی انکار اینکان کافرلر نی (وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا) دخی توغری بولغه سالور اول مثال لر سبیلی کوب خلقنی مؤمنلر نی بس بو مثال لر نی کلنورمکده حکمت : کافر لردن مؤمن لر نی آیرماق در نتاک کم انکار فیلوب کافرلر آیرلدیلار . (وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ) ضلالت هم هلاکنکه سالماس الله تعالی بو مثال سبیلی مگر کافرلر نی و فاسق لر نی ۲۷ (الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ) بوزارلار اول فاسق لر الله نك امرینی (مَنْ بَعْدَ مِيثَاقِهِ) اول الله تعالی فاتیلق اوزرنده امر اینکان دین صونك (وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ) دخی کبسالر الله تعالی تونا شورغه واجب اینکان نرسه لر نی فرنداشلار که کورشمک کبی (وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ) دخی فساد فیلورلر برده معصیت فیلوب . (أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) بو صفتده بولغان کسه لر : آنلاردر هلاک بولغوجیلار ۲۸ (كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ) نیچوک کافر بولاسز الله تعالی گه (وَكُنْتُمْ أَهْوَاتًا) حالبوکه بولدگز اولك اولوك یعنی منی صوی (فَاحْيَاكُمْ) بس الله تعالی ترگذدی سزنی جان بیروب (ثُمَّ يُمِيتُكُمْ) دخی اولترر سزنی اجلکز بتکاج (ثُمَّ يُحْيِيكُمْ) دخی ترگذر سزنی قیامتک سوال اوچون (ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) دخی اللهغه قایتارلور سز عملگزار اوچون جزا کوررگه بس موندای قادر خداغه کافر بولما تکز عیب قبیح ایشله ۲۹ (هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) براندی اول الله سزنگ فائزگزه برده گی نرسه نك بارچه سون یعنی اول نرسه لر نی کورب عبرت آلوب بونلارنك بریارانقوچیسى

باردر دیوب ایمان کیلتورمک او چون (ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ) برده گی نرسه لرنک بار چه سنی
 یار اتقاچ فصد فیلدی الله کوکنی براتماغه (فَسَوَّاهُنَّ سَمِعَ سَمَوَاتٍ) بس براندی اول کوکلرنی بنی قات
 اینوب (وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) اول الله هرشی نی یار انمقنی بلگوچیلدر ۳۰ (وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ)
 یاد ایت ای محمد امتکا! سنک ربك ایتدی فرشته لر گه: (إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً) برده
 بر خلیفه براتماقی بولامن دیوب یعنی آدم علیه السلامی (قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا)
 ایتدی لر فرشته لر الله غه آیا ایماناق فیلوچیلدر نی بر گه خلیفه ایتما کچی بولاسکی؟ (وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ)
 دخی فان نوکوچیلدر نی (بس مکر وه کوردیلار آدم نی یار انمقنی) (وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ
 لَكَ) حالبوکه بز لر تسبیح ایتمه مز حمد ایتمه مز دخی سنی پاک دیوب اعتقاد ایتمه مز دیدیلر (قَالَ)
 ایتدی الله تبارک و تعالی فرشته لر گه (إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ) تحقیق من بل من سز بلمگان نرسه لر نی
 وهم اش لر نی فرشته لر بلمدیلر اوز لرنده گی عاصی الله تعالی گه اطاعتدن باش نارتقان ابلیس نی
 هم آدم بالاسنده انبیا و اولیا بولاقچنی شول سبیلی آدم یار انلماقنی مکر وه کوردیلار اما بو آیت
 الله تعالی دن اینکاچ سوز لرنندن استغفار فیلدی لر ۳۱ (وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا) او گراندی
 الله تعالی آدم گه اسم لرنک بار چه سون (ثُمَّ عَرَّضَهُمْ) دخی کورگزدی اول اسم لرنک ایالرون
 (عَلَى الْمَلَائِكَةِ) فرشته لرگا (فَقَالَ أَنْبُؤْنِي) ایتدی الله تعالی فرشته لر گه خبر بیرکز (بِأَسْمَاءِ
 هَؤُلَاءِ) بونرسه لرنک اسم لرنندن (إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) اکر صادق بولسا کز آدم نی
 برانوده آرتق فائده بوق دیکان سوز گرده ۳۲ (قَالُوا سُبْحَانَكَ) ایتدی لر فرشته لر الله تعالی گه
 پاک دیوب بل مز سنی هر نقصا ندین (لَا عِلْمَ لَنَا) برده بر نرسه نی ده بلویوق (الْأَمَا عَلَّمْتَنَا) مگر اوزک
 بلدرگان نرسه نی گنه بل مز (إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ) حقیقتک سن گنه سن کامل بلگوچی (الْحَكِيمُ) هر
 اشنی مصلحت اوز ره فیلجوچی. (بس فرشته لر اوز لرنک کیهچیلک کورگاز دیلار) ۳۳ (قَالَ يَا آدَمُ
 أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ) بس ایتدی الله تعالی ای آدم خبر بیر فرشته لرگا اول نرسه لرنک اسم لرنندن
 (فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ) بس خبر بیرگانه آدم علیه السلام آنلارغه اول نرسه لرنک اسم لرنندن
 (قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ایتدی الله تعالی فرشته لرگا دیمدم می؟
 تحقیق بلور من برده و کوکل گی باشرون نرسه لر نی (وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ) دخی بلور من سز نک
 آچق عمل لر کزنی (وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) دخی سز لر باشرون فکر ایتار بولد کز آنی هم
 بلور من. یعنی فرشته لر اچنده ابلیس فکر ایتکان ایدی اگر آدم مندین آرتق بولسه اطاعت
 فیلام دیوب فرشته لر موندین غافل ایدیلر ۳۴ (وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ) یاد ایت
 ای محمد ایتدک بز فرشته لرگا سچک فیلوکز آدم گا دیو یعنی آدم نی سچک برله حرمت فیلتور دیو
 (فَسَجَدُوا إِلَّا ابْلِيسَ) بس سچک فیلدی لر بار چه سی مگر ابلیس سچک فیلامدی (إِنِّي وَاسْتَكْبَرُ)

باش تارندی هم تکبرك فيلدى (وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ) هم كافر لردين بولدى. ۳۵ (وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ) دخى ايندىك اى آدم اوزك هم خاتونك توركز اوجماهد ديو (وَكُلَا مِنْهَا) دخى آشانكز اول جنتدن (رَغَدًا) كينك لك اوزرنده (حَيْثُ شِئْتُمَا) نلا گانگز چه يعنى نينداى آغاچدن نينداى يمش نى تليسز (وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ) اما مونه بو بىغداى آغاچينه ياقن بارماكز يعنى آناردن هيچ نرسه آشاماكز بو آغاچدن آشادن الله تعالى نهى ايتدى اما الله تعالى نك نهينه حكمت : دنيا محنت يورطى كوب جهندن كينك لك اولسه ده آدم اوغلينه بر جهندن هميشه نارليق نى كورساتوا اولور (فَتَكُونُوا مِنَ الظَّالِمِيْنَ) اگر آشاسا كز ظالم لردين اولور سز. ۳۶ (فَازْلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا) بس اغوا فيلدى شيطان آدم ايله هواغه اول يغاچ خصوصتك ابن عباسدن راويت ايتولدى: ابليس آدم نك نعمته تورماقن كوروب حسدايتدى جنت اچنده كى هر حيوانغه عرض ايتدى ميني جنته كرگز كز ديو بار چه سى باش تارندى مگر يلان باش تارنمادى تكلادى بس شيطان يلان آغزينه كروب جنت اشكينه كيلوب قچردى اى آدم و هوا بلدكز مى؟ نى اوچون الله تعالى سز نى نهى فيلدى بو يغاچدن نهى فيلمادى مگر بو يغاچنى آشاغان كمسه جنتده منگو فالاجق بو يغاچدن آشاماسا نكز منگو فالماس سز ديو بس موى ايشتكاج آدم و هوا اول يغاچدن آشاديلر (فَاخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيْهِ) بس چغاردى آدم ايله حوانى نعمت اچندن يعنى جنتدن (وَقُلْنَا اهْبِطُوا) ايندوك بز نوشكز جنتدن ديب يعنى آدم و هوا ابليس ويلان بار چه سى جنتدن سورلد يلاز (بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ) بر بر كز كادشمان بولوب بس ابليس هم يلانك آدم اوغلينه دشمان بولماقنى قيامتكه چه قالدى (وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ) باردر سز گابرده تورورلق اورون (وَمَتَاعٌ) دخى باردر اول برده فائلك لئورلق نرسه (الى حِينِ) اچلكز ينكاجى. ۳۷ (فَتَلَقَى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ) بس آدم عليه السلام غه الله طرفندان بر نيچه سوز اوگر ائلدى شول سوزلر نى چن كوكل بر له ايتوب الله غه تو به فيلدى (فَتَابَ عَلَيْهِ) الله تو به سون قبول فيلدى (اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ) حقيقتك الله تو به لرنى قبول فيلغو چيدر و مرحمت ابا سيدر . ۳۸ (قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيْعًا) ايندوك بار چه كز چقكز جنتدين (فَاَمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْى هُدًى) كيلور سز گامدين بيان يعنى رسول لر كتابلر (فَمَنْ تَبِعَ هُدَاىْ) هر كم تابع بولسه منم رسول هم كتابلر يمه (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ) كيله چكك خوف بولماس آنلرغه (وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ) دخى آنلر فايغو كورماس لر . ۳۹ (وَالَّذِيْنَ كَفَرُوا) شو نچلاين كافرلر (وَكَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا) دخى بز نك كتابلر مرنى يا لغاغنه توتقان كمسه لر (اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ) بوكسه لر جهنم ايله لر يهر (هُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ) آنلر اول جهنمك منگو قاله قى لر در ۴۰ (يٰٓاِبْنِيْ اِسْرٰٓئِيْلَ) اى يعقوب بالالرى اسراييل يعقوب پيغمبر نك اسمى در يعقوب بالاسندن مراد مدينه اطرفنده غى يهودلر در (اَذْكُرُوْا نِعْمَتِيْ الَّتِيْ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ) يادكزغه كيلتر كز سز گابيرگان نعمتلر ميني يعنى اوزلر كز گه وبالالركزغه بيردوك بو نعمتلر بار چه سى آلدغى سوره لر ده بيان فيلنور (وَاَوْفُوا بِعَهْدِيْ) وفايلو كز مينم ايتكن

نرسه لر بیه یعنی فرایض و واجباتنی ادا قیلکز (أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ) من وفا قیلور من سزگه قیلغان وعده که یعنی جنت برلن (وَأَيُّيَ فَرَاهِبُونَ) فقط مندین فورفکز. ۴۱ (وَأَمْنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ) ایمان کیلتور کز محمد که ایندرگان کتنامه یعنی فرآنغه (مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ) راستلا غوچی اول قرآن اوز فولکز داغی تورات هم انجیلنی (وَلَا تَكُونُوا أُولَٰئِكَ كَفَرْنَا بِهِ) بولما کز فرآنغه منکرلر نک اولکی سی (وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا) سانما کز مینم آیتنی دنیا مالی برابرینه یعنی یهود علماسی نورانلر نده کوروب محمد نک حق پیغمبر ایکانون بلدیلار اما محمد نک حق ایکانون ابیتساک بارجه عزت محمد که بولور خلقدن کیلکان فائز لر بزدن کیتار دنیا مالی او چون تورات حکمن فارا خلقغه ایتمادیلر هم فرآنغه انکار ایتمدیلر الله نک ایندرگان آیتلرین دنیا مالی برابرینه صاندیلر بس بوزمانک هم موندای مقصودلر او چون قرآن حکمن ناشلاما سلق لازمدر (وَأَيُّيَ فَاتَّقُونَ) فقط مندین فورفکز خلقدن کیلکان فائده کیسلمکدن فورفکز دیمک اولور.

۴۲ (وَلَا تَلْبَسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ) فاتشدر ما کز حقنی باطل برلن (وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ) باشر مکز حقنی (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) اول محمد نک حق پیغمبر ایکانون بله سز. ۴۳ (وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ) دایم اوفو کز نمازنی ایل یعنی جماعت ایل نماز اوفو کز. ۴۴ (آتَاءُ مَرْوَانَ النَّاسُ بِالْبَرِّ) بیوره سزمو آدمیلر که ایز گولک قیلوق برلن (وَتَنَسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ) اونوناسز اوز کزنی بو آیت هر امتنک علماسی او چون ایندی.

حضرت انس دن روایت ایتولدی: رسول الله معراجغه آشقانک بر قومدین اوندی او طدین بولغان فایچیلر برلن ایر ونلرون کیسه لر رسول الله دیدی بو نیندای قومدر جبرائیل علیه السلام ایندی بونلار سنک امتنک نک علماسی در آدمیلر که ایز گولک برله بیور و بولور اول قیلما دیلر دیدی (وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ) دخی اوفیسز هم بله سز الله طرفندین کیلکان کتابنی (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) آنکلا ما بیسزمو طیولما بیسز بو قباحت اشلا ر کزدن. ۴۵ (وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ) یاردم استا کز الله دن روزه برلن (وَالصَّلَاةَ) دخی نماز برلن یعنی روزه توتوق و نماز اوفوق الله تعالی نک رحمتینه سبب بولور دیمکدر (وَأَنْهَاكَ كَبِيرَةً) شکسز اول نماز آغراشدر (الْأَعْلَى الْخَاشِعِينَ) مگر سچلدر الله دن فورقان کسه لر که. ۴۶ (الَّذِينَ يَظُنُّونَ) بلور لر اول فورقان کسه لر (أَنْهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ) شکسز آنلار بو لغفوجیدر خدا یلار یغه یعنی قیامتک (وَأَنْهُمْ إِلَٰهٌ رَاجِعُونَ) شکسز آنلر بلور لر خداغه فاینا چقلرون. ۴۷ (يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ) ای یعقوب او غلنلاری (أَذْكُرُوا نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ) یاد کزغه کیلتور کز سزگه بیرگان نعمتلریمزنی یعنی اوز کز که هم بالالر کزغه (وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) دخی فکر اینو کز آرتوق قیلدم من سز لرنی بتون عالم اهلبند یعنی الله تعالی بو نلارغه کوکدن قوش ایندردی وشکر یاغدردی غیر امتکه بواش یوق ایدی.

۴۸ (وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ) دخی فورنگز قیامت کوندن فائده بیرماس اول کونک هیج ذات
 (عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا) هیج بر ذائقه برشی بران ده (وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَقَاعَةٌ) دخی قبول فیلنماس هیج
 ذاندین شفاعت بوآیت یهود او چون ایندی یهودلر ایندی لر بز ابراهیم اسحاق نسلی بوایکی پیغمبر
 بزگه شفاعت اینارلر دیوب (وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ) دخی آلونماس آنلاردن بولوگر چه مالون
 فرنداش واروغن بیروب اول بولو ما فغه نلاسه ده (وَلَا هُمْ يَنْصُرُونَ) دخی یاردم بیرلماش آنلارغه
 عذاب دین فوتولورغه. ۴۹ (وَأَذِجِينَا كُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ) دخی فکر اینوگز فوتقار دوق سزنی فرعون
 قومندن (يَسْؤُمُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ) چیکدر اول قوم سزگه قباحت عذابنی (يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ)
 بوغازلر اول قوم اوغلانلرگزی (وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ) حیونک فالدرر یعنی بوغازلامازلر فر
 بالالرگزی. روایت ایدرلر منجم لر فرعونگه خبر بیرمش فلان یل اچنده بنی اسرائیل دن
 بر اوغل کیلور سنک مملکتک نک کیتماکینه اول سبب اولور دیوب بس فرعون امر
 ایندی اول یل اچنده بنی اسرائیل دن دنیاغه کیلگان هر بر اوغلنی اولترگزدیو (وَفِي ذَلِكُمْ
 بَلَاءٌ مَنْ رَبَّكُمْ عَظِيمٌ) بو اشلارده بولغو چیدر سزگه الوغ بلا یعنی فایغو. ۵۰ (وَأَذِفْرُقْنَا بَكُمْ
 الْبَحْرَ) دخی فکر اینوگز یاردوق بز سزلرگه دریانی (فَاتَجِينَاكُمْ) بس فوتقار دق بز سزلرنی
 (وَأَعْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ) غرق ایندک یعنی صوغه باطردق فرعون قومینی (وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ) *
 سزلر کورور بولدگز اول قوم ننگ غرق بولغانین بو فرعون فصه سیننی الله بیان ایندی مؤمنلارگه
 تنبیه او چون: اوشبو قوم کبی شریعتگزگه انکار ایتمهگز دیو اما بنی اسرائیل نک دریادن
 فوتولماقی فرعون نک غرق بولماقی نیچکدر آلداغی سوره لرده بیان ایدلور. ۵۱ (وَأَذِ وَأَعْدْنَا مُوسَى
 أَرْبَعِينَ لَيْلَةً) دخی فکر اینوگز وعک فیلدق بز موسیغه فرق کیچه نی کونلاری برله. حضرت
 موسی دریادن فوتولغاچ بنی اسرائیل ایندی الله بزگه کتاب ایندرسون دیوبس موسیغه
 الله تعالی ایندی طور طاغنه چغارغه تورات آلور او چون حضرت موسی قومندن چغوب
 کینکاج مذکور فرقنی قومی صانا دیلار یکرمی کون یکرمی کیچ برلن فرق ایئوب موسی نی
 کوندیلار موسی علیه السلام قاینمادی ایندیلار موسی وعک سیننه خلاف فیلدی دیوب آنلار نک
 اچنک بر سامری دیگان کهسه بار ایدی کوگکنه وسوسه کیلدی آلتوندن بر بوزاو یاصادی بوزاوغه
 بر توفزاق سیدی بوزاو نوروب ققره باشلادی بنی اسرائیل عجبکه فالوب بو نیدر دیوب
 صور ا دیلار سامری سز نک هم موسی نک الهیدر دیدی بس بوزاوغه عبادت قیل باشلادیلار
 (ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ) مونک صوکنک یاصادگز سز بوزاو هم ا کاعبادت فیلدگز (وَأَنْتُمْ
 ظَالِمُونَ) * حالبوکه سز ظالم لر سز. ۵۲ (ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ) بوزاوغه عبادت صوکنک
 عفو ایندک سزلردن (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) * سزلر مکاشکر ایتمک او چون. ۵۳ (وَأَتَيْنَا مُوسَى

الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ) دخی فکراید کز بز بیردک موسی غه کتابنی یعنی (تورانتنی) وآبورغو چینیی
 لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۵۴﴾ سز لر توغری بولغه کونلماک او چون ۵۴ (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ) دخی فکرایتو کز
 ایندی موسی اوزینک قومینه (يَا قَوْمِ) ای قومم (انکم ظلمتم انفسکم) شکسز ظلم ایند کز سز اوز کز گه
 (بَاتَّخَذُكُمْ الْعِجَلِ) بز اوغه عبادت قیلو و کز سببلی (فَتَوْبُوا لِي يَا قَوْمِ) بس توبه قیلکز خالکفرغه
 ایندی لر نیچک توبه قیلورمز دیو (فَأَقْتُلُوا انفسکم) بس ایندی موسی اولتور کز بر بر کزنی
 یعنی بوز اوغه عبادت فیلمانلر کز قیلغانلر کزنی اولتور مک سز گه توبه در دیو (ذَلِكُمْ
 خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارئِكُمْ) بو توبه فیلمافکز خیردر سز گه خالکفر فاشند (فَتَابَ عَلَیْكُمْ)
 بس توبه کزنی الله تعالی قبول قیلدی (انّه هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) شکسز اول الله توبه لر نی
 قبول قیلغو چیدر و مرحمت ایاسیدر . ۵۵ (وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ) دخی فکرایتو کز
 ایند کز سز ای موسی اینانمایمز سنکا (حَتَّى تَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً) کورگانمز گچه اللهنی اشکاره دیوب
 روایت ایندی لر : موسی علیه السلام طور طاغینه الله بر له مناجانکه بارغانه یتمش کشی بر لن
 باروب بوکشیلر نی طاغ نك آستنده قویدی اوزی طاغ نك باشینه آشوب الله تعالی گه
 مناجات قیلدی بس الله موسی غه تورانتنی بیردی مونك سوکنده مذکور یتمش کمسه گه
 تورانتنی آلوب قایتدی آنلار ایندی لر موسی غه الله تعالی نی اوزك کوردک بز گه هم کورگاز
 ناکم بز اللهغه فارارمز دیو موسی ایندی مین اللهنی کوردمم اّمّا صورادم یارب مکا کوزن
 دیو بس الله تعالی قدرتن طاوغه ظاهر ایندی طاو بارلدی دیو مذکور یتمش کشی اینانمیدلر
 ایندی لار بوسوز گه اینانمایمز اللهنی اشکاره کورگاز دیو (فَأَخَذَتْكُمْ الصَّاعِقَةُ) بس توندی
 سزنی اوت (وَآنْتُمْ تَنْظُرُونَ) سز لر قاراب تورغاننکز حاله اول اوتنی بس اول اوت آنلار نی هلاک
 ایندی . ۵۶ (ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ) بو اولگا نکز دین صوگ تر گزدک سز لر نی
 لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۵۷﴾ شکر فیلمافکز او چون ۵۷ (وَوَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ) کوله قیلدی سز گه
 بلوطنی دریادن فوتلغاچ بنی اسرائیل گه امر بولدی صوغش قیلکز ظالملر بر لن دیوب بس
 باش تارتدی لار موسی غه ایندی لار بز صوغش قیلمایمز خدا بک بر لن بار کز صوغشکز
 دیو انکار قیلدی لار بس مونلارغه عذاب او چون الله آلار نی فرق یل صحرا ده فالدردی هیچ شهر گه
 کره آلمادیلار قوپاش آنلار نی ریختور بولدی اما موسی علیه السلام شرافتنده بر آق بلوط
 کلوب کولگه بولدی (وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّانَ وَالسَّلْوَى) دخیده ایندردک سز گه کوکدن من
 بر له سلوی نی من دیدکلری سوچوک نرسه در بال شکر کبی سلوی دیدکلری بر فوشدور
 (كُلُوا) ایندی لار آنلارغه آشاکز دیوب (مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ) بز رزقلاندرغان نرسه نك
 هلالندین یعنی طویار قدری آشاکز آلداغی کونلر کز او چون آلماکز دیو اما آنلار

بو نعمت نك كيسلمكندين فور قوب طويغانلر ندين آرتق ايكنچى كونلرى او چون آلديلر بس الله نك
 امرينه خلاف اش قيلديلار خلاف اش قيلغانلرى سببلى مذكور تورلى خوش نعمتلىر كيسلدى هم
 كيلسى كون اچون آلقان طعاملىرى بوزلدى رسول الله دن روايت اينديلر: اكر بنى اسرائيل ده
 بو معصيت بولماسه ايدى هيچ طعام بوزلماس ايدى ديو (وَمَا ظَلَمُونَا) ظلم اينماديلر آنلر بزگه
 (وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) لکن اوزلرينه ظلم قیلدیلر یعنی الله تعالی ننگ امرینه قارشیلیق
 قیلو سببلی نعمتلىر آنلردن كيسلدى . ۵۸ (وَأَذَقْنَا أذْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ) دخى فكر اينتوگن اينتك
 بزلىر كرگز اشبو شهر گه ديوب يعنى ارجا شهرينه حضرت موسى اولگاج قرق يلدن صوگ
 شهر گه كرگز ديو امر بولدى (فَكُلُوا مِنْهَا) آشاگز اول شهر دن (حَيْثُ شِئْتُمْ) تلا گانگز چه
 (رَعْدًا) كيكلك اوزرنده (وَأَدْخَلُوا الْبَابَ سُجَّدًا) كرگز شهر فبوسندن تواضعلق برلن
 (وَقُولُوا حِطَّةٌ) دخى اينتوگن خطالرمزنى كيچ ديو (نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ) بارلقارمز سز نك
 خطالرمزنى بوز اوغه عبادت فيلمانگز كى (وَسَنَزِيذُ الْمُحْسِنِينَ) دخى آرتدر ورمز ايندگولك
 فيلغو چيلرغه . ۵۹ (فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا) بس آلهامشردى ظالم كيمسلىر (قَوْلًا) الله امر اينتك سوزنى
 (غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ) اوزلرينه اينتولگاندن باشقه سوز گه يعنى (حِطَّةً) ديوب اينديلر ديگان روايت بار
 سوز اينتوب كرديلار شهر فبوسندن بغدادى معناسنك اولان (حنطه) ديوب اينديلر ديگان روايت بار
 (فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا) بس اينتوگن بو ظالم لر گه عذابنى (مِنَ السَّمَاءِ) كوكدن
 (بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) فاسق بولماقلارى سببلى . ۶۰ (وَأَذَا سْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ) دخى فكر
 اينتوگن صو استنادى موسى اوزينك قومى او چون چونكه بنى اسرائيل قرق يلدن تيه صحرا سنك صوسز
 عاجز بولوب فالديلر صوكره حضرت موسى غه بالوارديلار خدا بكدن صو صوراً ديوب
 (فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ) بس اينتك موسى غه اورغل ناياغكنى ناشقه ديوب حضرت موسى
 ناياغى ايله بر ناشقه اوردى (فَأَنفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ عَيْنًا) بس آفدى اول طاشدن اون ابكى
 چشمه يعنى بنى اسرائيل اون ابكى اروغ ايدى هر اروغينه بر چشمه آفدى (قَدَعَلَمَ
 كُلُّ أَنْاسٍ) شكسز بلدى هر اروغ (مَشْرَبَهُمْ) اوزلرينك اچاك چشمه لر بنى (كُلُوا) آنلار غه
 اينتولدى آشاگز (وَأَشْرَبُوا) دخى اچگز (مِنْ رِزْقِ اللَّهِ) الله نك بيرگان رزقلرندن يعنى
 من وسلوانى آشاب چشمه لردن اچگز (وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ) فساد قيلمگز بير اوستنك .
 ۶۱ (وَأَذَقْتُمْ يُمُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ) دخى فكر اينتك كزنى اى موسى صبر
 قيله آلهاميز بر تورلى طعام گه گنه (فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ) بس دعا قيل بز نك او چون خدا يكا (يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
 تُنْبِتُ الْأَرْضُ) چغار سون بزگه بير اوسترگان نرسه لردن (مِنْ بَقَلْهَا) اول يرده گى باشل اولنلردن
 (وَقَتَانِهَا) دخى قيار فاونلاردن (وَقَوْمِهَا) دخى ساره صافدن (وَعَدَسِهَا) دخى اواق اورقلاردن
 (وَبَصَلِهَا) وهم فرصغانندن (قَالَ أَتَسْتَبْدُونَ اللَّهَ هُوَ الَّذِي هُوَ آدِنِي) ايندى موسى سز كه ابا آلهام سز مى

نچار طعامغه یعنی صوغان صارم صافغه (بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ) یحشی طعامنی یعنی من برلسلوانی
 (أَهْبَطُوا مَصْرًا) ایتولدی آنلارغه کروکز شهرگا دیو (فَأَنَّ لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ) بس شکسز
 باردرد اول شهرده صوران نرسه لرکز (وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الدَّلِيلَةُ) لازم ایتولدی آنلارغه قاتی اشلر
 جزیه تولاو کبی (وَالْمَسْكَنَةُ) دخی مسکین لک یهود گرچه بای بولسه لرده جزیه آرتمقدن خوف
 ایدوب مسکین صورتنده یوررلر باشقه چه ده دنیانک هر یرنک یهودیلر ظلم وقهر آستنده خورر
 بولوب عمر کچره لر. (وَبَاوُغَصَبٍ مِنَ اللَّهِ) یوکلادیلار الله نک قهرنده قالدیلر (ذَلِكَ) اوشبو
 نک بیرگان نعمتلرینه رضا بولمغانلری سببلی الله نک قهرنده قالدیلر (ذَلِكَ) اوشبو
 حقارنده قالمالری (بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ) شول سببلی درکم شکسز انکار قیلور
 بولدیلر الله تعالی نک آیاتنه (وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ) دخی اولتردیلر پیغمبرلرنی هیچ گناه
 سز حضرت زکر یاوجی کبی (ذَلِكَ) بو الله نک قهرنده قالمالری (بِمَاعَصُوا) عاصی بولمغانلری
 اوچوندر (وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) دخی طوغری بولدن چقغانلری اوچندر. ۶۲ (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا)
 شکسزه و منلر (وَالَّذِينَ هَادُوا) دخی یهودلر (وَالنَّصَارَى) دخی نصرانی لر (وَالصَّابِئِينَ) دخی
 فرشته لرگه عبادت قیلغو چیلاردن (مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ایمان کلنر سه لر اللهغه و آخرت
 کونینه (وَعَمِلَ صَالِحًا) یحشی عمل قیلسه لر (فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ) بس بولور آنلارغه
 الله تعالی فاشنک یال ثواب (وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) هیچ خوف بولماس آنلارغه دخی
 بولماس قایغو بس یهودونصراری و صابئین بولماقکز برلن هیچ فائده بولماس بلکه ایمان
 کلنورمک برلن و یحشی عمل قیلماق برلن الله نک رحمتینه ابرشور سز دیمک اولور ۶۳ (وَإِذْ
 أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ) دخی فکر ایتوکز آلدق بز سز دن عیدنی. یعنی آدم آرفاسندین چغوب بر مرتبه
 عهد بیردیلر دخی تورات برلن عمل قیلماقغه ایکنچی مرتبه عهد بیردیلر (وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ)
 دخی کوتاردک اوستکز گاطور طاغنی. چونکه موسی علیه السلام توراتنی کیلتور گاج بیودار باش
 تارتدیلار الله تعالی فرشته لرگا امر ایتدی فلسطین ناولر ندین بر طاونی بو قوم اوستنه
 کوتارکز دیوب بس تاوانی آلارنک اوستینه کوتاردیلر سوکره فاچوب فوتولورغه ممکن بولماقچ توراتنی
 قبول ایتوب سجده گه باردیلر. (خُذُوا مَا آتَيْنَكُم بِقُوَّةٍ) ایتولدی سزگه عمل قیلوکز بز بیرگان
 کتاب برلن بیک اخلاص هم طرشاق اوزرنک (وَإِذْ كُرُوا مَا فِیهِ) یادکزده توتکز اول کتاب اچنکگی
 حکملرنی (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) الله دن فورفوکز اوچون. ۶۴ (ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ شُونَغَى
 عهدان سوک دخی باش تارتکز توراتقه اشانمی باشلادکز (فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ)
 بس الله تعالی نک فضل و رحمتی بولماسه ایدی سز لرگا یعنی محمدنی بیاروب دین اوگراتسه ایدی
 (لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ) البته بولور ایدکز هلاک بولغو چیلردن. ۶۵ (وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا
 مِنْكُمْ) دخی شکسز بلدکز شر بعندن طش یورگان کسه لرکزنی (فِي السَّبْتِ) شنبه کونده

چونکه در بايقاسنده گي يهودلر گه شنبه کون بالق کوب کيل ايدى شول سببلى عادتلى شنبه کون بالق اولامق ايدى بس الله تعالى شنبه کون بالق اولامقن نهى قيلدى اما باشقه کون بالق از کيلور ايدى بس حيله قيلدیلر بولر شنبه کون کيلکان بالقنى جیوب توتوب یکشنبه کون اولادیلر لکن حيله قيلغان بولوب شریعت حکمن بوزارعه طرشقانقلرى سببلى الله آنلارغه جزا بوردى بس ايتدى (فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً) بس ايتدوك بز آنلرغه ميمون بولكز دیوب (خَاسِئِينَ) * الله نك رحمتندین براق بولغوچى بس صورتلى ميمون صورتلى اولدى .

۶۶ (فَجَعَلْنَاهَا) بس قيلدوق اول قریه گه بو عذابنى (نَكَالًا) عبرت اوچون (لَمَّا بَيْنَ يَدَيْهَا) اول قریه نى حاضر کورگوچیلار که (وَمَا خَلَقَهَا) دخی صوکندن کوره چک امتلرگه (وَمَوْعِظَةً) دخی قورقتمق اوچون (لِلْمُتَّقِينَ) * الله دن قورقوجیلارنى . بو آیت بز که ده خطاب دور یعنی شریعتکزه لازم بولغان روزه نماز زکوة عشر کبی فرضلرنى حيله قیلوب اوستکزدن توشوررگه طرشماکزدیو . ۶۷ (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ) ودخی فکر ایتوکز ایتدى موسى اوزینک قومینه (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً) شکسز الله تعالى امر ایتدى سزگه بوغازلرغه برصغرنی چونکه بنی اسرائیلک بر میت تا بولدى اما بلمدیلر آنی کم اولتورگانن بس حضرت موسى دن صورا دیلر اولتروچینى نچک نابامزدیو موسى صغر بوغازلرغه بیوردى (قَالُوا اتَّخَذْنَا هُزُؤًا) ایتدیلر آنلر موسى غه ایابزنى مسخره قیل، موسن؟ (قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ) * ایتدى موسى آنلرغه صفنامن الله غه جاهل کهمسه لر جهل سندن بولماقدین دیو یعنی مسخره قیلماق جاهل لر فعلیدر دیمک اولور . ۶۸ (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ) ایتدیلر موسى غه دعا قیل بزنگ اوچون خدا یکه (يَبِينُ لَنَا مَا هِيَ) بیان فیلسون بزگه نى روشلیدر اول صغر؟ (قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ) ایتدى موسى شکسز الله ایتهدر (إِنَّهَا بَقَرَةٌ أَفْرَاضٌ وَلَا بُكْرٌ) اول صغرشوندای صغردر کم بیک قارت هم بیک باش بولماس دیو (عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ) اورطاصغردر قارت برله باش آراسنک (فَأَفْعَلُوا مَا تَأْمُرُونَ) * بس فیلوکز امر ایتولکان اشکزنى یعنی بوغازلاکز کوب سؤال قیلماکز اشکز مشقتکه فالور دیمکدر بس آنلار بوغازلامادیلار دخی صورا دیلار . ۶۹ (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ) ایتدیلر دعا قیل بزنگ اوچون خدا یکه غه (يَبِينُ لَنَا مَا لَوْ نَهَا) بیان فیلسون اول صغرنى توسلى؟ (قَالَ) ایتدى موسى (إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا) تحقیق الله تعالى ایتهدر اول صغربیک آچیق توسلى صارى در (تَسْرُ النَّظَائِرِينَ) * فاراغوچیلرنى عجبکه فالدرور آنک توسى . ۷۰ (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يَبِينُ لَنَا مَا هِيَ) ایتدیلر دعا قیل خدا یکه غه بیان فیلسون بزگه نیدر اول (إِنَّ الْبَقَرَةَ شَابَهَ عَلَيْنَا) تحقیق صغربلنماس بولدى بزگا (وَأَنَا أَنْشَاءُ اللَّهُ لِمَهْتَدُونَ) تحقیق الله تئلاسه بتوشر مز اول صغره . ۷۱ (قَالَ) ایتدى موسى (إِنَّهُ يَقُولُ) شکسز ایتهدر الله تعالى (إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَأَذْلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ)

شکسز اول صفر بر برتوب مشقت چیکما گان صغردر (وَلَا تَسْقَى الْحَرْثَ) دخی ایگون صوغارغان ایماس در (مُسَلَّمَةً) هر عبیدن پاکدر (لَأَشِيَّةَ فِيهَا) آلالق هم چوارلق بولماس اول صفرده (قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ) ایندیلر منه حاضر کینلوردک چین بیاننی ایمدی نابارغه ممکن دیدیلر (فَدَبَّحُوا بِهَا) بس اول صغرنی تابوب بوغازلادیلار (وَمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ) بوغازلی آلمی بازوب فالدیبلر یعنی بیک قیمت بولغانی او چون چونکه روایت ایتولدی اول صغرنی اوزینک تیرسی تولو آلتون بیروب آلدیلردیو ۷۲ (وَأَذَقْتُم نَفْسًا) دخی فکر ایدکز اولتردکسز برکشینی (فَأَذَارَاتُمْ فِيهَا) نزاع قیلشدکز آنک هفتک یعنی فایوکمه اولنوردی دیو (وَاللَّهُ مَخْرُجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) الله تعالی اظهار ایتکو چیدرسز یا شر و ن ایتکان اشارنی اولوم اشی کبی ۷۳ (فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ) ایندوک بزلر صوغکز اوزکز اول میتنی = ایتکو چی الله تعالی در (بِبَعْضِهَا) اول صغرنک بعضی اعضاسی برلن بس اول صغرنک قویرغی برلن میتنی اوردیلار میت توروب اولنوروب فلان کمه لر منی اولتوردی دیو جواب بیردی بس اولنور گوچیلر که شول ساعت حکم بیورتدیبلر (كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى) بو میتنی ترگزگان کبی الله تعالی ترگزر میتلرنی آخرنده (وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ) کورسنور اول الله تعالی سزگه دلیل لرنی اوزینک بارلقینه هم برلگینه (لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) سز لر فهم لک او چون. بو صفر فسه سیده بزگه عبرتدر: بزده الله تعالی نک هم پیغمبر لرنک نوشقاینه راضی بولمایبجه آلا رغه مخالفت برلن دنیا و آخرتده ضرر ار کوررمز؛ نناک بنی اسر ائیل موسی علیه السلام ایتکان زمانده صغر لردن بر صغرنی بوغازلاسه لر الله نک امر ندین قونولور ایدیلر نکرار سؤال فیلوب مشقتکه فالدیبلر هم ضرر کوردیلر. ۷۴ (ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ) دخی فارالدی سز نک کوکلکز (مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ) مذکور میت نرلگان دین صوگده یعنی همیشه الله تعالی دن قورقماس بولدکز (فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ) بس اول کوکلکز گویه ناشدر (أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً) بلکه فانبر اندر فارالقه ناشدن هر کوکلک الله دن قورقو بولماسه ناش کبیدر دیدیلار (وَأَنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ) تحقیق ناشلرنکده بعضندن آغادر یلغه لر یعنی طاشلارده ده فائهلر بار سز نک کوکلکزده هیچ فائهلر یوقدر یلغه لر آفغان ناش حضرت موسی نک تاباغی برله صوفغان ناشی کبیدر دیدیلار (وَأَنَّ مِنْهَا لَمَّا يَشُقُّ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ) دخی شکسز بعضی اول ناشنک یار ولاده صوگروه صو چقادر تا ولارداغی چیشه لر کبی (وَأَنَّ مِنْهَا لَمَّا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ) دخی بعضی اول ناشنک یار لوب نوشار ناودین الله دن قورقوب اما هیچ ناش نوشماس مگر الله دن خوفندین نوشار دیدیلار (وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) الله تعالی غافل ایماس قیلغان عمل لرنکزدین بس عملکز گه موافق جزا کوررسز. ۷۵ (أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ) ایا طمع ایتار موسز ای مؤمنلر اول بیودلر سز نک دینکز گه ایمان کیتر منکی بو آیت رسول الله هم صحابه لر بیودلرنک انکارینه فایغورماسون

او چون ایندی (وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ) تحقیق بولدی بر کیسک جماعه اول یهودلردن (يَسْمَعُونَ
 كَلَامَ اللَّهِ) ایشتور بولدیلار الله نك كلامن یعنی الله ایندرگان کتابنی (توراتنی) اوقور بولدیلار
 (ثُمَّ يَحْرِفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ) اوز گارتدیلار الله تعالی نك كلامن فهملگانلری صوکنده (وَهُمْ يَعْلَمُونَ)
 حالبوکه آنلر بللر الله نك كلامی ایدکن. ۷۶ (وَأَذِاقُوا الَّذِينَ آمَنُوا) چان یولقسه لر اول
 یهودلر مؤمنلر گه (قَالُوا آمَنَّا) ایتورلر ایمان کینوردک بز دیب (وَأَذِاخًا بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ) چان
 بر برسی برله اولانده توغری کیلسه لر (قَالُوا اتَّخَذْتُمُوهُمْ) ایتورلر اول یهودلر اوز آره نیک خبر
 بیره سز مؤمنلر گه (بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ) اوز کز گه الله بیان قیلغان اشلرنی یعنی توراتلرنده کوروب
 بلمش ایدیلر محمد نك حق رسول ایکانون ولسکن اولانده بر برینه ایتوشلر ایدی
 بو توراتداغی سوزنی مؤمنلردن باشر کزدیو (لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ) اول تورات سوزی برلن مؤمنلر
 اوز کز گه غالب بولور او چون خبر بیره سزمو؟ (عِنْدَ رَبِّكُمْ) خدا بکز حضور نك یعنی قیامتک (أَفَلَا
 تَعْقِلُونَ) نیک فهم قیلیمسز تورات اچنک گی سوزلرنی. توراتک بار نرسه لردن مؤمنلر گه خبر بیرمک
 لایق ایماس دیدیلار. ۷۷ (أَوَلَا يَعْلَمُونَ) الله تعالی یهودنک بو فعل لرن حقارت او چون ایندی.
 نیک بلمایلر بو یهودلر (أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ) شکسز الله تعالی بل دور اول یهودلرنک یاشرن
 سوزلرن (وَمَا يُعْلِنُونَ) دخی اشکاره قیلغان سوزلرن بس الله تعالی نك بعض کلامنی اوز گارتو،
 بعضسنی یاشرب ایتما ینچه فالدر و یماندر. ۷۸ (وَمَنْهُمْ أُمِّيُونَ) باردر یهودلرنک بیک نادانلاری
 (لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ) بلماسلر کتابنی (الْأُمِّيِّينَ) مگر بلورلر بالغان سوزلرنی. یعنی الوغلاری
 ایتکن سوزلرنی بالغان بولسه ده حق دیوب یورلر. (وَأَنْ هُمْ الْأَيْطُنُونَ) ایماس اول نادانلر مگر
 ظن برلن اش فیلورلر. ۷۹ (فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ) بایندیهم بس نی هلا کدر شول یهودلر که؛
 یازلر الله نك کتابینی اوز قوللری برلن یعنی توراتک محمد علیه السلام نك صفتنی بیان ایتکن سوزلرنی
 اوز گارتوب یازلر (ثُمَّ يَقُولُونَ) مونک صوکنده ایتورلر اول یازغو چیلر (هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) اوشبو
 بز یازغان سوز الله دن اینگان دیو (لِيَشْتَرُوا بِهِ) آسونلارا چون شول یاز و لری برله (ثُمَّ نَقِيلًا)
 آزر اق آچه یعنی فارا خلقدن کیلگان فائدنی (فَوَيْلٌ لَهُمْ) بس نی هلا کدر آنلرغه (مِمَّا كَتَبَتْ آيَاتُهُمْ)
 قوللری برلن یازغان او چون (وَوَيْلٌ لَهُمْ) دخی نی هلا کندر آنلارغه (مِمَّا يَكْتُمُونَ) کسب
 ایتمکلری او چون. یعنی الله تعالی نك كلامن اوز گارتوب مال کسب ایتولری ایچون آلا رغه بوله چق
 جزا هلا کندر. ۸۰ (وَقَالُوا) ایتدی یهودلر (لَنْ تَمْسَنَا السُّعْرُ) هیچ اوت ابرشماس بزلر گه آخرنک
 (إِلَّا آيَاتُ مَعْدُودَةٍ) مگر یعنی سانلی کونلارده گنه یعنی آرنه ابرشور. آنالرمز نیچه کون بوز اوغه عبادت
 قیلغانلر شوندین آرتق بز گه عذاب بولماس دیدیلار. (قُلْ) ایت یا محمد (اتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا) ایا
 عهد قیلدیمو؟ الله تعالی سزنی عذاب قیلما سقه (فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ) اگر وعده قیلغان بولسه الله تعالی

وعدت سینه خلاف لیبی قیلماس . (اَمْ تَقُولُونَ عَلٰی اللّٰهِ) بلکه ایته سز ، سز یهودلر الله تعالی اوزرینه
 (مَا لَا تَعْلَمُونَ) بلمگان سوزلر کزنی یعنی الله سزنی اوتنده یاندر ماسقه وعده قیلغانی یوق
 دیمکدر . چونکه یهودلر اوتدان فونلماقلرن قطعاً بلما دیلر همیشه بزنی اوت منگو توماس دیو
 قوری یالغاننی غنه سوزله دیلر . ۸۱ (بَلٰی مِّنْ كَسَبٍ سَيِّئَةٍ) بلکه هر کسه کسب قیلسه کفر
 وشرکنی (وَاحَاطَتْ بِهٖ خَطِيئَتُهُ) چورناب آلسه اول کسه نی خطالری حتی کافر بولوب اولسه
 (فَأُولَٰئِكَ) بس بوندای کسه لر (اَصْحَابُ النَّارِ) جهنم ایالر بدر (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آنلر اول
 جهنم ده منگو فالغو چیلدر . بو آیت یهود سوز بن هم رد در یعنی یهود بولو بقرنه اوتدن فونلما سز
 بلکه کفر وشرکدن صافلانو برله اوتدین فونلور سز دیدی . ۸۲ (وَالَّذِينَ آمَنُوا) ایمان کلتورگان
 کسه لر (وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ) دخی ایز گو عمل قیلغو چیلر (اُولَٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ) آنلردر جنت
 ایالری (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آنلر اول جنتک منگو فالغو چیلدر ۸۳ (وَاِذَا خَدَّٰنَا مِثْقَالَ بَنِيۤ اِسْرٰٓئِیْلَ)
 فکر ایدکز آلدق بز عهدنی بنی اسرائیلدن (لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ) الله دن باشقغه عبادت
 قیلماسقه (وَبِاُولَٰئِیْنَ اِحْسَانًا) دخی آنا آناغه ایز گولک قیلورغه (وَذِی الْقُرْبٰی وَاِلْتِمٰمٰی
 وَالمَسٰکِیْنِ) دخی یقین فرنداشلر گه ویتیملر ومسکین لر گه شفقت قیلورغه . دخی ایتدک
 بز آلا رغه (وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا) دخی اینوکز آدمیلر گه کورکام سوزنی (وَاقِیْمُوا الصَّلٰوةَ) دخی
 نمازنی دایم اوفوکز (وَآتُوا الزَّكٰوةَ) دخی زکونکزنی بیرکز دیوب . بس الله تعالی بو اشلرنک بار چه سی
 برله بنی اسرائیلدن عهد آلدی (ثُمَّ تَوَلَّیْتُمْ) دخی باش تارتدکز قیلغان عهدکزدن (الْاَقْلِیَّآ
 مِنْكُمْ) مگر آز کسه لر باش تارنمادی یعنی مؤمنلرگز (وَاَنْتُمْ مَعْرُضُونَ) سزلر عهدکزنی
 فویغو چیلر سز . ۸۴ (وَاِذَا خَدَّٰنَا مِثْقَالَ قُمْ) دخی فکر اینکز آلدق عهدنی سزلردن (لَا تَسْفُکُوْنَ
 دِمَآئِكُمْ) بر برکزنک فانلارون توکماز سز (وَلَا تُخْرَجُوْنَ اَنْفُسُكُمْ) دخی بر برکزنی قووب
 چغارماز سز (مِنْ دِیَارِهِمْ) یورنلارکزدن (ثُمَّ اَقْرَبْتُمْ) دخی اقرار قیلدکز سز بو اشلرنی قیلورغه
 (وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ) اوزکز بلمگان حالک بو حکملرنک تورانک زده بارلقن . ۸۵ (ثُمَّ اَنْتُمْ هٗٗٓ اَوْلَآءُ) دخی
 سز یهودلر (تَقْتُلُوْنَ اَنْفُسُكُمْ) بر برگزنی اولنره سز (وَتُخْرَجُوْنَ فَرِیْقًا مِنْكُمْ) دخی قوالاب
 چغاراسز برکیسک جماعتکزنی (مِنْ دِیَارِهِمْ) یورنلرندن . چونکه اوس برله خزر ج آراسنک
 دشمانلق بار ایدی یینه بنو قریضه هم بنو النضیر دیگان ایکی یهود قبیللری برسی اوسکا برسی
 خزر چکا یافلا شوب صوغش دیلار چجان برسی برسینه غالب بولسه ایکنچی سین اولتورب هم
 یورطلرندن قوالاب چغارر ایدیلار . (تَظَاهَرُوْنَ عَلَیْهِمْ) باردم قیلوشه سز اول قبیللر گه یعنی
 بنی قریضه ایله بنو النضیر برسی اوسکا برسی خزر چکا یاردم ایتوشدیلر (بِالْاَثْمِ وَالْعُدْوَانِ)
 معصیت هم ظلم برلن یعنی شریعت سز (وَاِنْ يٰۤاْتُوْكُمْ اَسَارٰی تَفَادَوْهُمْ) دخی کیلسه سزلرگا اسیرلر
 بولوب آماققه عهد آلدوق بز سزدن (وَهُوَ مَحْرَمٌ عَلَیْكُمْ اِخْرَاجَهُمْ) اول برکیساک جماعتنی یورطلرندن

چهار و وگزر سز گه حرام در (اَقْتُوْمُنَّوْنَ بِبَعْضِ الْكُتَابِ) اينا نه سز مورتور اتناك بعض سوزينه يعنى اسير لرنى فونقاره سز (وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِ) انكار ايتنه سز تورتاتناك بعض سوزينه يعنى بر بر كزنى اولتره سز هم يور طلرندين چهار سز (فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ) ايماس بواش لرنى قبلغان كسه لرنك جزاسى (الْآخِزَى فِي الْحَيَوةِ الدُّنْيَا) مگر دنياده رسواى بولما قدر، (وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يُوْدُونَ اِلَى اَسَدِّ الْعَذَابِ) هم قيامت كونده ناغى فاتيراق عذابقه صالحوناق قدر (وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ﷻ الله تعالى غافل نوگل فيلغان اشلر كز دن. ۸۶ (اُولَئِكَ) بو كسه لرن (الَّذِينَ اشْتَرَوْا الْحَيَوةَ الدُّنْيَا) آلسدورديلر دنيا تركلگينى (بِالْآخِرَةِ) آخره ده مېكو تركليك برابرينه (فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ) شونك ايچون بولرنك عذابى بىكلايتولماس (وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ) ﷻ دخى شول فاتى عذابدين فونلور ايچون آلازغه هيچ كم طرفندن ياردمده ايتولماس. بس بهودتورات حكيمينه مخالفة قيلو سببلى عذابقه مستحق بولدى؛ بزنك امت هم قرآن حكيمينه مخالفة قيلسه لراوشنداق عذابقه مستحق بولور لرن ديمكدر. ۸۷ (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ) تحقيق بزلر بيردوك موسى غه كتابنى يعنى تورتاننى (وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ) دخى بياردوك اول موسى صوكنده رسول لرن، (وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ) دخى بياردوك عيسى غه آچق معجزه لرنى اولوكلر ترگوزمك كسى (وَآيَاتِنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) فونلادك اول عيسى نى جبرائيل برلن (أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ مَرَّ فَمَا يَتَّبَعُهُ إِلَّا تَهْوَى أَنْفُسِكُمْ) كوكل لر كز تلامگان نرسه نى؛ يعنى مراد كز غه خلاف حكمنى (اسْتَكْبَرْتُمْ) بورون كورتدوكز (فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ) بس بعض رسول لر گه اشانمادكز يالغانچى ديدكز يعنى عيسى و محمد كسى (وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ) ﷻ دخى بعض سون اولتوردكز زكريا يحيى كسى چونكه اولاده بو يهود جماعتنده بايلقى هم شوكت بار ايدى شول سببلى بورون كوناروب رسول لرن باش تارتديلار. ۸۸ (وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ) وايتدى اول يهودلر بزنك قلمز علم صاوتيدر محمد علمينه احتياجهز يوقدور (بَلْ لَعَنَهُمُ اللهُ بِكُفْرِهِمْ) الله تعالى اوزينك رحمتدين يراق قيلدى اول يهودلرنى كفر لرنى سببلى، آنلارده هيچ علم يوقدر بلكه آنلار كافر لردر. (فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ) ﷻ بس بيك آز كسه لرن مؤمن بولور لرن اول يهودلردن. ۸۹ (وَلَمَّا جَاءَهُمْ) دخى كلگان زمانك اول يهودلر گه (كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللهِ) الله تعالى دن كتاب يعنى قرآن (مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ) راستلاعه چى اول قرآن آنلر فونلداغى تورتاننى (وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ) دخى بولديلر اول يهودلر محمد كيلماسدن بورون (يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا) اوزلرينك دشما نلرينه غالب بولوا ايچون ياردم استار بولديلر اول محمد برلن يعنى يارب آخري زمان پيغمبرينك هرمتى او چون بزنى دشما نلار مزغه غالب قيل ديديلر فَلَمَّا جَاءَهُمْ بس محمد عليه السلام كيلگاچ آنارغه (مَاعَرَفُوا كَفَرُوا) به) آنى تانوما ديور بلكه انكار ايتديلر يعنى رسول ايكانون بل توروب ايمان كيلتورمديلر (فَاعْتَنَى اللهُ

عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۹۰﴾ بِسِ اللَّهِ نَكَ لَعْنَتِي بِبَارِلْكَانِ رَسُولِ الرَّكَّةِ، اَيْنْدِرْ لْكَانِ كِتَابِ رَغَةِ انْكَارِ اَيْنْكَو چيلرْ گادر .
 ۹۰ ﴿بِسِ مَا اشْتَرَوْا بِهِ انْفُسَهُمْ﴾ نيندای ایمان بولغان کافرلک برابرینه اوزلرینی آلسدر ديلر
 ﴿أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ اشانما و لری يهودلر نك الله ايندرگان كتابغه (بَغْيًا) حسدا و چوندر
 ﴿أَنْ يُنَزَّلَ اللَّهُ﴾ الله تعالى نك ايندر وينه (مَنْ فَضَّلَهُ) رحمتينی . يعنى پيغمبرلكنی (عَلَى مَنْ يَشَاءُ
 مَنْ عِبَادَهُ) اوزى نلاگان بنك سينه يعنى محمد كا (فَبِأَوْ بَغَضِ عَلَى غَضَبِ) بس فايند يلر اول يهودلر
 بر آچودن ايكنچى آچوغه يعنى عيسى عليه السلام غه انكارلرى ايجون الله تعالى بر مرتبه آچولاندى محمد
 عليه السلام غه انكارلرى ايجون ينه آچولاندى (وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ) كافرلر گه بيك فاقى عذاب
 بولاچقدور . ۹۱ ﴿وَأَذِاقِيلَ لَهُمْ﴾ هر چان اينولسه اول يهودلر گه ﴿آمَنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ﴾ ايمان كيتور كز
 الله تعالى ايندرگان كتابغه يعنى فرآنغه (قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا) ايتلر ايمان كيلتوره مز
 اوزمزگا كيلگان كتابغه يعنى تورانغه (وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ) انكار ايتلر تورانندن باشقه
 كتابغه يعنى فرآنغه (وَهُوَ الْحَقُّ) اول قرآن حق بولغان حالك (مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ) راستلاغوجى حالنده
 اوزلر نك گى توراننى شولاي بولسه ده انكار ايتلر (قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ) ايت سن اى محمد
 نى اوچون اولتور دگزاله تعالى نك پيغمبرلرون محمد دن بورون . يعنى تورانغه ايناندىق ديگان
 سوزكز هم بالقان تورانغه اينانساكز پيغمبرلرنى اولترماس ايدوكز هم پيغمبرلرنى يالقانغه
 نونماس ايدوكز (أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ﴿﴾ اگر مؤمنلار بولسه كز . ۹۲ ﴿وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى
 بِالْبَيِّنَاتِ﴾ حقيق كيلتوردى موسى سزگا آچق دليللرنى (ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ) مونك صوگنده
 يصادكز سز براوهم آكاه بادت قيلدكز (مَنْ بَعْدَهُ) موسى دن صوك يعنى اول طور طاغينه كينكاج
 ﴿وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ﴾ ﴿﴾ سز لرشول اشكز سبيلى ظالم لرسز . ۹۳ ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ﴾ فكر ايدوكز
 آلدوق بز سزدن (أَنْتَالرْ كزدن) عهدنى (وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ) دخى كوتاردوك اوستوكزگا
 طور طاغنى (خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ) ايتولدى سز گاه عمل قيلكز بز ايندرگان كتاب برلن بيك
 چينلق اوزره نده (وَاسْمَعُوا) دخى قبول ايتوكز بز نك كتابمزننى (قَالُوا) ايند يلر يهودلر موسى غه
 (سَمِعْنَا) . اشدوك هم طاودين قورقوب قبولك ايتدوك (وَعَصَيْنَا) هم عاصيبك بولدق يعنى تورانغه
 چن ايمان كلنورمديك بلكه طاودين قورقوبقنه ايمان كيتوردوك بس شونك اوچون تورات
 حكمنه فارشولق قيلدق (وَأَشْرُبُوا فِى قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ) دخى سكشدى آلار نك كوكللرينه
 بز او محبتى (بِكْفُرِهِمْ) هم كفرلرينه جزا اوچون (قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيْمَانُكُمْ) ايت
 اى محمد نى قباحت نرسه دور ايمانكز بيورغان نرسه يعنى كافر بولماق و بز اوغه عبادت
 قيلماق كيبى (أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ﴿﴾ اگر بو ايمانكز برلن مؤمن بولسه كز مونداى ايماننى قوبيكز
 يعنى نى قباحت ايماندر ايمانكز بيورر اوزكز گه كفر برلن . ۹۴ ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ
 عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً﴾ ايت محمدا گر جنت بالغز سزگه بولاچق بولسه الله فاشنده (مَنْ دُونَ النَّاسِ)

مؤملردن باشقه (فَتَمَنُوا الْمَوْتَ) صوراً کز الله دن اولمی (ان کُنتُمْ صَادِقِينَ) اکر جنت
 یالغز بزگا بولاچق دیکن سوز کزده راست بولسه کز. یعنی یهودیلر ایتدیلار بز الله نک
 اوغلانلاری هم دوستلری بزنی الله عذاب فیلماز دخی جنت اوز مزگه بوله چق دیوبس آنلارغه
 جواب اوچون ایتدی جنت سزگا بوله چق بولسه اولومی صوراً کز چونکه اوز اعتقاد کزده جنت کا
 کرورسز. دیوب ۹۵ (وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا) البته صوراً ماسلر اولومی یعنی صوراً مادیلار
 بماقَدَمَتَّ اَیْدِيَهُمْ) اوزلرینک اولده فیلمان اشلری سبیلی. یعنی کفرلرندین فورقوب
 (وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِالظّٰلِمِيْنَ) الله بلگوچیدر ظالم لاری بس ظلم لرینه موافق جزا بیورر.
 ۹۶ (وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰی حَيٰوةٍ) البته نابارسن محمد اول یهودلری دنیا ترکلگینه
 آدمیلر نک قومسز راغی (وَمَنْ اَلَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا) مشرکلردن آرتق قومسز نابارسن
 اول یهودلری (يَوْمَ اَحَدُهُمْ) آرزو فیلور اول یهود نک برسی (لَوْ يَعْمُرُ اَفْسَسَةً) مک یل
 عمر سورمکنی (وَمَا هُوَ بِمَزْحَزْحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يَعْمَرَ) مک یل عمر سور و اول یهودنی
 عذابن براق فیلغوچی توگلدر. (وَاللّٰهُ بَصِيْرٌ بِمَا يَعْمَلُوْنَ) الله تعالی کورگوچیدور آلا فیلمان
 عملنی یعنی مک یل عمر سوروب عذابن فونلماس سز بلکه بجمشی عمللر فیلماق برل
 فونلورسز ۹۷ (قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجَبْرِيْلَ) ایت محمد هر کم دشمان بولسه جبرائیل گه اول
 کمسه الله تعالی گه دشماندر. یعنی حضرت عمر یهودلر گه ایتدی نی اچون محمد کاینا نمایسز
 دیو یهودلر ایتدیلر جبرائیل بز نک دشمانمز محمد کاوچی نی اول کلتوره دور شول سبیلی اینانمایمز
 دیوبس الله تعالی یهودلر نک بوسوزین رد ایتوب ایتدی: (فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰی قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ)
 بس شکسز اول جبرائیل ایندردی فرآنی سینک کوکلنک گه الله تعالی نک اذنی برلن
 (مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ) موافق حالک اول قرآن اوزندن اولگی کتابلرغه یعنی تورانقه و باشقه
 لرغه (وَهَدٰى) دخی توغری بولغه کوندر گوچیدر (وَبُشْرٰى لِّلْمُؤْمِنِيْنَ) دخی شادلاندر.
 غوچیدر مؤملرنی جنت برلن. ۹۸ (مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّلّٰهِ) هر کم دشمان بولسه اللهغه (وَمَلَايَكٰتِهٖ)
 دخی الله نک فرشته لرینه (وَرُسُلِهٖ) دخی پیغمبر لرینه (وَجَبْرِيْلَ وَمِيْكَالَ) دخی جبرائیل هم
 میکائیل گه بس مذکورلر گه دشمان کمسه لر کافرلدر (فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِّلْكَافِرِيْنَ) بس شکسز
 الله تعالی دشماندر کافرلر گه. ۹۹ (وَلَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ) تحقیق ایندر دوک محمدسکا (آیَاتِ بَيِّنَاتٍ)
 حلال حرامنی آچیق فیلغوچی آیتلرنی (وَمَا يَكْفُرُ بِهَا) انکار ایتمس اول آیتلر گه
 (اِلَّا الْاِلْفٰسِقُوْنَ) مگر الله تعالی نک امرندن طش یور گوچیلر انکار ایتارلر. ۱۰۰ (اَوْ كَلِمًا
 عَاهَدُوْا عَهْدًا) دخی هر وقت عهد ایتسه لر (نَبَدَهُ قَرِيْقٍ مِنْهُمْ) طاشلادی اول عهدنی بر طائفه سی
 اول یهود نک (بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ) بلکه اول یهود نک کو براگی ایمان کیترماس بولدیلر

۱۰۱ (وَأَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) دخی کیلگاج اول یهودکه الله دن رسول (مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ) اوزلرنه گی تورانتنی تصدیق ایدوب رسول الله اوزیه ایتدی من کلن تورگان حکملر تورانگزده هم باردر دیو (نَبَدَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) کتاب بیبارلگان آدملردن یعنی یهوددن بر طائفه طاشلادی (كِتَابَ اللَّهِ) الله تعالی نك کتابینی یعنی تورانتنی (وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ) آرتلرینه یعنی توراندن هم فاچدیلمر یعنی تورات حکمی برله عمل فیلمادیلر (كَانَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) گویا تورانتنی بلماس بولدیلر ۱۰۲ (وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينِ) دخی ایاردیلر یهودیلر شیطانلر یازغان سوزگه (عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ) سلیمان پیغمبر زماننده . چونکه اول وقت شیطانلر کوب سحرلرنی یازوب سلیمان پیغمبر نك کرسیسی آستینه کومدیلمر چنان سلیمان علیه السلام اولدی بر شیطان آدم صورتنده بولوب کیلوب ایتدی: «اگر سلیمان علمینی بلمک تلاسه کز سلیمان نك کرسیسی آستون قاراگز» دیوبس کرسی آستون فازوب قاراسه لر کتابلر طابدیلمر هم اول کتابلر اچنکه کوب سحر علمی طابوب بلدیلر ولکن یهودنک علماسی ایتدی « معاذالله بو حضرت سلیمان علمی ایمس بوکا ایاره کورمکزلار » دیو اما نادانلری بو سلیمان علمی دیوب ایاردیلر بس یهودلر تورانلرینی تاشلادیلمر بو سحرگا تابع بولدیلر. (وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ) کافر بولمادی سلیمان، یعنی آنک علمی سحر علمی بولسه العیاذ بالله اول کافر بولور ایردی اما اول کافرده هم ساحرده ایمس (وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا) لکن شیطانلر کافر بولدیلر چونکه سحرنی یازغوجی شیطانلر در سلیمان ایمس (يَعْلَمُونَ النَّاسَ السَّحَرَ) اوگرته لر اول شیطانلر آدملرگا اوزلری یازغان سحرنی (وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ) دخی شول سحرنی اوگرته لر ایندرلدی اول سحر ایکی فرشته گا (بِبَابِلَ) بابل شهرنده (هَارُوتَ وَمَارُوتَ) اول ایکی فرشته هاروت وماروت اسملی دور. شوندا ی سوزلر باردرکه بو ایکی فرشته فی الله تعالی ایندردی بنده لرگا سحر اوگرانور ایچون اما حکمتی کافر برلن مؤمن آبرلق ایچون ایمش؛ شوندا ن صوگ سحرنی اوگرانوب ده عمل قیلغان لر کافر بولدیلر اما عمل فیلمغان کسه لر مؤمن بولوب قالدیلر نفسیر لرده: « بو ایکی فرشته آدم صورتینه کردیلر الله تعالی بونلرغه شهوة بیردی برزهره اسملی خاتون ایله ایمان اش قیلدیلمر. » دیگان روایت نك اصلی یوقدر بلکه یهوددن کوچرلگان سوزدور دیو چیلر کو برا کدر. (وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ) اوگرته دیلمر اول هاروت برله ماروت سحرنی هیچ کسه گه (حَتَّى يَقُولَا) ناکه اوگرانسه لر ایندیلمر (إِنَّمَا تَحْنُ فِتْنَةٌ) تحقیق بزسزکا فتنه مز (فَلَا تَكْفُرْ) بس کافر بولماگز سحر اوگرانوب ده عمل کیلوب (فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا) بس اوگراندیلمر بو ایکی فرشته دن (مَا يَفْرَقُونَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْجِهِ) شول سحرنی کم اول سحر برله آیوره باشلادیلمر ابر برله خاتون آراسون حتی کوب ایرلرنی سحر برله جماعدن منع ایندیلمر (وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ)

ضرر بیدرگویی ایس اول ساحر لر سحر لری بر له هیچ کسه گه (الاباذن الله) مگر الله ناک اذنی برلن ضرر بیدر لر . یعنی سحر دیگا نلری بر سبدر الله تعالی اول سحر گاتر یار انماسه اول سحر دن هیچ اثر ظاهر بولماس بار چه اش الله دن دور . (وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ) او گر اندی اول بیهود لر اوز لر ینه آخرتده ضرر بیره چک سحر نی (وَلَا يَنْفَعُهُمْ) دخی دنیاده ده فالد بیره ماس اول سحر آنلرغه (وَلَقَدْ عَلَّمُوا لَمَنْ اشْتَرَاهُ) تحقیق بلدیلر تور انلرنده بر کسه سحر فیلسه (مَالَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ) بولمس اول کسه گا آخرتده نصیب دیو (وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ) نی فبا حندر شول سحر کم ساندیلر اول سحر گه اوز لر ین یعنی سحر بر له عمل قیلوب اوز لر ینی منگو جهنگا سالدیلر (لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) اگر بونك قباحت ایكانون بلسه لر . ۱۰۳ (وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا) اگر اول بیهود لر اینانسه لر تور اتقه هم قرآنغه (وَاتَّقُوا) دخی سحر دن سافلنسه لر (لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ) الله تعالی ایمانلری ایچون بیرگان ثواب خیر لی بولور ایدی (لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) اگر بلسه لر الله نك بیرگان جزاسی خیر لی ایكانون ، سحر او گر نك قباحت ایكانون . ۱۰۴ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا) ای مؤمنلر (لَا تَقُولُوا رَاعِنَا) اینمکز محمد که راعنا دیگان کامه نی . چونکه مؤمنلر کلوب پیغمبر گا راعنا دیر لر ایدی مقصود لری بزنی فاسد اعتقاد دن صافلادیك اولور ایدی اما بیهود لر بوراعنا کلمه سون مؤمنلر دن ایشنکچ شادلان دیلر محمدنی سوگار که بزگه اوک کلدی دیو آنك ایچون بیهود لغتند راعنا دیهك احمق دیمکدور بس بیهود لرده مؤمنلر کبی محمد علیه السلام غه کیلوب راعنا دیور بولدیلر مقصود لری آنی سوکک بولدی بس بیهود که پیغمبر نی سوگار که یول فالماسون دیوب الله تعالی مؤمن لرنی هم نفی ایتدی راعنا دیو اینماکز دیدی گر چه مقصود خیر بولسه ده (وَقُولُوا انظُرْنَا) اینوکز محمد کا بزگه شفقت نظرک سال دیو (وَأَسْمِعُوا) ایشنوکز آنك سوزنی یعنی امری برلن عمل قیلوکز (وَالْكَافِرِينَ عَذَابُ أَلِيمٌ) بولغو چیدر کافر لر گا آخرتده بیک ریختکوچی عذاب . ۱۰۵ (مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ) یارانماس لر کتابی کافر لر یعنی مکروه کور لر (وَالَّذِينَ آمَنُوا) (وَلَا الْمُشْرِكِينَ) دخی مشرکلر یارانماس لر (أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ) الله تعالی دن سرگا خیر ایندر لیکنی اسلام هم وهی کبی (وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ) الله تعالی اوز ینك رحمتینی نلاگان کسه سنه بیره دور بس بیهود دیگا نچه تو گل (وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) الله تعالی اولوغ بولغوچی فضل ، کرم ایاسیدر اسلام هم وهی بیرلمش کسه لر گه . ۱۰۶ (مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ) فابو بر آیتنك حکمن اوزگار تساك (أَوْ نُنسِئُهَا) یا که بعض آیتنی اونتدر ساق (نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا) ایندر رمز اول آیتلر دن خیر لیرك آیتنی (أَوْ مِثْلَهَا) یا که بو آیتلر گا اوخشاغاننی چونکه اسلامنك اولنده رسول الله بیت المقدسکه فاراب نماز او قودی ینه الله دن امر بولدی

كعبه گه قاراب او فوگز دیوبس یهودلر مونی کوروب ایتدیلر: «محمدنک دینی حق تو گل ایکن
اگر حق بولسه اولگی اشی نه خلاف اش قیلماس ایدی» دیوبنه رسول الله بعض
آیتنی اونندی نمازده او قوماس بولدی یهودلر دخی ایتدیلر: «اگرده قرآن اللهنک کلامی
اولسه ایدی محمد اونتماس ایردی» دیوبس یهودنک بوسوزلارین ردایچون الله تعالی شوشی
آیتنی ایندروب ایتدی: «اگر بر آیتنک حکمنی اوز گارتسک یا که بر بر آیتنی اونتر ساق
بو آیت لردن ده خیر لی فی سزگا ایندره من» دیوبمحمد علیه السلام هم امتینه بواش هیچ نقصان دگلدر بلکه
فائدر (الْمَ تَعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) شکسز بلهسک یا محمد الله تعالی هر نرسه گه کوچی
یتکو چیدر. ۱۰۷ (الْمَ تَعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مَلَكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) شکسز بلهسک یا محمد برلر و کولکر
فی مالک الله تعالی در (وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ) یوقدر سز گه الله دن غیر ی باقین ذات
(وَلَا نَصِيرٌ) دخی ایس هیچ یاردم بیر کوچی مگر الله تعالی دور بس بار چه اشکنده الله غه
فایتوگز. ۱۰۸ (أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ) ایانلار موسز؟ پیغمبر کزدن صورارغه
(كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ) موندن الوک موسی دن یهودلر صورافان کبی یعنی موسی دن
یهودلر نتاک صورادیلر: «اللهی آچیق کور گاز» دیوبشونلر کبی الله غه ایمان کینورور
ایچون سزده آنی کوز برله کورونی صورارغه ایته سزمی؟ دیمک دور (وَمَنْ يَتَّبِعْ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ)
برکمه کفرنی اختیار ایته ایمان اوزرینه (فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) تحقیق آداشدی
اولکمه طوغری بولدن بس فریش نکه ده رسولگه مخالفت ایتوب کفرنی اختیار ایتکانلری
توغری بولدن اداشقان؛ ایمان یولغه کرگان آدم لردور. ۱۰۹ (وَدَكْثِيرٌ مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ) آرزو قیلدر کتابی کافرلر نکه کوبره گی (لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا)
سز لری فایتار ولرینی ایمان کزدن کفرگا (حَسَدًا مِنْ عِنْدَ أَنْفُسِهِمْ) ایچلر نندن سزگا حسدلری
بولغان ایچون (مَنْ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ) ظاهر بولنه نوروب اول کافرلر گانوراندن محمدنک
دینی حق ایکنی (فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا) بس فویگز هم طاشلا کز سز مؤمنلر بلوب انکار
ایتکوچی کافرلری (حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ) الله تعالی اوزی حکم قیلغاچه. سوکره الله تعالی
بو کافرلر برلن صوغشما فقه امر ایتدی ده بو آیت نکه حکمی اوز گارتلدی (إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ) شکسز الله تعالی هر نرسه گه قادردر. ۱۱۰ (وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ) دائم اوفوگز
نماز کزنی (وَأَتُوا الزَّكَاةَ) دخی بیر وگز زکونکزنی (وَمَا تَقْدِمُوا أَنْفُسَكُمْ مِنْ خَيْرٍ) آخرنکز
ایچون قیلغان ایزگو عمللر گز نسک ثوابنی صدقه و باشقه عباده کبی (تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ)
تابار سز اول ایزگو عمل لر کز ایچون ثوابنی الله فاشنک یعنی آخرنده آلاردن فائتلور سز رسول
الله دن روایت ایتدیلر: «آدم اوغلی نکه وارثلرینه قالدورغان مالی اوزینک مالی ایس بلکه
اوزینک مالی خدا بولینه صرف اینکان مالیدر» دیوب حضرت عمردن روایتلر که: «قبرستاندن
اونکانک قبر اهل لرینه سلام بیردی و ایتدی ای قبر اهل لری بز نکه فاشمزد غنی خبرلر:
خانولر کز ایرگا کیتدی؛ یورتلر کزده بیات کشی لر نورادر مال لر گزنی اولاشدیلر» دیوبس

حضرت عمر که هاتقدن ندا کلدی باعمر بزنگ فاشمزهغی خیرلر آلدمزغه یبارگان
 عمل ارمزدن فائده کوردک؛ اما شول مال کم آرتمزده فالدردوق هلاک ایندوک هیچ خیر
 کورمدک دیو (ان الله بما تعملون بصیر) شکسز الله تعالی عمل لرگز ی کورگوچی بلگوچیدر ضایع
 قیلماس ۱۱۱ (وقالوا لن يدخل الجنة الا من كان هودا او نصری) ایندی یهود هم نصاری جماعتی
 کرمس جنت که مگر یهود یا که نصاری کرور دیو (تلك امانيتهم) بوسوز آنلرنگ باطل
 دعوی لریدر (قل هاتوا برهانکم) ایت محمد کیلتورگز دلیلگزنی (ان کتمم صادقین) *
 اگر راست بولساگز بیود نصاری دن غیر ی جنت که کرمس دیگان دعوا گزده دیو ۱۱۲ (بلی
 من استم وجهه لله) بلکه جنکه کرور خالص خدا اوچون دین نی پاک قیلغوچیلر یعنی
 مسلمانلر (وهو محسن) اول مسلمانلر ایندگو عمل قیلغوچیلردر (فله اجره عند ربّه) بس
 ایزگو عمل قیلغوچیلرغه دور الله حضورنده ثواب (ولا خوف علیهم ولا هم يحزنون) * آنلر
 هیچ قایغو کورماسلر بس بیود و نصاری بزدن غیر ی جنتکه کرماس دیگان سوزلرنده
 بالفاچیلردر ۱۱۳ (وقالت اليهود لیست النصری علی شیء) ایندی یهود نصاری حق دینک
 ایماس (وقالت النصری لیست اليهود علی شیء) دخی نصاری ایندی یهود حق دینده
 ایماس (وهم يتلون الكتاب) هر برسی اوفور اوزلرینه اینگان کتابنی ولکن کتابلرینه
 اینانماسلر (کذلك قال الذين لا یعلمون مثل قولهم) اوشنداق ایندی علمی یوق کمسهلر
 یهود و نصاری سوزی کبی سوزنی (فالله یحکم بینهم یوم القیمة) بس الله تعالی حکم قیلور
 آنلر آراسنده قیامت کوننده (فیما كانوا فیہ یختلفون) * خلاف قیلوشقان سوزلرنده چونکه الله
 تعالی مؤمنلرنی جنکه اشکاره کرگوزر الله تعالی ورسوللرگه ایمان کیلترماوده دوام اینگان بیود
 و نصارانی جهنم که یبارور شول وقت بلورلر بیود و نصاری هر ایکسی حق دینده بولماغانلر بن
 ۱۱۴ (ومن اظلم ممن منع مساجد الله) شول کشیدن ظالم کشی یوقدر؛ منع ایتار الله تعالی ننگ
 مسجدلرون (ان یدکر فیها اسمهُ) اول مسجدلرده الله تعالی ننگ اسمینی یاد ایلامکن (وسعی
 فی خرابها) دخی اجتیا دایدر مسجدلرننگ خراب بولماقینه چونکه حجت نصر دیگان مجوس پادشاهسی
 بیت المقدسنی خراب ایندی حتی حضرت عمر زمانینه چاقلی خراب فالدی صوگره رسول الله حدیبیه
 یلنکه حج قیلورغه کیلگاج مشرکلر کهبه دن منع اینوب قایتاردیلر شول زمان بوآیت ایندی اما بوآیتننگ
 حکمی عامدر هر کم مسجدنی نماز او قومقدین منع اینسه یاخود بر مسجدنی خراب اینسه ظالم اولور
 نه مسجدنی خراب اینتمک یکی در جه اوزره در برسی حقیقه خراب اینتمکدر حجت نصر ننگ بیت المقدسنی
 خراب اینتمکی کبی یینه برسی مسجدنی جماعت نمازندین محروم قویماقدر دیدیلر (اولئک
 ما کان لهم ان یدخوها) بو کمسهلرگه کر مک بولمادی اول مسجدگه (الا خائفین) *

مگر فور فغوجی بولوب کرور لر یعنی اسلام غالب بولغاچ کافر لر مسجد لر گه کره آلمادیلر
 مگر یاشرنوب خوف اوزرنه گنه کرور اولدیلر ۱۱۵ (لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ) اول کافر لر گه در
 دنیاده رسوای لیت (وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ) اول کافر لر گه در آخرنه بیک رنجونکوچی
 عذاب بس بو آیت یهود گه هم رددر ا گر یهود حق دینده اولسه ایدی مؤمنلر نی نماز دن منع ایتوب
 مسجد لر نی خراب فیلماسلر ایدی ۱۱۶ (وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ) الله تعالی نك دور مشرق هم
 مغرب یعنی هر ایکسینی الله تعالی براندی (فَإِنَّ مَا تُولُوا فِئْتُمْ وَجْهَ اللَّهِ) فایو طرفه
 یونالسا کز شونده الله تعالی نك رضاسی چونکه صحابه لر بر سفر گه چقان زمانده کون تومان
 بولوب کیتدی ؛ قبله فایو طرفده ایکانون بلما دیلر بر آزی مشرق بر آزی مغر بکفار اب نماز
 اوقدیلر بس تومان کونار لوب قویاش کورنگاچ قبله ظاهر اولدی رسول الله دن فایتب
 صور ا دیلر رسول الله غه بو آیت ایندی شوکا کوره قبله دان آداشقانک هر فایو طرفنی قبله دیوب ظن
 غالب برلن اوقماق جائزدر (إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) شکسز الله تعالی کامل رحمت ایاسیدر
 بلگوچیدر هر نیت لر کزنی یعنی قبله بودر دیوب نیت برلن اوقوسا کز نماز کز درستدر
 ۱۱۷ (وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا) دخی ایندیلر فیلدی الله تعالی بالانی دیو چونکه یهود عزیر الله نك
 اوغلی، نصاری مسیح الله نك اوغلی دیدیلر مشرک لر، فرشته لر نی الله تعالی نك قز لر ی دیدیلر
 (سُبْحَانَهُ) پاکک الله تعالی گادر یعنی اوغل قز اولمق مخلوق صفتی در الله تعالی موندین پاکدر
 (بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بلکه الله تعالی نك بند سیدر برده کوکک گی مخلوقات نك بار چه سی ؛
 عزیر هم مسیح هم فرشته لر بار چه سی الله تعالی نك بنده سیدر (كُلُّ لَهُ قَانُتُونَ) بار چه سی
 الله تعالی گه بنده چیلک برلن افرار ایتکوچیلار در بس الله تعالی بالا قیلماق دن موکسزدر
 ۱۱۸ (بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) کوچر کچ دن باشقه یار اتقوچی دور کوکلار نی هم بر لر نی
 (وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا) تلاسه بر نرسه نی یار انا فغه (فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) تحقیق اول
 نرسه گه ایتور بول دیوب کنه آندان صو ک بولور اول نرسه بو آیت نصاری غه جواب بولوب
 ایندی چونکه نصاری ایندی ا گر عیسی بند اولسه آتاسی بولور ایدی شوکا فارشی الله تعالی ایندی
 «آتاسز آدم یار انا فغه قادر من» دیو ۱۱۹ (وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ایندی علمی یوق کسه لر
 یعنی ایمانسز لر (لَوْلَا يَكْفُرْنَا اللَّهُ) کاشکی الله بز نك برله سوزلشسه چی خبر بیورور ایدی
 محمد نك رسول ایکانون (أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ) یا که کیلسه ایدی بر علامت یعنی موسی علیه
 السلام نك تاباغی کبی بس محمد گه اینانور ایدک دیو (كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ)
 اوشنداق ایندی اولگی امت بونلر سوزی کبی سوزنی چونکه یهود موسی غه ایندی
 الله نی اشکاره کور گاز دیو (تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ) اوخشادی کوکل لر ی بر برینه (قَدْ بَيَّنَّا

(الآيات) تحقیق بیان فیلذق بز نورانه؛ محمدنك رسول ايكانون (لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ) مؤمن بولغان
 نومگه، ۱۲۰ (إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ) شكسن بياردك محمدسنی حق بولغان قرآن برله (بشیراً) جنت
 برله سیوندگر گوی ایتوب (وَنذِيرًا) جهنمدن فورفتغوی ایتوب (وَلَا تَسْتَلُّ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ)
 صورالماس سن جهنم ابالرندن یعنی طاعت عبادت برله مشغول بول، پیغمبراسکنی برینه کیلتور
 بوکفار برله نزاعنی قوی کفرلرینه جزاء اوزلری کورور ۱۲۱ (وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا
 النَّصَارَىٰ) راضی بولماس سندن بیودهم نصاری (حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ) سن ابارگنچه آنلرنك دینینه
 (قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هَوَا لِهْدَىٰ) ایت محمد الله دینی حق دیندر (وَلَنْ اتَّبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ) اگر
 ابارسك اول کفرلرنك میل ایتکانلرینه (بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ) سکا الله تعالی دن علم
 کیلگان سوکنده (مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ) بولماس سکا یافن ذات عذابدن فوتقارو اچون
 الله تعالی دن غیری (وَلَا تَصِيرُ) دخی یاردم بیر گوی ۱۲۲ (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ)
 آندایون مؤمنلرکه بیردک آنلارغه کتابنی یعنی نورانی (يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ) ابارورلر اول نورانغه
 چن ابارمک برله (أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ) نورانغه چن ابارگان کسه لر اینانورلر اول محمدگه
 بو آیت اهل کتابنك مؤمنلری حقنده ایندی (وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ) هر کسه کافر بولسه اول
 محمدگه (فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) آنلار هلاک اولغو چیلاردر آخرنده ۱۲۳ (يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
 اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) (وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي
 نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ) بو ایکی آیت نك
 معناسی ایتلوب اوندی ۱۲۵ (وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ) یادقیل باحمد! ظاهر فیلذی
 الله تعالی ابراهیم پیغمبرگه کوب اشلرنی یعنی الله تعالی ابراهیمگه اون نورلی اشلرنی
 بیوردی بشسی باشده: مسواک فیلماق، آغزغه صو آلماق، بورنغه صو آلماق، میوق کیسمک
 صقال تارامق ینه بشسی باشدن غیر اعضالرده: ترناق کیسمک، عورنك توگن کینارمک،
 اوغلاننی سننگه بیرمک، استنجاقیلماق، فولتق توگن کینارمک. (فَاتَمَّهِنَّ) بس ابراهیم بو اشلرنی
 تمام برینه کلتوردی (قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا) ایتدی الله تعالی ابراهیمگه شکسن آدمیلرگه
 امام فیلدم سنی دیو بس ابراهیم الله تعالی نك امرین یرینه کلتورب اماملق درجه سینه
 کیچدی. عافل کسهگه عبرتدر الله تعالی نك امرینه کامل اطاعت فیلغان آدمیلر بلند درجه دن
 محروم فالمایلار (قَالَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِي) ایتدی ابراهیم یارب دخی مینم نسلمدن ده امام فیل
 (قَالَ لَا يَأْتِلُكُ الْعَهْدَىٰ الظَّالِمِينَ) ایتدی الله تعالی منم عهدمنی ظالملر تابماس یعنی سنك
 نسلکدین کفرلر هم بولور امام بولوق آنلارغه جائز بولماس ۱۲۶ (وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً
 لِلنَّاسِ) دخی فکر ایدوگز فیلذق کعبه نی آدملرگه فاینچق اورون یعنی هر یل فایتوب آذن

حج فیلورار (وَأَمَّا) دخی فوتولماق اورنی قیلدیق یعنی بر کسه اولتورب هر مگه کرسه
 هر م اچنده اول کسه نی اولترمک جائز اولماس (وَاتَّخَذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى) دخی فیلوگز
 ابراهیم اورنن نماز اوقولاچق اورن مقام ابراهیم دیوب ابراهیم علیه السلام کعبه نی بنا
 قیلغانده باصقان طاشنی ایتورلار چونکه رسول الله حج قیلغانده طوافدن فارغ بولغاچ مذکور
 طاشقه کیلوب بو طاش آتامز ابراهیم اورنی در دیدی حضرت عمر ایتدی بو اورنک نماز
 اوقوساق بولماسی دیوبس بو آیت ایتدی. (وَعَهَدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَاسْمَاعِيلَ) بیوردق ابراهیم
 هم اسماعیل گه (أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ) پاک فیلوگز مسجدنی طواف قیلوچیلارغه یعنی
 صنم هم نجاستدن یعنی مسافرلر اوچون کعبه نی پاک فیلوگز (وَالْعَاكِفِينَ) دخی مکه ده
 نورغوچیلار اوچون پاک فیلوگز لار (وَالرُّكَّعَ السُّجُودَ) دخی نماز اوقوچیلار اوچون
 ۱۲۷ وَاذْ قَالِ إِبْرَاهِيمُ) دخی یاد ایت محمد ایتدی ابراهیم (رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا) یارب
 قیل بو مکه نی امین شهر یعنی اسیر بولماقدین وغیره قارتدین طنج شهر (وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ)
 دخی طعاملاندر بو شهر اهلینی هر تورلی بمشلدین هم حضرت ابراهیم نك دعاسی مقبول
 اولدی هر طرفدین مکه گه بمش کیلوب هر وقت هر نورلی بهش نابولور بولدی (مَنْ آمَنَ
 مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) شول کشیلر گه رزقلاندر اینانور آنلر الله تعالی گه هم قیامت
 کونینه. ابراهیم علیه السلام اؤلك نسلینه اماملق صوراعاچ الله تعالی ایتکن ایندی کافرلر گه اماملق بیرمام
 دیوب؛ شونک اوچون طعامنی ده مؤمنلر گه صورادی (قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا) ایتدی
 الله تعالی کافر بولسه ده هم طعاملاندر رمن آزاییق اوزره یعنی دنیاده آخرتده ایهس بس
 اماملق رهمتدر مؤمنلر گه لایقدر امام طعاملاندرمک عدلمدر عدالتمنی کافرلر گه هم یورتورمن
 (ثُمَّ اضْطَرَّهٗ اِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ) بس دنیاده طعاملاندرگاچ فایتار رمن اول کافرلر نی اوت عذابینه
 (وَبئْسَ الْمَصِيرُ) نی قباحندر فایتاچق اورنلری ۱۲۸ وَاذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
 وَاسْمَاعِيلُ) کونر گاچ ابراهیم هم اسماعیل اوینک نیگز لرین یعنی آتامز آدم کعبه نی بنا قیلدی مونک
 بعدنک خراب بولدی بس ابراهیم هم اسماعیل علیهما السلام بنا قیلغاچ کعبه نی ایتدی لر: (رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا)
 یارب قبول قیل قیلغان عملزنی دیو بس هر کم ایندگو عمل قیلسه قبول اولماقینه ایندگو دعا
 قیلماق لازمدر چونکه عمل قیلماق یکل بولسه ده قبول بولماقنک خوفدر دیدیلار (إِنَّكَ أَنْتَ
 السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) شکسز ایشتورسن دعامزنی، بلورسن نینمزنی. ۱۲۹ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ
 لَكَ) یارب قیل بزلر نی امر گه مطیع بولغوچی (وَمَنْ ذُرِّيَّتْنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ) دخی قیل نسلزدن
 امر گه مطیع اولغوچی جماعتلر (وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا) دخی اوگرات بزلر گه حج عمللر مزنی
 (وَتُبَّ عَلَيْنَا) کیچ بزلردن خطالرمزنی (إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) شکسز گناهلر نی کیچکوچی

پادشاه سن هم شفقت فیلغوجی سن ۱۳۰ (رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ) یارب یبار اول نسلمزگه رسول ایتوب اوزلری آراسندن بولغان کشینی (يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ) اوفور اول رسول آنلارغه سنک آباتکنی (وَيَعْلَمُوهُمُ الْكِتَابَ) دخی اوگرانور آنلارغه سنک کتابکنی (وَالْحِكْمَةَ) دخی اوگرانور حکمتکنی بس چن حکمت الله نک تعالی کتابنک مذکور در هر کم آنک کتابی قرآنی بلسه حکیمدر (وَيُزَكِّيهِمْ) دخی پاک ایتار اول رسول آنلارنی شرکدن هم کفردن (انَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) شکسز اوخشاشی یوق قونلی پادشاه سن وهر اشنی مصلحتجه فیلغوجی سن . ۱۳۱ (وَمَنْ يَرْغَبْ عَن مِّلَّةِ اِبْرَاهِيمَ) هیچ کم یوزدوندر ماس ابراهیم دینندن یعنی اسلامدین (الَّذِي سَفِهَ نَفْسَهُ) مکر سفیه اهمه لارغنه (وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا) تحقیق اختیار فیلقد ابراهیم نی دنیاده پیغمبرک گه (وَاِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ) شکسز اول ابراهیم جنتده انبیا واولیا برله بولغوجیدر . ۱۳۲ (اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ اَسْلَمْ) ایتدی الله تعالی ابراهیم گه چنلاب اطاعت انقیاد قیل دیو (قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ایتدی ابراهیم چن اخلاصم برله ایمان کیلتورب اطاعت قیلدم الله تعالی گه . ۱۳۳ (وَوَصَّىٰ بِهَا اِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ) امر قیلدی ابراهیم اوزینک دینی برله عمل فیلورغه اوغلانلرینه (وَيَعْقُوبُ) دخی یعقوب پیغمبر اوغلانلرینه امر قیلدی (يَا بَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّيْنَ) ایتدی یعقوب ای اوغلانلر م شکسز الله تعالی یباردی سزگه اسلامنی (فَلَا تَمُوْنَنَّ الْاَوْثَانِمْ مُسْلِمُوْنَ) البته اوله کورمکز مگر مسلمان بولوب اولوگز دیو یهود دعوی فیلدی یعقوب پیغمبر بزگه امر فیلوب اولدی یهود لکگزنی طاشلامکز دیو بز یهود دینن طاشلامایمز دیدیلر اما الله تعالی ایتدی: ۱۴۴ (اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْاَهْوَتْ) ایاسز حاضر اولدگزمو؟ یعقوب فه اولوم ابرشکانک یعنی سز لر آنک حاضر اولما دگز بس بالغان سوزله مکز (اِذْ قَالَ لِبَنِيْهِ مَا تَعْبُدُوْنَ مَنْ بَعْدِي) ایتدی یعقوب اوغلانلرینه نی نرسه گه عبادت فیلورسز مین اولگج (قَالُوا اَنْعَبُدُ الْهٰك) ایتدی لر عبادت فیلورمز سنک الهکا (وَالِهَ اَبَائِكَ اِبْرَاهِيْمَ وَاِسْمَاعِيْلَ وَاِسْحٰقَ) دخی سنک آنالرک ابراهیم اسماعیل اسحاق الهینه عبادت فیلورمز (الِهَآ وَاِحْدًا يَعْنِي شَرِيْكَ يَوْقُ خِدَاغِهٖ عِبَادَتِ فِيلورمز) (وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُوْنَ) بزرلر الله تعالی گه مطیع ارمز دیو بس ظاهر اولدی یعقوبنک اوغلانلرینه اسلام وصیت فیلغانی یهودنک یهود لکدن آیرماسقه بیوردی دیگان دعواسی باطل دعواد . ۱۵۵ (تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ) پیغمبر لر شوندا ای جماعتدر که اوتدی کیتدی (لَهَا مَا كَسَبَتْ) اوزلری فیلغان عمللرینک ثوابی اوزلرینه (وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ) دخی سز نك عملكز نك ثوابی اوزكزگه (وَلَا تَسْتَلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ) صورالماس سز آخرنده پیغمبر عملندین بلکه اوز عملكردن حساب بولور پیغمبر لر عملینه اشانوب عمل فیلماقدین محروم قالما كز . ۱۳۶ (وَقَالُوا كُونُوا هُودًا اَوْ نَصَارًا تَهْتَدُوا) ایتدی یهود هم نصاری بولوگز یهود یا که نصاری بس توغری

یولغه کونلورسز « دیوب (قُلْ بَلَّ مَلَّةَ اِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا) ایت یا محمد یهود و نصاری اولما کز بلکه حق دینه بولغان ابراهیم دینینه ایا رکزده مؤمن بولکز (وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ابراهیم مشرکلردن بولدی اسلام دیننه بولدی دیو ۱۳۷ (قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ) ایتوکز مؤمنلر ایناندق الله تعالی گه (وَمَا أَنْزَلَ الْيَنَّا) دخی بزگه ایندرلگان قرآنغه (وَمَا أَنْزَلَ اِلَى اِبْرَاهِيمَ) دخی ابراهیم گه ایندرلگان کتابغه (وَأَسْمَاعِيلَ وَاسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ) دخی اسماعیل و اسحاق و یعقوب و هم اوغلانلرینه ایندرلگان کتابغه (وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى) دخی موسی و هم عیسی گه یبارلگان کتابغه (وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ) دخی شول کتابغه ایناندق یبارلدی پیغمبرلر گه الله تعالی دین (لَا نَفْرُقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ) برسینک آراسنک آیرمایمز بلکه بارچه- سینه ایمان کیتردک گر چه یهود و نصاری بعض پیغمبر گه اینانوب بعضسینه انکار ایتسه لرده (وَتَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ) بز لر الله تعالی گه مطیع لرمز دیو . ۱۳۸ (فَإِنْ آمَنُوا) بس ایمان کیتورسه یهود (بِمَثَلِ مَا آمَنْتُمْ) سز بار چه پیغمبر گه ایمان کلتورگان کبی یعنی بعض پیغمبر گه انکار قیلماسه لر (فَقَدْ اهْتَدَوْا) تحقیق توغری یولغه توشدیلر (وَأَنْ تَوَلَّوْا) اگر باش تارنسه لر (فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ) بس شکسز آنلار آزغونلقده قالفوچیلردر (فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ) بس الله یبار سکا اول یهود که غالب قیلورغه (وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ایشتنکوچی در اول الله تعالی یهودنک قبیح سوزینی و بلگوچیدر آنلارغه تیوش عذابنی . ۱۳۹ (صِبْغَةَ اللَّهِ) ایا رکز الله تعالی پیغمبر آرقلی بیان ایتکان دینینه (وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً) الله تعالی دینندن کورکام دین اولماس (وَتَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ) دخی ایتوکز بز لر الله تعالی گه عبادت قیلغوچیلار مز دیو . ۱۴۰ (قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ) ایت یا محمد یهود که نزاع قیلوشما کز الله تعالی قیلغان اشلار گه چونکه یهود رسول الله غه نزاع قیلدی اگر پیغمبر کلسه یهوددن کلسه کک ایدی دیو (وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ) اول الله تعالی بزنگ هم سزنگ ر بکزدر بس تلاسه قایو قوم دین پیغمبر یبارر (وَلَنَا أَعْمَالُنَا) بزگه اوز عملمزنگ ثوابی اولور (وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ) دخی سزگه اوز عملکزننگ ثوابی اولور (وَتَحْنُ لَهُ الْمُخْلِصُونَ) دخی ایت محمد بز لر خالص الله تعالی گه عبادت قیلغوچیلر مز دیو ۱۴۱ (أَمْ تَقُولُونَ) یا که اینه سزی؟ (إِنَّ اِبْرَاهِيمَ وَاسْمَاعِيلَ وَاسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى) شکسز ابراهیم، اسماعیل، اسحاق، و یعقوب اوغلانلری بار چه سی، یهود یا که نصاری اولدیلر دیو (قُلْ أَعْتَمَّ أَعْلَمَ أَمَ اللَّهُ) ایت ای محمد الله تعالی می بلگوچیدر ؟ مذکور پیغمبر لر قایو دیننه ایکانن یا که سز می بله سز؟ بلمای سز البته بو پیغمبر لر اسلام دیننه اولدیلر سز باطل دعوی قیلکز (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةَ عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ) شول کشیدن ظالم بوقدر که؛ یاشور اوزی بلگانن الله تعالی دین . یعنی یهودلر تور آنلارنده کوروب محمدنک پیغمبر

ایکانون بلوب همیشه تورات سوزن یاشردیلر (وَمَا لِلَّهِ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۴۲﴾ اللَّهُ تَعَالَى غَافِلٌ
ایماس آنلار قیلغان عملدین ۱۴۲ (تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ) انبیا جماعتی شوندای جماعتدیرکم
اوندی کیتدی (لَهَا مَا كَسَبَتْ) بولور اول جماعتکه اوزلری کسب اینکان عمل (وَلَكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ) دخی سزگه بولور اوزکس کسب اینکان عمللر (وَلَا تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۳﴾
صورالماس سزدن انبیا قیلغان عملنی یعنی ای یهود اوز عملکزنی تیکشکرکز .
۱۴۳ (سَيَقُولُ السُّفَهَاةُ مِنَ النَّاسِ) ایتور احمق جاهل آدمیلر (مَا وَدَّيْتُمْ) فی نرسه ایلاندردی
مؤمنلر فی (عَنْ قِبَلَتِهِمُ اللَّاتِي كَانُوا عَلَيْهَا) اؤلک یونالوب اوقور بولغان قبله لرندین . چونکه رسول الله
مدینه گه کیلگاج اؤل سکز آی بیت المقدسکه فاراب نماز اوقدی؛ بس امر قیلندی قبله فی کعبه گه
ایلاندرمک برله؛ مونک بعدنک کعبه گه فاراب اوقدی کافرلر مونی کورگاج محمدنک دینی محکم ایماس
قبله سندین فایتدی دیندن هم فایتدی دیدیلر آلارنک سوزینه ردایتوب الله تعالی ایتدی: (قُلْ لِلَّهِ
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ) ایت محمد الله تعالی بیر اتمشدر مشرق هم مفر بنی (يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) کوندرر
الله تعالی تله گان که سه فی (إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۴۴﴾ طوغری بولغه . هر طرف خواه مشرق خواه مغرب
الله تعالی نك امری برله قبله اولور بس الله تعالی کعبه فی بیورغاج کعبه گه فاراب اوقوماق
لازمدر . ۱۴۴ (وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا) دخی سزنی حق قبله گه کوندرگان کبی قیلدق
سزلرنی عدل جماعت (لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ) پیغمبرلر گه گواه بولماقکسز اوچون
(وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا) دخی پیغمبر سزگه گواه اولور . یعنی قیامت کونده الله
تعالی پیغمبرلردن صورار : دینکزنی اتملرکزگه ایرشدردکزمی؟ ایتورلر : «یارب ایرشدردک»
آنلار انکار ایتار «بزگه دین اوگراتکان کشی اولمادی شول سبیلی کافر اولدق» الله تعالی
پیغمبرلر گه ایتور «گواهکز باری؟ ایتورلر «محمد امتی گواه» کافرلر ایتور «محمد امتی
نیچک بلسون بز آنلاردن اول بولوب اوندک» محمد علیه السلام نك امتی ایتور بزگه محمد علیه
السلام قرآن برله خبر بیردی بو کافرلر نك انکار ندین بز قرآنک کوروب بلدک «الله تعالی محمد علیه
السلام فی گواه قیلور امتکه؛ خبر بیردکمه دیو صورار رسول الله ایتور بلی بیردم بس
کافرلر مغلوب اولورلار (وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا) ایلاندرمدک محمد سنی اولگی
قبله کدین یعنی بیت المقدسدن (الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا) مگر ایلاندردک آیرمق اوچون (مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ)
رسول گه ابرگان که سه لر فی (مَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ) کیری آرتقه یعنی کفر گه فایتقان
که سه لردن (وَإِنْ كُنْتُمْ لَكَبِيرَةً) تحقیق آغر بولدی قبله فی کعبه گه ایلاندرمک حتی بعض
که سه لر کفر گه فایتدیلر (الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ) مگر آغر بولمادی الله تعالی توغری
بولغه کوندرگان که سه لر گه . یهود ایتدی مؤمنلر گه بیت المقدسکه فاراب اوقوغان

نماز کز باطل، بی قدر عمل کز ضایع اولدی دیوب الله تعالی ابتدی: (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ)
 ضایع قیلما س الله تعالی سز نك نماز کزی و باشقه عمل لر کزی (إِنَّ اللَّهَ بِالثَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ) الله تعالی
 مؤ من لر گه بیک رأفت و رحمت قیلغو چیدر. ۱۴۴ (قَدَرِي تَقَلَّبَ وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ) محمد تحقیق
 کوره مز کوز کئی کو ککا کونار ب فارا مقنی چونکه رسول الله جبرائیل گه ایندی محبتم قبله کعبه گه
 ایلانوی نك عرب خلقینه قبله کعبه بولغانی کور کام کور نه جک " جبرائیل ابتدی " من هم سنك بیک
 بنك اما شولا بیک صور ار من الله تعالی دن " دیدی بس جبرائیل کو ککا آشدی شوندا ن صو ک رسول الله دخی
 کیلگانینی کونوب دائم کو ککا قارار اولدی (فَلَنَوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضِيهَا) البته ایلاندره مز محمد سنی
 اوز ک نلا گان قبله غه (قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) بس ایلاندر بوز کئی قبله طرفینه
 بو آیت اینگانه رسول الله اویله نماز بیک ایکی رکعتینی اوفوغان ایدی کعبه گا ایلانوب
 ینه ایکی رکعتینی تمام ایلدی (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ) فایو اوز نك اولسا کز ده
 بوز کزی کعبه طرفینه یونالد کز (وَإِنَّ الدِّينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ)
 موندان مقدم کتاب بپر لگان جماعه شکسز بلور لر قبل نك کعبه گه ایلانوی حق ایکانون یعنی آلا ر
 بلوب انکار قیلر لر (وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ) الله تعالی غافل توکل اول اهل کتاب قیلغان
 عملدین قبله اشی حقتک خلقنی تور لی وسوسه گه اوشور ور گه طر شوار بک الله غه معلوم در یهود و نصاری
 رسول الله غه ابتدی حق قبله کعبه ایکانینه دلیل کیلنور دیوب موندین صو ک الله تعالی ابتدی:
 ۱۴۵ (وَلَنْ آتِيَنَّ الدِّينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ) اگر کلتر س ک سین بو اهل کتابه
 هر بر دلیلی (مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ) آنده سنك قبله گه ایار مس لر (وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ) هم سن
 ایار مز سن آنلر نك قبله سینه (وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ) هم آنار اوز لر ی بر بر سی نك
 قبله سینه ایار مز لر چونکه بیود فارادی بیت المقدس کد نصاری فارادی مشرقه بس بونلر زور لانونب
 بر بر سینه باش بیر مدیلر محمد سکا غنه باش بیر مس لر (وَلَنْ آتَبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ) اگر
 ایار س ک یا محمد کافر لر یوناله تورغان قبله غه (مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ) سکا الله دین قبله
 کعبه ای دکی حقتک علم کسگان نك صو ک نك (إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ) شکسز طال ملردن اولور سن
 ۱۴۶ (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ) آندا ب کسسه لر کم کتاب ببردک آنلر غه (يَعْرِفُونَهُ)
 بلور لر اول محمدنی صفتی بر لن (كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمْ) اوز لر ی نك بالار ینی بلگان کبی
 (وَإِنَّ قَرِيْقًا مِنْهُمْ) شکسز اول یهود نك بر طائفه سی (لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ) البته حقتی یاشور لر
 (وَهُمْ يَعْلَمُونَ) حال بو که آنلر بله لر محمد نك حق رسول ایکانن و لکن بلمکلرن یاشور لر
 ۱۴۷ (الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ) بو کعبه حق قبله الله تعالی دین (فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُتَمَتِّرِينَ)
 البته محمد شک قیلغو چیلردن بولمه ، ۱۴۸ (وَلِكُلِّ وَجْهَةٌ) هر پیغمبر نك طریق ی بر در
 یعنی بار چه سی اسلام طریقه در (هُوَ مَوْلِيهَا) هر پیغمبر اسلام طریقه بوز کتور گو چیدر

(فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ) آشوقکز مؤنلر ایندگو عمللرگه (أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا) فایو اورنده بولسه کزده بار چه کزی الله تعالی بر اورنغه کلتورور (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) شکسز الله تعالی هر نرسه گه فادر در ۱۴۹ (وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ) سفرگه فایسی اورندن چقسا کده نماز اوقوماچی بولسا ک بیوزکنی قبله طرفینه یونالدر . کعبه گه یونالک الله تعالی دن حق امر در (وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) الله تعالی سز قیلغان اشلردن غافل نوگلد ۱۵۰ (وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) فایو اورندن چقسا کده بیوزکنی یونالدر قبله طرفینه (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ) فایو اورنده بولسه کزده قبله طرفینه یونالکز بس کعبه گه یونالکنی الله تعالی تکرار ایدوب تا کید ایددی کعبه دن باشقه اورنغه یونالک مؤنلرنک کوکلبنده نوشماسون دیو (لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ) یونالکز کعبه گه بولمسون ایچون سز لرگه فارشی آدمیلرنک دعواسی یعنی رسول الله بیت المقدس که قاراب نماز اوقوغاچ بیود دعوی فیلدی بو محمد نورات غیر بیرگان محمد ایمس اگر اول محمد اولسه قبله سی کعبه او اور ابردی دیو ینه مشرکلر دعوی فیلدی محمد ابراهیم دینینی دعوی فیا در اگر ابراهیم دیننده اولسه قبله سی کعبه اولمق کزک ایدی دیوب بس رسول الله کعبه گه یونالکچاچ بیود هم مشرکلرنک بو دعواسی یوفغه چقدی (الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ) مگر سنک برله دعوالا شور اول آدمیلرنک ظالم لری یعنی حق ظاهر اولغاچ ده باطل دعوا قبله تورغان معاند لری (فَلَا تَخْشَوْهُمْ) بس فورقه کز محمد اول ظالم لردن (وَاحْشَوْنِي) مندین فورقکز بس من بیورغان قبله غه قاراب نماز اوفکز (وَلَا تَمَنَّيْ عَلَيَّكُمْ) بیوردوم سزگا کعبه نی قبله فیلورغه سزگه نعمتلر منی تمام قیلماق اوچون (وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) سز زده انصافه کیلوب توغری بولغه کز کز کبرک ۱۵۱ (كَمَا ارْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ) تناک بیاردوک رسول اوز آرا کزدن بو هم نعمته نی تمام ایتمک در (يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا) اوقور اول سزگا بزم کتابزنی (وَيُزَكِّيْكُمْ) پاک فیلور اول رسول سزنی کفردن هم حرام نرسه لردن (وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ) دخی او گرتور اول سزگا قرآن اوقورغه (وَالْحِكْمَةَ) دخی او گرتور قرآنک معناسنی چونکه حکمت دیند کلری قرآن معناسی در (وَيُعَلِّمُكُمُ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ) دخی او گرتور سز لرگا اولد بلمگان نرسه لرگزی بس دنیا هم آخرت اشلرنک پیغمبردن او گرتنک هر کمگا لازم در ۱۵۲ (فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ) بو مذکور نعمتلر منی بلسه کز یاد اینوکز بنی طاعت برله یاد اینار من سز لر نی مغفرت برله (وَاشْكُرُوا لِي) شکر فیلوکز سزگه بیرگان نعمتلریم برابرینه یعنی رسول یبارمک علم او گرتنک بار چه سی شکر اینارگا لابق نعمتلر در (وَلَا تَكْفُرُونِ) کفران قیلما کز منم بیرگان نعمتلریمه ۱۵۳ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا) ای مؤمنلر

(اَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ) بآردم استاگز اوندین فوتولورغه گناه دن طیوالمق و بخشی اشلرگه چدامق برل
(وَالصَّلٰوةِ) دخی نماز برل (اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ) شكسر الله تعالی گناه دن معصیتدن صافلانغان
کمهسه لر برله در. (وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يَّقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ) ایتماگز الله تعالی بولنک
اوتورلگان کمهسه لر فی میت لر دیوب یعنی بدر صوغشده اولگان کمهسه لر فی فلان
کمهسه اولدی دیوب سوزلشکانلرون الله تعالی مکروه کوردی (بَلْ اَحْيَاءٌ) بلکه آنلر
ترک لدر (وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُوْنَ) ولكن بلماس سز سز آلارنک ترک ایکانک لرینی حسن
بصری ایتدی شهیدلر ترکلاردر هرکون زلفلاری جانلارینه کورگازلور اوزلری هم
راحت نابارلر دیو. ۱۵۵ (وَلَنَبَلِّوْكُمْ بَشٰیءًا مِّنَ الْخَوْفِ وَالجُوعِ) البته ابرشدر رمز سزگا
دشمان فورنچینی بنه ابرشدر رمز آچلقنی (وَنَقْصِ مِنَ الْاَمْوَالِ) دخی مال لرگز کیم
بولماقنی (وَالْاَنْفُسِ) دخی اوزلرگز کیم بولماقنی یعنی سرخامق برلن (وَالثَّمَرَاتِ)
دخی یمشلار کیم بولماقنی بعض لر ایتدی لار یمشدن مراد بوراک یمشلاری آدم نك
بالاسی در دیوب رسول الله ایتدی بر بنده نك بالاسی دنیادن اوتسه الله تعالی فرشته لرگا
ایتور بنده نك بالاسی نك جانون آلدگزمو؟ ایتور لر بلی آلدق الله تعالی ایتور یورا کینک بیدشی
آلدگزمو؟ ایتورلار: بلی آلدق دیوب الله تعالی ایتور: بندم فی ایتوب قالدی؟ ایتورلار
سکا حمد ایتدی بارمزده خداغه فایتناقمز دیدی بس الله تعالی ایتور بو بنده مه
جنتده بر چارداق بنا قیلکز هم آناگز اول چارداقنی حمد چارداقی دیوب (وَبَشِّرِ
الصّٰبِرِيْنَ الدّٰیْنِ اِذَا اَصَابَتْهُمْ مُصِیْبَةٌ) سوچ بیر محمد شول کمهسه لرگا که؛ هر قایچان آلاغه
بر فایغو ابرشسه (قَالُوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ) ایتور لر بز الله نك بنده سی شکسر الله
تعالی حضور بنه فایتناقلارمز الله تعالی حکیمنه راضی مزلر دیوب. ۱۵۶ (اُولٰٓئِكَ) اوشبو قضاغه راضی
اولوب الله تعالی گه فایتنوقی کمهسه لر (عَلَيْهِمْ صَلٰوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ) بولغو چیدر آنلرغه الله
تعالی دن مغفرت لار شفقت لار (وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُوْنَ) دخی آنلاردور توغری بولغه
کونگوچی لر رسول الله ایتدی بر کمهسه فضا بعدنک «انا لله وانا الیه راجعون اللهم اجر فی
مصیبتی واخلق لی خیرا منها دیوب دعا قیلسه الله تعالی اول قضآنک آخر بن خیرلی قیلور دیو
۱۵۷ (اِنَّ الصّٰفِیَّ وَالْمُرُوَّةَ) تحقیق صفاهم مروة تاوولاری (مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ) اللهغه عبادت
قیلو ناچق اور نلار نك علامت لار بیدر (فَهٰذَا حِجَّ الْبَيْتِ) بس بر کمهسه قصد قیلوب بیت شریفکا
بارغه چقسه (اَوْ اعْتَمَرَ) یا که زیارت قیلسه بیت شریفنی (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَّطُوْفَ هُمَا)
بس گناه یوقدر اول کمهسه گه صفا برله مروه آراسنک طواف قیلماقده چونکه صفا برله مروه آراسنک
ایکی صنم بار ایدی شول سببلی اول اراده مؤمنلر طوافنی مکروه کورگاج الله تعالی بو ایتنی

ایندردی (وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا) برکمه آرندرسه ایزگو عملنی یعنی فرض طواف سوکنک
 نفل طوافده فیلسه (فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ) شکسز الله تعالی ثواب بیر گوچی در هم اول
 کمسه نک نفل طواف فیلقائینی بلگوچیدر . ۱۵۸ (إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا آتَيْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
 وَالْهُدَىٰ) تحقیق شول کمسه لر که ؛ باشره لر بز ایندرگان آچی معنالی ونوغری یولنی کورسانکوچی
 آیتلارنی یعنی فرآن حکمینی (مَنْ بَعْدَ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ) اول اوزیمز ایندرگان
 آچی ونوغری یولنی کورسانکان آیتلر بهزنی یعنی فرآنی اولگی کتابک بیان اینکان کویمزگه
 (أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ) لعنت فیلور الله تعالی اول کمسه لرگه (وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ) دخی
 لعنت فیلور آنلارغه بارچه لعنت فیلغوچیلار . ۱۵۹ (الْاَلَّذِينَ تَابُوا) مگر لعنندین قونولور
 توبه فیلغان کمسه لر (وَاصْلَحُوا) دخی بوزوق اشلربنی توزانکان کمسه لر (وَبَيَّنُّوا)
 دخی اوزلری باشرکان نرسه لرنی اظهار فیلغان کمسه لر (فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ) بس بوکمه سرنک
 گناهلربن کیچار من (وَأَنَا التَّوَّابُ) من گناهلارنی بیک کیچکوچی پادشاه من (الرَّحِيمُ)
 هم بیک رحمت فیلغوچی من . ۱۶۰ (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا) تحقیق کافر بولغان کمسه لر
 (وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ) اوسه لر آنلار کفر اوزرنک (أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمُ لعنةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ
 أَجْمَعِينَ) اول کافرلر گادر الله تعالی وفرشته لر وبارچه خلایق نک لعنتی ۱۶۱ (خَالِدِينَ فِيهَا)
 منگو فالغوچیلاردر اوت اچنک (لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ) بکل فیلنماس آنلارغه عذاب
 (وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ) برساعتده ؛ برکنک بیرلماس آنلارغه ۱۶۲ (وَالْهُكْمُ لِلَّهِ وَاحِدٌ) سرنک
 الهکز بردرشریکی یوفدر مشرکر اله ایکی اولماق لازمدر دبیلر آنلارنک سوزینه فارشی
 بوآیت ایندی (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) هیچ یوق عبادت فیلوغه لایق ذات ؛ مکرشریکی یوق بر
 اللهدر (الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) بنکرگه کامل رحمت ایسی در . مشرکر بوآیتنی ایشونکاجعجب
 اینتوب ایندیبلر محمد علیه السلامغه دلیل کاتور الله نک برلکینه دبوب بس الله تعالی ایندی
 ۱۶۳ (إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) تحقیق کوکلرنی هم برلرنی یارانتهقده بولغوچیدر
 (وَاِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ) دخی کیچ وکوندنک تور ایچه بولوینک بولغوچیدر یعنی برسی اوزون
 برسی فسقه بولماق برلن (وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ) آدمیلرگه فائذلی
 نرسه نی بوکلابدر یاده یورگوچی کارا بلارده بولغوچیدر (وَمَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ)
 دخی الله تعالی کوکن ایندرگان یاغمورده بولغوچیدر (فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا)
 بس ترگذدی یعنی یشل فیلدی اول یغمور سبیلی اول بریغورسز قوروب قالغان
 سوکنک (وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ) یراندی اول یرده هر توری حیوانلنی (وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ)
 دخی بللر نک ایسماکنک بولغوچیدر (وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ) دخی بر برلن
 کوک آراسنک یوروگه بالفز الله تعالی نک فوشوی برله گنه بیلگولنگان بلوطلارده آنک
 برلکینه دلیل بولغوچیدر (لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) فهملگان جماعت گا چونکه اله ایکی اولسه ایدی
 آرالرنک خلاف دوشوب بواشلار نک برسی اوزگارور ایدی ۱۶۴ (وَمَنْ النَّاسُ مَن يَتَّخِذْ

مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا) آدمیلار دن بعض کهمسه الله تعالی دن باشقه نرسه فی اللهغه شریک قیل
 یعنی صنم لر نی (يُحِبُّونَهُمْ) محبت برله عبادت قیلور لر اول صنم لرغه (كَحُبِّ اللَّهِ) مؤمنلر
 محبت برلن اللهغه عبادت قیلغان کبی (وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ) مؤمنلر کاملدر اللهغه محبت برلن
 عبادت قیلماقنه چونکه مؤمنلر کبکک مالک هم محنت مالک الله تعالی گه عبادت قیلور لر کافر لر کبکک
 مالک صنم لرینه عبادت قیلور لر فچان آلاغه برتار لبق کیلور اولسه صنم لرغه عبادت لرین قویار لر (وَلَوْ يَرَى
 الَّذِينَ ظَلَمُوا) صنم لرغه عبادت لر برله ظلم قیلغان آدم لر بلسه لر ایدی لر (أَذْيَرُونَ الْعَذَابَ)
 آخرتک عذاب کورگان وقتلر نک (أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا) بار چه فوة الله تعالی نک بولغانون (وَأَنَّ اللَّهَ
 شَدِيدُ الْعَذَابِ * دخی بلسه لر الله تعالی فاتی عذاب قیلغوی ایکانون البته ایمان کلنور لر لر ایدی
 دنیاده ۱۶۵ (أَذْتَبَرُوا الَّذِينَ اتَّبَعُوا) متبوع لر بئک یعنی الوغلار بئک بیزار اولغان وقتنده
 (مَنْ الَّذِينَ اتَّبَعُوا) ایار گوی کهمسه لر دن یعنی کافر لر نی اوز لرینه ایار تولر بئی طانغان وقتلر نک
 (وَأَوَّ الْعَذَابِ) عذاب کورگان لر مالک (وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابَ) ارالار نک دوستلق باکه فرنداشلک
 یا که رئیس لک کبی سبیلر کبسلگان زمانه بلسه لر ایدی بار چه فوة الله دن ایکانون ۱۶۶ (وَقَالَ
 الَّذِينَ اتَّبَعُوا) دخی اینکان وقتک ایار گوی لر (لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةٌ) اکر اولسه ایدی دنیاغه یا کاندن
 فایتماق (فَتَتَّبِعَنَّاهُمْ) بیزار ایدک بوالوغلار مز دن (کَمَا تَبَرُّوا مِنَّا) اوز لر نی بز دن بیزگان کبی
 بس بو وقتلر نک بار چه فوة الله تعالی نک بولوب مذکور دوست و فرنداش و اولوغلار ندان هیچ فائده
 بولما به چقنی بلسه لر ایدی دنیاده زمانلار نک الله تعالی دن غیر بدن قطع نظر قیلوب فقط
 الله تعالی گه ایمان کیلنور لر لار ابردی فقط الله تعالی ایندر کان کتابلر برله عمل قیلور لر ایدی
 (كَذَلِكَ) آخرتک الله تعالی بو ظالم لر گافاتی عذاب کور گازمک لگی کبی (يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ)
 کورگازور آنلارغه قیلغان عمل لر بئی (حَسْرَاتٍ عَلَيْهِمْ) اوکونچ ایچون اول ظالم لرگا
 (وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ) چه ماسلار اول ظالم لر جهنمدین ۱۶۷ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا
 مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا) ای آدمیلار آشانکز یرده کی شریعت پاک قیلغان نرسه فی
 (وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ) ایار مکز لر شیطان یول لرینه (إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ *
 شکسز اول شیطان سزگابیک آچیق دشماندر ۱۶۸ (أَنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ) بیورر اول
 شیطان سزگابنده هم ایمان نرسه لر برلن (وَأَنْ تَقُوا اللَّهَ مَا لَا تَعْلَمُونَ * دخی بلمگان
 نرسه لر کزنی الله تعالی اوزرینه اینورگا بیورر شریعتن طش بر نرسه فی حلال یا که
 حرام دیوب دعوا قیلورغه بیورر چونکه عربدن بعض بر قوم شریعتکا فارامایونچه اوز عقللاری
 برلن بو نرسه حلال بو نرسه حرام دیوب دعوی قیلدیلار بس شریعت دن باشقه بودعو الرکز فدیج
 در دیوب الله تعالی بو آیت نی ایندر دی حاصل بنم قرآنغه فاینکزدیمکدر ۱۶۹ (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ) هر فچان اینولسه اول کافر لرگا ایار وکز الله تعالی ایندرگان قرآنغه دیوب

(قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا الْفَيْنَاعِلِيَّهٖ آبَاتِنَا) ايتورلار بلڪه ابارور مز شول يولغه كه ؛ نابدى اول
يولك انالرمزنى (اَوْ لَوْ كَانَ اَبَانُهُمْ لَا يَعْقُلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) ايتدى الله تعالى آبا اباره لرمى ؟
آنالارى هيچ نرسه فهملمگان هم توغرى يولغه كونلمگان اولسه لرده يعنى آنالرمز بولى ياكه الوغلامز
يولى ديوب يوز توبان توشما كز بلڪه الوغلامز كز يولى الله تعالى نك كتابينه توغرى كلسه
آنك برله عمل قيلو كز ا گر مخالفى اولسه لرتاشلا كز بس بو آيت نيگه بولسه ده دليلدن باشقه
ابارمكدن منع ايتده . ۱۷۰ (وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا) قرأنغه انكار قيلغان كمسه لرت برله آلا رغه
وعظ فلغان كمسه نك مثالى (كَمَثَلِ الَّذِينَ يَنْعُقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ الْأَدْعَاءَ وَنِدَاءَ) ناوشدن باشقه
نى ايشتمگان حيوانلارغه قققرغان كبيدر يعنى بهاييم كه نى مقدار معنالى سوزلار برلن
قققر ناوشكدن باشقه نرسه نى اشتماش هم سنك سوزك برله عمل قيلماس بلڪه اوزى
بلگكچه بورور اوشنداق قرأنغه انكار قيلغان كمسه لرت گاده نى مقدار آچيق معنالى آيت لرتى
فولاعينه اوقوغيل ايشونماي هم قرآن برلن عمل قيلماي اوز آرلر نك الوغلامز سوزى هيچ
دليلسز اولساده انك برلن عمل قيلورلر بس بو قرأنى فهم لامگان كمسه حيوانلر حكمنده در
(صُمٌّ) صا كقراو در بونلر قرآن اشتهكدن (بُكْمٌ) نلسز لردر (عُمِيٌّ) صوفر لردر
(فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) شوكا كوره قرآن حقنده اويلا ب توغرى بولنى نابارغه طرشميلر ۱۷۱ (يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ) بز طعاملاندرگان حلال نرسه لردن آشاكز بز حلال
ديگان نرسه نى حرام ديوب دعوى قيلما كز (وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لَآيَاهُ تَعْبَهُونَ) هم
اللهغه شكر قيلكز بيرگان نعمتلرى ايچون ا گر آ كاغانه عبادت قيلتورغان بولسه كز . كافرلر
ايتدى بز حرام ديگان نرسه حرام بولماسه بيان قيل نرسه نى در ؟ ديوا الله تعالى ايتدى :
۱۷۲ (إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالذَّمَّ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ) تحقيق حرام قيلدى الله تعالى سزگه اولا كه
هم بوغاز قانى هم دو كقز ايتدى (وَمَا أَهْلَ بِهِ لغير الله) دخى شول حيوان حرام ذكر ايتولور اول
حيواننى ذبح وقتنك الله تعالى دن باشقه نك اسمين چونكه كافرلر ذبح وقتنده صنم لرتنك اسمينى باد
فيلورلر ايتدى (فَمَن اضْطُرَّ) بس بر كمسه آچاق برله عاجز بولسه (غير باغ) باغى اولماقدين
غيرى (ولأعاد) ومسلما نلرغه ظلم فيلمقدن غيرى چونكه عاجزلكى يعنى اوزنك باغى ياكه
ظالم بولماق سببلى اولماسه (فَلَا تُؤْمَ عَلَيْهِ) بس گناه اولماس بو عاجز كمسه كه مذكور حرام نرسه
لارنى آشامقده (فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) بس شكسز الله تعالى بارلعاغوجيدر رحمت قيلوچيدر
۱۷۳ (إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ) تحقيق ياشرگان كمسه لرت الله تعالى نك
ايندرگان كتابينى يعنى يهود كونه در ايتدى محمد بز نك آرادن چغار ديوب بس محمد فريشدن
كلكچ يهودنك الوغلامز فاره خلقدن كلگان فائده بزدن كيتار ديوب فورقدى بس

تورانه بولغان رسول الله نك صفاتنى قاره خلقدين باشردبلر (وَيَشْتَرُونَ بِهِنَّ قَلِيلًا) دخی
 اختيار قيل لار خلقدن كلگان آز آچهنى الله تعالى دن ايندرلگان كتاب برابرينه (أُولَئِكَ مَايَأْكُلُونَ
 فِي بُطُونِهِمْ) بوكسه لر آشامسلفار نلارينه (الآنثار) مگر اوت آشارلار (وَلَا يَكْتُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)
 يومشاق سوز فاتهاس الله تعالى آنلارغه قيامت كوندده (وَلَا يُزَكِّيهِمْ) پاك قيلماس آنلرنى يمان
 عمل لردين (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) بار دور آنلارغه رنجوتكوجى عذاب ۱۷۴ (أُولَئِكَ الَّذِينَ
 اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى) بوكسه لر أشدرغان كهمه لر در جهنمى جنت اوزرينه (فَمَا أَصْبَرَهُمْ
 عَلَى النَّارِ) بس شوشى اشلىرى اچون بولهچق اوت عذابينه صبرلقنى نرسه بيردى ايكن
 يعنى اوت عذابينه توشوگه راضى بولولر ينه عجب لنودور ۱۷۵ (ذَلِكَ) اوشبو اوت عذابى
 (بَانَ اللَّهُ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ) شكسر الله تعالى حق لق اوزرنده كتاب ايندروب اول
 كتابنى قوبفانلرى اچوندر (وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ) شكسر قرآنغه اشانمايچه
 نورلى اعتقادفه توشكان كهمه لر (لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ) اوزون هم يراق بولغانلقدان
 اوچنه چغه آلماسلق نورلى يمان اعتقاد اچنده درلر بس قرآنغه قابتهماى بوتوسلى اعتقادلرى
 كيسلماس ۱۷۶ (لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ) ايمس ايند گولك
 بوزلر كزنى مشرق هم مغربكه ايلاندر مك (وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ) اكن ايند گو كهمه لر شول كهمه لر در ايمان كلتورلر
 الله تعالى گه وآخرت كو نينه وفرشته لر هم كتابلر هم پيغمبرلرنك بارچه سينه (وَأَتَى الْمَالَ
 عَلَى حُبِّهِ) دخی مالينى اوزى سوياتوروب صرف قيلور (ذَوَى الْقُرْبَى) فرنداشلارينه
 (وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ) يتيم لر گه هم مسكين لر گه (وَأَبْنِ السَّبِيلِ) دخی بولچيلرغه
 (وَالسَّائِلِينَ) صورلوچى لرغه (وَفِي الرِّقَابِ) دخی خوجه سندين يازو بير ونگان قل لرغه
 يعنى مكاتب لر گه (وَأَقَامَ الصَّلَاةَ) دخی دائم اوفور فرض نمازلرينى (وَأَتَى الزَّكَاةَ)
 دخی بيور فرض زكوتينى (وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا) دخی عيادلرينه وفا قيلورلر
 نى وقت عهد فاسه لرده (وَالصَّابِرِينَ) دخی صبر قيلغوجى اولورلر (فِي الْبَأْسَاءِ) فقير
 وقت لرنده (وَالضَّرَّاءِ) دخی سر حاوالمالرنده (وَحِينَ الْبَأْسِ) دخی صوغش وقتلرنده
 (أُولَئِكَ) مذكور صفتلار برله صفاتلانقان كهمه لر (الَّذِينَ صَدَقُوا) ايمان لرنده
 راست كهمه لر در (وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) دخی آنلار در الله دن چن فورقوجيلار
 ۱۷۷ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ) اى مؤمنلر فرض اولدى سزگا فصاص
 نصاص ديدكلارى: بر كهمه بر كشينى اولتورسه اولتورگوجى كهمه نك اوزين
 اولتورمكد (فِي الْقَتْلِ) اولتورلمش كهمه لر حقنده (الْحُرِّ) آزاد كهمه اولتورلور

(بِالْحَسَنِ) آزاد کسه نی اولتر و برابرنده (وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ) قل اولنور لور قلنی اولتر و برابرنده
(وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى) خاتون اولتور لور خاتوننی اولتر و ایچون (فَمَنْ عَفَىٰ لَهُمْنَ أَخِيهِ شَيْءٌ)
بس اولتور کوچی کسه که عفو قیلنسه اولتور لگان کشی طرفندن بر نرسه یعنی
اولتور لگان آدم نك وارث لارندن برسی فصاصنی عفو قیلنسه (فَاتَّبَاعَ بِالْمَعْرُوفِ) بس ایستمک
لازم در شریعتجه دینه نی (وَأَدَاءُ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ) دخی اولتور کوچی کسه که دینه اداء قیلنق
لازمدر اول وارثلارغه کور کام لك اوزره (ذَلِكَ) اوشبو فصاص هم دینه نك جائز
بولماقی (تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ) الله تعالی دن یسکل لکدر (وَرَحْمَةٌ) دخی رحمتدر یعنی الله تعالی
بزنگ امتکار همت قیلوب اختیار قوبیدی خواه فصاص خواه دینه یعنی مال لانوکزدیو (فَمَنْ اعْتَدَىٰ
بَعْدَ ذَلِكَ) بس بر کسه ظلم قیلنسه دینه تولتوب آلمان صوگنده یعنی دینه تولتکاج
اولتور کوچی نی دخی اولتور سه (فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ) بولور آخرنده آکار بیک ریچونگ کوچی
عذاب ۱۷۸ (وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ) باردر سز که فصاص آلفانه تری فالماقی (يَا أُولِي الْأَلْبَابِ)
ای عقل ایه لری چونکه اولتور کوچی کشی فصاصدن قوبوب اولتور مکدین منع لنگکاج
اوزی هم غیری کشی اولمدن سلامت فالور (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) سزده فصاصدن قور قوب
اولتور مکدین صافلانور سز ۱۷۹ (كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ) فرض اولدی
سز که برگزگا اولوم حاضر اولغان وقتنده (أَنْ تَرَكَ خَيْرًا) اگر مالینی فالدرسه اول
کسه (الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ) آنا آناغه وصیت اینمک (وَالْأَثْرَيْنِ) دخی یقین نرنداشلارینه
(بِالْمَعْرُوفِ) شریعتجه یعنی اسرافدن غیری (حَقَّاعِلَى الْمُتَّقِينَ) الله تعالی دن قور قوجوی
کشمه ار که لازمدر بو وصیت ۱۸۰ (فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ) بس بر کسه اوز گارتسه اول
وصیتنی ایشنکاج (فَأَنَّمَا أَنَّهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ) شکسز گناهی اول وصیتنی اوز گارتکان
کشیلر که در (أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) شکسز الله تعالی ایشنک کوچی هم بلگ کوچیدر هر کمنک عملنی
اما آنا آنا ویا فن نرنداش لر که وصیت میراث آیاتلری برلن منسوفدر اما غیری کسه لر که
وصیت همیشه درست بولوب فالدی ۱۸۱ (فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا) بس بر کسه فور قسه
وصیت قیلنق وچینک باطلغه میلن دن (أَوْ أَثْمًا) یا که کناهی نی لمسه (فَاصْلَحْ بَيْنَهُمْ) بس
وارثلار آراسون شریعتجه نوزانسه (فَلَا تُمْ عَلَيْهِ) بس کناه اولماس اول وصیتنی
اوز گارت کوچی که (أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) شکسز الله تعالی عفو اینک کوچی ورحمت قیلنق وچیدر بو باطل
وصیتنی شریعتکه فاینارغان کسه که ۱۸۲ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ)
ای مؤمن لار فرض اولدی سز که روزه نونهق (كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ) سز دن مقدم
اولغان امت لر که فرض اولغان کبی (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) سزده معصیت ویمان اشلردن صافلانور سز

چونکه روزه بنده بولغان شهوات و از غو نلیق نی کیبونگان لیککن گناه فیلهما سلغینه سبیدر ۱۸۳
 (آیَاتُ مَعْدُودَاتٍ) معلوم کونلارده یعنی اونوز کون تونمق فرض اولدی (فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا)
 بس سز لردن بر کسه سرخا و بولسه (أَوْ عَلَى سَفَرٍ) یا ایسه سفرده اولسه بس آغز آچسه لر (فَعِدَّةٌ
 مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) بس لاز مدر اونکان روزه نی ایکنچی آی ناک کونلار نه قضا فیلهماق (وَعَلَى الَّذِينَ
 يُطِيقُونَهُ) روزه غه طافت لری اولغان کسه لر گلازمدر اکر روزه لر بین آچسه لر (فِدْيَةٌ طَعَامُ
 مَسْكِينٍ) بر مسکین طعامی فدیبه یعنی هر کون اوچون بر مسکین تویدر ماق لاز مدر بو آیت
 اینکاج بایلار روزه تونماس اولدیلار هر کون بر مسکین تویدر و بر روز دن فوتولور اولدیلار
 روزه فقیر لر گالفالدی بس الله تعالی بو آیتنی آلدای آیت بر لن نسخ قبلدی (فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا)
 بس بر کسه آرتیق بیر سه فدیبه نی یعنی بر کون ایچون ایکی مسکین نی طویدر سا (فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ)
 بس اول آرتدر ماق غیردر اول کسه گه (وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ) روزه تونماق کز سز گ
 غیردر خواه مریض اولسا کزده (إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) اکر بلور اولسا کز روزه ده غی
 فضیله و ثوابی ۱۸۴ (شَهْرُ رَمَضَانَ) فرض اولدی سز گار رمضان آینه روزه تونماق
 (الَّذِي أَنْزَلْنَا فِيهِ الْقُرْآنَ) شوندا ی شرافتلی آیدر که ایندر لدی اول رمضان اچنده
 قرآن اولندین آخربنه چه جبرائله ایندی اما جبرائیل رسول الله غه کبسکلاب
 ایندردی حتی یکر می اوج بیک تمام قبلدی دیدیلار (هُدًى لِلنَّاسِ) توغری بولنی بیان
 اینکوچیدر اول قرآن آدمیلر گه (وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى) دخی آچق معنالی آیت لردر
 توغری بولنی بیان فیلهماق (وَالْقُرْآنَ) دخی حق برله باطلنی آبر ماقه بس قرآن
 توغری بولنی بیان فلغوچی هم حق بران باطلنی آبرغوچی عزیز کلامدر (فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمْ
 الشَّهْرَ) بس بر کسه سز لردن حاضر اولسه رمضانقه یعنی سلامت رمضانقه بیتشه (فَلْيَصُمْهُ)
 بس روزه تونسون رمضانک بینه بو آیت نسخ ایندی اولگی فدیبه نی جائز کورگان آیتنی بس مقیم
 کسه گه روزه تونماق فرض اولدی (وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ) بر کسه سرخا و یا که
 سفرده اولسه (فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) بس قضا لاز مدر اگا ایکنچی کونلارده (يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ)
 تلایدر الله تعالی سز گایکل لکنی یعنی رخصت قبلدی آغز آچار غه سفرده یا که سرخا و اولسا کز سز لر گه
 ییکل بولسون ایچون (وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ) نلامدی الله تعالی سز گار مشقتنی یعنی مسافر یا که
 سرخا و کسه گه روزه مشقت بوله چقدان لازم ایتمادی (وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ) رخصت قبلدی الله تعالی
 سز گار کامل فیلهماق کز ایچون فالغان کونلار کز صانوقچه قضا کزنی (وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ) دخی
 الله تعالی نی الوغلام کز ایچون سزنی دوغری بولغه کوندردی (وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)
 الله تعالی نک نعمت لرینه شکر قبلسا کز کبرک صحابه لر ایندیلار بار رسول الله قایو وقتک دعا قبلساق
 قبول بولور دیوب الله تعالی بو آیتنی ایندردی ۱۸۵ (وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي) هر فچان صوراسه

محمد سندن قول لر م منهم دعا قبول فيلما اقمدين (فَاَنْزَى قَرْيَبًا) شكسز من حاضر و باقن من (اجيبُ
دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَا) قبول قبولور من دعا قبلوچي دعا سيني نه وقت دعا قبلسه ده (فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي)
بس جلوب بمرسون مؤمنلار مكاطاعت برلن (وَ اَنْزَى مَثْوَاهِ) دخی ایمان کلتورسونلر مکتا
(لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ) شیش لارنی قبلسه لر شاید نوغری بولغه کونار لر . ۱۸۶ (اَحَلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ
الصَّيَامِ) حلال بولدی سزگا روزه کون کزنک کچینده (الرَّفَثُ اِلَى نِسَائِكُمْ) خانولار کزغه
جماع قبلماق چونکه اولده صحابه لرگه آغز آچقان دین صوڭ اشامق، اچمک، جماع قبلماق رخصت
ایدی یسیم نهازینه چه آندان صوڭ درست توگل ایدی بر وقت حضرت عمر یسیغدن
صوڭ جماع قبلدی جماع بعدنده پشیمان بولوب رسول اللهغه خبر بیردی رسول الله
ایتدی بیک تیوشلی اش قبلماغانسون باعمر دیو بس عمر فایغواوزرنده فایتدی شونک
سببلی الله تعالی کچینده جماع قبلماقنک رخصتی برلن آیت ایندردی (هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ)
اول خانولار کبوم لار کزدر کبوم عورتنی اورنکان کبی خانولار کزهم عورنکزی اورنور
حرامدن صافلار (وَ اَنْتُمْ لِبَاسٌ لِهِنَّ) دخی سز لر اول خانولار کزنک کبوملری سز
(عَلِمَ اللهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ اَنْفُسَكُمْ) بلدی الله تعالی شکسز سز اوز کزگا خیانت قبلور
بولدکز کچینده جماع قبلوب (فَتَابَ عَلَیْكُمْ) بس کچیدی سز لدن (وَ عَفَا عَنْكُمْ)
دخی عفو قبلدی سزدن قبلغان اشلار کزنی (فَاَلَانَ بَاشْرُوهُنَّ) حاضر ایندی کچینده جماع
فیلو کز خانولار کزغه باقن بار کز (وَ ابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللهُ لَكُمْ) دخی استا کز الله تعالی سزگان قدیر
فیلغان بالالرنی یعنی جماع وقتنده بخشی بالا بولماقنی نیت قبلو کز (وَ کُلُوا وَ اشْرَبُوا)
آشا کز هم اچکز (حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ) کون باقتوسی
کیچ فرانغوسندن آبرلغانچه (مِنَ الْفَجْرِ) کون باقتوسی دیگانمز ناک در
(ثُمَّ اَتَمُوا الصَّيَامَ اِلَى الْاَيْلِ) تمام تونکز روزهنی کچکچه (وَ لَا تُبَاشِرُوهُنَّ) جماع قبلما کز
خانولار کزغه (وَ اَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ) اعتکافی قبلوچی اولسا کز مسجدلرده چونکه
کچین جماع رخصت اولغاچ اعتکافه کرگان کسه لر مسجددن چغوب جماع قبلور اولدیلار بس
اعتکافلار ندین فارغ اولغانچه بولارغه جماع منعی اولدی (تِلْكَ حُدُودُ اللهِ) بو حکم الله تعالی ناک سز ناک
ایچون قبلنغان حکم لری، چیکلاریدر (فَلَا تَقْرُبُوهَا) باقین یورما کز اول چیک لرگه بس اونوب
کینمک خو فی بار (كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللهُ اٰيٰتِهٖ لِلنَّاسِ) اوشنداق بیان قبلور الله تعالی اوزینک حکم لری
بند لری نه (لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) شاید بند لرده الله تعالی دن فور قزلر عذابندین صافلا نور لر ۱۸۷ (وَ لَا
تَاْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ) آشامکز بر بوزنک مال لرینی ظلم لقی برلن (وَ تَدُلُّوْا
بِهَا اِلَى الْحُكْمِ) سالما کز اول مال لرنی حاکم لر آلدینه (لِتَاْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ اَمْوَالِ النَّاسِ)

آدمیلرنک مال لرن دین بر کيسا کینی آشامقنر اوچون (بالأثم) ظلم لوق سبیلی (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) اوزکوز بیل نوروب ظلم لوق برلن آلفانکزنی. رسول الله دن روایت ایتدیلار: دعوی برله منم آلدیمه کلسا کوز برکوز حیلله برله مسلمان قرداشینک مالن اوز مالی اینوب اثبات فیلسا بود دعواسی سبیلی اول مالنی بوکمهسه گه آلوب بیرسه م گویا اول کمهسه گه اوطدین بر کيسا ک آلوب بیردوم بس باطل دعوالردن صافلانوکوز دیو. صحابه لر پیغمبرگه ایتدیلر. آی حالی نیچوک نچکه بولوب توارده دخی آرتادر هم دخی نچکه اوله دور مونک حکمت نهدر؟ دیو الله تعالی ایتدی: ۱۸۹ (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْآهْلِ) صورالر سنندین آی حالندین (قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ) ایت محمد اول آدمیلرگه دینی و دنیاوی اشلرنک زمانینی بیلگولی تورغان وقتاردر دخی حج بلمک ایچون وقتلدر یعنی آی نك حال لرین کوروب بلورلر ایگونلری نك هم سودالر نك وقتینی هم خانونلارینک عدتی کریمی بولغنینی هم حج فیلماق وقتلارین بلورلر بس حکمت بودر؛ اگر آی بر حالچه تورسه ایدی وقتلارنک تمام بولغانون بلماسلر ابردی. کافرلر حج آی لرنده ابولرینه ایشک لرندن کرمس لر ایدی باشنی کولگالمک اوله دیوب ایونک توبه سندن نشوب چغب کروب بورلار ایدی چونکه اهرام بیلا گاج باش قوباشدن فوتولماسون دیدیلر الله تعالی ایتدی: (وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا) ایس ایندگولک ایولرگا اوستندین کرمکلک کوز (وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَى) لکن ایندگو کمهسه لر شولدر فورفور الله تعالی دن (وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا) کورکوز اولار کوزگا اشلکلارندین (وَاتَّقُوا اللَّهَ) دخی فورکوز الله تعالی دن (لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ) تحقیق مقصودلر کوزغه ایرشورسز ۱۹۰ (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) صوغشکوز الله تعالی بولنک (الَّذِينَ يُقَاتِلُوا نَفْسَهُمْ) اوزکوزگه فارشی صوغش آچقان کافرلر برلن یعنی رسول الله صحابه لر برلن کعبه نی طواف قیلورغه بارماچی بولوب مدینه دن چغدی بس مکه گه یاقین حدیبیه دیگان برگا کیلوب توشدیلار مشرکلر کعبه گه بارودن منع قیلدی لر رسول الله کینه آلهادی بر آی نوردی بس مشرکلر صاح قیلدیلار بویل فایتوب آلدای بیل کیلوکوز اوچ کونگه چه مکه نی اختیار قیلور مزده اون بیلغه چه صوغش اولماس دیوب رسول الله قبول ایتدی بس اول بیل فایتدیلر ایکنچی بیل ینه مکه گه بارورغه چقدیلر اما صحابه لر خوف ایتدیلر مشرکلر صوغش فیلسالر بزده آلا رغه فارشی نورساق صوغش حرام بولغان آیک بزم صوغش ما هیز اولادر دیوب بس شول سبیلی الله تعالی اوشبو آیتنی ایندردی صوغش حرام اولغان آی اولسه ده مشرکلر اوزلری صوغش باشلاسالر صوغشکوز! دیو (وَلَا تَعْتَدُوا) ظالمق فیلماکوز یعنی صوغشنی اوزکوز باشلاماکوز یا که صاح آیلاری اچنک عهدگزی بوزماکوز (إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ)

شکسز الله تعالى راضی بولماس ظالم لرگا ۱۹۱ (وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ) اولنورگز مشرکلارنی
 صوغش باشلانغاج قابک نابساگز (وَآخِرُ جُؤْهُمُ) چغارگز اول مشرکلارنی (مَنْ حَيْثُ
 آخِرُ جُؤْهُمُ) آلارسزنی مکهدن چغارغان شیکلی چونکه صحابه لرنی مشرکلر مکهدن قووب
 چغارغانلار ایدی (وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ) الله غه شریک فانماق قبیح راق در کشی اولترودنک
 بس الله غه شریک اعتقاد قیلغان مشرکلرنی نی وقت بولساده عنی صوغش حرام اولغان آییلر ده
 بولساده اولنورگز! (وَلَا تَقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) صوغش باشلامکز مشرکلر برلن
 کعبه تیکره سنک (حَتَّى يُقَاتِلُوَكُمْ فِيهِ) مشرکلار اوزلری سزنگ برله صوغش باشلاغانچه اول
 کعبه تیکره سنک (فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ) اگر اوزلری سزنی اولتورورکه باشلاسالر (فَاقْتُلُوهُمْ)
 بس اولتورگز آنلرنی کر چه کعبه نکره سنک اولساده (كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ) ایمان
 سزرنک جزاسی شولای اینودر. ۱۹۲ (فَإِنْ أَنْتَهُوا) اگر طبولسالر صوغشدن بعن مسلمان
 بولسالر (فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ) شکسز الله تعالى بارلقاغوچی رحمت قیلغوچی در اولگی
 کنه لری او چون عذاب فیلماس. ۱۹۳ (وَاقْتُلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً) صوغشگز مشرکلار برلن
 الله غه هیچ شرک قیلنماسون (وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ) دخی بولسون دین الله نک یعنی اسلام برله
 بر اوستی طولسون (فَإِنْ أَنْتَهُوا) اگر طبولسالر کفر لرندین (فَلَا عُدْوَانَ) ظلم لری
 بولماس آنلار غه یعنی آنلر برله صوغش در ست بولماس (الْأَعْلَى الظَّالِمِينَ) مکر صوغش
 درست بولور عهدارین بوزغو چیلر برله بس ایکنچی یل رسول الله هم صحابه لر مکه گه کروب
 طواف قیلوب فر بان بوغازلاب قابتدیلر مونک صوکنک الله تعالی ایندی ۱۹۳ (الشُّهُرُ الْحَرَامُ
 بِالشُّهُرِ الْحَرَامِ) شهر حرام شهر حرام برابرینه در یعنی اولکی یل مشرکلر سزرنی مکه گه
 کرودن منع قیلغانلر ایدی شهر حرام بویل شهر حرامده مشرکلرنی باصوب کعبه گه کر دگز!
 (وَالْحُرْمَاتُ قِصَاصٌ) شهر حراملار برابرینه قصاصلار یعنی بویلغی شهر حرام اونکان یل
 شهر حرام برابرینه در (فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ) برکمه ظلم قیلسه سز گابیعنی شهر حرامده صوغش
 باشلاسا شهر الحرام دیوب صوغش حرام بولغان آی لرغه اینه لر (فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ) بس ظلم
 قیلوگز اول کمه گه (بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ) اوزگز گا ظلم قیلغان کمی (وَاتَّقُوا اللَّهَ)
 فور قنکر الله دن اوزگز ظلم بر ان صوغوش باشلاماگز (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) بلوگز
 شکسز الله تعالی تقوی اهلری بر ان برگه در ۱۹۴ (وَإِنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) صرف قیلکرمال
 گزنی الله بولینه (وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ) طاشلاماگز اوزگزنی ملا کنکا الله تعالی بولینه
 مالکزینی صرف اینماو چیلک برله بس اغنیاجه اعنی مالی کوبلگی سبیلی فرض بولغان صدقه لرینی
 اداعه قیلماسه زکوة بیر مک حج قیلماق کمی شکسز اوزین هلاکت که طاشلاغان بول دیوب

صاحب لردن روایت ایندی بلرینه مالن اوز قولی برله صرف قیلما ای اولوب کیتسه بوم هلاکت
دیدیلر چونکه مالی وارثلرینه فالور بیچاره مالندن بر فائده کورمای بو جهان دین
کیچاره ابو ایوب الانصاریدن روایت ایندی بلر بر کسه بالفز کافر عسکرینه کروب
صوغشوب اولسه اوزین هلاکنه ناشلاغان اولماس بلکه اوزین هلاکنه طاشلاغوجی
شول کسه در فقط مال آرتندن یوروب شوشی مالن الله یولینه صرف فیله اینچه دنیادن
کیتیر **وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ آيَاتِي** شوشندای مال ایدلری خصوصنده ایندی دیو
(وَاحْسِنُوا) ایند گولک فیلوگز مال لرگز برلن **(إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)** شکسر الله
تعالی راضی اولور ایند گولک فیلقو چیلارغه ۱۹۵ **(وَأْتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ)** تمام
فیلوگز حج نی، عمره نی الله ایچون یعنی حج هم عمره برلن اهرام فیلساگز هر ایکسون
شرطلری برله فیلوگز **(فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ)** اگر منع لنسه گز کسه گه بنما کدین سرخا لوق
یا که دشمن سبیلی **(فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ)** بس بیارگز اوز گزده بار قربانی کیرک
نویه کیرک فوی بولسون سزنگ ایچون مکده بوغازلا سونلار **(وَلَا تَحْلُقُوا رُؤُسَكُمْ)**
باشکزدن صاچکزی کینار مکز **(حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ)** فر بانگز اور نینه باروب
ینکاچه یعنی مکده فر بانگز بوغازلانغاچه یعنی قربان طلبشرفان کسه دن بر بیلگو
اولور قربان شول کونه چالورغه بس شول بیلگولی کون اونکچ ساچن کینارور
(فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا) بس بررگز سزدن سرخا و بولسه **(أَوْ بِهِ آذَى مِنْ رَأْسِهِ)** یا که
باشنده رنجوی بولسه جراحت یا که بت بورچه کبی شونقندن ساچلارون کینار سالر
(فَقُدِّيَّةٌ) بس فدیة لازمدر **(مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ)** روزه یا که صدقه برلن **(أَوْ نُسُكٍ)**
یا که قربان بوغازلاو برلن **(فَإِذَا أَمِنْتُمْ)** هر چان امین بولساگز دشمنان دین یا که
آرودن **(فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ)** بس عمره برلن اهرام باغلاغان کسه عمره سون
تمام فیلوب اهرامن چیشسه حج برلن اهرام فیلقاچه **(فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ)** لازمدر
اول کسه گه فولنده بار حیوان بوغازلامق **(فَمَنْ لَمْ يَجِدْ)** بر کسه قربان تابهاسه
(فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ) اوچ کون روزه تونمق لازمدر **(فِي الْحَجِّ)** حج عمللاری برلن
شغل لنگان کونلارنده **(وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ)** دخی بنی کون روزه لازمدر چان اهل لرگز گه
فایتساگز یعنی حج عمللرندن بوشانساگز (۲) ایولارگز گافایتساگز (۳) دخی بنی کون
روزه تونمق لازمدر **(تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ)** اشبو اون کونلر یعنی حج کونلارنده کی اوچ کون
(یا که حقیقه) و صوگره بولغان بنی کون) باری بتون اون کوندر یعنی قربان اور نینه یتار لیکدر **(ذَلِكَ)**

(۳) بو قول امام شافعی قولیدر.

(۲) بوتفسیر امام ابوحنیفه قولیدر.

(لَمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) اهلی و عیالی مسجد حرام یا قنک حاضر بولمغان
 که سه لر که دور (وَ اتَّقُوا اللَّهَ) الله دن فور فکزه عمل کزی کیه پیکلی لی قیلمه کز یعنی حج فیلسا کز یا که
 عمره فیلسا کز شرط لر بنی برینه کلتور کز (وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) بلی کز شکسز الله تعالی
 حرام اش فیلغان که سه لر که قاتی عذاب قیلغو چیدر ، ۱۹۶ (الْحَجَّ أَشْهَرُ مَعْلُومَاتٍ) حج وقتی
 بلیگولی آی لر در یعنی شوال ذوالقعدہ ذوالحجه نک اون کونیدر (فَمَنْ قَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ) بر که سه
 حج نیت قیلوب امرام باغلر سه اول آی لر ده (فَلَا رَفْعَ) جائز ایس اول که سه که خانونینه جماع
 فیلماق (وَلَا أُسْوَقِي) دخی فسق و فجور فیلماق (وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ) دخی حج بولد اشلاری
 برله نزاع فیلماق (وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ) قیلماق ایند گول ککزی (يَعْلَمَهُ اللَّهُ) بلور انی الله
 تعالی یعنی خیر لی جزا لر بیرور (وَ تَزَوَّدُوا) آرزق بولکلا کز حج سفر کز ده (فَإِنْ خَيْرَ الرَّزَادِ التَّقْوَى)
 تحقیق آرزق نک خیر لی راگی سافلر نامقدر کشیدن سؤال دن و باشقه حرام شی علردن .
 روایت ایندی بلر یمن خلقی هجگه چقار بولدیلر آرزق دن هیچ نرسه آلمایچه بز توکل ایهاری
 بز که آرزق کیره کتوکل دیگانلر امل بولک آرزقه محتاج بولغاچ سؤال قیلوب نفقه حاصل قیل لر اینکل
 بول اوستند اگی آدمیلر بی مازا بولغاچ الله تعالی حج که چقمان مسلما نلرغه نفقه بولکلاب چقماق برله امر
 ایندی . بولده آدمیلر دن سؤال آلار نی مازا قیلمه کز دیدی (وَ اتَّقُونَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ)
 فور فکزه مندن ای عقل ایهاری صحابه لر پیغمبر دن صور دیلر هج دن اول هم حج کونلر نک
 هم هج دن صوگ سودا وغیری کسبلر قیلر مز بو کسبلر مز در ستر می ؟ دیوب
 الله تعالی ایندی : ۱۹۷ (لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ) گناه بولماس سز که
 الله تعالی دن رزق طلب ایتمه کز ده (فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ) قحان فایتسا کز عرفات
 طاوندین (فَأَذْكُرُوا اللَّهَ) بس الله نی ذکر ایتمو کز (عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ) مزدافه طاونده
 (وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْكُمْ) ذکر ایتمو کز الله غه اوز کز نی نوغری بولغه کوندر گان اوچون
 (وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ) الله تعالی نک اهدا ایندن اول ضلال اهلی
 بولسا کز ده ۱۹۸ (ثُمَّ أَيْضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ) فایتکز آدمیلر فایتقان اورندین
 چونکه قریش عرفاتقه چقماسلار ایدی بلیکه مزدافه دن فایتور ایدیلر بس الله تعالی
 امر قیلدی : « خلق عرفات دن فایتادرسز هم عرفات دن فایتو کز » دیبو (وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ)
 الله تعالی دن گناه لر کز نی بار لقاونی نلا کز عرفاتده و فیتکز ده (إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شکسز
 الله تعالی بار لقاغوی رحمت قیلغو چیدر . ۱۹۹ (فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ) اگر ادا فیلسه کز

حج عمل لرگزنی (فَاذْكُرُوا اللَّهَ) یاد ایتوگز الله تعالی نی یعنی نذر لرگز اول (كَذَرْتُمْ اَبَائَكُمْ) انالارگزنی یاد ایتوگز کبی (اَوَاشِدُّوْكُمْ) بلکه اللهنی آرنغراق یاد ایتوگز چونکه
 عربلر جاهلیتده هجرلندن بوشاغاج مسجد آللرنده اولتوروب آنا بابالارون مدح قیلوب
 بر برینه مافتانوشلر ایدی بس آلاغه مونك اورینه الله تعالی اوزینی ذکر ایتو برله
 امر قیلدی (فَمَنْ النَّاسُ مَنْ يَقُولُ) آدمیلردن بعضی یعنی مشرکلر اینه لر: (رَبَّنَا اِنَّمَا
 فِي الدُّنْيَا) یارب بز گاد نیاده نعمت بیر دیوب اما آغرینی خاطر لرینه کیتومی لر بس دنیا ده
 الله تعالی بیورر آنلارنك نلا گانلارنی (وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ) ایس اول فقط
 دنیانی غنه نلا گان مشرکلرگا آغرنده نصیب ۲۰۰ (وَمَنْهُمْ مَنْ يَقُولُ) دخی آدمیلردن
 بعضی اینه: « رَبَّنَا اِنْتَفَى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً » یارب بز لر گه دنیا ده
 هم آغرنده نعمت بیر (وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) « دخی سافلر بزنی اوت عذابیدن » دیو
 ۲۰۱ (اُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ) اشبو دعا برله دعا قیلغان مؤمنلر گه بولور آغرنده کامل اولوش
 (مَّا كَسَبُوا) کسب ایتکان عمل لری اوچون (وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ) الله تعالی بنده نك
 قیامان اشلرینی حساب قیلوده بیک تیزلك اوزرنده در . یعنی بنده کبی یازمق هم سانامقغه
 احتیاجی یوقدر ۲۰۲ (وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ) ذکر ایتوگز اللهنی بیلگولی کونلرده
 یعنی تکبیر تشریق ایتوگز تشریق کونلارنده نماز آرتندین (فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ)
 بر کسه مناظاوندن اشغوب فایتسه اوزینك اهلنه ایکنچی کونده (فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ)
 گناه بولماس اول کسه گه (وَمَنْ تَأَخَّرَ) بر من کیچکسه او چوچی کونگه جه (فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ)
 یوکسه گاده گناه بولماس یعنی منادن ایکنچی کون باکسه او چوچی کون فایتسه رخصتدر .
 (لَمَنْ اِتَّقَى) حرام اشلاردن سافلانغان کسه گه یعنی حج عمل لری ایچون بولمق ثوابلر
 تقوی اهللرینه در اما حج قیلدی دیوب فسق فجور برلن بولشمق فیجدر (وَ اتَّقُوا اللَّهَ) الله دن
 قورنكز حرام اشلار قیلماکز (وَ اعْلَمُوا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ) بیلکز شکسز آغرنده الله
 تعالی حضورنده نور سز عمل لرگز گه موافق جزا بیورر ۲۰۳ (وَمَنْ النَّاسُ مَنْ يَعْجِبُكَ قَوْلُهُ)
 بعض کسه نك سوزی تانلی شادلاندرور سنی ای محمد (فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا) دنیا ده (وَيَشْهَدُ اللَّهُ
 عَلٰى مَا فِي قَلْبِهِ) هم اوزینك کوکلنده گی اوبینه اللهنی شاهد اینه منم اوبیم نك بخشی لغنی
 الله بلدر دیورر . (وَهُوَ الدُّالُّ اِلَاصَامِ) اول کسه سنك ضرر کفه یوروچی دعواچیلرنك ایك
 فانی راغیدر چونکه احسن بن شریق رسول اللهغه کیلدی وایتدی: « من مسلمان بولورغه
 کیلدم منم راست کیلگانمنی الله بلدر » دیو رسول الله احسننی کوردی آچق
 یوزلی تانلی سوزلی بس بیک سوندی . اما احسن نك کوکلی قبیح ایکانون بلمادی صوگره

احسن چقوب كيندى قچان مسلمان لرنك ايكونندن اوتسه ياندروب حيوانلر ينسى
 كورسه اولتروب كيندى شول خصوصه بو آيت كيلدى: ۲۰۴ (وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ)
 قچان آپرولسه اول كمسه سندين بورر برده (لِيُفْسِدَ فِيهَا) بر اوستونده فاسد اش فيلور
 ايجون يعنى آديلرني فاسدا عتقاد قه دعوت فيلور (وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ) دخى هلاك
 فيلور ايكون هم حيوانلر نك نسلنى (وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ) الله تعالى راضى بولماس فاسد
 عمل ار گه ۲۰۵ (وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ) ا گر ايتواسه اول كمسه گه فورق الله تعالى دن آنك حكمنه مخالف
 اش فيلمه ديوب (أَخَذَتْهُ الْعُرَّةُ) تونار آنى نادانلق غيرنى بس بورون كوتورر
 (بِالْأَثْمِ) فيلور معصيتنى وايتور؛ تكبرلك اوزرنده منم كى كمسه گه موندای سوز
 ايتلر مى؛ ديو (فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ) بس يتار بو كمسه گه جهنم (وَلَبَسَ الْمَهَادُ)
 نى قباحت اور وندر اول جهنم؛ اشانچلى اماملر ايتديلر: «بو آيت احسن اوچون كيلسه ده
 حكم عامدر هر كم الله تعالى نك حكمنه هم آنك كتابينه مخالفت قبلسه مذكور جهنم اول
 كمسه گه كفابت فيلور» و آگنا توشلى جزا بولور ديب بنه ر ايت ايتديلر: بر يهود هارون الرشيد گه
 نيچه كونلار كيلوب حاجتن عرض ايتدى هارون جواب بيرمادى بركون هارون الرشيد بولد اشلارى
 بران اطقه اطلانوب چقوب بارغانده مذكور يهود كيلوب ايتدى يا امير المؤمنين
 اتق الله ديوب بس شول ساعت هارون اطلدين توشوب سجده گه يقلى سجده دن توروب
 يهود نك حاجتن تمام فيلوب بيار دى بس بولد اشلارى ايتدى يا امير المؤمنين يهود سوزى
 برلن اطلدين توشدك ديوب هارون ايتدى الله تعالى نك و اذاقيل له اتق الله اخذته العزة الخ ديگان
 سوزى خاطر يمه كيلدى نادانلق غيرنى برلن الله غه عاصى بولنمايم ديوب ير گه يقلم تاكه
 الله تعالى گه تواضع فيلغوچى بنك اردين بولسام كرك ديوب: ۲۰۶ (وَمَنْ النَّاسِ مِنْ يَشْرِي نَفْسَهُ)
 بعض كمسه لر سانوب آلور لر اوزارون (ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ) الله نك رضاغبين طلب ايتوب
 يعنى مال لرون هم جانلرون الله رضاى ايجون صرف فيلور لر (وَاللَّهُ رُوفٌ بِالْعِبَادِ) الله تعالى
 كاملر ائت رحمت فيلغوچيدر بنك لرينه موندای ايز گوعمل لر قبلسه لر. ۲۰۷ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا)
 اى ايمان كيلتورگان آدملر (ادخلوا فى السلم كافة) كركز اسلامغه بار چه كز يعنى اسلامدن غيرنى
 هيج فكر فيلما كز (وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ) ايارمكز شيطان ازلر بنه (إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ)
 شكسز اول شيطان سزگايك آچيق دشماندر (فَأَنْزَلْنَا) اكر آداس ساكز اسلامدن
 (مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ) سزگا آچق معنالى آيتلر يعنى قران كيلكان صوكنك (فَاعْلَمُوا
 أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) بس بلكز شكسز هر اشك الله تعالى غالب هم مصلحت چه فيلغوچيدر
 يعنى عملكز گه كوره جزا كوررسز ۲۰۷ (هَلْ يَنْظُرُونَ) كوتمس لر اول كافر لر محمد كا انكار

فیلولاری برلان (الَا اَنْ تَاتِيَهُمُ اللّٰهُ) مگر آنلارغه الله تعالی جزا ببارگاننی کونارلار.
 (فِي ظُلْمٍ مِنَ الْعَمَامِ) بلوط فارانفولاری اچنده (وَالْمَلَائِكَةُ) دخی فرشتهلار کیلماکینی
 کونارلار (وَقُضِيَ الْأَمْرُ) دخی اوزلربنه هلاکت اشی تمام بولمقنی کونارلار (وَإِلَى اللَّهِ
 تُرْجَعُ الْأُمُورُ) الله تعالی گه فاینور بارچه اشلار. بس الله تعالی تلاسه دنیاده تلاسه
 آخرنده جزا فیلولور. ۲۰۸ (سَلُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ) سوراسن محمد یهودلردن (كَمْ آتَيْنَاهُمُ
 مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ) کوبمی بیردک آلا رغه اچیق دلیل لرنی یعنی موسی وقتنده موسی نك تباغی بلان
 بولدی. هم آلا اوچون دریا ایکی گه آیرلدی. دخی آلا رغه (من سلوی) بیرلدی. هم
 محمدکه فر آن یبارلدی. (وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ) برکمه الله تعالی نك نعمتینی ضائع قیلسه
 (مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُ) اول نعمت کیلگان صوکنده یعنی قرآن بر الوغ نعمت ایدی یهودیلار
 آنی ضائع قیلدیلار. (فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعُقَابِ) شك سز الله تعالی فانی عذاب فیلغوچی در.
 بس هر کم الله تعالی نك نعمتی نك شکرنی بئکور ماسه عاقبت اول کشی اوکونچ کورر.
 ۲۰۹ (زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا) کافرلارگه مانور کورنور دنیا زینت لاری
 (وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا) مسخره فیلولار مؤمن لارنی فقیر وبارلی لار دیوب
 (وَالَّذِينَ اتَّقَوْا) اما الله دن قورققان مؤمن لار (فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) اول مسخره فیلغوچی
 کافرلاردن قیامة کوننده اوستون بولاچق لادر. چونکه الله قاشنده درجه لی بولمق مال
 برلان نوکل بلکه ایمان هم ایندگو عمل لار ایلاندر (وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ) الله تعالی
 رزق لانددر تلاگان بنده سون (بَغْيٍ حَسَابٍ) حساب سز. یعنی شول مسخره قیلغان
 کافرلارنی مؤمن لارگه قول وخدمتچی فیلولرده بس اوزلری هم مال لری مؤمن لارگه بولور
 ۲۱۰ (كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً) آدم لارنك بارچه سی بر دین اوزره اولدی یعنی اسلام ده
 مونك صوکنده بعض لاری کافر بولدیلار (فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ) یباردی الله آلا رغه پیغمبرلر
 (مُشْرِكِينَ) اول پیغمبرلار مؤمن لارگه جنت برلان سونچ بیرگوچیلر (وَمُنْذِرِينَ)
 وکافرلارنی قورققوچی لار جهنم دن. (وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ) ایندردی الله تعالی
 حقنی بیان ایته نورغان کتابنی اول پیغمبرلار برلان (لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ) حکم فیلولر
 اوچون اول کتاب برلان آدم لار آراسنده (فِي مَا اختلفوا فيه) اوز آرارلارنده تورلپچه گه
 آیرلغان اش لار توغروسنده (وَمَا اختلف فيه) اختلاف فیلمادی اول اش ده (الَّا الَّذِينَ اوتوه)
 مگر کتاب یبارلگان کسه لار یعنی رسول الله صفاتنده یهودلار اوزلرینك تورا لارنده
 کوره توروب تورلی چه سوزلار سوبلدیلار. هم محمد علیه السلام نك حق پیغمبرلگنی بل
 توروب تورلی چه سوبلدیلار. (مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ) محمد علیه السلام نك پیغمبرلکینه

آجق دلیل لار کیلگان سوکنده شولای نورلیجه سوبلدیلار (بَغْيًا بَيْنَهُمْ) اوز آرالارنده ده شولای ایتدیلار محمد علیه السلام غه مسد اوچون (فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا) بس کوندردی الله تعالی مؤمن لارنی (لَمَّا اٰخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ) کافرلار اوز آرا نورلیجه سوز سوبلگان اشنگ حق لغینه یعنی محمد علیه السلام نك حق رسول ایکانینه (بِاِذْنِهِ) الله اوزینك تلاوی برلان کوندر. (وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ) ﷻ الله تعالی بنده سنی نوغری بولغه کوندره در ۲۱۱ (اَمْ حَسِبْتُمْ) ایا حساب فیلورموسز؟ ای مؤمن لار (اَنْ تَدْخُلُوْا الْجَنَّةَ) جنت که کروکزی (وَلَمَّا يَأْتِيْكُمْ مِّثْلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ) اونکان امت لرکه کیلگان بلالر سزگه کیلما بوچه جنت که کروکزی اوبلی سزمی؟ یعنی رامت ده یانوب قنه جنت که کروکزی اوبلی سزمی؟ (مَسْتَهْمُ الْاِبْسَاءِ) ابرشدی اولگی امت لرکه فقیرك (وَالصَّوْرَاءُ) دخی رنجو (وَزُلُوْا) دخی اول امت لار خوف و نورناچ ده اولدیلار (حَتّٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ آمَنُوْا مَعَهُ) ناکم ایتور بولدی رسول هم ده مؤمن لار (مَتٰى نَصْرَ اللّٰهِ) قجان بولور ایکان بزگه الله دن یاردم دیوب یعنی هر امت کفاردن جفا کوروب عاجز بولغاچ الله دن یاردم استه دیلر. اما بزنگ امت که کیلگاچ ده هم کفاردن عاجز بولدیلار. الله تعالی ایتدی صبر فیلکز یاردم فیلورمز دیوب (اَلَا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرِيْبٌ) ﷻ بلگل ای محمد شک سز الله نك یاردمی سنك امتنکه یقین در. هم الله تعالی یاردم فیلدی مسلمان لار نیچه صوغش ده مشرک لارنی جیکدیلار. بو آیه دلالت فیلدرکه هر کم دنیا ده رامتون ناشلاسه دنیا لذت لرندین کیچسه مجرد آخرت قصدی برله گنه یاشاسه و دین بولندهغی مشقت لارنی اوستینه آله الله نك رحمتینه ابره شه چکدر. ۲۱۲ (يَسْئَلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ) صورالار سندین ای محمد مال لارمز دین فی نرسه صدقه بیرایک؟ و قایو اورنغه بیرایک؟ دیوب (قُلْ مَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ) ایت سین آلا رغه ای محمد اگر مالکزی اتفاق فیلسا کز (فَلِلّٰهِ الدِّيْنُ وَالْاَقْرَبِيْنَ) آنا و آنالار کزغه هم یقین فرداش لار کزگه بیرکز (وَالْيَتَامٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَابْنِ السَّبِيْلِ) دخی بیتیم لارگه هم مسکین لارگه و مسافرلارگه بیرکز. (وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ) اگر سز ایند گولک فیلسا کز (فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ) ﷻ شک سز الله تعالی بلگو چیدر. آنک اجری سزگه بیروله چک هیچ بوغمالاز. ۲۱۳ (كُتِبَ عَلَیْكُمْ الْقِتَالُ) اوزکزی دشماندن صافلار اوچون سزگه صوغش فرض ایتلدی. اما صلح وقتنده صوغش مق گناه در (وَهُوَ كُوْرَةٌ لَّكُمْ) گرچه اول صوغش سزگه مشقت بولسه ده هم سز آنی مکروه کورسا کزده (وَعَسٰى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْئًا) تحقیق سز بعض نرسه لارنی مکروه کوررسز (وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ) حال بوکه اول سزگه خیرلی بولور مثلا صوغش کبی سز آنی مکروه کوره سز حال بوکه اول سزنگ اوچون

خبرلى در، چونكه دشمان نى جيڪساگز نى قدر مال واسير آلاسز. هم الله نك ديننى
 يونارى كونارمك بولادر. (وَعَسَىٰ أَن تَحْبُوا شَيْئًا) تحقيق سز بعض نرسه لرنى ياراناسز
 (وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ) حال بوكه اول نرسه الله نك تقديرنده باوز بولوب چغه دره. مثلا
 صوغش نى يارانمى سز نيك نورمق نى ياراناسز لکن نيك نورماقكز اوزكز اوچونده
 خبرلو نوگلددر. چونكه نى قدر مال واسيردن محروم فالاسز همده دشمانكز نك آياق
 آستونده فالاسز (وَاللّٰهُ يَعْلَمُ) الله تعالى بلور سز گه نرسه خبرلو ايكانون (وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ﴿٢١٤﴾
 اما سز بله آلماسز. بس الله تعالى نرسه فوشسه، شونى اشله كز البته اول خبرلودر. نرسه دن
 نهى قيلسه آندن طيبولو كز البته اول يمان در. ٢١٤ (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ)
 صورالار سندن مشركلر اى محمد صوغش حرام بولغان آيده صوغشو حقتك يعنى قریش
 كافرلرينك كاروانون باروب آلو كز ديوب رسول الله صحابه لر گه بيوردى بس صحابه لر
 كاروان ايه لر ينك بعض سنى اولتروب بعض سينك مال لارون آلوب، بعض سنى اسير
 آلوب كيلدیلر. اول كون لرده رجب آبي ايدى. مشركلر بواش نى كوروب غيرتكا كيلدیلر.
 رسول الله غه يازدیلر. «پيغمبرك دعواسنى قیلا سك. اما صوغش حرام آي لارده صوغش
 قیلورغه بيوراسك» ديو. (قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ) ايت محمد درست اول آي لارده صوغش
 قیلماق الوغ گناه در. (وَصَدَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) اما الله بولنده عبادت قیلودن طيو (وَكُفِّرْ بِهِ)
 دخی الله غه ايمان كيلتروماو (وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) دخی كعبه دن منع قیلو (وَأَخْرَجَ أَهْلَهُ مِنْهُ)
 دخی كعبه نك اهلى پيغمبر هم مؤ من لارى آندان فوالاب چغارو (أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ)
 آندانده الوغراق گناه در الله فاشنده هالبو كه بو اش لارنى مشركلر قیلدیلار بس
 مشركلرنك اشى تاغى يمانراق بولادر (وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقِتْلِ) كافرلر قیلغان فننه بيگراك
 الوغ در مؤ من لارنك شهر الحرام ده كشى اولترومك لارندنده (وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ)
 يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ) همانك صوغش لار اول كافرلار سزنى اسلام كزدين فايثارو اوچون
 (إِنْ اسْتِطَاعُوا) اگر قادر اولسالار سزنى اسلام دن فايثارورغه ولكن اسلام غه غالب
 بولمازلار. (وَمَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ) اگر سز نك آرا كز دين برى قايتسه دينندن
 (فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ) بس كافر كو ينجه اولسه (فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) بس
 يو كشى لارنك عمل لرى باطل بولور دنيا ده هم آخرتده (وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا)
 خَالِدُونَ ﴿٢١٥﴾ بوكه سله رجهنم ايه لرى هم جهنم ده منگو قالاچق لار در. ٢١٥ (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا)
 تحقيق مؤ من لار (وَالَّذِينَ هَاجَرُوا) دخی مکه دن مدينه گه كوچكان كشى لار (وَجَاهَدُوا
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ) دخی الله بولنده صوغش قیلغان كسه لار (أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ) بو

كشى لار تا بارلار الله نك رحمتى نى (وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۱۶﴾ يَسْئَلُوْنَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ) صحابه لار سندين شفقت و مرحمت فيلغوجى در . ۲۱۶

صورارلر خمر آچونك هم اوطوش اوينى نك حكيمى (قُلْ فِيْهِمَا اٰثْمٌ كَبِيْرٌ) ايت سين آلاغه اى محمد اول خمر برلان اوطوش اوينونده بيك طور گناه باردر . (وَمَنْ اَفْعُ لِلنَّاسِ) دخى باردر آدم لارگه فايده لارده مال كسب ايتو كى و لذة كى (وَاٰثْمُهُمَا اَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا) لكن فائتلر ندين گناه لارى آرتغراق و يمانراق در . بس بو آيت اينگاج گناه دن قورقوب بعض سى خمر اچماس بولديلار : فايولارى گناه قدر سندين صافلانا مز ديوب هميشه اچديلار حتى عبدالرحمن بن عوف مجلس يا صاب كشى لار چيدى ، خمر اچوب ايسرشديلار ، نماز وقتى ايرشكاج ايسرك امام فرائت نى خطا اوفودى قل يا ايها الكافرون سورهنك لالفظ لارنى فالدردى . شول خصوصده اوشبو آيت ايندى . (وَلَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارٰى) اى مؤمن لار سز ايسرك وقتلر كزده نماز اوقورغه نوتونما كز . بس بو آية اينگاج بيك آز كشى گنه اچه باشلاديلر .

عتبان بن مالك اسملى كشى يتنه مجاس يا صاب كشى لار چاقردى . انده ده اچوب ايسرشكاج سوزگا بيلانشوب صوغش نه نوتونديلار حتى سعيد نك باشنى صوغوب يارديلر . سعيد كيابوب رسول الله غه شكيت ايلدى . شوندىن صوگ نوباندا گى آية ايندى . (انما الخمر والميسر) بو آية اينگاج خمر هم اوطوش اويونى مطلق حرام بولدى . اما اولگى آية لرده حرام قيلماونده الله نك مؤمن لارگه شفقتى در . چونكه خمر نى كشى بيك يارانادر ، اگر دفعة حرام فيلونسه طبيعة كه بيك آغر بولور ايندى . روايت اينديلار كه كوب كشى لار خمر اچار اوچون ايمان غه كيلمديلار ديوب . اعشى ديگان كافر مسلمان بولور اوچون مدينه گه بارورغه چقدى . بعض مشركلر كوروب فايده باراسك ديديلر اعشى ايتديكه «محمد گه مسلمان بولور اوچون بارامن» مشركلار ايتديلر «بارما! محمد نماز اوقورغه قوشه» اعشى ايتدى . «الله غه عبادة قيلمق واجبدر» ديو . دخى ايتديلر «فقير ارگه مال بيورورگه بيورادر» اعشى ايتدى «فقرغه ياردم ايتنك بيك كوركام اش» ديو . ايتديلار «زنادن طيادر» اعشى ايتدى «زنا هم فاحش و بوزق نرسه در . من قارت كشى زناغه يقين بارمام» ديدى . ايتديلار «خمر دن طيادر» ديو . اعشى ايتدى «اما خمر اچماى صبر فيلا آلام . بس قايتيم بريل تولغانچه خمر اچوب صوكره كيلوب مسلمان بولور من» ديوب قايتوب بارغانده دوه سى يقلىدى . اعشى تاش اوستينه بغلوب نوشوب مويى صنوب اولدى ، شول خمر محبتى برلان اسلام دن محروم كيندى . ۲۱۷ (وَيَسْئَلُوْنَكَ مَا ذٰىنْفُقُوْنَ) صورارلار سندين مال لار مازدن نى قدر نى صدقه غه بيرايك ديوب (قُلْ الْعَفْوُ) ﴿۲۱۷﴾ ايت

محمد اوز حاجتگزیدن آرتقان مالکزنی صدقهغه بیرکز دبوب . ۲۱۸ (كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
 اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ) اوشانداق آچق ایتوب بیان فیلور الله تعالی اوزینک حکم لرینی
 (لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ) سزلاز فکرلک اوچون (فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) دنیادهم آمرده یعنی
 دنیاداغی ایندگو عمل دن باشقه هیچ نرسه آخرته فایده بیرماس دبوب . ۲۱۹ (وَيَسْئَلُونَكَ
 عَنِ الْيَتَامَى) دخی صورارلار سندن یتیم لارنی نریبه خصوصنده . چونکه یتیم لار مالینه
 خیانت فیلماس فه قوشوب کوب آیتلار اینگاج صحابه لار بیک صافلاندیلر . حنی یتیم لرگه
 اوزلرینه آیرم اوی صالوب نفقه لق لارین آیردیلر . بواش بیک مشقت بولغاچ رسول
 الله دن صورادیلر : یار رسول الله بویتم لارنی اوزمز برلان برگه آصراصاق هم مال لارین اوز
 مالز برلان برگه تصرف فیلساق جائز بولورمی ؟ دبوب . الله تعالی ایندی (قُلْ أَصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ)
 ایت محمد اول یتیم لرگه ایندگولک فیلهاق خیرلوردر . بس اوزگزگه فانشدرماق یتیم لرگه
 خیر بولسه فانشدرکز (وَإِنْ تَخَالَطُوهُمْ) (فَاخْوَانُكُمْ) اگر آلارنی فانشدرساگز
 اول یتیم لار اوزگزنگ فرنداش لرگزدر . فرنداش فرنداشقه فانشوماق جائزدر .
 (وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ) الله تعالی بلور کم فاسد بوزق نیتده کم ایندگو نیتده
 ایکانون یعنی یتیم لارنگ اوزلرین هم مال لارین فاسد نیت برلان فانشدرماکز بلکه
 آلازغه فائده فیلو نیتی برلان فانشدرکز (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَاعْتَمَكُمُ) اگر الله تعالی تلاسه
 مشقت که سالور ایدی سزنی یعنی یتیم لارنی اوزگزدن آیرماق برلن ولکن سزگه
 شفقت فیلدی آیورمادی (إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) شک سز الله تعالی هر نرسه گه غالبدر .
 فائذلی اشنی گنه فیلغوچیدر . ۲۲۰ (وَلَا تَتَّكِبُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمَنَ) نکاح لانماکز
 مشرکه . خاتون لارنی ایمان کبتور گانده چافلی (وَلَا مَؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ) مؤمنه کنیزک
 خیرلی در مشرکه خاتوننگ آزادندین . (وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ) اگرچه فزقلی کورنوب
 سزنی عجب لندرسده اول کافره . (وَلَا تَتَّكِبُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا) خاتون لارگزنی
 نکاح لاندیرماکز مشرک لارگه اول مشرک لر ایمان کبتور گانچه (وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ)
 البتة مؤمن قل خیردر آزاد مشرکن (وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ) اگر اول مشرک کورکام کورنوب
 سزنی عجب لندرسده (أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) بومشرک هم مشرکه خاتون چافرورلار
 سزنی اوتقه یعنی جهنم گه نوشروچی عمل لارگه اوندلار . (وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ)
 الله تعالی چافرور واوند سزنی جنت که هم مغفیره که (بِأَذْنِهِ) اول الله تعالی توفیق بیرمک
 برلان (وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ) آچق بیان فیلور الله تعالی بنده لرگه امرین هم
 فی لرون (لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) اول بنده لر فهم لب عمل فیلسون لار اوچون .

۲۲۱ (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ) صورارلار سندن صحابه لار حبض حكمنى چونكه جاهليت زمانده حائضه خاتون برلان بر گه نورماس لار و بر گه آشاماس لار ايدى. شونك او چون رسول الله دن كيلوب صوراديلر. (قُلْ هُوَ آذَى) ايت محمد اول حبض نجس فاندن (فَاعْتَرِضُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) بس آبرلوگز اول حائضه خاتون لارغه جماع فيله مقدين (وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ) جماع فيلورغه تونماگز اول خاتون لارغه (حَتَّى يَطْهُرْنَ) حبض دن پاك بولوب غسل فيلغان لارينه قدر (فَإِذَا تَطَهَّرْنَ) چان پاك لانسه لار اول خاتون لار حبض لارندن (فَاتَّوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ) بس جماع فيلگز اول خاتون لارغه الله تعالى فوشقان اورندن (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ) شك سز الله تعالى باراتور توبه فيلغوچى لارنى (وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ) دغى بارانور حرام اش دن پاك بولغوچى لارنى. يهوديلار اينديلار: بر كسه خاتونينى آرت يافدن جماع فيلسه بالاسى چالش كوزلى (كوصوى) بولور ديوب. الله تعالى بيدولارنك سوزلارنى بالغان غه چاروب ايندى: ۲۲۲ (نَسَأْتِكُمْ حَرْثَ لَكُمْ) خاتون لارگز سزگه ايگون اورنى در (فَاتُّوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) بس ايگون لكگزگه كيلوگز نلاساگز قايسى يافدن. خواه آلدن خواه آرندن. وليكن جماع فيلغان اورنگز فرج اولسون. (وَقَدَّمُوا لَأَنفُسِكُمْ) جماع دن اول اوزگز او چون ايندگو عمل لار فيلگز مثلا بسم الله اينگز هم ايندگو بالا بولونى نيت فيلگز (وَاتَّقُوا اللَّهَ) حرام اش لاردن، الله او چون صافلانگز. يعنى حبض حالنده جماع فيلماگز هم خاتون لارنك آرت بول لارينه جماع فيلودن صافلانگز (وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مَلَاقُوهُ) بيك بلگزكه آخرده الله غه بولو فورسز (وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ) سونج بير يا محمد مؤمن لارنى آخرده جنت ده گى نعمت لار برلان. ۲۲۳ (وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ) الله برلان يمين وانط فيلما فگزنى، عله فيلماگز (أَنْ تَبْرُوا وَتَتَّقُوا) ايندگو عمل هم تقوالق فيلماسقه (وَتَصْلَحُوا بَيْنَ النَّاسِ) دغى آدم لارگه ايندگوك فيلماسقه يعنى فلان بخشى اشنى فيلور ايدم لكن آنى فيلماسقه يمين اينكان ايدم. ديمه گز بلکه يمين گزنى بوزوب اول ايندگو اشنى فيلگز. اما يمين بوزغانگز او چون كفارة بيرگز (وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) الله تعالى ايشتكوچى وهم بلگوچيدر سزنگ قصد ونيت گزنى ۲۲۴ (لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ) يمين لارده خطا كيتما كگز برلان الله تعالى سزنى عذاب فيلماس. اگر نيت لرگز طوغريلقده بولسه، بس بر كسه يمين اينسه طوغريلق يمين ايتام ديوبلوب، مونك صوكنده بلسه كه طوغرى نوگل ايكانون، بلکه خطا كيتكانون بلسه اول كشى گه كفارة لازم بولماس. (وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ) وليكن الله عذاب فيلور فصدگز برلان يمين اينكانگز او چون (وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ) الله تعالى

یارلقاغوجی در خطاغه آنط فیلوب سوکره کفارة بیرگوچی کمسه لاری هم مهر بانلق فیلقوچی در آلاغه: صحابه لار آراسنک، بری برسینه آچو اینتوب کورشمسکه آنط ایدشکانلری اولدی بس الله تعالی بوبیمین آیتنی ایندردی. وابتدبکه: فرنداش دن کیسلیماک هرام در. بلکه فرنداش برلان کورشمک بخشى اش در. بس شولای اولسه آنط لارکزنی بوزوب بر برکز برلان کورشمکز دیو ۲۲۵ (لَلَّذِينَ يُؤُولُونَ مِنْ نَسَائِهِمْ) خاتون لارغه جماع فیلماسقه بیمین ایتکان کشی لارگه تیوش لیدر (تَرَبُّصٌ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ) دورت آی میلت کوتمک لك (فَإِنْ فَؤُؤًا) اگر فایتوب جماع فیلسه لار بودورت آی اچنده (فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ) شك سز الله تعالی یارلقاغوجیدر هم شفقت فیلقوچیدر. فقط آنط لاری اوچون کفارة لازم در. ۲۲۶ (وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ) دورت آی ده جماع فیلماینچه اگر طلاقنی قصد فیلسه لار (فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) شك سز الله تعالی ایشنکوچی بلگوچیدر آلارنك قصد لارنی بس دورت آی اونکچ خاتون لاری طلاق بولور. ۲۲۷ (وَالْمُطَلَّاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) بالغه هم خلوة صحیبه بولغاچ طلاق ایدمش خاتون لار کوتارلار اوچ حیض اوتمکنی یعنی بونلرنك عدتی اوچ حیض اوتمکدر. (وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمَنَّ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) حلال ایمس اول خاتون لارغه اچلرنده الله تعالی یارانقان نرسه نی یاشرمک حیض وبالا (أَنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) اگر اللهغه وآخرة کونینه اشانسالار یعنی حیض لی ویا که یوکل یولانوروب، من پاك یا که بالاسز دیماسونلار. (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) اول خاتون لارنك اوز ایرلری فایتوب آلورغه جماع فیلقورغه تیوشلی بو اوچ حیض اچنده (أَنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا) اگر تلاسه لار ایرلری یا کادن بخشى ترک لك فیلمافنی (وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ) خاتون لارنك حقى باردر ایرلری اوستونده ایرلرنك خاتون لارده بولغان حقى کبی الله امر فیلقان روشمه. بس ایر هم خاتون بر برینه شریعت چه نرکک فیلماق لازمدر. (وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ) اما ایرلارنك درجه لاری خاتون لارنقندن آرتق در (وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) الله تعالی غالب هر اشنی مصاحت چه فیلقوچیدر. ۲۲۸ (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ) عدة اچنده فایتوب جماع فیلماق درست بولغان طلاق ایکی طلافندر؛ اما اوچ طلاق سوکنده فایتماق درست نوگلدرد. (فَمَا سَاكُ بِمَعْرُوفٍ) بس ایکی طلاق سوکنده فایتسه آصراو لازم در اول خاتوننی شریعتجه. (أَوْ تَسْرِيحٌ بِأِحْسَانٍ) یا که بیرمک تیوشدر اول خاتوننی اید گولیک فیلماق برلان عدتی اونکناچه یعنی عدتی نولغانچی شرعا لازم بولغان حقلربنی ایرلر ادا فیلو تیوشدر (وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ سَفِيحًا) حلال بولماس سزگه طلاق فیلقانکز اوچون سز اول

خاتون لارغه بیرگان مهرکزدن هیچ نرسه نی فایتاروب آلمق. (الَا اَنْ يَخَافَا الْاَيْقِيْمَا حُدُوْدَ
الله) مگر فورقسالار اير برلان خاتون الله نك امرلارون بيرينه كيلتوره آماودن .
(فَاَنْ خِفْتُمْ الْاَيْقِيْمَا حُدُوْدَ اللهِ) بس فورقساگز الله نك بيورق لارن بيرينه كيلتوره آمامز
ديوب. يعنى اير ايلان خاتون نك آرالارى توك بوماسه خاتون نك بيك آيرولاسى
كيلسه (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا) بس گناه بولماس بولارنك هر ايكى سينه (فِيْمَا افْتَدَتْ بِهِ) خاتون
اوزنى طلاق قيلدرماق اوچون ايرگه بيرگان مالده. يعنى خاتون بيرگان اوچون
اير آلمان اوچون گناهلى بولماس لار بوره و شلى خاتون مال بيروب آيراونى خلع ديوب
ايتلور. (تِلْكَ حُدُوْدُ اللهِ) بو بيان اينولمش حكم لار الله نك چيك لاريدر (فَلَا تَعْتَدُوْهَا)
بس اونماگز اول چيك لاردن (وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُوْدَ اللهِ) بر كهمسه اونسه الله نك چيك لار ندين
يعنى الله نك حكم لارينه مخالفت قيلسه (فَاُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) بس بوكهمسه لار ظالم لاردر
۲۲۹ (فَاَنْ طَلَّقَهَا) اگر طلاق قيلسه خاتونينى اوچونچى مرتبه (فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ)
بس حلال بولماس اول خاتون اولگى ايرينه بو اوچ طلاق صوكنك (حَتَّى تَنْسِكَ زَوْجًا
غَيْرَهُ) نكاملانوب قيلدرغانچه اول خاتون اوزينى باشقه ايرگه. (فَاَنْ طَلَّقَهَا) بس ايكنچى اير
طلاق قيلسه اول خاتونينى (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا) بس گناه بولماس بو خاتون برلان اولگى
ايرگه (اَنْ يَتَرَاجَعَا) فایتوب ايكنچى نكاح قيلوشمافده (اِنْ ظَنَّا اَنْ يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللهِ) اگر
الله نك امرلارين بيرينه كيتوره چك لارنى بلسه لر (وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللهِ) اوشبو حكم الله تعالى نك
چيك لاريدر (يَسِيْنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) بيان قيلور اول حكم لارنى بلوب عمل قيلغان كشيرلرگه
۲۳۰ (وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ) هر چقان طلاق قيلسه كز خاتون لار كزنى (فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ) بس
عدة لرى اوتارگه يقين بولسه (فَمَا سَكُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ) تونكز اول خاتون لارنى شريعت چه؛
يعنى فایتوب جماع فيلكزده بخشى تركليك فيلكز (أَوْ سَرَّحُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ) با كه اختيار
بيركز شريعتچه يعنى عدة لرى اوتكناچه فایتوب جماع فيلما كز (وَلَا تُمْسِكُوْهُنَّ ضُرَارًا)
فایتوب جماع فيلما كز اول خاتون لارغه ظلم اوچون يعنى فایتسا كز بخشى تركك فيلماق
نيتى برلان فایتكز؛ اما ياقين لق فيلغاچ بنه طلاق ايتوب خاتون لارنك عدة لارينى ازو
نايتور اوچون بولماسون (وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ) بر كهمسه بو اشنى قيلسه (فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ)
تحقيق اوزينه ظلم فيلدى. قباحت جزالرين آخرنده كورر. (وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللهِ هُزُوًا)
فرآن حكم لارين بگل كه سالماس كز. (وَإِذْ كُرُوا نِعْمَتَ اللهِ عَلَيْكُمْ) ياد كزده تونوكز الله
سز كه بيرگان نعمت لارنى (وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ) دخى ياد كزده تونوكز الله نك
سز كه ايندرگان كتابنى (وَالْحِكْمَةَ) دخى فرآن اچنده گى حكم لارنى (يَعْظُمُكُمْ بِهِ) سزنى

وعظ فيلور الله تعالى اول قرآن برلان (وَاتَّقُوا اللَّهَ) نورفكر الله تعالى دن (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بَكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) بلكرزكه شكسر الله تعالى هر نرسهني بلگوچيدر. بس الله تعالى نك حكيمه مخالفت فيلما كز. ۲۳۱ (وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلِّغْنَ أَجَلَهُنَّ) هر چنان طلاق فيلسا كز خاتون لارني ، هم آلازك عدله رى اوتسه (فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) بس منع فيلما كز اول خاتون لارني اولگى ابرلر بيه نكاح لانمقدين (إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ) اكر رضاء بولسه لار ابر برلان خاتون شريعت چه نكاح فيلوشرغه (ذَلِكَ) مذكور حكم (يُوعَظُ بِهِ) بيور ولور اول حكم برلان (مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) اللهغه هم آخرة كوينه ايمان كيتورگان كشي لار (ذَلِكَمُ أَزْوَاجِي لَكُمْ) بو قرآن حكمى برلان عمل فيلوق سز كه فايده ليدر. (وَاطَّهَّرْ) دخى پاك لكدن زنادن (وَاللَّهُ يَعْلَمُ) الله بلور سز كه فايده لى اشنى (وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) سز بلما سز بس الله تعالى نى برلان بيورسه شونك برلان عمل فيلكرز ۲۳۲ (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) آنالار ايمزسون- لر بالالرينى كامل ايكي بل (لَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَتِمَّ الرِّضَاعَةَ) بو ايكي بل ايمزك ، ايمزوني كامل فيلماقنى نلاگان كمسه نرگه در. (وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ) آناغه لازم در بالا نر بيه فيلوچينك آشى ، هم كيومى . (بِالْمَعْرُوفِ) شريعت چه يعنى طاقتى بنگان روش ده (لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا الْاَوْسَعَهَا) هيچ بر كشي اوستينه طاقتى بنگان نرسه واجب بولماس . (لَا تُضَارُّ وَالِدَةً بَوْلَدَهَا) ضرر فيلما كز آناغه بالاسى سببلى . يعنى بالاسنى نر بيه كه آناسى اوزى رضا بولسه ، بالاسنى باشقه كمسه كه آلوب بيرما كز (وَلَا مَوْلُودَ لَهُ بَوْلَدَهُ) دخى آناغه ده ضرر فيلما كز بالاسى سببلى. يعنى بالا آناسندين باشقه خاتون نى ايمماسه: آناسى من ايمز مابمن باشقه خاتون دن ايمز كز ديماسون (وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ) دخى آنا اولسه آنك اورنينه فالغان وارثقه هم ضرر فيلما كز (فَإِنْ أَرَادَا فِضَالًا) اكر نلاسه آنا آنا بالانى ايمز ماسكه (عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ) هر ايكي سى رضا بولوب هم مشاوره برلان (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا) بس گناه بولماس آلازغه گر چه بالانى آيورسالارده (وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ) اكر نلاسه كز ، بالالركزنى باط خاتون غه بيروب ايمز در ور كه (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) بيرسا كز سز كه گناه بولماس (وَإِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ) اكر ايمزگان حقنى شريعت چه نابشورسا كز. (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) الله تعالى دن نورفكر بيورغان اشلرينى كامل لامه سكر جزاسنى بيور. بيك بلكرزكه شكسر فيلغان عمل لارنى الله تعالى كور گوچيدر. ۲۳۳ (وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْكُمْ) سزك آرادن بعض بر كمسه لر وفات اولسه لار (وَيَتَذَرُونَ أَزْوَاجًا) دخى فالدرسالار

خاتون لارین (يَتَرَبَّصْنَ بَأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) کوتارلار اول خاتون لار دورت
 آیده اون کون اوتما کنی . یعنی عدة لاری دورت آیده اون کون اولور
 (فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ) چان اونسه عدة لری (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) ای ولی لار سز گه گناه بولماس
 (فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ) اول خاتون لار اوز لرینه شریعت چه فیلقان اشلارنک
 یعنی سورمه نارتمق و باشقه زینت لار برلان زینت لهنکده هیچ کمگه گناه بولماس
 (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) الله تعالی سز فیلقان اش دن خبردار در . بس عدة لاری اوتکچ
 زینت دن هم باشقه ابر گه بارمق دن منع فیلما کز ۲۳۴ (وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمُ بِهِ
 مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ) گناه بولماس سز گه عدة صافلی نورغان خاتون لاری یاوچی لامق
 نوغرو سنده اظهار اینکان سوز لار کزده یعنی سن مکا بیک موافق بیک کور کام کبی
 سوز لار برلن (أَوْ أَكَنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ) یا که باشرسا کز یعنی اویلا سا کزده اول خانو
 نلاری یاوچی لامقنی گناه نوکل (عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتُّدُّكُمْ وَنَهْنُ) بلور الله تعالی تحقیق
 سز یاوچی لار سز اول خاتون لاری ولکن عدة اچنده یاوچی لامقندن صافلان کز
 (وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سَوًّا) دخی اول خاتون لار برلان باشرون وعده فویوشما کز
 یعنی نکاح اوچون ویا که جماع اوچون (إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا) مگر سوز اینو کز
 شریعت چه یعنی نکاح فیلوشما کز بلکه نکاح فقه فز قدر و ردای سوز لار سویلش کز
 (وَلَا تَعَزُّ مَوَاعِدَةَ النِّكَاحِ) دخی فصد فیلما کز نکاح عدنی (حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابَ أَجَلَهُ)
 عدة اوتکاچه گه قدر (وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ) بلکز الله تعالی سز نک کوز کلک کز
 داگی اوی لاری بلور . (فَأَحْذَرُوهُ) بس الله تعالی دن صافلان کز . آنک امرینه فارشیلق
 فیلما کز (وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ) بلکز شکسز الله تعالی بارلقاغوچیدر عدة وقتنده
 کوز کلندن نکاحنی فصد فیلورده ائما الله دن فورقوب طبولغان کشی لار نک نیت لری سببلی
 بولغان گناه لرینی ۲۳۵ (لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ) گناه بولماس
 سز گه اگر طلاق فیلسا کز خاتون لاری برده جماع فیلما اینچه (أَوْ تَفَرَّضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً)
 دخی آلا رغه مهر کزنی بیان فیلما اینچه یعنی نکاح وقتندک مهر کزنی بیان فیلماغان بولسه کز
 (وَمَتَّعُوهُنَّ) بیر کز اول طلاق ایتولمش خاتون لارغه بر آز نرسه ؛ بو نرسه نی متعه
 دیوب آنارلار . ائما ابن عباس ایندی متعه دن مراد ؛ کولمک بور کانچک در دیدی .
 (عَلَى الْمَوْسَعِ قَدْرَهُ) بای کشی گه بایلغی قدری متعه بیرمک واجبدر (وَعَلَى الْمُقْتَرِ قَدْرَهُ)
 ففیر گه کوچی بنکان قدری واجبدر . (مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ) اول طلاق ایتولمش خاتوننی
 فائده لندر مک اوچون شریعت چه (حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ) طاقنی قدر متعه بیرمک واجبدر بچه

ایز گو مؤمن لار گه ۲۳۶ (وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ) اگر هیچ جماع فیلما یچه
 خانون لارنی طلاق ایتسا کز (وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً) اول خانون لارغه مهر لارن نکاح
 وقتنده بیان ایتکان بولسا کز (فَنَصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) هر تقدیرده آتاغان مهر کز ننگ یارطیسنی
 بیرمک لازم در. (إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ) مگر اول خانون لار یارطی مهرنی عفو ایتسه لار یعنی
 آلمای مز دیسه لار هیچ نرسه بیرمک واجب بولماس. (أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عَقْدَةُ النِّكَاحِ)
 یا که عفو فیلسه ایر؛ یعنی مهرینک بارچه سنی تمامنی خانون غه بیرسه بو وقتنده نزع
 بولماس. (وَإِنْ تَعَفُّوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى) امّا عفو فیلوشما کز تقوی لوقه یقین در.
 (وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ) اوز آرا بر بر کز گه مرحمتنی قویما کز (إِنَّ اللَّهَ بِمَا
 تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) شك سز الله تعالی سز فیلغان عمل لرنی کورگو چیدر. بس عمل
 لر کزنی ضائع فیلماس هر قابوسینه جزاسین بیرو ر. ۲۳۷ (حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ) مداو -
 مت فیلکز فرض بولغان بیش وقت نمازغه (وَالصَّلَاةَ الْوَسْطَى) خصوصا ایکندی نمازینه
 چونکه آدم لر ننگ بیک شغلی وقت لرنده توغری کیلدر. اگرده اعتنا ایتلماسه فالوا احتمالی
 باردر (وَقَوْمُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ) الله غه مطیع بولوب نمازغه نور و کز ۲۳۸ (فَإِنْ خَفْتُمْ) اگر
 فورقسا کز دشمان یا که باشقه نرسه دن (فَرَجَالًا أَوْ زُرْبَانًا) بس آباق اوستنده یا که اط
 اوستونده اشاره برله اوفو کز (فَإِذَا آمَنْتُمْ) چان امین اولسا کز خوف دن فورفودن (فَادْكُرُوا
 اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ) بس نماز اوفو کز الله او گز نکان روشچه یعنی امین وقتنداغی کبی اوفو کز
 (مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ) او گز اندی اول نمازنی سز بلمگان زمانده. یعنی ک اول او گز ایتکان
 زمانده نرو شلی ایرکنک برله اوفوله تورغان نمازنی او گز نگان ایدکز شونداغی کبی اوفو کز.
 ۲۳۹ (وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْكُمْ) سزدن بعض کسه لر اولسه (وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا) فالدورسالار
 خانون لارنی (وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ) لازمدر اول کشی لر گه اولمسن اول خانون لارینه وصیت
 فیلماسق (مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ) بر بل غه چه ایولرنده عده صافلامانی (غَيْرَ أَخْرَاجٍ) میت ننگ
 وارث لاری اول خانوننی چغارماسون لار (فَإِنْ خَرَجْنَ) اگر چفسه لار اول خانون لار
 اوزلرینک اختیارنی برلان (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) بس گناه بولماس سز گه ای حاکم لار (فِيمَا فَعَلْنَ
 فِي أَنْفُسِهِنَّ) اول خانون لار اوزلری فیلغان اش لار خصوصنده (مَنْ مَعْرُوفٍ) مشروع
 اشلردن (وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) الله تعالی غالب هم مصلحت چه اش فیلغو چیدر. بس اسلام ننگ
 اولنده خانون لارغه عده صافلامق بریل ایدی هم ایرلار گه وصیت ایتوب اولمک واجب ایدی.
 اما بو حکم لار ایکنچی آیه لر برلان منسوخ بولدی. ۲۴۰ (وَالْمُطَلَّقاتِ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ)
 طلاق فیلونش خانون لارغه ایرلری متعه بیرمک تیوشدر. متعه بیان ایدلدی (حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ)

متعه نبوشدر الله دن فورفوجی کشی لرگه (كَذَلِكَ يَمِينُ اللَّهُ آيَاتِهِ) اوشانداق بیان فیلور
الله تعالی سزگه حکم لاری (لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) سز فهم لب آکفار و ب عمل فیلما فکتر او چون
۲۴۱ (الْم تَرَالِي الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ) خبر بیر ای محمد امتکا شول کسه لاری؛
چقدیلر آلا ر اوز لر بئک یورط برلرندین (وَهُمُ الْوُفَى) آلا رکوب مکلاردر. (حَدَّرَ الْمَوْتَ) اولم
دن فورقوب، فاجوب چقدیلر. یعنی داوردن دیگان قریه گه طاعون کرگاچ داوردن اهلی
فاجوب چغوب کیندیلر (فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا) بس الله تعالی ایتدی آلا رغه اولکزدیوب،
بس اولدیلار (ثُمَّ أَحْيَاهُمْ) مونک سوکنده ترگذدی آلا رنی یعنی حزقیل دیگان پیغمبر داوردن
قریه سندین اونکانده کوردی بیک کوب آدم لار سو یا گی یانادر. سوکنده دعا قیلدی. آنک
دعاسی برکاتنده الله تعالی آلا رنی ترگذدی. بوقصه نی الله تعالی ذکر قیلدی عبره او چون.
جهاددن فاجما کز بلکه اللهغه کامل توکل فیلکز اولم دن فورقوب شریعت بیورغان عبادت
لاردن طوقنالماکز (إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ) شکسز الله تعالی شفقت ایاسی در آدمیلرگه
(وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ) لکن کوبره ک کشی لار الله ذک نعمتینه شکرینی
یتکوره آلمایلر. ۲۴۲ (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) ایتدی الله تعالی مذکور کشی لرگه صوغش
فیلکز الله تعالی بولنده اولم دن فورقما کز (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) بلکز شکسز الله تعالی
بلگوچی هم ایشتکوچیدر؛ سزنگ عمل لرکزی. ۲۴۳ (مَنْ ذَا الَّذِي يُقرضُ اللَّهَ) برکسه
صدقه بیرسه الله رضاسی او چون (قرضاً حسناً) کور کام صدقه نی؛ یعنی اخلاص برلان حلال
مالدین صدقه بیرسه (فِيضَاعَهُ لَهٗ أَضْعَافًا كَثِيرَةً) آرتدیرور الله تعالی آنک صدقه سی نک ثوابنی
کوب آرتدیرماق برلان حسابنی الله اوزیگنه بلور. ابوالدخدخ دیگان صحابه رسول اللهغه
ایتدی؛ منم بیک گوزل ایکی باقچه م بار. اگر برسنی الله رضاسی او چون صدقه بیرسام آنک
برابرند میکا جنتده باقچه بولور مو؟ رسول الله ایتدی؛ بلی بولور دیدی. بس ابوالدخدخ
بر باقچه سنی صدقهغه بیردی. شول خصوصه بوقار بیداغی آیه ایتدی. (وَاللَّهُ يَقْبِضُ) بعض
کشیک رزقنی الله تعالی کیم فیلور (وَيَبْسُطُ) بعض کشیک رزقنی کیک فیلور. بس فقیرک
بایلوق بارده الله دن ایکن. ایمدی الله اوزی بیرگان مالنی الله او چون صرف فیلودن طوقنالماکز
(وَالِيَهُ تُرْجَعُونَ) الله حضورینه فایتورسز آخرنده؛ بس عملکزگا جزاء کورسز. ۲۴۴
(الْم تَرِ إِلَى الْمَلَأَمِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ) خبر بیر محمد بنی اسرائیل دن برجماعت نی (مَنْ بَعْدَ
مُوسَى) موسی علیه السلام سوکنده (إِذْ قَالُوا النَّبِيُّ لَهُمْ) ایتدیلر اول جماعت اوز لر بئک
پیغمبر لرینه یعنی یوشع علیه السلام غه (ابْعَثْ لَنَا مَلَكًا) یاصا بزگه بر پادشاهکه آنک برلان
بزنگ صوغش نظام لارمز نوزک بولسون (نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) اول پادشاهغه اطاعت فیلوب
الله رضاسی او چون بز صوغوش فیلورمز. چونکه حضرت موسی سوکنده بنی اسرائیل نی

كافر لاریك اولتر دیلر، بعض سنی اسیر قیلدیلار. بو کافر لاریك باش لاری جالوت اسملی
 کشی ایدی. مؤمن لار عاجز بولغان پیغمبر لرینه کیلوب حالنی سویلب پادشاه یاصامقنی
 صور ادیلار هم صوغش قه چقماقنی صور ادیلر. (قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ اَنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ الْاَتَاتُوا)
 ایندی آلاریك پیغمبر لری اگر سزگه صوغش فرض عین بولسه احتمال سز صوغشما سز
 (قَالُوا وَمَا لَنَا اَلْاَنْقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ) ایندی لاریك بز الله بولنده صوغشما سقه البته صوغشما چاقمز
 (وَقَدْ اَخْرَجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَاَبْنَانَا) حال بوکه بز چقارلدىق بورط بر لار مزدن، بز آیرلدىق بالالار مزدن
 شول کافر لار سبیلی. سوکره اوز نلامکاری ایل الله تعالی بولارغه صوغش فرض قیلدی.
 (فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِيْلًا مِنْهُمْ) بس مؤمن لرگه صوغش فرض بولغاچ انکار قیلدیلار
 صوغشمی بز دیدیلر مگر بیک آرزگه سله فالدی صوغشما سز دیوچی لار. (وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِالظّٰلِمِيْنَ) ❀
 الله تعالی انکار قیلغوچی ظالم لر نی بلگوچی در. جزالارینی بیرور. ٢٤٥ (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ
 اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوْتَ مَلَكًا) پیغمبر لاری ایندی آلا رغه الله تعالی سزگه طالوت نی پادشاه
 قیلدی (قَالَ اَلَا اِنَّا يَكُوْنُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا) ایندی لار آلا ر فایده اول طالوتقه بزنگه اوستمزگه پادشاه
 بولورغه (وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ) پادشاه بولور او چون بز اول طالوتدن آرغراق بز (وَلَمْ
 يُوْتِ سَعَةً مِنَ الْمَالِ) چونکه بیلر لگان اول طالوتقه مالغه بایلق. چونکه طالوت فقیر تیری
 ایلاوچی ایدی شول سبیلی حقارت قیلوب آندن باش نارندیلار ایلعالمی کامل ایدی الله تعالی
 آنی شول علمى شرافتنك پادشاهلق درجه سینه کیچردی (قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اَصْطَفَاهُ عَلَيْنَا) ایندی
 پیغمبر لری الله تعالی طالوتنی سزدن پادشاهلق غه اختیار ایندی. (وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ)
 سزدن آرتق قیلدی الله تعالی اول طالوتنی، علمده، هم تنده، چونکه طالوت عالم هم
 اوزون بویلی ایدی. (وَاللّٰهُ يُوْتِي مَلِكًا مِّنْ يَّشَاءُ وَاللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ) ❀ الله تعالی بیرور ملکنی
 تلاگان کسه گه. الله تعالی غنی در، بلگوچیدر ملک کم گه لایق ایکانون. بس ایندی لار
 بر علامت کورگاز؛ طالوتنگ حق پادشاه ایکانونه. ٢٤٦ (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ) ایندی
 آلا رغه پیغمبر لاری (اِنَّ اَيَّهٖ مَلِكًا اَنْ يَّاتِيَكُمْ التّٰبُوتُ) طالوتنگ پادشاه ایکانینه
 علامت شولدرکه سزگه بر صاندىق کیلور. (فِيْهِ سَكِيْنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ) بولور اول
 صاندىق اچنده کوکلکز فرار تاباردای نرسه الله طرفندین اول صاندىق تورات
 صاندىق ایدی. اچنده تورات بار ایدی. (وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ الْـمُوسٰى وَالْـهٰرُونَ) دغی
 باردر اول صاندىق اچنده موسی برلان هرون علیهما السلام ننگ قومى قویغان نرسه لار. یعنی
 موسی ننگ تیاغی چالماسی هم طونی بار ایدی اول صاندىق اچنده. (تَحْمِلُهَا الْمَلٰٓئِكَةُ) کیلنرور
 اول صاندىقنى فرشته لار چونکه الله تعالی اول صاندىقنى کوکگه کوتارگان ایدی. بس
 صاندىق کلدی کورب طالوتنگ پادشاه لغینه اوشاندىلار. (اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لٰيَةً لِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ) ❀

شك سز بو صاندينك كلكنده تورلى دليللار باردر طالوت نك پادشاه بولماينه. اگر مؤمن بولساك سزلار. بس طالوتنى پادشاه قىلوب صوغشقه حاضرلنوب يتمش مك كشى طالوت برلان چقديلر. بيك اسسى وقت ايردى طالوتدين صو صوراديلر ٢٤٧ (فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ) طالوت اوزينك عسكرى برلان شهردن ايرلغانى زمانده (قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ) طالوت ايندى الله تعالى سزنى بريلغه برلان صماغوچى دركه الله امر نچه اش قىلوكر (فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي) بر كمسه اچسه اول يلغانن مكايولداش بولماس (وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي) اچمگان كشى مكايولداش بولور (الْأَمَنَ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ) ككوب اچماينچه بر اوج آلوب قنه اچوچيده ميكا يولداش بولور. چيشمه گه كىلوب بتديلار (فَشَرُّبُوا مِثْلَهُ لَقِيلًا مِّنْهُمْ) نوبغانچه اچديلار اول صودن مگر بيك آز كشى طالوت سوزنى طكلاب اچماينچه فالديلار. شول وقت الله تعالى اچكان كشى لارنك ايرنلرينه بر علامت چقاردى. (فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ) بس اول صونى طالوت و آكارغه اطاعت قىلوب اچماينچه فالغان مؤمن لار اونكلاچ (قَالُوا لَأَطَاقَهُ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ) اينديلار مؤمن لار جالوت عسكرينه بزنگ كوچمز يتماز چونكه جالوت نك عسكرى غايت ككوب، مؤمن لار بيك آز ايديلار حنى اوج يوزده اون اوج گنه كشى بولغان. (قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلاقُوا اللَّهَ) اينديلار قيامت كوننده الله حضورينه باراچق لارين شك سز بليگان عالم كشى لار (كَمْ مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةَ كَثِيرَةٍ) نچه آز جماعت غالب بولدى ككوب جماعت كه (بِإِذْنِ اللَّهِ) الله تعالى نك ياردمى برلان بس چيكمايوك جالوت برلان صوغش قىلباق. (وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ) الله تعالى قضاغه صبر قىلغوچى لار برلاندر ديديلر ٢٤٨ (وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ) مؤمن لار جا اونكه يقين كيلگلاچ (قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا) اينديلار يا ربم بزلا ركه صبر بير (وَتَبَّتْ أَعْقَابُنَا) آيا فلرمزنى محكم قىل (وَأَنصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) نصرت و ياردم بير بزگه كافرلارگه غالب بولماق اوچون. الله تعالى دعالرنى قبول قىلدى ٢٤٩ (فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ) بس غالب بولدى مؤمن لار كافرلارگه، الله تعالى نك ياردمى برلان (وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ) حضرت داود كافرلار باشلقى اولان جالوتنى اونوردى يعنى داود عليه السلام طالوت عسكرى آراسنده صوغشقه بارغان ايدى. واول وقت پيغمبر نوگل ايدى. روايت ايدلنديكه داود عليه السلام جالوتنى اونترگاچ، طالوت، داودغه قزىنى هم بنون مملكتنى بيردى. (وَأَتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ) بيردى الله تعالى داودغه مملكتنى (وَالْحِكْمَةَ) دخى پيغمبرلك بيردى (وَعَلَّمَهُ مَا يَشَاءُ) دخى اوگراندى الله تعالى داودغه اوزى تلاگان هنرنى صاوت ياصامق، فوش نلين بلمك، ناولار نسيجن بلمك كىبى.

(وَلَوْ لَادَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ) اگر الله تعالی بعض آدمی بعض سندی منع فیلباسه
ایدی یعنی مؤمن لارنك صوغش فیلوب بیگولری برلان کافرلارنی منع فیلباسه ایدی
(لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ) یر اهلئ البنه ملاک بولورلار ایدی (وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ)
ولکن الله تعالی رحمت ایاسی در عالم خلقینه بس ظالم لارنك ظلمنی منع فیلبوغچیدر
عادل بادشاهلار برلان ۲۵۰ (تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ) مذکور قصه لار الله دن ایرنگان آیت لار در
(تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ) ایندر دک محمد سکا حق اوزرنده (وَأَنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ) ای محمد
سین شک سز پیغمبرلار جهله سندی حق بر پیغمبرسک (تِلْكَ آيَاتُ الرَّسُولِ فَصَلْنَا بِبَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ)
اوشبود کر ایدلنگان پیغمبرلارنك بعض لارنی بعض لارینه آرتق قیلدق (مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ)
آلارنك بعضی سوبلشدی الله تعالی برلان (وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ) دخی آلارنك بعضنی
الله تعالی بیوک درجه لرگه ابرشدردی (وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْنَاتِ) بیردک بز عیسی غه
آچق دلیل لارنی (وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) یاردم بیردک اول عیسی غه جبرائیل برلان یعنی
کافرلار اول عیسی فی اوترورگه قصد قیلغان زمانده (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ)
اگر نلاسه ایدی الله تعالی خلاف فیلبوشماس لار ایدی رسول لر صوگنداغی امت لار
(مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ) آلا رغه الله تعالی دن آچق معنالی کتاب کیلگان نك صوگنده
(وَلَكِنْ اِخْتَلَفُوا) لکن اختلاف فیلبوشدیلار شوبله (فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ) بعض امت لر مسلمان
بولدیلار (وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ) بعض سی کافر بولدی (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلُوا) اگر الله تعالی
نلاسه ایدی خلاف فیلبوشمالار ایدی (وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ) ولکن الله تعالی اوزی
نلاگانچه اش فیلبور. کفر هم ایمان الله تعالی نك اراده سی ایله دور بارچه اشده الله غه
فایتماق نیوشدر. براوگه رحمت اراده فیلبسه مؤمن ایدوب آخرنده قدر حرمت ایثار.
بره وگه قهرنی نلاسه کافر فیلبرب آخرنده فانی عذاب فیلبور. ۲۵۱ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
انْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ) ای مؤمن لر فقیرلرگه صدقه بیرکز بز بیرگان مال لرکزدن یعنی زکوٰۃ لرکزنی
بیرکز. (مَنْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ) قیامت کونی کیلمکدن اول (لَا يَبِيعُ فِيهِ) سودا بولماس اول
قیامت کوننده اوزکنی صانوب آلوب قوتقاروب بولماس اوت دن (وَلَا خَلَّةٌ) هم دوست لق
بولماس، دوستکده اوطن سنی قوتقارا آلاماز (وَلَا شَفَاعَةٌ) هم شفاعت بولماس الله دن
اخن سز کمسه شفاعت فیلبوده قوتقارماس سنی اوطن (وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ❁
زکوٰۃ لارنی بیرمگان کشی لار اوزلرینه ظلم فیلبوغچی لار در. آخرنده عذابنی تانورلار
۲۵۲ (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) عبادت فیلبورغه نیوش لی نرسه یوق مگر الله تعالی در. الله دن
باشقه غه عبادت اصلا درست بولماس (الْحَيُّ) ترکدر اول الله (الْقَيُّومُ) دائم بنده لارنك

اشلرندین خبرداردر . (لَا تَأْخُذْهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ) اول الله تعالی ده فالغوماق هم یوفلامق بولماس
 (روایت اینلندیکه موسی علیه السلام فرشته لاردن صورادی الله تعالی موسی علیه السلام غه
 ایتدی ابکی شیشه توتراغه موسی غه نونقاچ موسی غه الله یوفو صالوب فولنداغی شیشه
 نوشوب یارلدی . صوکره الله تعالی ایتدی ای موسی اگر منده یوفو بولسه سنک
 قولکدهغی شیشه کبی یر کوک هلاک بولور ایدی دیدی والله اعلم . (لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
 وَمَا فِي الْأَرْضِ) الله نك مخلوفرلر بدر برداگی هم کوکداگی نرسه لاری (مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ
 عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ) الله حضورنده هیچ کسه شفاعت فیلا آمازمگر الله نك اذنی برل گنه شفاعت
 فیلسه فیلور . (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ) بلور الله تعالی بنده لر نك دنیاده هم آخرنده
 بولاچق اشارنی (وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ) بنده لر کامل بلوب یتمازلار الله تعالی
 بلگان نرسه لاری مگر الله تعالی بلدرگان قدرنی گنه بلورلار . شولای اولغاچ بندده کی میچیلک بیک
 طوردر . (وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ) صیدردی الله نك کرسیسی برلرنی هم کوک لاری رسول الله
 ایتدی ؛ فلم یچودندر فلم نك اوزون لغی بیدی یوز یللق در اما کرسی نك اوز نلغی نی بلور گه دنیا
 خلقی نك طاقتی یتماس بر هم کوک کرسیگه فاراغانده صحرا ده باتقان بر بالداق کبیدر . بس
 بو آیه دلالت فیلا دور الله تعالی نك کامل قدرتینه (وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا) بر برلان کوکنی صافلامق
 الله غه مشقت توگلدر ، (وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ) الله تعالی پاکدر عقل لر هم فهم لر یتشمکدین ،
 روایت فیلدی لر : آیه الکرسی اینگاچ صنملار و پادشاهلار یوزارینه یقلدی لر ، ناچلاری
 باشلارندین نوشدی و شیطان لار باروب ابلیس که خبر بیردی لر . ابلیس ایتدی : مدینه گه
 باروب فاراگز ، مدینه گه باروب فاراسالار آیه الکرسی اینگان ایمش . رسول الله ایتدی :
 هر کم نماز سوکنده آیه الکرسینی دائم اوقوسه اول کشی نی اولم دین باشقه نرسه جنتکه
 کرودن طیباز دیدی ۲۵۳ (لَا أُكْرَاهُ فِي الدِّينِ) دین گه کروکز دیوب کوچلامک
 یوفدر . (قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ) تحقیق آچیق آیرلدی ایمان ، کفر دین . اگر بر
 کسه مسلمان اولسه بیک بحشی . اگر مسلمان بولماسه اوستنه جزیه سالوکز
 (فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ) بر کسه الله دن باشقه نی انکار فیلسه یعنی الله دن باشقه غه
 اطاعت فیلباسه ، مثلا شیطان و نفس کبی نرسه لار گه (وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ) ایمان کتورسه
 الله تعالی گه یعنی الله تعالی نك امرینه اطاعت فیلسه (فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى)
 تحقیق یابشدی اول کشی اوشاچلی توتقاغی (لَا انْفِصَامَ لَهَا) هیچ صنو بولماس اول
 توتقاغی آخر الامر شول توتقاغی یابشوب جنت که باروب کرور (وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ)
 الله ایشکوچی ، بلگوچیدر نیت لر گزنی بس منافق بولوب مسلمان صورتک بورماگز

۲۵۸) (اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا) الله تعالی سویگوچیدر مؤمن لارنی (يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ) چقارور الله تعالی اول مؤمن لارنی نادانلق فارانقولارندن ایمان نورینه . چونکه ایمان کیتورمک اوزی بر نوردر . (وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ) کافر لرنک دوست لاری الله بولندین آذرغوچی نرسه لاردر شیطان، نفس، هوی، کبی طاغوت دیوب توغری بولدن آذرغوچی نرسه نی ایته لار (يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ) چقارور اول آذرغوچی نرسه لار کافر لارنی نوردن فارانقولق غه . چونکه کفر کشی نك کوزین هر بخشى اشردین قابلی نورغان بر فارانقولق در . (أَوْلِيَاؤُكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) بو کافر لر جهنم ایالریدر ، جهنم ده منگو فالاجق لاردر . (۲۵۹) (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حُجِّجَ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ) خبر بیر ای محمد شوندا این کشی دن که اول نزاع قبلدی ابراهیم علیه السلام برله الله حقیق اول کشی نمرود ابدی (أَنَّهُ اللَّهُ الْمَلِكُ) بیرگان سبیلی اول نمرودغه الله تعالی دنیا ملکینی . اول نمرود بتون دنیای ملک لنگان دیدیلر . دنیا مالی برلان برون کوتاروب حضرت ابراهیم برلان نزاع قیلشدی . یعنی نمرود قومی عیدلرینه چققانده ابراهیم علیه السلام آنلار برلان برگه بارمادی . آلا رکورمه گانده برصنم لارنی بهردی . قایچان عیدلر نندن فایتا باشلا دیلر ابراهیم علیه السلام ایتدی اوز فولکز برلان یا صاغان نرسه گه عبادت قیلاسز ایکن دیدی . آلا ایتدی لار : سین نرسه گه عبادت قیلاسک سنک ربك نه اشلا قیلدر دیدی لار . (إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ) ابراهیم علیه السلام ایتدی : بنم ربم شوندا ی ذالک ترگزور هم اوترور (قَالَ أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ) ایتدی نمرود : من هم اوتره من هم ترکوزه من . ایکی کشی کیتور ندیده برسنی اوتردی برسنی یباردی . کوردکی ؟ اوترگانم برلان ترگز گانمنی دیدی . حضرت ابراهیم ایتدی : منم ربم اولگاننی ترکزور سنک آنارغه قدر نك یتدی در دیدی . نمرود همان تکبر لک قیلغاچ (قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ) ایتدی ابراهیم الله تعالی قویاشنی مشرق دین کترور (فَأَتَتْ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ) اما سین اول قویاشنی مغرب دن کیتور اگر منم ربم قیلغان اشنی اشلا رگه حالک دن کیلسه (فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ) بس حیران وعاجز بولوب قالدی نمرود کافر بو اشنک اوز فولندین کیلما گانینی اوزی ده بلدی هم خلقده بلدی . (وَاللَّهُ لَإِيْهِدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) الله تعالی توغری بولغه توشرماس نمرود کبی ظالم کافر لارنی (۲۶۰) (أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ) خبر بیر ای محمد قریه دن (أول دن) اوتوب کیتکان کشی نی (وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا) اول قریه توباسی اوزره ایلانوب توشکان خراب بولغان . یعنی بخت نصر

بیت المقدس فی خراب قیلقان سوکنده عزیز علیه السلام بیت المقدس دین اوتوب بارغانه کوردی (قَالَ اَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا) ایتدی عزیز علیه السلام نچوک ترگزور الله بوشهر خلقینی اولگانلری سوکنده بویک عجب اش در . (فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ) بس الله تعالی عزیز علیه السلامی اولوک قیلدی یوز یلغسه چه (ثُمَّ بَعَثَهُ) سوکره ترگزوردی (قَالَ كَمْ لَبِثْتَ) ایتدی الله تعالی اولوب کوب تور دکمی ؟ (قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ) عزیز علیه السلام ایتدی بر کون یابر کوندنده کیمره ک تور دم . (قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ) الله تعالی ایتدی : بلکه یوز یل تور دک (فَاَنْظُرْ اِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ) یاعزیز فار اطعامک هم شرابک همیشه صاصیماغان ؛ یعنی اولمس دین اول سفر گه آلوب چققان عزیز نک طعام هم صورلی بار ایدی . یوز یل اونکانه الله تعالی بو طعام لارنی صافی صافلادی . (وَاَنْظُرْ اِلَى حِمَارِكَ) دخی فارا ایشاکک نچوک اولوب چروب بتکان چونکه ایشاک چروب فقط سویا کلری فالقان ایدی . (وَلَنَجْعَلَكَ اٰیَةً لِلنَّاسِ) قیلدی سکا ای عزیز یواشلارنی آدمیلر گه عبرت اوچون بس آدمیلر حیران فالدیله چونکه عزیز نک اوزینک باش اوغللری فارط بولغانلار ایدی . (وَاَنْظُرْ اِلَى الْعِظَامِ) دخی فارا ایشاکک سویا کلربنه (کِیْفِ نُنشِرُهَا) نچوک ترگزور مز اول سویا کلربی (ثُمَّ نَكْسُوها حَمًا) موندین سوک اول سویا کلر گه ایت اوسدر رمز هم الله تعالی ترگزوردی اول سویا کلربی (فَلَمَّا تَبَيَّنَ) پس سویا کلربی ترگزومک عزیز گه ظاهر بولغاچ (قَالَ اَعْلَمَ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ) شك سز بل من الله تعالی هر نرسه گه فادر در . (۲۶۱) (وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اَرِنِيْ كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتٰى) ایتدی ابراهیم : یارب کور سات مکا نچوک اولوکلربی ترگوزهن (قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ) ایتدی الله ، یا ابراهیم ئله اوشانهای سنکمی ؟ ترگزور گه قادر ایکنومه . (قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي) ایتدی ابراهیم اوشانورمن یاربم لکن منی دوست کورگانوکه کوکلم فرار نابار اوچون دیدی . (قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ) ایتدی الله تعالی یا ابراهیم دورت فوش آل . (فَصْرُهِنَّ اِلَيْكَ) بس اول فوش لارنی بو طارلاب آلدیک صال (ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰی كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا) سوکره طاشلا هر طاو باشینه آلارنک گاوده سندین بر کسا کنی . (ثُمَّ ادْعُهُنَّ يٰ تَيْنٰك سَعِيًّا) سوکره چافر ، کزور لر سکا یو کوروشوب . بس ابراهیم علیه السلام شول روشلی قیلدی . هم فوش لارنک تنولگان گوده لری جیولوب ترلدیلار . (وَاَعْلَمَ اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ) بلگل یا ابراهیم شك سز الله تعالی غالب در هیچ اش دن غافل نوگل . (۲۶۲) (مِثْلَ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ) الله رضاسی اوچون مال لرین صدقه قیلغان کیمسه لارنک مثالی

(۲) دسترک تفسیر: اشانمن لکن کونکلم اورناشمین ایچون) دیو تفسیر در ع.

(كَمْثَل حَبَّة) بر بورتوك اورلق مثالی (أَنْبَتَتْ سَمِيعَ سَنَابِلِ) چقاردی اول اورلق
یدی باشنی (فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّة) هر باشنده بولور یوز بورتوك . بس بر بورتوك دن
یدی یوز بورتوك بولور . اوشانداق بر صدقه نك ثوابی یدی یوز گه آشار (وَاللَّهُ يُضَاعِفُ
لِمَنْ يَشَاءُ) الله تعالی آرتدور یدی یوز دنده نلاگان كمسه لرینه (وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) ﴿٢٦٣﴾
الله تعالی نك رحمتی كیك در . بنك لری قیلغان عملنی بلگوچی در . بو آیه حضرت عثمان بر لان
عبدالرحمن بن عوف حقنده ایندی؛ آنلارنی مدح اوچون رسول الله توك صوغشینه چققانك
صحابه لارنی صدقه بیر ورگه اوندادی عسکرده گی فقیر لرگه شفقت اوچون . شول وقت عبدالرحمن
ابن عوف دورت مك درهم کیتوردی وایدی سكر منك درهم ایدی یاریمین عیالیمه قویدم ، یاریمین
الله رضاسی ایچون كلنور دم دیو . رسول الله علی الله علیه وسلم دعا قیلدی بنه حضرت عثمان ایندی:
یار رسول الله كمنك جهازی بوق اولسه ، اوستمه لازم قیلانن جهاز بیرور من دیدی ٢٦٣
(وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) الله تعالی یولینه مال لرندن صدقه قیلغان كمسه لار
(لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) بولور آلا رغه كامل اجر الله
حضورنده . هم آلا رغه قورفو ، هم حسرت بولماس . مفسر لار ایندی لار : بای بر لان
فقیر آراسنده نزاع بولغانده صدقه سی بر لن فقیر گه تفاعر قیلسه فقیر گه اذدر صدقه سنندین
هیچ ثواب بولماز دیدیلار ٢٦٤ (قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ) سائل گه بخشی سوز ایتوب چقارمق
چان بیرور گه هیچ نرسك بولماسه (وَمَغْفِرَةٌ) ذخی سائل گه یمان سوز دن طیبولماق
(خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَى) البته خیر لی در شول صدقه دن كه سائل گه بیروب صوگندن
بیرور چی سی منت قیلور . شول سببلی جومارد كشی نك وعده سی صاران نك حاضر
بیر گانندین خیر در دیدیلر (وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ) ﴿٢٦٥﴾ الله تعالی منت لی صدقه كزغه محتاج
توگلدن . مهر بانلق قیلوچی در كه دنیاده آشفدر ماس جزاسنی فقراغه حقارت قیلغان
كشی لر گه ٢٦٥ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى) ای مو من لار
باطل قیلما كز صدقه لر كزنی منت هم اذی بر لان (كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ)
آدم لر گه ربا اوچون مالون صدقه قیلوب ، صدقه سون باطل قیلغان كشی لار کیبی
(وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) چن اینانماس اول ربا ایاسی الله تعالی و آخرت کونینه
یعنی مالون صدقه قیلماقدن آخرتده ثواب امید ایتماس . بلکه آدمیلر ماقتاسون
لار دیوب مالون صدقه قیلور . (فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانَ عَلَيْهِ تُرَابٌ) ربا بر لان صدقه بیرگان
كشی نك مثالی اوستینه توفراق قونغان شما ناش کیبی در . (فَأَصَابَهُ وَاِبِلٌ) چان باوسه
اول ناش اوستینه یاغمور (فَتَرَكَهُ صَلْدًا) بس شوب شما ایتار اول ناشنی ربا ایاسی
اوشا نداق بر فانی شما ناش در قولنداغی مالی توزان توفراقدر چان مالون ربا ایلان

صدقه قبله مالی کینار هیچ خیر سز اوزی بالانجاج قالور مذکور ناش کبی شب شما بولور
 (لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مَّا كَسَبُوا) هیچ بر ثواب نابهار آخرنده اول ریا بر لان قبلان
 صدقه دن (وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) ﴿الله تعالی ظالم لارنی و کافر لارنی توغری
 یولغه کوندر ماس . ۲۲۶﴾ (وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ) دخی
 الله تعالی نك رضاسنی اسناب مال لرون صدقه قبلان کشی لار نك مثالی . (كَمَثَلِ جَنَّةٍ
 بِرَبْوَةٍ) بر فالقوبر ده تیگز باقچه کبی در (أَصَابَهَا وَابِلٌ) یاوار اول باقچهغه ابری یاغور
 (فَاتَتْهَا أَكْطَافُهَا ضَعْفَيْنِ) بیور اول باغچه بهشنی ، باشقه باقچه لارغه فاراغانده ایکی اولوش
 (فَإِنْ لَمْ يُمْسِكْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ) اگر ابری یاغور یاوماسه ، واق یاغور یاوار . هر بر تقدیر
 یاغور یاوار یاغور سز فالماز . اوشانداق مؤمن نك صدقه سی نك ثوابی ده کامل اخلاص
 بر لان بولسه ابری یاغور یاوغان باقچه نك بهشی کبی کوب اولور . نچار اخلاص
 بر لان اولسه واق یغور یاوغان باقچه نفی کبی اولور . همانده فائده سز اولماز .
 (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) الله تعالی سز قبلان عمل لری کور گوچیدر . بس ریا بر لان
 فیلماکز ۲۶۷ (أَيُّودًا حَدَّكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ) رضا بولور می؛ برکز
 اگر بواسه آنک خرما ، یوزم باقچه سی (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) آغار اول آغاچلر
 آراسندین بلغه لار (لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ) بولسه اول کشی نك مذکور باقچه ده هر توری
 بهش لاری (وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ) ایرش سه اول کشی گه فارینق (وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضَعْفَاءٌ) دخی بولسه
 آنک باش بالاری (فَأَصَابَهُ أَصْرٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ) بس اول باقچهغه اسی (فاینار)
 یل ایسوپ آنی یاندر سه . ایهدی اول کسه آغاچ اوتر تور ایدی ، اوزینك درمانی بوق
 بیك فارت یاردم قبلورغه بالاری باش بس حیران بولوب فالور . اوشانداق کافر هم
 فاسق دنیا باقچه سندین چغوب ، الله حضورینه کیلگاچ هیچ خیر ناباس ایزگو عمل قبلورغه
 فوتی بولماس عذاب دین فوتقار ورغه هیچ یاردمچی بولماز . کیری دنیاغه فایتور ایدی
 مجالی بولماس؛ ننا کسه مذکور فارت بکت لك که فایتا آلمادی . (كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
 الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ) ﴿اوشانداق آچیق بیان فیلور الله تعالی اوزی نك حکم لربن
 سز لار فیم اب آکفاروب عمل فیلور اوچون ۲۶۸﴾ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ
 طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ) ای مؤمن ار صدقه فیلکز کسب قبلان مالکز نك حلال هم بخشی سون
 (وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ) دهی صدقه فیلکز بزرگابردن چقارغان نرسه لردن
 ایگون وغیری آلتون کبش کبی لاردن (وَلَا تَيْدُوا إِلَيْهِ مِمَّا تَنْفِقُونَ) مال لکز آراسندین
 خسیس مالنی صدقه فیلورغه قصد فیلماکز (وَلَسْتُمْ بِأَخَذِيهِ) حال بوکه اوزکز

آلمی سز اول خسیس مالنی اگر بر برکزه آلاچقکز بولسه (اَلَا اَنْ تَعْمُوْا فِیْهِ) مگر آلاسز کوزکزی یوموب یعنی حقکز بر بول، کینتر دای بولسه خسیس بولسه ده آلوب فالایم دیوب ضرورت برل گنه آلاسز (وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ عَنِّيْ حَمِيْدٌ) بلکز شک سز الله تعالی بای هیچ نرسه گه محتاج تو گلدر . کامل صفت بر لان صفاتلانغاندر بس سزده کور کام صفت لار بر لان صفت لانکز ۲۶۹ (الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ) شیطان سزنی فورقوتر بارلی بولاسز دیوب (وِیَآءُ مَّرْكُمٍ بِالْفَحْشَآءِ) هم سزنی بیورور قباعت اشلر بر لان . یعنی صدقه بیورور گه نلهسك شیطان اینور : بو قدر مالکننی صدقهغه بیر گاج اوزك فقیر فالاسك دیور (وَاللّٰهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ) الله تعالی وعده فیلور سز گه بارلقامقینی . چنان صدقه بیر ساكز الله تعالی گناه لر کزی یارلقار (وَفَضْلًا) دخی الله تعالی وعده فیلور مال لر کزی آر تدر مقنی یعنی صدقه کز شرفنده مال لر کزغه برکت بیورور . (وَاللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ) الله تعالی نك رحمتی کبك دور . بنده نك صدقه سنی بلگوچی در . بس دنیا ده مالنی کیم فیلماز . آخرنده ثوابنی کامل بیورور ۲۷۰ (یُّؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَاءُ) بیورور الله تعالی حکمه نی نلا گان کسه گه (وَمَنْ يُؤْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيْرًا) برکسه گه حکمت بیورولسه تحقیق اول کشی گه الله دن کوب خیر لار بیرلدی . بعض مفسر لار حکمت دن مراد قرآن دیدیلر . دخی ایندی لار : برکشی گه قرآن معنی سنی بلمک میسر بولسه اوزینی خلقغه بلدرمک تیوشدر تا که خلق آندان قرآن معنی سنی او گرانسون لر اوچون . وهم دنیا مالینه دنیا اهلینه تواضع فیلماسون اوچون . چونکه بولگان قرآن معنی سی دنیا مالندین مک فات آرتق در . چونکه الله تعالی بتون دنیا مالینی متاع قلیل دیدکی حالده قرآننی خیر کثیر دیدی . (وَمَا يَدْرُکُ) آکفاروب عمل فیلماسلر اول قرآن بر لان (اَلَا اُولُو الْاَلْبَابِ) مگر عمل فیلور کامل عقل ابالری . بس هر عقل اباسینه لازمدر قرآن او گرانوب قرآن بر لان عمل فیلماق ۲۷۱ (وَمَا نَنْفِقْتُمْ مِنْ نَّفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَّذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهُ) اگر صدقه بیرسه کز یا که فقیر لر گه بر نرسه نذر فیلسا کز بس شک سز الله بلور اول عمل کزی هیچ ضائع ایتماز . (وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ) مال لرون گناه اش اوچون نوزدرغان کشی لر گه یاردم ایدوچی بولماس . رسول الله ضحابه لارنی صدقه بیورور گه اوند ا گاج ، ایتدی لر : یار رسول الله آشکاره می بیریک ؟ الله تعالی ایتدی : ۲۷۲ (اِنْ تَبَيَّنَا الصّٰلِحَاتِ فَنَعْمَاهُمْ) اگر صدقه کزی اشکاره بیر ساكز بیک کور کام اشدر . (وَاِنْ تَخَفَوْهَا وَتَوَّعْتُوْهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ) اگر صدقه کزی فقیر لر گه باشرون بیر ساكز بیکرک خیردر سز نك اوچون . (وَيَكْفُرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ)

يار لقا الله تعالى صدقه كز سببلى گناه لركزنى . (وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ﴿ الله تعالى سز
 فيلغان اش لاردن خبر دارد . ۲۷۳ (لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْيُهُمْ) آدملى كوندرمك سكالازم
 نوگلدراى محمد (وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) الله تعالى كوندر اوزى تلاكان كشى نى .
 سين فقط توغرى بولغه اونداكل كوندر مكى اللهغه طايشر . (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِكُمْ)
 بر نرسنى صدقه فيلسا كز فايدهسى اوزكز اوچوندر . (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِكُمْ)
 صدقه لاركزنى الله رضا سندن باشقه اوچون بيرما كز . (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ)
 بر نرسنى صدقه فيلسا كز كامل ثواب بيرلور سزگه آخرنك . (وَأَنْتُمْ لَا تظَلُمُونَ) ﴿ سزگا
 ظلم قىلو نماس . روايت فيلنديكه : صحابه لارنك يهود فر نداشت لرى صدقه صوراب كيلگانك
 كافرگه صدقه بيرورگه درست مى ديوب رسول الله دن صوراديار . شول خصوصه
 يوفارغى آيت ايندى . ۲۷۴ (لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) صدقه بيركز الله
 بولنده حبس ايدلنگان فقير لركا . كافر لبرلان صوغش فيلغان فقير لركى ، هم رسول الله نك
 مسجد ندين چقماى عبادت قىلوب تورغان صحابه لركى (لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ)
 طاقنى ينماس بومسلمان لرنك كسبگه بوررگه عبادت برلان شغل لنگان لرى اوچون .
 (يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ) ظن فيلور آلارنى بلمگان كشى باى لار ديوب (مِنَ التَّعَفُّفِ)
 سوال دن صافلانغان لارى اوچون . (تَعَرَّفُوهُمْ بِسِمَائِهِمْ) نانور سزاول فقير لرنى علامت لرى
 برلان يعنى يوزلار نده باشقه كشى لاردن آبورما بولور كيچ لرده قائم كوندر لرده
 صائم بولغان لارى اوچون . (لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ الْمَخَافَةَ) صوراماسلر كشى لاردن آبدرا توب
 بترگانچه . اگر چه بر ضرورت سببلى سوال فيلسه لارده (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
 بِهِ عَلِيمٌ) ﴿ بوفقير لركه بيرگان نرسه كزنى شك سز الله بلكوچى دور . ضائع فيلماس
 ۲۷۵ (الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ) كيچ ده كوندرده مال لرون صدقه فيلغان
 كمسه لر (سِرًّا وَعَلَانِيَةً) باشرون هم آشكارا بيرگان كمسه لار (فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ)
 وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿ بولور آلا رغه كامل ثواب ، واجر الله حضور نده .
 بولماس آلا رغه فور فچاقى هم حسره ده بولماس . بو آيت حضرت ابوبكر حقنده ايندى .
 فرق مك دينارى بار ايدى . اون مك كيچ ده ، اون مك كوندرده ، اون مك باشرون اون مك آشكاره
 صدقه بيردى ۲۷۶ (وَالَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا) ربا آشاغان كشى لر (لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا
 يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ) فوبار لار فقير لرندين شيطان بووب طاشلاغان
 كشى كى بولوب ، مجنون اق برلان . روايت فيلديلا ركه : فارن لارى فوبار طاوكى ،
 نورمق تلاسهار بقلور لار . آدم لار اوست لارندن بورور لار (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا

اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا (بوجزاء آلا رغه شول سببلى دركه آلا رد نباده وقت لارنده ايتديلار :
 ربا صانوا لوكبى در . صانوايتكم حلال بس ربا ده حلال ديديلر . (وَاحْلَ اللَّهُ بِبَيْعِ
 وَحَرَّمَ الرِّبَا) حال بوكه الله تعالى سوداوكسب نى حلال قيلدى اماربانى حرام قيلدى .
 (فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى) بر كمسه گه اير شسه الله تعالى دن نبي بس طبولسه
 (فَلَهُ مَا سَلَفَ) اولده ربا برلان آلمان مالى اوزينه بولغى چى در . اول مال سببلى جزا
 كورمز بو حكم مذكور آيت اينماس دن اولگى كمسه لر گادور . اما بو زمان ده بر كشى
 ربا برلان نرسه آلسه ايا سينه قايتار مق لازم در . (وَآمُرُهُ إِلَى اللَّهِ) ربا دن طبولوب
 توبه اينكان كشى نك اشى اللهغه تاپش رلور . چن توبه قيلسه ان شاء الله اولگى اشلىرى او چون
 جزا كورمز . (وَهَذَا عَادَا فَاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون) ❀ بر كشى ينه ربانى
 حلال كوره باشلاسه اول كشى جهنم اياسى دور . جهنم ده منگو فالغوى چى در . ۲۷۷ (يَمْحَقُ
 اللَّهُ الرِّبَا) هلاك قيلور الله تعالى ربا كرگان مالنى (وَيُرِي الصَّدَقَاتِ) صدقه بيرلگان
 مالنى آر تدرور (وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ) ❀ ربانى حلال كورگوچى كمسه گه
 الله رضا بولماس ۲۷۸ (اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ)
 ايمان كيلتروب ايندگو عمل قيلوب ، دغى بش وقت نمازنى دائم اوقوب زكوة بيرگان
 كشى لر گه (لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ❀ بولور اول
 كشى لر گه الله حضورنده الوغ اجر ، بولماس آلا رغه هيچ خوف حسرت (فايغو) . ۲۷۹
 (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا) اى مؤمن لار قور فكلز الله تعالى دن
 ناشلا كز ربا برلان بيرگان مال كز دن آلونى فالغانون . يعنى ربا حرام بولماس دن
 اول آلمان كز حلال اما آلمانى فالغان لارنى ربا حرام بولغاندين صوك آلما كز . (اِنْ كُنْتُمْ
 مُؤْمِنِينَ) اگر كامل مؤمن بولسا كز . ۲۸۰ (فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَاَدْزَنْوْا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ
 وَرَسُولِهِ) اگر ناشلاما سا كز هميشه اول مالنى استاسا كز ، بس بلكز الله دن ورسولدين
 صوغشنى چونكه ربانى حلال ديوچى لار كافر لادر . بس آلا ربرلان صوغشماق لازم در .
 بو آيت اينكاج اولده بيرگان صومالارين صحابه لار آلديلار فايده آلما ديلر . (وَاِنْ تَبْتُمْ فَلَكُمْ
 رُؤُسُ اَمْوَالِكُمْ) اگر توبه قيلسا كز ربا دن پس اصل مابه لار كزنى آلوكز (لَا تَظْلُمُونَ
 وَلَا تُظْلَمُونَ) ❀ ظلم قيلما كز آرتقنى صواب هم سز گه ده ظلم قيلماسون لار صوما كز دن
 كيم بيروب ۲۸۱ (وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلَى مِيسْرَةٍ) اگر بورج ايا لركز (مديون لار)
 بارلى بولسه لار بايوغاچه مهلت بيركز (وَاِنْ تَصَدَّقُوا خَيْرَ لَكُمْ) اگر مديون لارغه
 بورچكزنى صدقه بيرسه كز مهلت بيرودنده خيردر سز نك او چون (اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ)

اگر صدقه خیرایکون بلساگز ۲۸۲ (وَاتَّقُوايَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ اِلَى اللّٰهِ) فورنگز
قیامت کونندن قایتارلورسز اول کونده الله حضورینه (ثُمَّ تَوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ) وجزا
بیرلور هر نفس که کسب اینکان عملی اوچون . (وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) هیچ آلاظلم
قیلونماس لار ثوابلری آز بیرلوب ۲۸۳ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْذَاتَا يَمِنْتُمْ بِدِينِ اِلَى اَجَلٍ
مُسَمًّى) ای مؤمن لر معلوم وقت برلان کونار که بور چقه آنچه بیرساگز (فَاسْتَبُوهُ) بازگز
ارل آنچهنی هم وقتنی . ر باحرام بولغاچ مؤمن لار که شفقت اوچون سلم سوداسنی درست
قیلوب الله تعالی بو آیتنی ایندردی دیلر (وَلَيَسْئَلَنَّ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ) یازو بلگان
کشی لار که سز نك آراده عدالت برلان یازمق لازمدر . آرندر ماینجه هم کیموتماینجه
(وَلَا يَأْتِيَنَّ كَاتِبٌ اَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ) باش نارتماسون یازغوجی یازودن الله نك
یازو بلدر دکینه شکر اوچون (فَلْيَكْتُبْ) یازو بلگوچیگه یازمق لازمدر (وَلِيَمْلَأَ
اللّٰذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ) افرار فیلسون یازغوجی غه آنچه آلوجی نی قدر آلقانون . ونی قدر
نرسه اول آنچه برابرینه بیرمکچی در . (وَلَيَتَّقِ اللّٰهُ رَبَّهُ) فورفسون اوزینی تر بیه ایدوجی
الله دن (وَلَا يَخْشَى مِنْهُ شَيْئًا) کیم ایتوب افرار قیلماسون اول حق لاردن هیچ نرسه نی (فَاَنْ
كَانَ اللّٰذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا) اگر آنچه آلقان کشی نادان بولسه افرار قیلا بلماسه
(اَوْ ضَعِيفًا) یا که ضعیف بولسه فارت کشی کبی . (اَوْ لَا يَسْتَطِيعُ اَنْ يَمْلَأَ هُوَ)
یا که طاقتی ینماسه افرار فیلور غه یعنی نلسز بولسه (فَلْيَمْلَأْ وَلْيُدِّ بِالْعَدْلِ) بس افرار
فیلسون اول حق لارنی سفیه ، ضعیف ، نلسز گه ولی بولغان کشی توغریلق برلان
(وَاسْتَشْهَدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ) ابر لرگز دین ایکی گواه قویگز (فَاِنْ لَمْ يَكُونَا
رَجُلَيْنِ) اگر گواه اوچون ایکی ابر بولماسه (فَرَجُلٌ وَاِمْرَاَتَانِ) اول وقتده بر ابر
ایکی خانون شاهد قیلگز . چونکه خانون لار نك عقلی کیمدر . شونك اوچون ایکی
کیر کدر . (مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ) اوزگز رضا بولغان عادل شاهدلارنی شاهد
قیلگز . (اَنْ تَضِلَّ اَحَدِيْهُمَا فَتُذَكَّرَ اَحَدِيْهُمَا الْاٰخِرَى) قایجان اونوتسه اول خانون لار نك
برسی ، ابرکنچی سی خاطرینه نوشرور (وَلَا يَأْتِيَنَّ الشُّهَدَاءُ اِذَا مَا دُعُوا) باش
نارتماسون شاهدلار اگر حاکم لار آلدینه چافرولسه لار (وَلَا تَسْمَعُوا اَنْ تَكْتُبُوهُ)
آغرسونماگز آراگز داغی حق لارنی یازمقدن (صَغِيرًا وَاَوْكَبِيرًا) آز بولسه ده کوب
بولسه ده حقگز (اِلَى اَجَلِهِ) وقتی برلان بیلگولب یازگز (ذَلِكُمْ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ)
بویاز شفاق خیردر الله حضورنده (وَاَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ) ابنانوجلیدر گواھلق بیرور گه
(وَاَذْنٰى اَنْ لَا تَرْتَابُوا) یقین دورشك بیلنور ماوگز گه آنچه هم آلاچق نرسه گز نك مقدار نك

(الآن تَكُونُ تِجَارَةٌ حَاضِرَةٌ تَدِيرُ وَنَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا) مگر
سودا کز ، حاضر قولدن قولغه بیر شک بر لان بولسه یعنی حاضر آنچه غه نقد بولسه
یاز شما سا کز ده گناه بولاس . (وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ) سودا قیلوش سا کز ، گواه لاند رماق
یعنی شاهد لار قویق مستحب دور (وَلَا يُضَارُّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ) ضرر قیله کز شاهد لار گه
وهم یاز و چیغه یعنی آلا رنک اوز لارینک بیک کیرا کلی اش لری بولسه ، کوچلب اوز
اش کز گه قوشما کز بلکه وقت لارینی کون کز . (وَأَنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ) اگر
ضرر فیلسا کز ، اوز کز فاسق بولور سز (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَكُمُ اللَّهُ) الله دن قور فکز الله
اوز راتور سز غه خیر لی اش لرنی . (وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) الله تعالی هر نر سه نی
بلگو چیدر ۲۸۴ (وَأَنْ كُنتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ) اگر ده
سفر ده زمان کز ده یاز غوچی نابها سا کز ، قول کز غه رهن آلا کز انابت او چون (فَإِنْ أَمِنَ
بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ) اگر انابت اینسا کز بر بر کز گه (فَلْيُؤَدِّ الَّذِي اؤْتِمِنَ اَمَانَتَهُ) بس
بیر سون اول امین کشی آلا غن نر سه سون (امانتون) (وَلِيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ) اوزینی تربیه
ایدوچی خدا بندین قور قسون . آنچه اباسنی رنجونمی تولاسون . (وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ)
ای گواه لار ، گواه لکزنی باشور مکز (وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ اِثْمٌ قَلْبُهُ) بر کشی گواه لقی
باشور سه یعنی کور گانون انکار اینسه یا که یالغان لاسه اول کشی شک سز گناه لی بواور
(وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ) الله تعالی سز قیلغان اشنی بلگو چی در . بس سودا اش لر کز ده
الله امرینه مخالفت ایتمک دن بیک صافلان کز . (۲۸۵) (لِلَّهِ فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ)
الله مخلوقی در کور کرده گی هم پر لرده گی نر سه لرنک بار چه سی بس الله دن باشقه غه عبادت
قیلهما کز (وَأَنْ تَبْتُؤُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبُكُمْ بِهِ اللَّهُ) کور کل لرنکز دا گی بمان
فصل لاری باشور سا کز ده هم آچسا کز ده بار چه سیننی الله بلور ، هم اول فصل لار کز او چون
الله تعالی سزنی جزاء قیلور . (فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ) تلا گان کشی سنی
الله تعالی عذاب قیلور ، تلا گانون یار لقار (وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالی نک
هر نر سه گه قدرتی بتادر . (۲۸۶) (أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ)
رسول الله ایمان کبیلوردی ، الله دن اوزینه ایندر لگان قرآن غه هم مؤمن لار ده شوکا
ایمان کبتور دبلار (كُلُّ أَمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ) دخی مؤمن لار بار چه سی
ایمان کبیلور دبلار الله غه دخی الله نک فرشته لربنه و کنا بلربنه و پیغمبر لربنه (لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ) مؤمن لار اینور لار آبور ما بیز هیچ بر سیننی بار چه سیننی حق پیغمبر
دیوب ایتمه مز هم شوکا اوشانامز (وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا) دخی اینور لار مؤمن لار

ایشتدک الله امرنی هم قبول فیلقد دیو . بس ایمان واسلام دعوا قیلغان کشی لرگه اوشبو
 مؤمن لرکی بولمق لازمدر . الله تعالی نك امر ونهی لرون فرآنده کوروب هم ایشتوب
 قبول قیلاماس لئدن سافلانهق لازمدر . چونکه ایشتوب قبول قیلاماسلق کفار صفتی دور
 (عَفْرَانِكَ رَبَّنَا وَإِيكَ الْعَصِيرُ) یارب بزنی یارلقا ، بز قیامت کوننده سنك حضورگا
 بار اچق مز . (۲۸۷) (لَا يُكْفِي اللَّهُ نَفْسًا أَوْ سَمْعًا) الله تعالی بندهنی کوجلاماز طاقتی
 و کوچی ینمگان نرسه برلان مگر طاقتی بنگان برلان گنه کوچلر . چونکه یوفاریداغی
 وان تبدوا مافی انفسکم الخ آیتی اینگاج صحابه لاریک فورقشدیلار ، کوکلگه نهلرکروب
 چقمای ، بارچهسی اوچون حسابغه فالساق حالمز قیون و مشکل بولور دیوب رسول اللهغه
 بار دیلر شول سبیلی بو آیه ایندی . یعنی کوکلگه نوشکان نرسه سنك طاقتکز داغی
 نرسه لر توگل . کوکلگزگه ایمان نرسه توشوبده آنی اشلامه ساگز آنك اوچون عذاب
 قیلو نماس سز . (لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ) بندهنك اوز فائده سینده در شریعت چه
 قیلغان اشلری . و اوز ضرر ینده در شریعت که خلاف قیلغان اشلری . (رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا
 اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا) اینکز ای . و من لار یارب بزنی عذاب قیله اگراونوتوب یاکه
 خطالوق برلان امرکی فویساق (رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اَصْرًا) یارب یوکلامه کونارتمه
 بزگه آغر یوکنی (كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا) تناک که یوکلاتندك اول آغر یوکنی
 بز دین اواسگی امت لرگه . چونکه بنواسرائیل گه الله تعالی کیچه کونن زده ایلمی رکعت
 نماز فرض قیلغان ایدی . ینه مال لرینك دور تدین برینی زکوة فیه فرض قیلغان ایدی .
 (رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَاطَاقَةٌ لَنَا بِهِ) یارب کونارتمه بزگه طاقتمز ینمگان بلا و قضانی
 (وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اِنَّتَ مَوْلَانَا) یارب عفو قیل یارلقا گناه لر مزنی سن بزگه
 شفقت قیل ، سن بزنگ خواجه مزسك (فَاَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) پس یاردم بیر
 بزلرگه غالب قیل بزلرنی کافر لرگه . هر کم بو دعائی اوقوسه قبول بولور دیدیلار .

سورة آل عمران مدنیة و آیتها مائتان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (آلَم) معناسنی الله اوزی بلور ۲ (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) الله تعالی دن باشقه عبادت قیلورغه
 بار اراق نرسه هیچ یوندر . فقط الله تعالی گه عبادت و اطاعت قیلمق لازمدر . (الْحَيُّ الْقَيُّومُ)
 الله تعالی تروکدر و بندهلرینك حالینی نیکشر گوچیسر . ۳ (نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
 بِالْحَقِّ) ای محمد قرآن فی سگا جبرائیل حق اوق اوزرنده ایندردی (مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ)

اول قرآن اولگی کتابلارغه موافق در . (وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ مِنْ قَبْلُ) ایندردی
توراة هم انجیلنی قرآن دن اول (هُدًى لِلنَّاسِ) آدملرنی توغری بولغه کوندرمک او چون
(وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ) دخی سق برلن باطل آراسنی آبورغوچی قرآننی ایندردی محمد علیه
السلامغه (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ) الله تعالی نك آیه لرینه انكار
ایدوچی کشیارگه فاطی عذاب بولغوچیدر . (وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ) الله تعالی غالب ،
وفاطی عذاب ایاسی دور ۴ (إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ) الله
تعالی گه هیچ نرسه باشرون بولماس ؛ برده هم کوکده . بس هر کم گه عملی موافقچه
جزایرور . (هُوَ الَّذِي يَصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ) شونداى فادرالله درکه صورۃ قبلور
سزگه آنالرکز قرننه اوزی نلاگانچه (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) بوفدر طاعت
قبلور نرسه مگر غالب ، هم حکیم بولغوچی اللهغنه در . ۵ (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ
الْكِتَابَ) الله ایندردی ای محمد سکا قرآننی (مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ) باردر اول قرآن
اچنده آچق معنالی آیتلر (هُنَّ أُمَّ الْكِتَابِ) اول آیتلار قرآن نك اصلی دور . بس
اول آیه لارنی خواص ، هم عوام بارچهسی بلور (وَأَخْرَجْتُمُضَاهَاتٍ) دخی باردر اول
قرآن ده معناسی آچق نوگل آیتلار . (فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ)
اما کوکل لرنده باطلغه میل بولغان کشیلار ایارر معناسی آچیق نوگل آیه لرگه .
(ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ) (کافر) فتنهچی بولمقنی استاب یا که نفس لاربنه موافق
معنی لرنی بیرمکنی تلاب (وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ) بومتشابه آیه لارگه معنی بیرمکنی
هیچ بلهاس مگر الله بلور . (وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا)
علمده ثابت بولغان کشی لار اینورلار ایناندق قرآنغه بارچهسی الله تعالی دن اینهدشر
پس بلگانمز برلان عمل قیلامز ، بلمگان آیت لرمزنی اللهغه تابشورامز
دیو (وَمَا يَدَّبَّرُوا إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ) قرآن معناسنی بلوب عمل قیلماس مگر خالص عقل
ایالری گنه عمل قبلور (۶) (رَبَّنَا لَا تَزَعْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا) علمده ثابت قدم
بولغان کشی لار اینورلر : یارب کوکلمزنی حقدین آداشدورمه اوزنك بزنی حقغه
کوندرگان سوکنده (وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ) بزرگه اوزنك
رحمت قبل یارب شك سز کامل رحمت قیلغوچی پادشاه سن (۷) (رَبَّنَا أَنْتَ جَامِعُ النَّاسِ
لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ) یارب شك سز آدملرنی کیلتور ورسن قیامت کونینه شك بوفدر اول
قیامت کونی نك بولاچاغنده (إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِقُ الْمِيعَادَ) شك سز الله تعالی وعده سینه
خلاف قیلماس . قیامت برلان وعده حق در . بس هر کم گه مذکور علمده ثابت القدم

كشیلار کبی دعا فیلماق نیوشدر (۸) (اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَنْ تُغْنِیَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَا اَوْلَادُهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا) تحقیق کافر بولغان کیشیلارنی فوتقارماس ماللری، هم بالالری، الله نك عذابندین (وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ) ﴿۹﴾ اول کافرلار جهنم اوطون لاریدر. (۹) (كَذَّابٌ اَل فِرْعَوْنُ) اول کافرلنك سنكا انكارى ای محمد علیه السلام؛ فرعون نك موسی غه انكارى کبی در. (وَالَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ) دمی فرعون قومندن اولگی قوم نك انكارى کبی در. (كَذَّبُوا بِآیَاتِنَا) بالغان دبدیلر آلارنك بارجهسی بزنگ آیت لارمزی (فَأَخَذَ هُمُ اللّٰهُ بُدْنُوْبَهُمْ) پس آلارنی گناه لاری اوچون الله تعالی عذاب قیلدی. (وَاللّٰهُ شَدِیْدُ الْعِقَابِ) ﴿۱۰﴾ الله تعالی فاتى عذاب ایاسی دور سكا انكار قیلغان کافرلار هم منم عذابندین فوتولماس لار (۱۰) (قُلْ لِلَّذِیْنَ كَفَرُوْا سَتُغْلَبُوْنَ وَتُحْشَرُوْنَ اِلٰی جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ) ﴿۱۱﴾ ایت ای محمد کافرلارگه جیگولورسز وهم جهنم گه سورولورسز نی قباحمت اورندر اول جهنم. رسول الله بدر صوغوشنده کافرلارگه غالب بولوب قایتقاچ مدینه نك یهودیلرین چاقروب ایندی: مسلمان بولوگز، منم برلان صوغوش قیلماگز. بدرده گی کافرلار کبی حقارت فه فالورسز. یهودلار ایندیلر: سین محمد بدرده قریش برلان صوغوشدك آلار غافل ناچار خلق. اما بزنگ برلان صوغوش ساك بکتلار کم ایکانون تانورسك شول خصوصده بوقارغی آیت ایندی. (۱۱) (قَدْ سَأَنَ لَكُمْ آیَةٌ فِی فِتْنَةِ النَّصْرَةِ) تحقیق بولدی سزگا ای یهود محمد نك راست لغینه علامت بدر صوغوشنك بولوقشغان ایکی جماعتده (فَتْنَةٌ تُقَاتِلُ فِی سَبِيلِ اللّٰهِ) اول جماعت نك برسی صوغوشه در الله یولنده یعنی پیغمبر هم صحابه لار (وَأُخْرٰی كَافِرَةٌ) اول جماعت نك ایکنچیسی ایمان سز کافرلاردر (یَرَوْنَهُمْ مِّثْلِهِمْ رَأٰی الْعِیْنِ) ظاهر کورر اول کافرلار مسلمان لارنی اوزلری قدری ایکی. اما حقیقتده مسلمان لار اوج یوز کافرلار مك ایدی. الله تعالی کافرلارگه قورقو صالحوب مسلمان لارنی کوب کورگازدی. (وَاللّٰهُ یُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَن یَّشَاءُ) الله تعالی تلاگان کیشی سینه یاردم بیرر قوت آرتدرور. نتاککه مسلمان لارغه بدرده قوه بیردی. گرچه آز بولسه لارده بس سز یهودلر تقاخر قیلماگز بز صوغوش فه اوستامز دیبوب (اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولٰٓئِی الْاَلْبَابِ) بدر صوغوشنده مسلمان لارنك آز بولوب کوب کافرنی جیگولارنده عقل ایهلری اوچون زور عبرت لر باردر. (۱۲) (زِیْنٌ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوٰتِ) کورکام کورسانولدی آدمیلرگه نفس لری تلاگان نرسه نی سویمک (مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِیْنَ) اول نفس لاری تلاگان نرسه لار خاتون لار هم بالالردر. (وَالْقَنَاطِیْرَ الْمُقَنْطَرَةَ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ) دمی ده کوب آلتون کموشدر (وَالْحِیْلَ الْمُسُوْمَةَ) دمی سیمز

آطالار (وَأَلَّا نُعَامَ وَالْحَرُثُ) دوه، صغر، قوی، هم ایگون اردر. آدملر بو نرسه لاری
 البتة سوهلر اما الك اول نه اوچون خانون لاری ذکر قیلدی؛ مفسرلار ایتدیلر: فتنه نك
 کوبراگی خانون لار دین چقان سبیلی دیو (ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) بو نرسه لر دنیا
 نر کلکنده فائده لی در. لکن بارجه سی بنه چک. بو نرسه لار گه آلدانوب عمر گزنی بوش نه
 اوزدرما گز. (وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَی) ﷻ الله حضورنده در باراچق هم کورکام اورنگز
 یعنی جنت. بس فانی نرسه لاردن واز کچوب باقی نرسه لاری قولغه نوشرور اوچون
 ایزگی عمل لار قیلنگز (۱۳) (قُلْ أُوۡبَتۡکُمۡ بِخَیۡرٍ مِّنۡ ذٰلِکُمْ) ایت محمد خیر بر ایمو سز گه
 بودنیا نرسه سندین بخشی راق نرسه لردن (لِّلَّذِیۡنَ اتَّقَوْا عِنۡدَ رَبِّہِمۡ جَنَّٰتٌ) تحقیق نقوی
 کشی لر گه بولور جنت لار، یعنی گوزل باقچه لار (تَجۡرِیۡ مِّنۡ تَحۡتِہَاۤ اِلۡنٰہَارُ خَالِدِیۡنَ فِیہَا)
 آغار اول باقچه داغی آغاج لار نك آراسندین چشمه لار منگو فالور لار اول باقچه لار اچنک.
 رسول الله ایتدی: جنت دن بر قارش اورن، دنیا هم دنیا اچنداگی نرسه لاردن خیردر دیو
 (وَاَزۡوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ) دخی باردر اول جنت لرده نقوی اهل لرینه عیب و نقص اندین پاک
 خانون لار (وَرِضۡوَانٌ مِّنَ اللّٰہِ) دخی الله نك رضاسی بولور. (وَاللّٰہُ بَصِیۡرٌ بِالْعِبَادِ)
 الله تعالی بنده لرینی کور کوچیدر (۱۴) (الَّذِیۡنَ یَقُولُوۡنَ رَبَّنَا اٰمِنَّا) جنت که کره چک
 نقوی کشی لار ایتور لار یارب ایمان کیتوردک سکا ورسول کما (فَاَعۡفَرۡلَنَا ذُنُوبَنَا وَاَوْقِنَا
 عَذَابَ النَّارِ) بس بارلقا بز لرنی و صافلا بز لرنی اوت عذابندین (۱۵) (الصّٰبِرِیۡنَ)
 صبر قیلور لار عبادۃ مشقتینہ، و بلا و رضاعه (وَالصّٰدِقِیۡنَ) راست سویلر لار. (وَالۡقٰنِتِیۡنَ)
 الله نك امرینه مطیع بولر لار (وَالۡمُنۡفِقِیۡنَ) مال لر وندن واجب هم نفل صدقه لر وند ادا قیلور لار
 (وَالۡمُسۡتَغۡفِرِیۡنَ بِالۡاَسۡحٰرِ) سحر لر نور ووب نماز لار اوفوب گناه لار ندین توبه قیلور لار.
 بس هر مؤمن و مسلمان نفس لر ندین کیچوب اوشنداق عمل لر قیلوق لازمدر. شول وقت نقوی
 اهل لر ندین بولوب جنت که کروب الله نك رضاسنی تابار لار. نفس لذت لری برله یوانو
 دنیا ده وهم آخرة فور قنچ لی دور. (۱۶) (شَہَدَ اللّٰہُ اَنۡہٗ لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ) شہادۃ بیردی
 الله تعالی اوز ندین: عبادۃ قیلور غه یار اراق نرسه یوق مگر الله تعالی در دیو.
 (وَالۡمَلٰٓئِکَۃُ) دمی فرشته لرنی بار اتقاچ فرشته لار هم شہادۃ بیردی مذکور شہادۃ
 برلان (وَاُوۡوِیۡ الْعِلۡمَ قٰنِمًا بِالۡقِسۡطِ) دخی شہادت بیردی عدالت برلان علم ایه لری.
 (لَا اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ الْعَزِیۡزُ الْحَکِیۡمُ) ﷻ یوقندر الہ بولور غه یار اراق نرسه مگر بر الله
 تعالی گنہ در. اول غالب و حکیم در. (۱۷) (اِنَّ الدِّیۡنَ عِنۡدَ اللّٰہِ الْاِسۡلَامُ) شکسز الله
 فاشنده متبول دین، دین اسلام در. (وَمَا اِخۡتَلَفَ الدِّیۡنُ اُوۡتُوۡا الْکِتٰبَ الّٰی مِّنۡ بَعۡدِ مَا)

جَاهَتَهُمُ الْعِلْمُ) كتاب بيرلگان کافرلر خلاف قیلوشما دیلر مگر حقنی بله توروب خلاف قیلوشدیلر (بَغِيًّا بَيْنَهُمْ) اوز آرالارنداغی حسد اوچون یعنی محمدکه ایارساک نی قدر خواجه لقی، هم الوغ لقی قولمزدن کینتار دیدیلر (وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) الله نڭ آیه لرینه انکار قیلسه لار، شکسز الله نڭ تیزلکده (حسابی) فاتنی عذابی بولور. (۱۸) (فَإِنْ حَاجُّوكَ) اگر فاروشسالر سکا ای محمد (فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَن) نابشردم اوزمنی، هم اوزیمه ابارگان کشی لارنی الله تعالی گه دیوب (وَقُلْ لِلدِّينِ أَوْتُو الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ) ذخی ایت محمد کتاب بیرلگان هم بیر لمگان کافرلرگا (عَاسَلَمْتُمْ) مسلمان بولدنگزمو بولکنز من مسلمان بولغان کبی (فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا) اگر مسلمان بولسالر شکسز نوغری بولغه کونارلار (وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ) اگر باش نارتسالر سکا ابرشدرمک لازم باشقه نرسه لازم توگلدر. (وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ) * الله بندهلرینی کور گوچیدر کفرلری برابرینه جزا بیرور. (۱۹) (إِنَّ الدِّينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيْنَ بَغِيْرَ حَقِّ وَيَقْتُلُونَ الدِّينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ) الله تعالی نڭ آیه لرینه انکار ابدوب، پیغمبرلرین اولتوروب، امر معروف قیله تورغان مسلمان لارنی اولتورگان آدمیلرگا (فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) * سوچ بیر محمد آلاغه فاتنی عذاب برلان. یعنی قرآنغه انکار اینکان کافرلار، اولدهده کتاب لارغه انکار قیلوب پیغمبرلرنی هم مسلمان لارنی اولتوروب کیلگان قبیع نسلدن دیکدر (۲۰) (أُولَئِكَ الدِّينَ حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) بو کافرلارنڭ عمللری باطلدر دنیاده هم آخرنده (وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِيْنَ) وبولماس آلاغه یاردم نیلغوجی لار (۲۱) (الْم تَرَى اِلَى الدِّينِ اَوْتُو نَصِيْبًا مِنَ الْكِتَابِ) فاراغل محمد کتابدین الش بیرلگان کافرلرگه (يُرْعَوْنَ اِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ) چاقرالار قرآن ساری آرالارنڭ قرآن حکم ایتار اوچون. یعنی سن آلاری اسلامغه چاقراسنڭ (ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيْقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ) بس باش نارتورلار قرآنغه کلکیدین بر جماعت هم اعراض قیلورلار (۲۲) (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّا اَيَّامًا مَعْدُوْدَاتٍ) بو باش نارتماقلرینه سبب بر فاسد اعتقادلاریدر که آلارا بتور بولدیلار، گرچه بزنی اوط یاندرسهده اوزاق توگل بر نیچه کون گنه یاندرور دیو (وَعَرَّهْمُ فِي دِيْنِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) * آلدادی آلاری حق دینگه کر مکدین اوزلرینڭ بالغان سوزلری (۲۳) (فَكَيْفَى اِذَا جَمَعْنَا هُمْ لِيَوْمٍ لَارِيْبٍ فِيهِ) پس نچوک بولور آلارنڭ حاللری چان جیوب کینتورساک آلارنی قیامت کونینه اول کون نڭ بولاچاغنده هیچ شک بو قدر (وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ذخی جزا نیلسه هر کشی گه قیلغان عملی اوچون هیچ ظلم سز

اول وقت آلاړنك حالى بخشى بولماس . بلکه میدان عرصانده رسواى بولورلار
 (۲۴) (قُلْ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ) ایت ای محمد یارب بارچه ملکى ملک لنگان پادشاه سن
 سن (تُوْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ) بیره سځ ملکى نلا گان کشى گه
 وآورسځ ملکى نلا گان کشى لار کدن (وَتُعْزِّزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذَلِّلُ مَنْ تَشَاءُ) عزت لوقیلورسن
 اسلام برلان نلا گان کشیلر کنى ، وحقیر قیلورسن کفر برلان نلا گان کشیلر نى
 (بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) بارچه خبرسندهدور شکسز هر نرسه گه قادرسن .
 خندق صوغشنده صحابه لار اور (فاناو) فازغانده رسول الله صحابه لارغه ایتدى : بر زمان فارس
 هم رومنى ملک لنورسز دیوب . منافقار ایتدی لار : محمد یوفنى ایتهدور ممکنه ؟ سز گه
 فارس برلان رومنى ملک لنمک اوز کز مونده حقارت اوزره اور فازوب توراسز دیوب .
 صوکره الله تعالى آلاړغه جواب ایدوب بوآیتنى ایندردى که ملکندرمک الله تعالى قدرتى برلان دردیو
 ۲۵ (تَوَلَّجَ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ) شوندا این قادر پادشاه سن یارب کرتورسین کیچ نى کون گه
 کون اوزون بولغانده چونکه کیچ نك برمقدارى کون گه فوشولغان بولادر (وَتَوَلَّجَ النَّهَارَ
 فِي اللَّيْلِ) کرتورسن کوننى کیچکه کیچ اوزون اولغانده چونکه کون نك برمقدارى کیچ که
 فوشولغان بولادر . (وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ) وچقاررسن تریکنى اولکدن یعنی جاهلدين عالم
 بالانوغدرماق کبى (وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ) دغى چقاررسن اولوکنى نرکدن نادان بالانى
 عالمدن توغدرماق کبى (وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ) نلا گان کشى لار کما حساب سز رزق
 بیره سن بس بارچه اش الله تعالى دن در (۲۶) (لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
 الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن لار اسلام نك ضررینه بوروچى کافرلرنى مؤمن لارنى ناشلاب دوست
 کورماسون لار . صحابه لار نك بعض لارى کافرلار برلان آلاشور ایدیلار شول بوآیت سببلى
 ایتدى (وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ) برکشى کافرلارنى دوست کورسه ، الله
 دیننده هیچ نرسه بولماس الله تعالى اولکشى دن بیزارد (الْآنَ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقِيَّةً) مگر کامل
 فورقسا کز اول کافرلرنك ضررلار ندین اول وقتنده طشدن کافرلارنى دوست کورب
 فلېکنز ده ایمانکز نازابولسه شاید گناهلى بولماس سز . هر تقدیرده ضرورت سز کافرلار گه
 آلاشما کز (وَيَجْتَرِكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَآلِي اللَّهِ الْأَمْصِرُ) الله سزنى اوزینك عذابندین
 فورقوتادور . پس دینی بر ضرورتسز کافرلارنى دوست نوتماندن صافلانکز فایتاچ
 اور نکز الله حضورى در (۲۷) (قُلْ أَنْ تَخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تَبَدُّوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ) ایت
 محمد کرک سز کوکل کز ده بولغان نرسه نى یاشر کز کیر لیم ظاهر قیلکز الله تعالى آنى بلور
 (وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) دغى بلور کوکلردگى

هم برارده گی نرسه لرنی الله تعالی هر نرسه گه قادر در . بس کو کلک زدن کافر لارنی دوست
 نونماگز چونکه آلا رسز گه دشمان لاردر ۲۸ (يَوْمَ تَجْدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمَلَتْ مِنْ خَيْرٍ
 مُحْضَرًا) قیامت کون هر نفس اوزی قیلغان ایند گولکنی آلدنده حاضر تبار (وَمَا عَمَلَتْ
 مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ اَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ اَمَدًا بَعِيدًا) اگر باوز عمل ایاسی بولسه کاشکه
 بو عمل لرم برلان منم آرام بیک یراق بولساچی دیو آرزو قیلور . (وَيَحْتَرِكُمْ اللهُ نَفْسَهُ)
 نور فودر الله تعالی اوزینک عذابندین (وَاللهُ رُؤُوفٌ بِالْعِبَادِ) ﷻ الله تعالی کامل شفقت
 ایاسی در منفی لردن صافلانغان کشی لار گه (۲۹) (قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُوْنِي)
 ایت محمد اگر سر اللهی سوسه گر مکا ابارکز (يُحِبُّكُمْ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللهُ
 غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ) سزنی الله تعالی سوسه ، گناه لار کزنی یار لبقار . الله تعالی بنه لربنی بارلقا غوچی
 و شفقت قیلغوچی در (۳۰) (قُلْ اطِيعُوا اللهَ وَالرَّسُوْلَ) ایت محمد اطاعت قیلکز الله
 هم آنک رسولینه (فَاَنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ) اگر باش تارنسه لار شکسز الله
 کافر لرنی سوبماید بس آنلار کافر لردر (۳۱) (اِنَّ اللهَ اصْطَفٰ اٰدَمَ وَنُوْحًا وَاٰلَ
 اِبْرٰهِيْمَ وَاٰلَ عِمْرٰنَ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ) ﷻ شکسز الله تعالی آرتق قیلدی عالم اهلینه آدم ،
 نوح ، پیغمبر لرنی دخی حضرت ابراهیم دن توغان پیغمبر لرنی و عمران نسلندن بولغان
 پیغمبر لرنی چونکه حضرت مریم عمران فزی ایدی . آندان عیسی توغدی (۳۲) (ذُرِّيَّةً
 بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ) مذکور پیغمبر لار بر برندن توغا کیلگان نسل لردر . (وَاللهُ سَمِيْعٌ
 عَلِيْمٌ) الله تعالی ایشنکوچی در ، بلکوچی در آدم لرنک سوز لربن هم عمل لربن (۳۳)
 (اِذْ قَالَتْ اَمْرَاَةٌ عَمْرٰنَ رَبِّ اِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِى بَطْنِيْ مُحَرَّرًا) خبر بیر محمد : ایدی
 عمران نك خاتونی یعنی مریم نك آناسی یارب نذر قیلدم فار نمداغی بالانی سنک یولکنا
 آزاد قیلوب یعنی هیچ بر اش قوشمای سنک عبادتکنا قویارغه ؛ بو خاتون حنه اسملی ایدی
 حنه نك بوسوزنی ایتما کینه سبب حنه عقیمه (یعنی بالانا بی نورغان) خاتون ایدی بر
 وقت آغاچ لار کولا گاسنده اونورغانده کوردی بر قوش بالار لربنی آشاتوب تورادر
 پس آرزو قیلدی کاشکه منم هم بالام بولساچی دیوب بس نذر قیلدی بالام بولسه
 بیت المقدس خدمتینه قویار من دیوب (فَتَقَبَّلَ مِنِّيْ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ) یارب
 قبول قیل سن منم دعامنی . شکسز منم نیتمنی ایشونه سنک هم یار سنک الله تعالی حنه نك
 دعاسنی قبول قیلدی هم یولکی بولدی (۳۴) (فَلَمَّا وَضَعَهَا قَالَتْ رَبِّ اِنِّيْ وَضَعْتُهَا اُنْثٰی
 سُوْنِدِن صولک حنه فز بالا توغردی ، و ایدی من فز بالا توغردم دیوب (وَاللهُ اَعْلَمُ بِمَا
 وَضَعَتْ) الله تعالی بل دور حنه نك نه توغرانون (وَیَسَّ الذَّكْرَ كَالْاُنْثٰی) لکن ایر بالا

بولسه فز بالا كى بولماس ايدى بيت المقدس خدمتینه فدا قیلورغه . بوندرم اير بولمادی دیوب کیمچی لك كوستاردی (وَانِّی سَمَّیْتُهَا مَرِیْمَ) دخى بو بالانك اسمنی مریم قوشدم (وَانِّی اَعِیْدُهَا بِكَ وَخَرِّیْتُهَا مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیْمِ) یارب بوبالانی وهم آندن توغان بالالرنی شیطان ملعون نك اغواسندن سینك صافلاونكاطا بشران (۳۵) (فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولِ حَسَنٍ) قبول قیلدی الله تعالی اول فز بالانی كوركام قبول قیلماق بران (وَانْبَتَّتْهَا نَبَاتًا حَسَنًا) اوستردی الله تعالی اول فز بالانی كوركام تریبه بران (وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا) كفیل قیلدی الله تعالی اول بالانی تریبه قیلورغه زکریا علیه السلام نى . یعنی حنه مریمنى توغورغاچ ، چوبرا ككه چولغاب بیت المقدس كه آلوب باردی ، بیت المقدس ده گى زاهدلرگه ایتدی آلوكز بوندرنی دیو . الله یولینه ندر ایدلگان بالادیوب زاهدلارنك بارچهسى نك آلاسى كیلدی . ایتدیلر : شباغاصالایق . بریلغه نك یانینه باروب قلمارمزی تاشلایق كم نك قلمی صوغه باتماسه بوبالا آنكا بولور دیدیلر . صالغاج زکریانك قلمی اوستده قالدی . بالاده زکریاغه بولدی . مریم نك آناسی حنه زکریانك خاتونى بران بر توغان لار ایدى . زکریا بیت المقدس اچنده بر محراب یاصاب شونك اچنده مریمنى تریبه قیلدی . چقسه بیك لاب چقار ایدى . (كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا) قان غنه زکریا علیه السلام مریم یانینه كرسه ، مریم یاننده بيش لار كوره در ایدى . جای كرسه فشتی بيش لار ، قش كرسه جای گى بيش لار . (قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنْتِ لَكِ هٰذَا) ایتدی زکریا ، ای مریم بوبيش لار سكا فایدان كیل لار (قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ) مریم ایتدی الله نك رحمتندن الله تعالی شك سز طعام لاندردر نلاگان كشى سنى حساب سز ایتوب . ۳۶ (هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ) شول اورنك زکریا دعا قیلدی اللهغه یعنی مریم نك درجه سنى كوروب ؛ آرزو قیلدی كاشكه مكاده الله بر ایدگو بالا بیره ایدى دیوب هم دعا قیلدی : (قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً اِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ) ایتدی زکریا یارب اوز رحمتكدين مكا بر ایدگو بالا بیرگل ، شك سز سین بودعامننى ايشتكوچى سن . ۳۷ (فَاَنذَرْتَهُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ) بس ندا قیلدی زکریاغه جبرائیل علیه السلام اول وقتده زکریا مسجدده نماز اوقوب تورا ایدى (اِنَّ اللّٰهَ يَبْشُرُكَ بِبِحَبِيٍّ مَّصَدَّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللّٰهِ) ای زکریا الله تعالی سونچ بران سكا خبر بیره دوركه بر بچی اسملى اوغلك بولاچ در ایمان كلنورور بچی ، مریم دن توغان عيسى پيغمبرگه (وَسَيِّدًا وَحَصُورًا) قوم آراسنده قدرلى بولور وبارچه گناهلردن نفسنى منع قیلغوچى بولور . (وَبَيِّنًا مِنَ الصّٰلِحِيْنَ) هم پيغمبرلر جهل سندن بر پيغمبر

بولور ۳۸ (قَالَ رَبِّ اِنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَاَمْرَاتِي عَاقِرٌ) زكريا عليه السلام ابتداي: اي ربم فايده مكا بالا بولسون حال بوكه من اوزم فارتايدم، خاتونم بالا توغدرمايدر. چونكه زكريا توفسان توفز ياشنده، خاتوني توفسان سكر ياشنده ايدى

(قَالَ كَذَلِكَ اللهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ) الله تعالى ابتداي: الله تعالى نلاگان نرسه سون فيلور . سزگه بالا بيرهم دبسه فارت اولسه كزده بالا كز بولور. ۳۹ (قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً) زكريا ابتداي باربم مكا بر علامت كورسات، خاتونم يوكل يولغانينه (قَالَ اَيْتِكَ الْاُنْثَىٰ النَّاسُ ثَلَاثَةٌ اَيَّامُ الْاَرْوَاحِ) الله تعالى ابتداي سكا علامت شولدر، سنك سويلاشورگه قدرتك بولماس اوچ كون گه چه مگر اشاره برلان گنه سويلاشورسن. پس خاتوني يوكل يولغاج زكريانك نلى بيلاندى دنيا سوزنى شوبلى آلمادى اما ذكر تسبيح فه همیشه نلى بارادى (وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيْرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاَبْحَارِ) اي زكريا ربك نى كوب ذكر ايت و نماز او توغل كيجده وكونزده. ۴۰ (وَاذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓكِ وَطَهَّرَكِ وَاَصْطَفٰٓكِ عَلٰٓى نِسَاءِ الْعٰلَمِيْنَ) فرشته لار ابتداي لار: يا مريم تحقيق الله تعالى سنى آرتق فيلدى وگناه لاردن پاك فيلدى دخی سنى اختيار فيلدى بارچه خاتون لاردن .

۴۱ (يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاَسْجُدِي وَاَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِيْنَ) اي مريم الله كا اطاعت فيل سجده وركوع فيل يعنى نماز او فوجى لار برلان نماز او توغل. ۴۲ (ذٰلِكَ مِنْ اَنْبِآءِ الْغَيْبِ) بو مريم فسه سى غيب خبر لاردن در (نُوْحِيْهِ اَيْتِكَ) اي محمد وحى برلان بلدره مز سكا (وَمَا كُنْتِ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُوْنَ اَقْلَامَهُمْ اَيْتُهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ) زاهد لار فلم لارنى صوغه صالحانده آلا ر ياننده سين يوق ايدك، آلا ر فلم لارنى صوغه صالحيلار مريم نى تربيه فيلورغه فايومزغه چغار ديوب (وَمَا كُنْتِ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ) دخی آلا ر دعوا فيلوشقان وقت لارنده ده آلا ر آراسنده يوق ايدك آلا ر دعوا فيلوشديلا ر مريم نى آلا ر اوچون . بوغيب فسه ده سنك حق پيغمبر ايدك كا دليل بار. ۴۳ (اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُكَ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ) خبر بير اي محمد امتكا ابتداي جبرائيل عليه السلام: اي مريم الله تعالى سونچ برلان خبر بيره در سكا سنك بر بالاك بولاجق. اول بالا سكا آناسز فقط الله تعالى نك بولديگان سوزى برلان بولور (اسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ) اول بالانك اسمى عيسى مريم اوغلى دور چونكه آناسز نوغاج آناغه نسبت بيرلور (وَجِيْهًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ) دنيا آخرنده اول بالا درجه اياسى در همه الله نك يقين بنده لرندن در ۴۴ (وَيَكَلِّمُ النَّاسَ فِى الْمَهْدِ وَكَهْلًا) سويلاشور اول عيسى عبرتلى سوزلارنى آدم لار برلان بيشكده چاغنده همه بالغ بولغاج (وَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ) دخی الله تعالى نك ايدگو قول لارندن در

اول عیسی ۴۵۰) قَالَتْ رَبِّ اَنْتَ يَكُوْنُ لِي وَلَدًا وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ ایتدی مریم : یارب فایدان
مکا بالا بولور، مکا هیچ آدم ننگ قوی نیگانی یوق (قَالَ كَذَلِكَ اللهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ) الله
تعالی ایتدی: اوشانداق الله تلاگان نرسه سنی بار فیلور (اِذَا قَضَىٰ اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۴۵﴾ چان الله تعالی بر نرسه نی بار فیلورغه نلاسه اینور اول نرسه گه بول دیوب
هم اول نرسه بولور. اینولدیکه جبرائیل علیه السلام مریم ننگ یقاسندی بروردیکه عیسی غه
یوکل بولدی دیوب. ۴۶ (وَيَعْلَمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْاِنْجِيلَ) اوگر انور الله
تعالی عیسی غه یازمقنی وشریعت علمینی، تورات وانجیل نی. ۴۷ (وَرَسُولًا اِلَىٰ بَنِي اِسْرَائِيْلَ)
دخی بنی اسرائیل جماعتینه اول عیسی نی پیغمبر فیلور (اِنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بَايَةً مِنْ رَبِّكُمْ)
ایتدی عیسی کلتوردم اوزمنگ پیغمبر ایکانومه دلیل لار (اِنِّي اَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ
كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيْهِ فَيَكُوْنُ طَيْرًا) اول دلیل لرننگ برسی : تحقیق یاسارمن بالچقدن
فوش صورتی دخی اوررمین اول صورتکه ده شوندان صوگ فوش بولوب اوچار (باذْنِ اللهِ)
الله ننگ یاردمی برلان (وَاَبْرِيْ اَلْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ) دخی شفا بیرورمین آنادن کوزسزطوغان
صوفلارغه و آلا نئلی کشی لرگه (وَاٰخِيْیَ الْمَوْتٰی بِاِذْنِ اللهِ) دخی اولوکلرنی ترگزورمین
الله ننگ اراده سی برلان (وَاَنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَاْكُلُوْنَ وَمَا تَدَّخِرُوْنَ فِيْ بُيُوْتِكُمْ) دخی خبر
بیرورمین ابولرگزده آشاغان نرسه لرگزدین هم ابولرگزده صافلاغان نرسه لرگزدین. حال بوکه
بولار بارچه سی مکا غیب لاردر (اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّوْمِنِيْنَ ﴿۴۸﴾ شك سز عیسی ننگ
بواش لارننگ باردر الوغ دلیل لار اگر اینانسا کز عیسی ننگ پیغمبر ایکانینه. ۴۸ (وَمُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ) عیسی نی یباردی الله تعالی تورا نه موافق سویلا گوچی ایدوب
(وَلَا حَلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَیْكُمْ) اینور عیسی : بعض حرام بولغان نرسه لارنی
سزگه حلال اینار اوچون کیلدوم (آلا رغه توه وغیره نوبافلی حیوان لار حرام بولغان ایدی)
حضرت عیسی شریعتنده حلال بولدی (وَجِئْتُكُمْ بَايَةً مِنْ رَبِّكُمْ) مذکور دلیل لارنی
الله طرفندی کلتوردم (فَاتَّقُوا اللهَ وَاَطِيعُوْنَ) بس الله دن فورنگز مکا ایارگز. ۴۹ (اِنَّ اللهَ
رَبِّيْ وَرَبِّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۴۹﴾ تحقیق الله تعالی منم برهم وسزنگر بنکزدن تریبه
ایدوچی در بس آکما عبادت قیلنگز. آنکا عبادت قیلماق غنه توغری یولدر .
۵۰ (فَلَمَّا احْسَسَ عِيسٰی مِنْهُمُ الْكُفْرَ) چان عیسی همانده آلا ردن کفرنی کورگاج یعنی
نی قدر ایمان غه اونداسده آلا کافر بولغاچ (قَالَ مَنْ اَنْصَارِيْ اِلَى اللهِ) ایتدی بارمی ؟
مکا الله اوچون یاردم بیروچی (قَالَ الْخَوَارِیُّوْنَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللهِ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَاَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ)
ایتدی لار اخلاص لی مسلمان لار بز یاردم بیرورمین الله اوچون . ایناندق بز الله

تعالی که، بگل با عیسی بز تحقیق مسلمان لارمز. ۵۱ (رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ) ای ربم عیسی غه ایندرگان کتابکا ایناندق، هم عیسی غه اباردک یاربم بزنی یازغل خالص بنده لرکدین دیوب دعا قیلدیلار. حواریون اون ایکی کشی ایدی. ۵۲ (وَمَكْرُوا) حیل برلان اوتورور که قصد قیلدیلار عیسی نی (وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ) جزا بیری الله تعالی آلا رغه بو حیل لری او چون الله کامل جزا بیری گوچی در. روایت قیلندی کافر لار عیسی نی اوتورور که اتفاق قیلچا عیسی علیه السلام بر او یگه کروب فاچدی، بر کافر عیسی آرنندین اوتورور که کردی. شول وقت الله تعالی عیسی نی کوك که کوناروب کر گوچی نی عیسی غه اوخشانندی. بروفت نابا آلماینچه چغوب کیلگانده عیسی دیوب اوزون توتوب آسدیلار و اوتر دیلر، نه قدر من عیسی تو گل دبسه ده فارا مادیلر. سوکره آرالارنده نزاع واختلافی چقدی بو بزم بولد اش بولسه عیسی. فایده عیسی بولسه یولد اشمز فایده دیو هم بیک کوب اولترش لارده بولغان. ۵۳ (اذْقَالَ اللَّهُ يَاعِيسَى اِنِّي مُتَوَقِّئُكَ وَرَافَعُكَ اِلَيَّ) ابتدی الله تعالی ای عیسی من سنی کوك که کونارمن و کوك دین اینکاج اولم و بر من (وَمَطْهَرُكَ مِنْ الَّذِينَ كَفَرُوا) دخی فوتقار گوچی من کافر لردین (وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا اِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ) دخی قیامت کافر سکا ابارگان کشیلر نی کافر لردن اوستون قیلور من (ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ) مونک سوکنده آخرنده بارچه کز مکا فایتورسز (فَاحْكُم بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) آرانکرده (کافر برله مؤمنلر آراسنکه حکم قیلور من خلاف قیلوشقان مسئله لرنکرده. ۵۴ (فَاَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) اما ایمان کلتورمگان کشیلر نی دنیاده اوتورمک آخرنده جهنم برلن عذاب ایندر من (وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) بولماس اول کافر لر که باردم بیر گوچی. ۵۵ (وَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ اُجُورَهُمْ) اما ایمان کلتور ب ایندگو عمل قیلغان کشیلر نك عمللرینك ثوابنی واجرینی کامل ایتوب بیرور من (وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) الله تعالی ظالم لرنی بارناماز بس ظلم دن صافلانکر (ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ) سکا اوفوغان قصه لردیلدر ای محمد سنك حق پیغمبر ایدکیکا. وحق برلن باطلنی آبر گوچی قرآنك الله سوزی ایدکینه ۵۶ (اِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُوْنُ) عیسی نك مثالی الله عندنده آدم کبی در. الله تعالی آدمنی باراندی توفراندن و ابتدی آدم که بولدیوب بس آدم بولدی یعنی جانلندی. بعض نصارا رسو پیغمبر که ایتدیلر: اگر عیسی الله نك بالاسی بولماسه، آناسز توغان بر بالا کور گاز دیدیلر. شول وقت بوقارغی آیت ایندی ۵۷ (الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ) عیسی توغر وسنك حق خبر الله دن در بس سین

شك ايتوچى لردن بولماغل. ۵۸ (فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ) برون
 نزاع قيلسه سكا اى محمد عيسى حقنده الله تعالى دن سكا علم كيلگان نك صوكنده (قُلْ تَعَالَوْا
 نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ) ايت سين آلاغه اى محمد كيلگز اچا فريب سز نك هم بز نك بالارمزنى
 (وَنَسَائِنَا وَنَسَائِكُمْ) هم سز نك و بز نك خاتون لارمزنى (وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ) هم اوز لارمزنى
 يعنى بارچه مز بربر گه جيولايق جمعيت بولايق (ثُمَّ نَبْتَهَلْ) مونك صوكنده نضرع برلان
 دعا فيلوشرمز (فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ) كم بالقانچى بولسه الله نك لعنتى آنكا
 بولسون ديوب دعا فيلورمز. بوسوزنى ايشونكچا كافر لار مشاوره فيلوشقاچ ايتديلار،
 توغروسنى ايتكانده محمد حق پيغمبر، اول بز گه لعنت قيلسه البته بز بارچه مز هلاك
 بولورمز، باروب ايتيك سن بزنى دين گه اونده مه بز سكامال بيروه مز، شونك برلان صاع
 فيلامز ديوب هم رسول الله ده قبول فيلدى ۵۹ (إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ) اوشبو عيسى
 حقنده غى فصلار البته حق قصه لاردر عيسى آنك بنده سى ورسولى در (وَمَنْ أَلَّهِ إِلَّا اللَّهُ)
 الله دن باشقه هيچ اله يوق در (وَأَنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) شكسز الله غالب ومصاحت چه
 اش فيلغوچى در ۶۰ (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ) اگر حق دن باش تارنسالار
 شكسز الله تعالى بلگوچى در فساد فيلغوچى لارنى قيامت ده كامل جزا كورر لر ۶۱
 (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ) اى محمد اهل كتاب فه ايت
 سين، اى كتاب بيرلگان كشيلر، هر برمز نك آراسنده عدالتلى وتوغرى بولغان
 كلام حكمينه كيلگز (الآن تعبدوا لله) اول توغرى سوز ديدكز الله دن
 باشقه عبادت فيلماز سز لغمز در (وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا) دغى الله غه هيچ نرسه نى شريك
 ايتماز سز لكمز در (وَلَا يَتَّخِذْ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ) دغى الله دن باشقه
 بر برمزنى رب تونماز سز لغمز در يعنى يهود عز برنى، نصارى عيسى نى رب ديما سونلر.
 بو سوز ايسه شكسز عادل هم توغرى در. چونكه اينگان كتاب لارنك هر قايسونده
 شولاي فوشلغان در (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ) اگر اعراض قيلسه لر
 بو كلام حكمينه كلمكدين، بس مؤمن لر ايتوگز، اى اهل كتاب سز شاهد بولگز بز
 مسلمان لارمز ديوب. ۶۲ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي أِبْرَاهِيمَ) اى كتاب اهلى
 نيك نزاع فيلوشاسز؟ ابراهيم عليه السلام حقنده چونكه نصارى ايتدى ابراهيم بز نك
 دين ده يهود ايتدى بز نك دينه بس بو آيت ايندى (وَمَا نُنزِلُ التَّوْرَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ
 وَالْأَنْجِيلِ) هال بوكه تورات برلن انجيل ابراهيم دن صوك ايتدر لديلر سز نك يهود
 و نصارى بولماق سز تورات وانجيل آلاشقاچ بولدى. ايتدى تورات وانجيل دن نيچه مك

یل اول بولغان ابراهیم چو کسز نڭ دینکزد. بولسون (اَفَلَا تَعْقُلُونَ ﴿۶۳﴾ عجب آ کلامیسز بو
 دعوا کز نڭ یالغان اید کینی قارارغه یارامایهونی. ۶۳ (هَاتَتْهُمُ هُوَ لَاءَ حَاجَّجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
 اگاه بولکز ایساب ایتوب سز اهل کتاب نزاع قیلوشاسز بلگان حکم لر کزده یعنی محمد نڭ حق پیغمبر
 ایکانون بلوب نزاع قیلاسز بو برفبیع اشدر (فَلَمْ تَحْجُجُوا فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ) امانی او چون
 بلگان حکم لرده نزاع قیلاسز؟ یعنی ابراهیم نڭ سز نڭ دین ده ایدو کین قطعاً بلمایسز همیشه
 دعوا قیلاسز بز نڭ دینمزه دیو بو بیگرك فیجدر (وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۴﴾ ابراهیم نڭ
 فایودین ده ایکانون الله بلور اما سز لر بلما سز ۶۴ (مَا كَانَ اِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا)
 ابراهیم یهودهم نصارادیننه بولمادی (وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا) لکن حق غه میل ایتو چی مسلمان
 ایدی (وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ﴿۶۵﴾ هم ابراهیم مشرک لردیننه دگل ایدی. ۶۵ (إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ
 بِاِبْرَاهِيمَ لِلدِّينِ أَتَّبِعُوهُ) ابراهیم دیننه بولغان کشی لار ابراهیم گه ایارگان کشی لار در
 (وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا) هم اوشبو محمد پیغمبر و هم محمد گه ایارگان ایمان کینورگان
 کشی لار ابراهیم دیننده لردر (وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ) الله تعالی مؤمن ار گه دوست هم
 یاردم بیر گوچیدر. ۶۶ (وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ) اهل کتاب دین بر جماعت
 سزنی دین اسلام دن دوندر مکنی تلار لار (وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ) لکن سزنی دوندوره
 آلمازلار مگر اوزلارین گنه دوندر و لار (یعنی شوملغی اوزلارینه اولور (وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿۶۷﴾
 بلماس لار اوزلارین گنه دوندور گان لارون. ۶۷ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
 وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ) ای اهل کتاب نی او چون حق بر لان باطلنی فاتوشدیراسز (وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۶۸﴾
 اوزکز اول آیت لار نڭ حق لغنی بلا سز. ۶۸ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَتَّبِعُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ)
 ای اهل کتاب نی او چون حق بر لان باطلنی فاتوشدیراسز (وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۶۹﴾
 دخی حق نڭ حقلغینی بلانوروب نی او چون باشوراسز. ۶۹ (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 آمَنُوا بِاللَّهِ أَنْزَلَ عَلَيَّ الذِّكْرَ وَجَاهِ النَّهَارِ) اهل کتاب دن بر جماعت ایتدی لار بر برینه
 مؤمن لر گه ایندر لگان قرآنغه کون نڭ اولنده ایمان کینور کزدیوب (وَاصْفَوْا أَخْرَجَهُ)
 دخی کون نڭ آخرنده انکار قیلکز (لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) شولای قیلساق احتمال ده مؤمن لار
 دین لار ندین فاینور لار. ۷۰ (وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ) چن ایمان کینور کزد مگر
 اوز دینکزد گه ایارگان کشی لار گه گنه اینانکز (قُلْ إِنَّ الْهُدَى هَدَى اللَّهِ)
 ایت محمد شک سز حق دین. الله بیان ایتکان دین در (أَنْ يُؤْتِي أَحَدٌ مَثَلٌ مَا أُوتِيْتُمْ) ای
 اهل کتاب سز مسلمان لارغه انکار قیلاسز آلا رغه سز نڭ انجیلکز کبی بر حق
 کتاب بیر لگان او چون (أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ) یا که اول مسلمان لار بز گه غالب

بولور دیوب انکار ایدمز بهر تقدیر انکار کز حسدین کیل در (قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ
بِیَدِ اللّٰهِ یُوْتٰیهِ مَنْ یَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِیْمٌ ﴿۷۱﴾ ایت محمد رحمت مرحمت الله نك در آلائی اوزی
تلاگان کشی لار که بیرو ر . الله نك رحمتی کامل در رحمت کمگه تیوشلی اید بکینی بلگو چیدر . هم
ایمان الله نك بر رحمتی در تلاسه کمگه میسر فیلور . بیغبرغه هم مؤمن لار که هیچ حسد فیلماق درست
توگلدر . ۷۱ (یَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ یَّشَآءُ) الله نك رحمتینه ابر شور الله تعالی تل گان کشی لار که
(وَاللّٰهُ ذُو الْاَفْضَلِ الْعَظِیْمِ ﴿۷۲﴾ الله تعالی الوغ فضل ایاسی در تلاسه کمگه ایمان اسلام و هدایت بیرو ر
۷۲ (وَمَنْ اَهْلَ الْکِتَابِ مَنْ اَنْ تَاْمَنَّهُ بِقِنطَارِ یُوْدَهٗ اَیْکَ) کافر لار دن بعض لاری بار در که
سن آلا رغه امانت که کوب آلتون فویساك اول آنی سکا تابشور و بیرو ر (وَمَنْهُمْ مَنْ اَنْ
تَاْمَنَّهُ بِدِیْنَارِ لَیْوَدَهٗ اَیْکَ) بعض لاری بار اگر بر آلتون آچه غنه امانت که فویساك
آنی بیرماز (الْاُمَامَةُ عَلَیْهِ قَائِمًا) مگر بیرو ر دائم اوستونده نورساك غنه . بو ایت دن
بلونده در که کافر لاری ایکی تورلی ایدیکی برسی معامل سنی بخشی فیلوب ایکنچی سی ناچار فیلا در
ایکان . (ذَلٰکَ) بوروشلی اوست لرنداگی بورچ لارنی بیرماولری (بَاثِنَهُمْ قَالُوْا لَیْسَ
عَلَیْنَا فِی الْاٰمِیْنِیْنَ سَمِیْلٌ) شول سبیلی در که آلا رایتور لار کتابی بولغان آدم لار که بز نك ضررمغه
بیرو ر که بول بوق دیو . یعنی اوستومزداگی بورچ لارمزنی بیرماسه کده بزنی فی اشلی ده
آلمایلار شونك اوچون کتابی بولغان کشی لار نك مالنی حلال کوردیلرده بورچ لارنی
تولمدیلار (وَیَقُوْلُوْنَ عَلٰی اللّٰهِ الْکَذِبَ) ونسبت فیلور لار الله اوزرینه یالغان حکم لرنی
(وَهُمْ یَعْلَمُوْنَ ﴿۷۵﴾ اوزاری اول حکم نك یالغان ایکانون بله لار ۷۵ (بَلٰی مَنْ اَوْفٰی بِعَهْدِهِ)
بلکه بر من اوزینك عهد لرنی وفا قیلسه آغان امانت لارون تیوشلی بیرینه بیرسه
(وَاَتَّقٰی) و مرام نرسه لردن صافلانسه (فَاِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ الْمُتَّقِیْنَ ﴿۷۶﴾ شکسز الله تعالی موندای
عهدینه وفا فیلوب حرام دن صافلانقوی کشی لارنی بیک سو به در . ۷۶ (اِنَّ الدِّیْنََ
یَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاِیْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِیْلًا) تحقیق بر جماعت اوزلرینك یمین لارون آز آچه غنه
صانالار چونکه بیود علماسی شامدن مدینه گه جقدیلار رسول الله غه اوزلرینك مسلمان
بولماقلرنی عرض ایدر اوچون . آلا رغه کعب بن اشرف اوچراب ایندی ، اگر محمد
دینینه کرسا کز کوب مال دن محروم فالاسز ، اولگی حال کزچه نورسا کز کوب هدیه
بیرمکی ایدم دیو . بس علماء ایندی لار : « بز باروب محمدنی کوریک ، اگر تورا ده
ایتولگان صفت لار آنده تابولماسه ایمان کلتورما بز » دیدیلر . رسول الله فی باروب
کور گاج نورات ده ایتکاچه تابالارده کعب نك هدیه سنی آلور اوچون بو محمد نورات ده
ایتکاچه نوگل دیدیلار . صوگره کعب بولارغه سکرار آرشین بوز برله بشار صاع

آر په عديبه بيردى . شول حقه آيت ايندى . (اُولَئِكَ لَأَخْلَقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ) بوكشى
 لارگه آخرنده الوش نصيب بوقدر (وَلَا يَكْلَمُهُمُ اللَّهُ) همك آلا رغه الله تعالى قيامت كونده
 شفقت برلان برسوزده سوبلامز (وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ) قيامت كونده آلا رغه
 الله تعالى شفقت نظرون صالحان (وَلَا يُزَكِّيهِمْ) وآلارنى گناه لاردن پاك فيلماز (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ)
 آلا رغه بيك رنجتكوچى عذاب بولغوچى در . ۷۷ (وَأَنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا) اول بهوددن
 بر جماعت (يَلْتَوُونَ السَّنَنَهُم بِالْكِتَابِ) نل لرون نورات برلان اوزگار تورلار يعنى
 نوراتنى اوزگار توب اوقورلار (لَتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ) اول سوزلارنى سز نورات دن
 ديوب حساب فيلور اوچون (وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ) حالبوكه اول سوزلر نورات دن
 توكل (وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) وايثورلار بوسوز الله سوزيدر دبو (وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ)
 حالبوكه اول سوز الله دنده توكل (وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) بالغان
 لقون بله توروب كوب حكمنى اللهغه نسبت فيلورلار . ۷۸ (مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ
 الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنُّبُوَّةَ) جائز بولماس هيچ آدمگه الله تعالى آنكا كتاب ، حرام وحلال
 حكمنى ، وپيغمبر اكنى بيروب (ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ) مونك
 سوكنده اول كشى نك ايتما گى آدم لارگه ، مكا قل بولكز اللهغه فل بولما كز ديوب .
 بروقت يهود ونصارى ، عيسى هقنده اختلاف فيلشوب ، رسول اللهغه كيلدبلار . رسول الله
 ايتدى بارچه كز خطا اعتقاد فيلاسز شوندن صوك آچولانوب ايتديلار : سين محمد اوزبكنا
 عبادت فيلورغه چاقوراسون ديوب بس شول آيت ايندى (وَلَٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ)
 اكن اول پيغمبر ايتور : اى جماعت خدايى بولكز الله تعالى نك رضا بولاچق اشلارنى فيلكز
 (بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابِ) الله تعالى كتابنى بلماككز سببلى (وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ)
 دخى الله تعالى كتابنى درست اوقوماككز سببلى . يعنى الله نك كتابنى اوقوب اوزكزگه
 تپوشلى عملنى بلاسز . بلگاندين صوك عمل فيلكز . ۷۹ (وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ
 وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا) امر فيلماز سزگه ، فرشته لرنى وپيغمبر لرنى ال توتماغه (أَيَأْمُرُكُمْ
 بِالْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) اول پيغمبر لار ، سزنى مسلمان بولغانكز سوكنده كفر
 برلان هيچ بيورماس ۸۰ (وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ) الله تعالى پيغمبر لردن عهد آلدى
 (لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ) سزگا ايندرگان كتاب وپيغمبر لرك نى امت لركزگه
 ايرشدرورسز ديوب (ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ) مونك سوكنده كيلدى سزگه پيغمبر يعنى
 محمد عليه السلام (مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ) تصديق ايتار اول محمد سز نك كتابلركزنى
 (لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ) ايتدى الله تعالى اول پيغمبر لركه البته اينانورسز اول رسول

(محمد) گه هم ياردم بيرو رسز (قَالَ أَقْرَبْتُمْ) ايندى الله تعالى پيغمبرلرگه افرار قىلاموسز
محمد نك حق پيغمبر ايكانونى (وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ أَصْرِي) وقبول قىلا سزمو؟ اوشبو محمد كه
اينانما فكلزغه منم عهد منى (قَالُوا أَقْرَبْنَا) ايندىلر كه افرار هم قبول قىلدىق (قَالَ فَاشْهَدُوا)
ايندى الله تعالى آلاى ايسه افرار كلزغه شاهد بولكلز (وَأَنَّا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ) سز نك
ايله من هم شاهد من. بس هر قايسى پيغمبر شهادت بيروب كيندىلار اوز امت لرينه؟
محمد حق پيغمبر بولور ديوب. (فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَلِكَ) بس بر من انكار قىلسه محمد كه
پيغمبرلار آنك حق لغى برلان افرار قىلغان نك صوكلنده (فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) اول
كشى لار يعنى انكار ايدوچى لار فاسق لار در. ۸۱ (أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ) ايا الله تعالى
ديندين باشقهنى استارلار مى؟ (وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) حال بوكه الله
تعالى گه كوكلده گى هم يردا گى بارچه مخلوق اطاعت قىلور (طَوْعًا وَكَرْهًا) بعض لارى
اختيار لارى برلان اطاعت قىلور مؤمن لار كى. بعض لارى اختيار سز اطاعت قىلور
كافرلده الله نك فضايسينه اطاعت قىلار. منع قىلا آلاما قلىرى اوچون (وَأَلَيْهِ يَرْجِعُونَ)
اول الله سارى غنه فايثورلر ۸۲ (قُلْ أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا) ايت اى محمد ايناندىق
الله تعالى گه واوزمزا ايندىرلگان قرآنغه (وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ) دخى ايناندىق اوشبو پيغمبرلرگه ايندىرلگان كتابغه (وَمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ) دخى ايناندىق موسى وعيسى و باشقه پيغمبرلرگه
الله لرندن ايندىرلگان كتابغه (لَا نُمَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ) ايمان كلتورده اول پيغمبرلر نك
آراسون آيورمىمز. يهود نصارى كى پيغمبرلر نك قابوسينه اوشانوب قابوسنى انكار
قىلمايمز (وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ) والله تعالى نك امرينه اطاعت قىلورمز. ۸۳ (وَمَنْ يَبْغِ
غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن نَقْبَلَهُ) بر من اسلام دن باشقه دين گه ايارسه (اول من نك
هيچ عبادانى قبول ايدلنماز) (وَمَوْفَىٰ الْأَخْرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) اول آخرنده هلاك بولغوچى
كشى لردندر. ۸۴ (كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ) ايمان كلتورگان لرى
صوكلنده كافر بولغان قومنى الله تعالى توغرى يولغه كوندرماز (وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ)
دخى اولده رسول حق ديوب شهادت بيرگان بولسه لار (وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ) وآلارغه كىلر
اونكان بولسه آچق معجزه لار (وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) الله تعالى موندائى ظالم لرنى
توغرى يولغه كوندرماس. ۸۵ (أُولَٰئِكَ جَزَائُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ) بو كافرلر نك جزاسى، فرشته لرنك و بارچه آدم لرنك لعنتى آلا اوزرينه
بولغوچى ۸۶ (خَالِدِينَ فِيهَا) منگو فالغوچى لار در لعنت اچنده (لَا يَتَخَفَتْنِي عَنْهُمْ الْعَذَابُ)

آراغه بیرانگان عذاب اصلا بکولایتولماس (وَلَا هُمْ يَنْصُرُونَ) ﴿۸۷﴾ هم آلا رنی عذابن فوتقارورغه یا که عذاب لارنی بکولایتور که هیچ کم یاردمه ایته آلامز. ﴿۸۷﴾ (الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْحَابُوا) مگر توبه فیلسه لر کفرلری سوکنده وعمل لرنی صالح فیلسه لر (فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شکسز الله یارلقاغوجی در وشفقت فیلقوجی در ۸۸ (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ) عیسی وموسی غه ایهان کلتورگان سوکنده قرآن غه کافر بولغان کشیار (ثُمَّ أزدادُوا كُفْرًا) همان ده کفرلرنی آرندرسه لار محمد که انکارده دوام ایله (لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ) البته توبه لری قبول ایلماس (فَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ) ﴿۸۹﴾ بوکشی لرتوغری بولدان آزغان کافرلر در ۸۹ (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا) تحقیق ایمانسزلار، کفر حاللرنده اولوب کیتسه لر (فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلْءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ) آلا ردان قبول ایلماس اگرچه برتولسی آلتون بیرسه لرده گناه لری اوچون (أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) بو کافرلر که بیک ریختکوجی عذاب بولغوجی در (وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ﴿۹۰﴾ وهم آراغه یاردم ایتموجی ده بولماس ۹۰ (لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ) اوزکز سوگان مالکزدن صدقه بیرمایچه جنتنی نابا آلامز (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ) ﴿۹۱﴾ انفاق قیلغان نرسه لرکزنی شکسز الله تعالی بلگوجی در آخرنده خیر جزاء بیرور (روایت فیلندی عبدالله بن عمر بیک ماتور بر جاریه ساتوب آلوب غایت یاراتمده ایدی، آزاد قیلوب بر صحابه غه نکاح قیلوب بیردی. اول صحابه نك اول خانوندن بر بالاسی بولدی. عبدالله بن عمر شول بالانی کورگاچ قوچاقلاب «ای اوغل سن دن آناک ایسی کیلدر» دیوب ایته دور ایدی (بالاده یا عبدالله بن عمر آنامنی شول قدر یارانقاچ نه اوچون آزاد قیلوب کشی که بیردک؟ دیوب صورادی. عبدالله بن عمر ایندی الله تعالی (لن تنالوا البر حتى تنفقوا مما تحبون) دیو ایندرگاچ آزاد فیلم دیدی. ۹۱ (كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ) هر طعام حلال ایدی بنی اسرائیل که (إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ) مگر حضرت یعقوب، نوراۃ اینماسدن اول اوزینه حرام قیلغان نرسه لرکنه حلال توگل حرام ایدی یعقوب علیه السلام خسته بولقاچ اطباء ایندیلر: سین توهکنک ایتمدن هم سونندن صافلان دیدیلر. شونک اوچون اول شیلرنی یعقوب اوزینه حرام قیلدی. اما یهودلرنک گناهلرنک کوبلگی سببلی سوکننده کوب نرسه لر حرام قیلندی. یهودلر ایسه آلا بزنگ سببلی حرام بولمادی بلکه نوح زمانه سنده حرام بولغانلار دیو دعوا قیلدیلار. شونک اوچون یوقارغی آیت ایندی (قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا) آیت محمد کیتورکز نوراۃنی هم اوقوز

(ان كُنْتُمْ صَادِقِينَ) اگر دعوا کرده صادق بولسا كز بس يهود حيران قالدى توراقتى
 آلوب او قورغه فور قديلار. ۹۲ (فَمَنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ) بر من نسبت فيلسه اللهغه
 يالغان حكمنى (مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ) الله دن كتاب اينگان نك سو كنده (فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ❀
 اول كشيلر ظالم لردر. ۹۳ (قُلْ صَدَقَ اللَّهُ) ايت اى محمد الله صادق در (فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ
 اِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا) بس اباركز ابراهيم نك توغرى دينينه (وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ❀
 بولمادى ابراهيم مشكلردين بس اسرائيل ديننده هلال نرسه لرنى اوز هواكز برلن حرام
 قبلما كز. ۹۴ (ان اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ) تحقيق بنده لرگه عبادت او چون سالونغان اوى نك
 اولى (لِلَّذِي بَيَّكَّتْ) مكده گى اوى در يعنى كعبه شريفه در (مُبَارَكًا) بولغوچى در اول
 كعبه ده كوب بركات (وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ) ❀ عالم اهلينه توغرى بولنى كور ساتوچى
 شهادت كه آلوب بارغوچى در. ۹۵ (فيه آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ) بولغوچى در اول كعبه
 شريفه ده آچق علامتلا مثلا هجراسود كبرى رسول الله ايتكان «هجراسود جنت نك آق
 ياقونى در، آدم لرنك گناهلرى سببلى فارالدى» ديو (مَقَامُ اِبْرَاهِيمَ) اول علامت لردين
 برى حضرت ابراهيم نك آياق اورنلارى (وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا) بر كشى كعبه گه
 كرسه امين بولور. كعبه دن چقمايونچه اول كشى گه حكم يوروتك جائز بولماس
 مثلا بر كشى اوتروگه مستحق بولوب كعبه گه كرسه آنده اونروب بولميدر (وَلِلَّهِ عَلَى
 النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيلًا) قوئى يتكان كشى گه اللهغه عبادت او چون
 حج فيلماق لازمدر رسول الله خطبه سنده ايتدى: «اى جماعت قوئى يتكان كشى گه
 الله تعالى حج فرض فيلدى، فرض بولو بده فيلمايونچه اولسه اول كشى يهودى يا كه نصرانى،
 يا كه مجوسى علامتى برلن اولگوچيدر» ديدى چونكه الله تعالى لازم ايتكان فرضنى
 فيلمايونچه اولو ايمان سزاقى علامتى در (رسول الله ايتدى عجزه آشغكز چونكه چنان
 اولساكز معلوم توگل» ديو (وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللَّهَ عَنِّي عَنِ الْعَالَمِينَ) ❀ بر كشى حج نك
 فرضلغينه انكار فيلسه، ضررى اوز ندين باشقه هيچ كم گه بولماس. الله تعالى آنك عملندين
 بلكه بتون عالم دن مستغنى در هيچ آنك عملينه محتاج بولماس انكار فيلوچيىنى قاتى
 عذاب فيلغوچى در. ۹۶ (قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بايَاتِ اللَّهِ) اى محمد ايت اهل
 كتابه اى اهل كتاب نى او چون الله نك آيت لرينه انكار فيلاسز؟ (وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ
 مَا تَعْمَلُونَ) ❀ فيلغان اشلر كز گه الله شاهد در قيامت ده جزا بيرور. ۹۷ (قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ
 لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ هُنَّ اَهْنٌ) ايت محمد اى اهل كتاب نى او چون منع فيلاسز؟
 مؤمن لرنى الله بولندن (تَبَغُّوْهَا عَوْجًا) حالبو كه استرسز الله بولينه ضررى نى (وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ)

حال بوکه الله بولی توغری ایدیکنی اوزکز بلاسز (وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۹۷﴾ سز
 قیلغان اشلردن الله غافل توگل. هر نه فیلساکز جز اکزنی بیورور. ۹۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ) ای مؤمن لر اگر سز یهود نصاری
 سوز لرینه اطاعت فیلساکز (يُرِدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ ﴿۹۹﴾ بیک بلکز ایمانکز
 سوکنده آلا سزنی کفرگه فاینارورلار. ۹۹ (وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ
 آيَاتُ اللَّهِ) نچوک کافر بولاسز ای محمد امنی حال بوکه سزگه الله نك آیت لری او قولادر
 (وَفِيكُمْ رَسُولُهُ) وسزنك اچکزده الله نك رسولی باردر (وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ) برمن
 الله نك فرآینه بابوشسه (فَقَدْ هَدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ﴿۱۰۰﴾ اول کشی تحقیق توغری
 بولغه کونولور. ۱۰۰ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ) ای مؤمن لر اللهغه
 مخالفت دن کوچکز يتکان قدری صافلانکز، راست صافلانق ایلان (وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
 وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) اسلامدن باشقه حالده اولم ابرشامسون سزگا ۱۰۱ (وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ
 جَمِيعًا) بارچه کز الله نك بیینه یعنی فرآنغه بابوشکز (وَلَا تَفَرَّقُوا) فرآندن آیریلوب
 تارالوب کینماکز. علمالر ابتدیلر: دنیا اچنده گی کشیلر نك مثالی، تورلی حشرات
 برلن تولغان بر فیو کبیدرکه اول فیودن چقماق ممکن توگل مگر بر جب بارشوکار
 توتنوب قنه چقوق ممکن بس دنیاده شونك کبی تورلی بوزقلق وبدعت لر برلن تولغان
 شولاردن فوتلوب جنتکه کرمک ممکن توگل مگر فرآنغه توتنوب فنده. (وَأذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
 عَلَيْكُمْ) وبادکزده تونکز الله نك نعمت لرینی (إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً) بولدکز سز جاهلیت
 زماننده بربرکزگه دشمان (فَأَلْفَىٰ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ) بس کوکلکزگه الفت صادی الله تعالی
 اسلام ایلان (فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا) بس الله نك نعمتی سببلی دین فرنداشلری بولدکز
 بو آیت اوس برلن خزرچ اوچون ایندی آلا فرق یل دشمان بولشغانلار ایدی.
 رسول الله نی ایشتوب غائبانه مسلمان بولدیلار. سوکره دین فرداش بولوب دوست لاندیلار.
 (وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ) توشار بولدکز جاهلیت زمانه سنک جهنم یاری نك یافاسنه
 بیک آز فالغان حالده (فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا) بس الله تعالی سزنی اول جهنم دن اسلام حقنده
 فوتقاردی بس بوالوغ نعمتی یادکزده توتوب شکر فیلساکزلار! (كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
 آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ﴿۱۰۲﴾ اوشانداق آچیق بیان قیلور. الله تعالی دلیل لری سز آلا رنی
 فهم لب توغری بولغه کونلک اوچون. ۱۰۲ (وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ)
 بولسون سزنك آراکزده خیرگه دعوت قیلغوچی کسه لار (وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ)
 بیورسونلر بخشیق لار برلان خصوصاً قرآنغه توتونماق برلان (وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ)

نهی قیلسون لار نامشروع عمل لردن خصوصاً قرآن غه مخالفی سوزلار ایله عمل قیللمقدن. هر عصرده
 قرآن نك معنی سنی بلوب خلق غه قرآن معنی سنی اوگران کوجی عالم لرنك بولمائی فرض
 کفایه در. ناکه خلق قرآن نی آکلما اینچه آنداغی بیورلغان عمل لرنی اونوما سون دبدیلار
 (وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) بو امر معروف ونهی منکر قیلغان عالم لار آخرنده مقصود لربنه
 یتکوجی کمسنه لاردر. ۱۰۳ (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا) بولما کز اوزلربنه اینگان
 کتابنی ناشلاب نارالوب آیریلوب بنکان یهود ونصاری کبی (وَاخْتَفَوْا مِنْ بَعْدِ مَا
 جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ) اختلاف قیلدیلار یهود برلان نصاری اوزلربنه آچق معنالی کتاب
 کیلگان نك صوکنده. بس آلا کبی قرآن اوگرانهای هم قرآن برلان عمل قیلهای
 اوز آرا اختلاف قیلشور بولما کز (وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) بوالله نك کتابینه مخالفی
 عمل قیلغوجی کشی لارگه بیک فاطی والوغ عذاب بولور. ۱۰۴ (يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
 وُجُوهٌ) قیامت کوننده کوب بوزلار آق، وکوب بوزلر قارا بولور، یعنی قبردین قوبقانه
 عمل دفتر لری اوکنن بیرلگانده، ومیزانی آغر کیلگانده مؤمن لارنك بوزلری آق بولور
 اما شول اورن لارده کافر لارنك بوزلری قارا بولور (فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ
 أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ) اما بوزلری قارالغان کافر لارگه اینورلر «ابا کافر بولد کز می؟
 ایمان کز صوکنده» (فَدُّ وَقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) بس کفر کز سبیلی عذابنی
 تانوکز دیوب ۱۰۵ (وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ) اما بوزلری آق بولغان
 مؤمن لرالله نك رحمنی اچنده یعنی جنت ده درلر (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آلا اول جنت ده
 منگوفالورلر ۱۰۶ (تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ) بوقرآن الله تعالی نك آیات لربدر.
 او قورمزای محمد آلارنی حق اق اوزرنده (وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ) الله بنده لربنه
 ظلم نی اراده قیلماس. امرینه مخالفت قیلماسا کز عذاب قیلغوجی توگلدر. ۱۰۷ (وَلِلَّهِ مَا
 فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) برده، کوکده بولغان شی لرنك بار چه سی الله تعالی نك فایتار بولور (بِسِ
 وَاللَّهِ) اید گو عمل قیلماق لازم در. ۱۰۸ (كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ) بولد کز سزای
 امت محمد خلابق فایده سیننه چقارلغان جماعت نك خیرلوسی (تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ) بخش
 اش لار برلان بیوراسز (وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ) ویاراماغان بوزق اشلردن طیباسز
 (وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) واللغه ایمان کلنوره سز. بس امت دعواسنده بولغان هر بنده ده
 بوصفت لار نابلهماق لازم در (وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ) اگر اهل کتاب
 (یهود ونصاری) ایمان کلنوره سز لاری آلاغه البته خیر بولور ایدی (مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ)
 اهل کتاب اچنده مؤمن لارده باردر (عبدالله بن سلام وآنکا ایارگان لار کبی (وَأَشْكُرُ

هُمْ أَنْفَاسُقُونَ ❀ وکوبراگی فاسق وکافر لردر کعب ابن اشرف، ویولد اشلری کبی
 ۱۰۹ (لَنْ يَصْرُوَكُمْ الْأَدْيَى) صوغوش برلان اهل کتاب سزگه ضرر فیلماس مگر نل
 برلان اذا فیلور لار (وَأَنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُؤَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ) اگر سزنگ ایل، صوغوش فیلسه لار
 طانقتری یوفلقی سبیلی فاجار لار (ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ) ❀ وهیج یاردمچی ناباس لار هیج کم
 فائده ابنه الماز. ۱۱۰ (ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أَيْنَ مَا تُثْقَفُوا) فایده بولسه لرده آلا رغه
 حقارت لازم فیلندی مغلوب بولوچیلقی برل (الْأَجْبَلُ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلٌ مِنَ النَّاسِ) مگر
 اللهغه و آدم لمرگه عهد برل تورسه لر بو وقتده جزیه آنور اولتور لما زلر (وَبَأُوْ بِغَضَبِ
 مِنَ اللَّهِ) والله ننگ قیرین اوست لارینه آلدیلار (وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ) وفیلندی
 آلا رغه فقیر لک علامتی جزیه ننگ آرتماقندین فورقوب اوزلرین مسکین لر صورتده
 یورتورلر (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ) اوشبو حقارت لر الله ننگ آیت لرینه
 انکار لری اوچوندر (وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ) هیج برحق سز پیغمبر لرنی اولتورمک لری
 اوچوندر (ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) ❀ اشبو الله ننگ فهرنده فالماق لری معصیت لری
 سبیلی وتوغری یولدن چغوب کلتور لری سبیلی در. ۱۱۱ (لَيْسُوا سَوَاءً) اهل کتاب ننگ
 مؤمن لری برلان کافر لری بر نینگز توگل لردر (مَنْ آهَلُ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ) اهل
 کتابین باردر توغری یولده تورغوچی جماعت (يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ أَنْاءَ اللَّيْلِ) کبیج
 اچنده نمازده الله ننگ آیت لرینی اوقی لار (وَهُمْ يَسْجُدُونَ) وهم نماز اوقور لار الله رضاسی
 اوچون (يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ایمان کلتوره لر اللهغه و قیامت کونینه (وَيَاءُمُّونَ
 بِالْمَعْرُوفِ) بیوره لر قرآن برلان عمل فیلماق غه (وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ) وطیبالار
 قرآن غه انکار ایتودن (وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ) وایدگو عمل لرنی قیلورغه آشوغه لر
 (وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ) ❀ اوشبو اشلرنی فیلقان کشی لار جنتده صالح لار برلان برگه
 بولور لار ۱۱۲ (وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ) فیلقان ایدگو عمل لرینه آخرتده انکار
 قیلونماز بلکه خیر جزا بیرلور (رسول الله ایتدی: (الْبُرِّ لَا يُبْلَى وَلَا تُمْ لَا يُنْسَى) یعنی ایدگو
 عمل فانی بولماس، ویاوز عمل اونوتولماس (وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ) ❀ الله تعالی بلگوچی در
 تقوی کشی لار ننگ عمل لرین بس خیر لی ثواب بیرور. ۱۱۳ (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ
 عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا) الله ننگ عذابندین فوتولماق حقنده کافر لار ننگ
 بالالری مال لری هیج برشی برلان فایده بیرماس (وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) و بو کافر لر جهنم
 ایالریدر (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ❀ اول جهنمده آلا ر منگو فالغوچی لاردر. ۱۱۴ (مَثَلُ
 مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) کافر لار ننگ دنیا ده خلق فایده سینده صرف ایتسکلن

مال لرینک مثالی (كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صُورٌ) صالقون بیل کبی در (أَصَابَتْ حَرَّتٌ قَوْمَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ) ایرشور اول صالقون بیل ظالم قوم نك ایگونینه (فَأَهْلَكْتَهُ) بونور و تور اول ایگون نی . اول ایگون لار ندین ابالری فایده کورماس اوشانداق کافر لارده اولگاچ صرف قیلغان مال لر ندین فایده کورمازلار . (وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلُمُونَ) و ظلم قیلمادی الله آنلارغه . و لکن کفر لری برلان اوز اوز لرینه ظلم قیلدی لار . ۱۱۵ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةَ مَنْ دُونَكُمْ) ای مؤمن لار اوز کز دین باشقه نی یقین دوست ایتوب تونما کز فرآنغه مخالفت قیلغان کشی لار دن صافلان کز ! بوایت انصار حقنده ایندی آلا ر بهودلار برلان دوست لار ایدی . رسول الله ایندی : دوست ایرشول : دوست لغی دین او چون بولور بس دوست لار کز بخشی کمسه لار بولسون . بوتوغر وده شعر ایتولدی : « عن المرء لا تستل وابصر قرینه = فکل قرین بالمقارن یقتدی » ایرنک نیندی لگون اوز ندن صوراما دوستینه قارا چونکه کشی ایداشینه ایاروب اش قیلدر دیمکدر . (لَا يَأْتُونَكُمْ خَبْرًا) قصورلق قیلماس اول مخالفی لر دین کز گه بوز و فلق سالورغه ترشودن . سز نك دین کزنی بوز وده کامل اجتهاد لرون صرف اینار لر (وَدُوا مَا عَمْتُمْ) و آلا ر سز نك گناه لی بولما فکزنی نلا ر لار (قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ) آغز لر ندین آچیغ سوز لر ظاهر بولور . رسول الله ایندی : محمد پیغمبر تو گل دیمک لری کبی . دیو (وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ) و کوکر کلرنده باشر گان دشمان لری بیگرک الوغ . بس اوز کز نك ضرر کزغه طرشوچی لارغه بخشی لری برلان قاتوشماق دین بیک صافلان کز (قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ أَنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ) تحقیق آچیق ایتوب بیان قیلدی اول دشمان لار کز نك علامت لارین ا گر تصدیق ایتوب صافلان سا کز آلا ر نك ایمان لری لار ندین فونولا آلور سز . ۱۱۶ (هَاءُنْتُمْ أَولَاءُ تُحِبُّونَهُمْ) اگاه بول کز ای مؤمن لار نچوک محبت قیلاسز اول مخالفی کافر و منافق و مبتدع لارغه (وَلَا يُحِبُّونَكُمْ) حال بوکه آلا ر سزنی برده یاران می لار (وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ) سز ایمان کلنور سز الله دن اینگان کتاب لر نك بار چه سینه (وَإِذَا لَقُواكُمْ قَالُوا آمِنًا) آلا ر سزنی کورسه لار اینور لار بزده ایمان کینوردک دیوب (وَإِذَا خَلَوْا) چان خلوة اورنغه کیلسه لار (عَصُوا عَلَيْكُمْ) الا نامل من الغیظ) سز گاه آچولار ندین بارماق لارنی تشلار لار (قُلْ مُؤْتُوا بِغَيْظِكُمْ) ایت محمد آچو کز برلان اولار سز (إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بَدَاتُ الصُّورِ) شکسز الله تعالی بلگوچی در کوکل لرده گی نرسه لری بس مؤمن لار گاه کوکل ده صافلان دشمان لک کز او چون جزا نور سز . ۱۱۷ (إِنَّ تَمَسَّسْتُمْ حَسَمَةً تَسْوَهُمْ) ای مؤمن لار ا کرده سز گاه بر اید گولک ایرشسه مثلا صوغش ده جیگو

كى فارقىلادر اول كافر لار نك بوز لارين (وَإِنْ تُصَبِّحُ سَيِّئَةً) ا گر ايرش سه سز گه بر ياوز
 اش (يَفْرَحُوا بِهَا) شادلانالار اول ياوز اش نك سز گا ايرشكانى اوچون (وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا)
 ا گر خدا امرينه صبر فيلوب معصيت لاردن ساقلانسا كز (لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا)
 ضرر بيرماس سز گا آلار نك دشمان لق لارى هيچ نرسه بر لاندن (إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ❀
 شكسز الله تعالى اول كافر لار نك قىلغان اشنى بىلگوجيدر . ۱۱۸ (وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ)
 اهل بيت كدين نوروب چققان وقتكده اى محمد (تَبَوَّءَ الْمُؤْمِنِينَ) حاضر قىلارسن مؤمن لارنى
 (مَقَاعِدَ لِلْقَالِ) صوغش اورن لارينه يعنى اهد صوغشى كوننده (وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ❀
 الله ايشتكوچى درسنگ دعا كنى و بىلگوجيدر كافر لار نك اشينى ۱۱۹ (إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ
 مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا) سزدن ايكى طائفه قورقوب صوغشدين كبرى فاي تورغه كلاديلر
 (وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا) الله تعالى آلارنى صافلاغوچى در بس الله كوكل لارينه ثباة بيردى فايتماديلر
 (وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ) ❀ مؤمن لر الله تعالى گه گنه توكل قىلسونلار . الله نك
 يار دمين بلوب شكر قىلسون لر . بو آيت اينوگه سبب: رسول الله اهد صوغشنده منك
 كشى ايله مدينه دين چقدى اما عبدالله ابن ابى سلول اوچ يوز منافق برلن كبرى
 فايتمدبلار . عسكر آز فالغاچ مؤمن لردن بنو الحارث برلن بنو سلمه ديگان ايكى طائفه
 قورقوب فاي تورغه كلاديلر . كوكللارينه الله ثبات بيرگاندين ثابت بولدبلار فايتماديلر
 (وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِيَدِهِ) الله تعالى بدر صوغشى كوننده نصرت بيردى (وَأَنْتُمْ أَدْلَةٌ)
 سز لر آز ايدكز (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ❀ شايد شكر قىلور سز . ۱۲۰ (إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ)
 ياردم بيردى الله تعالى مؤمن لر گه ايتكان وقتكده (إِنَّ يَكْفِيكُمْ أَنْ يُمَدِّكُمْ رَبُّكُمْ) ايا
 كافى ايماسى؟ ربكز نك مدد بيرماكى (بِثَلَاثَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ) ❀ كوكدن
 ايندراش اوچ مك فرشته ايله ۱۲۱ (بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا) بلى ا گر صبر قىلسا كز
 و پيغمبر گه مخالفت دن قورقسا كز (وَيَأْتُواكُمْ مِنْ قَوْرِهِمْ هَذَا) شول ساعت لرده
 دشمانلار كز كىلوب چقسه (يُمَدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ) مدد بيرور
 الله تعالى بش مك فرشته ايله (مُسَوِّمِينَ) ❀ علامت لشمش اول فرشته لر آق ماكلابلى
 آطلار ايله (وَجَاهِلِ الْيَنْكُ قَوِيرِ قَلْرِى آرلرندين سالونماق ايله ۱۲۲ (وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا
 بُرْءَىٰ لَكُمْ) اول مددى سونچ اوچون قىلدى الله تعالى (وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ) و كوكل لر كز
 طنج لق تابسون اوچون اول مدد ايله (وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) ياردم
 كوبلك برلن بولماس . مگر عزيز حكيم الله طرفندين اولور . ۱۲۳ (لِيَقْطَعَ طَرَفًا
 مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا) فرشته لر برلن ياردم ايتدى، كافرلردن بر جماعت كه قضا جزا قىلور

اوچون (أَوْيَكَّبْتَهُمْ) مغلوب قیلور اوچون اول کافرلرنی (فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ) اگر مغلوب بولسه لار حسرنده فایتورلار دیو، اوشبو کونده کفارنک یتمش باطرلارین اولتروب یتمشنی اسبرگه آلدیلار. سورة انفالده بدر صوغشی تفصیلا باز یلاچق دز. ۱۲۴ (لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ) ای محمد هیچ بر اشد سکا اختیار بوندر. (چونکه رسول الله نك نشنی صندر دیلار احد صوغشده شول وقت رسول الله کافرلارغه بددعا قیلورغه نصد قیلدی. الله تعالی شونی نپی قیلدی (أَوْيَتُوبَ عَلَيْهِمْ) یا که توبه قیلورلار الله تعالی آلارنک توبه لرینی قبول قیلور (أَوْيَعَذِّبُهُمْ فَأَنْهَمُ ظَالِمُونَ) یا که توبه قیلماسه لار الله آلارنی عذاب قیلور ظالم بولمق لاری سبیلی بس رسول الله لعنت قیلما دی. ونچمه کافرلار مونک صوکنده مسلمان بولدیلر. ۱۲۵ (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) برده وکوکده گی نرسه لار بارجه سی الله نك مخلوق لاریدر (يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ) نلاگان کشی فی بارلار و مسلمان قیلور (وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ) وتلا گاینی کفرده فالرروب عذاب قیلور (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) الله بارلغاوچی و شفقت قیلغوچی. ۱۲۶ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا) ای مؤمن لار ربا آشاماگز (أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً) آرتدرماق اوستینه آرتدرماق ایله. یعنی جاهلیتده بر شیئی معلوم مدت ایله ساتارلار ایدی چان مدتی نولسه دخی مهلت بیروب حق آرتدرماق ایله آز نرسه گه کوب مال آلورلار ایدی. بولارنی الله حرام قیلدی (وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) الله دن فورفکز، جهنم دن فوتولورسز ۱۲۷ (وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ) خصوصاً کافرلرگه حاضرلنش اوطدن صافلانکز (وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) واطاعت قیلوکز الله ورسولنک سوزینه شفقت قیلنورسز لارگه ۱۲۸ (وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ) و آشفکز ایند گو عملرگه. شول سبیلی الله نك مغفرتی بولور سز لارگه (وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ) و آشفکز جنت که کرورگه اول جنت نك کیکلگی بر وکوک لر قدر بدر. (أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ) حاضرلندی اول جنت لار الله دن فورقوب حرام لاردن صافلانغان کشیلارگه. ۱۲۹ (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ) انفاق قیلور اول تقوا کشیلار کیکلک هم طارلق حاللرنده (وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظِ) آبیغ لارون بونار (وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ) عفو قیلورلار، اگرچه اوچ آلورغه قادر بولسه لارده. رسول الله ایندی: بر کشی اوچ آلماسه، الله تعالی اول کشیگه حورالعین بیورور و بر کشی ظالم نك ظلمنی عفو ایتسه الله تعالی اول کشینک عزتنی زیاده قیلور دیو. (وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) ایند گو عمل قیلغان کشیلارنی الله تعالی سوبکی قیلور. ۱۳۰ (وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً) برجماعت فاحش اش قیلسه لار

مثلا زنا و باشقه لار كىبى (اَوْظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ) ياكه اوزلرينه ظلم قىلسه لار (ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا لَذُنُوبِهِمْ) شول وقت الله نى يادلرينه كلتروب استغفار قىلسه لار يعنى تل لرى برلان
ايتوب كوكل لرى برلان اوكونسه لار (وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ ذُنُوبَ الْإِنْسَانِ) الله دن باشقه ذات
آلارنك گناه لرين بارلاماز (وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا) وقيلغان فاحش عمل لرينه مداومت
قىلماس لار (وَهُمْ يَعْلَمُونَ) و كامل بلسه لار الله دن باشقه ياردچى يوق ديوب ۱۳۱
(أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ) بو كسه لارنك جزاسى الله دن مغفوره در (وَجَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) و جنت لاردر آغار اول جنت لارنك آسنددين بلغالار (خَالِدِينَ فِيهَا)
منگو فالورلار اول جنت لارده (وَنِعَمَ أَجْرًا لِّلْعَامِلِينَ) نى خوشدر توبه عملينى قىلغو چيلار
نك اجرى ۱۳۲ (قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ) تحقيق اوندى سزدن بورونقى امتلرگه
طريق لار يعنى هر امت كه بر شريعت يولى بولوب اوندى (فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ) بس
قرآن اونكز (فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ) اعتبار كوز كز ايله فارا كز
قرآنى نچوك بولغاندر كتابلرنى بالغانغه توتقوچى لار نك حالى. بس قرآن اوقوب فهم لسه كز
بلورسز: پيغمبر لار گايبنرگان كتابقه اوشاننا وچى لار نك ملاكت لرون وقرآن معنى سند-
بن غافل بولسه كز يوروسز حيوان كىبى هيچ نر سه آكلما ينجه. (هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ) بو قرآن نو
غرى بولنى خلايق غه كامل بيان قىلغوچى در. (وَهَدَىٰ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ) و نوغرى بولغه
كوندر گوچى در و جهنم دن فوتقارغوچى در. الله دن فورقه تورغان كشى لار قرآن نك جهنم و آنداغى
عذاب لاردان فورقونوى ايله فائده لنگوچى لاردر (وَلَا تَهِنُوا) ضعيف لانا كز فورقوا كز
دشماندين (وَلَا تَحْزَنُوا) حسرت تونما كز احد صوغشنده بلا فضاكور مككز اوچون
(وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ) عاقبت سز لار غالب بولورسز (إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) اگر الله نك كلامنى
نصديق ايتسا كز بو آيت اهدده گى جيگولمش مسلمان لارغه سونج برلان خبر بيره در.
يعنى فاجما كز آز بولسا كزده جيگارسز نته كه بدر كونك غالب بولد كز.
اما احد قصه سى. صحابه لار مشركلرنى جيگگاج مشركلرنك باشلف ابوسفيان
بن حرب كروانى برلان مكه گه فاي توب كيندى. باشقه مشركلر بارده فاجديلار
عكرمه و باشقه مشركلر ابوسفيانغه كيلوب شكايه قىلديلار. بالالرمزدن مال لرمزدن
آبريلوب حقارتده فالديق ديو. ابوسفيان آلا رغه كوب مال بيروب ايتديكه محمد سز نك
كوب بحشى لار كزنى اوتوردى. بو مال برلان محمد كه فارسى صوغشورغه حاضر لنگز ديدى
بس قريش اوچ ماك كشى ايلان مدينه گه بارورغه چقديلار. ابوسفيان ده آلا برلان برگه
چقدى. هم بار چه سى جماعت و بالالرينى ده آلوب چقديلار. رسول الله بومالنى ايشنوب

صحابه لارغه ايتدی . « بوکون توشمه کوردمکه فلچم نڭ بر چپتی کیتولگان البته بو
بر قایغوردر » دیوودخی « بوغاز لانغان صغرلار کوردمکه البته صحابه لارم اوتریل چک .
دخی کوردم : قولمنی برکوبه گاصالورمن ، بومدینه در . بس مشورت بیرگز ! اول
عسکرگه فارشی چقماق مصاحت می ؟ عبدالله بن ابی بن سلول دیکان منافق چقماویاغنی
قوتلدی (وایتدی یار رسول الله بزمینه دن چقساق ضرر کورمی فالغانمز یوق چقمایق
دیدى . امام سلیمان لار ایتدیلار : یار رسول الله دشمان لار بزنی ضعیف دیو بله ماسون لار چقمایق
دیوشدیلار . کوب مشاوره سوکنده رسول الله اوینه کروب صوغوش کیوم لارین
کیوب چقدیده ایتدی هیچ پیغمبرگه لایق توگل صوغوش کیوم لاری کیوبینه
سالوب ناشلامق سوکره اهدتاوینه نابا کیندی . عبدالله ابن ابی سلول انکار قیلوب کیری
فایتنا باشلادی . آنڭ ایله اوچ بوز کشی فایتدیلر . یدی یوز عسکر فالدی . صحابه لار شول
عسکر ایله اهدده شعب دیکان بیرگه کیلوب توشدیلر . رسول الله صحابه لارغه اوق آتارغه
بیوردی . آرالارنده پتمش کشی اوق آتارغه بیک اوستنلار ایدی . بس رسول الله آرفاسنی
اهدکه بیروب مشرکلرگه یقین کیلوب صوغوش باشلادیلار رسول الله ایتدی : آتکز
اور نکز دن کوچمه گز دیو . شول وقت حضرت علی وسعد بن وقاص مشرکلر برلان غایت
فاتی صوغوش قیلدیلار . حنی حضرت علی نڭ فلچی ضعیف لاندی سعد بن وقاص غه
رسول الله ایتدی : یاسعد آتغل آتام آتام سکا فدا بولسون دیدی . بس مشرکلردن
کوب جماعتنی اوتوردیلر حاصل مسلمان لار مشرکلرنی چیکدیلار . سوکره صحابه لار
مالغه قزغوب مال آلورغه کرشدیلار . رسوالله فوز غالمائز دیکان صحابه لار نڭ
باطر لر یه بوهالنی کورب اورن لار ندین کیندیلار . عبدالله بن جبیر ایتدی ای جماعت
رسول الله کوچماسکا ایتدی کوچمیک همان آتایق دیو . لکن آنکا فارامادیلر مشرکلر
فاچوب بتکان دیب مالغه یوکوردیلر . عبدالله بن جبیر سکز کشی برلان اورننه ثابت بولندی
شول وقت رسول الله نڭ شوزنی طکلامادقلری اوچون مشرکلر مسلمان لارغه غالب بولدیلار
مشرکلردن ایکی یوز ایلی آطلی عسکر ایله خالد بن ولید شعب طرفندین صحابه لار نڭ آرت
لار ندین کیلوب چقدی . ثابت بولغان سکز کشی لارنی شهید قیلدیلار . بوهالنی کورگاچ
بارچه صحابه قورقوب فاچدیلار شول وقت مشرکلر رسول الله نی چلقاب آلدیلار . حضرت
مصعب و حضرت زید رسول الله نی صاقلاب جان لار ندین آیرلیدیلار . و مشرکلر رسول الله نڭ مبارک
تش لارنی بیروب صندر دیلار مصعبنی اوترگان کافر ، ظن قیلدیکه رسول الله نی اوتوردم
دیوب . شو نڭ اوچون بیک فاطمی تاوش برلان محمدنی اوتر دوم دیوب قچقدی . بوخبر

عسکر آراسینه بيك تيزتارالدى . مشركلر شادلاندىلار . صحابه لار حيران قالدىلار . شول وقت كعب بن مالك رسول اللهنى كورب اى مسلمان لار اوشبور رسول الله در اولمگان ديبوب قچردى . رسول الله آنكا ابتدى تيك تور قچر ماديو . صحابه لار رسول اللهنى سلامت كور كچاچ جبولدىلار . رسول اللهده قاچرينه آنلاندى . فلچنى ذوالفقارينى قولينه آلدى مشركلرگه حمل قىلدى . صحابه لار ياردم قىلدىلار . ينه الله مشركلرى مغلوب قىلدى . بوصوغشده صحابه لار دن يتمش كشى ، مشركلر دن اون نوفز كشى اولدى . و جراحتلى كشى لار كوب بولدى . شول سببلى الله تعالى ايندى : (اِنْ يَهَسْكُمْ قَرْحٌ) اى صحابه لار سزگا جراحت اير شسه (فَقَدَمَسَ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ) مشركلار قومينه ده اوشانداق جراحت ايرشكان (وَتِلْكَ الْآيَاتُ نُدَاوِلْهَا بَيْنَ النَّاسِ) بودنيا كونينى ايلاندىره مزدنيا خلقى آراسنده يعنى بركون فائده كزغه و بركون ضرر كزغه (وَيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا) بعض كوننى ضرر كزغه قىلادور الله تعالى ، اظهار قىلور اوچون راست مؤمن لارى ، هم راست مؤمن لار اهد صوغشنده ظاهر بولدىلر . چونكه منافق لار فاچدىلار اما مؤمن لار آنتق چيك كه قدرى صوغشدىلر . (وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ) سز دن شهيدلر قىلور اوچون اهد كونده كافر لارنك غالب بولماق شهيد بولاچق كشى لارنك شهيد بولاچق لارى اوچون ايدى . (وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) الله تعالى ظالم لارنى دوست كورمز . ۱۳۳ (وَيَلْمِخَصَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا) والله تعالى مؤمن لارنك گناه لارنى پاك قىلماق اوچون (وَيَمْحَقُ الْكَافِرِينَ) وكافر لارنى هلاك قىلماق اوچوندر بوهر تقدير اهد كوننده صحابه لارنك جيگولما كلرى اوزلرينه مصالحت اوچون ايكان . صحابه لار فايغور غاچ الله تعالى ايندى : (اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ) ايا حساب قىلاسز مو جنت كه كرمكزنى (وَلَمَّا يَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ) سزاردن صوغش قىلغان لارنى اظهار قىلمايو نچه (وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ) وصوغش نه صبر قىلغان لارنى اظهار قىلمايو نچه يعنى هېچ مشقت سز جنت كه كرمكىن تلابسزمو ؟ ۱۳۴ (وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُ) شهيد بولوب اولمگنى اوزكز آرزو قىلدكز اول اولمگه يولقماس دن لك . يعنى بدر صوغشنده غى شهيدلار گه كوب كرامت لار بارلغنى ايشوتكچ صحابه لار «بارب بزگه ده شوي» شهيد بولماقنى نصيب اينكل «ديگان لر ايدى . (فَقَدَرَا يَتَّوُّهُ) وَانْتُمْ تَنْظُرُونَ) ايمدى تحقيق اوزكز نل گان اولمى كوردكز اهد صوغشنده كوزلر كز ايلان فاراب (وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُولٌ) محمد الله نك ايلچى سدر (فَذَرَا خَلَّتْ مِنْ قَبْلِ الرَّسُولِ) محمد دن اول نچه رسول لر اوندى (بارچه سى بلا قضاء كورب اوندى . سزگنه توگل (اَفَاَنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ اَنْقَلَبْتُمْ عَلٰى اَعْقَابِكُمْ) اگر محمد اولسه وياكه اوتر اولسه آرتلار كزغه

ایلانه موسز؟ یعنی ایسکی دین کزگه فایتنا سزمو؟ (وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ) بر من او لگی
 دینینه فایتسه (فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا) اللهغه هیچ ضرر قیلا آلام ضرری اوزینه بولور
 (وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ) اسلامغه شکر قیلوب صوغش قیلغوجی لارغه الله تعالی
 تیز جزا بیرور. ۱۳۵ (وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ) هیچ نفس که اجل دن او ل اولمک جائز
 بولماز (إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُّوجَّلاً) مگر الله نك اذنی ایله لوح المحفوظده بایلمش اجل برلان
 اولور. (وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا) بر کسی آخرت عملی برابرینه دنیا فائده سنی
 نلاسه اول من گه دنیایی بیرور مز آخرت ده نصب بولماس (وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا)
 بر من قیلغان عملندین آخرت ثوابنی نلاسه بیرور مز آخرت نی یعنی آخرت درجه سنی
 (وَسَيَجْزِي الشَّاكِرِينَ) ایمان واسلام نعمت لارینه شکر قیلوب الله رضاسی او چون
 عمل قیلغوجی لارغه خیر جزالر بیرور مز. ۱۳۶ (وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ) ونیچه پیغمبرلر
 (قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ) مؤمن لردن کوب جماعت اول پیغمبرلر برلان صوغش قه
 چقدیلر (فَمَا وَهَنُوا) پیغمبرلری اولگاج اول مؤمن لار عاجز لنمادیلار وقور قما دیلر
 (لَمَّا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) الله بولنده آلا رغه ایرشکان بلا وقتنه سبیلی (وَمَا ضَعُفُوا)
 واوزلر بن کافر لر گه ضعیف کورساتمادیلر (وَمَا اسْتَكْبَرُوا) دشمن لارینه توبانچیلکده
 قیلمادیلر (بلکه پیغمبر لری بولنده صبرلق قیلدیلار) (وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ) الله بولنده
 صبر قیلغوجی لارنی اوزینه دوست کورر صحابه لار سزهم صبر قیلو کز گر چه پیغمبر کز
 اولسه ده ثابت اولوب کفار برلان صوغش قیلو کز او لگی امت لر کبی سزده کافر لردن
 اوز کزگه ضرر تیدر تما کز. ۱۳۷ (وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ) پیغمبر لری اولترو لگانه او لگی
 امت لرنك سوزی بولمادی (إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا) مگر ایندیلر یارب
 گناه لر مزی بارلقاغل (وَأَسْرَفْنَا فِي أَمْرِنَا) واشلر مزده اسرافلر مزی بارلقاغل آلا ر برابرینه
 بزنی عذاب ایتمه (وَتَبَّتْ أَعْدَامُنَا) و صوغش وقتنده آیافلر مزی محکم قیل (وَأَنْصَرْنَا
 عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) کافر لر خصوصنده بر گه یاردم بیر. ۱۳۸ (فَاتَيْمَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا)
 بس بیردی الله تعالی آلا رغه دنیا ثوابنی یعنی نصرت تابدیلر و غنیمت آلدیلار
 (وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ) و بیردی آخرتده بولاچق کور کام ثوابنی یعنی جنتنی (وَاللَّهُ
 يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) پیغمبر لر بولنده ثابت اولوب ایند گو عمل قیلغوجی لارنی الله اوزینه
 دوست و سوبکی کورر. ۱۳۹ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا) ای
 مؤمن لار اگر سز اطاعت قیلسه کز کافر لر گه (يُرُدُّكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ) کبرو آرتو کزغه
 فایتارور لر یعنی عیاذ الله کافر لککه فایتارور لار (فَتَنَقَّلُوا خَاسِرِينَ) بس فایتور سز

کفرگه ملاک بولوب. ۱۴۰ (بَلِ اللّٰهِ مَوْلٰیكُمُ) بلکه دنیا آخرت سزگه یاردم بیرگوچی
الله تعالی در (وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ) اول الله تعالی کامل یاردم بیروچی لاردن در بس الله غه
اطاعت فیلکز. ۱۴۱ (سَنَلْقٰی فِی قُلُوْبِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا الرَّعْبَ) صالورمز کافر لارنک
کوکلینه فور فونی (چونکه احد کونده مؤمن لار ضعیف لانگاج الله تعالی کافر لار کوکلینه
فور فوصالیدی. بس مکه گه کبری فاجدیلمر (بِمَا اَشْرَكُوْا بِاللّٰهِ) الله تعالی گه شرک لری سبیلی
(مَا تُمْ یَنْزَلُ بِهِ سُلْطٰنًا) الله تعالی مشرک لرگه، شرک فیلونک درست لگی حقنده هیچ دلیل
ایندرمگان کویگه (وَمَا وِیْهِمُ النَّارُ) اول مشرک لرنک اورن لری او طدر (وَبِمَسِّ مَثْوٰی
الظّٰلِمِیْنَ) نی قباحت در ظالم لرنک اورنی ۱۴۲ (وَلَقَدْ صَدَقَکُمُ اللّٰهُ وَعَدَهُ) تحقیق
الله تعالی سزگه ویرگان وعده سنده راست توردی (اِذْ تَحْسَبُوْنَهُمْ بٰذَنَہ) اوتوردکز کوب
کافرنی الله نک اذنی برلان (حَتّٰی اِذَا فَشَلْتُمْ وَتَنٰزَعْتُمْ فِی الْاَمْرِ) ناکه سزچان فور فکذر.
نزاع فیلوشدکز صوغش امرنده (وَعَصِیْتُمْ) وپیغمبر سوزینه مخالفت فیلدکز (مَنْ بَعْدَ
مَا اَرٰکُمْ مَا تُحِبُّوْنَ) الله اوزکز تلاگان اشنی سزگه کورساتکان سوکنده یعنی دشمن غه
نصرتنی کورگان سوکنده مخالفت فیلدکز (مِنْکُمْ مَنْ یُرِیْدُ الدُّنْیَا) باردر سزدن دنیا
مالنی تله گان کشی لار (وَمِنْکُمْ مَنْ یُرِیْدُ الْاٰخِرَةَ) وسزلاردن باردر آخرتنی تله گان
کشی لار (ثُمَّ صَرَفْکُمْ عَنْهُمْ) بوگناه لرنکز سوکنده الله تعالی سزنی کافر لارگه فارشی غالب
بولودن دونردی. بلکه کافر لار غالب بولدی (لِیَمْتَلِیْکُمْ) بو اشنی فیلدی الله تعالی سزدن
ثابت کشی لارنی اظهار فیلور اوچون (وَلَقَدْ عَفَا عَنْکُمْ) تحقیق الله عفو فیلدی سزلرنی
بارچه کزنی اوتورمدی (وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَلَی الْمُؤْمِنِیْنَ) الله فضل و کرم ایاسی در مؤمن لرگه
۱۴۳ (اِذْ تُصْعِدُوْنَ) سزلار فاجاسز طاوغه. رسول الله اولدی دیگان تاوش بولغاج صحابه لار
هیچ کم سوزینه التفات سز طاوغه فاجا باشلا دیلمر (وَلَا تَلُوْنَ عَلٰی اَحَدٍ) و بربر کزدن یاردم
ایله ثابت بولوب نورما سز (وَالرَّسُوْلُ یَدْعُوْکُمْ فِیْ اٰخِرِکُمْ) رسول الله آرنگزدن
چاقروب تورادر. یعنی رسول الله ندا فیلدی یامعشر المسلمین فاجما کزمن رسول الله دیدی.
بس فارامادکز فاجدکز (فَاْتٰبْکُمْ غَمًّا بَغْمًا) بس الله سزنی جزاء فیلدی فایغو اوستینه فایغو
برلان (لِکَیْلًا تَحْزَنُوْا عَلٰی مَا فَاْتَاکُمْ) سزلار حسرت نوتماسون لر اوچون دیو آلدکزدن
اوتنکان غنیمت لر اوچون (وَلَا مَا اَصَابْکُمْ) دخی سزگه ایرشکان فتنه لراوچون. یعنی
فایغو سبیلی بو فتنه لرنی اونوتسون لر ایچون دیو (وَاللّٰهُ خَبِیْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ) سز فیلغان
اشلردن الله تعالی خبر داردر جزاء فیلور. ۱۴۴ (ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَیْکُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اٰمَنَةً نُّعَاسًا)
وبو فایغو سوکنده ایندردی الله تعالی سزگه تنچلیق ایله اویقونی (یَغْشٰی طَآئِفَةً مِنْکُمْ) غالب

بولور اول اویقو سز لر دن بر طائفه گه یعنی خالص مؤمن لر گه اویقو غالب بولوب بوفلا دیلرده
 کوکل لرنده گی فایقولری بتدی (وَ طَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ) وایکنچی طائفه اوز لرین اوز لری
 حسرتکا صالدیلار (يُظُنُّونَ بِاللَّهِ ذَيْرَ الْحَقِّ) ظن فیلور اللهغه باطل ظن نی (ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةُ)
 جاهل لر ظنی کبی (يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ) اینور لر بزگه نصرت اش لر ندین
 هیچ نرسه بوق دیو (قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ) ایت ای محمد تحقیق بار چه اش الله دین اللهغه
 تابش رکز (يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ) باشور الار کوکل لرنده (مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ) سکا آچماغان
 ظن لر نی (يَقُولُونَ لَوْ كَان لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ) اینه لار آلا بزگه نصرت دین بر نرسه
 بولسه ایدی (مَا قُتِلْنَا هُنَا) بواورنده اوتر لماس ایدک دیو (قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ) ایت
 محمد آلا رغه ا گر اویلر کزده اولسه کزده (لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ الْبَيْتُ سَوْرًا لَوْ بَدَأَ
 اولمک بز لان تقدیر یور گان کمسه لر (إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ) اوز لرینک اوله چک اورن لرینه
 اول اورنغه چقه ماسه لرده الله نک قضاسی یورور ایدی (وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ)
 بواش لار نی قیلدی سزگه الله کوکل لر کز دا گی بوزق گمان لر کز نی آچمق اوچون نته که
 نفاق لری ظاهر بولدی. بعض مؤمن لر نک فور قافل لری ظاهر بولدی (وَلِيَمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ)
 وکوکل کز دا گی ظن لار نی ظاهر فیلوب عفو فیلور اوچون. الله نک هر اشی حکمت دن
 خالی بولماس. (وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) الله تعالی کوکره کرده گی نرسه لر نی ده بلگوچی در
 ۱۴۵ (إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ) سز لر دن قاچقان کشی لار ایکی عسکر
 یولقان زمانده (یعنی مشرک بر له مسلمان جماعتی فارشی کیلگان زمانده) (إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
 الشَّيْطَانُ) تحقیق زلت که توشوردی اول مسلمان لر نی شیطان (بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا) اوز لرینک
 کسب اینکان بعض خطا اش لری سببلی (وَلَقَدْ عَفَى اللَّهُ عَنْهُمْ) تحقیق عفو قیلدی الله آلا ر دین
 (إِنَّ اللَّهَ فَظُّورٌ رَحِيمٌ) شکسز الله یار لقاغوچی ومهر بانلق فیلغوچی در. ۱۴۶ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا) ای مؤمن لر کافر لار کبی بولما کز (وَقَالُوا لَاخْوَانُهُمْ
 ایتور لار اول کافر لار منافق قرداش لرینه (إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ) قاچان سیر اینوچی
 مسافر لار اولسه لار شول سفر لرنده (أَوْ كَانُوا غُرًّا) یا که غازی بولوب شول غز لرنده اولسه لار
 (لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا) ا گر بز نک یا نمزده بولسه لر ایدی اولماس لار ایدی سفر لر نک (وَمَا قُتِلُوا) هم
 غز لر نک اوتر لماس لار ایدی دیو (لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ) اول منافق لار نک قلب لرینه
 حسرت صالور اوچون الله تعالی کافر لر دن بوسوزنی ایشوندردی (وَاللَّهُ يُخَيِّبُ وَيُمِيتُ) حقیقتک
 الله تعالی اوترور وترگزور بس بار چه سی الله تقدیری ایلدر (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ)
 الله تعالی سز نک بار چه عملکزنی کورگوچی در بس تقدیر دن هیچ فونولمق ممکن

تو گلد. ۱۴۸ (وَلَنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمٌ) اگر الله بولنده اوتور لسه کز باکه اولسه کز (لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ) البته مغفرة بولور الله تعالی دن (وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مَّا يَجْمَعُونَ) الله تعالی دن رحمت خیردر سز جیفان دنیا مالندین. آکلا سا کز لا ای منافق لار. (وَلَنْ مِّمَّ أَوْ قُتِلْتُمْ) اگر اولسه کز باکه صوغش ده اولتور لسه کز (لَا إِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ) البته الله حضورینه بارور سز عمل کز گه موافق جزاء قبلنور ۱۴۸ (فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ) الله نك رحمتی سببلی امنکاشفت لی بولسن ای محمد (وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ) اگر بولساك ایدی فاطی نل وفرانغو کوکل لی (لَا أَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ) البته فاجار لر ایدی سنك تیره باغکدین (فَاعْفُ عَنْهُمْ) بس کچکل آنلار نك غطاسنی (وَأَسْتَغْفِرْ لَهُمْ) آلا ر او چون الله دن مغفرة استه گل (وَسَآوَرُهُمْ فِي الْأَمْرِ) چان براشنی تلاسا کز آلا رغه مشاوره قبل چونکه مشوره برلان اش قبلونسه دوستلق ظاهر بولور. رسول الله ایندی : «مشوره برلان اش قبلسه هیچ بنده محروم اولماس هیچ بنده ظفر ناباس اوز عقلی برلان کفایت قبلسه» دیو. (فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ) چان اشکافصد قیلساك الله غه توکل قیلغل مشور نکه اوشانوب غافل بولماغل (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ) شک سز الله تعالی توکل لی کشی لارنی یارانور ۱۴۹ (إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ) الله تعالی اگر سز گه نصرت و یاردم قبلسه سز گه غالب بولوچی بولماز (وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ) اگر سزنی مغلوب قبلسه (فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ) مغلوب بولغان کز صوکنده سز گه کم یاردم بیرو ر البته الله تعالی گنه (وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ) اشار نك اوستون بولووینی مؤمن لر الله تعالی گه تابشرسون لر بس یاردم الله تعالی دن تابار لار ۱۵۰ (وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَغْلُ) و جائز بولماس هیچ پیغه بر گه غنیمت مالینه خیانت ایتمک یعنی احد کوننده صحابه لار مال آلدیلر، ظن قیلدیلر که اوزمز آلماساق رسول الله بو اوب بیرماس دیو. بو ظن لار ندین نهی قیلوب بو آیت ایندی (وَمَنْ يَغْلُ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) برمن خیانت قیلوب بر نرسه آسه، قیامت کوننده آنی آرفاسینه کوناروب کلنرور (ثُمَّ تَوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ) و جزاء قبلنور هر نفس قیلمش عملی سببلی (وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) و آلا رغه کیم جزا قیاونماس بلکه تمام قبلنور ۱۵۱ (أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانِ اللَّهِ) ایا برمن آسه الله تعالی بولمش وجه اوزره (كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطِ مِنَ اللَّهِ) الله نك فخرین اوستینه آلمش کشی کبی اولور می؟ یعنی غنیمت نی حلال وجه اوزره آلفان کشی، خیانت برلن آلفان کشی برلن برابر بولور می؟ (وَمَا وَدَّ جَهَنَّمَ) اول غیانت ایتکوچی نك اوزنی جهنم در (وَبئسَ الْمَصِيرُ) فی قیامت اورندر

اول جهنم ۱۵۲ (هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ) خیانت قبله اغان کشی لر گه الله حضور نده الوغ در جه لر بولور (وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ) الله کورگوچیدر فیلغان عمل لر کزنی موافقچه جزاء فیلور . مؤمن لر گا الوغ نعمتی بیان فیلوب الله تعالی ابدی : (لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) تحقیق الوغ نعمت بیردی الله تعالی مؤمن لر گه (اذْبَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ) چونکه بیاردی آلا رغه اوز آرا لر ندین پیغمبر (يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ) اوفور اول پیغمبر مؤمن لر گه الله تعالی نك آبت لرین (وَيُزَكِّيهِمْ) وپاك فیلور آلا رنی گناه دن (وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ) او گر انور . آلا رغه قرآن فی وعمل لرون قرآن بر لان محکم ثابت فیلما قنی (وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) تحقیق بولدیلار اول موعمن لر قرآن اینماس دن الك آچیق ضالانده ۱۵۳ (أَوَلَمْ أَصَابْتَكُمْ مِصْبَةَ) اباسز گا اهد کوننده فایغولر ایرشسه ده (قَدْ أَصَبْتُمْ مَثَلِيهَا) کافر لر گه ابکی اوخشاشینی فیلد کز سز چونکه کافر لار دین بنمش باطور لارنی اوتروب یتمشنی اسیر آلمش لار ابدی اما کافر لار بنمش مسلمان فی اوتور سه لار ده لکن برنی ده اسیر آلا مادیلر (قُلْتُمْ إِنِّي هَذَا) باصحابه لار ابد کز بز مسلمان بولانروب بوفتنه لر بز گا نچوک ایروشه در دیو (قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنفُسِكُمْ) ایت محمد آلا رغه اول فتنه ایرشماکی اوز کز دین در . چونکه باطر لر کز رسول الله فویغان اورنده تور مادیلر (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) شك سز الله تعالی هر شی گه قادر در . ۱۵۴ (وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ) ابکی عسکر جماعتی بولقشغان کونده سز گا ایرشکان بلاوفتنه لر (فَبَإِذْنِ اللَّهِ) الله نك اراده سی ایلدر (وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ) واش نك حقیقتی مؤمن لر گه ظاهر بولسون او چوندر . (وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَاقَبُوا) و منافق لار کم لار ابدیکی ظاهر بولور او چوندر . هم اهد کوننده ظاهر بولدیلر . (وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) و ایتودی اول منافق لرغه کیلو کز صوغش کز الله تعالی بولنک الله رضاسی او چون (أَوْ اذْفَعُوا) یا که خدا رضاسی او چون بولماسه بز نك یافدان دشمان لارنی دفع ابدش کز (قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبِعْنَاكُمْ) ایتدی لرا گر صوغش بارون بلساک ابار ورمز سز لر گا دیو . (هُمْ لِلْكَفَرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ) آنلر نك میلی اول کفر گا اول کون قریب دور . (لِلْإِيمَانِ) ایمان غه میل لر ندن . (يَقُولُونَ بَأْفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ) سوبلر لر آغز لری ایلر . کوکل لر نده بوق نرسه نی (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ) الله بلگوچیدر آلا رنك یاشر گان کفر و نفاق لرین . ۱۵۵ (الَّذِينَ قَالُوا لِأَخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا) صوغش فه چماغان منافق لار اوز لرینك منافق فرداشلرینه ایتور لر (لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا) اگر بز گه اطاعت فیلوب صوغش فه چماغان بولسه لر ابدی اوتور لماس لر ابدی دیو (قُلْ قَادِرٌ عَلٰى أَنفُسِكُمُ الْمَوْتِ)

ایت باحمد کوچکزیتسه اوزکز دن اولم نی منع قیلکز، اولمایچه نورکز دیو (اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) ❀ اگر بزنگ برله بولغان ده اولماس لر ایدی دیگان سوزکز ده صادق بولسا کز.
وشهید لر خصوصده الله تعالی ایتدی : ۱۵۶ (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا)
البتہ حساب قیلماخل باحمد الله بولنده اوترولمش کسه لر نی اولوک لر دیو (بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ يُرِزُونَ) بلکه تری لر در الله حضورنده نعمت ده لر ذر. رسول الله ایتدی : امد -
کوننده فرداشلر کز شهید بولغاچ الله تعالی جان لارون باشل قوش لار اچینه قوبدی ،
جنت بهش لر نندن آشاب و جنت چیشمه لر نندن اچوب و عرش آستونده آلتون قندیل لر ده
اوتروب ایتورلر : بزنگ فرداشلر مز بو قدر عز نمنی بلسه لر چی دیو . الله تعالی ایتدی
سزنگ طرفدین من ایرشدر من دیو . شو ننگ اوچون بو آیت نی ایندردی (فَرِحِينَ بِمَا
آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ) الله تعالی فضل و کرمی برلان آلا رغه بیرگان نعمت لری سببلی آلا ر
شادلانور لار (وَيَسْتَمْتَشْرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ) سو نچ برلان خبر بیرور لر
اوز لرینه ایرشما ینچه آرتلار نده فالمش فر نداشت لارینه (الْأَخْوَفُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ)
اوز لرینه خوف حسرت بوفلغی سببلی (يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ) شادلانور لار
الله ننگ فضل و کرمی برلان قیلمش نعمت لری سببلی (وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) ❀
تحقیق الله تعالی صالح لر ننگ اجر بن ضائع قیلماس ۱۵۷ (الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ)
الله تعالی هم رسولی ننگ سوز بن قبول قیلمش کسه لر (مَنْ بَعْدَمَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ) اوز لرینه
جراحت ایرشکان سوکنده (لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ) آلا ر اچند رسول الله غه
مخالفت دن قورققان لارینه آخر تک الوغ اجر بولور . چونکه امد دین قابتقانه ابوسفیان ندا قیلوب
ایتدی : باحمد بزنگ ایل ینه بدر صوغشینه حاضر بولغل دیو . رسول الله ایتدی :
انشاء الله ابوسفیان بوسوزینه اوکنوب. نعیم بن مسعودکه ایتدی : مدینه گه باروب خبر بیر گل
ابوسفیان کامل حاضر لنگان دیو . شاید قورقوب چقما سلا ر بس نعیم کیلوب خبر
بیردی مشر کلر طیار بولغان لار دیو صحابه لار بونی ایشدوب آغر سون دیلر . رسول الله
بو هالی کوروب ایتدی : البتہ اول کافر لر گا چقماز اگر چه سز دین برکشی ده
چقما سه ده دیوب حاضر انوب چقا باشلاغانده یتش صحابه هم قبول کورب چقدیلر .
شول صحابه لاری مدح ایدوب الذین استجابوا آیتی ایتدی . رسول الله وعده قیلنش
اورنگ توردی اما ابوسفیان چقما دی صحابه لار سلامت قالدیلر ۱۵۸ (الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ)
شول صحابه لار کی خبر بیردی آلا رغه برکشی یعنی نعیم (اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ)
تحقیق قریش جماعه سی صوغش قه حاضر لنگانلر دیو . (فَأَخَشَوْهُمْ) بس قورقنر اول

فریش دن (فَزَادَهُمْ اِيْمَانًا) بس آرتدردی آلارغه ایمان نی یعنی نعیم دن بو سوزنی
ایشتکاج صحابدار کامل توکل برلان صوغشقه حاضر لندیلار (وَقَالُوا حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ
الْوَكِيلُ) ایتدیلر که بز گه الله کافی درنی خوش وکیل در اول الله اشمنی اللهغه تاپشردق
دیو ۱۵۹ (فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللهِ) بس وعده فیلونمش اورنقه باروب الله دن سلامتک
نعمتی برلان فایتدیلر (وَفَضَّلَ) دخی الله نک رحمتی برلان بولده کوب آرزان نرسه
آلوب فایده ایله گنه فایتدیلر، (لَمْ يَمَسَّسَهُمْ سُوءٌ) ابرشمدی آلارغه باوزلق یعنی ضرری
صوغش (وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللهِ) اباردیلار الله راضی بولاچق اشلرکه (وَاللهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ)
الله الوغ فضل اباسی دور خیر جزالار بیرو ۱۹۰ (انَّمَا ذُلِكُمُ الشَّيْطَانُ) تحببق صحابه لاری
فورفتقوجی نعیم شیطان در (يَخُوفُ اَوْلِيَاءَهُ) فورقوتر سزنی اوزینک دوست لری اولان
کافر و منافق لاردان (فَلَاتَخَافُوهُمْ) فورقماگز آنک کبی شیطانلار سوزندین (وَخَافُونَ)
فورقکز فقط مندن (انْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ❀ اگر حق مؤمن لار بولسا کز ۱۹۱ (وَلَا يَحْزَنُكَ
الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ) سنی حسرت که صالماسون ای محمد کفر گه آشفقان کشیلر.
اهل کتاب و فریش ایمان غه کیلمگاج رسول الله غه آغر بولدی چونکه باشقه خلق
آلارغه فاراب ایمان کلتور می توردی. ایتهلار ایدی اکر محمد حق رسول بولسا اول
فرنداشلاری و اهل کتاب و فریش ایمان کلتور لار ایدی دیو. شول حقه آیت ایندی
(انَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللهَ شَيْئًا) تحببق اول کافر لار الله نلاگان اشکه نقصان قبله آلماس لار
هیچ شی ایله (يُرِيدُ اللهُ اَنْ لَا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِ) الله تعالی تلیدر آلارغه آخرنده
الوش بولماسقه شول سببلی آلار کفر گه آشوغالار (وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ❀ بولور آلارغه
آخرنده الوغ عذاب (انَّ الَّذِيْنَ اَشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ) تحببق ایمان اورنینه
کفرنی اختیار ایتکان کشیلر (انْ يَضُرُّوا اللهَ شَيْئًا) الله اوزرینه هیچ نرسه ضرر فیلماسلار
(وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) بولور آلارغه آخرنده الوغ عذاب. ۱۶۲ (وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا
انَّمَا نَمَلِي لَهُمْ خَيْرًا لَّانْفُسِهِمْ) حساب فیلماسون لار کافر لار بز بیرگان مال وبالالر آلارغه
خیر دور دیو (انَّمَا نَمَلِي لَهُمْ لِيَزِدُوْا اِيْمَانًا) اول نرسه لرنی بیرهمز آلارغه آنک هرل
ماقتانشوب گناهلارین آرتدرسون لار اوچون گنه (وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ) ❀ وبولارغه آخرنده
بيك حقارت تارتدرغوجی عذاب بولاچقدر (عبد الله بن مسعود ایتدی: «مؤمن گه هم
کافر گه اولم خیردر، چونکه مؤمن وفات اولسه آنکا تورلی نعمت لر بولاچق. کافر
دنیاده تورغان صابون گناه آرتدیرهچق» دیو. ۱۶۳ (مَا سَاَنَّ اللهُ لِيَدْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ)
ای منافق لار مؤمن لرنی فالدرماس الله تعالی (عَلَى مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ) سز لرده بولغان نفاق حالی

اوزره (حَتَّى يَمِيزَ الْخَيْبِثَ مِنَ الطَّيِّبِ) ناکه آبرور الله تعالى بو اشی برلن منافق لارنی طیب مؤمن لردن یعنی منافق لار مؤمن لردن نفاق لارین باشروب یور مکلری سبیلی آبریلورلرینی محبوب کورب الله تعالى بو آیتنی ایندردی (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ) ای صحابه لر خبردار فیلمادی الله سزنی منافق لارنک باشربن هالترینه (وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مَنْ رُسُلَهُ مَنْ يَشَاءُ) لکن الله تعالى اول منافق لارنک یاشرون هالرون خبر بیرور اوچون اختیار فیلور اوزی نلگان رسولنی. اول سزگه بلونمگان منافق لارنک باشربن هالترین بلدرور شونک ایله رسول ایدیکی بلنور (فَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ) ایمان کلنور کز الله تعالی گه وآنک رسولترینه (وَأَنْ تُوْمِنُوا وَتَتَّقُوا) اگر منافق لارنی ناشلاب راست ایمان کلنروب ایندگو عملر فیلسا کز (فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ) بولور سز لرگه آخرنده بیک کوب ثواب. ۱۶۴ (وَلَا يَخْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ) الله تعالی هر فضل کرمی برلن بیرگان مالنده صارنلق قیلغان کشبیلر حساب فیلماسون لار (هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ) اول صارنلق لری اوزلرینه خیردر دیو (بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ) بلکه اول اشلری ضرردر اوزلرینه (سَيُطَوَّفُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) موبن لارینه چلغانور اول صارنلق قیلوب زکوة بیرلمگان ماللری قیامت کوننده. رسول الله ایندی: «الوغ آلا یلان بولوب موبن لارینه چلغانوب چاغار، وایتور تیوش بولوبده بیرمگان زکوتک من» دیو (وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) برده وکوکده گی نرسه لرنک مالکی الله تعالی در (بودنیا نرسه سی آدم لار قولنده عاریت در. صرف قیلغان قدرندین آخرنده فائده کورب باشقه چه قیامت کوننده هیچ فایده بوقدر. (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) سز قیلغان اش لاردن الله تعالی خبردار درمقوافچه جزا فیلور. ۱۶۵ (لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ) تحقیق ابشور الله تعالی الله تعالی فقیر، بز لار بای لارمز دیگان کشی لارنک سوزلرنی. چونکه رسول الله ابو بکرنی بیود جماعتینه ییاردی آلا رغه اسلام برلان بیورغل ومال لرنندین زکوة بیرمک برلان بیورغل دیو. چنان ابو بکر آلا رغه شولارنی ایتمکانه بیود ایندیبلر: خدا بزدن صدقه و زکوة مال لری صوریدر اول بزدن فقیردر دیو. (سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا) بازارمز آلا ر اینکان سوزنی (وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ) حق سز پیغمبرلرین اوتورلرنی هم بازارمز (وَنَقُولُ ذُوْقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ) وایتورمز آخرنده تانوکز کویدرگوچی عذابنی دیو. ۱۶۶ (ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ) اوشبو عذاب اوزکز قیلغان عمل لر سبیلی در (وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ) الله تعالی بنده لرگه ظلم ایووچی توگل. بس گناه سز عذاب فیلماس ۱۶۷ (الَّذِينَ قَالُوا اِنَّ اللَّهَ عَهْدَ اَيْتِنَا) شول کشی ارکی

ایتورلر الله تعالی بزرگه عهد فیلدی نورانده (الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ رُسُلِهِمْ) هیچ پیغمبر گه ایناناس فه (حَتَّى يَأْتِيَ تَيْنًا بَقْرَبَانٍ) اول رسول کینور گانجه بر فر بان نی (تَاءَهُ كُتُبُ النَّارِ) آشار اول فر بان نی کو کدین اینگان اوت (ای محمد سن هم فر بان قیل اوت آشاسه ایمان کلنور رمز دیدیلر. ۱۶۸) (قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ) ایت محمد تحقیق کلنوردی سز گه من دن اول بولغان پیغمبر لر آچق معنالی کتاب لر نی (وَبِالَّذِي قُلْتُمْ) هم سز صور اغان فر بان نی (فَلَمْ قَتَلْتُمُوهُمْ) بس نه اوچون اوتورد کز اول رسول لر نی (إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) اگر فر بان کلنور ساک ایمان کلنور رمز دیگان سوز کزده راست بولسا کز آلار نی اوتورمگان بولور اید کز (فَإِنْ كَذَّبُوكَ) اگر سنی یالغانفه نوتسالار نابغور ماغل (فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ) سن دن اولگی پیغمبر لر نیده شولای یالغانفه نوتدیلر (جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ) کلنوردی اول رسول لر آچق معنالی سوز لار و علامت لر (وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ) و کوکل لر نی یافتنقوچی کتاب نی (بس بولارغه جزالارین کامل بیرور رمز) بو آیت بر لان الله تعالی رسول الله نك كوكلنی جواندی ۱۷۰ (كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ) هر نفس اولم آچیسون تانغوچی در (وَأَنَّمَا تُوقَفُونَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ) تحقیق اجر لر کز نی کامل فیلنور قیامت کوننده (فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ) بس بر من جهنم دن براق قیلونسه (وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ) جنت که کرتواسه (فَقَدْ فَازَ) تحقیق مقصودینه ایرشور اول کشی رسول الله ابتدی بر من جهنم دن براق بولورغه کلاسه اوزینک سوگان نر سه سون صدقه بیر سون دیو (وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ) بولماس دنیا نر سه لر ی مگر آلداتغچ نر سه لر کبی در دیو ۱۷۱ (لَتَبْلُوَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ) البته بلا و نضا کور رسز مال لر کز هلاک بولماق ایلان (وَأَنفُسِكُمْ) اوز لر کز سر خامق و آچلق ابله (وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ آوْتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) اوز کزدین الک کتاب بیر و لگان کشی لر دین ایشنور سز (وَمِنَ الَّذِينَ آشْرَكُوا) همده مشرک لر دن ایشنور سز (أَذَى كَثِيرًا) کوب حقارت لر نی. بو آیت حضرت ابو بکر حقنده ایندی. چونکه کفار ابو بکر گه بیک آرتق حقارت فیلدیلار. (وَأَنْ تَصْبِرُوا) اگر اول حقارنکه صبر ایتسا کز (وَتَتَّقُوا) و آلا رغه فار شو قبیح سوز لار اینودن صافلانساکز (فَإِنَّ ذَلِكَ مِّنْ عَزْمِ الْأُمُورِ) تحقیق بواش لر کز راست اشلردن اولور ۱۷۲ (وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ آوْتُوا الْكِتَابَ) اهل کتاب دین ذریه وقتنک الله عهد و میثاق آلفانک (لَتَبَيِّنَنَّ لِلنَّاسِ أَلْوَاكِبَهُمْ) عهد فیلدی آلا رغه البته بیان فیلور سز کتاب نی یاشور رمز سز دیوب (فَتَبَدَّلُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ) بس عهد لر نی هم کتاب لر نی آرت لر بنه ناشلا دیلر (وَآشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا) و بواش لر ی سبیلی پادشاه لر دین آز آچهلار آلدیلر (فَبِمَسِّ مَا يَشْتَرُونَ) ❀

بس نی قباحت در بو آلمش آچه لاری چونکه یهودنک ره بان لری پادشاه لری نه ایتورلر ایدی : الله تعالی آخر زمانده بر پیغمبر یباروب پیغمبر لک نی آنک بر لان تمام ایتار دیو . چان محمد علیه السلام پیغمبر بولچاچ پادشاه لری صورار بولدیلار ، سز کتابکزدانا بانورغان پیغمبر گه بو محمد توغری کیلامی ؟ دیو . آرایسه پادشاهنک آچه سینه فزغوب بوق اول پیغمبر گه توغری کیلمی دیدیلار . چونکه محمد حق پیغمبر دیوب ایتسه لر پادشاه لری محمد علیه السلام غه اباروب ، آلا رغه بولغان فائده بار چه سی نوقتلا چق ایدی . شول فورقودن پیغمبر لکینی انکار ایتدیلر . وعهدلری بوزدیلر ۱۷۳ (لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا) پادشاه لری بیرگان آچه بر لان شادلانغوی کسی لار عجب که فالما سون لار (وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا) واوزلری قیلماغان اش بر لان ماقتانورغه یارانالار . بز ابراهیم دیننده دیوب ماقتانالر ائما ابراهیم عملینی هیچ قیلغانلری بوق . (فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ) بس طن قیلماغل آلا رنی عذابدن فوتلغوی لار دیو (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ❀ بولور آلا رغه بیک ریختکوی عذاب ۱۷۹ (وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر وکوک ملکتی الله تعالی نکدر (وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ❀ الله تعالی هرشی گه قیدرر آکا اطاعت ایتنگان کسی لار عذابدن فوتلورغه مجال تاباس لار . رسول الله ، الله غه عبادت قیلکزدیوب اوند اگاچ مکه خلقی اللهنک بارغینه علامت کلنور دیدیلر . بس الله تعالی ایتدی : ۱۸۰ (إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) تحقیق بر وکوک لرنک یارا طلشونه باردر (وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ) کیچه وکوندز نک مختلف بولمقنده (آیَاتِ لَأُولَى الْأَلْبَابِ) ❀ عقل ایلرینه الله تعالی نک بار لغینه بیک کوب علامت لر باردر ۱۸۱ (الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا) عقل ایلری دیدکمز شوندای کسی لاردر نماز اوقورلار ذکر تسبیح ایتورلار ، سلامت بولسه لر آباق اوستونک معذور بولسه لار اولترغان حال لرنک (وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ) وقابریالاری اوزرنک یعنی هر حال لرنک الله غه ذکرده آخرت عملنه بولورلر . (وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) وفکر قیلورلر الله تعالی نک بر وکوکنی خلقی خصوصنده نی قادر الله در دیو . رسول الله ایتدی : « بر ساعت فکر خیردر ، بر یل عبادتدن » دیو (رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا) ایتورلر یارب بو بر وکوک لرنی عبث یار ائمادک بولارنی یارا- توده البته بر حکمت باردر گرچه بز آنکا مطلع بولا آلماسافنده (سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) ❀ هر کیچه یلکدین سنی پاک دیوب بلامز یس بزنی جهنم عذابندین صافلاغل ۱۹۲ (رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخُلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ) یارب شکسز برمن نی جهنم گه سالساک هلاک قیلدک سین آنی (وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ) ❀ کافر لر گه یاردم بیروچی بولماس

۱۸۳ (رَبَّنَا اِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا) يارب ايشتمز ندا قيلغوجى قرآننى (يُنَادِي لِلْاِيْمَانِ اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ) ندا قيلور اولقرآن اللهغه ايمان كلنور كز دبو (فَاٰمَنَّا) بس اينا ندق الله تعالى گه وهم قرآينه (رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا) يارب يار بياغل گناه لرمزنى (وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا) وقابلاغل ياوزعمل لرمزنى (وَتَوَقَّنا مَعَ الْاَبْرَارِ) * وروح لارمزنى صالح لرمزنى (رَبَّنَا وَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلٰى رُسُلِكَ) يارب رسول لرمزنى (وَارْفُلِ وَعْدَهُ) فيلمش ثواب لرمزنى بيرگل بزگه (وَلَا تَخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ) وفيامت كونده بزلرمزنى رسواى فيلماغل (اِنَّكَ لَا تَخْلُقُ الْمِيْعَادَ) * مؤمن لرمزگا فيلمان وعده كنى تحقيق خلافتق فيلماز سن ۱۸۵ (فَاَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ) بس مؤمن لرنك دعا لرمزى الله تعالى قبول فيلدى. (هر كم مذکور ربنا الخ دعاسى برلان دعا فيلسه الله تعالى قبول قيلور ديديلر) (اِنِّى لَاضِيْعٌ عَمَلٍ عَامِلٌ مُنْكُمْ) تحقيق ضائع فيلما من سز لردن عمل قيلوجى لرنك عملىنى حضرت ام - سلمه رسول اللهغه ايندى : هجرت آيت لرنده اير لردن ايدلنگان خانون لاريوق ، خانون لارنك حال لرى نچوك بولور ؟ دبو . بس بو آيت ايندى (مَنْ ذَكَرَ اَوْ اُنْثٰى) اول عمل قيلوجى لار كبرك اير وكبرك خانون بولسون (بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ) عبادت حقنده بر بر كزگا اوخشار سز يعنى حكم لرنك بر بولور (قَالَدَيْنٌ هٰجِرُوْا وَاٰخِرُ جَوَا مِنْ دِيَارِهِمْ) وشول صحابه لرمكه مكه دين مدينه گه كوچديلر ويورط لرندين چغار ليدلر يعنى مشركلر سوروب چغار ديلر (وَاُوْدُوْا فِى سَبِيْلِى) ومينم بولمده حقارت نارنديلر (وَقَاتَلُوْا) مشركلرنى اوتر ديلر (وَقَاتَلُوْا) اوز لرى هم اولتر ليديلر (لَا كَفَرْنَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ) البته جويار من آلارنك گناه لرنى (وَلَا دَخَلَتْهُمْ جَنّٰتٌ) وكرنور من آلارنى جنت كه (تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ) اول جنت داگى سراى لارنك آسنددين چيشمه لرمز آغار (ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ) بخشى عمل لربنه جزاء در اول جنت لرمز الله طرفنددين (وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حَسَنُ الثَّوَابِ) جزانك كور كامى الله فاشنده اولغوجى در ۱۸۶ (لَيَغْفِرَنَّكَ تَقَلُّبُ الدِّينِ كَفَرُوْا فِى الْبِلَادِ) ياحمد آلداماسون كافر لرنك شهردين شهرگا يوروب سودا فيلماق لرى يعنى آلارنك اشلارى كوزگا مانور كورنوب اوزگا تيوشلى اشته كيمچولك كلنورمه . كافر لار كسب كرده توزك بولور . مسلمان لار تارلقده بولدفنددين مسلمان لارغه تسلى اوچون ايندى : ۱۸۷ (مَتَاعٌ قَلِيْلٌ) دنيا توزكلگى كافر لرمزگا آزمشت در (ثُمَّ مَا وُيُوْهُمُ جَهَنَّمُ) دنيا دين صوك آلارنك اورن لارى جهنم در (وَبِئْسَ الْمِهَادُ) * نى قباحت اورندر اول جهنم بس آلارنك مالى آخرنده فائده بيرماز هلاك بولور لرمز ۱۸۸ (لٰكِنَ الدِّينِ اتَّقُوا رَبَّهُمْ) لكن الله دن فورقوب ايندگوعمل قيلغوجى لارغه (لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ)

خَالِدِينَ فِيهَا) بولور آلا رغه جنت لر اول جنت لرنك آستندين بلغه لار آغار منگو فالور لار اول جنت لرده (نُزَلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) الله تعالى طرفندن مؤمن لار گه حاضرلنمش اورن لردر اول جنت لر (وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ) ﴿الله دن بولغان جنت لر خبردر ايندگو كسه لر گه دنباداغى نارق غه اعتبار بوندر ۱۸۹﴾ (وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ) اهل كتابدن باردر الله تعالى گه ايمان كلتورگان كشى لار (وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ) وسز گه ايندرلمش قرآنه واوزارينه ايندرلمش كتابه ايمان كلتورگان كشى لار باردر (خَاشِعِينَ لِلَّهِ) نواضع قىلغوچى لاردر الله امرينه (لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا) آلا ر آيت لر برابرينه آز آنچه نى اختيار قىلماس لار يهود لر كى (أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ) آلا رنك اجرى الله تعالى دن جنت در. اهل كتابدن مسلمان بولغان كشى لر گه الله تعالى بشارت بىردى باشقه لارده كرسون لار اوچون (إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ﴿الله تعالى قاتى حساب اياسى در. كافر لرنك كامل جزاسنى بىرور. ۲۰۰﴾ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا) اى ايمان لى كشى لار طاعت وعبادت كه صبر اينتكز لار (وَاصْبِرُوا) وپيغمبركز ايله صبر قىلوشكز دشمان غه بر گه فارسى توركز (وَرَابِطُوا) نفس شيطان و دشمان برلان صوغشرغه بر بركز برلان برىگوب حاضرلنوب توركز (وَاتَّقُوا اللَّهَ) الله دن فورككز هيچ بر امرينه فارسى لى قىلماكز (لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ) تحقيق جهنم دين قونلورسز.

سورة النساء مدنية مائة وست وسبعون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ) اى خلابق صافلانكز ربكز غه مخالفت قىلماقدين (الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ) يراندى سزنى بر نفس دن يعنى آدم عليه السلام دن (وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا) ويراندى اول آدم دن خانونى حوانى. يعنى آدم عليه السلام نى بارانقان صوكنده جنت كه بياروب اوبقو صالدى. شول اوبقوده حوانى يراندى (وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا) ونساءً) وبو ايكى سندنين كوب ابرلر و خانون لر يراندى (وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ) فورككز شول الله دن كه صوراشرسز بر بركز دن آنك اسمى برلان. چونكه بر نرسه نى يالونوب صوراغانده الله اوچون ديوب صورالادر. هم بيمين ده الله لفظى برلان قىلونده در. ايمدى اوز فاشكزنده شوندى هرمت لى ذات دن فورككز (وَالْأَرْحَامَ) دخى بقين فرداشلركز دن فورككز يعنى آلا رنك حق لارنى ضائع اينماكز (إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا) ﴿شكسز الله

تعالی عمل لرگزنی تیکشر گوجی در . رسول الله ابتدی : « هفته اچنده یقین قرداش لارنک باروب حالنی بلمک ننگ ثوابی باشقه عمل لر ثوابندین کامل در » دیو ۲ (وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ) بیرگز بیتیم لرنک مال لرنی (وَلَا تَتَّبِعُوا الْاَخْيَیْثَ بِالطَّیْبِ) بیتیم لرنک یحشی مال لرنی آلوب، آنک اوزرینه اوزگز ننگ ناچار مال لرگزنی بیرمگز (وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ) اوز مال لرگزغه فانشدروب بیتیم لار مالون آشاماسکز (إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا) تحقیق اول اشلرگز الوغ گناه بولور . بو آیت اینگاج صحابه لار بیتیم لار مالون اوزلرینه آیروب بیردیلر ۳ (وَأَنْ خِفْتُمْ أَلا تَقْسُطُوا فِي الْيَتَامَىٰ) اگر بیتیم لر گه عدالت قیلماودن قورقساکز (فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ) بس نکاح لانسکز اوزگز گه خوش کیلگان بیتیم لرنی (مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ) ایکی شر، اوچار، دورتارنی (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلا تَعْدُوا فَوَاحِدَةً) اگر عدالت قیلا آلهادون قورقساکز بر خانون ده ینار . جاهلیت ده بیتیم لرنی بیک کوب آلار ایدی شونک اوچون بو آیت ابتدی (أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) اگر بر خانون غه ده عدالت قیلا آلهاساکز صانوب آلفان کنیزه کسکز ینار (ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ لَا تَعُولُوا) مذکور حکم لار یقین در حقن اوتوب کینماس اوچون (وَأَتُوا النِّسَاءَ مَدْفُوعَاتٍ) ای ولی لر یعنی مهرنی بیرمکچی بولوب یوکلگان کشی لار اوز اختیارکز برله خانون لارغه بیرورگه فرض بولمش مهر لرون بیروکز (فَإِنْ طَبِنَ لَكُمْ عَن شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا) اگر کوکل لرندین رضا اولوب مهر لرندین برشی نی سزگه بیرسه لر هبه قیلوب (فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَّرِيئًا) بس آشاکز اول نرسه نی لذتی وعاقبتی خیبر لو اولور یعنی شفا بولور . حضرت علی ابتدی : «برمن آورسه خانونی ننگ ایکی درهم مهرینه بال آسیون ، واول بالنی یغمور صوی برلان یووب اچسون بس اول بالده اوچ نرسه جبولور، هنیء، مریء، شفا . چونکه خانون لار هبه قیلغان مالنی الله تعالی هنی مری دیدی بالنی شفا دیدی یا کفرنی رحمت دیدی ، بس بو اوچ نرسه جبولسه شفا امید ایدلنده در » دیو ۴ (وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ) و مال لرگزنی احمق لار قولینه بیرمگز ، صبی لار ، خانون لار ، کفار نادان لار سفیه لار در حضرت عمر ابتدی : «برمن حلال حرامنی بلماسه بزنگ بازار لار ده سودا ایتماسون » دیو . او شانداق کافردن سودا قیلدروب طعام بیکنی مکروه دیدیلر (الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا) ترکلککز ننگ قیامی اوچون قیلدی الله تعالی اول مالنی (وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ) اوزکز رزقلاندکز اول مال برلان سفیه لارنی وکیوملر بیرکز هرچان آلا اوچون صرف ایدکز (وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا) وایتکز آلاغه کورکام سوزنی چان سزدن نرسه اولسه ده سوراسه لار . ۵ (وَابْتَلُوا يَتَامَىٰ) ویتیم لرنک عقل لرنین تجر به قیلکز (حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ) تا که بلوغ وقتینه ابرشسه لار

(فَإِنْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشَدًا) بس کورساکز آارده صلاحیت یعنی اوز مال لرینی صافلی
 اولرینه اوشانسه کز (فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ) بس فولکز داغی مال لرین اوز لرینه نابشر و کز
 (وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا) سز ظلم اینوب یتیم لار مالین آشاما کز (وَبَدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا) هم
 ضرور ایجاچ آارانک اوز مال لرینی سزدن طلب ایده چک لرینی بلوب آار مالینی آشاما کز
 اوز لرینه بیرور گه آشکز (وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ) برمن بای بولسه فقیر مالون
 آشامقین صافلانسون (وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ) برمن فقیر بولسه اول
 آشاسون معروف وجه اوزره یعنی ضروره قدری . بو خصوصه علمادن اوچ تورلی
 سوز بار: بعض لاری ضروره قدری فقیر گه آشامق مباح دیدیلر . چونکه مال آنک
 قولنده بولسا نلقدین اول فقیر ، مالنک نیچه مؤنت لرون ادا قیلادر دیدیلر بوسوز
 صحابه لاردان ده نقل ایدلنمش در . و بعض لار مباح توگل ، بلکه قرض بولغان وجه اوزره
 آلوب آشامق تیوش دیدیلر . صبی بالغ بولغاچ ادا قیلور دیدیلر (بعض لاری هیچ
 وجه اوزره جائز کورمدیلر . فقیه ابواللیث ایندی: «وصی فقیر بولغانده یتیم مالون مباح
 کوروب ضروره قدری آشامقنده ضرر بولماس دیو امید قیلامن چونکه کوب علماء
 جائز کوردیلر» دیدی . (فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ) چان بیر ساکز اول یتیم لر گه مال لرون
 (فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ) بس گواه لاندروب نابشر کز آارغه . گواه لاندرو ماق مستحبدر
 نهمت دن قونلور اوچون (وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا) الله تعالی کافی در حساب قیلور غه کم ننگ
 حتی کم ده فالغانون حساب قیلوب هر کم گه تیوشلی جزاسنی بیراچک در . ۶ (لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ
 مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانُ وَالْأَقْرَبُونَ) ایرلر گه نصیب بولور آنا و آناسی و یقین فرداش لری
 فالدرغان مال دن چونکه جاهلیت ده خاتون لار غه و صوغش فه یاراماغان ایرلر گه میراث
 بیرمی ایدیلر . حضرت رفاعة اولدی . بر اوغلی و بر قزی فالدی . فالغان میراثنی
 بارچه سنی اوغلی آلدی . قزی رسول الله غه کیلوب شکایت قیلدی . شول خصوصه آیت
 ایندی (وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانُ وَالْأَقْرَبُونَ) خاتون لار غه هم نصیب بولور
 آنا آنا و یقین فرداش لاری فالدرغان مال دن (مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا) مال
 آز بولسون کبرک کوب بولسون آارغه فرض الوش بولور . ۷ (وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو
 الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ) هر چان مال بولگان وقتنده فرض اولوشی بولغان فرداش لار
 هم یتیم مسکین لر حاضر بولسه لر (فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ) بس اول مال دن آارغه بیرکز (وَقُولُوا لَهُمْ
 قَوْلًا مَعْرُوفًا) و اینکز آارغه کورکام سوز لارینی . اگر صبی لار بولسه لار طور ایجاچ
 بیرور گه اینور مز دیدکز . ۸ (وَلْيَخْشَ) فور قسون میت لر ننگ صبی لارین ضائع قیلماقندن
 (الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا) شوندا این کشی لر گه ، اوزلری اولوب آرز لارنده

فالدیراجق بولسه لاریاش ضعیف بالارنی (خَافُوا عَلَيْهِمْ) نورقال اول بالارنک ضائع بولوبندن.
 بس آورویانینه کیلوب (ملالرکی) مالکنی وصیت ایت فدیبه کانا نرسه اینه سک دیماسون لار.
 بلکه یاش بالارنک فالادر مالک آلا فائده سینه فالادر دیسون لر (فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ) بس
 بتیم لر گه جبر اینمکز الله دن فورفکز (وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا) وابتوکز لایق یخشی
 سوزلارنی یعنی تلقین فیلکز لاله الا الله کلمه سنی ۹۰ (انَّ الدِّينَ يَأْتِي كُفْرًا مِمَّا قَدْ كُنِيَ عَلَيْهِ) ظلمًا
 تحقیق بتیم لر مالون ظلم برلان آشاغان کشی لار (انَّمَا يَأْتِي كُفْرًا مِمَّا قَدْ كُنِيَ عَلَيْهِ) آشار لار
 آلا اچلرینه اوتنی. رسول الله ایتدی: معراج کچه سند، بر قومنی کوردم اچلاری طاو
 کبی اول اچلرینه بلان چیان لار طولغان، بس صورادم باجبرائیل بونیندای کشی لادر دیو
 ایتدی جبرائیل بتیم لر مالون ظلم برلان آشاغان کشی لادر دیو. (وَسَيَصْلُونَ سَعِيرًا) ﴿۱۰۰﴾
 اول ظالم لر جهنم گه کرور لار ۱۰۰ (يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ) بیان فیلور الله تعالی بالارنک
 حقنده بولغان میراثنی چنان اوزنک اولوب بالارنک فالسه (لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ)
 ایر بالاغه بیرلور خاتون لارغه بیرلگان نیک ابکی الوشنی (فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ)
 اگر بولسه لار بارچه سی خاتون لار ابکی دن آرتق (فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ) بیرلور آلاغه
 مال نیک اوچدن ابکی الوشنی (وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ) اگر برگنه قز بولسه آنک
 یارطی مال بولور (وَلَا بَوِيهٖ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدْسُ) آنا آناسینک هر برسینه آلتی دن
 بر بولور (مِمَّا تَرَكَ) میت فالدرغان مال دن (إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ) اگر میت نیک اوز بالاسی یا که
 بالاسی نیک بالاسی بولسه بالادن مراد اعم کبراک ایر بالا کبراک قز بالا بولسون (فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ
 وَوَرَّثَهُ أَبَوَاهُ) اگر بالاسی بولمای آنا آناسی وارث بولوب فالسه (فَلِأُمَّهَ الْثُلْثُ) آناسینه اوچدن
 بر بولوب فالغانی آناسینه بولور بارده (فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ) اگر بولسه بر توغان فرداش لری
 (فَلِأُمَّهَ الشُّدْسُ) بس آناغه آلتی دن بر تیار (مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا) میراث بولمک،
 میت نیک اینکان وصیت لاری سوکنده در (أَوْدِيْنِ) دخی بورچی بولسه آنی بیرگان سوکنده در
 (أَبَاؤُهُمْ وَآبْنَاؤُهُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا) آنا و آنا اوغلان لرکز نیک قایوسی
 سزگه یقین در فائده فیلماقده سز بلمی سز. بس قایوسینه کوبی مال نیگاننی ده بلمی سز
 (قَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ) مذکور روشقه مال بولمک الله فرض اینک آنچه بولودر اوزگار تمکز
 (إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا) تحقیق الله تعالی علیم وهکیم در. ۱۱ (وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ
 أَزْوَاجُكُمْ) وسزلرگه تیار خاتون لارکز فالدرغان مال نیک یارطی (إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ)
 اگر بولمسه اول خاتون لارکز نیک بالاسی (فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ) اگر بولسه اول خاتون لارکز نیک
 بالاسی (فَلِكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ) بس تیار اول وقتده سزگه خاتون لار فالدرغان مال نیک

دورتن بری (مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصِيَنَّ بِهَا أَوْ دِينَ) ايټکان وصيت هم بورچ لارون اونا گان
 سوکنده (وَلَعِنَ الرَّبُّعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ) سز فالدرغان مالنک دورتن بری تيار خانون لارکنزغه
 (اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ) اگر سزنگ بالاکنزوبالاکنزنگ بالاسی بولماسه (فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ)
 اگر بولسه سزنگ بالاکنزبیاکه بالاکنزنگ بالاسی (فَلَهُنَّ الثَّمَنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ) اول وقتده
 خانون لارغه سکزدن بری تيار سزنگ مالکنزدين (مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دِينَ)
 ايټکان وصيت کنز هم بورچکنز بيرلگان سوکنده (وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةً)
 اگر ميراث آلاچق اير ياکه خانون کلاله بولسه لار یعنی آنا و آناسز هم بالاسز بولسه لار
 (وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ) اول کلاله اير و ياکه خانون ننگ بر توغان اير فرداشی ياکه نر فرداشی
 بولسه (فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ) بس بواير ياکه فرداشی ننگ هر برسینه آلتی دن
 بر تيار (فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ) اگر بوايکی دن آرتق بولسه لار (فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ)
 بس آلا شريك بولورلر اوچدن برده. یعنی آلارنک بارينه مالنک اوچدن بری تيار
 اما بو مذکورلرده آنا بر توغمه بولمق شرط ديديلر (مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دِينَ)
 بو بولش لار وصيت بر لان بورچنی ادا قيلغان سوکنده در (غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ) بولمک
 لازم در هيچ بر طرفه ضرر ايټمايچه الله ننگ امری بر لان فرض بولمش شی لردر
 (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ﷻ الله تعالی ميراث امرینی بلگوچی در و هر بان اياسی در (رسول الله
 ايتدی: بر من فرض بولغان ميراثی برينه نابشرمای قطع ايتسه، الله تعالی جنت ميراثنی
 اول کمسه دن قطع قيلور ديو. ۱۲ (تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ) بوقار يک مذکور حکم لر الله ننگ حکم لر يدر،
 بلوب عمل ايټما کنز اوچون سز لرگه بيان قيلدی (وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ)
 بر من الله تعالی گه ورسولينه اطاعت قيلسه، الله تعالی اول من نی جنت که کرگزور
 (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا) آغار اول جنت لارده بيلغه لار، آنده کرگان آدم
 منگو فالور (وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ﷻ بو جنت ده منگو فالهاق الوغ مقصوده اير شمک در.
 ۱۳ (وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) بر من الله تعالی گه وآنک رسولينه اطاعت قيلماسه (وَيَتَعَدَّ
 حُدُودَهُ) الله ننگ امر لر ندين اوتسه تونماسه (يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا) کرگزور اول من نی
 جهنم گه وآنده اول آدم منگو فالور (وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ) ﷻ بولور اول من گه بيک حقارت
 تارندرغوچی عذاب ۱۴ (وَاللَّاتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ) خانون لارکنز دن بعض
 لارينک زنا قيلغان لاری سبزولسه (فَاسْتَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةٌ مِنْكُمْ) بس آراکنز دن دورت
 آزاد کشی نی گواه قيلوکنز اول خانون ننگ زنا قيلماقينه (فَإِنْ شَهِدُوا) بس بودورت عادل
 شاهدلر گواه بيرسه لار (فَأَمْسِكُوهُمْ فِي الْبُيُوتِ) بس زندان لارغه حبس که سالوکنز اول

خاتون لارنى (حَتَّى يَتُوفِّيَهُنَّ الْمَوْتُ) اول خاتون لارغه اولم ايرشكانجه (أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا) ياكه آلاغه الله تعالى زنداندين فوتلورغه يول قيلغانجه اول زنا قىلغوجى خاتون لارنك حكى شول ايدى رجم آينى نسخ ايندى ۱۵ (وَالَّذَانِ يَأْتِيَانَهَا مِنْكُمْ) وسزلاردن ابكى بكرلى كشى لار زنا قىلسه لار (فَأَذْوَهُمَا) آلارنى تل برلان حقارت قىلوگز تاكه اشلگان اش لارينه اوكونسون لار (فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا) اكر توبه قىلسه لار حال لر برين توزك قىلسه لار (فَاعْرَضُوا عَنْهُمَا) بس توبه لرى صوگندين آلاردن اعراض قىلگزر اذا قىلماگزر (إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا) شك سز الله تعالى توبه قىلغوجى لارنك گناه لارنى بارلقاغوجى در وشفتت قىلغوجى در. ۱۶ (إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ) توبه نى قبول قىلماق اللهغه ناپشرلمش در (لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ) نادان لى برلان ياوز عمل قىلغان كشى لار اوچون (ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ) ياوز عمل لرى صوگنك توبه قىلسه لار اولماسدين اليك (فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ) بس بو توبه قىلغوجى لارنك توبه لارين الله قبول قىلور (وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) الله توبه قىلغوجى لارنى بلگوجى در مصاحت چه اش قىلغوجى در بو آيت قريش دن بر اير خصوصتك ايندى. اول اير ايسروب شعر اينكده صنم لر ينك اسم لارين ياد ايدوب بعث كه انكار قىلدى. آينىچاچ بوسوز لارين اوزينه ايندىلرده بيك اوكتوب توبه قىلدى. رسول الله ايندى غرغره هالينه قدر توبه قىلنور ديو. ابليس ايندى: يارب الوغ لغك برلان يمين ايتهمن، آدم لاردن جان لارى بار وقتده آبريلما من ديو. الله تعالى ايندى عزتم و جلالم برلان يمين ايتوب ايتهمن كه آدم لاردن غرغره حالنه قدر توبه لارين قبول قىلور من ديو ۱۷ (وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ) توبه سى قبول بولماس شول كشى لارنك كه ياوزلقنى عمل لرى بوينجه قىلور لار (حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ) چان برا گوسينه اولم حاضر بولسه يعنى غرغره هالينه يتوب عزرائيل عليه السلام نى كوزى برلان كورسه (قَالَ إِنِّي تَبْتُ الْآنَ) ايتور اول وقتده جميع گناه لر مدين توبه قىلدم ديو لکن بو حالده توبه سى قبول بولماس (وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا) وهم كافر كوينجه اولگان كشى لارنك توبه سى قبول بولماس (أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) بو توبه لرى قبول بولمغان كشى لارگه حاضرلك بزرتكوجى عذابنى ۱۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ) اى مؤمن لر حلال بولماس سز لرگه (أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا) اير لرى اولگان خاتون لارنى كوچلب ميراث ايتوب توتومق. ياكه اوزگزر مكره كورگان خاتون لارگزنى ميراثنى آلور اوچون توتماق. چونكه جاهليت زماننده بر خاتوننك ايرى اولسه، اول خاتوننى، ايرينك ياقون لارى باشقه ايرگه بارودن طبالار ايدى. وبركسه خاتونينى بارانماسه ده طلاق قىلمايدر ايدى. مالى

و باشقه نرسه لری او چون همان آصرار ایدی. شولارنی منع او چون آیت ایندی (وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ) منع قیلماکز اول خاتون لارنی ایکنچی ایرگه نکاح لانهقدین (لَتَدْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ) آلا رغه اوزکز بیرگان مال ومهر لارنی آلوب کیتولرندن قورقوب، یارناماسا کز یبرکز (إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ) مگر خاتون لار اوزلری فاحش اش قیلسه لار اول وقتده مال آلوب طلاق قیلسه نرزه جائزدر. یعنی یارناما اوچی لاق خاتون طرفنده بولغانده (وَعَاشَرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ) آلا برلان بخشی معامل قیلکز گرچه یارناماسا کز شریعت فوشقا په تصرف قیلکز (فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ) گرچه آلا رنك صحبت لارین مکره کورسا کز. همان بخشی معامل قیلکز (فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا) احتمال که سز بر نرسه نی مکره کورسز (وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا) ❀ حال بوکه الله تعالی اول نرسه ده کوب خیر قیلغان بولور. بوسز یارناماغان خاتون لارده ده احتمال ئله نیندی خیر لار باردر. ۱۹ (وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ) اگر نرله سه کز خاتون کزنی طلاق قیلورغه، خاتون طرفندن مخالفت بولای توروب (وَأَتَيْتُمُ احْدِيهِنَّ قِنْطَارًا) و بیرگان بولسا کز اول خاتون غه کوب مال (فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا) بس آلمان کز اول خاتون دین هیچ نرسه نی بلکه مالی ایلان یبار کز. امام قرطبی روایت قیلدی: بر وقت حضرت عمر ایتدی خاتون لارنك مهری فرق اویقه دن آرتق بولسه آرتغینی بیت المال غه آلتکز دیو. مونارغه فارشی بر خاتون ایتدی: یا امیر المؤمنین الله تعالی بزگه ملك ایتکان مالنی آلورغه امر ایته سگمی دیدی. عمر ایتدی فایده ملك ایتکان دیگاج خاتون بوقارغی آیتنی اوقدی و حضرت عمر یغلاب ایتدی که مندن باشقه هر کم فقیه ایکن دیو (أَتَاءَ خُدُونَهُ بَهْتَانًا وَاثْمًا مُبِينًا) ❀ ایاطلم و ظاهر گناه بولسه ده آلور موسز اول مالنی؟ ۲۰ (وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ) نیچو ک حلال بولور اول مهرنی آلمان کز (وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ) حال بوکه بر برکز ایلان حلوة صحیحه قیلدکز (وَأَخَذَنَّ مِنْكُمْ مِثْلَ أَقَاغِيلِ ظَا) ❀ و نکاح سببلی آلدیلار اول خاتون لار سزلاردن آغر عهدنی. چونکه الله تعالی ایکنچی آیت ده خاتون لار کزنی شریعت چه توتکز یا که شریعت چه آیرکز دیدی. خاتون لارده قصور بولغانده بخشی وجه شولدر که مال آلمانچه آیرماق در. ۲۱ (وَلَا تَنْكَحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ) نکاح لانا کز آنالار کز نکاح لانا قان خاتون نی ویا که نکاح سز وطی قیلغان خاتون نی (إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ) جاهلیت ده قیلغانندن غیری. یعنی جاهلیت ده شوندا این قباحت اش لکز بولدی اسلام غه کرگان دین صو ک آندی اش لار اسلام کز (إِنَّهُ كَانَ فَاخِشَةً وَمَقْتًا) اول اش اسلام ده فاحش و آچولی اش در (وَسَاءَ سَبِيلًا) ❀ اول اشنی اش لگان کشی لرنك یولی قباحت بولدر. موندن صو کفی آیت لار نکاهی حرام

خانون لاری بیان فیلادر ۲۲۰ (حُرْمَتٌ عَلَیْكُمْ امَّهَاتِكُمْ) حرام بولدی سرگه آنالرکز هم آلارنك
 آنالری (وَبَنَاتِكُمْ) دخی حرام بولدی قزلارکز و آلارنك قزلاری (وَأَخَوَاتِكُمْ) و فز نوغان لارکز
 سکل طوناکبی (وَعَمَّاتِكُمْ) و آنالرکز برلان بر نوغان فرداش لارکز (وَأَخَالَاتِكُمْ) و آنالرکز
 برلان بر نوغان فرداش لارکز (وَبَنَاتُ الْأَخِ) و بر نوغان ابر فرداشکز فزی (وَبَنَاتُ الْأَخْتِ)
 فز فرداشکز نك فزی (وَأُمَّهَاتِكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ) اوزکزنی ایبوزگان آنالرکز
 (وَأَخَوَاتِكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ) بر خانون دن سوت ایبمك سبیلی بولمش بر نوغمه فرداشلرکز
 (وَأَهَّاتُ نِسَائِكُمْ) و خانون لارکز نك آنالری حرام در (وَرَبَائِكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ)
 آلد کزده تربیه قیلنوب اوسمش بالاسری (مَنْ نَسَأْتِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بَهُنَّ) اوزکز
 خلوة صحیحه قیلغان خانون لارکزغه ایاروب کیلگان بولسه اول بالالر (فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بَهُنَّ)
 اگر اول خانون لار برلان خلوة صحیحه قیلغان بولماسا کز (فَلَا جُنَاحَ عَلَیْكُمْ) بس ضرر
 بولماس سرگه اول بالالری نکاح لانقده، یعنی آناسنی نکاح لاب خلوة صحیحه دن اول
 طلاق قیلسه کز بالاسنی نکاح لانق حلال در (وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ) اوزکز نك
 آرفا کز دین کیلگان بالالرکز نك خانون لاری بولار بارچه سی حرام در (وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ
 الْأَخْتَيْنِ) دخی حرام در بر نوغان ایکی فزی نکاح کزده جیوب تورمق بواشنی اسلام ده
 قیلما کز (إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ) جاهلیت ده قیلغان دن غیری (إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) شک سز
 الله تعالی بارلقاغوجی در و شفقت قیلغوجی در ۲۳۰ (وَأَلْمَحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ) دخی حرام در
 ایزی بار خانون لار (إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) مگر حلال بولور ایزی بولسه ده صوغشوب
 دار حرب دن اسپر آلقان خانون لارکز (دار هر بده گی ایرلرینه اعتبار بوقدر) بو آیت
 ایندی احد صوغشنده غی صحابه لار حقنده. چونکه آلا صوغشوب خانون لار آلدیلار
 اما ایرلری بارلقدن باقینلق قیلورغه قور فدیلا بس آیت ایندی (كِتَابَ اللَّهِ عَلَیْكُمْ)
 یابشکز اوزکز گه ایندرلمش الله تعالی کتابینه (وَاحِلٌ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ) یوقاریده ذکر
 ایدلگانگه باشقه خانون لار حلال در (الله تعالی ذکر فیلدی اون دورت نوع خانون نك
 نکاهون حرام دیوب. ینه حدیث رسول الله برلان ثابت لار بار: مثلا ایندی نسبا آناطر فندی
 حرام بولغان خانون لار رضاعا هم حرام در. دیوب. بس قرآن ده بولماسه ده رضاعا فرداش لارده
 حرام لاردر (أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ) نکاح لاری حلال بولغان خانون لار درست بولور اگر مهر
 بیروب آلسا کز یا که ساتوب جاریه اینوب آلسا کز (مُحْصِنِينَ غَيْرِ مُسَافِحِينَ) بواشکز لار
 زندان صافلانغوجی (فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ) اول خانون لار آراسندی برسی برلان نکاح
 موقت برلان فائده لنسه کز (فَاتَّوَهُنَّ أَجُورَهُنَّ) بیرکز اول خانون لارغه شرط قیلغان اجرلری

صحابه لار اولده معين وقت برلان نکاح قبلور لار ایدی . حضرت ابن مسعود ایتدی :
 « بونکاح اولده رخصت ایدی سوکره منسوخ بولدی » دیو . حضرت ابن عباس ایتدی :
 « بونکاح امت که شفقت ایدی ، عمر منع قبلماغان بولسه شقی دن باشقه زنا قبلماس ایدی »
 دیو (فَرِيضَةٌ) الله تعالی فرض قبلمش در اول اجرنی (وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَايْتُمْ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ)
 اوزکر اجر تعیین قبلغاندن سوک ینه رضاء بولشوب مدت آرتدر ساگز گناه بولماس سرگه
 (إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا) ❀ شك سز الله تعالی بلگوچی ومصاحت چه اش قبلغوچی در .
 بونکاح قه رخصت ایدونده هم مصاحت بولغان در ۲۴ (وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكَحَ
 الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ) بر مؤمن نك طاقنی یتماسه آزاد مؤمنه خاتون لارنی نکاح لانورغه
 (فَمَنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) اوزلرکز ملک لنگان کنیز کلردن نکاح لانسون (مَنْ فَتِيَاتِكُمْ
 الْمُؤْمِنَاتِ) مؤمنه کنیز کلر اچندن (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَيْمَانِكُمْ) الله تعالی بلگوچی در حقیقی
 ایمانکرنی اما نکاح لانورغه ظاهری ایمان یته در (بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ) برکز برکز دین تووا
 کیلگاندر یعنی نسبده بار چه کز بردر قایوکز آزاد وقایوکز قل بولسه ده حقیقت ده
 نسلکز بر شونک اوچون بر برکز برلان اویلانمک یاریدر (فَأَنْكِحُوهُنَّ بِأَذْنِ أَهْلِهِنَّ)
 بس نکاح لانکز اول کنیز کلرنی ولی لری نك اذن لری برلان (وَأَتَوْهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ)
 بیرکز آلاغه مهر لرون مشروع وجه اوزره (مُحْصَنَاتٍ) زنا ایتوچی بولماسون اول کنیز کلر
 (غَيْرِ مُسَافِحَاتٍ) واشکاره زنا قبلوچی بولماسون لر (وَلَا مُتَخَذَاتٍ أَخْدَانٍ) ویاشرون
 دوست لارنی توتقوچی لار بولماسون . چونکه جاهلیتده برتورلیسی اشکاره زنا قبلوب
 بر نورلیسی یاشرتون زنا قبلالار ایدی . الله تعالی هر ایکی سی برلان نکاح لانونی منع قیلدی
 (فَأِذَا أَحْصَنَ) اگر اول کنیز کلر محصنه بولسه لاری یعنی ایلری بولسه (فَإِنْ آتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ)
 مونک سوکنده زنا قبلسه لار (فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ) واجب در آلاغه آزاد محصنه
 خاتون لارنك یارطی جزاسی (مِنَ الْعَذَابِ) عذاب دین یعنی ایللی قاجی (ذَلِكَ) اوشبو کنیز کلرنی
 نکاح لانوق درست بولماقی (لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) زنادن فورقوچی کشی لرکز گه در
 (وَإِنْ تَصَبَرُوا خَيْرٌ لَكُمْ) بوکنیز کلرنی نکاح قبلماغان صبر قبلما فکز اوزکز اوچون خیردر
 (حضرت عمر ایتدی : برکشی کنیزکنی نکاح لاسه اوزینك بارطیسنی قل قیلدی یعنی بالالری
 قل بولور ، دیو (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ❀ الله تعالی مغفرت ایاسی در ، شفقت قبلغوچی در . امرینی
 برینه کتورگوچی لارگه ۲۵ (يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبينَ لَكُمْ) تلار الله تعالی سرگه طاعت کیفیت لرون
 بیان قبلورغه (وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ) ونلار سزلرگه اولگی امت لرنك حال لری
 بلدرونی ، آلازك حال لری بولوب عبرت آلمافکز اوچون (وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ) وجاهلیتده گی

گناه لرگزنی کچار الله تعالى (وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ) * الله تعالى بلگوجی در توبه فیلهوجی لارنی،
مصاحت چه اش فیلهوجی در ۲۶ (وَاللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يُّتُوْبَ عَلَیْكُمْ) الله تعالى تلبدر توبه لرگزنی
قبول ابتمگه (وَيُرِيْدُ الَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الشَّهَادَاتِ) وشهوتینه ابارگان احمق لار اراده قبلورلار
(اَنْ تَمِيْلُوْا مِيْلًا عَظِيْمًا) * خطاغه الوغ میل برلان میل قبلورگزنی ۲۷ (يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُخَفِّفَ
عَنْكُمْ) نلار الله تعالى گناه مشقت لارین سزارگه بکل قبلورغه یعنی الله تعالى سزناک گناه
فیلوب عذاب کورمکگزنی نلامبدر. شونک اوچون الله نک هر بر حکمی فرضی حرامی
بنده گه بکل لک اوچون در (وَوَخَّلَقَ الْاِنْسَانَ ضَعِيْفًا) آدم ضعیف یارانلدی آغر حکم لارنی
یوکلرگه مجالی بوقدر. گناه فیلوب اوزینه آغرلق فیلادر. ۲۸ (يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا لَا تَاءَمَّنُوْا
اَمْوَالِكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ) ای مؤمن لر بر برگزناک مالینی باطل وجه برلان آشاماگزنی یعنی ظلم
ویالغان یمین لر ایل (اَلَا اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً) مگر سودا فیلشو وقتنده (عَنْ تَرَاوَضَ مِنْكُمْ)
اوزگزدن رضالق برلان بولسه یعنی طعام بولسه ناتوب فارامق کبی بوقدر حلالدر
(وَلَا تَقْتُلُوْا اَنْفُسَكُمْ) بعض گز بعض گزنی اوتورمگز (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا) * شکسز الله
تعالی سزگه شفقت فیلهوجی در یعنی اوتورمکنی ومال آلماننی حرام فیلهماقنده سزگه شفقت
باردر. ۲۹ (وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ عُذُوْبًا وَّظُلْمًا) بر من بواشارنی فیلسه تعدی وظلم برلان
(فَسَوْفَ نُصَلِّيْهِ نَارًا) تحقیق سالورمز اول کشنی اوتفه (وَكَانَ ذٰلِكَ عَلٰی اللّٰهِ يَسِيْرًا) *
بواش الله تعالی گه بیک بکلدر. ۳۰ (اِنْ تَجْتَنِبُوْا كَبٰثِرًا مَّا تَنْهَوْنَ عَنْهُ) اگر صافلانسا گز
نهی اینولمش نرسه لرناک الوغ لارندین (نُكْفَرُ عَنْكُمْ سَمِيْعَاتِكُمْ) یویارمز کبیره بولماغان
گناه لرگزنی. الله تعالی جهنم برلان عذاب قبلورمن دیسه اول کبیره دیدیلر (حضرت
ابن عمر کبیره سکزدر. (۱) اللهغه شریک فاذماق، (۲) وبر مسلماننی قصدا اوترمک. (۳)
وکفار ایله صوغش وقتنده عسکر آراسندین چغوب فاجماق (۴) وزنادن پاک خاتوننی
زنا برلان سوکمه (۵) ویتیم مالرن آشامق (۶) وریبا آشامق (۷) سحر فیلهماق (۸) آنا
آنانی رنجتکوجی بولماق (۹) وبيت الحرمه محرمات شی لارنی حلال کورمک (وَوَدَّخَلَّكُمْ
مُدْخَلًا كَرِيْمًا) * کرکز ورمز سزنی حرمت لی اورنغه یعنی جنت که ۳۱ (وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ
اللّٰهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلٰی بَعْضٍ) وآرزو فیلهماگز الله تعالی دن برگزدین برگزگه آرتق بیرلگان
شی نی. ابن عباس ابتدی: «هیچ برکشی آرزو فیلهماسون کشی گه بیرلگان مالناک
عیننی بلکه اینسون یارب مینیده شونک مثلی برلان رزقلاندر» دیو. بو آیت که فاراب
ایرلر ایندیبلار الله تعالی بزنی خاتون لاردن آرتق فیلهدی فرض عمل لارنی بزگه ایکی الوش
خاتون لارغه بر الوش فرض فیلهدی بزناک البته اجر مزده کوب بولورغه کبرک دیدیلار.

ام سلمه ايندى شايد بزگده صوغش فرض بولسه بزده صوغشوب كوپ ثواب آلور ايدك
 ديدى شول وقت بو آيت ايندى : (لَرِّجَالٍ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا) ايرلرگه نصيب بولور
 اوزلرى قبطان عمل لرينك اجرى (وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ) و خاتون لارغه هم اوزلرى
 قبطان عمل لرينك ثوابى بولور (وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ) الله تعالى نك فضلندن سورا كز
 (إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا) الله تعالى هر نرسه نى بلگوچيدر. هر ككه نى
 نرسه مصاحت در الله تعالى بولور. ۳۲ (وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي) خلايق نك هر برسینه
 فيلدى بز وارث لار (مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانُ وَالْأَقْرَبُونَ) آنا و آنا و يقين فرداش لار فالدرهش
 مالنى آلورغه (وَالَّذِينَ عَقَدَتْ آيْمَانُكُمْ) وشول كمسه لارگه بمين لركز عقد اينهش بولسه
 اول كمسه لرگه (فَاتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ) بس بيركز آلورغه الوش لارون (إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ شَهِيدًا) الله تعالى هر نرسه اوزرينه شاهد و حاضر در يعنى بر كمسه بر لان دوست لى
 عقدى فيلوب بمين فيلوشسا كز فايومز اولسه ده ميراثمز آنا اولسون ديو، شول وقت
 فايوكزغه آلق نوغرى بولسه ايكنچى كز بيرمك لازم. بو دوست قه آلتى دن بر تبار،
 بر صحابه خاتونى نك يا كاغينه صوفدى خاتونى رسول الله غه كيابوب شكيت اينكچ رسول الله نك
 امرى بر لان قصاص آلماقى بولغانده الله دن ايندى: ۳۳ (الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ)
 ايرلر خاتون لارغه ادب بيرمك اوچون قائم در (بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ) الله تعالى
 بعض خلايق نى بعض لارينه آرتق فيلدى يعنى ايرلرنى خاتون لارغه آرتق فيلدى ايرلرنك
 آرتق لى عقل بر لان (وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ) دخى اوزلرينك مال لرندين خاتون لارغه
 انفاق فيلولارى ايلان (بس ايرلرگه ادب بيرمك حقى باردر) بو آيت اينكچ رسول الله
 ايندى: «بز نلادك بر حكمنى، الله نلادى ايكنچى حكمنى، البته الله تعالى نلاگان حكم خبردر،
 اگر ايرلر نأديب فيلسه خاتون لارغه اطاعت لازم در» ديو (فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ) اينگو
 خاتون لار شونداى خاتون لاردر كه اطاعت فيلور لار الله غه هم ايرلرينه (حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ)
 ايرلرى غائب بولغانده سا فلاغوچى لاردر اوزلرين هم مال لارين (بِمَا حَفِظَ اللَّهُ) الله تعالى
 حفظ اينو سببلى (وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ) شول خاتون لار كه بلسا كز آلارنك گناه لارين
 (فَعِظُوهُنَّ) بس وعظ لا كز آلارنى الله نك عذابى ايلان و ايتوكز تحقيق ايرلر حقى سزگه
 واجب در آنى ضائع ايتودن الله دن فورفكز (وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِمِ) اگر وعظ نى قبول
 فيلسه لار فويكز آلارنى توشك لرنده بالغز (وَأَضْرِبُوهُنَّ) و صوغكز اول خاتون لارنى
 گناه لرى سببلى لكن جراحت فيلورداى صوفما كز (فَإِنْ اطَّعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا)
 گناه لارندين توبه ايل سزگه اطاعت فيلسه لار، آلارنك ضررينه بول ايستامكز، يعنى
 اولگى گناه لرى اوچون شلته فيلما كز. رسول الله ايندى: «بر مسلمان فرداشنى حقارت

فيلسه توبه قيلمش گناهی سببلی، الله تعالی اول من نك اوزین شول گناه برلان مبتلی قیلور «
 ديو (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيْرًا ﴿۳۴﴾ تحقيق الله تعالى بلند و عظيم در . بل ترو بده گناه لركزنی
 كچه در . سز هم خاتون لاركز گناهی كچكز . ۳۴ (وَ اِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا) اگر ابر
 برلان خاتون آراسنده نزاع چغودن قورفساكز (فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ اَهْلِهِ) بپرکز با اول ابرنك
 یاقین لرندين بر حکمنی (وَ حَكَمًا مِّنْ اَهْلِهَا) و خاتون اهلندین اوشانداق بر حکمنی بپارکز،
 بس ابرنك قریبی کیلوب ابردن صوراسون کوکلنده گی سرنی، اینسون آرزو قیلاموسن؟
 یا یوقمی؟ هم خاتون دن خاتون یاقینی صوراسون كهمن مخالفت و عصیان بلونسه آتی
 زجر ایتوب چوكده بولسه کیلوشدر ورگه تروش سونلر (اِنْ يُرِيدَا اَصْلَاحًا) اگر بوا یکی
 كشی اصلاحنی نلاسه لر (يُوقِقُ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا) ابر ایلان خاتون آراسینه الله انفاق سالور
 (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَبِيْرًا ﴿۳۵﴾ شك سز الله تعالی بلغوچی در هم خبردار در . اول ایکی كشی نك
 درست نصیحت لارون ۳۵ (وَ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَ لَا تُشْرِكُوْا بِهِ شَيْئًا) فقط الله غه غنه اطاعت قیلكز
 آنكاشرك فانما كز (وَ بِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا) آنا آنا كزغه ایندگولك قیلوكز (وَ بِنَدَى الْقُرْبَى)
 یاقین فرداش لاركزگه صل قیلكز (وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسْكِيْنَ) یتیم مسکین لرگه احسان قیلكز
 (وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَى) فرداش كورشى لارگه احسان قیلكز . رسول الله ایتدی: كورشى اوچ نوع،
 برسی كورشى مسلمان هم فرداش، ایكنچی كورشى مسلمان لکن فرداش توگل، اوچونچی كورشى
 كافر، اولگیسى نك اوچ حقى ایكنچی سى نك ایکی، اوچونچی سى نك فقط كورشى لك حقى « ديو
 (وَ الْجَارِ الْجُنُبِ) و فرداش توگل كورشى گده احسان قیلكز (وَ الصّٰحِبِ بِالْجُنُبِ) و سفردا گى
 اجنبى بولداشقه احسان قیلكز (وَ ابْنِ السَّبِيْلِ) فونا فارغه احسان قیلكز . فوناق حقى اوچ كوندر
 آرنقى صدقه در (وَ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ) و اوزكز ملك لنگان قل لاركزغه احسان قیلكز .
 رسول الله ایتدی: « اوزكز آشاغاننى آشاتكز اوزكز اچكاننى اچركز، اوزكز كیگاننى
 كیدركز، كوچلرى یتیمان اشلر ایله كوچل مكز چونكه آلارده سز نك كبی آدم لار در»
 ديو (اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿۳۶﴾ الله تعالی یارانماس ماقتانا تورغان تكبر
 كشی لارنى ۳۶ (الَّذِيْنَ يَبْخُلُوْنَ) اول نكبرلر اوزلرى صارانلق قیلور لار (وَ يَأْمُرُوْنَ
 النَّاسَ بِالْبُخْلِ) كشی لارنى هم صارانلق برلا بیورورلر، بارچه كشینى اوزلرى كبی ایدرگه
 ترشورلار (وَ يَكْتُمُوْنَ مَا آتَاهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ) الله تعالی فضلى و كرمى برلان بیرگان مالنى
 یاشرورلر (وَ اعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِمًّا ﴿۳۷﴾ حاضر لدك بز كفران نعمت قیلغوچی لارغه
 حقارت تارتقوچی عذابنى ۳۷ (وَ الَّذِيْنَ يَنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ) شول كشی لار كره رباء برلان
 ماللرون انفاق قیلورلار (وَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَ لَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ) اینانماس لار الله غه و آخرت

کونینه . بس آلارنک دوست لری شیطان در (وَمَنْ يَكُن الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿۳۸﴾
 بر من نك دوستی و یاقنی شیطان بولسه، نی قباحت در اول یاقین آندن هیچ فائده کورماز
 (وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) اگر آلا ر اللهغه و آخرت کونینه ایمان کلتورسه
 هیچ آلا رغه عذاب بولماس ایدی (وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ) وانفاق قیلسه لاری ایدی ، الله تعالی
 بیرگان مال لرندین (وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿۳۹﴾ آلا ر قیلغان عمل لر نی الله بلگوچیدر نیوشنجه
 جزاء بیرور . ۳۹ (إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ) الله تعالی بنده لرینه ذره قدرده ظلم قیلماس
 کورگان جزالاری هر فایوسی اوز لرینک شملقندین . (وَأَنْ تَكُ حَسَنَةً يَضَاعَفُهَا) اگر ذره
 قدر شی یخشی لق بولسه الله تعالی فضلی کرمی ایل آرندرور آنی (وَيُؤْتُ مَنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۴۰﴾
 و اوزینک فضلی بر لان اول من گه الوغ اجر نی یعنی جنت نی بیرور . ابن مسعود ایندی :
 « بو آیت میکا دنیا دین و دنیا داغی اشیا دین سویکلی در » دیو ۴۰ (فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ
 كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ) بس نی قیلور لار و نجوک بولور آلا رنک حال لری ؛ اگر بز هر امت نك
 انکارینه فارشی اوز آرالارندن شاهد کلتورساك (وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿۴۱﴾
 و کلتورساك سنی یا محمد اوشبو امت لر یکا شاهد قیلوب . قیامت کون نی الله تعالی هر امت نی
 سزگه پیغمبر بیاردم سز آنک شریعتنی نونما دگز دیه عتاب قیلغانده ، آلا ر ایتور لر بزگه
 شریعت او گرانوچی بولمادی دیوب . شول وقت رسول الله شاهد اولور ایتور هر پیغمبر
 اوزینک شریعتنی تابشوردی دیو . ۴۱ (يَوْمَئِذٍ يُوَدِّعُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَا الرَّسُولِ) شول
 کونده نلار لار کافر لر هم رسول اللهغه مخالفت قیلغان کسه لر (لَوْ تَسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضَ) توفراق
 بولوب پر آلا ر بر لان تیگز بولمافی (وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿۴۲﴾ و ایتور لار کاشکه
 دنیا ده وقتده الله دن کیلگان سوزنی باشورمگان اولسا چی دیو . ۴۲ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ) ای مؤمن لار نمازغه کرشما کز ایسرك حال کزده چونکه
 عبدالرحمن بن عوف طعام قیلوب دعوة قیلدی ابو بکر عمر علی عثمان سعد حضرات لرینی
 و آلا رغه خمر اچردی آلا ر ایسروب نماز اوفورغه نوتند بلار نمازده قل یا ایها الکافرون
 سوره سنک (لا) کلمه سنی فالدروب اوقودی امام لری . شول خصوصده آیت ایندی
 (حَتَّىٰ تَعْلَمُونَ مَا تَقُولُونَ) سویلگان سوز کزنی بلگان مدت کچه نمازغه کرشما کز ،
 بو وقت خمر هرام توگل ایدی (وَلَا جُنْبًا) وهم جنب حال کزده نمازغه کرشما کز (الْأَعَابِرِ سَبِيلِ)
 مگر مسافر بولسا کز نیمم بر لان اوفورسز (حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا) غسل قیلغان کزغه چه نمازغه
 کرشما کز (وَأَنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ) اگر بولسا کز سز سرخا و یا که سفرده (أَوْ جَاءَ
 أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ) یا که فضا حاجت دن کیلسا کز (أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ) یا که خانون لار کزنی

نونساکز، ابن عباس ابتدی جماع فیلساکز (فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً) ناباساکز طهارة آورغه
 صو (فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا) بس نیمم فیلوکز پاک توفراق ایل (فَامْسَحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَايْدِيكُمْ)
 بس مسع فیلکز بوزکزنی و قول لارکزنی (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُوْرًا) ❀ شك سز الله تعالی
 فصور لارکزنی عفو فیلغوچی در . ۴۳ (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ اٰتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ) کوردکمی
 ای محمد کتابدن الوش بیرلگان یهودنی بله تروب یا ککش لقتنی اغتیار فیلار (یَشْتَرُوْنَ
 الضَّلٰلَةَ) ضلالت فی صانوب آلالار (وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ تَضَلُّوا السَّبِيْلَ) هم سز نكده توغری
 بولدن آدشوکزنی اسلام دن آبریلوکزنی تلیر . (وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَعْدَائِكُمْ) الله بلور ای
 مؤمن لر سز نك دشمان لارکزنی (وَكَفَىٰ بِاللّٰهِ وَلِيًّا) الله تعالی کافی در معین بولورغه (وَكَفَىٰ
 بِاللّٰهِ نَصِيْرًا) ❀ الله تعالی کافی در نصرت بیرورگه ۴۵ (مَنْ الَّذِيْنَ هَادُوْا) یهودلار دن بعض لاری
 (يَحْرَفُوْنَ اَكْثَمَ عَن مَّوٰضِعِهِ) الله تعالی نك توراندای کلامینی اورنندین اوزگرته لر .
 یعنی رسول الله صفتنی توراۀ دن یا شردیلار (وَيَقُوْلُوْنَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا) وابتور لر ایشتامز
 ای محمد سوزکمی هم مخالفت فیلامز (وَاسْمِعْ) ایشتکل بزردین قباحت سوزلر نی (غَيْرَ مُسْمِعِ)
 اوزکز رضا بولاچق توگل سوزنی (وَرَاعِنَا لِيَّا بِالْاِسْتِثْمِ) یا محمد راعنا دیور لر تیل لری
 برلان ایتور لر سوکمک اوچون (وَوَطَعْنَا فِي الدِّيْنِ) ودین گه استهزا فیلور اوچون راعنا بزگه
 التفات ایت دیگان سوز بولسه ده یهودلر اول سوزنی رسول الله فی عاقارت اوچون ایتله لر ایدی
 (وَلَوْ اَنَّهْمْ قَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا) اگراول یهودلر ایتسه لر ایدی ای محمد قرآن فی ایشتامز واطاعت
 فیلامز (وَاسْمِعْ) بزدن رضا بولاچق سوزی ایشتکل (وَانظُرْنَا) بزرگا التفات قبل دیو
 (لَكَانَ خَيْرًا لَّهْمْ وَاَقْوَمَ) آنلرغه خیر و توغری سوز بولور ایدی (وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ)
 لکن الله آلارغه لعنت فیلدی کفرلری سبیلی (فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا) ❀ بس قرآن غه ایمان
 کلتورماس لار مگر آزکشی گنه ایمان کلتورر ۴۶ (يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتُوْا الْكِتٰبِ) ای کتاب
 بیرلمش کشی لار (آمَنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ) ایمان کلتورکز شول قرآن غه که موافق در
 قولکز داغی توراۀ نه (مَنْ قَبْلَ اَنْ نَّظْمَسَ وُجُوْهًا) بوزلرکزنی فارا قبلماقم دن مقدم (فَنَزَّلْنٰهَا
 عَلٰى اَدْبَارِهَا) بس قایتار ورمز اول بوزلر نی اولده گی کفرلرینه (وَنَلَعْنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا اَصْحٰبَ
 السَّبْتِ) یا که لعنت فیلورمز آلارغه ، شنبه کوننک دنیا شی فیلغان اوچون یهودلرگا لعنت
 فیلغانمز سبیلی (وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا) ❀ الله تلاگان اش بولور بس لعنت دن قورقوب
 قرآنغه فایتکز ۴۷ (اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ) الله عفو فیلماس شریک فاتماقنی اول الله غه
 (وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَآءُ) شرکیدین باشقه گناهنی یارلیقار تلاگان کشی سنی (وَمَنْ يُشْرِكْ
 بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰى اِثْمًا عَظِيْمًا) ❀ برمن الله غه شریک فیلسه ، اول الله غه بیك الوغ یمان افترا

قیلغان بولادر . اهدکوننده بر وحشی، حضرة همزهنى اونوزرگاچ اوکئوب مسلمان بولمق
 اوچون رسول اللهغه بار دی مسلمان بولسام الله یاریقار مېکان دېوبس ان الله لایغفران بشرک
 آینی ایندی ۴۸ (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يَزُكُوْنَ اَنْفُسَهُمْ) خبر بیرای محمد شول کهمه لرگا که
 آلا راوزلرین گناه دن پاک لار لار اعتبار بو قدر آلا رنک بواش لرینه (بل الله یزکی من یشاء)
 بلکه الله تعالی پاک لار اوزی نلا گان کشی فی ، الله تعالی پاک لار اوزی نلا گان کشی فی . چونکه
 یهودلر ایندی لار بالا رنک گناه لری بولغان کبی بزنگده یوق دبدیلر (وَلَا يَظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا) ❀
 ظلم قیلنماس آلا رغه فئیل قدرده فئیل دېوب خرما یاریمنداغی آق یینی اینورلر ۴۹
 (اَنْظُرْ كَيْفَ يَقْتُرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكُذْبَ) ای محمد قاراغل نچوک اللهغه بالغان فی نسبت قیلالار
 بزلا ر پاک لرد یوب (وَكَفَىٰ بِهِ اِثْمًا مُّبِيْنًا) ❀ شول بالغان لاری بیک آچبق گناه در ۵۰
 (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ اَوْتُوْا نَصِيْمًا مِّنَ الْكِتٰبِ) تورا ه دن الوش بیرلکان یهود جماعه سینه خبر بیرای
 محمد (يَوْمَنُوْنَ بِالْحُبَّتِ وَالطَّاعُوْتِ) اینانورلار باطل معبودلر گا (وَيَقُولُوْنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا)
 وابته لر مشرکلر تو غرسنده (هُوْلَآءِ اَهْدَىٰ مِّنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا سَمِيْلًا) مشرکلر محمد که ایمان
 کلنورگان لر دن تو غر براق بولده لاردر دېو . مکه مشرکلری یهودلر دن صورادیلر . ای
 یهودسز اهل کتابسز ، بز می ؟ یا که محمد که ایمان کلنورگان لار می ؟ فایومز تو غری بولده ؟
 دېو یهودلر سز تو غری بولده دبدیلار (اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ) اوشبو یهودلر گا الله لعنت
 قیلدی (وَمَنْ يَلْعَنِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيْرًا) ❀ برمن گه الله لعنت فیلسه ، اول کشی تا یماس
 یاردم بیرگوچی فی ۵۱ (اَمْ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّنَ الْمُلْكِ) اگر اول یهودنک ملک دن نصیبی بولسه
 ایدی (فَاِذَا لَا يُوْتُوْنَ النَّاسَ نَقِيْرًا) ❀ بس بیرماس لار ایدی آدم لار که نفیر قدرده نرسه ،
 نفیر ، دېوب خرما اوستنداغی نقطه غه ایتورلار ۵۲ (اَمْ يَحْسُدُوْنَ النَّاسَ عَلٰٓى مَا اٰتٰهُمْ اللّٰهُ)
 من فضله) بلکه محمد که حسد قیلورلار ، الله تعالی اوزی نك فضل و کرمی برلان نعمت لری
 سبیلی پیغمبرلک کبی محمد پیغمبر بولسه ، پیغمبرلگی کوب خاتون آلمق دن طیار ایدی دبدی
 لار حال بو که کوب خاتون آلق اولگی پیغمبرلرده ده بولمش در (فَقَدْ اٰتَيْنَا آلَ اِبْرٰهِيْمَ
 الْكِتٰبَ) تحقیق ابراهیم اوغل لرینه ده کتاب هم نبوة ببردک (وَالْحِكْمَةَ) و شریعت علمنی
 (وَاٰتَيْنَاهُمْ مُلْكَ عَظِيْمًا) ❀ و ببردک آلا رغه الوغ ملک فی چونکه حضرت یوسف مصرغه
 پادشاه وزیر ی بولدی و سلیمان علیه السلام اوچ بوز خاتونی بولدی کئیز کلرن دین باشقه ؛
 داود علیه السلام نك یوز خاتونی بولدی بس آلا رنک نبوتی خاتون آلمق دن منع قیلما دی .
 بلکه کم نك تقویسی کامل بولسه شهوتی غالب بولور . چونکه متقی آدم حرام شی لر دن
 هیچ نرسه گه فاراماس و تونماس بلکه شهوتی جبولوب تورغانغه کوره جماع غه قوی بولور

دیدیلر . ایمدی پیغمبرلر نقوی نك چيگونده شونك اوچون الله تعالی آلاغه كوج
 خاتون آلمقنی درست قیلدی . شهوة جماع كوكلنی صافیلور . شونك اوچون یهودلرنك
 رسول اللهغه طعن لری اورنلی نوكلدر (فَمَنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ) یهودنك بعض سی ایناندی
 قرآن غه (وَمَنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ) بعض سی اعراض قیلدی اول قرآندین (وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا)
 بوقرآن غه منكرلرگا جهنم بنار ۵۳ (اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيْهِمْ نَارًا) تحقیق کافرلرنی
 برآزدن جهنم گه سالورمز (كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ) هر چقان تیری لری اوتقه بانسه (بَدَّلْنَا هُمْ
 جُلُودًا غَيْرَهَا) آلارنك تن لربنه بیاگادن تیری اوسدر رمز (لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ) قانی
 عذابنی تارتسون لار اوچون (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَزِيْزًا حَكِيْمًا) شكسز الله غالب در مصاحت چه
 اش نیلغوچی در ۵۴ (وَالَّذِيْنَ آمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ) مؤمن لاری وابدگو عمل نیلغوچی
 لاری (سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ) جنت ارگا کرتورمز ، آغار اول جنت لردن
 یلغه لار (خَالِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا) منگو فالورلار اول جنت لرده (لَهُمْ فِيْهَا اَنْوَاعٌ مَّطَهَّرَةٌ) بولور
 آلاغه جنت ده پاك خاتون لار (وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيْلًا) وكر نورمز آلارنی كامل كوله گالرگا
 ۵۵ (اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تُوَدُّوْا اٰمَانَاتِ اِلٰى اٰهْلِهَا) شكسز الله امر قیلور سز لرگا امانت لرنی
 اهل لربنه ناپشور غه (وَاذْحَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ) اگر حکم قیلسا كز بنك لر آراسنك (اَنْ تَحْكُمُوْا
 بِالْعَدْلِ) عدالت برلان حکم قیلور غه امر ایندی (اِنَّ اللّٰهَ نَعَمًا يَعْظُمُكُمْ بِهِ) الله تعالی نی حوش
 وعظ قیلور سز لرگا عدالت برلان حکم قیلور غه (اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَمِيْعًا بَصِيْرًا) الله تعالی
 سز قیلغان عمل لرنی كورگوچی ایشتكوچی در . شونك اوچون عدالت برلان حکم
 قیلنكز ۵۶ (يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا اطِيعُوا اللّٰهَ وَاطِيعُوا الرَّسُوْلَ) ای مؤمن لر الله غه وآنك
 رسولینه اطاعت قیلنكز (وَاُولٰٓئِ اْلأَمْرُ مِنْكُمْ) اوزكزدن بولغان امیرلرگه اطاعت قیلنكز
 (فَاِنْ تَنٰزَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ) اگر نزاع قیلوشسا كز برمسئله ده (فَرُدُّوْهُ اِلٰى اللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ) بس
 قایتارنكز اول مسئلهنی الله تعالی نك كتابینه ورسول الله نك سوزینه حضرت
 عمر ایندی : « حق غه رجوع خیردر ، باطل غه سعی قیلودن » دیوبزنك بوزمان علماسی
 وباشقه سی نك عمل لری بو آیت نك خلافیچه در . حاضرده آیت حدیث كه رجوع
 یوق ، مشایخ سوزینه رجوع در . ولوكانوا علی غیر الحق . امام حلیل بن احمد البصری
 ایندی : آدم لار دورت تورلی ، برسی بلماس ، هم بلمگانینی ده بلماس ، بوكسه احمق در .
 آندان صافلانكز . برسی بلماس لکن بلمگاننی بلور بوجاعلدر بونی اویره نكز برسی
 بلور اما اوزینك بلمگانون بلماس ، بوكسه یوقلاغاندر اویغانكز ، برسی بلور و بلمگانون
 هم بلور بوكسه عالم در ایارنكز (اِنَّكُمْ تَكْتُمُوْنَ ثَمُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) اگر ایمان كلتورسا كز

الله تعالیٰ گه و آخرت کونینه حل ایتمای کچی بولغان مسئلہ کزنی کتاب اللغہ و رسول اللہ سوزینه
 فایتار کز (ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا) ﴿۵۷﴾ اشبوکتاب اللغہ فایتار مق خیردر و عاقبتی کور کام در
 ۵۷ (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نَزَّلَ إِلَيْكَ (خبر بیرای محمد شول کشی لری که
 آلازعم قیلار سکا ایندر لمش قرآن غه ایناندق دیو (وَمَا نَزَّلَ مِنْ قَبْلِكَ) و سندیبن اول
 ایندر لمش کتاب لر غه ایمان کلنوردک دیور لار (يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ) اوز لری
 نلار لار خدا دین باشقه نی حاکم قیلور غه (وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ) حال بوکه آلاز
 بیورلدیلار الله دن باشقه نك حکیمینه انکار قیلور غه . بو اشلرنده شیطان سوزینه آلدانالار
 (وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضَلِّمَهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا) شیطان نلیدر آلازنی آداش تروب نوغری
 بولدن بر افلاتونی . بر منافق بر لان یهود آرا سنده دعوی بولدی . یهود ایندی محمد دن حکم
 قیلدر تیق ، منافق ایندی یهود دن حکم قیلدر تیق . چونکه منافق فائده سینیه بولا چق ایدی
 اگر یهود دن حکم قیلدر سه لار اوشبونی ایسه حضرت عمر ایشنوب ، کیلکز اوزم حکم
 قیلیم دیوب چاقروب کلتردی ، واویندن فاجینی آلوب چغوب منافق نك باشنی کیسوب
 مونه منم حکم دیدی شول خصوصه آیت ایندی یهود نصاری ، فلاسفه ، معتزله ، متکلم
 بار چه سی طاغوتدر . کتاب الهنی ناشلاب آلاز حکیمینه رضا بولماق یاراماغان بدعه در
 دیدیلر . ۵۸ (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ) چنان ایتولسه اول
 کشی لار گه کیلکز الله غه و رسول نك سوزینه (رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا) ﴿۵۸﴾
 کور رسن سین منافق لار کامل اعراض ایل سندیبن اعراض قیلور لار بو منافق صفتندیبن
 هر مؤمن گه صافلانق لازمدر . ۵۹ (فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ) بس چوک اش قیلار
 اول منافق لار اگر ایرشسه آلاز غه بر مشقت (بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ) قیلغان اش لری سبیلی
 (ثُمَّ جَاؤُكَ يَخْلَفُونَ بِاللَّهِ) الله بر لان آنط ایتوب سکا کیل لر (أَنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَحْسَانًا وَتَوْفِيقًا) ﴿۵۹﴾
 ایتور لر بو اشمز دن تلامدک مگر بخشی لقنی غنه تلادک چونکه منافق لر مدینه ده
 مسجد که کوب ضرر قیلوب رسول الله غه کوب ضرر لار قیلغاچ ، الله تعالیٰ اوز لری نك مسجدر ون
 خراب قیلور غه بیوردی . شول اش آغر کیلوب مذکور سوز لارنی ایتدی لر . ۶۰ (أُولَئِكَ
 الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ) بو منافق لار نك کوکل لرنده گی نفاقنی الله تعالیٰ بلادر
 (فَاعْرَضْ عَنْهُمْ) بس اعراض قیل آلاز دین ای محمد (وَعَظَّمَهُمْ) وعظ قیل آلاز غه تلک بر لان
 (وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا) ﴿۶۰﴾ خلوة ده نفاق نك ایمان لغنی و چن ایمان نك بخشی لغنی
 آکلانوده یرینه یتکروب سوزار سوایل . چونکه خلوة ده وعظ اثر لیدر . صوغش آبتی
 بر لان بو آیت لر منسوخ بولدی ۶۰ (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ) بیارمدک

هیچ رسولی، مگر الله نك امرینه بنده لر اطاعت قیلسون ار اوچون بیاردك (وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاؤُوكَ) اوزلرینه ظلم قیلغان كشی لار اگر سكا كیلسه لار ایدی (فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ) بس الله دن استغفار قیلسه لار ایدی (وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ) و آلا ر اوچون رسول هم استغفار قیلسه ایدی (لَوْ جَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا) البته تا بارلر ایدی آلا ر الله نی توبه لر ون قبول قیلغوجی و شفقت قیلغوجی ۶۲ (فَلَا وَرَبِّكَ) ای محمد ربك برلان آنط ایتوب ایتنه من (لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ) هر اشن سن دین حکم قیلدرنما ینچه مؤمن بولماس لار (فَیْمَا شَجَرَتَيْنِهِم) آرا لرنده اختلاف قیلوشقان مسئله لرنده (ثُمَّ لَا یَجِدُوا فِی أَنفُسِهِمْ حَرَجًا) و سنی حاکم قیلغان سوکنده کوکل لرنده هیچ شك تا بماس لار (مِمَّا قَضَيْتَ) سن قیلغان حکم ده (وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا) و سنك حکمکا انقیاد قیلسه لر کامل انقیاد برلان. بس بوزمانه خلقی نك اشی نجوك بولاچق ۶۳ (وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ) اگر فرض ایتساک ایدی اول یهود و منافق لارغه اوزگزی اولترگز دیو (أَوْ اَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ) یا که یورتگزی ناشلاب چقکز دیو (مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ) فیلماس لر اول اشنی مگر آزیغنه قیلور ایدی (وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ) اگر آلا ر قیلسه لار ایدی امر قیلونمش اشلرنی (لَکَانَ خَيْرًا لَهُمْ) البته خیر بولور ایدی آلا رغه (وَإَشَدَّ تَثْبِيتًا) و دین لرنده ثبات لری اوچون قاتی، نق اش بولور ایدی ۶۴ (وَإِذَا لَا تَیْمَانُهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا) شول وقتده بیرور ایدك آلا رغه اوزمز رحمتن ابله الوغ اجرنی یعنی جنتنی ۶۵ (وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا) و کوندر ایدك آلا رنی نوغری بولغه. بس الله نك امری برلان عمل ایدوجی لر نوغری بولغه کونگوجی لاردر. صحابه لار ایندی لار: «یا رسول الله جنت ده سنك درجه ك الوغ بولور بز کرساکه توبان بولور مزمال بوکه سن دین آیرماقی بزگه بیک آغر در دید کورنه اوشبو آیت لر ایدی: ۶۶ (وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ) الله تعالی گه و رسولگه اطاعت قیلغوجی كشی لار (فَاُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ) بوکه سه لار جنت ده الله انعام قیلمش که سه لار برلان در (مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ) الله انعام قیلغان که سه لار پیغمبر لار، صدیق لار، شهیدلر، و صااح لاردر، شولار برلان جنت ده برگه بولورلر (وَحَسَنَ أَوْلَٰئِكَ رَفِيقًا) نه کورکام بولد اش لاردر اول انبیا و صدیق و شهیدلر. ۶۷ (ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ) و فضیلت الله دن یعنی جنت ده پیغمبر لر برلان برگه بولمق الله نك رحمتی در (وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَٰلِمًا) آخرت ثوابن بلور گه الله تعالی کافی در. ۶۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حُدُودَكُمْ) ای مؤمن لار اکثر تورال لرگزی (فَاتَّقُوا اللَّهَ) تارالوب صوغش فه چقکز (أَوْ أَنْفَرُوا) جمیعا یا که جبولوب چقکز. ۶۹ (وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيَبْطِئَنَّ) تحقیق سنك آرا کرده

باردرای مؤمن لر منافق کسه لر ، آلا صوغش فد بارمازلار (فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ) ای مؤمن لر اگر ایرشسه سزگه بر فایغو (قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ) ایتور اول منافق تحقیق الله مکا انعام قیلدی (إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا) چونکه اول مؤمن لر بر لان صوغشده حاضر بولمادوم ، شونک اوچون اول فایغودن فوتلدم ۷۰ (وَلَنْ أَصَابَكُمْ قَضَلٌ مِنَ اللَّهِ) اگر الله نك فضلی بر لان ایرشسه سزگه غنیمت لر (لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ) ایتور اول منافق گویا سزنگ ایله آنک آراسنده دوستلق بولمغان کبی (يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ) کاشکی بولساچی مؤمن لار ایله (فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا) بولغان مقصودلار بیه بتار ایدم ۷۱ (فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) اگر کافرلار فارشی کیلسه لار الله بولنده ای محمد صوغش قیل (الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ) آخرت برابرینه دنیانی آلدورغان کشی لار بر لان (وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ) بر من الله بولنده صوغشوده اوترولسه (أَوْ يَغْلِبْ) یا که کافرلرگه غالب کیلسه (فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا) بس بیرورمز آخرتک آناغه الوغ اجر نی یعنی جنت نی ۷۲ (وَمَا لَكُمْ لَأْتَقَاتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) نی بولدی مؤمن لر سزگه الله بولنده صوغش قیلمی سز (وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ) ومکه ده قالغان ضعیف ایرلر ، خاتون لار وباللر بولنده ، نیک بولار نی کافرلار دن فوتقار میسز صوغشوب (الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا) دعا قیلوب تورالر اول ضعیف لر کز یارب چغار بزلر نی (مَنْ هَذِهِ الْقَرْيَةُ الظَّالِمِ أَمَلُهَا) اشوبتون خلقی بزگه ظلم اینه تورغان قریه دن یعنی مکه دن (وَأَجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا) یارب قیل بزلار گه رحمتک بر له معین لر (وَأَجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا) وفیلغل بزلرگه مجرد رحمتک ایله نصرت بیرگوچی . الله رضاسی اوچون صوغش قیلوچی لار نی ماقتاب الله تعالی ایتدی : ۷۳ (الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) مؤمن لر الله بولنده صوغش قیلورلار الله ده آلاغه خیر جزا بیرور (وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ) کافرلار شیطان بولنک صوغش قیلورلار (فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ) ای مؤمن لر شیطان دوست لری بر لان صوغش کز (إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا) تحقیق شیطان هیل سی ضعیف بولدی . سز ثابت بولم صوغش فیلسا کز شیطان هیل سی بر لان کافر لر هیچ نرسه قیلا آلماس لار . ۴۷ (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ خَيْرٌ بَرٍّ أَوْ يَمْشِي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ فَذُكِّرُوا بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَلَى كِبَرِهِمْ) خبر بیر ای محمد شول صحابه لار دن که ایتولدی آلاغه (كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ) قول لر کز نی نار تکز صوغش دن (وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ) دائم نماز اوفور کز (وَأَتُوا الزَّكَاةَ) زکاة لار کز نی بیر کز . چونکه مکده وقتده بعض صحابه لار اذن صور ادیلر قریش کافر لری بر لان ، صوغش قیلورغه رسول الله ایتدی « الله تعالی مکا صوغش بیورغانی بوق ، صوغشه کز » دیو . مدینه گه کیلگاج صوغش فرض بولدی

مکروه کوره باشلادیلر (فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ) بس آلا رغه صوغش فرض قیلونفاچ
(اِذَا قَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ) فایسی لاری کافر لاردن فورقه باشلادیلر (كَخَشِيَةِ اللَّهِ)
الله دن فور فغان کبی (أَوْ أَشَدَّ خَشِيَةً) یا که فانبراق فور فار لر (وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا
الْقِتَالَ) وایتور لر یارب بزگه نه او چون صوغش فرض قیلندک (لَوْلَا آخَرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ)
کاشکی بزگه مهلت بیر سا کچی اچلمز گه چه دیو (قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ) ایت ای محمد ای
مؤمن لر دنیا فائده سی آز فائده در آلدانما کز (وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ) آخرت خیردر
الله دن فور فغوی ایز گوعمل ابا لرینه (وَلَا تَطْمَئِنُّوْنَ فَتِيلًا) و ظلم قیلونما سز فنیل مقداری دیو
۷۵ اَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمْ الْمَوْتُ) فایو اورنده بولسا کز ده اولم ایرشور سزگه (وَلَوْ كُنْتُمْ
فِي بُرُوجٍ مُّشِيَّةٍ) اگر کوککه ترالمش، محکم فلغله لار اچنده بولسا کز ده، بس فایده
بولسا کز ده اهل بتکاج اولر سز فایده بولسا کز ده اهل یتناینچه اولما سز شونک او چون
فرض بولغان صوغش دن اولم دن فور قوب فالو هیچ معقول تو گلدر (وَأَنْ تُصَبِّهُمُ حَسَنَةً
يَّقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) اگر اول منافی لارغه بر حسنه ایرشسه ایتور لر بو الله نك فضل دیو
(وَأَنْ تُصَبِّهُمُ سَيِّئَةً يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ) اگر آلا رغه ایرشسه بر ضرر، ایتور لر بو ضرر
ای محمد سنک شوم لغکنن دیو (قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) ایت آلا رغه سین ای محمد خیر شر
بار چه سی الله دن در صبر قیلکز (فَمَا لَهُمْ أُولَئِكَ الْقَوْمُ) نی بولدی بو منافی جماعتینه (لَا يَكَادُونَ
يَفْقَهُونَ حَدِيثًا) بقین کیلماس لر سوز آکلارغه ۷۶ (مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ)
ایتور لر سکا ایرشکان حسنه الله دن در (وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ) سکا ایرشکان
سیئه اوز شوم لغکنن در دیو. آلا ر سوز آکفار ماغان او چون بو قبیح سوزنی ایتلر
(وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا) بیاردک سنی خلا بق غه ایچی قیلوب، بس شریعت نی بنده لر گه
ایرشدر باشقه اش سنده تو گلدر (وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا) الله تعالی کافی در شاهد بولورغه
آلا رغه ۷۷ (مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ) بر من رسول گه اطاعت قیلسه تحقیق الله غه
اطاعت قیلدی (وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا) بر من اعراض قیلسه الله بیارگان رسول
امرندین، بس اول کشی لار گه فارا وچی قیلوب بیارمدک سنی ۷۸ (وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ)
وایتور لار اول منافی لر یا محمد سنک امرکا اطاعت قیلماز دیو (فَإِذَا بَرِزُوا مِنْ عِنْدِكَ)
چنان سنک یانندین چقسالار (بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ) آلا ر دن بر طائفه کیچ
سنک سوز لر کنی اوز گارته لر یعنی کیچ برسی برسی برلان سوبلشه لار مسخره قیلوب ایته مز دیو
(وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ) آلا ر باشقارتقان سوز لر نی الله بازار (فَاعْرُضْ عَنْهُمْ) بس اعراض
قیل آلا ر دن ای محمد (وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ) الله غه توکل قیل (وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا) الله کافی در

اشلرنی ناپشور ورغه ۷۹ (أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ) نی او چون آلا ر فکر فیلمی لار قرآن
 معناسنی فکر فیلسه لار الله سوزی ابدکنی بلورار ابدی (وَأَوْكُنْ مَنْ عِنْدَ غَيْرِ اللَّهِ)
 اگر اول قرآن الله دن باشقه بر کسه نك سوزی بولسه ابدی (لَوْ جَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا)
 البته تابار لار ابدی اول قرآن ده کوب برسی ایکنچی سینه فارشی کیله تورغان سوزلرنی.
 چونکه بنده نك هر اشی دیورلك خطا یا کاش بولادر. ۸۰ (وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ
 أَوْ الْخَوْفِ) چان کیلسه اول منافق ارغه مسلمان عسکری طرفندین صوغشقه حاضر لانا یانچه
 طنج ترولری یا که دشماندین فور فغان خبرلری (أِذَا عُوا بِهِ) اول خبرنی شادلق بر لان
 فاش فیلالر (وَلَوْ رُدُّوهٗ إِلَى الرَّسُولِ وَآلِی أُولِی الْأَمْرِ مِنْهُمْ) اگر اول خبرنی خلق غه فاش
 ایتماینچه گنه ناپشورسه ار ابدی رسولگه، اوزلرن دین بولغان حکم صاحب لارینه یعنی امیرلرگه
 (لَعَلَّمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ) البته اول خبرنی بیغبرلر هم حاکم لریکنه بلورلر ابدی
 اول خبر نامقول کشی لارگه فاش بولماس ابدی (وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ) اگر
 سزگه بولماسه ابدی الله نك فضلی ورهمنی ای مؤمن لار (لَا تَبَعْتُمْ الشَّيْطَانَ الْأَقِيلًا)
 البته شیطانغه ایارور ایدکز مگر آزکزغنه فالور ایدکز. ۸۱ (فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) بس
 مقاتله قیل یا محمد الله بولنده (لَا تُكَلِّفُ الْإِنْفَسَ) مکلفی بولماسنك باشقه نك گناهی سبیلی
 (وَحَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن لرنی صوغش وقتنده صوغشقه زاولاندرغل (عَسَى اللَّهُ أَنْ
 يَكْفِيَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا) تحقیق منع فیلور الله کافرلرنك ضررینی (وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا)
 الله محکم در قونده اللهغه ناپشورلوب صوغشکز (وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا) و محکم در عذابده
 بس دنیاده و آخرنده فاطی عذاب فیلور. ۸۲ (وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً) بر من کور کام
 وجه اوزره شفقت فیلسه مؤمن لارنك الله امری برله صوغشواری کبی (يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا)
 آخرنده نصیب بولور اول من گه شفاعتدین (وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً) و بر من باوز
 شفاعت فیلسه منافق لارنك مؤمن لرداگی یا شرون سرنی کافرلرگه ابر شدرمک کبی
 (يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا) بولور اول من گه نصیب، اوزی فیلغان باوز شفاعت کبی باوزدن.
 (وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيَّتًا) الله تعالی هر نرسه گه قادر در. ۸۳ (وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ)
 چان هدیه فیلونسه سزلرگه بر هدیهنی (فَحَيُّوْا بِأَحْسَنِ مِنْهَا) اول هدیه گه فارشو آندن
 بخشنی نرسهنی هدیه فیلکز. بو آیت سلام خصوصنده ایندی بر من السلام علیکم دیسه
 آنا رغه فارشی السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته دیکز (أَوْرُدُّوْهَا) یا که اول هدیهنی
 فایتار کز ا اگر ذمی بیرسه علیکم دیو کز لکن هر هدیه ده آیت نك حکمی جاریدر (إِنَّ اللَّهَ كَانَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا) تحقیق الله تعالی هر شیئی حساب فیلغوچی در. ۸۴ (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ)

الله دن باشقه هيچ اطاعت فيلنورلى نرسه يوقدر. (لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) البته الله تعالى
 سزنى قيامت كونه جبار (لَا رَيْبَ فِيهِ) قيامت بولاچغنده هيچ شك يوقدر. (وَمَنْ أَصْدَقُ
 مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا) ❀ الله تعالى دن راست سوزلى بارى ؟ الله نك قيامت كوني حق ديگاني
 اشانچ لي خبردر. ۸۵ (فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ) بس ني بولدى صحابه لار ؟ منافق لار
 حقنده ايكي فرقه بولسز. چونكه توفز آدم مرتد بولوب مكه گه كينديلار. صوكره
 شولوق آدم لار سودا برلان شامغه بارورغه چقديلر بس فايولرى ايندى فارشى چغوب
 اوزلرين اوتروب ماللرون آلورغه كيرك ديو، فايولرى ايندى كافر بولسده اول
 اش باراماس ديديلر شولاي ايكي فرقه بولديلر (وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا) آلارنى
 الله تعالى كفلرينه كيرى فايواردى اوزلرينك فبيع كسبارى سببلى (أَتْرِيدُونَ
 أَنْ تَهْتُوا مِنْ أَصْلِ اللَّهِ) ايانلارموسز ؟ اى مؤمن لار نوغرى بولغه كوندرمكى الله تعالى
 آزرغان كافر لارنى (وَمَنْ يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا) ❀ برمننى الله تعالى آزرسه
 تاباز سن اى محمد اولمن گه فائده لي بولدى ۸۶ (وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا) آرزو
 فيلار اول منافق لار سزنگده كافر بولماقكزنى اوزلرى كى (فَتَكُونُونَ سَوَاءً) بس آلار
 برله كفرده برابر بولور ايدكز (فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ) بس اول كافر لارنى دوست تونماكز
 (حَتَّىٰ يَأْتِيَ جُرُؤًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) الله بولينه هجرت فيلغان لارينه چه ، يعنى مكه دين مدينه گه
 مسلمان بولوب كيلگانلرينه چه (فَإِنْ تَوَلَّوْا) اگراعرض فيلسه لار مسلمان بولوب كيلهاكدين
 (فَجَاهِدُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ) شول وقت فايده تابساكز تونوكزده اوتروكز
 چونكه آلار اوزلرى سزنى شولاي اينه چك لردر (وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا) ❀
 وقيلماكز اول ايمان سزلاردين دوست هم ياردچى لار. ۸۷ (إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ
 بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ) مگر اوتروماكز شول كافر لارنى كه آلار برلان سزنگ آراكزده
 صاح بولغان بولور. (أَوْ جَاءُوكُمْ حَصْرَتٌ مِنْهُمْ) ياكه كيلسه لار اول كافر لار سزگه
 كوكل لرى طارغوب (أَنْ يُقَاتِلُوَكُمْ) سزنگ برلان صوغشماقدين (أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ) ياكه
 قوملرى طرفندين صوغشماقدين يعنى بر طرفه ده فانناشماينچه صوغشماينچه نورمق بولسه لار.
 اشته دين اسلام، صوغش برلان بيورا ديوجى اوشبو آيت دن غافل كمشه در. (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
 لَسَلَطْنَاهُمْ عَلَيْكُمْ) اگر تلاسه ايدى الله تعالى اختيارلى فيلور ايدى اول كافر لارنى سزگه
 (فَلَقَاتَلُوكُمْ) بس سزنگ برلان صوغش فيلور ايدى اول كافر لار (فَإِنْ اعْتَزَلْتُمْ فَلَمْ
 يُقَاتِلُوكُمْ) بس سزدين آيرولسه لار اول كافر لار وسزنگ ايله صوغشماسه لار (وَالْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ)
 وسزنگ ايله صاح فيلسه لار (فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا) ❀ الله تعالى اول كافر لار ضررينه

بورورگه سزگه هیچ بول آچمادی. بزنگ فرآن مزده شول آیت بولوبده بینه دین اسلام
 صوغش برلان بیورا دیمک عجب اوستوننه عجب در. ۸۸ (سَتَجِدُونَ آخِرِينَ) نابارسز
 ایکنچی نورلی کافرلری ای مؤمن لر (يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا دِينَهُمْ) نلیلار سزگه اوشانچ لی
 کورنوب سزنگ یافدین طنج لانوی (وَيَأْمُرُوا قَوْمَهُمْ) هم اوز ایبداشلر بینه ده اوشانچ لی
 کورنوب آلاردنه ده طنج بولوی (كُلُّ مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ) هر چان چافرولسه لار آلا
 کفرگه (أُرْسُوا فِيهَا) فایتوب توشه لر اول کفرگه (فَأَنْ لَّمْ يَعْزَلُوا لَوْ كُنْمْ) اگر سزدین
 آبرولمسه لر یعنی صوغشدین توقناماسه لر (وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ) وسزنگ ایله صلح
 فیلماسه لر (وَيُكْفُوا أَيَدِيَهُمْ) وفوللرین صوغشدین منع فیلماسه لار (فَخَذَوْهُمْ) بس
 توتوب اسپر فیلکز آلا ری (وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ) شول وقتده اوترکز آلا ری
 هر فایده نابسا کزده (وَأَوْلَائِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا) اوشبو صفتلی
 کافرلارنگ یعنی اوزکز برلان دائم صوغشماقی بولغان کافرلارنگ ضررینه بورورگه
 سزگا کامل اختیار بیردوک آلا ری نلا ساکزی نیشلاکز ۸۹ (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقتُلَ
 مُؤْمِنًا) درست بولماس فصد ابر مؤمن ایکنچی مؤمنی اوترمک (الْأَخْطَاءَ) مگر خطا برله
 اوترسه اول وقتده کفاره لازم بولور (وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاءً) وبرکسه خطا مؤمنی
 اوترسه (فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةً) بس جزاسی مسلمان فل آزاد ایتمک (وَدِيَّةٌ مُسَلَّمَةٌ
 إِلَى أَهْلِهِ) ومیتنگ وارثلارینه ناپشورلاچق دیته در. (الْأَنْ يَصَدَّقُوا) مگر بوجز الار
 بولماس وارثلار عقوقیلسه لار بو آیت حضرت عیاش ابن ابی ربیععه خصوصنده ایندی
 حارث بن زیدنگ مسلمانغینی بلمای خطالی برلان اولترگان وقتنده (فَأَنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ
 عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ) اگر اول میت سزنگ دشمن کز آراسنده بولوبک مؤمن حالنده
 اولترسه (فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةً) جزاسی مسلمان فل آزاد ایتمکدر امدیه لازم بولماس
 چونکه اول دیته دار هر بده لازم بولغانقه کوره مال آلورغه وارثاری بوقدر (وَأَنْ كَانَ
 مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ) اگر اول میت سزنگ برلان آلا آراسنده عید بولغان قوم
 آراسنده بولسه (فَدِيَّةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ) جزاسی اهلینه ناپشورلاچق دیته در (وَتَحْرِيرُ
 رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ) ومسلمان فل آزاد ایتمکدر (فَمَنْ لَمْ يَجِدْ) اوترگوچی کسی فل آزاد
 قیلورغه قادر بولماسه (فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ) بس آننگ جزاسی توتوش ایکی آی
 روزه توتمقدر (تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ) الله تعالی ننگ گناهانی کیچوی اوچون (وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
 حَكِيمًا) ﴿الله تعالی بلگوچی در مصاحت چه کفاره برله بیورغوچی در ۹۰ (وَمَنْ يَقتُلْ
 مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا) برمن اوترسه مؤمنی فصد ایله هیچ خطاسز (فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا)

بس اول اوتروچی نك جزاسی جهنم در منگوقالور اول جهنم ده، بو آیت مقیس بن ضبابه اوچون ایندی بنی نجار قبیله سنك فرنداشی هشامنی اولگان تابدی . و لکن اوتروچی - سی ظاهر بولمادی . بس رسول الله اول قبیله گه دینه برلان بیوردی . هشام نك دینه نی تابشردیلر . دینه نی آلوب کیتکانه مقیس جاهلیت غیرتینه کیلوب فرنداشم نك قانون مالغه ساتماق حقارت دیو یولداشون اوتروب ، مرتد بولوب مکه گه قاچدی . بو آیت مقیس کبی مؤمن نی حلال دیوب اوتر مش کسه حقنده دیدیلر (وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ) الله تعالی اول اوتروچی گه آچیلاندی (وَلَعَنَهُ) و آنارغه لعنت قیلدی (وَاعْدَلَهُ عَذَابًا عَظِيمًا) و حاضر قیلدی آنارغه الوغ عذابنی ۹۱ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) ای مؤمن لار اگر سیر قیلسا کز الله یولنده صوغشقه (فَتَبَيَّنُوا) آفرنلق اوزرنده آنیق لانکز (وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ) اوز کز گه سلام بیروب اطاعت قیلمش کسه لره اینما کز (لَسْتَ مُؤْمِنًا) سن مؤمن تو گل دیو . صحابه لار فذک اهلینه صوغش فه چقدیلر . فذک خلقی قاچدی امامرداس اسملی مسلمان ، مسلمان لغینه اوشانوب قالدی . اسلام عسکری کیلگاچ مرداسنی ده اوتروب مالینی آلوب کیتدیلار . اوتروچی اسامه ایدی رسول الله اسامه گه ایتدی . نیک اوتر دك دیو . اسامه ایتدی لاله الا الله نی او قوماغی مالینی صافلار اوچون گنه دیو اوتر دم دیدی . رسول الله قلیبنی یاروب قارادکمی ثله ؟ دیو شلته قیلدی شول خصوصه آیت ایتدی (تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) اسلامنی عرض ایتکان کشی نی اوتروده ، آنک مالینی فصد قیلاسز ، والا اوتروده آشقماس ایدکمز (فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ) الله فاشنده غنیمت لر یعنی کوب ثوابلر باردر . الله دن قور فوجی لارغه بس آنک فوشوچه اش قیلماق لازمدر (كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ) اوز کزده اولده شول روشلی بولدکمز (فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْهِمْ) بس انعام قیلدی الله سزلار گه هجرت قیلوب آچق مسلمان بولدکمز (فَتَبَيَّنُوا) بس تیکش کز آشغوب مسلماننی اوتر مکز (اِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) سز قیلغان اشلردین الله تعالی خبردار در ۹۲ (لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ) عذر دن باشقه صوغش دن فالغان کشی لار مؤمن لار برلان برابر بولماس (وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) الله بولنده جان اری مال لری ایله صوغش قیلغان مؤمن لر ایله (فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) جانلری ماللری ایله صوغش قیلغان کشی لارنی الله تعالی آرتق قیلدی (عَلَى الْقَاعِدِينَ) عذر سز صوغشقه بارماغان کشی لار گه (دَرَجَةً) در جهده آرتق قیلدی (وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحَسَنَى) و هر برسینه یعنی مجاهد وقاعد ومعذور لارنك بار چه سینه وعده قیلدی الله تعالی ثواب و جنت نی محض ایمان لری سبیلی

(وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ) آرتق قیلدی الله تعالی صوغشوچی لارنی (عَلَى الْقَاعِدِينَ) غدر سز
صوغشماوچی لارغه (أَجْرًا عَظِيمًا) * الوغ اجرنی ۹۳ (دَرَجَاتٍ مِنْهُ) الله تعالی نك اوزی
نك فضلی برلان صوغشوچی لارغه کوب درجه لرنی بیردی (وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً) گناه لرنی مغفرت
اوز لرنه رحمت قیلدی (وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) * الله یارلقاغوچی در شفقت فیلعوچی در
اخلاص برلان صوغش فیلعوچی لارغه ۹۴ (إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ) شول
کشی لارکه عزرائیل جان لارین آلور اوز لرنه اوز لری ظالم حال لرنک بو آیت مدینه گه هجرت
واجب بولغاچ عذر سز هجرة قبلما یچه مکه ده قالغان لار حقنده ایندی. اولگاچ آلا رغه ابتولا چهك
(قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ) نی سبب بولدی؟ سز لرگا قباحت اشد بولدکز یعنی هجرت قبلما دکز (قَالُوا
كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ) عذر کور ساتوب ایتور لار کفار یرنک عاجز بولدی شول سببلی دینم زده
کوب کیچمپیک لار فیلق دیو (قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً) ایتور لار فرشته لار عتاب فیلوب
ایا الله نك یری کیك نوگل ایدی می؟ (فَتَهَاجِرُوا فِيهَا) بس کوچمک لازم ایدی سز گام لام
یر لرنه ننه که صحابه لار کوچد بلار (قَالُوا لَكَمْ مَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمُ) شول کوچمگان آدم لار نك
اورن لری جهنم در (وَسَاءَ مَثَـٰبًا صِيرًا) * نی قباحت اور ندر اول جهنم. بو آیت دلالت قیلادر
نیندی اور نده دین که کیچمپیک کیسه اول اور ندرن ایر کون و دین گه ضرر کیلمای
تورغان یرگه کوچمک لازم بولوبنه ۹۵ (إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ) مگر ضعیف لار گه بوجز ا بولماس
(مَنْ الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ وَالْوُلْدَانُ) ایر لردن خاتون لاردن بالالردن بولغان ضعیف لار گه
(لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً) بومند کور لار کفار دان قونلورغه حیله تاباس لار (وَلَا يَهْتَدُونَ
سَبِيلًا) * ودار اسلامغه چغارغه هم یول تاباس لار ۹۶ (قَالُوا لَكَمْ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ)
اوشبو ضعیف و راست معذور لرنی الله تعالی نك عفو قیلوی امید لیدر (وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) *
وچن عذر ایله قصور قیلغان لارنی الله عفو قیلور و بارلیقار ۹۷ (وَمَنْ يَهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)
بر من هجرت قیلسه الله بولنده یعنی دار حر بدن دار اسلامغه چقسه (يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَآءًا
كَثِيرًا) نابار اسلام یرنده کوب بخشى خلق لارغه دونما کنی (وَسَعَةً) و دین دنیا سنه
کیك لکنی. هجرت قبلماغان کسه لر گه کوب حقارت آیتلری اینگاچ حضرت جناب
آور و ایدی شول حالنده ایتدی والله منم مرض دن باشقه عذر م یوق با یلغم بار. منی
مکه گه ایلتکزدیدی. حمال لر کوناروب کیندی لرن تنعیم دیگان یر گه بنگاچ جان تسلیم قیلدی
شول حقه اوشبو آیت ایندی: (وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ) بر من
اوندین کوچوب چقسه الله ورسولی اوچون (ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ) سوکره بولک آنا رغه اولم
ایرشسه (فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ) تحقیق اولمن نك اجری الله حضور نده ثابت بولدی

(وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ﴿٩٨﴾ هجرة قیلغوچی لارنڭ اولده بولغان گناه لر بن الله یارلقاغوچی ورحمت قیلغوچی در ۹۸ (وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ) چان سیر قیلسا کز سز یرده یعنی سفر گاقچسا کز (فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ) بس گناه بولماس سز گا (أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ) نمازی قصه اوقوما کزده (إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتَنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا) اگرفور قسا کز کافر لر سز نی اوتر مکدین (إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاؤَ مُبِينًا) ﴿٩٩﴾ تحقیق کافر لر سز گا آچی دشمان بولدیلر. فور قنچلی بولده نمازی فصقار تمق رحمت بولدی ۹۹ (فَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ) اگرسفرده صحابه لار آراسنده بولسا ک ای محمد (فَاقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ) هم امام بولوب آلاغه نماز اوقونسا ک (فَلَتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ) بس صحابه لار ابکی گه آیریلوب برفرقه سی نماز اوقور اوچون صفقه کیلوب تورسون (وَلْيَأْخُذُوا بِحُلِيِّهِمْ) بو طائفه بیلاسون لر فورال لارون (فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ) بس بر رکعت نڭ سجده سین قیلسه لار آرنو کز غه دشمان فارشوسینه کیلسون لر (وَلَتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا) کیلسون نماز غه کرشمگان کشی لار (فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ) اول طائفه سنڭ برلان بر رکعت اوقسون لار (وَلْيَأْخُذُوا حِزْمَهُمْ) واصلحتهم) بو طائفه ده فورال لارون بیلانوب اوقسون لار. خوف نمازی نڭ اولگی رکعت لری قرآن ده بیان قیلونغاچه. ابکنچی رکعت نی رسول الله نڭ فعلی بیان قیلادر. روایت ایندیلر: ابکنچی طائفه ایلان رسول الله نمازی تمام قیلوب سلام بیرگاج بو طائفه نی دشمان غه فارشی بیاروب اولگی بر رکعتی فالغان طائفه نی تمام قیلدردی بولار نی بنه دشمان غه بیاروب ابکنچی طائفه نی فایتاروب فالغان بر رکعت لرون تمام قیلدردی دیو (وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَيُؤْتَغَنُّونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ) آرزو قیلادر کافر لر اگرسز غافل بولسا کز فورال لر کزدین ونر سه لر نکزدین (فِيهِمْ لَوْلَا عَلَيْهِمْ مِثْلَةٌ وَاحِدَةٌ) آ کسزدن سز نڭ اوسنکز گه بر یولی همل قیلماچی بولور لار. کافر لار کیکاش قیلدیلار: مسلمان لار غه نماز اوقوغان وقت لار نڭ همل قیلایق اولر قنده هیچ فورال لری بولمیدر. شونڭ اوچون الله تعالی نماز وقتنده ده فورال لانوب نورور غه فوشدی. (وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ) گناه بولماس سز گا اگریغهموردن اذی بولسه (أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى) یا که رنجو بولسا کز (أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ) فورال لر کز نی قویمانده. بو آیت رسول الله اوچون ایندی. بر وقت صوغشدن فایتقاند ه بیک قاطی یغمور یاودی. رسول الله صحابه لار برلان بر بولون غه آغاج آستینه اشقلان دیلر رسول الله فایچ لارون فویوب بولون نڭ ابکنچی یاغینه چقچاق بیک قاطی طاشو کیلوب رسول الله نی بولدی. مونی طاو باشندین مشرکر کوروب رسول الله غه اوتره مزدیو کیلدیلار. برسی حتی فایچی کوناردی. رسول الله کوکره گینه بهروب بیار دیده فایچی

قولندن توشدی، آنی رسول الله آلدی وابتدی: یا مشرک سنی من دن کم فون تقارا؟ مسلمان بول فون تقارور من دیدی. مشرک ایتدی مسلمان بولمپن. لکن عهد قیلام سنک ضررکا هم فائده کا اش قیلام دیو. صوکره رسول الله فلچینی فایتاروب بیردی. مشرک ایتدی یا محمد سن من دن صبر ایکناسک قادر بولانروب منی اوتر مادک دیو. فایتوب ایداشلرینه سویلهدی بعض سی مسلمان بولدیلار (وَخُذُوا حُذْرَكُمْ) بیلا کز فلچ لار کزنی (إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا) تحقیق حاضر لدی الله تعالی کافر لار گه بیک حفارت گه توشور گوچی عذابنی ۱۰۰ (فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ) چان تمام قیلسا کز سفرده نمازلر کزنی (فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقَعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ) بس ذکر ایتکز الله نی تورغان و اوتورغان، ویاتقان حال لر کز ده (فَإِذَا أَطْمَأَنَّ نَفْسُكَ) چان فرار نابسا کز یعنی مقیم بولسا کز (فَاقِيمُوا الصَّلَاةَ) بس نماز کزنی تمام قیلو کز. (إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا) تحقیق مؤمن لر گا نماز وقت لنتقان فرض بولدی ۱۰۱ (وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ) ضعیف لانا کز یعنی اوز کزنی ضعیف کورستما کز مشرکلرنی حراب ایتونی اسنه مکده (إِنْ تَكُونُوا تَأْمِنُونَ) اگر سر جراثمتی بولسا کز (فَانَّهُمْ يَأْمِنُونَ كَمَا تَأْمِنُونَ) اول کافر لرده سز ننگ کبی جراثمتی در لر. اما سز صبر قیلسه کز آخرنده امید کز الوغ در (وَتَرَجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ) سز امید اینه سز الله دن شول جنت نی که آلا آندان محروم لادر (وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) الله تعالی بارچه عمل لر کزنی بلغوچی در مصاحت چه اش قیلغوچی در ۱۰۲ (إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ) تحقیق ایندر دک ای محمد سکا قرآن نی حق لق بر لان (لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ) سن حکم قیلور او چون بنده لر آراسنده (بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ) سنکا الله بلدر گان حکم لر ایل (وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا) بولماغل محمد خائن کشی لار فائده سینه دعواچی. خائن لار فائده سینه حکم قیلماغل چونکه طعمه بن ابیرق دیگان منافق بر یهودینا کوبه سون اوغر لادی بس یهودیلر اوینه آرتندین کیلگاج کوبه نی انصار ننگ بر سینا ک یورطینه تاشلادی، ووزنی تاشلاغانینی انکار قیلدی. شول وقت طعمه ننگ سوزی رسول الله غه مقبول ره ک کورنوب نورادر ایدی مذکور آیت ایتدی (وَاسْتَغْفِرِ اللَّهُ) استغفار قیل ای محمد طعمه ننگ بالغانینه میلکدین (إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا رَحِيمًا) شکسر الله قصور کنی کیچکوچی در شفقت قیلغوچی در ۱۰۳ (وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الدِّينِ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ) سوز ایتما گل محمد شول منافق لار طرفندین که خیانت قیلدی آلا اوز لرینه طعمه و آننگ ایداشلری کبی (إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا) الله تعالی سویماس خیانت و گناه قیلغوچی لار نی ۱۰۴ (يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ) باشور لار اوغر یلیق لارین آدم لار دن

وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ) ویا شره آلمازار الله تعالى دن (وَهُوَ مَعَهُمْ) حال بوکه الله تعالى
آلار برلان برگه در (إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ) کبیج حلوتکه الله رضا بولاسدای
سوزلر سوبلگان وقتلرنده (وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا) الله تعالى بلگوچی در اول
منافق لارنک قیلغان خیانت لرون ۱۰۵ (هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ) اکاه بولکز اوشبو طعمه ناک
بولد ایشاری (جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ) سوز ایلان تقویه فیلاسز اول طعمه کبی منافق لار طرفندین
(فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) دنباده وقتکزده (فَمَنْ يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ) آلار اوچون کم
مجادله قیلور قیامت کوننده الله حضورنده (أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكَيْلًا) با که کم وکیل
بولور، آلاغه قیامت کوننده آلارنی حمایه ایدوب فائده ایدوچی، هیچ کم بولبا یا بقدر
(حضرت همزهنی وحشی اوتر گاج رسول اللهغه کیلوب ایتدی : یا رسول الله مکا توبه
بولورمی؟ دیو. الله تعالى ایتدی : ۱۰۶) (وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظَلْمْ نَفْسَهُ) بر من باوز
عمل فیلسه یا که اوزینه ظلم فیلسه (ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ) مونک صوکنده الله دن مغفرة استهسه
(يَجِدُ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا) اول، اللهنی بارلقاغوچی وشفقت فیلغوچی تابار ۱۰۷ (وَمَنْ يَكْسِبْ
إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبْهُ عَلَى نَفْسِهِ) بر کشی گناه فیلسه اوز ضررینه قیلور (وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا)
الله تعالى بلگوچی در ومصلحت چه اش فیلغوچی در ۱۰۸ (وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا)
بر من فیلسه خطا وگناه ایشلرنی (ثُمَّ يَوْمَ بِهِ بَرِيئًا) مونک صوکنده نهمت فیلسه اول اشدن
پاک کشنی طعمه کبی انصار یورطینه ناشلادی. منافق لر حضرت عائشه حقنده الوغ
افتراء لار بهتان لار سوبل دیلار (فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا) تحقیق فیل دیلار آلار
یالغان وظاهر معصیت لرنی . ۱۰۹ (وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ) اگر الله ناک فضل
وکرمی بولماسه سکا ای محمد. وحی بیارماو، کبی (لَهْمَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضْلَوْكَ) البنه
فصد قیلور ایتدی منافق لاردان بر جماعت سنی آزد رماغه وخطا حکم فیلدر ماتفه
(وَمَا يُضْلُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ) آزد رماسلر آلار مگر اوزلرینی یعنی ایشلرنی ناک شوملغی اوز-
لرینه فایتور (وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ) هیچ نرسه ایله سکا ضرر قیلا آلماس لار (وَأَنْزَلَ
اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ) ایندردی الله سکا قرآننی (وَالْحِكْمَةَ) قرآن علمینی (وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ
تَعْلَمُ) واوگراندی سکا اولده بلمگان نرسه لردن (وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا) الله ناک
فضلی وکرمی سکا اولوغ در. بس کفار و منافق لار سنی آزدیرا آلماسلار ۱۱۰ (لَا خَيْرَ
فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ) خیر یوقدر منافق لارنک وباشقه خلق لارنک اوز آرالرنده کوب
سویلشوده (إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ) مگر خیر بولور شول کسه لرنک سوزنک
اگر بای لارنی، فقیرلرگه صدقه بیرو ایله یا که باشقه مشروع اش برلان امر فیلسه

(أَوْ إِصْلَاحَ بَيْنَ النَّاسِ) بیا که خلائی آراسنده اصلاح ایل (وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ) بر من فیلسه بو اشلرنی اللهنک رضالقنی استاب (فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا) بس بیرورمز اول کشبگه السوغ اجرنی ۱۱۱ (وَمَنْ يَشَاقِقِ الرَّسُولَ) بر من مخالفت فیلسه رسول سوزینه (مَنْ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ) اول من گه توغری یول ظاهر بولغان سوکنده قرآن ایله بیا که باشقه معجزه لر ایله (وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ) مؤمن لر بولندین غیر بولغه تابع بولسه (نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ) اختیار فویارمز آکا اوزی اختیار ایتمکان کفر وضلالنی (وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ) وجهنم گه سالورمز آنی (وَسَاعَتٌ مَّصِيرًا) فی قباحت اورندر اول جهنم. بو آیت دلالت قیلدر علمانک اجماعی هجت ایسکینه . چونکه رسول گه مخالفت بر لان مؤمنلر گه مخالفت گه بر حکم یوردی ۱۱۲ (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ) شکسز الله بارلقاماز اوزینه شریک فیلمافنی (وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ) شریک دن باشقه گناهنی بارلیقار اوزی تلاگان کمسه گه . اعرابدن بر فارت ایتدی یا رسول الله میچ من فیلمایان گناه یوق. لکن ایهانم دن سوک اللهغه شریک فاتقانم یوق ، منم حالم نچوک بولور دیدکنده ان الله لا یغفر آبتی ایتدی (وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا) بر من اللهغه شریک فیلسه اول تحقیق حقدین یراق بولغان آزغونلقده در ۱۱۳ (أَنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْأَافَاتِ) عبادت فیلماس اول کافرلار مگر جانسز نرسه گه عبادت فیلورلر . اناث دیوب جانسز نرسه گه ایتورلر (وَأَنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا) اطاعت فیلماسلار مگر فسادی شیطان سوزینه اطاعت فیلورلار ۱۱۴ (لَعَنَهُ اللَّهُ) الله یراق فیلدی اول شیطان لرنی (وَقَالَ لَا تَخُذْنَ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا) ایتدی شیطان البته بنده لر کدین آلورمز اوزیمه معین الوش (وَلَا ضَلَّوْهُمْ) البته آذررمن آلارنی (وَلَا مَنِئِهِمْ) وآراغه ابرشدررمن باطل خبرلارنی ؛ جنت ، تموغ ، بعث یوق دیهک کسبی (وَلَا مَرْتَبَهُمْ) فلیبتکن اذ ان الأنعام) وامر فیلورمن آلاغه بس یارورلار حیوانلارینک فولفلرینی چونکه جاهلیت ده عربلر بر قوی بشنچی بالاتوغدرسه فلاغن یاروب اوزلرینه حرام فیلالر ایدی وبو قوینی بچیر دیوب آطی ایدیلر تفصیلی ایسه سورة مائده کیلور (وَلَا مَرْتَبَهُمْ فَلَیَغْوِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ) دخی امر ایبارمن بس اوزگارنورلر اللهنک خلق ایتمکان شی لرون مثلا الله تعالی آی فویاشنی حساب اوچون یارانمش ایدی. لکن شیطان غه آلدانوب اول آی فویاش غه عبادت فیلدیلر بولار البته مخلوقاتنی اوز درجه سنندین اوزگارنودر (وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ) بر من شیطاننی دوست تونسه اللهنی دوست نونمایچه (فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا) تحقیق هلاک بولدی

آچيق ملاكليك ايله (۱۱۵) (يَعُدُّهُمْ) قورقونور آنلرنى شيطان فقيرلكدين فقيرلرگه
 ايزگوليك قىلا آلماس لار (وَيَمْنِيهِمْ) وباطل خبرلر ايله آلدار آلارنى (وَمَا يَعُدُّهُمْ
 الشَّيْطَانُ الاَّ غُرُورًا) قورقو صالماس شيطان آلارغه مگرغرور ايله قورقوصالور
 (۱۱۶) (اُولٰٓئِكَ مَاٰوِيَهُمْ جَهَنَّمُ) بو شيطانغه اطاعت قىلغان آدم لرنك اورنى جهنمدر
 (وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا) تابماس لار اول جهنمدرن قچار اورن (۱۱۷) (وَالَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) شول كشى لركه قرآنغه اوشانوب ايزگو عمل قىلديلر (سَنُدُّهُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) كرنورمز آلارنى جنت لركه كه آغار اول جنت لرنك
 آستندين بلغهلر (خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا) اول جنت لرده منگوفالورلار (وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا) وعه
 قىلدى الله حق وعده ايله (وَمَنْ أَضَلُّ مَنِ اتَّخَذَ مِنَ اللَّهِ قِيْلًا) كم سوزى راست بولور؟ الله
 سوزندن . (۱۱۸) (لَيْسَ بَأْمَانِيكُمْ) اى مؤمن لرسز تلاك ان نرسه لر بولماس (وَلَا أَمَانِي
 أَهْلِ الْكِتَابِ) اهل كتاب تلاك ان نرسه لرده بولماس . چونكه مؤمن لرايندى بز مؤمن لر
 بزرگه گناه ضرر قىلماس ، اهل كتاب ايندى جنت كه كرماس مگر يهود نصارى غنه كرور
 ديور . آلاى توكل اعتبار عمل گه در (مَنْ يَعْمَلْ سُوءً يُجْزَ بِهِ) بر من باوز عمل قىلسه
 آنك اوچون اول جزا قىلنور كيرك كم گنه بولسون . (وَلَا يَجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا
 نَصِيرًا) طابماس اول من الله دن غيرى ياردچى نى ودوست نى (۱۱۹) (وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ
 الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى) برمن ايزگو عمل قىلسه كيرك اير وكيرك خاتون بولسون (وَهُوَ
 مُؤْمِنٌ) مؤمن حالده (فَأُولٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ) بس اول كشى لر جنت كه كرور لر (وَلَا
 يُظْلَمُونَ نَقِيرًا) ظلم قىلورنماس عمل لرينك ثوابينه نقير قدريده (۱۲۰) (وَمَنْ أَحْسَنُ
 دِينًا) كم نك دينى كوركام بولور (مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ) اوزينى اللهغه تاپشرغان كشى دن
 (وَهُوَ مُحْسِنٌ) اول من ايزگو عمل لر قىلسه (وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ) تابع بولسه ابراهيم ملتينه
 يعنى دينى ابراهيم دينينه موافق قىلسه (حَنِيفًا) اول كهسه حقغه مائل بولسه . بس
 بو كهسه نك دينى درست وكوركام ديندر (وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا) ابراهيم نى الله
 تعالى اوزينه دوست قىلدى . ابراهيم عليه السلام فقرائه انفاق قىلور ايدى . بروقت
 طعامغه محتاج اولدغندين مصرداغى دوستينه علمانلرنى يباردى . دوستى ايندى اوزينه
 بولسه بيرور ايدك . لكن انفاق اوچون بيرسك اوزمز محتاج بولورمزديه قورقامز ،
 ديور . شولاى ده علمانلرى بوش قايتورغه اويالوب قاپچقارينه قوم توتروب قايتديلر ،
 ابراهيم عليه السلام آور ايدى هم بو قوغه كيندى . جاريه لرى شول اوننى آلوب طعام لر
 حاضرله ديلر . تورغاچ بونى نيندى اون دن باصادكز ديوب صوراعاج ، دوستك يبارگان

اوندن دیدیلر. ابراهیم علیه السلام ایتدی بلکه دوستم الله تعالی یبارگان دیو. شوندن صوڭ
الله تعالی ابراهیم علیه السلامنی دوستم دیمشدر. والله اعلم (۱۲۱) (وَلَلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ) الله تعالی نڭ ملکر در بیرده وکوکده گی اشیا (وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا) ﴿۱۲۲﴾
الله تعالی هر نرسه نی بلگوچی در حکمی یورگوچی در (۱۲۲) (وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ)
فتوا صورارلار سندین ای محمد خاتون لارنڭ میرائی حقنده. جاملیتده خاتون لارغه
میراث بیرماس لر ایدی (قُلْ اللَّهُ يَفْتِيكُمْ فِيهِنَّ) ایت محمد آلا رغه الله تعالی فتوی بیرده در
خاتون لارنڭ میراث لری حقنده (وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ) وهم قرآنک سرگه اوقولمش
آیات لرفتوی بیرده در (فِي يَتَامَى النِّسَاءِ) خاتون لارنڭ یتیم لری حقنده (الَّتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ
مَا كُتِبَ لَهُنَّ) شوندا ین خاتون لارکه آلا رغه سز بیرمی سز فرض اولوش لر ینی
(وَتَرَعْبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ) واعراض قیلاسز اول یتیمه لر نی نکاح لاندیر مقدین. ایلامسز
بولدغی اوچون اوزکز آلمی سز، مالی بولدغی اوچون کشی گه بیرمی سز الله تعالی هم
قرآن فتوی بیرده در بوبله قیلاسقه (وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوُلْدَانِ) دخی ضعیف بالالر حقنده
قرآن فتوی بیرده در آلا رنڭ میراثده باشقه طوغروده حق لار ین بیرمک برله. (تفسیر
جلالین دن آلدی) (وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ) وفتوی بیرور یتیم لرگه عدالت برلان
تورمقکز ایله (وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ) هر نه خیر اش قیلساکز (فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا) ﴿۱۲۳﴾
شک سز الله تعالی اول اشنی بلگوچی در خیر جزالر قیلور (۱۲۳) (وَأَنْ أُمَّرَأَةً خَافَتْ
مَنْ بَعَلَهَا نُشُوزًا) بر خاتون فورسه ایرینڭ براق یرووندین (أَوْ أَعْرَاضًا) یا که
طاشلامقندین فورسه (فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا) بس کناه بولماس بو
ایر برلان خاتونغه آلا رنده صلح ایدشوده (وَالصُّلْحُ خَيْرٌ) صلح خیردر آیرلشودین.
چونکه سعد بن زبیر، خاتونی قارتایفاج جماع دن اعراض قیلوب بریاش خاتون آلدی.
فارت خاتونینه بو آور بولوب رسول الله یانینه شکایت که کبلدی شول وقت ایت ایندی.
صاح قیلوشماق شول روشپه، سن قارتایدک من باش خاتون آلا رغه تلیمن بالالرک برلان
تور سگانوبت قیلمام، دیو خاتون شونارغه رضا بولسه خیردر. یا که خاتونی ایرینه برنسه
هبه قیلسه وایتسه منی ده تاشلامه دیوب ایریده قبول ایتسه بوهم خیردر. (وَأَحْضَرَتِ الْأَنْفُسُ
الشُّحَّ) کوکل لر حاضر لنوب نورور سارانلقغه. خاتون مال بیره سی کیلماس ایریاش خاتون
نی تاشلی سی کیلماس. لکن آلا یله احسان قیلوشکز. (وَأَنْ تَحْسَنُوا وَتَتَّقُوا) اگر سز یا هشی بولوب
بر برنکز که جفا وظلم قیلودن صافلانسانکز (فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) ﴿۱۲۴﴾ الله تعالی شک سز
سز نڭ عمل لرکز دین خبرداردر (۱۲۴) (وَلَنْ تَسْتَظِفُّوهُوا أَنْ تَعْدُوا بَيْنَ النِّسَاءِ) طافتکز یتیماس

فارت خاتون ابلان باش خاتون آراسندك عدالت قیلورغه (وَلَوْ حَرَصْتُمْ) اگر چه عدالت قیلورغه بیک مریص بولسا کزده (فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ) بس باش خاتون کزعه بالکل میل فیلما کز (فَتَنَدِّرُوها سَامِعَةً) فارت خاتون کزنی ابرسز خاتون لار کبی قویما کز گناهلی بولورسز. رسول الله اینتدر ایدی: یا رب طاقتم دن کیلگان عدالت قیلوم شول ایندی. دیو (خاتون لارنک کیوم، آشاو، اچو، اولرنده عدالت قیلماق لازمدر (وَأَنْ تَصْلَحُوا) اگر خاتون لار کز آراسنده اصلاح وجه اوزرنده نورسا کز (وَتَتَّقُوا) آلا رغه ظلم قیلودن صافلانا کز (فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) الله تعالی یارلقا غوچی در کامل لرگه طاقنکز بینمگاننی هم شفقت مرحمت قیلغوچی در (وَأَنْ يَتَفَرَّقَا) اگر صالح فی قبول قیلما یونچه آبریلوشسالر (يُغْنِ اللَّهُ كَلًّا مَنْ سَعَتَهُ) موکسز قیلور الله هر برسینی اوزینک فضل و کر می برلان (وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا) الله نك رحمتی کیک، مصاحت چه اش قیلغوچی در (۱۲۵) (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) الله نك در بیرده و کوکده گی نرسه لر، نلا گانچه تصرف قیلور (وَلَعَلَّ الَّذِينَ آتَوُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ) تحقیق بز سزدن اولگی اهل کتابه امر قیلدی (وَأَيُّكُمْ) دخی سز لرگه امر قیلدی ای مؤمن لر (أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ) الله دن فور کز! و ظلم قیلما کز! دیو (وَأَنْ تَكْفُرُوا) اگر انکار قیلسا کز (فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) شکسز بیرده و کوکده گی شی لر بار چه سی الله نقی در. هیچ سز نك عمل کزگه محتاج توکل. (وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا) الله تعالی بای و ممدوح ما فتا ولی در (۱۲۶) (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) الله نك در بیرده و کوکده گی مخلوقنک بار چه سی (وَكَفَى بِاللَّهِ وَكَيْلًا) الله تعالی کافیدر هر اشنی ناپشور رغه (۱۲۷) (أَنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ) اگر نلاسه هلاک قیلور سزنی الله تعالی. قیلغان گناه کز سبیلی ای خلیق (وَيَأْتِ بآخِرِينَ) و کیتورر ایکنچی بخشی کشی لارنی (وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا) الله تعالی بو اش اوزرینه فادردر (مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا) بر من آخرت عملینی دنیا فائده سی او چون قیلسه (فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) الله تعالی ملکنده دنیا و آخره فائده سی هر ایکی سی باردر، کم نرسه او چون عمل قیلسه شونی بیورر (وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا) الله تعالی بلگوچی هم ایشتک و چیدر هر کم نك فی نیت برلان قیلوینی (۱۲۸) (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ) ای مؤمن لر دائم بولکز عدالت ایله تورغوچی شهادت فی ادا قیلکز خدا او چون (وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ) اگر چه اوز کز نك ضرر لر کزغه بولسه ده (أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ) ان یکن غنیاً اَوْ فَقِيرًا) یا که آنا و بیقین فردا شلر کز ضررینه بولسه ده هم شهادت کز بای او چون

فقیر او چون بولسده همان حق لقی برلان بیرکز (فَاللّٰهُ اَوْلٰىٰ بِهٰمَا) الله تعالی ، اولی در
 بو غنی ، فقیر گه فارغانده . شهادت سبیلی الله تعالی حکم فیلور ، سز نوغری شهادت
 بیرکز (فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰی) هوا کزغه ابارمکز (اِنْ تَعَدَّوْا) قورفکز الله دن حق دن اوتوب
 کیتما کزده (وَ اِنْ تَلَّوْا) اگر حقنی اوز گارتسا کز (اَوْ تَعْرَضُوْا) یا که حق دین اعراض
 فیلسا کز (فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا) تحقیق الله تعالی فیباغان اشلر کزدین خبردار
 در . جزا فیلور ۱۲۹ (يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ) ای مؤمن لر ایمان
 کینر و کز الله و آنک رسولینه (وَ الْكِتٰبَ الَّذِيْ نَزَّلَ عَلٰی رَسُوْلِهِ) و رسولینه ایندر لگان
 قرآن غه (وَ الْكِتٰبَ الَّذِيْ اُنزِلَ مِنْ قَبْلُ) و قرآن دین بورون ایندر لگان کتاب لر غه
 (وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاللّٰهِ وَ مَلَائِكَتِهٖ) بر من انکار فیلسه الله غه و آنک رسولینه (وَ كُتُبِهٖ وَ رَسُوْلِهٖ)
 و کتاب لرینه و رسول لرینه (وَ الْيَوْمَ الْاٰخِرُ) و قیامت کونینه (فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيْدًا) بس
 حق دین بیک یراق نوشدی اول آدم . عبدالله بن سلام رسول الله غه ایتدی : یا رسول الله
 سکا و کتابکا و موسی کتابینه و عزیر گه ایمان کنوره مز باشقه لرینه انکار فیلساق یاری می ؟
 شول خصوصه آیت ایتدی (اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا) تحقیق شول کشیلار که ایمان
 کنوردیلر موسی غه ، موسی دین صو ک کافر بولدیلار (ثُمَّ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا) بو کفر لر ی
 صو کزده ینه عبسی علیه السلام غه ایمان کنوردیلر و عبسی صو کزده ینه کافر بولدیلار
 (ثُمَّ اٰزَدُوْا كُفْرًا) عبسی دن صو ک محمد علیه السلام کبلگاچ آنار غه انکر ایلان کفر لارین
 آرندردیلر (لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيْلًا) الله آنلر نی بار لقا غو چی و ازله آنلر نی
 نوغری بولغه کوندر گو چی بولمادی ۱۳۰ (بَشِّرِ الْمُنٰفِقِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذٰبًا اَلِيْمًا) سو نچ بیر ای
 محمد منافق لار غه تحقیق بولور آلا ر غه رختکو چی عذاب ۱۳۱ (الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَاۗءَ
 مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ) منافق لار شول کشیلار در که مؤمن لار دن باشقه کافر لار نی دوست
 توتار لر (اَيْتَبِعُوْنَ عِنْدَهُمُ الْعُرَّةَ) ایا استار لر می کافر دین غلبه نی یعنی کافر لار برلان
 دوست لاشوب محمد که غالب بولور مز دیوب ایتور لار می ؟ (فَاِنَّ الْعُرَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا) غلبه
 بار چه سی الله تعالی نک در کافر لر عاجز لار در ۱۳۲ (وَ قَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتٰبِ اَنْ اِذَا
 سَمِعْتُمْ اٰیٰتِ اللّٰهِ) تحقیق ایندر دی الله تعالی نیچه اورنک سز لر گه اگر ایشوتسا کز الله نک آیانلر نی
 (يُكْفِرُ بِهَا) انکار ایتلور هالده اول آیات لر گه (وَ يَسْتَهْزِءُ بِهَا) و استهزاء فیلنور حالده
 ایشوتسا کز اول آیتلر نی . یعنی بر مجلسده الله تعالی نک آیت لرینه انکار فیلسه لر
 و استهزاء فیلسه لار (فَلَا تَقْعُدُوْا مَعَهُمْ) بس اوتور ما کز اول مجلس خلقی ایله (حَتّٰی
 يَخْرُجُوْا فِي حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ) باشقه سوز گه کرشکاچه (اِنَّكُمْ اِذَا مَثَلْتُمْ) اگر سزده بر گه

اوتور ساگز شول شكلى بولورسز. بو آيت دلالت فيلادر هر منكر مجلس دن اعراض
 فيلونك تيوشلكينه (ان الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعاً) شكسز الله تعالى
 منافق لار بر لان كافر لرنك بار چه سنى جهنم ده جيا چقدر ۱۳۳ (الذين يتربصون بكم)
 اى مؤمن لر شول منافق لار كه سز نك هالكز اوز گارمكى كوتارلر (فان كان لكم
 فتح من الله) ا گر الله دن سز كه نصرت بو اب غنيمت لر آسا كز (قالوا ألم نكن معكم)
 ايتور لر ايا سز كه ياردمچى بولمادقمى؟ بز كه هم الوش بيركز ديو (وان كان للكافرين
 نصيب) ا گر كافر لرنك نصيبى بولسه يعنى آلا سز كه غالب بولسه لر (قالوا ألم
 نستحوذ بكم) كافر لار كه ايتور لر ايا بز سز كه مؤمن لار نك هال لرين خبر بيره تورمادقمى؟
 (ونمنعكم من المؤمنين) سز لارنى مسلمان لار دين منع فيلور بولمادقمى؟ . يعنى سز كه
 كوب فائده مز اولدى بز كه هم الوش بيركز (فالله يحكم بينكم يوم القيمة) بس
 قيامت كونده الله تعالى منافق لار ايله آرا كزده حكم فيلور (ولن يجعل الله للكافرين
 على المؤمنين سبيلاً) البته الله تعالى دنيا ده هم آخرنده كافر لار كه مؤمن لر ضررينه
 بولنى فيلماس چونكه كافر لر دنيا ده مؤمن لر كه غالب بولوب بر نيجه ضرر
 فيلسه لارده تيز بنسه كبرهك ۱۴۳ (ان المنافقين يخادعون الله) منافق لار ظن فيلار
 الله لى آلدمز ديوب (وهو خادعهم) الله تعالى آلا رنى آخرنده جزا فيلور چيدر (واذا قاموا
 الى الصلوة قاموا كسالى) چان نماز غه تورسه لر اول منافق لار ، تورور لر بالقولانوب
 (يراون الناس) بنده لر كه ربا او چون فيلور لار (ولا يدكرون الله الا قليلاً) الله لى
 ايسلرينه توشورماس لار مگر آز وقتده غنه توشورور لار يعنى دنيا فائده سى او چونگنه
 ۱۳۵ (مدبذبين بين ذلك) متعبر (آبدر او) درلار اول منافق لار ايمان بر لان كفر آراسنده
 (لا الى هؤلاء) آلا حقيقتده مؤمن لار كه نوشولماس لار (ولا الى هؤلاء) هم كافر لر كه ده
 نوشولماس لار (ومن يضل الله فلن تجد له سبيلاً) اى محمد بر من لى الله آذر سه آنى
 فوتقاروغه بولنابماس سن. بس منافق لار او چون قابغورما ۱۳۶ (يا ايها الذين آمنوا لا
 تتخذوا الكافرين اولياء من دون المؤمنين) اى مؤمنلر ، مؤمن لار دن باشقه كافر لارنى
 دوست توتما كز (اتريدون ان تجعلوا الله عليكم سلطاناً مبيناً) ايا تلاميسز؟ الله
 تعالى جزاسى ايرشوب آبيق سبب اولماقيني يعنى كافر لارنى دوست توتسا كز ، الله نك
 عذابى ايرشور كه سبب بولور ۱۳۷ (ان المنافقين في الدرك الاسفل من النار) شكسز
 منافق لر جهنم نك توبانگى فاتلاونده بولور لر (ولن تجد لهم نصيراً) وتابماس سن آلا غه
 ياردم بيروجى نى. موندن آكلاشونسه در كه خلايق نك ايك يمانى منافق ايدكى ۱۳۸

(الَّذِينَ تَابُوا) مگر نفاق لارندن توبه اينسهلار (وَأَصْلَحُوا) عملارون اصلاح فيلسه لار (وَأَعْتَصَمُوا بِاللَّهِ) الله نك دينينه يابوشسهلار (وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ) وحدا رضاسى اوچون دين لارين خالص فيلسه لار (فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ) بو كمسهلار مؤمن لار ايله در (وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا) الله تعالى مؤمن كشي لارگه اوزافلامايونجه الوغ اجر ني يعنى جنتنى بيرور ۱۳۹ (مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ) ني فيلسون الله سزنى عذاب ايله (إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ) اگر سز الله نعمت لارينه شكر ايدوب قرآنغه ايمان كيتور سائز (وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا) الله تعالى ايدنگو عمل لر كزنى بلوب خير جزا لر فيلغوجى در ۱۴۰ (لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ) الله تعالى قبول كورماس قبيح سوزلرني ياد ايتماكنى (الَّذِينَ ظَلَمُوا) مگر بر من ظلم فيلنوب ظالم نك اوزى كى قبيح سوزلار ايله در فيلسه جائزدر (وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا) الله تعالى مظلوم نك دعاسينى قبول فيلغوجى در؛ ظالم ني قباحت ايدكون بلگوجى در ۱۴۱ (إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا) اگر ظالمغه شول ظلم حالنده ايدنگه ليك اظهار فيلسا كز (أَوْ تَخْفَوْهُ) ياكه آكارغه ايدنگه ليك ني ياشرون فيلسا كز (أَوْ تَعَفُّوا عَنْ سُوءِ) ياكه ظالم نك ظلمينى كچپسا كز. بو اشلر كز كوركام خلقدندر (فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا) چونكه الله تعالى نيچه ظالم نك ظلمينى عفو فيلغوجى در، سز نك اوج آلمايونجه عفو ايتوكز يخشى اشدر ۱۴۲ (إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ) شول كشي لاركه انكار فيلورلار اللهغه ورسولينه (وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ) اراده فيلورلار الله برلان رسول لر ينك آراسنى آبورماقنى (وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ) ايتورلار بعض رسول گه اوشانامز بعض لارينه انكار فيلامز دبو (وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا) واراده فيلار ايمان ايله كفر آراسنده بول فيلورغه ۱۴۳ (أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا) اوشبو بعض پيغمبرگه اشانوب بعض لارينه انكار فيلغوجى لار تحقيق كافر لردر (وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِمًّا) وهاضرلك كافر لركه عذابنى كه آلارنى خوار فيلغوجى در ۱۴۴ (وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ) شول كشي لاركه ايمان كيتوره لار اللهغه هم پيغمبر لرينه (وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ) آبورماس لار ميچ برا گوسين اول پيغمبر لر نك بارچه سينه ايمان كيتوره لار (أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ أَجْرَهُمْ) الله تعالى بو كشي لار نك اجرين اوزافلامايونجه كامل بيرور (وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا رَحِيمًا) الله تعالى يارلقاغو چيدر وشفتت فيلغو چيدر ۱۴۵ (يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ) اهل كتاب سندن صورار اى محمد (إِنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ) آلاغه كوكدين كتاب ايندر مككنى. يعنى كعب بن الاشرف ايداشلرى برلان كيلوب

ابتدی لار: «ای محمد ایمان کینوررمز اگر کوکدین کتاب ایندزساک، آنی فرشته لار کوناروب کینورسه لار» دیو (فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ) تحقیق آلارنک بابالاری، موسی دن، موندن زورراقنی ده سورادیلر: (فَقَالُوا أَرَنَا اللَّهُ جَهْرَةً) موسی علیه السلام غه، ایندیلر آپ آچق اللهنی کورسات دیو. چونکه موسی علیه السلام طور طاغنده سویلشکانون فایتوب اینکاج، قومی اینوشدیلر بوسوزکا اشانوررمز اگر اللهنی بزگه ده کورساتساک (فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ) بس ظلم لری سببلی آلارنی اوت کوبیدردی (ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعَجَلَ) صوکره بزاو، یاصاب بزاوغه تابندیلر (مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ) اوزلرینه آچق معنالی آیتلر کیلگان صوکنده (فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ) بس عفو قیلدق آلارنک اول گناهلرنی یعنی شول ساعت هلاک قیلما دق (وَأَتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا) و ببردک موسی غه آچق دلیل لرنی یعنی معجزه لرنی (وَرَفَعْنَا قُورُقَهُمُ الطُّورَ) و کوناردک آلارنک اوستینه طور طاوینی (بِمِيثَاقِهِمْ) آلاردن عهد آلماق اوچون (وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا) و ایندوک آلارغه کرکز شیرنک بابندن تواضع ایله. اریحا شهرینه کرگانک تواضع برلان کرورگه فوشدی (وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ) و ایندک آلارغه شنبه کون حقنده الله ناک امرندین تجاوز قیلماکز دیو (وَآخَذْنَا مِنْهُم مِيثَاقًا غَلِيظًا) و آلدق آلاردن بواشلر اوچون آغر عهدنی. چونکه طور طاونده، بو امر لرمزنی یرینه کلتورمک ایله عهد قیلدیلر ۱۴۷ (فَبِمَا نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ) بس مونک صوکنده عهد لربن صندرماقلری سببلی (وَكُفِّرْهُمْ بآيَاتِ اللَّهِ) و الله ناک آیاتلرینه انکارلاری سببلی (وَقَتْلُهُمُ الْاَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ) حق سز ظلم قیلوب پیغمبرلرنی اوتورلری سببلی (وَقَوْلُهُمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ) کوکل لرمز پرده لی معنی آکفارمی دیگان سوزلری سببلی، آلارغه لعنت قیلدی. شونک اوچون سکا ده انکار قیلالر (بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ) بلکه باصدی الله تعالی آلارنک کوکلرینه کفرلری سببلی (فَلَا يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَلِيلًا) شوکار کوره ایمان کینورمازلار آلا مگر آزی غنه ایمان کینورولار (وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا) کفرلاری هم حضرت مریم گه بالغان بالالر بابقان لری سببلی لعنت قیلدی الله تعالی آلارغه. چونکه مریم حضرت عیسی نی نودرغاج بوسف بن مازان ایله زنا قیلدی دیدیلر ۱۴۹ (وَقَوْلِهِمْ اَنَا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ) الله ناک پیغمبری عیسی ابن مریم نی اولتوردک دیهک لری سببلی لعنت قیلدی آلارغه. ای محمد بر سکا غنه تو گل آلا کوبدین شول انکارده کیله لر. یهودلار عیسی علیه السلام نی اولتوررگه حاضرلنگاج، عیسی علیه السلام بر اویگه کروب فاجدی. آرتندین فووب کیلگاج تونار اوچون بر ایر کردی لکن عیسی علیه السلام نی تابمادی اوی اچنده اول

رفت عیسی فی حضرت جبرائیل علیه السلام کوک گه کونارگان ایدی. صوکره اول ابر
عیسی علیه السلام توسنده بولوب چقدی. هم عیسی دیوب اوتورور گه نوتنغاچ من عیسی
توگل ایداشکز دبه نه قدر بالوارسده یالغاناما، دبه اوتردیلر. صوکره اختلاف
کیندی. بو عیسی بولسه بزنگ کرنگان کشیمز فایده، بو ایداشمز بولسه عیسی فایده دیو
(وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ) اوترمدیلار و آسادیلر عیسی علیه السلام فی (وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ) لکن
بولداشلرین عیسی غه اوخشاشلی فیلندی ده شونی توتوب اوتردیلر (وَإِنَّ الَّذِينَ اِخْتَلَفُوا
فِيهِ) شول یهودلار که اختلاف فیلوشورلار عیسی فی اوتردک دیوب (لَفِي شَكٍّ مِنْهُ) البتة
شک اچنده در آلا (مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ) بو اولترگانلکرینی بلگانلری یوق (إِلَّا اتِّبَاعَ
الظَّنِّ) ظن غه ایبارمک لرندین باشقه (وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا) بیک آچیق معلوم در که آنی
اوتورمدیلر ۱۵۰ (بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ) بلکه الله تعالی عیسی علیه السلام فی اوزی فاشینه کوناردی
(وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا) الله تعالی غالبدر منع فیلورغه یهودلر فی (حَكِيمًا) مصاحت چه اش
فیلغوچی در. عیسی علیه السلام فی کوترمکده ده مصاحتلر باردر ۱۵۱ (وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ الْا
لْيَوْمِ مَنْنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ) اهل کتابدن بارچه سی عیسی غه ایمان کبترورلار اولولرندین
الک. نزع حالنده احوال آخرفی کورب حقیقت حالنی بلگاچ عیسی ده آدم بولغان ایکن
دیو. اوشانورلر (وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا) قیامت کوننده عیسی آلارنک
ضررلارینه شهادت بیورر ایتور، اوزم نک رسول ایدکنی بلدردم انکار فیلدیلار
دیو ۱۵۲ (فَبُظِّلْمَ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ) یهودلارنک اوز ظلملری
سبیلی حرام فیلدیق آلاغره اول حلال ایدلنگان نرینه فی (وَبَدَّوهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا)
وکوب آدم لارنی الله بولنندن منع فیلولاری سبیلی (وَآخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدَّ نُهُوا عَنْهُ) الله
طرفندین طیولغان لاری حالده ربا آلورلی سبیلی (وَآكَلَهُمْ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ) و آدم-
لرنک ماللرین باطل وجه اوزره آشاواری سبیلی حرام فیلدیق. یعنی اوزلرینک جنایتلری
سبیلی جزاء الله تعالی کوب نارلق فیلدی (وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا) و حاضر-
لدوک اول یهودنک کافرلرینه رنجک کوچی عذابنی. چونکه یهودگه نوبافلی حیوان، صفر،
قوی، مایلری حرام بولغاچ ایندیبار بزنگ شوملغوزدن توگل بلکه بولار کوبدن حرام
بولوب کیلگان دیو ۱۵۳ (لَكِنَّ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ) لکن حقیقت
علم گه ابرشکان کشلار و باشقه مؤمن لر (يَوْمَ يُؤْمِنُونَ بِمَا اُنزِلَ اِلَيْكَ) اینانورلر ای محمد
سیکا ایندرلگان فرآن غه (وَمَا اُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ) وسندین اول ایندرلش کتابلر غه
(وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ) و نمازنی دائم فیلغوچی پیغمبر لر گه (وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ) هم زکوة

بیر گوچی که سهر (وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) واللّهغه ایمان کینورگان کیشیلار (وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) و قیامت کونینه اینانغان کیشیلار (أُولَئِكَ سَنُوْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا) بو کشی لار گه بیرورمز الوغ اجرنی ۱۵۴ (أَنَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ) تحقیق بز لر یسار دک ای محمد سکا جبرائیلنی (كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ) نوح غه بیار گانمز کبی (وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ) نوح سو کندهغی پیغمبر لر گه بیار گانمز کبی (وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ) و ابراهیم گه هم بیار دک. (وَأَسْمَاعِيلَ) و اسحاق) ابراهیم نك ایکی اوغلی اسماعیل و اسحاق غه بیار دک (وَيَعْقُوبَ) اسحاق اوغلی یعقوب غه بیار دک (وَالْأَسْبَاطَ) و یعقوب بالارینه بیار دک (وَعِيسَى) و ایوب و یونس و هارون و سلیمان) هم بومذکور لر گده بیار دک (وَأَتَيْنَا دَاوُودَ بُورًا) بیر دک بز داود غه بزورنی ۱۵۵ (وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَا هُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ) هم بو سورهدن مقدم سکا بز لر حکایت اینکانمز پیغمبر لر گه بیار دک (وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ) سکا حکایت اینمگان پیغمبر لر گه هم بیار دک (وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا) سوبلشدی الله تعالی موسی بران کامل سوبلشمک بران ۱۵۶ (رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ) بیار دک بو رسول لارنی ، بنده لارنی جهنمدن فورقتوب جنت بران سوبندر گوچی ای توب (لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ) رسول لر سو کنده آدم لار نك الله اوزرینه حجة لاری بولماسون اوچون . یعنی کافر لر و عامی لار قیامت کون اینور ایدیلر بز گه دین اوگره توچی بولمادی . بولسه مؤمن بولور ایدک دیو (وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) الله تعالی غالب در منکر لر گه جزا قیلغوچیدر . و حکیم در رسول لر بیرمکده حکمتی باردر . مکه مشرکلری همانده اوشانمادیلار شونك اوچون الله تعالی ایندی ۱۵۷ (لكن الله يشهد بما أنزل اليك) الله تعالی شهادة بیرور محمد سکا ایندرگان قرآن نك حق لغی ایل (أَنْزَلَهُ بِعَلْمِهِ) ایندردی الله تعالی اول قرآننی کامل علمی ایلان . چونکه قرآن کبی باشقه نظم لی کتابنی هیچ کم نك اوز اوزندین اوقورغه طاقتی یوقدر . شونك اوچون قرآن معجزه بولدی (وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ) و فرشته لار شهاده بیرور لار اول قرآن حق دیوب (وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا) الله یتار لیکدر شاهد بولورغه ۱۵۸ (ان الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله) تحقیق کافر بولوب الله یولندن بنده لارنی طیوچیلار (قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا) تحقیق حق دن یراق کینوب آد اشدیلر ۱۵۹ (ان الذين كفروا وظلموا) تحقیق ظالم و کافر کشی لار (لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ) الله تعالی آ لارنی بار لبقاق نو گلدر (وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ طَرِيقًا) هم توغری بولغه کوندیبره چکنه نو گلدر . ۱۶۰ (الطريق جهنم) مگر آ لارنی جهنم بولینه کوندرور (خالدین فیها ابدًا) منگو فالور لار اول جهنمده (وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا) کافر لارنی جهنمده منگو عذاب قیلو

اللهه بكلدر ۱۶۱ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ) ای بنده لار تحقیق سز گه الله دن حق اوق برلان پیغمبر لار کیلدی (فَأْمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ) بس اوز کز گه خیرلی اشکه ایمان کینور کز (وَأَنْ تَكْفُرُوا) اگر انکار فیلسا کز (فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بس شکسز هر شی الله تعالی نکدر. سز اوز کز ده آنقی سز (وَكُنَّ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) الله تعالی انکار کز نی بلگوچیدر، مصاحت چه اش فیلغوچیدر ۱۶۲ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ) ای اهل کتاب دین کز ده غلو فیلما کز یعنی حق دین باشقه فی اعتقاد فیلما کز بو آیت نك سبب تزولی: نصاری اوچ قسم ابندی، بری یعقوبیه که عیسی الله دیدیلر، ایکنچپسی نسطور به عیسی الله نك اوغلی دیدیلار، اوچونچپسی ملکانبه در که الله اوچدر عیسی شولاردن بریدر دیدیلار. بولار بارچه سی باطل بولغانا نطقن الله تعالی دین کز ده غلو فیلما کز دیدی (وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ الْإِلَهَ إِلَّا الْحَقُّ) الله تعالی گه اثبات فیلما کز حق دین باشقه فی یعنی الله نی صفت لاما کز کتاب، سنه ده یوق نرسه لار برلان (إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ) تحقیق مریم اوغلی عیسی الله نك رسولی در (وَكَلَّمَ اللَّهُ نَارًا كَلَّمَ سَمْعِينَ بُولش در. (الْقِيَامَةَ إِلَى مَرْيَمَ) توناشدر دی الله تعالی اول کله فی مریم اوزرینه (وَرُوحٌ مِنْهُ) شوندا این روح در اول عیسی چقدی مگر الله نك امری ایلان، جبرائیل صولوشندن مریم بوکلی بولدی. (فَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ) بس الله غه وآنك رسول لرینه ایمان کینور کز (وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً) وایتما کز الله اوچ دیو. (أَنْتَهُوا) توقتا کز بو بوزق اعتقاد دن (خَيْرًا لَكُمْ) توقتا ما فکز سز گه خیردر (إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ) تحقیق الله تعالی شریکی یوق بر الله در (سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ) اول الله بالاسی بولودین پاک دیو اعتقاد ایده من (لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) هر شی برده وکده الله نك مخلوقیدر. باشقه شی گه هیچ احتیاجی بوقدر (وَكَفَى بِاللَّهِ وَكَيْلًا) الله تعالی کافیدر وکیل بولور غه بس هر اشنی الله غه ناپشرمق لازمدر ۱۶۳ (لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدَ اللَّهِ) البته باش تارنماس و تکبر لک فیلما س عیسی الله غه بنده بولور غه (وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ) ومقرب فرشته لار هم باش تارنماس. بر وقت غجران فیلسی کیلوب عیسی حقنده مناظره فیلشوب، اول بنده بولودن باش تارنور، رسول ده هم نوگل دید کلرنه لن یستنکف لن یستنکف آینی ابندی. (وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ) بر من الله نك عبادتندن باش تارنوب تکبر لک فیلسه (فَسَيَحْشُرُهُمُ إِلَيْهِ جَمِيعًا) بس جمع فیلور الله تعالی آلارنك بارنده اوز حضورنده، هر برسینی جزا فیلور ۱۱۴ (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) اما شول که سهار که ایمان کیتروب ابز گو عمل فیلسه لار (فَيُوقِفُهُمْ أَجُورَهُمْ) بس تمام فیلور الله آلارنك اهر لارینی عمل لری اوچون

(وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ) ونبوشليسدنده آرندرور آلاغه الله تعالى اوزينك فضلى وكرمى
 برلان (وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا) اما شول كشى لاركه نكبرلك
 فيلسه لار (فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) بس عذاب فيلور آلارى فاني عذاب برله (وَلَا يَجِدُونَ
 لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا) وناباس لار الله تعالى دن باشقه خواجه هم بارد چى ۱۶۵
 (يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ) اى آدم لار تحقيق كيلدى سزگه الله دن بيان
 (وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا) وايندر دك سزگه آجق نور يعنى قرآننى (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا
 بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ) اما اللهغه ايهان كينروب اول قرآنك فوشقان لارينه بابوشسالار
 (فَسَيَدْخُلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ) بس كرگزور آلارى اوزينك فضل ورحمتينه يعنى جنتگه
 (وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا) وكوندورور آلارى اوزينك توغرى بولينه ۱۶۶
 (يَسْتَفْتُونَكَ) فتوى استارلار سندن يا محمد ميراث حكم لارنده (قُلِ اللَّهُ يُقْتِمُ فِي الْكَلَالَةِ)
 ايت اى محمد الله تعالى فتوى بيرور سزگه كلاله حقنه (ان امرؤا هلك ليس له ولد وله أخت)
 كلاله شولدركه : بر ايدر اگر اول اير اولسه وهيچ بالاسى فالماينجه ، بر توغمه
 قز فرداشى فالسه (فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ) بس نبوشلى دور اول قزغه ايرنك مالى نك يارتسى
 (وَهُوَ يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ) مذكور اير اوزى ترك فالسه اول قز فرداشندن
 ميراث آلور اگر آنك هيچ بالاسى فالماسه . اما اير اولوب قزى ، وبر توغمه قز
 فرنداشى فالسه قزغه يارتسى ، فالغانى قز فرداشينه بولور . اگر قز فرنداش اولوب آنك
 قزى ايله اير توغمه سى فالسه قزغه نصف بولوب فالغانى ايرگه بولور . بو ايسه حديث
 برلان بيان ايدلمش در . (فَإِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ) اگر ايكي قز فرنداشى فالغان بولسه
 (فَلَهُمَا الثُّلُثَانُ مِمَّا تَرَكَ) بس تيار اول ايكي قز فرنداش كه ، اير فالدرغان مالنك اوچدن
 ايكي الوشى (وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً) اگر بر توغمه فرنداشلرى ايرلر و خانونلر
 بولسه (فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ) بس ايرگه تيار ايكي خاتون نك الوشى بو حكم
 آناو آنايا كه بر توغمه بولغان لارده در . اما آنا بر توغمه غنه بولسه لار بار چه سى مال نك اوچدن
 بر الوشده شريك بولورلار . بويله اولهافى اجماع ايله ثابتدر (يُمَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضْلُوا) بو
 مرات حكم لارين بيان فيلور الله تعالى ، سزلا رضالغه توشماسون دبو (وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ)
 الله تعالى هر شى نى بلگوچى در . بس الله بيان فيلغان حكم لارگه تابع بولكنز .

سورة المائدة مدنية مائة وعشرون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ) ای مؤمنان ونا فیلکڑ عهدلر کزنی . عهداوج نورلی در: برسی الله تعالی نك بنده لارینه عهدیدر امر ونهی ایله . ایکنچی سی بنده نك خداغه عهدی در . نذر ویمین لار کبی . اوچونچی سی بنده ایله بنده عهدی در ، ساتمق ، آلامق کبی

۲ (أَحَلَّتْ لَكُمْ بِهَيْمَةَ الْأَنْعَامِ) حلال بولدی سزگه حیوان لار (الَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ) مگر اوشبو سورده حرام دیوب یاز ولاچق شیلرگنه حرام فیلندی (غَيْرَ مَحَلِّي الصَّيْدِ وَانْتَمَ حُرْمٌ) حیوان لار حلال بولدی ، احرام حال کزده کیوکنی حلال کورمک کزدن باشقه یعنی احرام باغلا سا کز حلال کیوکلر هم حرام بولور . (إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ) الله تعالی اوزی تلا گانچه حکم فیلور ۳ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعْرًا لِلَّهِ) ای مؤمنان حلال کورمه کز الله تعالی حجده ادا فیلورغه تیوشلی قیلغان شی لارنی . الله تعالی حجده عبادت لار برلان بیوردی بارچه سیننی فیلکڑ . انصار جماعه سی صفا ایله مروه آراسنک سعی قیلماس ایدیله اهل مکه عرفاتغه چقماس ایدیله . شونك اوچون الله تعالی ایتدی حج عمل لرین برسینده : (وَالشَّهْرَ الْحَرَامِ) وشهر حرامده صوغشنی حلال کورما کز (وَالْمَدِينَةَ) وکعبه قرآن لارین حلال کورما کز (وَالْأَقْلَامَةَ) وقرآن غه علامت اوچون موین لارینه بر نرسه باغلاونی حلال کورما کز . چونکه قرآن ایدیکی بلنسون اوچون قابوسی آغاچ قابوغی فلان باغلی ایدیله . الله تعالی نهی قیلدی (وَالْمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ) وحلال کورما کز مکه گه زیارت اوچون بارغوجی لارنی اوترمکنی ، (يَتَّبِعُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا) اول کعبه نی زیارت ایدوجی لار الله دن رحمت ورضاسینی آرزو فیلالر (وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا) هر چان احراملر کزدین چقسا کز سزگه کیوک آلامق مباحدر (وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ) وبر قوم گه آچیغلا نبق باعث بولماسون سزگه (أَنْ صَدَّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) اول قوم سزنی کعبه دن منع فیلولری سببلی (أَنْ تَعْتَدُوا) حقدین تجاوز قیلما فکڑغه یعنی حدیبیه یلنده اهل مکه نك سزنی کعبه دن منع فیلولری اوچون آچیغلا نوب ایکنچی گناهی یوق قوم گه جنایت وضرر اینما کز بس بو آیت دلالت قیل قابو قومن جنایت بولسه آندن انتقام جا کز اما شول جنس دن ایکنچی قوم گه ضرر تیکر و جائز بولماس (وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبُرِّ وَالتَّقْوَى) بر بر کزنی اونداشکڑ یاردم بیرشکڑ ایزگو عمللر گه ووزق اشلردن صاقلانمق غه (وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ) اما گناه و ظلم فیلورغه یاردم بیرشما کز (وَاتَّقُوا اللَّهَ) الله دن قورفکڑ (إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) شکسز الله تعالی قاطی عذاب فیلغوجی در

۴ (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّيْتَةُ وَالِدُكُمْ وَالْحُنْزِيرُ) حرام بولدی سزگه اولکسه ، بوغاز فانی ،

ودوگنز ابتي، (وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ) وشول حيوان ني آشامق حرام بولور كه آني صوبغانه
 الله دن باشقه اسم ذكر ايدلور (وَالْمُنْحَنَقَةُ) بوولوب اولترلگان حيوانني آشامق حرام
 (وَالْمَوْقُودَةُ) آغاچ ياكه ناش ايله اوروب اولترلگان حيوان حرام (وَالْمُتَرَدِيَةُ) يوفار بدن
 يغالوب نوشوب ملاك بولغان حيوان حرام (وَالنَّطِيحَةُ) وسوزشوب اولگان حيوان حرام
 (وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ) وبرتقوش حيوان اولترگان نرسه حرام (إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ) مگر حلال بولور
 ترك حالنده ايرشوب بوغازلاغان حيوانكز (وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ) وشول حيوان حرامدر
 كه بوغازلانور صنملار اوچون (وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ) وحرامدر قسمت طلب ايتما ككز
 اوقلار برله. چونكه جاهليت زمانه سنه، بر من سفرگه چقماق بولسه، ايكي
 اوق آلوب برسينه امرني ربي، و برسينه نهاني ربي، ديو يازوب قوبار، و بر آزدان
 صوك آلوب قارار ايدى، اگر امرني ربي، ديه يازلغان چقسه، مكا سفرگه چقماق
 واجب ايكان، اگر نهاني ربي ديگاني چقسه يوق مكا سفر خير سرز ايكان ديه اعتقاد
 ايدوب شونك بوينجه عمل ايدر ايدى بولارنك بار چه سيني الله منع قيلدى (ذَلِكُمْ فَسْقٌ)
 بو اشلر فسق و ضلال وكفردر (الْيَوْمَ يَمُسُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ) اوشبو مكه
 فتح ايدلنگان ككون دن صوك كافر لار سزنى ضعيف لندرمكدين اميد سز بولديلر.
 چونكه فتح مكه صوكنده اسلام غالب بولدى (فَلَا تَخْشَوْهُمْ) بس كافرلردين قورفما كز
 (وَإِخْشَاؤُنْ) مندين كنه قور كز (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ) اوشبو كون يعنى
 رسول الله نك آخرغى حينده عرفه كون كامل قيلدوم سز لر كه دينكزنى يعنى نصرت
 ايله باشقه دين لار كه اظهار ايله (وَاتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي) و تمام قيلدوم سز لر كه نعمتمنى
 جاهليت علامت لر بن خراب ايتمك ايله (وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا) واختيار قيلدم سز كه
 اسلام دينينى (فَمَنْ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ) بر من بر كون مضطر بولسه آچلق حالنده يعنى
 مذكور حرام شى لار دين غير ني نابماسه (غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِأَثْمٍ) گناهنى فصد قيلودن باشقه. يعنى
 لذت اوچون آشاماي بلكه اولم دن فوتلورلق غنه آشاسه (فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) بس شكسز
 الله تعالى بو ضرورت حاللرنده گي كيه چيلك لر ني بارلقاغوشى در ۵ (يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ)
 و ورارلار سندن يا محمد بز كه ني نرسه اولامق حلالدر؟ دبو (قُلْ أَحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ)
 اورت يا محمد حلالدر سز كه ذبيحه لار (وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ) اوزكز اوگرنگان حيوانلارنك
 تودان نرسه لرى (مُكَلَّبِينَ) اوگرتمش ايدكز اول حيوان لارنى كامل اوگرتو ايله
 (تَعَلَّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ) ادب بيره سز اول حيوان لارغه الله اوزكز كه بيرگان ادب دين
 (فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ) بس آشاكز سز نك اوچون توتقان نرسه لر ني. چنان تونوبده

آشاماسه لار او گرانگان بولورلار. والا فلا (وَأَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ) ويا دابتكز الله اسميني
 (عَلَيْهِ) اول او گرنكان ميوان لار كزني كيوك گه يبارگان وفتكزده (وَاتَّقُوا اللَّهَ) الله دن
 نور فكز اولكسه آشاماكز (إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) شكسز الله تعالى فاني لق ايل
 حساب فيلغوجيدر ٦ (الْيَوْمَ أَحْلَلَّ أَكْمُ الطَّيِّبَاتِ) بو كونده حلالدر سزگه مذبوح
 ميوان لار (وَوَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَّلَ أَكْمُ) هم اهل كتاب ذبح اينكان ده حلالدر
 سزگه (وَوَطَعَامُكُمْ حَلَّلَهُمْ) وسز نك طعامكز اهل كتابغه حلالدر (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ
 الْمُؤْمِنَاتِ) وحلالدر سزگه نكاح لائق مؤمنه عفيفه لارني (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ) وسزدين بورونغي كتاب بير لگانلار نك عفيفه اري هم حلالدر
 يعنى تورات وانجيل اهلي نك (إِذَا اتَّيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) اگر مهرارين بير ساكز (مُحْصِنِينَ)
 بولو كز اول نكاهكزده زنادن پاك اكنى قصد فيلغوجي (غَيْرَ مُسَافِحِينَ) ظاهر زنا
 قصد فيلغوجي بولما فكزدين غيري (وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ) وياشرون دوست توتوب
 زنا قبلما فكزدين باشقه (وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ) بر من انكار فيلسه توحيد كلمه سينه
 (فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ) بس قبلماغ عمل لري بار چه سي باطل بولور (وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ❀
 و آخرنده اول من ملاكلاردن بولور ٧ (يَسَاءَ لِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
 وُجُوهَكُمْ) اي مؤمن لار اگر نماز اوفورغه تلاساكز طهارتسز حالكزده بس بو كز
 بوزلر كزني (وَأَيْدِيكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ) و نرساك لري ايلان فوالر كزني بو كز (وَأَسْحُوا
 بُرُوسَكُمْ) ومسح فيلكز باشلار كزغه (وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ) ويا باقلر كزني بو كز
 توبق لاري ايلان (وَأَنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا) اگر جنب بولساكز غسل فيلوب پا كلانو كز
 (وَأَنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ) اگر آورو ياكه سفرده بولساكز (أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ
 مِنَ الْغَائِطِ) ياكه براوكز فضاء حاجتنن كبلسه (أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ) ياكه خانون لار كزني
 شهوة ايل تونساكز (فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً) اوشبو وقت لارده صونا بولساكز (فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا) ❀
 بس تيمم فيلكز پاك يرگه (فَأَمْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ) مسح فيلكز بوزلر كزني (وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ)
 و قولر كزني مسح ايدكز اول پاك يرگه (مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ) الله
 اراده فيلماس سزلهرگه مشقتني (وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهَّرَكُمْ) لکن سز لارني پاك قبلورغه تلار
 (وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ) و اراده قبلور الله تعالى سزلهرگه نعمتنی تمام قبلورغه (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ❀
 سز لار اول نعمت كه شكر فيلما فكز او چون چونكه الله نك رخصت لري اولوغ نعمت در ٨ (وَأَذْكُرُوا
 نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ) اي مؤمن لار يادكزغه كيتور كز الله نك نعمت لارين (وَمِيثَاقَهُ الَّذِي
 وَاْتَقَّكُمْ بِهِ) وهم يادكزغه كيتور كز الله تعالى نك اوزكزگه جانكزغه بارانلغان وقتده

اوچون بنی اسرائیل دن عهدده آلدی. چچان اریحا شهرینه یقین کیلگاج موسی علیه السلام اون ایکی کفیلنی جاسوس ایدوب شهرگه حال بلوب فایتورغه یباردی آنده کورگان حاللرنی قومغه فایتوب سویلهماکز دیو. باردیلر کوردیلارکه آلا بیک الوغ گوده لی لر ، حتی برسی نك جیگینه ایکی بنی اسرائیل صباراق ایمش بونی کوروب بیک فورقیدیلر وفایتوب قومنی صوغشدن طیدیلار مگر ایکی سویلهمادی بلکه صوغشقه تحریض ایتدیلر برسی یوشع بن نون برسی کالوب بن یوخنا (لئن اقمتم الصلوة ایتدی آلاغه الله تعالی اگر دائم نماز قیلساکز (وَأَتَيْتُمُ الزَّكَاةَ) وزکوتکزنی بیرسهکز (وَأَمَنْتُمْ بِرُسُلِي) پیغمبرلریمه ایمان کیتورسهکز (وَعَزَّزْتُمُوهُمْ) و آلاغه تقویه قیلساکز (وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا) عدا رضاسی اوچون فرض حسنه لار بیرساکز یعنی فقیرلرگه اعانت قیلسه کز (لَا كُفْرَ عَنْكُمْ سَمِيئَاتِكُمْ) البتة چوبارمن گناه لارکزنی (وَلَا دَخَلْنَاكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) وکرتورمن سزلارنی جنت لارگه که آلا نك آست لارندین بلغه لار آغادر (فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ) مذکور عهد صوکنده سزدن بر کهسه کافر بولسه (فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) بس تحقیق اول کشی بولدان آداشدی. بنی اسرائیل عهدلرنی بوزوب صوغشقه بارمادیلر بس الله تعالی ایتدی ۱۴ (فَبِمَا نَقَضْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ) عهدلرینی سندرولاری سبیلی لعنت قیلدیق آلاغه یعنی صورتلرینی آلاشدردیق وجزیه بیرا نورغان قوم قیلدیق (وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً) وکوکل لارین ایمان دن بوش، قارا قیلدیق (يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ) شونك سبیلی اینگان آیت لارنی اوزگارتیلار (عَنْ مَوَاضِعِهِ) اورنلارندین (وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ) واونونورلاز کتابلرنده امر ایتلگان نصیب لارین شونك اوچون ابن مسعود حضرتلری «ایر کشی گناه سبیلی علمینی اونونور» دیدی. بس کتاب الله حکم لارینی اونونوب مجرد فقه فتوی کتابلرینه تونونوق قلب قارالغاندیندر (وَلَا تَزَالُ تَطَّلُعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ) همیشه خبردار بولورسن یا محمد آنلرداغی خیانت آنا بابالارندین کیلگان خیانت در عادت لری رسوللرگه جنابت در (الْأَقْلِيَاءَ مِنْهُمْ) مگر بیک آز لاری خیانت سز بولور (فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ) بس عفو قیل واعراض قیل آلا دین (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) الله تعالی محسن لارنی دوست کورر بارانور ۱۵ (وَمَنْ الَّذِينَ قَالُوا أَنَا نَصَارَى أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ) بزلار الله تعالی طرفندین نصرت ایالری دیه ماقتانغان نصاری قومندنده عهد آلدی (فَنَسُوا حَظًّا) بونصاری نصیب لارین اونونیدیلر (مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ) کتابلرنده یساد ایدولگان امرلرنده یعنی رسوللرگه اینانکز محمدکه اطاعت قیلکزدیه اخیل لرنده یازلغان ایدی اوزگارتیدیلر (فَاعْرَبْنَا

بِمَنَّهُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ) كتاب لرینه مخالفت لاری سببلی صادق بر برسی آراسینه دشمنانق واورشنى (الى يَوْمِ الْقِيَمَةِ) قيامت كچه (وَسَوْفَ يَنْبَغُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) تيز كوندن خبر بيورور الله تعالى آلاغه ، دنياده قيلغان اشلرينك قباحت ايكانون . روايت ايدلدى كه ، نصارى آراسينه دشمنانق صالحان بولص اسملى كشيدير . بو كهسه اوزى يهوددن اولده نصارى برلان كوب صوغش قيلمش در . صوكره جيگودن عاجز بولغاچ هيله گه كرشوب اولاي ايكي كوزينى آغولاب نصارى يانينه باروب اينه در اى نصارى منى نانيسزمى؟ نصارى ايتديلار تانيمز سن بزرگه قيلماغان قباحتنى قالدردمادك . بولص ايتدى بوكون كيچ عيسىنى كوردم منم قوممه نه اوچون تبهسك ديه يا كاغميه سوغوب ايكي كوز منى كورماس قيلدى . شونك اوچون من توبه ايتدم . بيركز مكا بر اولاق اورن عبادت قيلامن ديدى . آنلر اورن بيردى لار . وقت وقت جيوب وعظ اينه در ايدى و بعض وقت منكر سوز لر ايتوب تفسير قيلوب هر كشىنى حيرانغه قالديرا ايدى . شول هيله برلان هر فايوسينى اوزينه اوشاندردى . صوكره بيك كوب يالغان لارنى دين عيسى غه فوشدى . كوب حرامنى حلال قيلدى . و بيك كوب قومنى آزردى كونلر نك برنده جماعتنى جيوب ايتدى ، آى برلان فوياشنى مشرفدن تودر غوچى الله بولسه الله مشرفده ايكان آنده فاراب عبادت فيلكز ديو . صوكره كوزلارين سلامت لتدى . خلقنى جيوب ايتدى ، بو كون توشمده عيسىنى كوردم ايتديكه اى بولص سندن رضا بولدم ديوب ، كوزلار منى صيپادى سلامت لندم ، ايمدى اوز منى قربان قيلامن ديدى . سز گه اينه چك سوزم شول اعتقادكزنى تازار توكز كوز سز لر گه كوز فويوچى ، اولك لرنى ترلدر گوچى البته الله تعالى گنه در . شولاي ايسه عيسى الله در . چونكه اول بو اشلرنى قيلدى . شونندان صوك نصارى نك اعتقادى بوزلوب دين لارى تحريف ايدلنوب ضلالت كه توشديلر انا لله وانا اليه راجعون ۱۶ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا) اى كتاب اهللرى تحقيق كيلدى سز گه بزم رسول لرمز يعنى محمد عليه السلام (يَمِينُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ) بيان قيلور اول محمد بز ايندرگان كتابدين ياشرگان مسئله كزنك كوبسينى . چونكه يهود رجم وخمر آيت ارينى ياشرگان لار ايدى رسول الله بيان قيلدى (وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ) وهم كوبسينى بيانده قيلماس ايدى (قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ) تحقيق الله دين كيلدى سز گه نور يعنى محمد عليه السلام (وَكِتَابٌ مُبِينٌ) وحق برلان باطل آراسينى اظهار قيلغوچى قرآن اسملى كتاب كيلدى ۱۷ (يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ) خدا رضاسينى استاب قرآنغه

توتونغان كشي لارنى الله تعالى اول قرآن ايلان كوندر (سُبِّلَ السَّلَامِ) سلامتليك بولينه (وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ) الله تعالى اوزينك ارادهسى برله چقارور اول كشي لارنى كفر بدعت فارانغولغندين ايمان نورينه (وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) وكوندر آلارنى نوغرى بولغه ۱۷ (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ) عيسى الله دىگان كشيلا تحقيق كافرلاردر (قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا) ايت باحمد الله تعالى دن قىلونغان اراده وفدرتكه فارشى كبلورگه افتدارنى كم مالك بولور ؟ (إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ) اگر الله تعالى عيسى نى وآناسىنى (وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) ويردهگى نرسه لرنك بارچه سىنى هلاك قىلورغه تلاسه يعنى الله تعالى ير بوزندهگى بارچه نرسه نى وعيسى نى هلاك قىلورغه تلاسه ، عيسى اوزىنى فوتقارغوده هالندىن كىلماس . بس نجوك اول اله بولسون العباد بالله (وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا) برده كوكده وآر- لارندهغى بارچه مخلوق الله تعالى نكدر (يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ) خلق ايتار اوزى تلاگان نرسه نى (وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالى هر شى گه قادردر (نجران نصارى سى ايتدىلار عيسى بنده بولسه آناسى بولور ايدى دبو الله تعالى ايتدى آناسز خلق ايتارگه قادرمن دبو ۱۹ (وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ) يهود برلان نصارى ايتدىلار بزلار الله نك دوستلرى هم اوغللرى منزلتن مز بزنى عذاب قىلماس (قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ) ايت محمد آلاى ايسه نه ايجون گناه لار كز سببلى الله سزنى عذاب قىلادر . آنا اوغلىنى اوتقه هيچ وقت صالحه حال بوكه يهود اوزلرى چامالى عذاب بولاچقنى لن تمسنا النار الا اياما معدودة الخ آينده افرار ايتدىلار (بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ) بلكه الله يار اتقان آدم لار جمله سندن سزده آدم سز (يَغْفِرْ لِمَنْ يَشَاءُ) يار لقار الله تعالى اوزى تلاگان كشىنى (وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ) وتلاگان كشىنى عذاب قىلور يهود نصارى بولو برلان فوتلور حال بوماز (وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا) ير كوك هم آرالارنداغى هر نرسه الله نك مخلوقدر (وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ) فابتناچ ير كز الله تعالى در شوگا كوره اش اشل كز لر ۲۰ (يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا) اى اهل كتاب تحقيق كىلدى سزگه بز نك رسولز يعنى محمد عليه السلام (يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى قَتَرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ) اول دىنبى بيان قىلور سزگه پيغمبر كز بولماغان وقتده ، چونكه رسوللردن قالغان دين كىسولگان ، صوكره پيغمبرلر كىلگانگه كوب وقت اوتكان ايدى (إِنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ) رسول يباردك تاكه بزگه بشير ونذير كىلگانى بوق دبوب ايتورگه اورن بولماسون اوچون

(فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ) تحقیق کیلیدی سزگه بشیر هم نذیر یعنی محمد علیه السلام
(وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ﷻ الله تعالی هر شی که فدیبرد ۲۱ (وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اِی محمد
امتکا عبرت او چون خبر بیر موسی اوزینک قومینه ابتدی (يَقَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ)
ای قوم الله تعالی نك سزگه بولغان نعمتینی ایسکه نوشرکز (اِذْ جَعَلَ فِيكُمْ اَنْبِيَاءً)
چونکه قیلدی سزنگ اچکزده نیچه پیغمبرار (وَجَعَلَكُمْ مَلُوكًا) فرعونگه فل ایدکز
پادشاهلار قیلدی (وَإِنَّا كُمْ مَالَمْ يُوتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ) ﷻ ویردی سزگه عالم اهلینک
براگوسینهده بیرمگان نعمت لارنی، کوکدن من ایل سلوی باغدرماق کبی ۲۲ (يَا قَوْمِ
ادْخُلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ) ای قوم کرکز شول شهرگه که آی
الله سزگه بولور دبه حکم ابتدی آنده کرساگز گناهلار کزدین پاک بولورسز
(وَلَا تَرْتَدُّوا عَلٰی اَدْبَارِكُمْ) فایتماگز آرطلار کزغه یعنی بیورلمش اشلرنی ترک ایتماگز
(فَتَنَقَّلُوا خَاسِرِينَ) ﷻ بزنگ طرفدن اینولگان سوزلرگه فولاق صالماساگز ، ادا
فیلماساگز هر خبر وثوابدن محروم بولورسز . ظالم جابر قوم لاردن فورقا نورغان
ایکی کشی ابتدی : ۲۳ (قَالُوا يَا مُوسٰى اِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِيْنَ) ابتدی لار ای موسی
تحقیق اول برده جبر ایدوچی قوملار باردر (وَإِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا) بز اول
شهرگه کرمایمز اول جبر ایدوچی قوملر آندن چه اینچی (فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ) ﷻ
آلار اول بردن چقسالر بز کرورمز ۱۴ (قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ) اللهدن فورقا
نورغان ایکی یهود ابتدی: (أَنعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا) کامل ایمان نعمتینی بیردک بز آلاغه ، آلار
یوشع ایل کبلوب ایتدیلر (ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ) کرکز اول جبارلارنک شهر فایقاسندین
آلار سزنگ کوب جماعت ایکانکزی کورسون لار (فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانكُمُ غَالِبُونَ) ﷻ چان
شهر فایقاسندین کرساگز تحقیق غالب بولورسز چونکه الله وعده قیلدی ۲۵
(وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا) اللغه توکل فیلکز (اِنْ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ) ﷻ اگر الله یاردم بیره چکینه
اوشانساگز ۲۶ (قَالُوا يَا مُوسٰى اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا اَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا) ایتدیلر ای موسی بز
ارحماغه کرمامز چان جبار قوم آنده نورغان وقتده (فَاذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقاتِلَا) بس
ربك برلان اوزك بارکزده آلار برلان صوغشکز (اِنَّا هَهُنَا قَاعِدُونَ) ﷻ بز شونده اوتروب
فارب نورامز ۲۷ (قَالَ رَبِّ اِنِّي لَا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِي وَاخِي) موسی علیه السلام آچولانوب
ابتدی : یارب اوزم برلان فرداشم دن باشقه انابت فیلمايمن . قوم فاسق بولدیلر
(فَاَفُرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ) ﷻ یارب بزنگ ایله فاسق قوم آراسینی آیورغل
۲۸ (قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِيْنَ سَمَةً) ابتدی الله تعالی تحقیق هرام قیلدم آلاغه

ارجا يرینی فرق بلغه چه شول وقت يتماينجه آنده كره آلماس لار (يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ)
 حبران بولوب صحراده آداشوب يورورلر. هم در واقع شول اش بولدى. شهرگه كره
 آلماديلر (فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٩﴾ بس فايغورما فاسق قوم اوچون انكار
 قيلسه لارده جزاسى اوزلرينه بولاچق ٢٩ (وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِي آدَمَ بِالْحَقِّ) اوفوغل
 اى محمد آدم نك ايكى اوغلى حقنده غى خبرنى حضرت هوا ايكى ايكوز بالا تودرادر ايدى.
 وهر فور صافدين توغاننى ايكچى فور صافداغيسى برلان نكاح لاندنرمقده لار ايدى. قابل
 برلان توغان اقليله اسملى فزنى ايكچى فور صافدين توغان هابل گه بيرمك بولغانده
 قابل انكار قيلدى. آدم عليه السلام فوشوى برلان فربان چالديلر ينه هابل غه چقدى.
 چونكه اول زمانده قبول ايدلنگان فرباننى اوط نوشوب ياندر ايدى هابل نكى ياندى.
 همان قابل نك حسدى آرتدى انكار قيلدى. اشته شول خبرنى قومكا سويل (اذْ قَرَّبَا
 قُرْبَانًا فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا) اول ايكى اوغل فربان چالديلر برسى نك فربانى قبول ايداندى
 (وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ) و ايكچى سى نك مقبول بولمادى (قَالَ لَا قَتَلْنَاكَ) فربانى قبول
 بولمغان قابل ايدى هابل گه من سنى اولترورمن دبو (قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾
 هابل ايدى: الله تعالى تقوى كمسه لاردن قبول فيلور، من اخلاص برلان بخشى حيوان
 چالدم قبول بولدى سن اخلاص سز نچار حيوان صايلاب چالديك قبول بولمادى شونك
 اوچون مى منى اولترورگه نلاى سك؟ ٣٠ (لَنْ يَسْطُرَ إِلَى يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي) منى اولترورگه
 فولكننى اوزاناچق بولساكده (مَا أَنَا بِبِاسِطِ يَدَيَّ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ) اما من سنى اولترورگه
 فولمنى اوزاناچق نوگلمن (إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾ تحقيق من نور فامن جميع
 عالمى تربيه فيلغوچى الله نك عذابدين ٣١ (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ) من
 نلايمن، الله حضورينه فايتمافكننى اوزك نك ومنم گناه لارمنى بولكلاب (فَتَكُونُ مِنْ أَصْحَابِ
 النَّارِ) اكر منى اولترساك جهنم ايلارندين بولورسك (وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ) اول جهنم
 ظالم لار جزاسى دور ٣٢ (فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ) بس قابل گه نفسى غلبه قيلدى
 فرداشى هابلنى اولترمك كه (فَقَتَلَهُ) هم اولتردى (فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٣﴾ بس بخت سزلار
 جمل سندن بولوب اولدى (موندن قابلنى فيلورغه بلماى هابلنى نيچه كون كوناروب
 يوردى كومارگه بلماى، فارغا اولكسه كومگاننى كوروبكنه كومارگه اوگراندى ٣٣
 (فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا) بس بياردى الله بر فارغانى (يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ) فازور اول فارغا يرنى
 (لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْءَةَ أَخِيهِ) كورساتور اوچون قابل گه، خلق كوزندين فرداشى
 اولكسه سون نچوك باشورورگه كبيرك ايكانون (قَالَ يَا وَيْلَتَى) فارغهنى كورگاچ قابل

ایندی ای ملاکت (اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب) من عاجزی؟ بو فارغا کبی
بولماقدین (فاواری سوؤة آخی) بس اورنور ایدم فرنداشم ننگ میتسون (فاصیح من
التادمین) بس فابل او کتوجی لاردن بولدی ۳۴ (من أجل ذلك كتبنا على بني
اسرائيل) شول روشپه آدم لار بر برسینه ظلم اینکائی اوچون بنی اسرائیل گه حکم
فیلدی (انه من قتل نفسا) اگر برکشی براونی اوترسه (بغير نفس) فصاص سز حق سز
(او فساد فی الارض) یا که برده فساد قیلماقدین غیری (فکانما قتل الناس جمیعاً)
گویا که اول کشی بتون خلقنی اوترگان کبی (ومن احياها) بر من براونی اولم دین
فوتقارسه (فکانما احیا الناس جمیعاً) گویا که بارچه آدمی ترگزدی (ولقد جاءتهم
رسلنا بالبینات) تحقیق کینوردی اول بنی اسرائیل گه رسول لرمز آچق بیان لرنی
(ثم ان كثيرا منهم بعد ذلك في الارض لمسرفون) اشبو بیان لار سوکنده البته آلارنک
کوبرا گئی مسرف لاردن سوزلارنده هم فعل لرنده ۳۵ (انما جزاء الذين يحاربون الله
ورسوله) اللهغه ورسولینه فارشوصوغش فیلفوجی لار یعنی اطاعت ایتماوجی لارنک جزاسی
(ویسعون فی الارض فساداً) وبرده فساد فیلفوجی لارنک جزاسی (ان یقتلوا أو یصلبوا)
اوتلرلو، یا که کیسلودر، (أو تقطع أيديهم وأرجلهم) یا که فول وایاق لارین کبسکدر
(من خلاف) خلاف طرفندین یعنی اوک فولی صول آباغی (أو ینفوا من الارض) یا که بر
شهر دین ایکنچی شهر گه سورلودر (بواش امام لار رأینه مفوض در) (ذلك لهم خزی
فی الدنیا) اوشبو جزاء آلا رغه دنیا عذابی در (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) بولور آلا رغه
آخرنده الوغ عذاب ۳۶ (الالذین تابوا) مگر توبه فیلسه لار (من قبل ان تقدروا علیهم)
سرلار آلا رغه قادر بولوب جزا بورتمکدین الک (فاعلموا ان الله عفور رحیم) بس
شک سز بلکنز اولگی گناه لارین الله بارلقاغوجی ورحمت فیلفوجی در ۳۷ (یا ایها الذین
امنوا اتقوا الله) ای مؤمن لار الله ننگ عذابندین فورکنز (وابتغوا الیه الوسیلة) استاکنز
اللهغه باقیم اقلنی ایندگو عمل لر ابله (وجاهدوا فی سبیله) صوغش قیلکنز الله بولنده
(لعلکم تفلحون) شولای فیلساکنز شاید عذابندین فوتولورسز ۳۸ (ان الذین کفروا
لو ان لهم ما فی الارض جمیعاً) بردا گئی مالنک بارچه سی کافر لارنقی بولسه ایدی (ومثله
معهُ) آنک قدرینه بر بولسه ایدی (لیفتدوا به من عذاب یوم القیمة) اوزلرین اول مال
ایلن قیامت کون عذابندین بولماق اوچون (ما تقبل منهم) قبول قیلونماس ایدی آلاردان
یعنی شول قدر فاتی عذابده بولور دنیا داغی مالنک ایکی الوشنی بیروب فوتولماق
بولور لکن ممکن بواماس، آلارنک کفر لارینک گناهی شول قدر فاتی که شول قدر مال

بیرسه لارده قبول ایدلنماس ایدی (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) بولور آلاغه آخرنده رنجتکوی
 عذاب ۳۹ (يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ) نلارلار اول کافرلار اوطن چفارغه
 (وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا) لکن چفا آلماس لار (وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ) بولور آلاغه دائم
 عذاب. چفار اوچون جهنم ایشوگی نه کیلکاج اوطن بولغان چوقمالار برلن قیناب
 یبارولار ۴۰ (وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا) اوغرلاوچی ابرنک هم خانون لارنک
 قول لارین کیسوگز (جَزَاءً بِمَا كَسَبَا) کسب اینکان یاوز عمل لرینه جزا اوچون (نَكَالًا
 مِنَ اللَّهِ) الله دن عقوبت اوچون (وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) الله غالبدر اوغریدن اوچ آلاورغه
 مصاحت چه جزاسون قیلغوچی در ۴۱ (فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ) برمن توبه فیلسه اوغر یلق
 قیلغان صوکنده آغان نرسه سون ایساینه قاینارسه (وَأَصْلَحَ) وعمل لرین صالح فیلسه
 (فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ) شک سز الله تعالی اول آدم نک توبه سنی قبول قیلغوچی در
 (إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شک سز الله تعالی غفور رحیم در ۴۲ (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
 وَالْأَرْضِ) تحقیق بله سگ محمد بر ککوکه پادشاه لقی اللهغه خالصدر (يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ)
 تله گان کشی نی عذاب قیلور (وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ) وتله گان کشی سنی یارلیقار (وَاللَّهُ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالی هر شی گه فادر در ۴۳ (يَأْتِيهَا الرِّسُولُ لَا يَحْزَنُكَ الَّذِينَ
 يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ) ای محمد سنی قایفوغه سالماسون کفر گه آشفغوچی کشی لار
 (مَنْ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ) آلاز آغرلازی برلان مؤمنلارمز دیگان منافقلاردر
 (وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ) اما قلب لرنده ایمان یوقدر (وَمَنْ الَّذِينَ هَادُوا) هم آلاز یهودلدر
 (سَمَاعُونَ لِّلْكَذِبِ) قبول قیلورلار آلاز بالغان نی یعنی کفرنی (سَمَاعُونَ لِّقَوْمٍ آخِرِينَ
 لَمْ يَأْتِكُمْ) قبول قیلورلر سنک سوزگنی مجلسکه حاضر بولغان یهودلر فائده سینه
 بولسه چوتکه خبیر یهودلر ندین بر ابر ایله خانون زنا قیلغان ایدی. تورات حکمی
 زناچیلارغه رجم ایدی. خبیر یهودلری ایتدیلر، بنی قریضه یهودلرینه، محمد علیه السلام دن
 صوراگز اگر رجم بولماینچه قاپچی غنه بولسه قبول ایدرمز چونکه اول یکل اگر
 رجم دیسه قبول قیلماگز دیو. رسول اللهغه کیلگاج صورادی تورات کزده نه حکم دیه؟
 ایتدیلر قاپچی. عبدالله بن سلام ایتدی بالغان لی لار رجم دیو. تورات اوفولدی. رجم
 چقدی. صوگره رجم ایتدیلر (يُحَرِّقُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ) تورات کلمه لارین
 اوز گارتلر الله قویغان اور نلاریندین (يَقُولُونَ إِنَّ أُوتِيْتُمْ هَذَا فَخَنُوهُ) ایتلر اول
 یهودلر اگر سز گه قاپچی برلان امر ایتسه توتنگز وعمل قیلنگز (وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ
 فَاحْذَرُوا) اگر قاپچی برلان امر ایتماینچه رجم برلان امر ایتسه آندان صافلانگز عمل

ایما کز (وَمَنْ يُرِيدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ) بر من گه الله فتنه تلهسه (فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا) بس قادر بولماز سن ای محمد اول کمسه اوچون الله ننگ عذابندین هیچ نرسه فی منع قبولورغه (بس آلا ر اوچون اوزکنی فایغوغه صالماغل (اولئک الذین لم یؤد الله ان یتطهر قلوبهم) اوشبو منافق کافر لر شوندا بن کمسه لاردر که نله مادی الله تعالی آلا رنک کوکللرین پاک فیلوب ایمان لذتنی صالورغه (لهم فی الدنیا خزی) بولور آلا رغه دنیاده رسوابلق اونترک اسیر آلاماق اوست لرینه جزیه صالماق کبی (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) بولور آلا رغه آخرنده الوغ عذاب ۴۴ (سماعون للکذب) بالغان فی سوبله گوچی هم قبول اینکوچی فیبع جماعتدر اول یهودلر (اتکالون للسهت) حرامنی آشاغوچی لاردر (فان جاؤک فاحکم بینهم) اگر کیلسه لر سکا ای محمد آلا راننده حکم قبل (او اعرض عنهم) یا که آلا ردن اعراض قبل هر ایکسی جائزدر (وان تعرض عنهم فلن یضروک شیئًا) اگر آلا ردین اعراض فیلساک هیچ ضرر قبله آلاماس لار سکا (وان حکمت فاحکم بینهم بالقسط) اگر آلا ر آراسنده حکم فیلساک عدالت برلان حکم قبل (ان الله یحب المقسطین) البه الله تعالی عدالت برلان حکم ایدوچی لرنی دوست کورر اهل کتاب حکم فیلدرسه لر بزدن کتاب برلن حکم فیلنور ۴۵ (وکیف یحکمونک) ای محمد نجوک سنی یهودلر ها کم فیلورلر (وعندهم التوریه) و حال آنکه آلا ر فاشنده باردر تورات (فیها حکم الله) اول توریه اچنده در الله ننگ حکمی (ثم یتولون من بعد ذلک) تورات حکمی ظاهر بولغاچ آلا ر اعراض فیلالر باش نارنالر (وما اولئک بالمومنین) آلا ر تورانته راست ایمان کینر گوچی نوگلرر چونکه آنداغی حکم گه راضی بولما یئچه سندن حکم صورادی لار ۴۶ (انما انزلنا التوریه فیها هدی ونور) تحقیق ایندرک بز توراتنی باردر اول تورانده توغری بولغه کوندر گوچی حقنی آچقوچی نور ایهسی آیتلر (یحکم بها النبیون الذین اسلموا) حکم قبلور اول تورات ایله الله تعالی گه چن اطاعت فیلا تورغان بیغمبرلر (للذین هادوا) یهودلر گه (والر بنیون) الله تعالی گه کاملاً نابشرلغان زامدلر (والاحبار) وعالم لر هم حکم فیلا کیلدیلر (بما استخفظوا من کتب الله) تورات دین حفظ اینکان حکم لر ایله (وکانوا علیه شهداء) وتوراتده اول حکم لر ننگ بارلغینه شاهد بولا کیلدیلر (فلا تخشوا الناس) بس فورقما کز یهودلردن رجم آیتنی آحق بیان فیلکز (واخشون) من دن فورقکز (ولا تشتروا بایاتی ثمنا قلیلاً) اختیار فیلما کز آیت لارم برابرینه آغنه آقهنی (ومن لم یحکم بما انزل الله) بر من حکم فیلما سه الله ایندرگان کتاب ایله (فاولئک هم الکافرون) بس

اول من لر کافر لدر. ابن عباس ابتدی: « بر من قرآن برلن ثابت حکمنی انکار ایتسه کافر، قرآن برلن حکم فیلاماسه فاسق » دیو ۴۷ (وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا) بنی اسرائیلگه نورانده فرض فیلدىق (أَنَّ النَّفْسَ بِالْمَقْسُ) تحقیق نفس اوترلور نفس سبیلی (وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ) وکوز چقارلور کوز برابرینه (وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ) وپورون پورلور پورون برابرینه (وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ) وفلاق کیسلور فلاق برابرینه (وَالسِّنَّ بالسِّنِّ) تش برابرینه تش صورلور (وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ) باشقه جراحتلار برابرینه هم فصاص آلنور (فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ) برمن فصاصی عفو قبلسه (فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ) اوزی نك حقى بولغان فصاصی عفو ایتوی گناهلرینك عفو بولووینه سبدر (وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ) برمن حکم ایتماسه الله ایندرگان کتاب ایله (فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) بس اول من لر ظالدر ۴۸ (وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ) تابع فیلدىق اول پیغمبرلرنك اثرینه (بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ) اوغلی عیسی (مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ) تصدیق قبلغوی اول عیسی آلدده بولغان نوراننى (وَأَتَيْنَاهُ الْانجِيلَ) وپیردك اول عیسی غه انجیلنى (فیه هدى ونور) باردر اول انجیل اچنده هدى ونور (وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ) هم اول انجیل موافق در آلدنده بولغان تورانغه (وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ) اهل تقوی غه هدایت هم وعظدر (وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْأَنْجِيلِ) حکم فیلماق لازمدر اهل انجیل گه (بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ) الله تعالى انجیل اچنده ایندرگان آیت لر ایله (وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ) هم هر کم حکم قبلماسه الله ایندرگان آیت لر ایله (فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) بس بو کمسه لار فاسقلاردر ۴۹ (وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ) وایندردك ای محمد سکا قرآننى حلق برلن (مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ) اول قرآن اوزن دین اولگی کتاب لرنى راست لاغوی بولغانى حالده (وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ) اولگی کتابلرنك راست لغینه شهادت پیرگانی حالده (فَأَحْكُمَ بَيْنَهُمْ) بس حکم ایت آدم لر آراسنده (بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ) الله ایندرگان قرآن ایله (وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ) ابارما گل آلرنك، هواسینه و آلرنك مرادینه (عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ) سکا کیلگان حق قرآن دین تجاوز فیلوب (لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرْعَةً وَمِنْهَا جَا) بر یوزندا گی تورلى خالق لارنك هر فایوسینه زمانینه كوره آیرم شریعت وآچق دین بوللری فیلدىق (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً) اگر نلاسه ابدی الله تعالى بارچه کزنى بر جماعت فیلور ابدی (وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ) لیکن سزنى امتحان ایدر گه نلادیده تورلى شریعت فیلدى (فِي مَا آتَيْنَاكُمْ) سز لر گه پیرگان کتاب حقنده امتحاننى اراده فیلدى. (فَاسْتَبِقُوا الْحَيَاتِ) بس آشغز ایز گو عمل لر گه (إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا) بارچه کزنى

فابتاچاق بری الله تعالی گه در (فَيَنْبِتُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) بس خبر بیره در
 سزگه الله تعالی، اختلاف فیلفان مسئله لرگزده حق وجهه اوزره ۵۰ (وَإِنْ أَحْكَمَ بَيْنَهُمْ) فرآنی
 ایندرو دن اول خلاقی آراسنده حکم فیلورغه (بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ) الله ایندرگان آیت لر ایله
 (وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ) ایارمگل خلق نلاوبینه بلکه حق غه ایارگل (وَاحْذَرُهُمْ) سافلانفل آلاردین
 (أَنْ يَفْتَنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ) الله تعالی ایندرگان آیه لر نك بعض سندین
 سنی دوندرمکدین. یعنی آلار هواسینه ایارساك قرآن دین سنی دوندرلار (فَإِنْ تَوَلَّوْا)
 اگر باش نارتسالر سنك حکه مکدین (فَاعَلِمْنَا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ) بلگلکه
 الله تعالی نلابدر بعض گناهلری سببلی آلارنی عذاب فیلمانی (وَإِنْ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ)
 تحقبی خلقنك کوبراگی فاسق لاردر. فاسق اوچون فایغورب اوز اشکا کیه چیلک کینورمه
 (۵۱) (أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ) ایا جاهلیت حکمنی استارلارمی؟ یعنی اوزلری کبی نه
 نلاسه شونك ایله حکم فیلمانی نلارلارمی؟ (وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا) الله تعالی دن ده
 نوغری کورکام حکم فیلوچی بارمی؟ (لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ) قرآن غه اوشانغان کشی لر فاشنده
 بو آیت یهودیلر سببلی ایندی. ایندیلر محمد بز نك کبی آدم، آنك دینینه برر فتنه
 سالورغه کیرک، شاید قبول فیلر دیو کیلدیلر و ایندیلر ای محمد بز بلاسنك یهود
 علماسی مز. بز سنك دینکا کیرساك بارچه یهود کره چک در لکن بز نك برله نومز
 آراسنده نزاع بار شونارغه سندین حکم فیلدره مز اگر بز نك فائده مزغه حکم فیلساك
 دینکا کرورمز بارچه یهوده کرور. رسول الله ایندی قرآن دان باشقه حکم ایده آلمین
 دبو ۵۲ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ) ای مؤمن لاریهود برلان
 نصاری فی یاردچی توتما گز، چونکه اهد کونده کافرلارنك جیگووین کورگاچ مؤمن لار
 اولگی یهود نصاری دن بولغان دوست لارون ینه دوست کوره باشلادی لار، آیت
 شولارنی منع فیلدی (بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ) اول کافرلرنك بعضی بعض سینه دوست در آلاردان
 سزگا هیچ قائده حاصل بولماس (وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ) و سزلاردن بر من آلارنی دوست
 کورسه (فَأِنَّهُمْ) اول من آلار جماعه سندین در (إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ)
 شك سز الله تعالی هدایت که صالماس ظالم قومنی ۵۳ (فَقَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ)
 بس کوره سن ای محمد کوکل لرنده شك و نفاق لارنی (يُسَارِعُونَ فِيهِمْ) آشوغه لار کافر
 ایله دوست بولورغه (يَقُولُونَ نَحْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ) ایتله لر فورقاهز ایلانوب کیله
 نورغان بلا قضا ایرشه مکدین یعنی مسلمان لارنی فتنه کیلسه کافرلار
 غالب بولسه، کافرلار برله دوست بولماقی ضرر بولماس دیلر (فَعَسَى اللَّهُ أَنْ

يَأْتِي بِالْفَتْحِ) اميدكده ، الله تعالى دشمنان لارنى مغلوب اينتوب آلارنك شھر وقلعه لرى مؤمن لر اوچون آچق بولوى (أَوْ أَمْرٌ مِنْ عِنْدِهِ) ياكه الله دن بر امر بولوى ، مؤمن لر آنى ادا قىلغان ده منافق لارغه جزا بولور. هم بوندای اشلر بولويده : بنو نظير يهود لرىنى شهر لرندن چغارلوى. شولای بولسه يارطى ايمان لى كافر لارگه دوست بولوب يورمك تيوش نوگلدلر (فَيُضَبِّحُوا عَلَيَّ مَا أَسْرَوْنَا دَمِينًا) بس اول منافق لار اچلرندين مؤمن لرگه دشمنان بولوب كافر لارگا دوست بولوب منافق لى قىلورلرينه اوكونورلر ۵۴ وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا) منافق لارنك نفاق لرى ظاهر بولغاچ ، مؤمن لار عجب سنوب اينتورلر : (هُؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ أَنَّهُمْ لَمَعَكُمْ) ايا اوشبو منافق لارمى ؟ الله تعالى اسمى ايلان بزلر سزنىك دىنگزده مز ديو چنلاب آنط اينكان كشى لر ، ديو (حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَاصْبَحُوا خَاسِرِينَ) اول منافق لارنك عمل لرى جويلىدى . هر سعادت دين بحت سز بولدىلر ۵۵ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ) اى مؤمن لر سزنىك آرادن بر كشى مسلمان لقدن فايئوب مرتد بولسه (فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ) بس كيتورور الله تعالى شوندای بر قومنى (يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ) الله تعالى اول قومنى سوكلو كورر ، هم آلا ر الله نى سوكلى كوررلر (بو آيت رسول الله صوكنده عرب نك مرتد بولاچاغنى بيان اينتوب ايندى ابوبكر رضى الله عنه زماننده عرب مرتد بولا باشلادى . صوكره ابوبكر كىكاش ايله صوغش آچوب مرتد بولودن نوقتاندى (اذلَّةً عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) رحيم لى بولور اول قوم مؤمن لارگه (أَعِزَّةً عَلَى الْكَافِرِينَ) فانى معامل لى بولور كافر لارگا (يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) جهاد قىلور اول قوم الله بولنده (وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ) وقورقماس لار شلته لادچى نك شلته سندين (ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ) مذكور قومنى كيتورمك و آلا رنك دين ده ثباة لرى الله نك فضلى ايله در (يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ) فضلنى تلاگان كشى سينه بيرور (وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) الله فضلنى كىكدر ومصاحت لى اشلرنى بلگوچى در . بنو اسد ديگان صحابه لر مدينه گه كوچوب كىلگكچ رسول اللهغه ايندىلر غريب بولدىق دوست ايشدن آيه لىق بزگا كم ياردم اينتار ايكان ؟ ديو الله تعالى ايندى ۵۶ (إِنَّمَا وَابِعَكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا) سزگه ياردمچى الله تعالى وآنك رسولى ومؤمن لاردر (الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رُكْعُونَ) راست مؤمن لار شولاركه آلا ر دائما نماز اوفورلار زكوة بيرورلار ، گرچه ركوع حال لرنده بولسه لارده چونكه حضرت على ركوعده وقتده برسائل مسجدده سوال قىلغاننه فولنداغى بوزگنى آل كز ديو ايشارة قىلغان ايندى ۵۷ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا) بر من دوست تونسه الله نى وآنك رسولنى ، ومؤمن لرنى

الله ياردم قبلغوجی در آکا (فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ) اللهغه اطاعت فیلغان جماعت
 شك سز غلبه تابقوجی لاردر ۵۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
 هُزُؤًا وَلَعِبًا) ای مؤمنلار دینکزی مسخره نوتقان کیشیلارنی دوست نوتماکز (مَنْ الَّذِينَ
 أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ) سز دن اول کتاب بیرلگان وقرآنغه ایمان کینورمگان
 کشی لاردر آلا (وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ) دخی کافرلری دوست نوتماکز (وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
 كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) الله دن فورنکزا اگر مؤمن بولساکز ۵۹ (وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا
 هُزُؤًا وَلَعِبًا) اول کافرلر مسخره قبلور نمازنی، نمازنی کورسه لار آذان ایشوتسه لار
 مسخره فیلار (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ) آلا رنک بو اشلری حقیقت حالنی بلمگان
 قوم بولدفلری اوچوندر آلا آخرنده گی ثوابنی ده بلمایلر ۶۰ (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ
 هَلْ تَنْقُمُونَ مِنَّا) اهل کتابغه ایت محمد بز اشلی نورغان اشلری عیب ایتسه سز،
 (إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ) مگر عیبلی سز الله تعالی ایمان کیترومزی (وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا) واوزمز گه
 ایندر لگان فرآغه ایمان کیترومزی عیبلی سز (وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ) واولده ایندر لگان
 کتاب لار گه ایمان کیترومزی عیبلی سز (وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ فَاسِقُونَ) حال بوکه اوزکز نك
 کوبرا ککز فاسقلار سز، فاسق بولا تروب بز نك یخشی اشلر مزی عیبلی سز اوزکز
 شیکلی فاسق بولساق عیبلی مس ایدکز ۶۱ (قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ) ایت محمد
 ای یهود جماعه سی سز گه خبر بیریمی؟ سز بله نورغان مؤمنلردن کیمراک جماعتنی
 (مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ) الله دن ثواب آلوده، یهود ایندی لار خبر بیر دیو (مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ
 وَغَضِبَ عَلَيْهِ) آلا شول یهود لاردر که الله تعالی آلا رغه لعنت فیلدی و آچیغلانندی
 (وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفُرْدَةَ وَالْمُنَازِيرَ) و آلا رنک بعض لارنی دونغز و میمون صورینه آلا شدردی
 (وَعِبَدَ الطَّاغُوتِ) و آلا ر شیطانغه عبادت فیلدی لار (أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا) بو کشی لار ای نك
 ایمان اورنده لاردر (وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ) توغری بولدن بیگره ک چینه لاردر (وَإِذَا جَاؤُكُمْ
 قَالُوا آمَنَّا) اگر منافق لار سز گه کیلسه ایمان کیتوردک دیوب ایتهلر (وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ)
 سکا کافر کو یگه کرگان و قتلرنک (وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ) وشول کفر لرندن آبرلما بیچه چغان و قتلرنک
 یعنی هیچ وقتده کفر دن آبرلما دفلری حالده سز نك حضور کزغه کرگان ایمان کیتوردک دیوب
 ایتهلر (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ) الله تعالی بلگوچیدر آلا ر یاشرگان کفرنی ۶۲
 (وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْأَنْثَمِ وَالْعُدْوَانِ) کورسه ک محمد آلا رنک کو بسون آشوغه لار
 گناه و ظلم لارغه (وَأَكْثَلُهُمُ السُّحْتِ) و حرامنی آشوغه (لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) فی قباحت
 اول علمانک فیلغان اشلری یعنی امر معروف نهی منکرنی ترک قیلما فلری، بس هر

عالم امر معروف فیلما بئجه فاسق لر برلن اونرشسه بو آیت حکیمینه داخل در ۶۳ تُولَا
يَنْهِيهِمُ الرَّبُّثِيُونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْأَثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿۶۳﴾
نه ایچون طیبای لر اول یهودیلرنک کامل اللهغه تابشرلغانلری هم اول یهودیلرنک عالملری
آنسرنی بوزوق سوز سویلاودن دغیده مرام اشلردن اول عالم لرنک طیبماوی سبیلی
بولغان اشلری ذ. یاوز اش بولدی ۶۴ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يُدُّ اللَّهُ مَغْلُوبَةً ﴿۶۴﴾ یهودلر ایندیله
الله تعالی نك قولى باغلانغان در. چونکه اولده الله تعالی آلاغه رزقنی کبک فیلغان ایدی،
گناه لاری کوباکچ رزقنری نار قیلدی شول سبیلی اللهغه شول سوزنی ایندیله. الله تعالی
ایندی: (عَلَّتْ أَيْدِيهِمْ) اوزلرینک قوللری باغلاندى یعنی بخشى اورنغه مال صرف
قیلماس بولدیله (وَلَعْنُوا بِمَا قَالُوا) بوسوزلری سبیلی الله نك رحمتندن براق بولدیله
(بَلْ يَدُهُ مَبْسُوطَةٌ) بلکه الله تعالی نك قوللری آچق وکبک در امرینه اطاعت ایدوچی
لارگه دنیا آخرت مالینی و بختینی بیرو. قول باغلانوی، و کبکایوی صارانلق، برلان
یوماردلق دن کنایه در. فلان کشى نار قوللی فلان کشى کبک قوللی دیب صارانلق
برلان یومار تلقین کنایه فیلالر (يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ) انفاق فیلور نلاگان روشنجه
(وَلِيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ) وآلاردن کوبنی البه آرندیرو (مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا
وَكُفْرًا) ربکدن ایندرلگان قرآنغه طغیان و کفرنی (وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ) وصالدیق آلا آراسینه عداوة و آچیغنی قیامة کهچه یعنی دین لرنده مختلف
قیلدیق (كُلًّا أَوْ قَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ) هر وقت صوغش اوچون حبله اولتلارین باندیره لر
(أَطْفَأَهَا اللَّهُ) سوندردی الله اول اوطنی یعنی حبله لرنی بتردی (وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ
فَسَادًا) وآلا برده بوزوق عمل لر فیلورلر (وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ) ﴿۶۵﴾ الله تعالی
بوزوق عمل اینکان لرنی یارانمیدر ۶۵ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا ﴿۶۵﴾ اگر اهل کتاب
ایمان کینورسه لار ایدی قرآنغه (وَاتَّقُوا) و شرک و گناه لاردن صافلانسه لار ایدی
(لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ) عفو فیلور ایدک آلارنک گناه لارین (وَلَا دَخَلْنَاهُمْ جَنَّةَ النَّعِيمِ ﴿۶۶﴾
البه کرگزور ایدک آلارنی نعمت ایاسی بولغان جنت لرگه ۶۶ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ) و اگر آلار تورا و انجیل ایله یوروب توغریلق فیلسه لار (وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ
مِنْ رَبِّهِمْ) وآلاغه الله تعالی دن ایندرلگان قرآن ایله عمل فیلسه لار (لَا تَكُلُوا مِنْ قَوْمِهِمْ
الْبَةَ اوست لارندن یاوغان بغموردن طعام أشارلار ایدی (وَمَنْ تَحَتَّ أَرْجُلُهُمْ) و آیاقلری
آسنده اوسکان ابگون لردن أشارلار ایدی یعنی الله تعالی آلاغه رزقه کبک لک فیلور
ایدی (مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ) باردر اول اهل کتابدین عدالت برلان نورغوچی لار یعنی

مؤمن لری (وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ) آرادان کو براگی نك فیلغانی فی قباء : در .
آلار کفر ایالریدر رسول الله یهودنی اسلامغه دعوة فیلغانده ایتدیلر : محمد سین بو
اشکنی فویغل بس سکا اطاعت فیلامز دیورسول الله آلارغه فارشی هیچ بر نرسه ایتمادی
شول خصوصه ایتدی : ۶۷ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ (ای محمد ایرشدرگل
فومنکا ربکدین ایتدر لکنان قرآن فی) (وَأَنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ) اگر بو اش فی
فیلماساڭ ، الله دن سکا نابشورلغان رسول لیک اشنی تمام فیلفوچی بولماس سڭ ، بس
یهوددن فورماغل (وَاللَّهُ يَعْصَمُكَ مِنَ النَّاسِ) الله تعالی خلیق شرندین صافلار سنی
روایت ایتلدنیکه اصحاب کرام بو آیت اینگاچه رسول الله فی صافلی ایتدیلر بو آیت
اینگاچ رسول الله صافلاماسقه فوشدی (إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) شک سز
الله تعالی هدایت که صالماز کافرلرنی . یهودلر رسول الله غه ایتدیلر : ابراهیم دینی حق ،
نوراة حق دیوب ایته سن . نه اوچون بزنی اسلام غه اوندی سڭ ؟ رسول الله ایتدی :
سز نك توراة کز اوز گارگان دیو (الله تعالی ایتدی : ۶۸ (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ)
ایت محمد ای اهل کتاب سز هیچ حق دین ده ایماس سز (حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ)
تورات وانجیل حکمنده توغر یلق برلان عمل فیلغانکزغه چاقلی (وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ)
ور بکزدن سز گه ایتدر لگان قرآن ایله عمل فیلغانکزغه چاقلی (وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ)
البه آرتدور آلار نك کو براگی (مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ) ربکدین ایتدر لگان قرآن
هقنده (طُغْيَانًا وَكُفْرًا) چیکدین طش اوصاللقنی وکفر فی (فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ)
کافر قوم لرنك اوشانماولری اوچون قایغورماغل . آلار جزالارین کوررلر ۶۹
(إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا) تحقیق تللری ایله گنه مؤمنلار یعنی منافق لار (وَالَّذِينَ هَادُوا) دخی یهودیلر
(وَالصَّبُورُونَ) بؤلدر زویاش ای لارغه عبادت فیلفوچیلار (وَالنَّصْرِيُّ) دخی نصاریلار (مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ)
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) آرادان الله غه و آخرت کونینه ایمان کیتر گوچی لار (وَعَمَلْ صَالِحًا) دخی
ایند گو عمل فیلفوچیلار (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) بس آلارغه فورقچ یوقدر
هم اوکونچ یوقدر ۷۰ (لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ) تحقیق آلدق بز بنی اسرائیلدن
عهد تورات ایله عمل فیلورغه (وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا) یباردك آلارغه رسوللرنی (كُلَّمَا جَاءَهُمْ)
رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ) چان کیتورسه آلارغه رسول ، کوکللری یارانماغان حکملرنی
(فَرِيقًا كَذَّبُوا) رسول نك بر فرقه سنی یالغانغه توتدی لر عیسی کبی (وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ)
وبر طائفه سون اوتردیلر بحیی و ذکر یا کبی ۷۱ (وَحَسَبُوا أَنْ لَا تَكُونَ فِتْنَةً) حساب
فیلدیلر بو اشمز سببلی هیچ بر فتنه ایرشماس دیو (فَعَمُوا وَصَمُوا) بس پیغمبرلری

كيتورگان كتابلرنی كوررگه كوزلری صوفر بولدی. اولرینك فائده سینه بولغان
 نصیحتلرنی ابشتورگه فولافلری صا كُفراو بولدیلر (ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ) ودخی الله
 تعالی آلا رغه رحمت قیلدی محمد علیه السلامنی یباروب حق دینگه دعوه قیلدی (ثُمَّ عَمُوا
 وَصَمُوا كَثِيرًا مِنْهُمْ) بنده كوبراگی كوزسز صا كُفراو بولدیلر قرآن برلان هدايت نابا
 آلامدیلر (وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ) الله تعالی كورگوچیدر آلارنك قیلغان قبیح عمللرین
 بحران نصاری سی ایندیلر: عیسی غه بزمؤمن لارمز عیسی ایسه الله در، دیوشونی تكذیب
 اوچون بوآیت ایندی: ۷۵ (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ مَرْيَمُ
 أَوْغَلَىٰ مَسِيحَ اللَّهِ دَبْغَانَ كَشَبَلَارِ شَكْسَزْ كَافِرلَارْدِر (وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي أَسْرَائِيلَ
 اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ) مسیح نچوك الله بولسون، حال بوكه اول بنی اسرائیلگه ایندی:
 ای بنی اسرائیل منم ربم وسزنك ربكز بولغان اللهغه عبادت قیلكز دیو (أَنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ
 بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ) شكسز بر كشی اللهغه، شریك فانسه الله تعالی او كشیگه
 جنتنی حرام قیلدی (وَمَا وَیْهُ النَّارُ) وآنك اورناشاچق اورنی ده اوط بولچق در (وَمَا لِلظَّالِمِينَ
 مِنْ أَنْصَارٍ) وظالم لرغه هیچ یاردچی یوقدر. ایهدی عیسی اوزی شولای اینكچ آنی الله
 دیو اوزی رضا بولماغان اش برلان اسملاو بولادر سبحان الله الله اوچدر مسیح شو-
 لاردن برسی دردیگان سوزنی تكذیب اوچون الله تعالی ایندی: ۷۶ (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا
 إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ) شكسز الله تعالی اپنك برسیدر دیگان كشی لار كافرلاردر (وَمَا مِنْ
 إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَاحِدٌ) شریگی ومثلی بولماغان الله دن باشقه هیچ اله یوقدر بس مریم وعیسی
 حقنده سوزلری بولغان در (وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ) اگر طبولماسه لر بو ایتمكان
 سوزلرن دین (لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابَ آلِيمٍ) البته ابرشور اول كافرلرگه
 بیک رنجكوی عذاب ۷۷ (أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ) اللهغه توبه ایتوب،
 قیلغان گناهلرینك عفو ایتلویونی صوراماسلرمی ایكانتی؟ (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) الله
 گناهلارنی یارقاغوچی رحمت ایدوچیدر. حضرت عیسی نك كم ایكانون بیان: ۷۸
 (مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ الْأَرْسُولُ) عیسی ابن مریم رسول بولودن باشقه هیچ نرسه
 نوگلدر (فَدَخَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرَّسُلُ) عیسی دن اول نیچه رسول لر اوندی عیسی ده آلا ر
 كبی رسولگنده در (وَأَمَّهُ صَدِيقَةٌ) وعیسی نك آناسی پیغمبرگه اوشانوچیدر نته كه
 جبرائیل کیلوب عیسی غه یوكلی بولاجینی خبر بیرگاچ اوشاندی (كُنَانِيَا كُنَّ الطَّعَامَ)
 عیسی هم آناسی طعام آشادیلر شولای بولغاچ الله بولالرمی صوك؟ عجب! (أَنْظُرْ كَيْفَ
 نَبِّينَ لَهُمُ الْآيَاتِ) فاراغل محمد نچوك آلا رغه بیان قیلماز آیاتلارنی یعنی عیسی نك

بندہ ابکانینہ علامت لرنی (ثُمَّ انظُرْ اِنِّي يُؤْفِكُونَ) بنہ فکر فیل، حقدین باشقہغہ نرسہ گہ
میل قیلالر یعنی کفر وضالمتنی اختیار قیلالر. آلا ندادان لاردر. آلا رنک نادانلقدین
وعقللرینک کیم لگوندین خبر بیرو اوچون الله تعالی ۷۹ (قُلْ اتَّعْبُدُونَ مَنْ
حُونُ اللهُ مَا لَا يَمْلِكُ اَكْمُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا) ایت ای محمد اوز کز اوچون فائده وضرغه
فادر بولماعان نرسه لرگه عبادت قیلالمسز؟ اللهغه عبادتنی ترک ایدہ موسز؟ (وَاللهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) الله تعالی بو قبیح عمللرکزی بلگوچی هم ایشنکوچیدر جزاسون
بیرو ۸۰ (قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ) ایت محمدای اهل کتاب
حق دین تجاوز قیلما کز دینکزدہ. حق فرآندین غیربگه (وَلَا تَتَّبِعُوا اَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا
مَنْ قَبْلُ) واپارمکز شول قومک تلاوینہ که آلا موندن الک حق بولدان آداشقان لار
ابدی. (وَضَلُّوا كَثِيرًا) هم اولرندین باشقہ کوب خلقنی آزدردیلر (وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ) ❀
ونوغری بولدن هم بارچہسی آداشدیلر ۸۱ (لَعْنُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ)
لعنت قیلندی بنی اسرائیلدن کافر بولغان جماعت (عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ)
داود عیسی علیهما السلامنک تیللری ایلہ یعنی بو ایکی پیغمبر بددعا قیلوب میبون هم
دو کفر بولدیلر (ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) ❀ بو قبیح جزالر گناہلری ونوغری
بولدن چقان لاری سبلی اولدی ۸۲ (كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ) برسی
برسون منع قیلوشمادیلر اولرلی قیلغان قبیح فعللرندین (لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ) ❀
نی قباحت آلا رنک قیلغان فعللری یعنی اوز آرا امر معروف نهی منکر قیلماولری
۸۳ (تَوَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا) کورهسک محمد اول اهل کتابنک کوبراگی
دوست توتالار مشرکلرنی (لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ) نی قباحندر اولرلی فائده لنور
اوچون آلا رینہ یبارگان عمللری یعنی آخرندہ بولوقاچاق عمللری (اِنَّ سَخَطَ اللهُ عَلَيْهِمْ)
اول عمللری: الله تعالی آلا رغه آچولانوویدر (وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ) ❀ آلا ر عذابہ
منگوفالاق لاردر ۸۴ (وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ) و اگر حق ایمان کیتورسه لر اللهغه
وآنک رسولینہ (وَمَا اَنْزَلَ اِلَيْهِ) واول رسولگه ایندرلگان فرآنقه (مَا اتَّخَذُوهُمْ اَوْلِيَاءَ)
اول مشرکلرنی دوست نوتماسلار ابدی. (وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَسَقُونَ) ❀ لکن
آلا رنک کوبراگی فاسق لاردر آلا ر اوچون کوکل نشویشلندر ما گل ۸۵ (لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ
النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ اٰمَنُوا الْيَهُودَ) ای محمد یهودلرنی خلابی اچندہ مؤمن لرگه اباک
دشمان نابارسک (وَالَّذِينَ اَشْرَكُوا) و مشرکلرنی هم فانی دشمان نابارسک (وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ
مَوَدَّةً لِلَّذِينَ اٰمَنُوا) مؤمن لارگه دوست راق یاقنراق نابارسک شول کشیلارنی که

(الَّذِينَ قَالُوا اَنَا نَصَارَى) آرا اینه لر بز نصاری دیوب (ذَلِكَ بَأَنَّهُمْ قَسَيْسِينَ وَرُهْبَانًا) اوشبو نصاری نك مؤمن لار گه یافین راق بولماقی آرا آراسنده علما و عابدلار بارلوقی اوچوندن چونکه نجاشی اون ابکی ایرنی حبش دن رسول الله غه ییاردی جیدسی علمادن ایدی و بشی عابدلار دین ایدی محمدنی کورکوز بلسکوز دیو. کیلوب قرآن ایشونکچ یغلاشدیلار و ایمان کیتوردیلر. فایتوب نجاشی غه ماقاب سوبیلر، آنی هم مسلمان بولورلوقی یا صادیلر، نجاشی ده کیلور گه چقوب یولده وفات اولدی رسول الله چقوب جنازه نمازی او قومش در. اشته اصلده بو نصاری دن مراد مؤمن لار بولالر. مرادنی آکارماینچه بعض کشی لار، بو آیت ده بیک ایرکون سوبیلی لار. بوفسه بو کونده دین اسلامنی بیر یوزندن دفع غه چالشوچی، نصارانیت برلان افتخار ایدوچی ظالم جابر منکبر آورپالی لر ایدکی معلومدر. (وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ) اول علمالار آکلاغاج باش تارتمایلر دین اسلام دین ۸۶ (وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ) رسول گه ایندرلگان قرآن نی چقان ایشونسه لر (تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ) کورررسک آلارنک کوزلاری یاش نوگار (مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ) محمدنک حق رسول ایکانون بلولری سبیلی (يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا) اینورلار یارب اشاندق قرآن غه دیوب (فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ) بس آخرنده شاهد بولاچق امة ایله بازغل بزرنی یعنی امت محمد دن حسابلا. اول کهمسه لر گه ایندی لر. عیسی دیننی تاشلاب یاگا دیننی اختیار قیلدکوزمو؟ دیو. آرا ایندیلر ۸۷ (وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ) نی باعث در بز گه خداغه ایمان کیتورمسکه (وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ) وکندمز گه کیلگان حق قرآن غه اینانماسقه (وَنَطْمَعُ أَنْ يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ) امید اینه مز الله تعالی بزرنی جنت که کرتما کینر صالح مؤمنلر ایله ۸۸ (فَأَتَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا) بس جزا بیردی الله تعالی آلا غه شوندا این بخش جوا بلری سبیلی (جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) آست لارندین بلغه آغا تورغان باچه لر برله (خَالِدِينَ فِيهَا) منگو فالورلر اول جنت لرده (وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ) اول جنت لر ایرز گولیک قیلعوچیلار نك جزا سیدر ۸۹ (وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) شول کهمسه لر که کافر بولدیلر و قرآن آیه لر بن یالفانقه توندیلر (أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ) اول کهمسه لر جهنم ایله لر بدر ۹۰ (يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِاتَّحَرَمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ) ای مؤمن لر حرام قیلماکوز الله تعالی سز گه حلال قیلغان نرسه لر نك خوش لارینی اصحاب کرام مشاوره قیلوب مباح بولغان نرسه لر نك بعض سنی اوزارینه ممنوع قیلدیلار شول حقه بو آیت ایندی. عثمان بن مظعون ایندی: یا رسول الله کوکلم بیک کوب

نرسه برلان بیورا حتی حصیه لرمنی آلدررغه بیوراسکا مشاوره قیلام ، دیو . رسول الله
ابتدی : یا عثمان صبر قبل امتنه حصیه آلدرمرق اشتھانی کیومتک اورننده روزه
نونق فرضدر . روزه تونقل . دیو . عثمان ابتدی : یا رسول الله کوکلم تلیدر ؛ خلا بقدین
آیرلوب ناو باشلارنده عبادت قیلوب نورورغه دیو . رسول الله ابتدی : یا عثمان منم
امتمنک عبادت قیلا تورغان اورنی مسجدلاردر . عثمان ابتدی کوکلم گه کیلدر :
سیاح اولورغه . رسول الله ابتدی : صبر قیل منم اتمنک سیاحتی جهاددر دیو عثمان
ابتدی : کوکلم ابتهدر خاتونم خولانی طلاق قیلورغه دیو . ینه ابتدی کوکلم بیورادر
هجرت قیلورغه رسول الله ابتدی اتمدین بر کسه حراملاردن هجرت قیلسه یاخود
صیامده زیارتمه کیلسه یا که مامتمدین صوگ قبریمه زیارتمه کیلسه اول کشی ، یا که
بر من اولوب بالالری خاتونی فالسه آلاردین آیرلوب اولمکده ، هجرت ثوابی باردر .
دیو . عثمان ابتدی : طلافدین نهی قیلدک کوکلم ابتهدر کیچ خاتونم یانینه بارماسقه .
رسول الله ابتدی : ای عثمان صبر ایت اگرده بر ایر کیچ خاتونینه یاقینلق قیلسه اول
حالده بولغان بالا قیامتمده شفاعتی بولور ، دیو . عثمان ابتدی : یا رسول الله کوکلم
ایت آشاماسقه بیورادر . رسول الله ابتدی : صبر ایت ای عثمان من ایتنی سوهمن .
عثمان ابتدی : کوکلم خوش بویدن طیادر دیو . رسول الله . ابتدی : جبرائیل مکا خوش-
بوی برله امر قیلادر ، یا عثمان ستمدین اعراض قیلماغل . بر من منم طریقمه دین
اعراض قیلسه وتوبه قیلماقدین بورون اولسه فرشتهلر آنک بوزین منم حوضمدن
ایلاندرلر شوندای واقعلر صوکنده مذکور آیت ابتدی (وَلَا تَعْتَدُوا) الله امرندین
تجاوز قیلماکز (ان الله لا یحب المعتدین) الله تعالی رضا توگل تجاوز قیلو-
جیلرغه ۹۱ (وکلوا مما رزقکم الله حلالاً طیباً) وطعاملانکز الله تعالی رزقلا-
ندرغان حلال وخوش نرسه لرنی . الله حلال قیلغاننی اوزکز گه حرام قیلماکز
(وَاتَّقُوا الله الذی انتم به مؤمنون) اوزکز ایمان کینورگان الله تعالی دین قورقکز
بس الله تعالی حلال قیلسه حلال دیو ، حرام قیلسه حرام دیو اعتقاد اینکز . اگر حلال
نرسه لر دین برسنی بر کشی بو مکا حرام بولسون دیسه ، بمین در . ۹۲ لا یواخذکم
الله باللغو فی ایمانکم) طوطقون قیلماس الله تعالی سزلارنی لغو طریق برلان ایتکان
بمین لرکزده بمین لغو . تفسیر ابتدی : بمین قیلورغه صالح توگل اشک بمین ایتمکدر
دیو . بر کسه حلالنی حرام قیلسه اول بمین لغودر . آنی بزو ایله الله تعالی مواخذه
قیلماس (ولکن یواخذکم بما عقدتم الایمان) لکن تونقون قیلور سزلارنی قصدکز

برلن قیلغان یمین لرکزده . یعنی فصدی برلان یمین قیلور : من فلان اشنی قیلما دیو . سوکره آنی قیلور . حضرت عائشه دین روایت قیلدیلار : یمین لغو مجرد والله ، بلی والله . دیمکدر دیو . مونک برلان مؤاخذه بولماس . یمین عقد : فصدی ایله یمین قیلوب خلافنه اش قیلما قدر مونک برلان مؤاخذه قیلنور (فَكَفَّارَتُهُ أَطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ) بس اول یمین نك كفارتی : اون مسکین گه طعام بیرمکدر (مَنْ أَوْسَطَ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ) اهلکزگه بیرگان طعام لارکز نك اورطاچاسندین (أَوْسَوْتَهُمْ) یا که اون مسکین گه کیوم بیرمکدر آزی بر طوندر . آرتغینه چیک یوقدر دبدیلر (أَوْتَحْرِيرِ رَقَبَةٍ) یا که قل آزاد اینمکدر . یمین اینوچی بو اوج اشدن اختیاری در (فَمَنْ لَمْ يَجِدْ) بر من تابماسه مذکور نرسه لارنی (فَصِيَامٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ) نوناش اوج کون روزه توتما قدر (ذَلِكَ كَفَّارَةٌ أَيَّمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ) شوشی اینلگان اشلر ، آنطایتوبده بوزسا کز ، ادا قیلورغه نبوشلی کفارة در (وَاحْفَظُوا أَيَّمَانِكُمْ) ویمین لرکزده حکمین یادکزغه توشرکز (سَدَلِكْ يَبِينُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ) بیان قیلور الله تعالی سزکا اوزی نك حکم لرین (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) شاید سزده شکر قیلورسز ۹۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ ائى مؤمن لار خمر برله اوطوش اوبونی (وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ) صنم لار هم اوطوش اوبونی اوجون باصالغان اوقلر (سورة اولنده بیان ابدلدى) (رَجَسُ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ) شیطان عملندین بولغان حرام عمل لردر (فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ) بس صافلانکز اول عمل لردن بلکه هلاکت دن فونلورسز ۹۴ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ تحقیق شیطان اراده قیلور آراکزغه دشمان لقی توشرمکنی (فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ) خمر اچوب اوطوش اوبینی اوبینا کز برلان (وَيَصِدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ) و اراده قیلور سزنی الله تعالی ذکرندین طیارغه (وَعَنِ الصَّلَاةِ) وهم نمازدن طیارغه (فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ) شولای بولفاچ بولاشلردن طیولاسز می ؟ بو روشچه اینو ، خمر دن و اوطوش اوبوندن طیولکز دیگان دن آرتق در . هیچ کم اینما اینچه ده ، خمر برلان اوبوندن ، طیولو نبوشلکی نی بلو کبرک دیگان نی آکلانادر ۹۵ (وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ) اطاعت قیلکز الله غه و آنک رسولینه (وَاحْتَرُوا) خمر اچمکدین صافلانکز (فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ) اگر اعراض قیلسا کز الله تعالی دین و رسول امرندین (فَاعْلَمُوا إِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْأَمِينُ) بس بلکز رسول مزگه آچق ایرشدر مک کنه لازمدر . رسول ایرشدر گان سوکنده اعراضکز سبیلی فاتى جزا کورسز . خمر حرام بولفاچ کافرلر ایندی ، اول ده گی کشی لار نك حالى چوک بولور ؟ دیو ۹۶ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ

ایمان کینروب ایزگو عمل فیلقان کشی لار گنه یوقدر (فیما طعموا) اولده اچکان
 خمرلی اوچون (اِذَا مَا اتَّقُوا) اگر شرکدین صافلانسه لار (وَاْمَنُوا وَعَمَلُوا الصَّلٰتِ)
 وایمان کینروب ایزگو عمل لربلسه لار (ثُمَّ اتَّقُوا وَآمَنُوا) دخی گناه دن صافلانوب همرنک
 حرام لقینه اوشانسه لار (ثُمَّ اتَّقُوا وَاحْسِنُوا) بینه صافلانسه لار خمر اچمکدین وایزگو عمل
 فیلسه لار (وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) ﷻ الله تعالی ایزگو عمل فیلوچی لارنی دوست کورر
 ۹۷ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِيَّبَلُوْا نَفْسَكُمْ اللّٰهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصِّدْقِ اَيُّ مَوْمِنٍ لَّا رٰبِئَةَ اِمْتِحٰنٍ فَيَلُوْر
 الله تعالی سزگه کچکنه گنه بولغان کیوک اشی برلان (تَنَالُهُ اَيْدِيْكُمْ وَرَمٰحُكُمْ) آورسز
 اول کیوک لارنی قوللرکز و فورال لرنکز برلان (لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَن يَخَافُهٗ بِالْغَيْبِ) امتحان فی فیلور الله
 تعالی آبرور اوچون هیچ کورمگان گه ایمان کینروب ، هم فورقوب امری بویچه اش
 فیلغوچی لارنی (فَمَنْ اَعْتَدِيْ بَعْدَ ذٰلِكَ) بس بر من الله امرندین چینکه چقسه یعنی
 حرام بولغان کبوکلرنی تونسه اهرامه کیونه (فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ) ﷻ باردر اول من گه
 آخرنده بیک رختکوچی عذاب ۹۸ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقْتُلُوا الصِّدْقَ وَاَنْتُمْ حُرْمٌ اَيُّ
 مؤمن لرام اهرام بیلاگان هالکزده صیدنی اوتورمکز (وَمَنْ قَتَلَهٗ مِنْكُمْ مُّتَعَمِّدًا) وسززر
 دن بر کسه اوتورسه اول صیدنی قصدی برلان (فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ) بس
 جزا لازم در اوترگان حیوانی اوخاشاندین (يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ) حکم فیلور اول
 اوخاشاشی ایله سزاردن ایکی عدل کشی . یعنی اوترگان صیدنک فیمنی ولان قدر دیسه لار
 شول حق برلان قربان آلنور (هٰدِيًّا بِالْعِلْمِ) اول قربان فی ابرشدرور کعبه گه
 یعنی مکده بوغازلاب فقاغه صدفه فیلور (اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامِ مَسْكِيْنَ) یا که مسکین لرگه
 طعام کفارة در یعنی مذکور قیمت برله طعام آلوب مسکین گه اولاشور هر مسکین که
 یارم صاع ببرور . (اَوْ عَدْلٌ ذٰلِكَ صِيَامًا) یا که بومسکین گه بیره چک یارم صاع برابرینه
 روزه نوتماق کفارة در اوشبو اوچ اش اخنیارلی در (لِيَذُوْقَ وِبٰلِ اٰمِهٖ) بو کفارة
 لازم اولدی تاکه عامی گناه اشنی نک جزاسینی بلسون اوچون (عَمِي اللّٰهُ عَمَّا سَلَقَ)
 الله تعالی عفو قیلدی اوتکان گناه لرکزنی یعنی حرام بولماس دن مقدم فیلقان گناه لرکزنی
 (وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُ) بر من حرام بولغان سوکنده بینه اولاسه بس آنی الله تعالی
 عذاب فیلور (وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُو النِّقْمِ) ﷻ الله تعالی غالب ، کامل انتقام ایسه در ۹۹ اِحْلَ
 لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ) حلال ایتولدی سزگا در یاداغی کیوکلر و در یاداغی طعام لار
 بارچه کزغه هر حالده حضرت ابوهریره ایتدی : بحرین گه امیر بولغان سوکنده اهلی
 صورادیلر : دریا آتقان بالقی لارنی آشاساق یارارمی ؟ دیو . جواب بیردم : آشا کز

دیو، و مدینه گه کبلگاج عمر دن صورادم . عمر ایتدی اوزک نچوک حکم فیلدک دیو . ایتدم
 آشاگز دیو . عمر ایتدی اگردہ باشقہ چہ حکم فیلساک البہ فاجی برلان اورور ایدم .
 چونکہ اللہ تعالیٰ ایتدی اهل لکم صید البحر و طعامه دیوب . (مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ)
 حلال ایتولدی سز لرگا و سیر ایدوجی لارگہ فائده لنور لیک طعام بولسون اوچون
 (وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدَ الْبَرِّ مَا دُمَّتْ حُرُمًا) حرام ایتولدی سز لرگہ صحرا کیوکلری احرامک
 حال کزده (وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ) اللہ دن فورق کز آنک حضور بنہ فوبارلوب
 بار اچق سز ۱۰۰ • جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْيَتِيمَ الْحَرَامَ قِيمًا لِلنَّاسِ) بیت الحرام فی اللہ تعالیٰ خلا بقی
 فائده سینہ قائم فیلدی مثلا بر گناہ لی کشی کعبہ گہ باروب صیونسه آن دین چقما ینچہ
 حکم بور تمک یوقدر . مونک کبی آدم لارگہ فائده سی کوبدر (وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ
 وَالْقُلُودَ) و صوغش حرام بولغان آی لرنی ، و قربان لرنی خلا بقی فائده سینہ فیلدی
 (ذَلِكَ) اوشبو پیغمبر گہ ایندر لگان حکم لر (لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا
 فِي الْأَرْضِ) اللہ تعالیٰ نک برده و کوکده همه نرسہ فی بلگان بنی و آرداغی باشرون لر
 آکا اچق ایکان بنی بلو کز اوچون . (وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) اللہ تعالیٰ اش نک
 بار چہ سنی بلگوچی در ۱۰۱ • اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) بلکز اللہ تعالیٰ
 فاطی عذاب اباسی در (وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) مطیع لارنی یسار لقاوچی در .
 ۱۰۲ • (مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ) رسوا گہ ، ایرشدر مکدین باشقہ اش لازم نو گلدر .
 ککوکلر کزنی رسول نیکشر ماس (وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ) اللہ تعالیٰ بلور ،
 اظهار فیلغان و یاشر گان اش لر کزنی ۱۰۳ • (قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ) ایت ای محمد
 البہ برابر بولماس حرام ایله حلال حرام دین صافلان کز (وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ) حرام
 مالنک کوبلگی سنی عجب لندرسده آندہ خیر یوقدر (فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ)
 بس فورق کز اللہ دن ای عقل ایله لری حلال نرسہ فی حرام کورمکز (لَعَلَّكُمْ تَتْلَحُونَ)
 شولای بولسا کز شاید عذاب دین فونلور سز ۱۰۴ • (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَشْيَاءَ)
 ای مؤمن شوندا بن کوب نرسہ لرنی سؤال فیلهما کز کہ (إِنْ تُبَدِّلَكُمْ تَسْوَأَكُمْ) اگر
 صور اغان کز غہ جواب ایتولسه فایغو غہ سالور سزنی . قرآن ایندر گان حکم غہ فناعت
 برلان تور کز . چونکہ اصحاب کرام بر کون بیک کوب حکم لر صور ادیلر . برسی
 صور ادی ، آنام فایو اور نده دیو . رسول اللہ ایتدی : جهنم ده دیو . بس صور اوچیغه
 فایغو بولدی شول حقدہ ایتدی (وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنزَلُ الْقُرْآنُ تُبَدِّلْكُمْ) اگر
 صوراسا کز اول شیلرنی قرآن ایندر لگان وقتده البہ جواب ظاهر بولور سز گہ

(عَفَا اللَّهُ عَنْهَا) عفو قیلدی الله تعالی اول شیلردن یعنی آلارنی بلونی اوستوگزگه واجب
 قیلمادی بس شول روشقه فالسون (وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ) الله تعالی اونکن گناهکنزنی
 غفوردر مهر بانلودر ۱۰۴ (قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ) تحقیق صورادیلز اول شیلرنی
 سزدن اولگی خلقده. پیغمبرلری شرافتنده صوراعان نرسه لری ظاهر بولمیده (ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا
 كَافِرِينَ) صوگره اول شیلارگه انکار قیلورغه کرشدیلر، سو اللری اوزلرینه فتنه بولدی
 ۱۰۵ (مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيَّةً وَلَا حَامٍ) الله تعالی حرام قیلمادی بحیره،
 سائبه، وصیله، هام، دیگان حیوان لرنی (وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ)
 ولکن کافرلر مجرد هوالری ایله نسبت قیلورلار الله تعالی گه یالغان حکم لرنی یعنی
 مذکور حیوان لرنی الله تعالی حرام قیلدی دیدکلری یالغانلر. وآلاردان کیلگان نورلی
 فائده لردن، فائده لهنو نادانلقلرن دین کیلگان بیان بر عادتدر (وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ)
 آلارنک کوبراگی آکفارماس حلال قیلغوچی ذات الله تعالی ایدکینی. اوز هوالری ایله
 بر شیئی حلال وبر شیئی حرام دیوب شریعت سز حکم قیلورلر. بو آیت عربنک
 مشرکلری حقنده ایندی چونکه آلا توه بیشتچی بالا تودرسه، بالاسی ایرکاک بولسه
 فلاغون یاروب شول کویگه صحراغه بیارورلر ایدی. هیچ کم آنی آنلانماس سوننی
 اچماز ایدی. (بحیره فلاغی یارلغان دیمکدر) سائبه دیدکلری: شولدرکه، توهسنی اللهغه
 قربان اینکان بولوب بار اشدن آزاد ایوب چغارده بیارا ایدی شونی سائبه دیه لر.
 وصیل دیدکلری: چنان قوی بالا تودرسه بالاسی ایرکاک بولسه بوغازلارلر ایدی. اگر
 ساویق بولسه بوغازلاماسلر ایدی. اما ایگز بولوب برسی ایرکاک بولسه بو ایرکاکنی ساویقغه
 توتاشدروب بوغازلامای فالدرورلر ایدی وهام دیدکلری شولدرکه: عمرنده اون
 بالانک توغوینه سبب بولغان توه. بونی ده عرب لر هر مشقت دن آزاد قیلوب صحراغه
 چغارورلرده بیارورلر ایدی بو آیت برلان الله تعالی شول اشلرنک یاراماغانلغین بلردی.
 ۱۰۶ (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ) چنان ایتولسه اول جاهلرگه
 کیلکز الله تعالی ایندرگان قرآنغه ورسول سوزینه. یعنی مجرد عقلکز ایله بر نرسه نی
 حرام دیوب حکم قیلما کز (قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا) ایتهلر بزرگه کفایت ایتهدر
 شول دین که نابیق اول دینده آتاوبالرمزنی. مجرد شریعت سز آنالرینه تابع بولورلر
 (أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) ایا ابارورلرمی آنالرینه گرچه آلا
 هیچ نرسه آکلماغان بلمگان بولسه لرده هم توغری وکونلگان بولمسه لرده
 ۱۰۷ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ) ای مؤمنلر لازمدر سز لرگه اوز عملرکزنی

تیکشرمک (لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ) ضرر بیرماس سزگه اهل ضلالنک آزعنلفی
اگر اوزکز هدایتده بولسه کز (إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا) اللهغدر فایتاچق یرکز
بارکزنگده (فَيَنْبِتْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) فیلغان عملرکزنگ هر فایوسنی اوزکزگه
بلدرور خبر بیرور. اصحاب کرام ایندیبلر: بو آیتنک تاویلی چنان امت اچنده
بدعتلر ظاهر بولسه شول وقتده امر معروف ونهی منکرنی ترک ایدوب اوز عملک
برلان شعلنمکدر. نتاکه رسول اللهدن روایت قیلدیبلر: چنان خلایق اچنده
سارانلق ونکبرلکنی کورسکزلارمدر سزگه اوز عملکز ایله مشغول بولماق. اگر اول
کونلرده بر کسه سز فیلغان عملردن برسنی فیلسه ایلی عاملنک ثوابی بولور آتما دیو.
۱۰۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ) ای مؤمنلر
چنان حاضر بولسه برکزگه اولوم وصیت وقتنده آراکزده شهادة قائم قیلکز (اثنان
ذَوَاعْدَلٍ مِنْكُمْ) اوزکزدن عدالت ایالری بولغان ایکی کشی (أَوْ آخَرُونَ مِنْ غَيْرِكُمْ)
یا که ایکی کشی شاهد بولور اوز ملتکز دین باشقه دین (أَنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ)
اگرده یرده سیر فیلسا کز یعنی مسافر بولسا کز (فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ) شول
وقت ابرشسه سزگه اولوم فایغوسی. روایت قیلدیبلر: نمیم داری وعدی بن زید ساتو
ایله شامغه چقدیلر اول وقت نصارا ایدیلر. آلا برلان برگه بدیلده بار ایدی بدیل
مسلمان ایدی شامغه کیلگان سوکنده بدیل سرخاولاندی. یاننده بولغان تاواری بر
کاغدگه یازوب تاواری اچینه صالحدی واییداشلرینه خط بارنی ایتماینچه تابشروب
جماعتینه بیرولرنی اوتندی. اییداشلری اوچ یوز مثقال آغرلقنده اولان بر کوش
صاوتنی یوغالتدیبلر. جماعتینه فایتاروب بیرگاچ جماعتی مکتوب طابوب مذکور کبوش
صاوتنی تابمدی. رسول اللهغه شکایت قیلدی شول حقه آیت ایندی (تَحْبِسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ
الصَّلَاةِ) نماز سوکنده حبس قیلورسز سز اول شاهدلرنی شهادة اوچون (فَيُقْسَمَنَّ بِاللَّهِ
أَنْ أُرْتَبِتُمْ) بس بیمن قیلور اول ایکی شاهد اللهعالی اسمی برلان اگر سز خیانتلرندین
شک نوتسا کز نتاکه نمیم برلان عدی دن شک توندیلر (لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا) بیمنمز برلان
اختیار قیلمایمز دنیا مالینی دیوبیمن قیلورلار (وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى) اگر چه حق ایالری
فرداشلر بولسه ده (وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ) اللهعالی اداسینی لازم قیلغان شهادتنی باشر-
مایمز (أَنَا إِذَا لَمِنَ الْأَثْمِينِ) اگر یسالغان بیمن فیلساق اللهغه گناهلی لاردن بولورمز
۱۰۹ (فَأَنْ عُرِّثَ عَلَيَّ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّاهُمَا) سوکره اگر بلونسه بو ایکی شاهد گناهغه مستحق
کشیلردن ایکن یعنی شهادتلرنده خیانت قیلغان بولسه لر نتاکه عدی برله نمیم (فَأَخْرَجَ

يَقُومُنَ مَقَامَهُمَا) باشقه ايكي كشي شهادة اوچون كرهك بولور (مَنْ الدِّينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْأَوْلِيْنَ) جنابت قيلقان كشيرلرگه فارشى (فَيُقْسَمُنَ بِاللَّهِ) بس يمين قيلورلار الله نك اسمى
برلان (لشهادتنا احق من شهادتهما) البته بزنىك شهادتمز درسترا كدر او اىگى ايكي
شاهدنىك شهادتندن چونكه بزلر ميتنىك ولير يميز (وما اعتدينا) شهادتمزده حقدين تجاوز
قيلما يميز (انا اذا لمن الظالمين) اگر حقدين تجاوز قيلساق تحقيق ظالميردين بولورمز.
۱۱۰ (ذَلِكَ اَدْنَىٰ اَنْ يَّاتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهَيْهَا) بزنىك ميتنىك وصيتى حقندهغى شهادنده
كورستان حكمز شاهدلرنىك توغريلق اوزره شهادتى اوچون ايدىك ياقين بر بولدر
(اَوْ يَخَافُوْا اَنْ تُرَدَّ اِيْمَانٌ بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ) وقورفار اوچون يمين لرنده خيانت بعدنده يمين
ايكنچى شاهدلرگه فايتارلوب خيانتلرى ظاهر بولوب رسواى بولمقدين (وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَسْمَعُوا)
قورفكز الله دن و امر نهى لرون قبول ايدكز (وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ) امر،
نهى گه اطاعت قيلماغان فاسقلرنى الله تعالى هدايت كه سالماس ۱۱۱ (يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ)
شول كووننى خاطر كز گه كيتروب قورفكز اول كوونده الله تعالى پيغمبرلرنى جبار
(فَيَقُولُ مَاذَا اُجِبْتُمْ) وايتور يا رسوللر! نى جواب بيرلدى سز گه ؟ امتلر كزدين (قَالُوا
لَا عِلْمَ لَنَا) ايتورلر يارب بز بليمز (اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّمُ الْغُيُوْبَ) تحقيق غيبلرنى بلگوچى
اوز كسك. جهنم آزرغران وقتنده هيبتندن بوجوابنى بيرورلر ۱۱۲ (اِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسٰى اِبْنَ
مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِيْ عَلَيْكَ وَعَلٰى وَاٰلَتِكَ) شول قيامت كوونده ندا قيلور الله تعالى اى
عيسى ابن مريم! ياد اينكل سكا و آناكا بيرگان نعمتمرنى (اِذْ اَيَّدْتِكَ بِرُوْحِ الْقُدُسِ)
قوة بيردم سكا جبرائيل ايله (تَكَلَّمُ النَّاسُ فِى الْهَوٰى وَكَهَلًا) سويله شور ايدىك خلايق برلان
بشكدهم الوغ بولغاچ (وَإِذْ عَلَّمْتِكَ الْكُتُبَ وَالْحِكْمَةَ) سكا اوگرندم خطبازمانى وحكتنى
(وَالتَّوْرِيَةَ وَاَلْاِنْجِيْلَ) نورا هم انجيلنى ده اوگرندم (وَإِذْ تَخَلَّقُ مِنَ الطَّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِاِذْنِيْ)
وصورة قيلور ايدىك قوش شكللى منم ارادهم ايله (فَتَنْفُخُ فِيْهَا فَتَكُوْنُ طَيْرًا بِاِذْنِيْ) بس
رور ايدىك اول صورنكه ، منم اذنم برله قوش بولور ايدى (وَتُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَاَلْبَرْصَ
بِاِذْنِيْ) ومنم اذنم ايله كوزسز و آلا تنليلرنى سلامت قيلور ايدىك (وَإِذْ تُخْرَجُ الْهَوٰى
بِاِذْنِيْ) ومنم اذنم ايله ميتلرنى ترگزور ايدىك (وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِيْ اِسْرٰٓئِيْلَ عَنْكَ) شول وقتكه
منع قيلدم من بنى اسرائيل جماعه سيني چونكه آلا ر اوتورمكى قصد قيلغانلر ايدى (اِذْ جَنَّبَهُمْ
بِالْبَيْتِ) كيتوردىك سين آچق معجزه لر شول معجزه لرنى كورگاچ (فَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ)
آلارنىك كافرلرى ايتدى (اِنَّ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ) بو اشلر نك برسیده هر كهگه آچق
بلونگان سحر دن باشقه نرسه توگلدرديوب ۱۱۳ (وَإِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْخَوَارِجِ اَنْ اٰمِنُوْا بِى

وَبَرَسُولِي) شول وقتنده که وحی فیلدم حواریین که مکا ورسولیمه ایمان کیتورکز دیوب
(قَالُوا أَمَّا وَاشْهَدْ بآئِنَا مُسْلِمُونَ ﴿۱۱۴﴾ ایتدیلمر ایمان کینوردک ای عیسی شامد بولملکه
بز مسلمانلارمز ۱۱۴ (اِذْ قَالَ الْخَوَارِیُّونَ) باد ایتکل محمد ایتدی حواریونلار (یُعِیْسَى ابْنِ
مَرْیَمَ هَلْ یَسْتَطِیْعُ رَبُّكَ اَنْ یُنزِلَ عَلَیْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ) ای عیسی سنک ربک نك
حالوندن کیلمی؟ دسترخان ایله کوکدن بزگه طعام ایتدررگه. حضرت عیسی صحراغه
چقسه آنک برلان بش آلتی مک کشی چفا ایدی. بر کون صحراده توفنادیلر. هیچ بر
آزقلاری یوق ایدی. آرالارندن شمعونغه ایتدیلمر که عیسی دن اونن ربسینه دعا
فیلسون بزگه آش یالوق برلان کوکدن طعام ایتدرون شمعون عیسیغه ایتدی
(قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۵﴾ عیسی ایتدی اگر راست مؤمنلردن بولساکز الله دن
فورفکز اوزکزگه بلانی صوراماکز ۱۱۵ (قَالُوا نُرِيدُ اَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا) ایتدیلمر اول مائده دن
طعام آشاونی تلابمز دیدیلر (وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُنَا) کوکلرمز فرار تابمانی تلابمز (وَنَعْلَمَ اَنْ
قَدْ صَدَقْتُنَا) پیغمبرلکنی دعا کده راست اید ککنی بلمکچی بولامز (وَنَكُونَ عَلَیْهَا
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۱۱۶﴾ واول مائده گه بزلمر شامد بولور اوچون، باشقه هیچ فبیح غرضمز یوقدر.
۱۱۶ (قَالَ عِیْسَى ابْنُ مَرْیَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَیْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ) ایتدی عیسی یارب
ایتدرگل بزلمرگه کوکدین مائدهنی (تَكُونُ لَنَا عَیْدًا لَّا اَوْلَانَا وَاٰخِرُنَا) بولسون اول مائده
اینگان کون بزلمرنگ اؤللمرگه وآخرلمرغه عبد کونی. مائده یکشنبه کون ایتدی. شونک
اوچون نصاری یکشنبه کونینی عبد کونی یاصادیلر (وَآیَةٌ مِنْكَ) ومنم نبوتیمه سندین بر
علامت بولسون (وَارزُقْنَا) بزنی رزقلاندر، تماغمزنی توبدور (وَآتَتْ خَیْرَ الرِّزْقِیْنَ ﴿۱۱۷﴾
تحقیق سین اوزکدین باشقه رزق بیرگوچیلاردین کاملسک ۱۱۷ (قَالَ اللَّهُ اِنِّیْ مُنَزَّلُهَا
عَلَیْكُمْ) ایتدی الله تعالی تحقیق ایتدورمن صورامان مائده کزنی (فَمَنْ یَکْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ)
اول مائده اینگان سوکنده براوکز کافر بولسه (فَاِنِّیْ اَعَدُّهُ عَذَابًا) تحقیق عذاب فیلورمن
آنی شول عذاب ایله که؛ (لَّا اَعَدُّهُ اَحَدًا مِنَ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۱۸﴾ اهل عالمدن هیچ برا گونی عذاب
فیلماس من اول عذاب ایله. روایت فیلندیکه کوکدین مائده ایتدی اوستینه دستمال
یابلغان ایدی. خلاقی قاراب توردی. حضرت عیسی بسم الله دیوب آچدی مائده اچنده
کباب فیلونش بالقی فلیجی یوق مابیلاری آغوب تورادر. باشنده سرکسی وقویرغنگ
سرکسی، سبزواندن هم هر نورلبسی حاضر حضرت عیسی ایتدی آشاکز دیو. بش
مک کشی آشادیلر. هیچ کیموماینچه مائده بنده کوکگه آشدی. سوکره ینه کافر
بولوب فالدیلمر سوکره الله تعالی آلالنی دوکفز صورتینه آوشته ردی ۱۱۸ (وَإِذْ قَالَ اللَّهُ

يَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ) شول وقتنى ياد ايتكل اى محمد كافرلر نى رسواى قىلماق اوچون ايتور
الله تعالى اى عيسى ابن مریم (اَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِى وَاَهْلِ الْهَيْبِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ)
سن ايتدكمى خلقغه آنام برلان منى الله دن باشقه اله قىلكز ديور. حضرت عيسى جواب
بيرور: (قَالَ سُبْحٰنَكَ) يارب سنى پاك ديوب اعتقاد قىلماق (مَا يَكُونُ لى اَنْ اَقُولَ مَا
لَيْسَ لى بِحَقِّ) لايق توگلدن مكا اوزمه موافق توگل سوزنى سويلمك (اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ
فَقَدْ عَلِمْتُهُ) اگر آنداي سوز ايتكان بولسام ، تحقيق سين آنى بلگانسك (تَعَلَّمْ مَا فِى
نَفْسِى) منم كوكلهدا گى نرسه نى سين بلاسك (وَلَا اَعْلَمُ مَا فِى نَفْسِكَ) وسنده گى نرسه نى
من بلمايمن (اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّمْتَ الْغُيُوبَ) تحقيق سين غيبلر نى بيك كوب بلگوچى سن
۱۱۹ (مَا قُلْتَ لَهُمْ اِلَّا مَا اَمَرْتَنِى بِهِ) امر قىلغانكدين باشقه نى ايتما دوم آلاغه (اَنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ
رَبِّى وَرَبِّكُمْ) منم ربم وسزنك ربكز اولغان اللهغه عبادة قىلكز ديدم. (وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
شَهِيدًا) بولدوم آلاز اوزرنده حاضر وناظر (مَا دُمْتُ فِيْهِمْ) آلاز اچنده بولغان وقتده
(فَلَمَّا تَوَقَّيْتَنِى) چان منى كوگه كوناردك (كُنْتُ اَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ) آلاغه صاچى
سن بولدك (وَاَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ) وهر شىگه سين حاضر سن. بلمايمن موندن
صوك نيندى بدعتلر قىلغانلارد (اِنْ تَعَدَّوْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَ) اگر عذاب قىلساك
آلاز اوز بنده لر كدر قىلورسك (وَاِنْ تَغْفُرْ لَهُمْ) اگر عفو قىلساك آلازنى (فَاِنَّكَ اَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) شكسز غالب سن ومصاحفه اش قىلغوچى سن پادشاه سن ۱۲۱ (قَالَ اللّٰهُ
هُذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصّٰدِقِينَ صِدْقُهُمْ) ايندى الله تعالى اوشبو قيامت كوفى شونداين كوندر كه ؛
فائده بىرور راست مؤمنلر كه راست ايمان كينورمكارى (لَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرى مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيْهَا اَبَدًا) باردر اول مؤمنلر كه جنتلر ؛ آغار اول جنت آستندين بلغه لر
آلاز آنده منگو فالورلار (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ) الله تعالى آلاردين راضى بولدى (وَرَضُوا عَنْهُ)
آلار هم الله دين رضا بولديار (ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) اوشبو جنتلر كه كرو الوغ جنتللكدور
۱۲۲ (اللّٰهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ) الله تعالى نك ملكيدر كوكلرده وبرده گى خزينه لر
(وَمَا فِيْهِنَّ) وكوك وبلرلر اچنده گى مخلوقلر (وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالى هر شى گه
قادر. بس كوكله گى عيسى الله تعالى نك مخلوقيدر ايكنچى بر اله نوگلدن. بو آيت ار
كافرلر نى خورلاودر.

سورة الانعام مكية وهى مائة وخمسة وستون آية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ (الْحَمْدُ لِلَّهِ) چن ماقتاوا اللهغه خاصدر. بندهده نی قدر اوزینی ماقتاردای اشلر بولسهده بارده نافصدر واولده حقیقتده الله تعالی نكدر. (الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ) شونداى اللهدر اول باراندى كوكلرنى وبرنى (وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ) ونور برلان ظلماتنى براندى (ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدُونَ) الله تعالی شونداى اشلرنى قیلغاننك صوكنده كافرلر اللهدين چیتكه كیتوب صنملارغه عبادت قیلورلر. ۲ (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ) براندى الله تعالی سزلرنى بالچقدين (ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا) بینه حکم قیلدى سزگه دنیاده تركلیك مدتینى (وَأَجَلَ مُّسَمًّى عِنْدَهُ) ومعین مده الله تعالی نك اوز عندندهدر. یعنی قیامت بولاچق وقت الله نك اوز عندندهدر (ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ) بینه سز الله نك شونداى اشلرنى كورگانكز صوكنده اول قیامت كونینه شك قیلاسز بو چلاب نادانلدر. ۳ (وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ) اول الله تعالی بر وكوكلرنى تصرف قیلغوجى الودور. (يَعْلَمُ سِرُّكُمْ وَجَهْرَكُمْ) بلدر سز نك ظاهر وياشربن عمللر كزنى (وَيَعْلَمُ مَا تَكْسُبُونَ) بلدر هم سزلر قیلغان خیر وشر عمللرنى (وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ) اول مكه كافرلرینه اللهدن معجزه وآيتلر كیلهچك بولسه اعراضغنه قیلالر باشقهنى بلمايلر. مكه مشركلرى رسول اللهغه ايتديار، معجزه ايتوب بزگه آبنى توغدروب ايكيگه ياروب كورسات پیغمبرلككه اوشانورمز ديديلر. در وانع رسول الله دعا قیلغان صوكنده آى ايكيگه يارلوب، يارطيسى حرا طاوينك بر ياغنده، يارطيسى ايكنچى ياغنده توردى شونى كورگاچ بینه انكار ايدوب بو بر سحردر ديديلر ۴ (فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ) شولای ايتوب كافرلر حق اوزارینه كیلگان وقتده آكا اوشانماديلر (فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) نیز كوندن ظاهر بولور آلاغه استهزاء قیلغان شيلرنك خبرلرى یعنی عذابنى كورگاچ بلورلر رسول الله نك حق، قیامت كوونينك حق ايدكنى ۵ (الَّذِينَ يَرَوُكُمُ أَهْلَكُمَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ) كورمیلرمى؛ كوبى هلاك قیلدىق آلاردین بورون بولغان كافرلرنى (مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ) اختيارلى ايركلى قیلدىق آلارنى يرده (مَالَهُمْ نَمْكَنٌ لَكُمْ) سزنى ايركلى قیلماغانمز نرسه لرگه (وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا) ويبردك آلاغه يغمورنى حاجة وقتلرنده توتاش ايتوب (وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ) وآستلارندن يبلغلر بورگوچى قیلدىق آلار همیشه ايمان كيتورمديلر (فَأَهْلَكْنَاهُمْ بَدُونِهِمْ)

بس هلاك فيلدىق آلارنى گناهلرى سببلى (وَأَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ) وباراندق آلا ر سوگنده ايكنچى خلايقنى . بس شونى كوروب عبرتلىنسولر !!! مشركلر ايتدى محمد عليه السلامه حق پيغمبر بولساك كتابك كاغد گه يازلوب كيسون . الله تعالى ايتدى ۶ (وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَاسٍ) اگر ايندرساك محمد سكا كتابنى كاغده يازلغان يازو ايتوب (فَلَمَّسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ) مشركلر اول كتابنى قوللارى برلان توتسه لر (لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا) البته كافرلر ايتورلر ايتدى حاضره ايتكانلرى كى (إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ) ايمس بوكتاب مگر آچق سحر در ديوب ۷ (وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ) وايتدىلر كه كاشكه اول محمد گه فرشته اينسه چى نساكه آنك پيغمبر ايدكىنى بزگه ايتور ايتدى (وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ) اگر فرشته ايندرساك اش تمام بولور ايتدى . يعنى آلا رنى هلاك لازم بولور ايتدى . چونكه الله نك عادتى فرشته ايندروب همان انكار فيلسه لر ملاك قيلماقدر (ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ) فرشته اينگان سوگنده آلا رغه مهلت بيرلماس ۸ (وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا) اگر فرشته دن فيلساق اول پيغمبرنى هميشه بر اير صورتنده قيلور ايدك (وَلَلْبَسْنَا عَلَيْهِمْ) فرشته ايدكى سز گه بلونماس ايتدى (مَا يَلْبَسُونَ) كفرلرى فانوشدرغان سببلى بلمسز ايتكان يعنى همان ايتورلر ايتدى . بو اير بارى بر بزنگ كيدر كاشكه بر فرشته يبارساچى ؛ ديوب ۹ (وَلَقَدْ اسْتَهْزَأُ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ) سندن اولگى پيغمبرلرده حقارت ومسخره قيلندى . رسول الله مسجد حرامده ضعيفلر برلان اونورغان زمانده ، ابو جهل كوب كشى برلان رسول الله نى مسخره قيلوب اوتدى ، وايتدى : محمد زعم فيلادر بو حقير يولداشلىرىن ملوك جنت ديوب . بس بو آيت ايتدى (فَجَاحِقُ بِالَّذِينَ سَخَرُوا مِنْهُمْ) بس احاطه قيلدى رسوللرىن مسخره قيلغان كشيردن (مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) شول شيلر كه آنك ايله رسوللرىن استهزا قيلور ايتدىلر يعنى نى ايله حقارت فيلسه لر شول نرسه اوزلرينه فائتور ۱۰ (قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ) ايت اى محمد سير فيلكز برده (ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ) بو نك سوگنده اعتبار فيلكز نچوك بولغاندر رسوللرىن تكذيب قيلغانلرنك آخرى . مكه كافرلرى ايتدىلر : اى محمد اگر سنك بو دعواك مال اوچون بولسه ، مال جيوب بيره مز تاشلاغل بو اشكنى باى بولورساك الله تعالى ايتدى : ۱۱ (قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) اى محمد ايت ير وكوكده گى مال كه نكدور ؛ اگر جواب بيرسه لر فبها واگر انكار اينسه لر (قُلْ لِلَّهِ) ايتكل بارچه سى الله تعالى نكدر تلاگان كشيرلرينه بيرور . (كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ) اوزينك بنده لرينه رحمت قيلونى اختيار قيلدى بس سز گه ده قيامت كونينه قدر مهلت قيلور (لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى

يَوْمَ الْقِيَمَةِ) البتة جبار سزنی قیامت کوننده (لَارِيْبَ فِيهِ) شك یوقدر قیامت کونی بولا چغنده
(الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ) قیامت کون اوزلربن هلاکتگه صالحان کیشلر شولاردر که
(فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) آلا ایمان کینورماسلار رسوللرگه ۱۲ (وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْآيِلِ وَالنَّهَارِ)
الله نك ملكيدر كچده وكوندزده فارالانمش مخلوقنك همهسى (وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ)
واول الله تعالى ايشتكوجى وبلغوجيدر (اهل ضلالفه كامل جزا قيلور) مشركلر ايندیلر:
ای محمد آنایک بزنگ دینده ایدی. سینده بزنگ دینگه فایتقل کوب مال جیوب بیرورمز
دیو الله تعالى ایندی: ۱۳ (قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ انْتِخَذَ لِيَا) ایت محمد الله دن باشقهنی یاردچی دیوب
اینورمنمو؟ (فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر وکولکرنی یارانقوجیدر اول الله (وَهُوَ يُطْعَمُ وَلَا
يُطْعَمُ) اول الله تعالى رزق بیرور کندى هیچ رزق نالماس ایدى شول اللهنى ناشلاب
سزنگ کبی بوق بار نرسه گه عبادت فیلامی؟ العیاذ بالله (قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أكونَ
أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ) ایت محمد تحقیق بیورلدم من مکدهه مسلمان بولغانلرنک اؤلی بولورغه
(وَلَا تَكُونُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) مكا ایندی الله تعالى البتہ مشرکلردن بولماغل دیو ۱۴ (قُلْ
إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي) یا محمد ایتکل تحقیق فورقانم اگر گناه فیلسام ربیمه (عَذَابِ
يَوْمٍ عَظِيمٍ) الوغ فورقچلی قیامت کونینک عذابیدن ۱۵ (مَنْ يُصِرْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ
رَحِمَهُ) اول کونک بر من دن عذاب آلونسه تحقیق اول کشیگه خدا رحمت قبلدی (وَذَلِكَ
الْفَوْزُ الْمُبِينُ) اول کون عذابیدن فوتلماق مقصودفه بیک آچق ایرشدرور ۱۶ (وَأَنْ
يَمَسَّكَ اللَّهُ بَصْرًا) اگر الله ایرشدرسه سکا بر ضررنی (فَلَا كَاشِفَ لَهُ) بس هیچ بر
کشی قادر بولماس اول ضررنی دفع قیلورغه (الْأُحُو) الله تعالى اوزیگنه قادردر
(وَأَنْ يَمَسَّكَ بِخَيْرٍ) اگر سکا بر خیرنی ایرشدرسه (فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) بس الله
تعالی هر شیکه قادردر (کافرلرنک یاردمینه سنک احتیاجک یوقدر. بس مال ایله یاردم
قیلامز دیدکلربنه فلاق صالحانل ۱۷ (وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ) اول الله غالبدر بنده لربنه
(وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَبِيرُ) واول الله تعالى مصالحته اش قیلغوجیدر. وهر شی دن خبرداردر.
مکه کافرلری ایندیلر: «الله تعالی سندبن باشقهنی تابادیمى؟ رسول اینارگه، اهل
کتابیدن هیچ بر کشی سکا اوشانغانلری بوق. بس رسول ایدکته بز لرگه کم شهادة
بیرهدر؟ الله تعالی ایندی: ۱۸ (قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً) ایت محمد شهادتی الوغراق
واعبار قیلورغه تبوشلی اولان نیندای نرسه باردر؟ بو سؤالفه جوابده البتہ هر کمنک
کوکلی هیچ بر وقت خطا فیلمی تورغان آندان تماما پاک بولغان بر ذاتقه کیتهدر
آنی اقرار قیلماو بارى عنادد نغنه بولادر. شونک اوچون الله تعالی ایندی: (قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ

يَبِيْنِي وَيَبِيْنَكُمْ) ابتكل الله تعالى شامدر بزنگ آرمزده منم رسول ايكانومه هم منم حقلغمنى
اثبات ايدرگه الله تعالى فادرر (وَأُوْحَىٰ اِلَىٰ هَذَا الْقُرْآنِ) وهى اينلدى مكا اوشبو قرآن
(لَا تُدْرِكُهُ بِلَغٍ وَمَنْ بَلَّغَ) سزلىرى، هم قرآن ايرشكان باشقه كشيلارى فورقماقلقم اوچون.
قرآنى امتكه ايرشدرمگه نيوشدر (اَتَّكُمُ لَتَشْهَدُوْنَ) ديگل ايا سزلىر شهادة بيرورموسز؟
(اِنَّ مَعَ اللّٰهِ اِلَهَةً اٰخْرٰى) تحقيق الله ايله ايكنچى الهلر باردر ديو اكر اينسهلر باردر ديو
(قُلْ لَا اَشْهَدُ) اينكل من شهادة بيرمايمن سزنگ كى (قُلْ اِنَّمَا هُوَ اِلَهٌ وَّاحِدٌ) اينكل تحقيق
الله تعالى شريكى يوق برگنه اللهدر (وَاَنْتَى بَرِيٌّ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ) تحقيق مين بيزه من
سز شريك ديو ب اعتقاد قيلغان صنم لر كزدين ۱۹ (الَّذِيْنَ اَتَيْنَهُمُ الْكِتٰبَ) آراغه كتاب
بيرلگان آدملر (يَعْرِفُوْنَهُ كَمَا يَعْرِفُوْنَ اَبْنَاءَهُمْ) بله لر محمدنگ حق رسول ايكانون بالالرون
بلگانلىرى كى چونكه كتابلرنده يازغاندر آخر زمان پيغمبرى شونداى صفتلى ديو.
عبدالله بن سلام ايندى اوغلمدن آرتق بلان رسولنى، چونكه قطعاً شهادة بيره چكهن
محمد پيغمبر ديو ب اما اوغلم قطعاً منكى ديو شهادة بيره آلمايمن (الَّذِيْنَ خَسِرُوْا اَنْفُسَهُمْ)
اهل كتابدن اوزلرين هلاك قيلغان كشيلىر (فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ) آلا ر ايمان كيتورماسلر؛
حقنى بله ترو ب دنيا غرضى اوچون. نتا كه يهود علماسى اكر محمدكه ابارسك باشچىلىق
كيتيه ديو ايمان كيتورمديلر ۲۰ (وَمَنْ اٰظَمَ مِمَّنْ اٰفْتَرٰى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا) الله تعالى گه
يالغان نرسه لرى افتراء قيلغان كشيلاردنده ظالم يوقدر (اَوْ كَذَّبَ بِآيٰتِهِ) يا كه آنك
آيتينى تكذيب ايتكان كشيدينده ظالم يوقدر (اِنَّهٗ لَا يَفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ) ظالملىر شكسز
اللهنگ عذابدين قوتولا آلماس ۲۱ (وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا) قيامت كوننده آلا رنگ بارچه-
سنى جبارمز (ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ اٰشْرَكُوْا) دغى مشركلرگه ايتورمز (اَيْنَ شُرَكَآؤُكُمْ الَّذِيْنَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ) فايده شريكلر كز؟ زعم قىلا ايدكز اللهنگ شريكلىرى ديو حاضر كور-
ساتكز ايندى (ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتَهُمْ) شوندىن صوك آلا ر جواب نابا آلماسلار (اَلَا اِنَّ قَالُوْا
وَاللّٰهُ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِيْنَ) مگر ايتورلر: الله برلان آنط ايتوب ايتيه. زكه بز مشركلردين
بولما دق. مشركلر اوزلرينك هلاك بولغانلارين بلوب ايتوشورلر، بزگه قوتولماق يوق
كيلكز يمين ايتيك بز مشرك نوگل ايدك ديو الله تعالى آغزلارين مهرلر و ايتور:
۲۲ (اَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ) فاراغل نچوك يمين قىلالر اوزلرينى يالغانچيغه
چغاروب يعنى دنيا داغى اعتقادلرينك يالغانلىقنى اثبات ايتله لر ديمكدر (وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا
كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ) آلا ر دنيا ده وقتده افتراء قىابو ب اللهنگ شريكى ديو ب بورگان نرسه لرى
حاضرده آلا ردان آدشقان، فايده ديو ب صورالسه انكاردن باشقهنى بلميلر ۲۳ (وَمِنْهُمْ مَنْ

يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ) اول كافرلردن بعضى، سنك سوزكنا فولاق سالادر. لكن آكارغه فايده
 بيرمايدر (وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ) وفيلدق آلارنك كوكلربنه پرده لر،
 شول سببلى سنك سوزكنى آكللى آلبلر (وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا) وفولافلربنه سانقراولق فيلدق
 بس معناسنى آكللارلق ايشونمايلر (وَأَنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا) اگر آلار كورسه لر
 هر بر آية ودليللرني اول دليل وآيتلرگه ايمان كينوره اسلار (حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ)
 چان سكا كبلسه لر مخاصمه فيلر لر سنك برله باطل سوزلر ايتوب وفرانغه انكار فيلر لر
 (يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا) ايتورلر كافر بولغان آدملر (أَنْ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) محمدنك
 فرآن ديگان سوزى بورونغيلاردان فالغان حكايترلرگنه در باشقه نرسه نوگل. ۲۴ (وَهُمْ
 يَنْهَوْنَ عَنْهُ) آلار فرآندن خلايقنى نهى فيلورلر (وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ) واوزلر يده آندن يران
 بولورلار (وَأَنْ يَهْلِكُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ) آلار اوزلر ندين باشقه ني هلاك فيلما اسلار (وَمَا يَشْعُرُونَ)
 بلماسلر هلاك بولغانلر ينى ۲۵ (وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ) اگر كورساك اى محمد
 كافرلر نك جينم اوزرنده محبوس وقتلر ين (فَقَالُوا يَلَيْتَنَا نُرَدُّ) ايتورلر كاشكى دنياغه
 فايئارلساچى (وَلَا تُكذِّبَ آيَاتِ رَبِّنَا) وتكذيب فيلما ساچى ر بيزنك آيتلر ينى (وَتَكُونَ مِنَ
 الْمُؤْمِنِينَ) ومؤمنردن بولساچى ۲۶ (بَلْ بَدَأَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ) بلكه ظاهر
 بولور آلارنك بورونقى باشروب فيلغان گناهلرى (وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ) اگر
 دنياغه فايئارلسه لر ايدى البه نهى ايدلنگان كفلر ينه فايئورلر ايدى (وَأَنَّهُمْ لَكَذِبُونَ)
 شكسر آلار، آيتلرگه انكار ايتماس ايدك ديگان سوزلرنده بالغانچيلردر ۲۷ (وَقَالُوا إِن
 هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا) ايتورلر دنيا تركلكه زدن باشقه تركلك بوقدر (وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ)
 اولگانمز صوكنده فوبارلمازمز ۲۸ (وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى رَبِّهِمْ) اگر كورساك اى
 محمد الله حضورنده محبوس وقتلرون (قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ) ايتور الله تعالى فوبارلماق حق
 بولما ديمى؟ ديو (قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا) ايتورلر بلى حقدر يارب (قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ) ايتور الله تعالى
 آلای ايسه عذابكزنى نانكز (بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ) انكاركز برابر ينه ۲۹ (قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِلِقَاءِ اللَّهِ) تحقيق هلاك بولدى الله حضور ينه بارماقنى انكار فيلغان كشيلىر (حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ السَّاعَةُ
 بَغْتَةً) چان آلا رغه قيامت آنكسزدن كبلسه ايتورلر (قَالُوا يَحْسُرُونَ) واى بزلرگه كبلدى بيت حسرة
 (عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا) دنيا ده عمرمى نى ضائع ايتكانمز سببلى (وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ)
 وآلار گناهلر ين آرفارلار ينه بوكلا لر (أَلَا سَاءَ مَا يَزُرُونَ) اگاه بولغلر محمد نى قباحتدر! آلارنك
 بوكلا گان شيلرى ۳۰ (وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهْوٌ) ودنيا تركلگى صيبلىر فعلى كيبدر.
 صيبلا ر بنا فيلورلر وخراب فيلورلار اوزلرى نورماسلار شونك كى دنيا خلقينك بنا لرى

اولوب كيدرلار، اوزلرى نورماسلار مال جمع قىلورلار، بتماس دىوب آرندورغه
 تروشورلار. لکن بو آبتدن آكلاشماسون مال جبارغه پارامى ايكان دىوب يارى لکن
 فقط مال جيوغه غنه بيرلوب آخرتنى اونونماسقه كيرك. (وَلَلدَارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ)
 البته آخرة بورطى يعنى جنت خيبردن الله دن فورقو قىلارغه (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ايا فهلاميسزى؟
 فهلا كز آخرتنك آرقلغنى. ابو جهل ايتدى: محمد عليه السلامغه نهمت قىلمايمز كيتورگان
 كتابينه نهمت قىلامز دىو صوكره رسول الله فابغوره باشلادى صوكت الله تعالى ايتدى:
 ۳۱ (قَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُ لِيَجْزِيَكَ الَّذِي يَقُولُونَ) تحقيق بلهز كافرلار اينكان سوز سنى فابغولى
 قىلادر. لکن سن فابغورماغل (فَأَنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ) چونكه آلا سنى تكذيب ايتمايلر.
 خلوتده سنى تصديق ايتلر (وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ) لکن اول ظالمير (بِأَيْتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ)
 الله نك ايتلرينه انكار قىلالر. الله تعالى آلا نك جزالرين بيرور ۳۲ (وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ
 مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا) تحقيق تكذيب قىلندى سندن اولگى پيغمبرلر، شولايده آلا صبر
 قىلديلر (عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا) تكذيب وحقارت قىلورلرينه توزديلر (حَتَّىٰ آتَيْتَهُمْ نَصْرًا)
 تاكه كيلگانگه چافلى آلا رغه بزدين نصرت (وَلَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ) الله نك وعده لر ينى
 اوزگارنوجى يوفدر وقتى برلان كيلور (وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَأِ الْمُرْسَلِينَ) تحقيق
 كيلدى سكا آلا نك خبرلرى، آلا رنى تكذيب قىلغان قومار نچوك هلاك بولدى وكندلرى
 نچوك نصرت نابديلر. بس صبر قىل سكا ده الله دن نصرت بولور. اوشبو نصرت برلان
 وعده صوكتنده اصحاب كرام كفارنى هلاك قىلورغه آشوقديلر الله تعالى ايتدى:
 ۳۳ (وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ أَعْرَاضُهُمْ) اگر كفارنك اعراضى سكا آغر بولسه آلا نك اداسينه
 صبر قىل آلاماساك. خطاب رسولگه بولسه ده مراد صحابه لردر (فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
 نَفَقًا فِي الْأَرْضِ) اگر كوچك يتسه برده بر تيشك نابارغه (أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ) بساكه
 كو ككه منارگه باصقچ نابارغه (فَتَأْتِيَهُمْ بَأْيَةٌ) بس كيتوروسن آلا رغه بر علامتنى يعنى
 بير آستينه كروب ياكه كو ككه، نوب بواسه ده بر علامت كيتوروب پيغمبرلكگه اشاندروب
 آلا رنى سعادتكه ايرشدرما كچى بولاسك لکن بواشلا ربنده طاقننده نوگل (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ
 عَلَى الْهُدَىٰ) اگر نلسه الله تعالى جميع خلايقنى هدايت كه جمع قىلور ايدى (فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
 الْجَاهِلِينَ) بس بولماغل اى محمد جاهلردن ۳۴ (إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ) تحقيق
 جواب بيرور سكا اى محمد قرآننى ايشتوب معناسنى آكلاغان كشىلار هم آلا ربارورلر
 (وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ) اولوك كى كافرلرى ترگزور الله تعالى بعث كوننده كافرلرى
 موتى دىدى حيوانلرنندن هيچ فائده اولمغان اوچون (ثُمَّ إِلَيْهِ يَرْجَعُونَ) آخرنده

الله تعالیٰ گه فایتار ولا چقلار شونک الله تعالیٰ خبردار قیلور قیلغان عمللرندین ۳۵ (وَقَالُوا
لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ) کافرلار اینه لر کاشکی ایندر لسه چی محمد گه ربسی طرفندین
بر علامت دیو (قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً) اینکل ای محمد الله تعالیٰ تحقیق قادر در
منم پیغمبرلگیبه علامت ایندرور گه (وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) لکن آلارنک کوی
فهمل ماسلر آیت کیلگاج بلا بولماقینی چونکه آیت اینوبده ایمانغه کیلماسه لر البه
عذابغه مستحق بولالر ۳۶ (وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا أَمَّ أُمَّتًا لَكُمْ) وَلَا طَيْرٌ
يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ) وایکی قنطنی برلان اوچار قوشلار هیچ شی (إِلَّا أَمَّ أُمَّتًا لَكُمْ) مگر سزنگ
کبی بر جماعتدر (مَا قَرَأْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ) بز لوح المحفوظده هیچ بر شی حقغه
کیهون قویمادق یعنی هر نرسه آنده بار دیبکدر (ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ) مونک
صوکنده هر مخلوق الله تعالیٰ گه فوبارلوب بارورلار ۳۷ (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا) شول
کشیلر که نکذیب قیلورلار بزنگ آیتلرمزنی (صُمُّ وَبُكْمٌ) صانغراو وتلسزلردر یعنی حق
آیت ایشتمایلر وتلربینه آلوب سوبله مایلر (فِي الظُّلُمَاتِ) بدعه و ضلال قرانغولغنده
باشیلار (مَنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَضِلُّهُ) الله تعالیٰ نلاگان کشی سنی ضلالنکه سالور (وَمَنْ يَشَاءُ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ونلاگان کشی سنی توغری بولغه کرتور ۳۸ (قُلْ أَرَأَيْتُمْ أَنْ
آتَيْكُمْ عَذَابُ اللَّهِ) اینکل ای محمد خبر بیورورموز؟ الله تعالیٰ دن سزگه عذاب کیلسه
(أَوْ آتَتْكُمْ السَّاعَةَ) یا که قیامت کیلسه (أَغْيَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ) الله دن باشقه صنهلر کزغه
نضرع قیلاموز؟ (أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) اگر ایکنچی الله بار دیگان سوز کزده راست
بولسا کز عذاب و قیامت کیلگان وقتنده ده الله دن باشقه غه عبادت قیلوب، هم شولاردن
باردم ایستا کز ۳۹ (بَلْ آيَاهُ تَدْعُونَ) بلکه اول خطرلی وقتلر کزده الله غه نضرع قیلورسز
(فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ أَنْ شَاءَ) اگر تلسا سه آچار سزگه نضرع قیلوب صوراعان
نرسه لر کزنی (وَتَنْسَوْنَ مَا تَشْرَكُونَ) واول وقتلرده اونونورسز الله غه شریک دیگان
نرسه لر کزنی فقط الله غه غنه فایترسز باشقه وقتلرده ده الله غه غنه عبادت قیلو کز اونکان
امتلرنک حاللربین بیان اینوب الله تعالیٰ ایندی: ۴۰ (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ)
تحقیق بیاردک یا محمد سندین اولگی پیغمبرلرنک امتلربینه، آلا رسوللرگه اوشانمادیلر
(فَاخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ) شوندان صو ک آلارنی عذاب قیلدی، فقیرلک و باشقه تورلی
آور آفتلر برل (لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ) الله تعالیٰ گه ایبولماسلرمی؟ توبه اینوب، ایمان
اعتقادلرندین فایتماسلرمی؟ دیو ۴۱ (فَلَوْ لَا إِذْجَأَهُمْ بِأَسْنَانَا تَضَرَّعُوا) کاشکه عذابمز
کیلگان وقتنده نضرع ایله ایمان کنورسه لر ایدی، آلاردان عذاب بتلورلر ایدی (وَلَكِنْ قَسَتْ

قُلُوبُهُمْ) لکن کوکلری قارا ابدی (وَزَيْنَ لَّهُمُ الشَّيْطٰنُ) آراغه شيطان زينتی ايتوب
 کورساندی (مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) آرار قبله تورغان نبيع عمللرنی مثلا صنهارغه عبادت
 فيلولری كبی ۴۲ (فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ) بس آرار فورقتو آيتلرینی كوكللرندين
 چفارغاچ (فَتَحْنًا عَلَيْهِمُ ابْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ) آچدیق آراغه هر نعمت لرنك ايشكلرینی الله
 تعالى اكر كافرلرگه نعمت بيرسه استدرارچ بولور مالغه آلدانوب قبله اغان نرسه لرنی
 فالدرماسلار (حَتَّىٰ اِذَا فَرَّحُوا بِمَا آوْتُوْا) چان شادلانسه لار بيرلگان ماللر ايله (اَخَذْنَاهُمْ
 بَغْتَةً) آراغه آگسزدين عذاب ايرشدروررمز (فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ) شول وقت آرار هر
 خبردين اميدسز اولورلار ۴۳ (فَقَطَّعَ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا) شوندن سوگ كيسلوروظالم قومنگ
 آخريك بر كسه ده فالماز (وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ) چنلاب ماقتاولی بولمق اللهغه خاصدر (اول
 جميع عالمی تر بيه فيلغو چيدر) ظالم لرنی هلاك ايتوبينه حمد ايتمك لايقدر ۴۴ (قُلْ اَرَايْتُمْ) ايتكل
 ای حمد ای اهل مكه خبر بيره موسز؟ (اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ) اكر الله تعالى فلاق
 وكوزلرگزنی آلسه (وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ) وكوكللرگزگه مهر اورسه (مَنْ اِلَّهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَأْتِيْكُمْ بِهِ)
 الله دن باشقه، شولای یا كادان قیلا تورغان ذات بارمی، بو جوابده كافرلر آبدیرارلار
 (اَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْاٰیٰتِ) فاراغل محمد نچوك بيان قیلامز دليل لرنی (ثُمَّ هُمْ يَصْذُقُونَ)
 شوندن سوگ پنه آرار اعراض قیلالر ۴۵ (قُلْ اَرَايْتُمْ اِنْ اَتَيْتُمْ اَنْ اَتِيْكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً) ايتكل
 محمد خبر بيرگز اكر كیلسه الله دن سزگه كینانندن گنه عذاب (اَوْ جَهْرَةً) باكه اوزگزگه
 بلنوب كیلسه (هَلْ يَهْلِكُ اِلَّا الْقَوْمُ الظّٰلِمُونَ) ظالم كشی لردین باشقه لار هلاك بولورمی؟ ۴۶
 (وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ وَمُنذِرِيْنَ) پیغمبرلارنی، جهنم برلان فورقتوب، جنت
 برلان سوينچ بيرگوچی ايدوبكنه يباردك. شونك اوچون آرار هوالرری برلان برسوزده
 سويلمس لر (فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ) بس كم لر رسول لرگه ایمان كيتروب ايزگو عمل قیلسه لر
 (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) آراغه فورفوكوینوبولماس ۴۷ (وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
 بَايْتِنَا) بزنگ آیت لرنی تكذيب ايدوچی فاسق لاردركه (يَمَسُّهُمْ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُونَ)
 آراغه فسق لری سبیلی عذاب ايرشور. كافرلر فرشته اينساچی ايات اينساچی ديگانلرنه الله تعالى
 جواب اچون ايتدی: (قُلْ لَا اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَايِنُ اللّٰهِ) ايتكل يا حمد ايتمايمن الله تعالى
 هزينه لاری منم قولمك ديوب (وَلَا اَعْلَمُ الْغَيْبِ) وغيبنی ده بلمايمن (وَلَا اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّيْ مَلَكٌ)
 هم مين سزگافرشته من ديوب ده ايتميم (اِنْ اَتَّبِعُ) ابار ميهن مين (اِلَّا مَا يُوحٰى اِلَيَّ) مگر مكا الله
 تعالى طرفندين وحی ايدلنگان نرسه گه گنه اباره من (قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ) ايتكل
 برابر بولورمی قرآننی كورگوچی مؤمن لر برلان كورماوچی كافرلر (اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ) قرآن

معنی لرنی یا که شول خصوصنی فهم لسا کز چی ۴۸ (وَإِنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ) و فورفتقل قرآن ابله الله تعالی حضورینه بارمقدبین فورقوچی کشی لارنی (لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ) بولماس آلا رغه الله دن باشقه یاردمچی و شفاعت چی (لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) آلا ر شاید گناه لار دین صافلا نورلار (ابوجهل وآنک اصحابی حبله فیلدیلار رسول الله نك آبروینی بیارورگه بس ابتدی محمدکه ضعیف کشی لاردان باشقه لرایارماس. اگر آلا رنی بیارسه بزده ایارور ایدک. بوسوز رسول الله غه ایشتلوبیا نندین ضعیف لرنی بیارورگه فصد فیلغان ایدی آیت ایندی: ۴۹ (وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ) مجلسکدین بیارما قوما ایرته کیچ رب لارینه عبادت قبلا نورغان کشی لارنی (يُرِيدُونَ وَجْهَهُ) الله رضاسنی استاب عبادة قبلا لر آلا ر (مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ) آلا ر عملندین هیچ شی نی حساب فیلماق تیوش توگل (وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ) وسنک عملکدین هیچ شی نی حساب فیلماق آلا رغه تیوش توگل بس نادان لار سوزی برلان فقرائی مجلس کدین چقارماغل (فَتَطْرُدَهُمْ) اگر آلا رنی مجلسکدین کینتارسک (فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ) اول وقت ظالم لردن بولورسک ۵۰ (وَكَذَلِكَ) اشبو ابوجهلنی فقرا برلان صنماق مزکی یعنی فقیر لردن نقره لنگان بولوب کفرده فالغان لاری کیی (فَتَتَّبِعُهُمْ بَعْضٌ) فتنه که صادق بعض غلایق نی فقیر لری سببلی (لِيَقُولُوا اٰهَـٰلًا مِنْ اٰهَلِنَا مِنْ اٰهَلِنَا) شریف لرایتسون لراوچون: آیا شول فقیر لرو؟ بز نك آرامزدن الله تعالی جنت برلان انعام فیلغان کشی لردبو. (الَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ) الله تعالی بلسگوچی راک توگلمی؟ شکر فیلوچی کم لردر ایدکنی. کم ایسه آنک نعمتینه شکر فیلسه آلا رغه انعام قبیلور ۵۱ (وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا) چان کیلسه سکا آیت لرمزگه ایمان کینتروچی مؤمن لر (فَقُلْ سَلِّمْ عَلَيْهِمْ) ایت آلا رغه (السلام علیکم) دیو (كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ) لازم فیلدی ربکز اوزینه، سزگه رحمتنی گناهلی بولسا کزده امید اوزما کز توبه فیلسا کز گناه لر کزنی جو یار (أَنَّهُ مَنْ عَمَلْ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ) تحقیق سزلاردن بر من باوز عمل فیلسه نادانلغی سببلی (ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ) مونک سوکنک راست توبه فیلسه (وَأَصْلَحَ) و عمل لربن نورانسه (فَأَنَّهُ عَفْوٌ رَحِيمٌ) شکسز الله تعالی غفور رحیم در. ۵۲ (وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ) اوشانداق تفصیل قبیلور مز دلیل لرنی سزلر فهم لب عمل فیلماق اوچون (وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ) مشرک لرنک باکلش بوللری بلونسون اوچون ۵۳ (قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَلْعَنُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ) ایت محمدکا منهنی در: الله دن

باشقه سز عبادت فيلا تورغان صنلرغه عبادت فيلورغه (قُلْ لَا آتَّبِعْ أَهْوَاءَ كُمْ) اينكل
يارميمن سز نك نفس هو الرزغه يعني سز نك هوا كز سبيلي فقراني رد فيلمام (قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا)
تحقيق اهل ضلالدين بولورمن اكر سز گه ايارسام (وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ) اول وقتده
اهل هدايتدين بولامن ۵۴ (قُلْ أَنِي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي) ايت محمد تحقيق من الله دن
كيلگان دليل برلان عمل فيلورمن (وَكَذَّبْتُمْ بِهِ) سز لار يالغان ديوب ايت سز اول همچني
نصر بن الحارث ايتدي: «اي محمد اكر سن حق پيغمبر بولساك، بزگه عذاب ايندر»
ديو. شول وقت اوشبو آيت ايندي (مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ) منم اختيارمده تو گل
سز آشغوب صورغان عذاب (إِنَّ الْحُكْمَ لِلَّهِ) عذاب برلان حكم الله تعالى دن باشقه نك
قدرتنده تو گلدر (يَقْضُ الْحَقُّ) الله تعالى حقني بيان فيلور (وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ) الله
تعالى هر كمدن خيردر كاملدر ۵۵ (قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ) ايت اكر
منم فاشمده (اختيارمده) بولسه ايتدي سز آشغوب صورغان عذاب (لَقَضَىٰ الْأَمْرَ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ) البته حكم فيلونور ايتدي آرامزده عذاب امري (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ) الله تعالى
ظالملرني بلدر جز الارين بيرور ۵۶ (وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ) الله فاشمكدر غيب خزينه لر آچقي
(لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ) اول شيلرني الله تعالى دن باشقه هيچ كم بلمايدر (وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرْ
وَالْبَحْرِ) بلدر الله تعالى صحراده ودر ياده غي نرسه لرني (وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا) آغاچ لاردن
يافراق نوشسه البته الله تعالى آني بلور (وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ) وير آستونده غي
فرانقو اچنده هيچ حبه يوقدر (وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابَسٌ) يووش و فري يوقدر (إِلَّا فِي كِتَابٍ
مُّبِينٍ) مگر بار چه سي لوح المحفوظه يازله شدر ۵۷ (وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ) واول الله
تعالى كيچ يوقوزده جانلر كزني آلور (وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ) وكوندوزده كسب
فيلغانلر كزني بلور (ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ) ينه تر كزور سزني اول كوندزده (لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى)
تمام بولور اوچون عمر كز نك مدت (مفسر لر ايتديلر: يوقلاغاچ كشينك جاني چقار.
ته كه رسول الله ايتدي جانلار بر الوغ عسكردر، جمعيت زمانلر نك بر برسي برله فانشقان
بولسه لر بدنلري آراسنده هم الفت بولور. بر بر سني هيچده كورشمگان بولسه لار نلري هم ياط
بولورلار ديو. (ثُمَّ إِلَيْهِمْ رُجْعُكُمْ) عمر كز تمام بولغاچ الله غه فاي تور سز (ثُمَّ يَنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ)
و خبردار فيلور سز لارني فيلغان عمللر كز ديسن ۵۸ (وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ) واول الله
تعالى بنده لر ينه غالبدر (وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً) بيارور سز گه الله تعالى صاچي فرشته لرني.
بنده گه كوندر. ايكي كيچ ايكي فرشته موكل بولوب برسي بخشي عملني، برسي ياوز
عملني بازارلار آلارني كرام كاتبين ديورلور (حَسْبِيَ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ) چان بر كز گه

اولم کيلسه (تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا) جانون آلور بزنگ رسوللر مز بعنى ملك الموت وآننگ عسکرى
(وَهُمْ لَا يُفْرطُونَ) اول رسوللر کيلگاچ هيچ مهلت بيرماسلار. کوز بوموب آچارغه
بحال فالماز. فچان ملك الموت مؤمن جانون آلسه رحمت فرشته لرينه بيورر. آلا ر بشارت
فيلوب جانونى كوگه آشورولار. وكافر جانون آلسه عذاب فرشته لرينه بيورر
حقارنلار برلان كوگه آشروب سچينگه فايثارولر ديديلر ۵۹ (ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ
مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ) مونك بعدنده اول بنده لرنك امرى حق خواجه بولغان الله تعالى گه فايثارولر
(إِلَى اللَّهِ الْحُكْمُ) اگاه بولكز هر حكملر الله تعالى گه تاپشرفغاندر. قيامت كوننده بنده
لرينه تلاگانچه اش فيلور (وَهُوَ أَسْرَعُ الْحُسَيْنِ) واول الله تعالى حساب آلفوچيلارنك
اكيليدر (بس فانيلق ايله حساب فيلور بس آنك امرينه اطاعت فيلماق لازمدر ۶۰ (قُلْ
مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ) ايت اى محمدكم فوتقارور سزنى؟ صحرا ودر بالرداغى
فورفچ لاردين (تَدْعُوهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً) دعا فيلوب ياردم طلب ايدر سز اول ذاتدين
آچيقده وآلافده (لَنْ نُنَجِّيَنَا مِنْ هَذِهِ) ا گر نجاه بيرسه بزرگه اشبو خوف لردين
(لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ) البته مطيع لاردين بولور مز ديوب ايتنه سزا گر جواب بيرسه لر
الله دن استارمز ديوب فيها : والا: ۶۱ (قُلْ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا) ايت فقط الله غنه فوتقارور
سزنى اول فورفچ لاردين (وَمَنْ كَفَرَ) وهم هر مشقت دين الله تعالى نجاه بيورر
(ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ) الله سزگه نجاه بيرگان صوكننده سزهمان مشرك بولاسز ۶۲ (قُلْ
هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ) ايتكل الله تعالى فادر در سزگا اوستكز
دين عذاب يبارورگه نته كه لوط قومينه ناش، نوح قومينه بغمور يباردى (أَوْ مِنْ تَحْتِ
أَرْضِكُمْ) با كه آياتى استكردين عذاب يبارورگه فادر در نته كه فارونى بر بوندى
(أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيْعًا) با كه فادر سزگا آلاشدر ورغه نورلى هوالى خلايقنى (وَيُذِيقُ بَعْضَكُم
بِأَسِّ بَعْضٍ) اول مختلفى هوالرى ايله نزاع فيلدر وب برندين برينى اولتورتوگه فادر در
(بو آيت اينگاچ رسول الله ايتدى: اى جبرائيل بو عذاب اينسه امتم دين بر كمسه ده فالميچه
هلاک بولور ديو. جبرائيل ايتدى: من ده بارى بر بنده نه اشلا ر حالده بوق. ربکا
دعا قبل فوتقارونى صورا. ديو. صوگه رسول الله طهارت آلوب نماز اوقوب بالواردى
جبرائيل ايتدى ابكى عذابدين فوتولديلار: اوست لار ندين هم آدم لار طرفندين كيله
تورغان عذابدين. ديدى. ينه رسول الله ايتدى: امتم نورلى آرزولر اچنده فالسه لار
همان فوتواماس لار ديو. شول وقت بو آيت ايتدى: (أَحْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا) الخ
بعنى آدم ظن فيلامى؟ فتنه سز فالاجق مز ديوب. هيچ ظن فيلامسون فتنه بولور بزنگ

امت دهده مختلف هوا فتنه سی فالدی شریعتنیز مجرد هو الری ایلان دینلارندن آداشقانلاریده بولا. رسول الله ایندی: بنی اسرائیل (۷۲) فرعه آیرلایلار. منم امنم (۷۳) گه آیرلوب کلسی اوطده بولور. مگر برسیگنه فونلور. یا رسول الله اول کملر؟ دیو صوراغانده رسول الله ایندی: منم یولمه وهم صحابه لرم بولنده بورگان کشیلار دیدی. (أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْأَيْتِ) حق یولنی کورسانه تورغان دلیللرنی نچوک بیان فیلامز فاراغل (لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ) شاید آکلاسه لربیره کورساک اوبلاسه لرب آکلامی فالوراق نوگل. ۶۳ (وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمَكَ وَهُوَ الْحَقُّ) وسنک قومک اول فرآننی بالغان دیدیلر حال بوکه اول حقدر (قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ) ایت آلاغه من سز لر گه مسلط توگل من تا که جبر برلان فرآنغه اوشانورغه اوندار ایدم (اَسْكَلْنَا مُسْتَقَرًّا) فرآن خبر بیرگان نرسه لر نك هر برسینك ثابت بولاچی وقتی باردر (وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) اوزانلاما بچه سزده بلورسز ۶۴ (وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا) چان کورساک بزنگ آیتلر مز حقنده نامعقول سوزلر سوبیلگان کشیلرنی (فَاعْرَضْ عَنْهُمْ) بس اعراض قبل آلا ر دین (حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ) فرآندین باشقه نرسه حقنده سوبیلر گه تونوغانلر نچه (وَأَمَّا يَنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ) شیطان اگر اعراض ایل او نوندرسه (فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) بس اوتروماغل اول ظالملر برلان من بیورغان اش بادکا کبلگاج. بس آیات الله نی یکلگه صابوماق استهزاه قبلماق ظلمدر. ۶۵ (وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ) اهل تقواغه برنبده بوقدر (مَنْ حَسَابُهُمْ مِنْ شَيْءٍ) اهل ضلالدین هیچ شیئی حساب قبلماق اوزلر بینگنه اصلاح قبلسونلر (وَلَكِنْ ذِكْرِي لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) لکن فرآننی فهم لئمک لازمدر اهنمال که آدملر قبیع اشلرندین صافلانورلر. یوفارغی آیت ایندی: صحابه لر ایندیلار: اهل ضلالدین باشقه مجلس بولمی. فرآن نی استهزاه قبلوچیلار یاننده اوتروغه پارامی دیگان وقت لارنده ۶۶ (وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا) یا محمد قویغل شول کهمسه لر نك مجلسینی تونارلار آلا ر دینلرینی لهو، ولهب ایتوب یعنی فرآن نك امر ونهی لرین یکلگه صایارلار ننا که اهل کلام ایتور: فرآندین عقلمز آرتقدر دیو. (وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا) رشول خلا بقتك مجلسینی قویغل مغرور قیلدی (دینلرین ضعیفلندردی) آلا رنی زخارف دنیا (وَذَكَّرْ بِهِ) وعظ قبل فرآن برله (أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ) هلاک بولماسون اوچون هیچ براگو، قیلغان عمللرینك یمانلیغی سببلی (لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ) آلا رغه الله تعالی دین باشقه ناصر وشفیع بوقدر بس اللهغه فایتسونلر (وَأَنْ تَعْدَلَ كُلُّ عَدْلٍ) اگر جمیع اشیانی فدا بیرسه فرآن نك امر ونهی لرین یکلگه صابوغان کشیلر (لَا يُؤَخِّدُ مِنْهَا) قبول

فیلوناس اول فیدیه. جهنم گه مستحق بولور لار (اُولَئِكَ الَّذِينَ أُسْلُوا بِمَا كَسَبُوا) کسب اینکان قبیح عمللری سببلی آلا ره هلاک بولغان کشیلار در (لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ) بولور آلا ره جهنم ده اسسی اچملر (وَعَذَابٌ أَلِيمٌ) همک رختکوچی عذابلار (بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) کافر بولورلری سببلی ۶۷ (قُلْ اَنْدَعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا) دیگل محمد عبادت قیلا یقی؟ الله دن باشقه صنملرغه، قادر بولماس. اول صنملر بزگه فائده و ضرر لار فیلورغه (وَنُرَدُّ عَلَىٰ اَعْقَابِنَا) فایتارو لایقی؟ کبری آرتومزغه (بَعْدَ اذْ هَدَيْنَا لِلَّهِ) الله تعالی بزنی توغری بولغه صالحان صوکنده (كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيْطَانُ فِي الْاَرْضِ حَيْرَانَ) شیطانلار اوزلرینه ابارتوب بر یوزنده آداشدروب یورتکان کشی کبی (لَهُ اَصْحَابٌ) باردر اول کشینک آداشماغان ایبداشلری (يَدْعُوْنَهُ اِلَى الْهَدْيِ اِتْتَنَا) چافرور آنی اول بولداشلری بزنگ طرفه کیل یول بونده دیو (قُلْ اِنَّ هَدَى اللَّهُ هُوَ الْهَدْيِ) ایبتکل الله کورستان بول، طوغری بولدر. (وَأْمُرْنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) بزلار مأمور بولدق بارچه عالمی تریبه قیلغوچی اللهغه انقیاد فیلورغه ۶۸ (وَأَنْ اَقِيْمُوا الصَّلَاةَ) ومأمور اولدق دائم نماز اوفورغه (وَاتَّقُوهُ) وخوف ایدکز الله دن (وَهُوَ الَّذِي اِلَيْهِ تَحْشَرُونَ) اول الله شوندای ذاتدرکه همه کز آنک حضورینه جیولورسز ۶۹ (وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ) اول الله تعالی بر وکوکلرنی یاراندی حقنی کوستروچی ایتوب (وَيَوْمَ يَقُولُ) بعث کوننده ایتور الله تعالی (سُنَّ فَيَكُونُ) بولکز یعنی چغوکز دیو بس چغارلر قبرلرندین (قَوْلُهُ الْحَقُّ) الله تعالی نك كلامی حق و ثابتدر بس بولغلر دیگانی بولور (وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ) پادشاهلغی الله تعالی نكدر اسرافیل صوری اورلگان کونده (عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ) غایب و حاضر نرسه لرنی بلگوچیدر (وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَبِيرُ) مصاحتچه اش قیلغوچیدر جمیع نرسه دن خبرداردر ۷۰ (وَإِذْ قَالَ اِبْرَاهِيمُ لَابْنِهِ اِزْرَ) ای محمد یاد قیل امتکا شول وقتنی که ایتدی ابراهیم آناسی آزرگه (اتَّخَذَ اصْنَامًا آلِهَةً) صنملارنی الله لار دیو عبادت قیلاموسز؟ (اِنِّي اَرِيكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَلٍ مُّبِينٍ) تحقیق اوزکنی هم قومکنی ضلالده دیوب بل من ۷۱ (وَكَذَلِكَ) ابراهیم آناسی دینندن آیرلغانی کبی (نُرِيَ اِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ) کورسته مز ابراهیم گه برده وکوکده گی عجایب اشلرنی (وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ) اهل یقیندن بولسون دیو. روایت قیلدیلرکه نمرود توش کوردی توشنده تختینی بر قوی سوزدی. یوراوچیلار: بو سنه بر بالا توار اول سنک برلان نزاع قیلوشور. سوکره نمرود اول یلده توغان بالانی بوغازلارغه قوشدی. ابراهیم نك آناسی نك قرصاغی بارنی بر کیده بامدی. ناو نیشوگینه کروب تابدی. هم شونده

فالدروبه كيتدى. جبرائيل عليه السلام بارماغنى ايمزوب تربيه قيلمى الله اعلم.

۷۲ (فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا) كىچ قارانغى بولغاچ ابراهيم كوردى بولسدىنى
(قَالَ هَذَا رَبِّي) ايتدى بو بولدز منم ربمدر (چونكه قومی آىغه قوياشقه بولدزلارغه
عبادت قیلورلار ایدی حیل قیلوب بو شیلارنك معبود بولورغه باراماغان لغین آكلانور
اوچون بو سوزلانی ایتدی (فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْأَفْلِينَ) چان بولدز غائب بولدى
ابراهيم ایتدی: اوزگارہ تورغان نرسهنى الہ دیورگه راضى توگل من ۷۳ (فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا)
آى توغاننى كور گاج (قَالَ هَذَا رَبِّي) ایتدی بودر منم ربم دبو (فَلَمَّا أَفَلَ) آى بابوغاچ
(قَالَ لئن لم يَهْدِنِي رَبِّي) ایتدی اگر منى الله تعالى هدايت كه صالحه (لَا كُونَنَّ مِنَ
الْقَوْمِ الضَّالِّينَ) البته بولاچى من بولدزغه عبادت قیلا نورغانلار كبی آزغون قوم دن
۷۴ (فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي) قوياش چقاننى كور گاج ایتدی بودر منم
ربم دبو (هَذَا أَكْبَرُ) اشبو قياش بيگرهك الوغ بو الہ بولسه كبرهك (فَلَمَّا أَفَلَتْ) بس
قوياش بابوغاچ (قَالَ يَقَوْمِ اِنِّي بَرِيٌّ مِمَّا تَشْرُكُونَ) ایتدی ای قوم من براق من سز قیلغان
شريكردن. ابراهيم عليه السلام آناسينه ایتدی: منم ربم كمدر؟ دیو آناسى: من دیدى.
ابراهيم: سنك ربك كم؟ آناسى آناك. ابراهيم آنام نك كم؟ آناسى: نمرود. ابراهيم.
نمردنك ربسى كم؟ آناسى نيك تورغل اول اوزى الہ دیدى. ابراهيم: اول آشى
اچه در فضاء حاجت قیل اول الہ بولورغه صالح توگل. سوكره آناسى آناسينه ایتدی
آناسى ده كيلوب شول سوزلارنى ايشوتدى. بینه ایتدی ای آنا كيل شول ذاتقه عبادت قیلابق
اول سنى ومنى ونمردنى باراندى. سوكره آناسى تربلرگه عبادت قیل تورغان قوم يانينه
آلوب باردى شول وقت ایتدی (انى برى) الخ دیو ۷۵ (اننى وَجَّهْتُ وَجْهِيَ) تحقيق بونلدروم
يوزمنى (لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر وكوكرنى بارانقان الله تعالى گه (حَنِيفًا)
حققه آوشقان حالهده (وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ) مشركلردين توگل من ۷۶ (وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ)
ابراهيم برلن قومی توحيد حقنده نزاع قیلدیلار (قَالَ اتَّحَاجُّونِي فِي اللَّهِ) ابراهيم ایتدی
الله حقنده منم ایل منازعه قیله موس؟ (وَقَدْ هَدِينِ) حال بوكه الله تعالى منى توغرى بولغه
كوندردى (وَلَا آخِافُ مَا تَشْرُكُونَ بِهِ) قورقمين اللهغه سز شريك قیلغان صنملاردن
چونكه آلا نیده اشلاى آل میلار (إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا) مگر قورقامن الله نك مكا بر ضالتنى
اراده قیلوندن (وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا) ربمنك علمى هر شىنى لاطه قیلغاندر
(أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ) وعظه نساگز چى ايمان كينورر ايدكز ۷۷ (وَكَيْفَ آخِافُ مَا أَشْرَكْتُمْ)
نچوك قورقيم من، سز اللهغه شريك ايتكار، صنملاردين (وَلَا تَخَافُونَ أَنْكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ)

سز اللهغه شريك قبله نور و بده نور قهيسز (ما لَمْ يَنْزَلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا) شونداى صنلرغه عبادت قبلورغه باراغاننى ايتوب الله تعالى سز گه دليل ايندرمادى (فَاَيُّ الْقَرِيْقِيْنَ اَحَقُّ بِالْاٰمَنِ) بس ايكى فرقه نك فايوسى نيوشليدر عذابدين ايمين بولورغه (اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ) ❀
اگر سز بلساگز ۷۸ (الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَمْ يَلْبَسُوْا اِيْمَانَهُمْ بِظُلْمٍ) ايمان كيترو بده شرك فاتوشدر ماغان كشيرلر (اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاٰمَنُ) اشبولارغه در عذابدين ايمين بولمق (وَهُمْ مَّهْتَدُوْنَ) ❀
وآلاردر توغرى بولغه كونلگان كشيرلر ۷۹ (وَتِلْكَ حُجَّتُنَا) مذكور دليللر بز نك اظهار قيلغان دليللر مذر (اَتَيْنٰهَا اِبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهِ) بيردك اول دليللرني ابراهيم غه قومينه غلبه نابار اوچون (نَرَفَعُ دَرَجٰتٍ مِّنْ نَّشَأٰنٍ) اوزمزلر نلگان كشيرلر نك درجه لرنى دنيا و آخرت بيوك فيلامز (اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ) ❀ اى محمد شكسز ربك مصاحت چه اش قيلغوجى و پيغمبرلر كگه كم تيوش ايدكىنى بلگوجيدر ۸۰ (وَوَهَبْنَا لَهُ اَسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ) بيردك ابراهيم عليه السلام غه اسحاقنى و آنك اوغلى يعقوبنى (كُلًّا هَدَيْنَا) هر برسنى هدايت كه صادق (وَنُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ) آندانده الك نوحنى هدايت كه صادق (وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ وَاَيُّوْبَ وَيُوْسُفَ وَمُوْسٰى وَهٰرُونَ) ابراهيم نسلندن مذكور پيغمبرلرني هدايت كه صادق (وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ) ❀ اوشانداق ايند گوليك قيلغوجيلارنى شولاي هدايت كه صلاحقمز ۸۱ (وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيسٰى وَإِلْيَاسَ) و ابراهيم نسلندن زكريا و يحيى و عيسى و الياس عليهم السلام (كُلٌّ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ) ❀ بار چه سى صالحلردندر (وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِلْيَاسَ وَيُوْنُسَ وَاِلْيَاسَ) و ابراهيم نسلندن قيلدق اسماعيل و مذكور پيغمبرلرني (وَكَذٰلِكَ فَضَّلْنَا عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ) ❀ و بار چه سىنى اوز زمانه لرينك خلقندن آرتق قيلدق ۸۲ (وَمِنْ اٰبَائِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ) و اول پيغمبرلر نك آنالرندين بعضلرني و بالالرندين (وَ اٰخْوَانِهِمْ) و قرنداشلارندن بعضلرني هدايت كه صادق (وَاجْتَبَيْنَاهُمْ) و اختيار قيلدق آلارنى پيغمبرلر كگه (وَهَدَيْنَاهُمْ اِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ) ❀ كوندردك آلارنى توغرى بولغه ۸۳ (ذٰلِكَ) اشبو پيغمبرلار نك بولى (هُدٰى اللّٰه) الله تعالى اظهار قيلغان بولدر (يَهْدِيْ بِهِ مَن يَّشَآءُ) هدايت كه سالور اول بول برلان نلگان كشيرلرني (مِنَ عِبَادِهِ) اوز بنده لرندين (وَلَوْ اَشْرَكُوْا) اگر بو پيغمبرلر اللهغه شريك قيلسه لار ايدى (لَحَبَطْنَا عَنْهُمْ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ) ❀ البته باطل بولور ايدى قيلغان عمللرى بار چه سى ۸۴ (اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ) اوشبو پيغمبرلر كگه بياردك بز كتاب (وَ اَلْحٰكِمَ) هم حكمت (وَ النُّبُوَّةَ) و پيغمبرك (فَاِنْ يَكْفُرْ بِهَا هُوْلَآءُ) اوشبو كافرلر اگر اول پيغمبرلر كگه انكارده بولسه لار (فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا) تحقيق اختيارلى قيلورمز اول انبياغه ايمان ايله شونداى قومنى (لَيَسُوْا بِهَا بِكْفٰرِيْنَ) ❀ اول قوم

مذکور پیغمبر لر که انکار اینها ملار مثلا انصار جماعه سی کبی چونکه آلا رسولگه
 وغیر انبیاء نك بار چه سینه ایمان کینور دبلر ۸۵ (أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ) اوشبو
 پیغمبر لر در که الله تعالی آلا رنی هدایت که صالدى (فَبُهِدِيَهُمْ افْتَدَهُ) بس آلا بولینه ایار گل
 (قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا) ایت محمد اجر صورامایمن قرآن او کرانکانم او چون . تاکه
 اجر دن فورقوب قرآنغه کیلماس ایدکز (ان هُوَ الَّذِي ذَكَرَ لِلْعَالَمِينَ) جمیع عالمگه
 وعظ بولودن باشقه نرسه توگلدر اول قرآن ۸۶ (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ) تعظیم
 قیلما بلر الله نی راست تعظیم ایله (اِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ بَشَرًا مِنْ شَيْءٍ) چونکه ایندیبلر
 الله ایندرمدی آدم اوغلینه هیچ کتاب دیو (قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى)
 ایت محمد موسی کینورگان توراتنی کم ایندردی؟ (نُورًا وَهَدَى لِلنَّاسِ) نور وتوغری
 بولغه دلالت قیلغوجیدر اول تورات (تَجْعَلُونَهُ قَرَطِيسًا) بازاسز آنی کاغدلرگه (تُبَدُونَهَا)
 بعض حکملرنی اظهار قیلرسز (وَتَخْفُونَ كَثِيرًا) وکوبرا گینی یاشوراسز تتا که محمد
 حقدغنی سوزلرنی یاشردکز (وَعَلَّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ) واوگر تلدکز اوزکز
 هم آنالارکز بلگان نرسه لرنی (قُلْ اللَّهُ) ایت آلا رغه موسی کینورگان کتابنی الله
 ایندردی دیو (ثُمَّ ذَرَهُمْ) صوکره آلا ر مجلسون ترک قیل (فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ) اوزلرینک
 باطل سوزلری ایله لغو ولعب ایله بورسولر ۸۷ (وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ) اشبو قرآن بز
 ایندرگان کتابدر (مُبَارَكٌ) برکات ایبه سیدر (مُصَدِّقٌ لِلَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ) آلا دنداغی
 کتابنی تصدیق قیلغوجیدر (وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى) ایندردک ای محمد سن آنک برلان مکه
 خلقینی حق بولغه کوندرمک او چون (وَمَنْ حَوَّلَهَا) مکه اطرافنداغی خلايقغه اعلام او چون
 (وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ) وآخرة کونینه ایمان کینورگان کیشیلار (يُؤْمِنُونَ بِهِ) اوشانور-
 لار اول قرآنغه (وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ) آلا ر نمازلرینه مداومت قیلورلار ۸۸ (وَمَنْ
 أَظْلَمَ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا) الله تعالی اوزرینه یالغان حکمنی افتراء قیلغوجیدنده
 ظالم کشی بولورمی؟ البته بوق (أَوْ قَالَ أَوْ حَىَّ إِلَى) یا که ایتورمکا وحی کیلدى
 دیو (وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ) حال بوکه آلا رغه هیچ نرسه وحی قیلندغی بولماس (مثلا مسیلمه
 الکذاب) کبی یالغان پیغمبرک دعوا ایدوچیلاری کبی (وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ)
 وشول من ظالم در ایتور الله ایندرگان آیت لر کبی نی من هم ایندر من (وَلَوْ تَرَى
 اِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ) اگر کورساك محمد ظالم لرنک اولگان وقتلرنی البته
 فاطی عذابده کورر ایدک (وَالْمَلَائِكَةُ بَسُطُوا أَيْدِيَهُمْ) فرشته لر قوللرین سوزوب
 اورورلار (أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ) اینورلر چفارکز جانلارکزنی دیو (الْيَوْمَ نَجْزِي عَذَابَ الْهَوْنِ)

بعث كونده ايتولور آلاغه بو كون جزالانورسز قباحت جزالر ايله ديو (بَمَا كُنْتُمْ
تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ) حق بولماغان سوزلارنى الله اوزرينه اينكانكز اوچون (وَكُنْتُمْ
عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿۸۹﴾ دنياده الله تعالى نك ايتلرندين تكبرلك بيلغانكز اوچون ۸۹ (وَلَقَدْ
جِئْتُمُونَا فُرَادَى) تحقيق كبلدكز حضورمزه يالغز آنا و آنا بالالركزدين باشقه (كَمَا
خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ) ننا كه دنياده اول مرتبه يالغز ياراتقان ايدك (وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ
وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ) وبز يبارگان مال وبالالركزنى آرتكزده يعنى دنياده فالدردكز (وَمَا نَرَى
مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ) وكورمبمز سزلار ايله شفاعتچيلركزنى (الَّذِينَ زَعَمْتُمْ) كه آلارنى سز دنياده
زعم بيلغان ايدكز (أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ) تحقيق آلا سز نك حفقزده شريكلردر. يعنى الله تعالى كه
شركت ايلان بزلر كه فائده ايتارلار ديو (لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ) تحقيق كيسولدى آرا كز داغى الفتلر
(وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۹۰﴾ وغائب بولدى سز دين ظن فيلور بولغان شيلركز ۹۰ (إِنَّ اللَّهَ
فَالِقُ الْهَبِّ وَالنَّوَى) شكسز الله بارور كييكان اورلقلار نك نوشلارنى يافراقلار اوسدرور
(يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ) ميت كى جاهلدى عالمنى توغدرور (وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ)
علم نوزى برلان نرلگان عالمدن جاهل بالا توغدرور (ذَلِكُمْ اللَّهُ) اوشبو اشلرنى
فيلغوجى اللهدر (فَإِنِّي تُوفِّكُونُ ﴿۹۱﴾ بس بالغان سوزلارنى نچوك نسبت فيلاسز ۹۱ (فَالِقُ
الْأَصْبَاحِ) ناكنى ياراتقوجيدر (وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا) كيچنى طنج لى زمانى فيلدى (وَالشَّمْسِ
وَالْقَمَرِ حُسْبَانًا) فوباش و آى نى حساب بله تورغان فيلدى (ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۹۲﴾
بو اشلر الله تعالى نك در. صنملركز اشى نوكلدر ۹۲ (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ النُّجُومَ)
والله تعالى خلق ايندى يولدزلارنى سز نك فايده كزغده (لِتَهْتَدُوا بِهَا) يول تابار اوچون اول
يولدلاز ايله (فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ) صحراودر ياده كيچ فارا كغولارنده (قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۳﴾ تحقيق بيان فيلدى علم اهللرينه برلكمز وفادرلكمز كه دليللرنى
۹۳ (وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ) اول اللهدر خلق ايندى سزلرنى بر نفسدين
يعنى آدم عليه السلامدين (فَمَسْتَقَرُّ) بس بر فرار اورنكز بولور دنياده (وَمُسْتَوْدَعٌ)
وايكنچى فرار كز بولور فبرده (قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿۹۴﴾ تحقيق بيان فيلدى دليللرنى
فهم ايلارينه ۹۴ (وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً) اول الله ايندردى كوكدين ياغمورنى
(فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ) بس اول ياغمور ايله اوستردك هر نوع اولنلرنى (فَأَخْرَجْنَا
مِنْهُ خَضِرًا) چغاردق اول اولنلردن ياشللرنى (يُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا) چغاره مز اول
ياشللردين برسى اوستينه برسى اوسكان اولقلرنى (وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا) وخرمه آغاچپينك
ياكنا چغوب كبلگان خرمله رندين باردر (قِنَوَانٌ دَانِيَّةٌ) هر كمكه يافين بولغان نلكاشلر

یعنی آیافده تورغان و اوتورغان كهمه لار آلورلار هر فايونى (وَجَنَّتْ مِنْ اَعْنَابٍ) بوزم باقچه لارى اوسدردك (وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ) وزيتون آغاچى و رمان (مُشْتَبِهًا) برسى برسینه اوخشاشلى ايتوب (وَعَيَّرَ مُتَشَابِهًا) طعملرنده آبرم ايتوب ياراتدق (انظروا الى ثَمَرِهِ اِذَا اَتَمَرَ) قاراگز يمش بيرگان وقتده اول آغاچلرنك يمشلرينه (وَيَنَعِهِ) واول يمشلرنك پشماكينه قاراگز و اعتبار قيلكز بو عجب شيلرنى بر خالق باردر اول خالق قادر اولكلرنى ترگزورگه (ان في ذلكم لآيات لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) تحقيق بو يمشلرنك عجب حاللرنده دليللر باردر الله نك برلگنى تصديق ايتكان مؤمنلار اوچون ۹۵ (وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ) الله تعالى گه شريك فيلديلر جنلارنى (وَخَلَقَهُمْ) حال بوكه اول جنلارنى الله تعالى ياراتدى (وَحَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ) يالغان نسبت فيلديلار الله غه اوغل هم قزلارنى تنا كه عزيز ابن الله ديو بيود، عيسى ابن الله ديو نصارى، عربلار فرشته لر الله نك قزى ديديلر (بَغْيَرِ عِلْمٍ) هيچ نرسه بلماينچه ايتديلر (سُبْحٰنَهُ) پاك ديو اعتقاد فيلامن اللهنى ياراماغان صفتلاردين (وَتَعَلَىٰ عَمَّا يُصْفُونَ) پاكدر الله تعالى كفارنك مجرد عقللرى برلان صفتلاغان صفتلارندن ۹۶ (بَدِيعَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ) كوكلرنى و يرلرنى كوچر گچ دين باشقه يرانقوچيدر اول الله تعالى (اَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ) فايبدان بولسون الله نك، بالاسى (وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً) بولمادى اول الله نك خاتونى (وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ) وهر شينى الله تعالى يراتدى (فرشته و عيسى بار چه سى الله نك مخلوقلر بيدر (وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) واول هر شينى بلگوچيدر ۹۷ (ذَلِكُمْ اللهُ رَبُّكُمْ) اشبو شيلارنى فيلغان ذات سز نك ربكذر (لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ) آندين باشقه عبادت فيلورغه يارارلق اله يوفدر (خالق كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ) وهر شينى خالق در بس آنا رغه غنه عبادت قيلكز (وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ) اول الله تعالى هر شينك رزينه كفيلدر ۹۸ (لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ) الله تعالى نى احاطه قبل آلامز كوزلر (وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ) و كوزلرنى الله تعالى اوزى بلور (وَهُوَ اللّٰطِيفُ الْخَبِيرُ) مهر بانلودر بنده لرينه و عمللرندين خبرداردر ۹۹ (قَدْ جَاءَ سَمَّ بَصُرُكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ) تحقيق سز گه الله طرفندين دليل كيلدى يعنى قرآن آيتلرى (فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ) بر من حقنى كورسه اوز فائده سينه در (وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا) و بر من حقدين صوفر بولسه يعنى قرآندين اعراض فيلسه اوز ضررينه در (وَمَا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ) ايتكل محمد من سز نك عمللر كز گه صافى توگل من (فقط بخشيلقغه اونداب يمانلقدين طبعوچى من ۱۰۰ (وَكَذٰلِكَ نُنصِرُ الْاٰيٰتِ) اوشانداق بيان فيلامز دليللرنى (وَالْيَقُولُوا دَرَسَتْ) آلا ر ايتورلار محمد بو سوزلرنى باشقه دين درس آلوب سويلى سك ديوب (وَلَنُبَيِّنَهُ)

بزلر بیان فیلامز اول فرآنتی (لَقَوْمٌ يَعْلَمُونَ) علم اهللرینه یعنی اصحاب کرامگه بس
 اصحاب کرام ایمان کیتروب عمل فیدیلار و کفار انکار فیلدی قرآن الله سوزی توگل
 سن باشقه دین اوگرانوب بزگه اوفیسک دبدیلر ۱۰۱ (اتَّبِعْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ)
 عمل قبل اوزکا الله دین اینگان قرآن ایل (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) الله دین باشقه اطاعت قبلور ذات
 بوفدر (وَاعْرَضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ) و اعراض قبل مشرکلر دین ۱۰۲ (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا)
 اگر الله تعالی نلاسه مشرک بولماسلار ایدی (وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا) فیلما دق آلا رغه
 سنی اختیارلی (وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ) سن آلا رغه وکیل توگل سگ بس آلا رنی اللهغه
 تاپشر. رسول الله هم اصحاب کرام صنم لرنی فبیع سوزلار برلان ذکر ایتور ایدیلر شول خصوصه
 الله تعالی ایتدی: ۱۰۳ (وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ) کافرلر عبادۀ قبله تورغان
 صنم لارنی سوکما کز (فَيَسْبُوا اللَّهَ عَدُوًّا) سوکره سزگه دشمنانق سببلی الله نی سوگه
 باشلار لار (بغیر علم) بلمگانلری سببلی (كَذَلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ) کافرلر گه صنملار
 عبادتینی زینتلی فیلما نوز کبی هر امتکله اوزلرینک عمللرین زینتلی فیلما دق دنیاده
 مفرور بولسونلر اوچون (ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ) سوکنده آلا رنک فایتاچق اور نلری
 الله تعالی گه در (فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) خبر بیورر آلا رغه الله تعالی دنیاده فیلمان
 فبیع عمللرینی ۱۰۴ (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ) و کفار یمین فیلور لفظه الله برلان یمین-
 لارینک راست ایدکنی کورسانور گه ترشوب. (جهد الایمان) دیوب فایتلیق اوزرنده فیلملر لغان
 یمین نی دیورلر (لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ) اگر آلا رغه کوکدین بر علامت کیلسه (لِيُؤْمِنُوا بِهَا)
 اول علامت سببلی ایمان کیتورمکچی بولوب یمین ایتلر (قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ) ایت
 محمد سز صورغان آیتلر الله حضورنده در اوزی تلا گانچه اش فیلور. علامت کیله
 ایمان کیتورولار دیو مؤمنلار کوتوب نورغاچ بو آیت ایتدی: (وَمَا يُشْعُرُكُمْ) بلماسسز
 ای مؤمنلر (إِنَّمَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ) اول علامت کیلسه ده کافرلر آنک سببلی ایمان
 کیتورماس ۱۰۵ (وَنَقَلَبْ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ) بزلر اعراض فیلملرینه من آلا رنک کوکللرین
 هم کوزلرین اول علامت نی کورمک هم فهلامکدین (كَمَا آمُ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوْلَ مَرَّةٍ)
 نتا که ایمان کیتورمدیلر اول مرتبه ده یعنی آی یارلغان کونده (وَنَدَّرَهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
 يَعْمَهُونَ) فالدیبه من آلا رنی ضلالتلرنده هیران بولوب یورولر ۱۰۶ (وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا آلِيَهُمْ
 الْمَلَائِكَةَ) اگر بز ایندر ساک آلا رغه فرشته لرنی (وَكَلَّمَهُمُ الْهَوْتَىٰ) وسویلشسه آلا ر ایل
 میتلر (وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا) وآلا رنک حضورینه هر شینی فارشی قویساق
 واول شیلر شهادت بیروب تورسه قرآن حق دیو (مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا) آلا ر ایمان کیتورچه کلر

نوکل (اَلَا اَنْ يَشَاءَ اللهُ) مگر الله نله گان کهسه ایمان کینرور (وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۱۰۷﴾
 لکن آلازنک کوبراگی نادانلاردر بلماپلر علامت صوروده فائده یوفنی ۱۰۷
 (وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَوْلِيُقُ هِر پيغمبرگه دشمانلر قیلدق سکا ابو جهل
 ابو لهبلر دشمان بولغان کبی (شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ) آدم وپری شیطانلارندین
 (يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلَى بَعْضٍ) وسوسه قیلور جن شیطانلاری آدم شیطانلارینه (زُخْرَفٍ
 الْقَوْلُ غُرُورًا) ظاهرده زینتلی؛ بالغان سوزلرنی اول آدم شیطانلارین مغرور قیلماق
 اوچون شیطانلار نادان کیشیلارگه گناه اشنی عبادت ایتوب زینتلی کورساتوب وسوسه
 قیلورلار شونک اوچون وسوسه دن صافلانق کیرهک (وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ) اگر الله
 تعالی نلاسه ایدی شیطانلار وسوسه قیلماسلار ایدی. لکن الله تعالی منع قیلمادی
 آدملارنک قابوسی یحشی قابوسی ایمان ایکنی ظاهر بولسون اوچون (فَدَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿۱۰۸﴾
 بس اعراض قیل اول شیطانلاردن و آلازنک افترا لرنندین ۱۰۸ (وَلِتَصْغِيَ اِلَيْهِ) وسوسه
 قیلور اول جن شیطانلاری میل قیلور اوچون اول وسوسه گه (اَفْتِنَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ) آخره کونینه ایمان کینورمگان کیشیلرنک کو گللری (وَلِيَرَّضُوهُ) و آلاز اول
 وسوسه گه راضی بولسونلار دیو (وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿۱۰۹﴾ اول آدملر کسب ایدر
 اوچون اولک جن شیطانلارنک اولزری کسب ایتکان نرسه لرنی آلازنک عرضلاری آدم
 اوغلبده بزم کبی اولسون دیمکدر ۱۰۹ (اَفْغِيْرَ اللهُ اَبْتَعِيَ حَكَمًا) ایت محمد استامایمن
 الله دن باشقه حکمنی آبراتورغان حکم قیلغوچینی یعنی حق برلان باطل آراسون آبرغوچینی
 (وَهُوَ الَّذِي اَنْزَلَ اِلَيْكُمْ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا) والله تعالی ایندردی سزگه قرآن ، اچنده حق
 باطل آبرلغان بولوب بس آرا کزده قرآن بار وقتده ، ایکنچی علامت صورامق سزگه
 حاجت تو گلدر (وَالَّذِينَ اتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ اَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ) اهل کتاب
 بله لر اول قرآن تحقیق الله تعالی دن حلقی ایل ایندرلگاندر دیو لکن بله تروب انکار
 قیله لر (فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۱۰﴾ بس آلازنک بلولرنده شک نوتوقچیلاردین بولماغل
 ۱۱۰ (وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ) تمام بولدی ربکنک سوزی (صِدْقًا وَعَدْلًا) کینورگان
 خیرلرنده راستلقده و لازم ایتکان حکملرنده عدالتده (لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَتِهِ) الله نک کلامینی
 تغییر قیلغوچی بوقدر یعنی نصو صینی ظاهرندین اوز گارتک جائز تو گلدر (وَهُوَ السَّمِيعُ
 الْعَلِيمُ ﴿۱۱۱﴾ الله تعالی اشکوچیدر بلگوچیدر قرآنغه منکرلرنک عمللرینی ۱۱۱ (وَإِنْ تُطْعَ
 أَكْثَرٌ مِنْ فِي الْاَرْضِ) ای محمد اگر اطاعت قیلساک یرده گی خلائقنک کوبرا گینه
 (يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ) آداشدر ولر سنی الله تعالی بولندین بس کوبلکگه آلدانه

(انَّ يَتَّبِعُونَ الَّا الظَّنَّ) حقیقه فارسی طرفه فی کوب خلق ظندن باشقهغه تابع بولماسلار
یعنی ظن فیلورلر آنا آنالرمز حق بولده دیو آلاغه ایاروب کتاب سنتدین آداشورلار
(وَأَنَّ هُمْ الَّا يَخْرُصُونَ) توگلار آلا مگر یالغانچیلاردر ظنلاری خطا، سوزلری یالغان،
اشلری یماندر ۱۱۲ (انَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ) شکسز ربك عالمدر، کم
آداشور اوز یولندین یعنی قرآغه مخالف یورور (وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ) وعم عالمدر
توغری یولغه کونلگوجی کشیلرنی ده ۱۱۳ (فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ) بس
آشاگز بوغازلانغانده الله اسمی ایتولگان حیوانلارنی (انَّ كُنْتُمْ بآيَتِهِ مُؤْمِنِينَ) اگر
الله ایندرگان آیتلرگه ایمانکز بولسه ۱۱۴ (وَمَا لَكُمْ الَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ)
نی مانعدر؟ سزگه آشاماسقه الله اسمی یاد ایتولگان حیوانلارنی (وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا
حَرَّمَ عَلَيْكُمْ) تحقیق (مائده سوره سنك) بیان قیلدی حرام بولغان حیوانلارنی (الَّا مَا اضْطُرُّتُمْ اِلَيْهِ)
مگر محتاج بولساگز اول حرام بولغان حیوانلارغه یعنی آچلق ایرشسه آشارسز (وَأَنَّ كَثِيرًا
لَيَضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بغير علم) تحقیق کوب خلایق آدملارنی ضلافه سالور اوزلرنده
علم بولماینچه نفس که ایاروب مجرد هوالری ایله میتنه حلال دیورلر (انَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ) تحقیق ربك بلگوجیدر توغری بولدن چیتکه چغوجیلارنی موافقاچه
اش قیلور ۱۱۵ (وَقَرُّوا ظَاهِرَ الْأَثَمِ وَبَاطِنَهُ) ناشلاکز گناهنگ ظاهر وباطلرین یعنی
طشقی اعضالردافی وکوکلده گی گناهلارنی (انَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْأَثَمَ) تحقیق گناه کسب
ایته نورغان کشیلار (سَيَجْزُونَ بِمَا كَانُوا يَكْتَرُونَ) تیزدن جزاء قیلنورلار کسب
ایتکان عملاری اوچون ۱۱۶ (وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا آمَ يَذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ) آشاماگز ذبح
وقتنده الله اسمی ذکر ایتولنمگان حیوانلارنی (وَأَنَّهُ لَفَسَقٌ) تحقیق الله اسمی یاد ایتولگان
حیوان ایتینی آشاوکز فسقدر (وَأَنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ) شیطانلار وسوسه
قیلورلار اوز دوستلرینه نامعقول سوزنی (لِيُجِدُوا كُفْرًا) اکل میتنه حقدنه سزنگ ایلله
منازعه قیلور اوچون نتا که وسوسه که مغرور بولوب بعض کافرلر ایتدی: الله تعالی
اوترگان حیواننی آشامبسز اوزکز اوترگاننی آشبسز دیو (وَأَن اَطَعْتُمُوهُمْ) اگر اول
فاسقلاردین عبارة شیطانلارغه ایاروب میتنی حلال کورساگز (إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ)
البتنه مشرک بولورسز چونکه حرامنی حلال صایماق کفدر ۱۱۷ (أَوَدَّ كَان مِيثًا
فَاحْيِينَهُ) وبر من میت کبی جاهل بولوب بز آنی علم ایلله ترگزساك (وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا)
وبیرساك اول منگه علم نورینی (یَهْشَىٰ بِهِ فِي النَّاسِ) اول نور ایلله خلایق آراسنده
بورسه (كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ) کفر وجهالت فارانقولاننده فالغان کشیلر کبی اوتورمی؟

(لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا) واول فارانفولردين هيچ چقياسه اول فالغان كشي. بس قرآن نوري برلان يافتورغان محمد وآنك اصحابي، كفر وجهالت فارالغى برلان فارالغان ابو جهل لر برلان برابر توگلدن (كَذَلِكَ زَيْنَ لِّلْكَافِرِينَ) مؤمنلرگه ايمان زينتلى كورنگان كىي كافرلرگه (مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) فيلغان قبيح عمللرى زينتلى كورندى ۱۱۸ (وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا) شونداى مكهدهگى كىي قىلدق هر قريهده جابر وظالم الوغلارنى (لِيَمْكُرُوا فِيهَا) اول قريهده وظلم وتكبرلك فيلالر آلا (وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ) تكبرلك فيلمازلار مگر اوز ضررلرينه. وبالى اوزلرينه فايئا چقدر (وَمَا يَشْعُرُونَ) اول ضررنك بولا چاغينى بليلر ۱۱۹ (وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ) نايچان كىلسه آلاغه آيت ايتورلار ايمان كيتورمايمز ديو (حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ) اوزمزگه بيرلگانچه الله نك رسوللرينه بيرلگان اوخشاشى نتا كه ابو جهل ووليد بن المغيره لر ايتدى بز اوزمزده محمددين كيم توگل وهى اوزمزگه اينارگه كيرهك ايدى (اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ) الله تعالى عالمدر، كندى رسالتينى فايو اورنقه فيلورغه. بس محمد عليه السلام نك مصاحت ايسكانون الله تعالى بلهدر (سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا) تكبرلك فيلغان كشيرلرگه اوز افلاماينچه ايرشور (صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ) الله حضورنده خور ورسوايلق (وَعَذَابٌ شَدِيدٌ) وهم فاطى عذاب (بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ) فيلغان مكرلرى اوچون ۱۲۰ (فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ) بر من گه الله تعالى هدايتنى تلاسه (يُشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ) آچار آنك كوگلىنى اسلامنى قبول اوچون. اصحاب صوراديلار يارسول الله كوكل نك آچلماقنى نچوك؟ ديو رسول الله ايتدى چنان الله دين نور كىلسه كوكل آچلور واسلام حكملربنى قبول ايدر (وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ) وير منى الله تعالى ضلالتكه سالورغه تلاسه (يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا) فيلور الله تعالى آنك كوگلىنى تار، وشك اياسى، (كَانَمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ) گويا كه كوچلاشوب كوكل آشار. ايماندين وايدكو عمللردين فاقوى شول درجهدهدر (كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ) اوشانداق فيلور الله تعالى رسوايلقنى (عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ) ايمان كيتور مگان كمسه لرگه ۱۲۱ (وَهَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا) اوشبو قرآن بيان فيلغان حكملر الله نك توغرى يوليدر (قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُدْرِكُونَ) تحقيق تفصيل فيلدق آيتلرني فيهلب وعظملنگان كشيرلرگه ۱۲۲ (لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ) باردر اول مؤمنلرگه الله حضورنده سلامتلك يورطى يعنى جنت (وَهُوَ وَلِيَهُمْ) الله حافظلر آلارى (بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) فيلغان ايدگو عمللرى بولغانلقدين ۱۲۳ (وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا) قيامت كوننده جبار الله تعالى آدم وپرينك پارچه سنى (يَمْعَشَرُ الْجَنَّةَ)

ایتور ای جن جماعه سی (قَدْ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ) تحقیق کوب قیلدکز نابعلر کزنی
 آدم لردین (یعنی کوبنی آزدردکز) (وَقَالَ أَوْلِيَائَهُمْ مِنَ الْإِنْسِ) وایتور شیطانلرنک آدمیلردین
 بولغان دوستلری (رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ) یارب بر بر مزدین فائده آلدق چونکه
 شیطانلر بزنی شهوات که دعوت قیلدی شهوت لذتی برلان بز فائده لندق بز دین فائده
 کوردیلر (وَبَلَّغْنَا آجَلَنَا الَّذِي أَجَلْت لَنَا) وایرشدک اولم مدینه که آنی سن بز که تعیین
 قیلغان ایبدک (قَالَ النَّارُ مَثْوِيكُمْ) ایتور الله تعالی بار چه کزنی اورتی جنهم در دیو
 (خُلِدِينَ فِيهَا) منگو فالورسز اول جنهم ده (إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ) مگر الله تعالی تلا گان گناهی
 مؤمنلر منگو فالماس (إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ) تحقیق ربک مصاحتجه اش فیلفوچی در
 بنده لربنک عملینه مطلع در ۱۲۴ (وَكَذَلِكَ نُوتِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا) اوشانداق اختیارلی
 قیلامز بعض ظالم لرنک برسنی برسینه (یعنی ظالم شیطانلرنی اختیارلی قیلامز ظالم
 آدم لرنی آزد رغه) ابن عباس ایتدی: «بر قومگه الله راضی بولسه امیرلرن صالح قیلور
 آجیقلانسه امیرلرن ظالم قیلور. امیر کز ظالم بولسه امیرنی سوکماینچه اوز کزنی عیبله کز»
 دیو (بَمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) اختیارلی قیلورمز اول ظالم لرنی برسون برسینه کسب ایتکان
 قبیح عمللری سببلی ۱۲۵ (يَمْعَشَرُ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ) ای آدم و پری جماعت لری (أَلَمْ يَأْتِكُمْ
 رُسُلٌ مِنْكُمْ) کیلما دیو سز که اوز آرا کزدین پیغمبرلر (يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي) اوفور
 اول رسوللر سز که منم آیتلر منی (وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا) واعلام قیلورلار سز که اوشبو
 قیامت کونینه بولورمه افسزنی (قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا) شول وقت ایتورلر: شهادة بیرهمز
 اوز ضرر مزغه رسوللر کیلدیلر اعلام قیلدیلر لکن بز انکار قیلدق (وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ
 الدُّنْيَا) مفرور قیلدی آلارنی دنیا ترک لگی (وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ) و قیامت کوننده
 شهادت بیردیلر اوز ضرر لربینه (أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ) تحقیق دنیا ده بز لر کافر بولدق
 دیو بولارغه فارشو الله تعالی مکان کز جنهم در دیو ایتدی ۱۲۶ (ذَلِكَ) اوشبو رسوللر
 یبارمک (أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ هُوَ الْفَرِيُّ) بلما ککز لوچوندر تحقیق الله تعالی هیچ
 قریه نی هلاک ایدوچی توگل (بَطُّمٌ) ظلم برلان (وَأَهْلُهَا غُفْلُونَ) اهلی آلا رغه عذاب
 کیلا چگندین غافل بولانر و ب یعنی اول الله تعالی رسول بیاروب فورقتور بواشنی اشله سا کز
 الله دین عذاب کیلور دیه ایتور سوکره ده فارشوب شول اشنی اشله سالر عذاب
 ایدر ۱۲۷ (وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا) ومؤمن و کافر نك بار چه سینه درجه باردر عمللری
 اوچون مؤمنگه جنتده بلند درجه لر بولور و کافر گه جنهم ده قات قات نوبان درجه لر
 بولور (وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ) ربک غافل توگلدر بنده لری قیلغان عمل دین

۱۲۸ (وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ) و ربك محتاج تو گل عمللر گه و آلا رغه رحبلی در (ان یشاً
 یدهبکم) اگر نلهسه ملاک فیلور سز لر نی (و یشتخلف من بعدکم ما یشاء) سز دن صو ک
 نله گان خلقنی سز نك اور نغه قویار (کما انشاءکم) تنا که خلق ایتدی سز نی (من ذریة
 قوم آخرین) اولده گی قوملر نك نسلندین ملاک فیلماوی فقط رحمتندیندر نوبه ایدو کز
 او چوندر ۱۲۹ (ان ما توعدون لات) تحقیق سز گه وعده فیلنغان عذاب کیلگو چیدر
 نیامت کوننده (وما انتم بمعجزین) و سز لار الله نی عذاب فیلما فدن عاجز اینه آلا سز
 ۱۳۰ (قل یقوم اعملوا علی مکنتکم) ایت محمد ای قوم سز عمل فیلکز نله گان اور نك زده
 (ای عامل) تحقیق من عمل فیلغو چی من اسلام کویبه (فسوف تعلمون من تكون له
 عاقبة الدار) صو کندن بلور سز آخرنده جنت یورطی کمگه بولور (انه لا یفلح الظالمون)
 تحقیق ظالملر جهنم عذابندین فوتولا آلاسار ۱۳۱ (وجعلوا لله ما ذرا من الحرث
 و الانعام نصیباً) و مشرکلر فیلدی الله تعالی گه اوزی خلق ایتکان ایگونلر و حیوانلردن
 الوشنی (فقالوا هذا لله) بس ایتدی لار بو ایگون یا که حیوان الله او چون بولسون دیوب
 (بزعمهم) اوز بلدکری بر لان (وهذا لشرکائنا) و بو ایگون و بو حیوان شریکلر مز گه
 اولسون دیو ایتدی لار (مشرکلر الله غده هم صنملر بنده الوش بیلگولیلر ایدی. کمگه
 بیلگولاسه شونک او چون صرف ایدلر ایدی. فقط الله غه دیگان بخش بولسه صنم غه
 آشدرو لار ایدی. (فما كان لشرکائهم) شریکلر بنه نصیب گه بیلگولنگان ایگون
 و حیوانلر (فلا یصل الی الله) الله غه صرف ایدلنماس (گر چه کور کام بولسه ده آشدر ماسلر
 (وما كان لله فهو یصل الی شرکائهم) والله او چون بیلگولنگان الوش کور کام بولسه
 آشدرو لارده صنملار غه ابر شور (سواء ما یحکمون) نی قبا حندر فیلغان حکملری اول
 الله تعالی گه شریک اثبات فیلوب اوزی خلق ایتکان اشیانی اول شریکلر گه صرف فیلولری
 ۱۳۲ (و كذلك زین لکثیر من المشرکین) اوشبو نفرلرن اله بر لان صنملری
 آراسنده اور طاق فیلولری زینتلی ایدلگان کبی کوب مشرکلر گه زینتلی ایدلدی (قتل اولادهم)
 بالارون اوترمکنی (شرکائوهم) ایداشلری یعنی شیطانلار زینتلی فیلدی (ایر دوهم)
 آلا رنی ملاک فیلماق او چون بو قبیح عمللری سببلی (ولیبسوا علیهم دینهم) و شبه لی
 فیلولر او چون آلا رغه دین لر بن یعنی ابراهیم علیه السلام دن فیلغان دین نی (ولو شاء الله
 ما فعلوه) اگر الله تعالی نلهسه فیلما سلر ایدی اول اشنی (فذرهم وما یفترون) بس
 یا محمد قویغل آلا رنی و آلا رنک افرالرینی الله تعالی اوزی حکم فیلولر ۱۳۳ (وقالوا
 هذه انعام و حرث حجر) و ایتدی لار بو حیوانلر یعنی بحیره و سائبه و ایگندین بر نوع

بزرگه حرامدر (لَا يَطْعَمَهَا إِلَّا مَنْ نَشَأَ) آشاب فایده لنماس اول نرسه لردن مگر اوزمز
 نله گان کسه لر یعنی صنلارغه حرمت ایدوچی و خاتونلارغنه. مالک بن عوف ایندی
 مائده سوره سنده مذکور بحیره و سائبه نی خاتونلار کزغه حرام دیوب فتوی بیردی
 (بِرِزْمِهِمْ) حرام قبلدیلار فقط اوز بلدکری برل (وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا) و بعض حیوانلرنک
 آرناسی حرام اولدی یعنی هام دیدکاری حیوانغه آطلانونی حرام دیدیلر (وَأَنْعَامٌ لَا يَذُّكَرُونَ
 اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا) و بعض حیوانلرنی ذبح وقتنده الله اسمنی یاد قیلما سار (اِقْتِرَاءٌ عَلَيْهِ) و بو
 حکمنی الله حکمی دیوب اللهغه افتراء قیلالر (سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) جزا قیلور
 الله تعالی آلارنی افترا قیلغان اشلسری اوچون ۱۳۴ (وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ
 خَالِصَةٌ لَّذُنُورِنَا) ایندیبلر اوشبو حیوانلر فارنداغی بالا خالص ایرگه گنه هلالدر دیو
 (وَحَرِّمَ عَلَيَّ أَرْوَاجِنَا) و حرامدر خاتونلارمزمغه (وَأَنْ يَكُنْ مِيتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ) اگر اول
 حیوانلر اوله کسه بولسه ایرلر و خاتونلر اول حیواننی آشامقده شریک لدر در دیو
 (سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَّهُمْ) جزا قیلور الله تعالی آلارنی بالغان حکملرنی صفتلامق لری اوچون
 (إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ) شکسز الله تعالی بلگوچیدر و افتراء قیلوچیلارنی مصلحتچه قیلغوچیدر
 ۱۳۵ (قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا) تحقیق هلاک بولدی حیالت و آحمق لقی برل
 بالارین اوترگان کشیلر (بِقِيَرِ عُلْمٍ) هیچ نرسه بلمگان کویلرینه. عربلر قزلارینی
 کباوگه بیروگه خورلانونب اوتره لر ایدی. بر کسه رسول اللهغه شول روشچه
 سویله مشدر. یا رسول الله من شوندا ی الوغ و قباحت گناه اشلدمکه مؤمن بولسامده
 عفو قیلنور دیبیم. قزم بار ایدی. آناسینه ایتدم فزکنی کیوندلر فلان برگه قوناغه
 آلوب بارام دیو. آناسی شادلانه شادلانه کیوندردی. منده آلوب کیتدم. قیوغه صالا
 باشلاغاچ فزمنک آه زارلاری شفقتمنی کیتوردی صالا آلمادم. ینه شیطان وسوسه سی غالب
 بولدی باش توبان قویوغه ارغندم. انکام هلاک ایتدک دیه نوشوب کیندی. مونی ایشونکاج
 صحابه لر یغلاشدیلر. رسول الله ایندی اگر من جاهلیت داگی گناه اوچون عذاب ایدوچی اولسام
 بواشک اوچون البته سنی عذاب ایدر ایدم دیو. (وَحَرِّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ) و حرام قیلدی اول کافرلر
 اوزلرینه الله رزق ایتکان حیوانلرنی (اِقْتِرَاءٌ عَلَى اللَّهِ) الله تعالی اوزرینه افتراء قیلوب اما
 دلیل لری بوقدر (قَدْ ضَلُّوا) تحقیق بو کافرلر ضلالغه نوشدیلر (وَمَا كَانُوا مَهْتَدِينَ) و
 هم کونلگوچی دنده بولمادیلر ۱۳۶ (وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ) و اول الله
 شوندا این فادر در که خلق ایندی یوقاری اوسدرلگان باقچه لرنی (وَعِیْرَ مَعْرُوشَاتٍ) و یوقاری
 اوسما ینچه یرده گنه اوسکان باقچه لرنی باراندی قباقی فاون کبی (وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ) و هم خرما

وایگون لر نی یارانندی (مُخْتَلَفًا أُكُلُهُ) آشالا تورغان بملشری نمده وهم توسده تورلی
 تورلی ایتوب (وَالزَّيْتُونَ وَالرَّمَانُ) وزیتون ورماتنی یارانندی (مُتَشَابِهًا) برسینه ایکنچیس
 اوخشاغان ایتوب (وَعَیْرَ مُتَشَابِهٍ) هر برجهتدین آیرمه ایتوب یارانندی (كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ)

آشاگز هر برسینک یمشدین (اِذَا اَثْمَر) فایچان بملشی اولگورسه (وَاتُوا حَقَّهُ یَوْمَ حَصَادِهِ)

واول یمشردن تیوشلی زکوةنی بیرگز اولجاب آلغان کونلرده (وَلَا تُسْرِفُوا) واسراف قیلماگز
 (انَّهُ لَیَحِبُّ الْمُسْرِفِینَ) تحقیق الله تعالی اسراف ایدوچیلر نی سویمیدر ۱۳۷ (وَمِنَ الْاَنْعَامِ)

حَمُولَةً وَفَرْشًا) وھیوانلردن یارانندی یوکلائی تورغانلرنی وبونلرن دین توشاک یاصالا
 تورغانلرنی (كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ) آشاگز سزگه الله تعالی رزقلاندرغان حیوانلرنی
 (وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّیْطٰنِ) وشیطان ازربنه ایارمگز (انَّهُ لَکُمْ عَنُوْمٌ مُّبِیْنٌ) تحقیق

اول شیطان سزگه بیک آچق دشماندر ۱۳۸ (تَمْنِیَةِ اَزْوَاجٍ) آشاگز سکز افرادنی هر بر
 فردی برابر نده اننی سی بولور (مِنَ الضَّانِ اَثْنِیْنِ) فویدن ایکنی یعنی مذکر مؤثنی
 (وَمِنَ الْاَمْعٰزِ اَثْنِیْنِ) وکچه دین دخی ایکنی (قُلْ اَللّٰذِکَرِیْنَ حَرَمٌ اَمَ الْاُنْثِیَّیْنَ) دیگل ای

محمد اول فوینی حرام قیلغان کافرلر فوی وکچه دن مذکرلرنی حرام قیلورمی؟ یا که
 مؤثلرنی حرام قیلورمی؟ یعنی هراملق فایوسندین کیلور (اَمَّا اَسْتَمَلْتُ عَلَیْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثِیَّیْنَ)

یا که مؤث حیوانلرنک فارینداغی بالانی حرام قیلورمی؟ (تَبَوُّیْ بَعْلَمُ) خبر بیرگز میکا
 بر معلوم امر ایله الله فلان اش اوچون حرام قیلدی دیو (اِنْ کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ) اگر صادقلردن

بولساگز الله حرام قیلدی دیگان سوزکرده ۱۳۹ (وَمِنَ الْاَبْلِ اَثْنِیْنِ) ونوه دن ایکنی
 (وَمِنَ الْبَقَرِ اَثْنِیْنِ) و صغردن ایکنی آشاگز (قُلْ اَللّٰذِکَرِیْنَ حَرَمٌ اَمَ الْاُنْثِیَّیْنَ) ایت محمد

مذکرلری حرام قیلورمی یا که مؤثلری می؟ (اَمَّا اَسْتَمَلْتُ عَلَیْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثِیْنِ) یا که
 مؤث حیوانلرنک فارینداغی بالانی حرام قیلورمی؟ چوک ایتسه لرده سوزلری فاسددر

حرام بولورغه مؤثلکده هم مذکرلکده سبب توگل. والابارچه حیوان حرام بولسه کیرک
 (اَمْ کُنْتُمْ شُهَدَآءَ) ایت محمد یا که سز حاضر بولدگزمی؟ (اِذْ وَصَّیْکُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا) الله تعالی امر

قیلغان وقتده اوشبو هراملق برلن. رسول الله شولای ایتکچ مالک بن عوف عاجز اولدی
 ای محمد سن سویله بزنگلاب تورامز دیدی. الله تعالی ایتدی: (فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰی

عَلَی اللّٰهِ کَذِبًا) الله تعالی گه افتراء قیلوب برسوز سویلوچیدنده آرتق ظالم کشی بولورمی؟
 (لِیُضِلَّ النَّاسَ بِغَیْرِ عِلْمٍ) افتراء قیلور آدملرنی برنی بلکسز توغزی بولدن آداشدر
 اوچون (اِنَّ اللّٰهَ لَایَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِیْنَ) تحقیق الله تعالی ظالملرنی هدایت گه صالماس ۱۴۰

(قُلْ لَا اَجْرُ فِیْ مَا اَوْحٰی اِلَیَّیْ حَرَمًا عَلَی طَاعِمٍ یَطْعَمُهُ) ایت ای محمد نابیمن من اوزمه

وهی ایتولگان فرآنده آشاغوچی غه حرام ایتولگان نرسه لرنی (الَا اَنْ يَكُونَ مِيتَةً) مگر
 حرام نابارمن مېته بولسه (اَوْ دَمًا مَسْفُوحًا) یا که بوغازدن آفغان نان بولسه (اَوْ لَحْمَ خَنْزِيرٍ)
 یا که دوکغز اینی بولسه (فَاِنَّهُ رَجْسٌ) تحقیق اول دوکغز حرام ونجس در (اَوْ فُسْقًا
 اَهْلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ) یا که الله اسمندین باشقنی یاد ایدلوب آنک برلان الله دن باشقغه
 یافن لکنی قصد فیلوب بوغازلانغان بولسه بوهم حرام در (فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ) برمن
 محتاج بولسه بونرسه لرنی آشارغه (وَلَا عَادٍ) و ضرورة مقدارى غنه آشاودان تجاوز فیلماسه
 (فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شکسز ربك غفور و رحيم در ضرورة قدریگنه آشاغان اوچون
 جزا فیلماس ۱۴۱ (وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرْمًا كَلَّ ذِي ظُفْرِ) و یهودیلرگه حرام فیلدى هر
 نرنافلی حیوان لرنی (وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرْمًا عَلَيْهِمْ شُحُومُهُمَا) و صغر فویدن حرام فیلدى
 آلا رغه مایلرینی (الَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا) مگر حرام فیلمادق شول ماینی که بوکلادی آنی
 صغر و فوی نك آرفه سی یعنی آرفه ماینی (اَوْ الْحَوَايَا) یا که صغر و فوی نك ایچه گوسی
 اوستندا گی ماینی (اَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ) یا که سویا کگه آراشقان ماینی مثلاً جیلک
 کبی (ذَلِكَ جَزَيْنَا هُمْ بِبَغْيِهِمْ) اوشبوکوب نرسه نی حرام فیلوب جزا فیلدى آلا رغه ، الله غه
 اطاعت دین باش نارتولری سببلی (وَاَنَا لَصَادِقُونَ) تحقیق بز بوخبرمزده صادق لارمز
 ۱۴۲ (فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبِّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَّاسِعَةٍ) اگر سنی نکذیب اینسه لرنی ای محمد
 ایتکل ربكز کامل رحمة اباسیدر دنیاده سز لرگه عذاب یبار مایچه بر آز مهلت بیرو
 (وَلَا يُرْدُ بِأَسْهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ) فاینارلماس الله تعالی عذابى قیامت کوننده ظالم
 نوم لردن ۱۴۳ (سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا) مشرکلر ایتور اگر الله
 تعالی نلاسه بز مشرکلر بولماس ایدک (وَلَا آبَائُنَا) و آنارمز هم مشرک بولماسلر ایدی.
 (وَلَا حَرْمًا مِنْ شَيْءٍ) هیچ شیئی اوزمزگه حرامده فیلماس ایدک بارچه سی الله امری
 ایلدر (كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) اوشاندق پیغمبرلرین نکذیب فیلدى آلردان
 بورنقى امت لرده (حَتَّى ذَاقُوا بَاسَنَا) تا که عذابمزی نانو دیلر (قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ)
 ایت محمد بارمیدر سز نك فاشکزده علم یعنی الله دین بیان بارمی ؟ (فَتَخْرِجُوهُ لَنَا)
 بولسه چفارور ایدکز اول علم نی بزگه (اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ) ظن دن باشقغه ایارمیسز
 (وَ اَنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَخْرُصُونَ) سز یالغانچی دن باشقهلار توگل الله ایتنگانی ایتدی دیوب
 یالغان لیسز ۱۴۴ (قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ) دیگل الله تعالی نك در کامل اوشانچلی دلیل
 (فَلَوْ شَاءَ لَهْدَيْكُمْ اَجْمَعِينَ) اگر نلاسه بارچه کزنی هدایتکه سالور ایدی (لکن سزگه
 رسوایلق اراده فیلدى ۱۴۵ (قُلْ هَلْ مِنْكُمْ شَهِدٌ اَلَّذِينَ) ایتکل فیلکز شوپله شاهدلرکرنی

(يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا) شهادت بپرور تحقيق الله حرام فيلدى اوشبو شيلرنى دبو
(فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ) اگر حراملى برلان شهادة بيرسeler آلا ايله شهادة بيرمگل
چونكه آلارنك شهادتلى باطلدر (وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) ابارمكز بزتك
آيتلرنى بالفانقه توتوجى كشيلىرنك هوالرینه (وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ) وقيامت
كونينك حقلغينه ايمان كيتورمگان كشيلىرنك هوالرینه (وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدُلُونَ) و آلا
اوزاربن تربيه ايتكوچى الله برلان، صنيلرن برابر كورلر ۱۴۶ (قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ
رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ) ايتكل كيلكز بيان فيلايم ربكز حرام فيلغان شيلرنى وهم امر فيلغان
نرسه لرنى (أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا) امر فيلدى الله تعالى اوزينه شريك فيلما نسلفكز برلان
(وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا) و آنا آنا كزغه ايند گوليك فيلو وكز برلان (وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ أَمْلَقٍ)
و آچلقدين قور قوب بالار كزنى اوترماسكه امر فيلدى (تَحْنُ نَرُزِقُكُمْ وَآيَاهُمْ) سزلارنى
اول بالار كزنى بز رزفلاندر رمز ديدى (وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ) و ياقن بارما كز فاحش
عمللر كه (مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ) اول فاحش عمللر نك ظاهر ينه ده باطينينه ده (وَلَا تَقْتُلُوا
النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ) الله حرام فيلغان كشيلىرنى اوترما كز (أَلَّا بِالْحَقِّ) مگر حقلق برلان
بولسه غنه مثلا فصاص كى (ذَلِكَمْ وَصِيَّتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) بو اشلر برلان الله
سز كه وصيت و امر فيلدى آكغاروب عمل فيلسا كز هر عذابدن فوتلو وكز اميددر
۱۴۷ (وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ) و يتيملر مالنى تصرف فيلما كز (أَلَّا بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ) مگر
كور كام وجه اوزرنده تصرف فيلكز يتيملر كه فائده لى طريق برلان (حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ)
تا كه يتيم بلوغينه و فوتينه ايرشكانچه اون سكر باش ديديلر (وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ)
سودا و قتلر كزده كيل و ميزانلر كزنى تمام فيلو كز عدالت ايله اولجا كز (لَا تُكَلِّفُ نَفْسًا
الْأَوْسَعَهَا) نكليف فيلما بيمز هيچ آدمنى مگر طاقتى قدر يگنه ممكن قدر عدلك فيلسه
خطالى برلان بولغان باكلش لى معفودر (وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا) چان حكم ايتسا كز عدالت
برلان ايتوكز (وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى) اگر حكم ايده چك كشيلىر ياقينلر كز بولسه ده
(وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا) و الله نك عهدلرينه وفا فيلكز يعنى امر ونهيلر بنى توتكز (ذَلِكَمْ
وَصِيَّتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ) بو اشلر ايله الله امر فيلدى سز فيهلر و عظه نسا كز
كبره ك ۱۴۸ (وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمًا) تحقيق اوشبو قرآن منم توغرى يولمدر
(فَاتَّبِعُوهُ) بس اباركز اول قرآنغه (وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ) و قرآندين باشقه بولغه ابارمكز
(فَتَفَرِّقَ بَكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ) بس اول يوللر آبروز سزنى توغرى بولدن يعنى قرآن بولندن
(ذَلِكَمْ وَصِيَّتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) اوشبو قرآن حكملرينه ابارمكز برله امر فيلدى الله تعالى

سزنی ، سزده اوز فائده کزنی اویلاب شرک و ضلالدن صافلانساکز کیرک ۱۴۹
 (ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ) و بیردک موسی غه تورانتی (تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ) ایزر گولک
 قیلغو جیلارغه نعمت و رحمتنی تمام ایتار اوچون (وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ) هر شینی بیان
 ایتوب (وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً) و توغری یولغه هدایت و رحمت ایله چونکه کتاب اینما کده
 بنده لرگه الوغ رحمت باردر (لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يَوْمُونُ) کتابلر ایندروب آکٹلانولغان
 قوملرده اللهغه یولغاچق کون بولو وینه اوشانسه لر کیرک. ۱۵۰ (وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبْرُكٌ)
 اوشبو بز ایندرگان قرآن ایمان کیتورگان کیشیلرگه برکندر (فَاتَّبِعُوهُ) بس تابع
 بولکز اول قرآنغه (وَاتَّقُوا) و صافلانکز قرآن دین باشقه غه ایار مکدین (لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ)
 اگر قرآنغه ایار ساکز تحقیق رحمت قیلو نورسز ۱۵۱ (أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ)
 ایندردک سز لرگه قرآنی ایتما و کز اوچون کتاب ایندرلدی (عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا)
 بز دن اولگی ایکی طائفه گه یعنی یهود ایله نصاری غه (وَأَنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفْلِينَ)
 گرچه آلا رنک کتاب اوفولار ندین غافل بولسا ق ۱۵۲ (أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ)
 یا که ایتما و کز اوچون اگر بز گه کتاب ایندر لسه ایدی (لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ) البته یهود
 و نصاری دن کونلگوچیره ک بولور ابدک دبو (فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ) تحقیق
 سز لرگه الله دن حکملرنی آچیق بیان قیلغوچی قرآن کیلدی (وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً) نوغر یلقغه
 کوندرگوچی و بنده لرگه رحمة قیلغوچی قرآن اگر آکلاب عمل فیلسا کز! وای شول
 آخر زمان علماسینه قرآنلرین آرتلرینه قویوب هدایتنی فلاسفه و اهل کلام کتابلر ندین
 استمکلرینه. بیت: (ای که دیرسک گر بولای توحید خبر * فی کم شرع دین تجاوز ایلادی الحاد بیل)
 (فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَبَ بَيِّنَاتٍ مِنَ اللَّهِ) ظالم کشی بارمی؟ شول کشیدن که تکذیب قیلور
 اول من الله نك آیتلرینی (وَصَدَقَ عَنْهَا) و اول آیتلردن اعراض قیلور (سَيَجْزِي الَّذِينَ
 يَصْدُقُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ) نیزدن جزا قیلور من آیتلردن اعراض قیلغوچیلارنی
 قباحت جزالر ایله (بِمَا كَانُوا يَصْدُقُونَ) اعراض قیلغانلری اوچون ۱۵۳ (هَلْ يَنْظُرُونَ
 إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ) کونماسلر اول اهل مکه مگر اوزلرینه عذاب فرشته لری کیلما کنی
 کونارلر و آلا رغه عذاب کیلو گه اوشاندىلار ایندی (أَوْ يَأْتِي رَبُّكَ) الله نك امری
 کیلونی کونارلر (أَوْ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ) یا که الله تعالی نك بعض علامت لری کیلونی
 کونارلر یعنی آخر زمان علامت لرین مثلا قویاش مغر بدن چقماق کبی (يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ
 آيَاتِ رَبِّكَ) ربکدین بعض علامت لری کیلگان کون (لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا) فائده بیرماس
 هیچ کسه نك ایبانی (لَمْ تَكُنْ أَمِنَتْ مِنْ قَبْلُ) اول کسه اولره ک ایمان کیتورمگان ایدی

بلکه قیامت علامت لرین کور گاج کنه ایمان کیتوردی (اَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا) یا که ایماننده خیر کسب اینار اولمادی یعنی قوری ایمان کیتروب برده ایز گو عمل قیلمادی. بو آیت دلیل بولادر عمل صالح ایمانندن جز بولوغه کما ذهب الیه الشافعی وهو الحق الله اعلم (قُلْ أَنْتَظِرُونَ) ایت محمد کونکیز مذکور اوج شی ننگ کیلما کینی (إِنَّا مُنْتَظِرُونَ) تحقیق بزیر هم منتظر لریمز، اول وقت کم حق بولده ایدکی آجیق بلنور ۱۵۴ (إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ) تحقیق شول کشیلر که دینلرین تور لیگه آیردیلر (وَكَانُوا شِيعًا) ونورلی بول صاحب لری بولوب اورل دیلار (مثلاً بیودیتش بر گه، نصاری یتمش ایکی گه، بزنگ امت یتش اوج که بولندیلار (لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ) آلا ر اوچون هر بر اشد سؤالغه فالماس سن (إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ) تحقیق آلا ر ننگ اشی اللهغه طا بشر لمشدر (ثُمَّ يَنْبَهُهُمْ) بما كانوا يفعلون مونگ سوکنده خبردار فیلور الله تعالی آلا رنی قیلغان قبیح عمل لری ایل ۱۵۵ (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ) برمن ایز گو عمل کیتور سه (فَلَهُ عَشْرٌ أَمْثَلِهَا) بولور اول کشیگه اول عمل ننگ اون اوخشاشی (وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ) و بر من یاوز عمل کیتور سه (فَلَا يُجْزَى الْأَمْثَلِهَا) اول عمل گه آرندروب عذاب قیلنماس (وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) وآلا ر هیچ نجوک ظلم فیلونماسلر. تیوشلی جزالار نغنه فیلنور. مکه کافر لری رسول اللهغه ایتدیلار: بو فضیلتلر سکا فایدن کیلسون سن ده بزنگ کیبی بنده اگر مال اوچون فیلونساک ناشلا بو اشکنی مال جیوب بیرامز دیدیلار شول حقه ایندی:

۱۵۶ (قُلْ أَننَى هَدِينِي رَبِّي) اینکل ای محمد تحقیق کوندردی منی ربم (إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) توغری بولغه (دیناً قیماً) کامل توغری دینگه کوندردی (مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا) حقغه مائل ابراهیم ملتنه کوندردی (وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) بولمادی اول ابراهیم مشرکلردن سزده توغری دین ده بولکیز ۱۵۷ (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي) اینکل محمد تحقیق نمازم وفر بانم (وَحَيَاتِي وَمَمَاتِي) وتر کلگم واولما کم حقندغی عمللرم (لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) خالص جمیع عالمی تربیه قیلجوچی الله تعالی اوچوندر یعنی سز دیگانه مال طلب اوچون توکل الله رضاسی اوچوندر ۱۵۸ (لَا شَرِيكَ لَهُ) الله تعالی ننگ شریکی بوندر (وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ) اشبونگ ایل یعنی خالص اللهغه عبادت ایل بیورادم سز گه البته اطاعت قیلما یمن (وَإِنَّا أَوْلَى الْمُسْلِمِينَ) اوزم مسلمانلردن اولگی مسلمانن چونکه هر پیغمبر امتندین اول مسلمان بولور ۱۵۹ (قُلْ أَغْيَرَ اللَّهُ بَعْضِي رِبًّا) ایت محمد الله دن باشقه تربیه ایدوچی الله استمایمن (وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ) الله تعالی هر شینگ تربیه جیسی ورب سبدر. سزنگ ال لرکیز بار چه سی الله مخلوقلار بیدر کافر لر ایتدیلر: اگر ربک عذاب قیلسه اوزم کونتر وریمز

بو دعوا کنی قوی دیو. شوکارغه فارشو الله تعالی ایتدی: (وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا) کسب قیلماز یاوز عملنی هیچ کهمسه مگر اوز ضررینه قیلور کشی عذاب کیشیگه یوکلانماس (وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى) گناه یوکلاوچیلر باشقه نك گناهسنی یوکلانماسلر (ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ) دخی الله تعالی در فایناچق بیرگز بس هر بیرگز اوز گناهنی یوکلاب بارور (فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) آنك حقنده اختلافی قیلوشقان ضالانکتر ایله سزنی قیامت کوننده خبردار قیلور ۱۶۰ (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلْقًا مِّنَ الْأَرْضِ) اول الله تعالی قیلدی سزرنی برده اولگی امتارگه قائم مقام (وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ) بعضزنی بعضزگه درجه ده کوناردی علم مال و باشقه لرده (لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَيْتُكُمْ) سزرنی صنایق اوچون سزگه بیرگان نعمتلر حقنده. بس الله بیرگان مالنی تیوشلی فقیرارگه بیرساگز، علمگزنی تیوشلی روشقه اوگراتساگز ایز گولردن اولورسز. و اگر مالگزنی بیرمای، علمگزنی اوگرتمای یاتساگز ایز گولردن اولمازسز (إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعُقَابِ) گناهلی لر اوچون ربك فاتی حساب ایاسیدر (وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ) وشکسز توبه قیلغوجی لارغه غفور ورحیم در.

سورة الاعراف مکیة مائتان وست آیت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (الْهَٰصِّ) متشابه در. معناسینی الله تعالی وراسحون فی العلم گنه بل در ۲ (کَتَبَ أَنْزَلَ إِلَيْكَ) اوشبو قرآن سکا ایندرلگان کتابدر (فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ) اول قرآن حقند کولکده شک بولماسون (لَتُنذِرَ بِهِ وَذُكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ) ایندرک اول قرآنی گناهلیلرنی فورقونق، و مؤمنلرگه وعظ بولماق اوچون ۳ (اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ) بارچهگز ابارگز ربگزدن ایندرلگان قرآنکه (وَلَا تَتَّبِعُوا مَن دُونَهُ أَوْلِيَاءَ) ابارمگز اول قرآن دین باشقه آدمگه (قَلِيلًا مَّا نَذِّرُونَ) بیک آز وعظله نه سز یعنی کوب حکملرن دین اعراض قیلر سز الله دن فورقمسز ۴ (وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا) معلومگز کوب فریه لرنی هلاک قیلدق کتابارمغه ابارمگانلکاری سبیلی (فَجَاءَهَا بِأَسْنًا بَيَاتًا) بس کیلدی اول فریه گه عذابز کیچ اچنده (أَوْ هُمْ قَاتِلُونَ) یا که آلا روش وقتنده قیلوله یوقوسی یوقلاغان زمانارنده ۵ (فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنًا) بولمادی آلا نك دعواسی بز نك عذابز کیلگان وقتنده (إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا سُمْنَا ظَالِمِينَ) مگر اینولر بیگنه بولدی تحقیق اوزمزگه ظالم بولدق شول سبیلی بزگه عذاب ایرشدی دیو ۶ (فَلَنَسْفَعُ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ)

البته صورارمز اوزلرينه بزنك طرفدن رسوللر يبارلگان قومدين . رسول لرگز كتاب
ايرشدرديو؟ سز اطاعت قیلدگزمو؟ دبو (وَلَنَسْتَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ) ورسوللردن هم البته
صورارمز: پیغمبرلرکگزنی ايرشدرگزمو؟ قومگز قبول ایتدیمی؟ دیوب ۷ (فَلَنَقْصَنَّ
عَلَيْهِمْ بَعْلَمٌ) بس البته خبر بیرورمز اولاملرگه قیلغان عمللرین بلوب (وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ) *
وبز آلاردن غائب بولماقدق هر وقت حاضر بولدی هر عمللرین بله مز ۸ (وَالْوِزْنُ
يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ) بو کونده یعنی قیامت کونده میزان حقدر (فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ) بر
من نك ایزگو عمللری آغر کیسه (فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) * آلا فونلغوچیلاردر
۹ (وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ) بر کسه نك ایزگو عمللری بکل بولسه (فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنفُسَهُمْ) شولار اوزلرین ملاک قیلغان آدملدر (بِمَا كَانُوا بَايِتَنَا يَظْلُمُونَ) * بز نك آیتلرمز
حکمینه ظلم قیلولری ارجون ۱۰ (وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ) تحقیق بز اورنلاشدردی
سزنی برده . نیچه تورلی نصر فغه سزنی قادر قیلدی (وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشًا) وقیلدی
اول برده سزگه ترکلیک گه کیره کلی نرسه لرنی (قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ) * بیک آز و قنده
شکر قیلیمیز . شول قدر نعمت بیرگاج دائم سزگه شکر کیرهک ایدی ۱۱ (وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ)
تحقیق باراندی سزنی بالقدن یعنی آنا گز آدمنی (ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ) بینه کورکام صورتلی قیلدی
سزلرنی (ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ) مونك صوگنده ایتدک فرشته لرگه آدم گه فاراب
سجده قیلگز دیو (فَسَجَدُوا) بس بارچه فرشته آدمنی حرمتلب سجده قیلدیلار (إِلَّا ابْلِيسَ)
مگر ابلیس سجده قیلمادی (لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ) * ابلیس سجده قیلغوچیلاردن
بولمادی ۱۲ (قَالَ مَا مَنَعَكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ) الله تعالی ایتدی ای ابلیس سجده قیلودن
سنی نی نرسه طیدی؟ من سنی آدمگه سجده قیلورغه فوشقان ایدم (قَالَ) ایتدی ابلیس
(أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ) مین نیک آکارغه سجده قیلیم من آکاردن خیرلی (خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ) چونکه
منی اولدن باراندک (وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ) * اما آدمنی بالقدین باراندک ۱۳ (قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا)
الله تعالی ایتدی: آلا ایسه حق جنتدن (فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَّكِبَ فِيهَا) بارامبدر سکا
اول جنتده الله نك فوشقائینه فارشوب تکبرک قیلماق (فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاعِرِينَ) *
حق جنتدین خور ورسوایلار جهل سندن سگ ۱۴ (قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يَبْعَثُونَ)
ابلیس ایتدی یارب مکامهلت بیرگل اونورمه خلایق قیلرندین فوبارلغانچه ۱۵ (قَالَ إِنَّكَ مِنَ
الْمُنْظَرِينَ) * الله تعالی ایتدی: معلوم وقتغه مهلت بیرلگان کشلردن سن سگ ۱۶ (قَالَ)
فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي) ابلیس ایتدی: آدم اوچون منی ظالمتکه توشور گانك اوچون (لَا قَعْدَنَ لَهُمْ)
آلارنی فاراب آزددرغه کوزانوب اونورورمن (صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ) * سنك توغری بولك

اوزربنه ۱۷ (ثُمَّ لَا تَيْتَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَوَعْدُ خَلْفَهُمْ) بینه آلارنی آذرر اوچون کیلور من
 آللرندن هم آر نلرندن (وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ) واکلر نلرندن رسوللر نلرندن
 (وَلَا تَجِدُوا كَثْرَهُمْ شَاكِرِينَ) آلارنک کویرا گینی شکر ایدوچیلاردن تابماسن
 ۱۸ (قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا) ایتدی الله تعالی چققل چنتدین مذموم
 وسورلگان حالکده (لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ) آدملردن برکشی سکا اطاعت قیلسه (لَأَمَلْنَا جَهَنَّمَ
 مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ) البته جهنمی سزناک بارچه کزنی سالوب توتورور من . ۱۹ (وَيَادُمْ اسْكُنْ
 أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ) ایتدی الله تعالی ای آدم اوزک و خانوناک هوا جنتده نور کز
 (فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا) آشاکز نلاگان اورنکزدن (وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ) ویا فن بارماکز
 اوشبو آغاچه خیانتلی بولور سز (فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ) ظالمردن بولور سز . ۲۰ (فَوَسْوَسَ
 لَهُمَا الشَّيْطَانُ) بس آلاغه شیطان وسوسه قیلدی (لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَاتِلِهِمَا)
 آلارنک یاقی عورتلرینی اظهار قیلور اوچون کیلوب ایتدی : (وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ
 هَذِهِ الشَّجَرَةَ) طیبادی ربکز سزنی اوشبو آغاچدن (إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَکَيْنِ) مگر طیبی
 سزناک فرشته بولوکزنی نلاما گانی اوچون (أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ) یا که جنتده منگو
 فالوکزنی نلاما گانی اوچون اگر آشاساکز یافرشته بولاسز یا که منگو جنتده فالاسز
 ۲۱ (وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ) وبیمن قیلدی تحقیق من سزگه بخش لقی نلایمن دیه
 ۲۲ (فَذَلِيهِمَا بَغْرُورٌ) بس آلاب آلارنی آغاچه یقین کیتوردی (فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ)
 چان آلا آسادلار آغاچدن (بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتِلُهُمَا) آچلدی آلارنک عورتلری آدم فاجوب
 باروب بر آغاچه صیوندی . الله ندا قیلدی . ای آدم مندن فاجاموسن ؟ آدم ایتدی یارب
 اویاطمدن فاجام دیو (وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ) شول آغاچنک یافراق لارین
 اوستلرینه یابارغه باشلادیلر (وَنَادِيَهُمَا رَبُّهُمَا) قچردی آلاغه رب لری (أَلَمْ أَنهَكُمَا عَنْ
 تِلْكَ الشَّجَرَةَ) ایا من سزنی طیبادمی ؟ اوشبو آغاچدن (وَأَقْبَلَ لَكُمَا أَنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا
 عَدُوٌّ مُبِينٌ) ایتادمی ؟ سز لرگه تحقیق شیطان آچی دشمن سزگه صافلانکزدیو . ۲۳
 (قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا) ایتدیلر یارب اوزمگه ظلم قیلدی (وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا) بزرگه مغفرت
 فیلوب رحمت فیلما ساک (لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ) البته بختسزلردن بولاچهز . ۲۴ (قَالَ اهْبِطُوا)
 ایتدی الله تعالی جنتدین نوشوکز (بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ) بر برکزگه دشمن لار سز یعنی شیطان
 آدم گه ، آدم شیطان غه دشمن اندر (وَأَنْكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ) نوراق اورن سزگه برده بولور
 (وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ) وفائده لنق اولور اجل وقتکزه جه . ۲۵ (قَالَ فِيهَا تَحْيُونَ) ایتدی الله تعالی
 برده ترکک فیلور سز (وَفِيهَا تَمُوتُونَ) ویرده اولر سز (وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ) ویردن چارلور سز .

۲۶ (يَبْنِيْ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا) ای آدم اوغللری تحقیق یاراتدی سزگه کیوملر
 (يُوَارِي سَوْآتِكُمْ) عورنلرکیزی فابلار اول کیوملر (وَرِيْشًا) دخی مال خلق ایتدک
 (وَلِبَاسُ التَّقْوٰی) الله دن خوف کیومی (ذَلِكْ خَيْرٌ) بوخوف کیومی خیردر (تقوی نی کیوم
 دیونک سببی تقوی ده کشینی کوب گناهلردن صافلدر (ذَلِكْ مِنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ) اوشبو کیوملر
 الله نك عجب نعمتلر بدر (لَعَلَّهُمْ يَدْکُرُوْنَ) شاید بونک برلان وعظله نورلر . ۲۷ (يَبْنِيْ
 اٰدَمَ لَا يَفْتَنَنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ) ای آدم بالالری سزلرنی شیطان فتنه گه توشور مهسون
 (كَمَا اَخْرَجَ اَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ) نناکه آناکز آدم برلان حوانی جنتدین چغاردی (يَنْزِعُ
 عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا) کیوملرن صالدروب بالانچا کولر نجه فالدروب (لِيُرِيَهُمَا سَوْآتَهُمَا)
 عورنلرین اوزلرینه کورساتور اوچون شیطاننک مقصودی عورت کورستمکدر .
 مشرکلرده کعبه گه طواف قیلغانده بالانچا کویگه طواف قیلورلار ایدی (شول خصوصده
 آیت ایدنی . یعنی اغوا ایدوب آناکز آدم نك عورتنی آچقان شیطان سزگه هم بو فتنه نی
 صالماسون (اِنَّهٗ يَرِيْكُمْ هُوَ وَقَبِيْلَهٗ) تحقیق اول شیطان اوزی وهم عسکری سزنی کوررلر
 (مَنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ) سزلر آنی کورمگان اورندن (اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيْطٰنِ اَوْلِيَاً) تحقیق
 دوست قیلدق شیطانلرنی (لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ) ایمانسز کافرلرگه آلا شیطان وسوسه سی
 برلان مغرور بولورلار . ۲۸ (وَاِذَا فَعَلُوْا فَاحْشَةً) چنان آلا ریمان عمللر قیلسه لر مثلا
 بالانچا طواف قیلو کبی (قَالُوْا وَجَدْنَا عَلَیْهَا اٰبَاءَنَا) اینورلر تابدی شول عمل اوزره
 آتالرمزنی (وَاللّٰهُ اَمْرًا بِهَا) الله امر قیلدی اول عمللر ایلر یوفسه آتالرمز قیلماز ایدی
 (قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاۗءِ) ایتکل با محمد تحقیق الله تعالی امر قیلماز آندابن بوزوق
 عمللر ایلر (اَتَقُوْلُوْنَ عَلٰی اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ) بلمگان نرسه لرکیزی اللهغه افترا قیلورغه
 اویالمی سزمی ؟ . ۲۹ (قُلْ اَمْرٌ رَبِّيْ بِالْقِسْطِ) ایتگل امر قیلدی ربم عدالت برلان
 (وَاقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ) وقبلهغه ایلاندرکز بوزارکیزی هر مسجدده (وَادْعُوْهُ
 مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ) وعبادت قیلکز اللهغه دینکزی خالص قیلغان حاللرکیزده (كَمَا بَدَاكُمْ
 تَعْدُوْنَ) اولک یوقدین بارانغانکز کبی اولگاندن سوکره نرلورسز . ۳۰ (فَرِيْقًا هٰدِيْ)
 الله تعالی بر طائفه نی توغری بولغه صالدی یعنی مؤمنلرنی (وَفَرِيْقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ)
 برب طائفه نی رسوا ایوب آلا رغه ضلالت ثابت بولدی (اِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيْطٰنِ اَوْلِيَاً
 مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ) چونکه اول طائفه الله دن باشقه شیطانلرنی دوست کوردیلر (وَيَحْسَبُوْنَ
 اَنَّهٗمْ مُّهْتَدُوْنَ) آلا رظن ایدهلر بز توغری کونلگان خلق دیوب . ۳۱ (يَبْنِيْ اٰدَمَ
 خَدُوْا زِيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ) ای آدم اوغللری آلوب کیلکز! زینتلی کیوملرکیزی

عورت ستر ايتار اوچون هر سجده فيلا تورغان اورنده (وَكُلُوا وَاشْرَبُوا) وَاَشَاكُزْ اچكز
(وَلَا تُسْرِفُوا) اسراف فيلماكز (اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ) تحقيق الله تعالى اسراف ايدوچيلرنى
سيماس (روايت فيلدى مشركر بالانفاچ طواف فيلور، احرام وقتنده اوزلر بيه حيوان ايتىنى حرام
فيلورلار ايدى. شول خصوصه آيت ايندى. مؤمنلر كيوم برلان طواف ايتكاج مشركر
غيرتله نوب حقايرة ايتيه باشلاغاچ ايندى: ۳۲ (قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ)
اينكل محمد كيدر حرام فيلادر الله تعالى بنده لرينه اطيار فيلغان زينتلرنى (وَالطَّيِّبَاتِ مَنْ
الرِّزْقِ) ورزقندن لذتلى شيلرنى؟ بحشى كيوم بحشى هر فايوسى مباح هيچ كم حرام ايتماسون
(قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) اينكل محمد اول زينتى كيوم وحوش طعاملر دنياده
وقت ايمان كيتوگان آدملرگه در (خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ) قيامت كوندنه خالص مؤمنلرگه در
كافرلر محروملر در (كَذَلِكَ نَفَصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) اوشانداق تفصيل فيلورمز
دليللرنى بله تورغان آدملرگه. ۳۳ (قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ) ايت محمد! تحقيق ربم
حرام فيلدى فاحش عمللرنى (مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ) اول فاحش عمللردن
ظاهرىنى هم باطينىنى (وَالْأَثَمَ) گناهلرنى (وَالْبَغْيَ بغير الحق) هيچ برحقسز ظلم وتكبرنى
(وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ) وحرام فيلدى اللهغه شريك اعتقاد فيلوگزنى (مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا)
الله تعالى اوزى ايندر مگان كويگه شريكك بارلقنى آكلاتا تورغان دليلنى (وَأَنْ تَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) حرام فيلدى الله، بلماينجه اللهغه بوق بار نرسهنى اثبات فيلماقزنى
(صفاتغه، هم ذاتهغه بر نرسهنى اثبات فيلماق حرامدر. ۳۴ (وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ) هر امتنگه
عذاب كيلورگه مخصوص وقت باردر (فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ) چان الارغه عذاب وقتلرى كيلسه
(لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً) بولاچق عذاب بر ساعنده كيجو كدراماس (وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) هم برده
الك عذاب فيلونماس. ۳۵ (بَيْنِي أَدَمَ أَمَايَاتِي نَكَمُ رَسُولٌ مِنْكُمْ) اى آدم اوغللرى هر چان
منم رسوللرم كيلسه سزگه (يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي) اوقوسه لى سزگه منم آياتلرمنى
(فَمَنْ اتَّقَى وَأَصْلَحَ) بس فايومن اللهدن فور قوب ايزگو عمللر فيلسه (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) الارغه هيچ فايغو بولماس هم، كوينج حسرت بولماس. ۳۶ (وَالَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) فايوكشيلر بالغان ديسه لى بزتك آيتلرمنى (وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا) وزورلانوب
باش نارتسه لى اول آيتلردن (أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) اول كشيلر جهنم لكدر (هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ) آلا اول جهنمه منگو فالورلار. ۳۷ (فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا)
اللهغه بالغاننى افتراء فيلغان كشيدن ظالمراق كشى بارمى؟ هيچ بوق (أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ)
ياكه اللهنگ آيتلرنى بالغان ديگان كشيدن ظالمراق كشى بارمى؟ بوق (أُولَئِكَ يَتَنَاوَمُونَ

نَصِيهِهُمْ مَنِ الْكُتُبِ) ايرشور اوشبو كشيرگه قرآنده مذکور الوشلىرى يعنى عذاب
 (حَتَّىٰ اِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا) تا كه آلاغه كيلسه بزنگ رسوللر من ملك الموت وانك اعوانى
 كى (يَتَوَقَّوْنَهُمْ) آلورلار آلارنگ جانلر ينى (قَالُوا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ)
 اول رسوللر ايتورلر: فايده كيندى الله دن باشقه آلاغه عبادۀ قىلانورغان صنملار كز؟
 ديو (قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا) ايتورلر اول صنملر غائب بولدى (وَشَهِدُوا عَلٰى اَنفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا
 كٰفِرِيْنَ) اوزلرينك ضررينه شهادۀ بپرورلر تحقيق كافر بولدى ديو. ۳۸ (قَالَ ادْخُلُوا
 فِيْ اَمَمٍ قَدْ خَلَتْ) قيامت كوننده ايتور الله تعالى آلاغه اوزك كى آزعون بولوب اوتكان
 كشيرلر اچينه كركز ديو (مَنْ قَبْلُكُمْ) سزدن بورون اوتدى آلار (مَنْ اِلٰهٍ وَّالْاِنْسِ)
 آدم و پربلردن (فى النار) بارچه كز اوطقه كركز (كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَعْنَتْ اُخْتَهَا) هر چان كرسه
 جهنمگه بر جماعت لعنت فيلور اوزينك انداغى ايبداشينه (حَتَّىٰ اِذَا اِدْرَكُوا فِيْهَا جَمِيْعًا)
 تا كه جيولسه لر اول جهنمگه بارچه سى (قَالَتْ اٰخْرِيَهُمْ لِاُولِيْهِمْ) ايتور آخريلر اول لگيلرينه
 يعنى آلدن يورگان باشقلرينه (رَبِّنَا هُوَ اَوْلٰٓءُ اَضَلُّوْنَا) اى ربهز بزنى مونه شولار آزدردى
 (فَاتَّهَمَ عَدُوًّا بَا ضَعْفًا مِّنَ النَّارِ) آلاغه اوط عذابنى بزگه قاراغانده ايكى الوش آرتق بير
 (قَالَ لِكُلِّ ضَعْفٍ) ايتور الله تعالى بارچه كزغه باردر ايكى الوش (وَلٰكِنْ لَا تَعْلَمُوْنَ) لكن
 بلماز سز بربر كزگه نى عذاب بولغانينى. ۳۹ (وَقَالَتْ اُولِيْهِمْ لِاٰخْرِيَهُمْ) واول لگيلرى يعنى
 باشقلرى اوزلرينه ابارگان كشيرلرينه ايتورلر (فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ) بولمادى بزنگ
 فضيلتمز سزنگ اوزركزده يعنى بارچه مز كفرده برابرمز (فَدُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ)
 بس تا تو كز عذابنى كفرنى كسب ايتو كز سببلى بو آيت دلالت فيلادر: اعتقادده
 خطا قبلغوچى كشى فلان كشيگه اباروب خطاغه نوشدوم ديو آخرتك فونولا الماس سز لغينه
 هر كمگه دليل برلان اعتقاد لازمدر. ۴۰ (اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِآيٰتِنَا) تحقيق ايتورلر ايتمزنى
 يالغان دبوچى كشيرلر (وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا) اول ايتلردن باش كونارگان كشيرلر
 (لَا تَفْتَحْ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمٰوٰتِ) آچلماس آلاغه كوك ايشوكلىرى يعنى عمللىرى قبوللققه
 آشماس (وَلَا يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ) و جنگه هم كرماسلر (حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ) اينه
 كوزينه دوه كركاچمه يعنى دوه نك اينه كوزينه كرما گى هيچ بولاچق اش تو گلدر
 شونك دعى آلارده جنگه كرهچك تو گلدر حتى كرمكلىرى محالدر (وَكَذٰلِكَ نَجْزِي
 الْمُجْرِمِيْنَ) اوشانداق جزالار ايله جزا فيلورمز ظالملىرى. ۴۱ (لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ)
 باردر آلاغه جهنمده اوندن بولغان نوشاك (وَمِنْ فَوْقِهِمْ عَوَاشٍ) واوستلرنده اوندن
 پرده (وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِيْنَ) شولاي جزا فيلورمز ظالملىرى. ۴۲ (وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا

وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ) قابو كشيلىر ايمان كينروب ايزگو عمللر قىلسه لر (لَا تُنْكَلِفُ نَفْسًا الْا
 وَسَعَهَا) هيچ كمنى طاقتندين كيلمگان برلان نكليف قىلمايمز طاقتى قدرى عمل قىلسه لر
 (اُولَئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ) آلار جنت ايه لر بدير (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آلار اول جنتده منگو
 فالاجقلا درر . ۴۳ (وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ) صورروب آلدق بز آلارنك كوكللرند
 بولغان حسدى يعنى جنت اهلى بربرسينه هيچ حسد قىلوشماسلا ر (تَجْرَى مِنْ تَحْتِهِمُ
 الْأَنْهَارُ) آغار آياق آسلا رندن بلغه لر (وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا) وايتورلر حمد
 شول اللهغه بولسون كه كوندردى اول بزنى اوشبو جنتگه (وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ
 هَدَانَا اللَّهُ) بلوب اوزمز كونلگوچى بولماس ايدك اكر الله تعالى اوزى بزنى كوندرماسه
 (لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ) تحقيق كلتوردى دنيا ده ربهز نك رسوللرى حق آيتلرنى
 وبزلر الله نك عنايتى ايلان تصديق ايتدك (وَوَدُّوا أَنْ تُكَلِّمَهُمُ الْجَنَّةَ) وآلارغه ندا قىلنور:
 تحقيق اوشبو جنتلر (أُورِثْتُهُمْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) بيرلدى اول جنتلرنى قىلغان عمللر كز
 برابرنده . ۴۴ (وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ) واصحاب جنت ندا قىلور اصحاب نارغه
 (أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا) تحقيق بزلر الله وعده قىلغان جنتنى راست نابدى
 (فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا) سزده ربكز وعده قىلغان جهنمنى راست نابدى كز مى ؟
 (قَالُوا نَعَمْ) جهنم كشيلىرى ايتورلر نعم درست نابدى (فَإِذَنْ مَوَّءَدْنُ بَيْنَهُمْ) آلار
 آراسنده براو ندا قىلور: (أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ) تحقيق آله نك لعنتى ظالملرغه
 اولدى ديو . ۴۵ (الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) آلار خلقنى الله تعالى نك حق
 بولندين طيالار ايدى (وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا) واسلام ملتيناك اوزگار لوبنى تليلر ايدى
 (وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ) وآخرت كوئينه منكر ايديلر ۴۶ (وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ) جهنم
 برلان جنت آرسنده پرده باردر (وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ) وباردر اول پرده نك اوستلرند
 ابرلر . اول ابرلرنك كم ايدىكى حقنده تورلى چه سوز بار . ملائكة، يا كه ايزگولگى
 وياوزلىق نيكز بولغان كشى، يا كه علمالر، در (يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمِهِمْ) نانور اول
 ابرلر جنت وجهنم اهلىنى علامتلىرى برلان، اهل جنتده گى آفلق، جهنملك نك يوزيناك
 فارالىق برلان (وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ) ندا قىلور اول اعرا فدهغى ابرلر جنت كشيلىرينه
 (أَنْ سَلِّمْ عَلَيْنَا) تحقيق ملاكندين فونولماق سزگه بولغوچيدر (لَمْ يَدْخُلُوهَا) اوزلرى
 هميشه جنتگه كرمگان اولورلار (وَهُمْ يَطْمَعُونَ) جنتگه كرورگه آرزو قىلورلار
 اوزلرى ۴۷ (وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ) فجان اعرا فدهغى كشيلىرنك كوزلرى توشسه (تَلْقَاءَ
 أَصْحَابِ النَّارِ) اهل جينم طرفينه (قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ايتورلر يارب

فیلماعل بزرنی ظالمی ایل، چینهده (وَنَادَىٰ اصْحَابُ الْأَعْرَافِ رَجُلًا) اصحاب اعراف ندا
 قیلور بعض ابرار که ابو جیل کبی کفارنک باشقلرینه (يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ) اصحاب اعراف
 تانور اول رئیسارنی اوزارنده گی علامتلی ایل (قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ) اینورلر
 اصحاب اعراف هیچ فائده بیرمادی سز که دنیادهغی جیونلرکز یعنی مال وبالالارنک
 دوستارنک بار چه سی (وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ) وسزنک تکبرک فیلولر کزده فائده
 بیرمادی ۴۸ (أَهْلُوا الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ) ایا اوشبو بلال وصیب لرنی
 سز دنیاده بیهن ایته ایدکز الله بوندای حقیر نرسه لر که رحمت ابرشعرماس دیو. حال
 بوکه آلاز جنتهدرلر سز خوار و ذایل و رسوایلار سز. سوکره الله تعالی اصحاب اعرافه
 اینور: (ادخلوا الجنة) کروکز جنتگه (لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ) هیچ خوف بولماس سز لر که
 (وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ) و هیچ قایغو کورماس سز ۴۹ (وَنَادَىٰ اصْحَابُ النَّارِ اصْحَابَ الْجَنَّةِ) تموغ
 اهلی، جنت کشیلرینه ندا قیلور: (أَنْ أَيْضًا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ) بزر که صو قیوکز جنتدین
 (أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ) یا که الله تعالی سز که رزقلاندرغان بملرنی بیرکز دیو (قَالُوا)
 جنت اهلی اینورلر جوابده: (إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى الْكُفْرَيْنِ) تحقیق الله تعالی حرام
 قیلدی تموغ اهلینه، جنت بملی برلان جنت صوبنی ۵۰ (الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا)
 اول کفار دنیاده دینلرن لهو و لیب نوتدیلر الله نك راست دینی بکلگه صایدیلر
 (وَعَرَّضُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا) و آلدادی آلارنی دنیا ترکلگنده گی زینتلر (فَالْيَوْمَ نُنَسِّيهِمْ) بو
 کون بزده آلارنی چینهده فالدررمز (كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا) تناکه اوزلری
 اونوتدیلر بو کون که بولونماقلرین (وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ) همده بزنگ آیتلرمز که
 انکار ایتدیلر و فارشدیلر ۵۱ (وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ) تحقیق کینوردک آلارغه فرآننی
 (فَصَلَّنَاهُ) اول فرآنک هر حکمنی آبرم آچق سوبلدک (عَلَىٰ عِلْمٍ) اوز علمز ایل (هُدًى
 وَرَحْمَةً) اول فرآن هدایت و رحمتدر (لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) مؤمن کشیلر که ۵۲ (هَلْ يَنْظُرُونَ
 إِلَّا تَأْوِيلَهُ) کوتماسلر مگر فرآن نك تاویلن کونارلر یعنی فرآن وعده قیلغان عذاب
 چان کیلور دیوب کونارلر (يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ) فرآن نك تاویلی کیلگان (قیامت)
 کوننده (يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ) دنیاده فرآنی اونتوب بورگان کشیلر اینورلر:
 (قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ) تحقیق ربمزنک پیغمبرلری حقنی کینورگانلر ایکن
 اوشانما بیچه هلاک بولغان ایکنمز (فَهَلْ لَنَا مِنْ شَفَعَاءَ) ایا بولورمی بز که شفاعت قیلغو چیلار
 (فَيَشْفَعُوا لَنَا) نا که بز که شفاعت قیلور ایدیلر (أَوْ نُورِدُ) یا که دنیاغه قایتارلورمزی؟
 (فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ) اول ده قیلغان بوزوق عملگه باشقه بنشی عمللر قیلور

ایدک (قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ) تحقیق عمرارن کفرده صرف ایدوب اور اوزلرین ملاءک
 قیلدیلر (وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) واول کون غائب بولور، اللهغه شربکار دیوب
 افترأ قیلغان صنلری ۵۳ (إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ) تحقیق ربکمز
 شوندای قادر اللهدر اول بر وکوکلرنی براندی (فی سِتَّةِ أَيَّامٍ) آلتی کون مقدارنده
 (ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ) بینه قصد قیلدی عرش اوزرینه. موکار باشقه معناده بولماق
 احتمال چونکه. منشا به در (يُعْشَى الْيَلَّ النَّهَارَ) کیچ فارنفوسی برلن کوننی قابلار اللهتعالی
 (يَطْلُبُهُ حَثِيثًا) اول کیچ، کوننی آشغوب اسنار یعنی برسی آرتندین برسی اوزلکمابنچه
 کیلوب تورورلار (وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مَسَّحَرَاتٌ بِأَمْرِهِ) قویاش آی یولدزلارنی
 باراندی الله تعالی که آلا اول اللهغه سنمز ومطیعلاردر (إِلَّا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ) اگاه بول
 بارچه اش هم بارچه خلق الله تعالی تصرفنده در (تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ) بارچه عالمی
 تریبه ایدوچی اللهتعالی برکات اباسی بولدی. البته آکا انقیاد لازمدر ۵۴ (ادْعُوا رَبَّكُمْ
 تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً) دعا قیلکمز اللهتعالی که زار بلاق قیلوب یا شرون دعاالر (إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ) ❀
 تحقیق الله تعالی سوباس دعاالرنده چیکدن اوتوچیلرنی مثلا پیغمبر درجه سنی بیر گل
 دیبک کبی یا که هر اشنی دعا برلانگنه کوتوب تورو کبی ۵۵ (وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ)
 برده بوز وقلق قیلماکمز (بَعْدَ اضْلَحْهَا) اللهتعالی پیغمبرلر یباروب اول برنی اصلاح قیلغان
 سوکنده (وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا) دعا وعبادت قیلکمز عذابندین فورقوب رحمتی امبد ایتوب
 (إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) ❀ ایزگو عمل قیلغوچیلارغه اللهنک رحمتی بقیندر
 ۵۶ (وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ) اول الله تعالی یللرنی یبارور (بُشْرًا) شادلق اوچون
 (بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ) اوزبنک رحمتی اولغان یغور آلدندن. ییل ایسکانده رسول الله :
 «بارب قیل بوییلنی ییل، اما قیلماغل ایس» دبه دعا قیلدر ایدی (حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا
 ثِقَالًا) حتی که یوکلاسه اول ییل، یغوری سبیلی آغر بولوطنی (سُقْنَهُ لِبَلَدٍ مَّيْتٍ) یبارورمز
 اول بولوطنی اولنسر قوری شهر اوستینه یاودرورغه (فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ) بس ایندرورمز
 اول شهر که یغور صووبنی (فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ) واول یغور برلان تورلی
 تورلی یمشلرنی چغاررمز اوسدررمز (كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ) اوشاندق مینلرنی چغارورمز
 قیلرندین (لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) ❀ مذکور اشلرنی قیلدق اعتبار قیلوب وعظلمه ککمز
 اوچون ۵۷ (وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ) برلری بخشى شهرنک اولنلری چغار اول یغور
 سبیلی (بِإِذْنِ رَبِّهِ) ربکنک اذنی برلان. یغور ایله بیر فائده لندغی کبی قرآن ایله
 مؤمن کوکلی فائده لنور (وَالَّذِي خَبَثَ) یری ناچار شهر (لَا يَخْرُجُ) چغارماس اولاننی

(الَّا نَكِدًا) مگر مشقت بر له بيك آزاوسدرر، اوشانداق كافرده قرآننى ايشوتماس وعمل
 قيلماس، مگر آز وقتدهغنه ايشوتسهده كوچله نوب ايشتور فائدهسز اولور (كَذَلِكَ
 نَصْرَفَ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ) اوشانداق بيان قيلورمز نعمتلرمز حقندهغى آيتلرنى
 قدرين بلوب شكر قيلموجى فومگه ۵۸ (لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ) تحقيق نوحنى يباردك
 قومينه رسول ايتوب (فَقَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ) بس ايتدى اول نوح اى قوم فقط
 اللهغنه عبادت قيلكز (مَا لَكُمْ مِنْ آلِهِ غَيْرُهُ) اللهدن باشقه سزنگ اله كز يوقدر (إِنِّي
 أَخَافُ عَلَيْكُمْ) من نورفامن سزگه (عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) فهرى زور بولغان كونك
 عذابدين يعنى طوفان كوننده غرق بولمافكزدين ۵۹ (قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ) نوحك آق
 صاقللرى ايتدى: (إِنَّا لَنُرِيكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) اى نوح تحقيق كوره مز سنى آچيق ضالده
 ديو ۶۰ (قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ) نوح ايتدى اى قوم منده ضلال يوقدر (وَلَكِنِّي
 رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) لكن بارچه عالمى تربيه قيلموجى اللهك پيغمبرى من
 ۶۱ (أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي) ايرشدرورمن سزلكه ربهك فوشقان حكملربن (وَأَنْصَحُ
 لَكُمْ) وسزلكه خير خواهلق قيلورمن (وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) وبلورمن اللهدن
 شول عذابنى كه سز آنى بلمايسز ۶۲ (أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ) ايا سز
 عجبله سزى؟! اللهدن كتاب كيلوگه (عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ) آرا كزدين برايرگه (لِيُنذِرَكُمْ)
 سزلكه حق بولنى بيان ايدر اوچون (وَلِتَتَّقُوا) واول بيان سببلى سزلكه كفر وگناهلردن
 صاقلانمافكز اوچون (وَلَعَلَّكُمْ تَرْحَمُونَ) وتقوى كز اوچون سزلكه رحمت ايرشور
 اوچون ۶۳ (فَكَذَّبُوهُ) بس نوحنى بالغاجى ديديلر (فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ) بس عذابدين
 فوتقاردق نوحنى وآنك برلان بولغان كشيرنى (فِي الْفُلْكِ) كيمهده (وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) وغرق قيلدى آيتلرمزنى بالغان ديگان كشيرنى (إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ)
 تحقيق آلاز حقنى كورمى تورغان صوفر بولديلر ۶۴ (وَالِى عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا) وعاد
 قومينه يباردك فرداشلرى هودنى (قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ) ايتدى هود اى قوم فقط اللهغنه
 عبادت قيلكز (مَا لَكُمْ مِنْ آلِهِ غَيْرُهُ) اللهدن باشقه اله كز يوقدر (أَفَلَا تَتَّقُونَ) اللهك
 عذابدين فورفكز ۶۵ (قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ) هودنك قومندن كافر
 بولغان لرى ايتدى: (إِنَّا لَنُرِيكَ فِي سَفَاهَةٍ) بز سنى نادانلقده وآحمق لقدمه ديو بله مز
 (وَأَنَا لَنَنْظُرُكَ مِنَ الْكَذِبِينَ) همك سنى بالغاجى ديوب ظن قيلمه پيغمبر من ديدكگه
 اوشانيمهز ۶۶ (قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ) هود ايتدى اى قوم منده نادانلق يوقدر
 (وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) لكن من جميع عالمى تربيه ايتكوجى اللهك

رسولی من ۶۷ (أَبْلَغُكُمْ رَسُولًا رَبِّي) ایرشدره من سوزلر گه ربمنك رسالتین. (وَأَنَّا لَكُمْ
 نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿۶۸﴾ ومن سوزلر گه یخشیلقنی تل گوی سوزمه اشانچلی بر پیغمبر من ۶۸
 (أَوْعَجَبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ) ایاسز عجبلمه سزمی؟ اسز گه الله دن کتاب کیلو گه
 (عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ) اوز آراگزدن بر ایر گه (لِيُنذِرَكُمْ) سزنی فورقوتماق اوچون
 (وَأَذْكُرُوا) یادگزغه کیتروکز الله نك نعمتیرین (إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ)
 چونکه سزنی نوح قومی هلاک بولغان صوکنده آلاز اورننده قیلدی (وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ
 بَصُطَةً) وخلق گزده فضیلتینی آرتق قیلدی (فَأَذْكُرُوا الْآيَةَ اللَّهُ) بس الله نك نعمتیرین یادگزغه
 کینورکز (لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ) شولای اولساگز عذابیدن فوتلوکز امیدلیر ۶۹ (قَالُوا
 أَجِئْنَا لِنُعْبَدَ اللَّهَ وَحْدَهُ) ایندیلر ای هود بزلرنی سین بر الله غنه عبادت قیلکز دیو
 بیورورغه کیلکمی؟! (وَنذَرْنَا مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا) وآنالرمز عبادت قیلغان صنملرنی
 تاشلاکز دیوب اینورگه کیلکمی؟ (فَاتَّانَا بِمَا تَعُدُّنَا) بس کیتورگل بز گه وعده قیلغان
 عذابکنی (أَنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ) اگر سوزکده صادقلردن بولساك ۷۰ (قَالَ قَدْ
 وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رَجْسٌ وَعَظْبٌ) هود ایندی: تحقیق سز گه واجب بولدی ربکز دین
 عذاب و آچونك کیلماگی (اتَّجَادُلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمِيئْتُمْوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ) ایاسز
 مکا نزاع قیلوشاسزمی؟ آنالرکز و اوزکز الله دیوب آتاغان صنملرکز حقنده (مَا نَزَّلَ اللَّهُ
 بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ) که ایندرمدی الله تعالی اول صنملرغه عبادت قیلونك درست لگی حقنده
 هیچ بر دلیل (فَانْتظَرُوا) بس باشگزغه کیلچک هلاکنی کوتوکز (إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ) ﴿۷۱﴾
 منده اوزمه بولاچق درجه لرنی کوتامن ۷۱ (فَانجِيئِهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ) بس قوتقاردق بز
 هودنی و آنك برلان بولغان کیشیلرنی (بِرَحْمَةٍ مِّنَّا) اوز رحمتنر ایلان (وَقَطَّعْنَا ذَا بِلِ الدِّينِ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) آیتلرمزنی بالغان دیوچیلرنك اصلینی و نسلینی کینسك هلاک قیلوب بتردک
 (وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ) هلاک وقتنده هیچ برسی مؤمن بولمادیلار ایمانسز کیندیلر.
 هود علیه السلام ایندی آلاغه: سز گه عذاب اوچون ییل کیلچک دیو. آلاز مسخره
 قیلدیلار اوشانمادیلر لکن هودنك سوزی درست بولوب بارچه سنی ریح عقیم هلاک
 ایندی ۷۲ (وَالِي ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا) و ثمود قومینه یباردک پیغمبر ایتوب فرداشلری
 صالحنی (قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ) ایندی ای قوم فقط الله غنه عبادت قیلکز (مَا لَكُمْ
 مِنْ آلِهِ عَائِدَةٍ) سز نك الله دن باشقه اله کز یوقدر (ثمود قومی بروقت صالح علیه السلام دن
 معجزه ایتوب، اوشبو تاشدن دوه چقار دیو صورادیلر. صالح علیه السلام دعا قیلدی
 دوه چقدی لکن همان اوشانمادیلر (قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ) تحقیق کیلدی سز گه

اللہ دن منہ پیغمبر لکیمہ آچق علامت (هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ) اوشبو دوه سزگه علامت
 اوچون یبارلگان دوهدر (فَذَرُوهَا تَاكُلْ فِي اَرْضِ اللَّهِ) اختیار بیرکز آکارغه آشاسون
 اللہ نڭ یرنده (وَلَا تَمْسُوها بِسَوْءٍ) یاوزلق برلان آکارغه قول تبگورمکز (فَيَاخَذْكُمْ عَذَابٌ
 اَلِيمٌ) یوقسه سزگه ریختکوی عذاب ایرشور ۷۳ (وَاذْكُرُوا) ویاذکزغه توشرکز اللہ نڭ
 نعمتیرین (اذْجَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ) چونکه سز لرنی خلیفه فیلمدی عاد قومی
 هلاک بولغان سوکنده (وَبَوَّأَكُمْ فِي الْاَرْضِ) راینردی سز لرنی حجاز برلان شام آراسنده غمی
 یرلرگه یعنی شونده اور ناشدردی (تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا)
 یاویسز یشاق باچقلارندین کیر پچ سرایلر . (فَاذْكُرُوا الْاِثْمَ) بس اللہ نڭ نعمتیرین
 یادکزغه کینر وکز (وَلَا تَعْتَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ) اللہ نڭ امرینه فارسوب یر یوزنک
 بوز وقلق قیلوب یورما کز ۷۴ (قَالَ الْمَلَا الْاٰدِيْنَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ) صالح قومندین تکبرلر وچون
 الوغلاری ایتدی : (لَلَّذِيْنَ اسْتَضَعُّوْا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ) صالحغه ایمان کینترگان ضعیف
 مؤمنلرگه (اتَعْلَمُونَ اَنَّ صَلْحًا مُرْسَلًا مِنْ رَبِّهِ) صالح اللہ نڭ پیغمبری دیوب اوشاناسزمی؟
 (قَالُوا اِنَّا بَمَا ارْسَلْ بِهِ مُؤْمِنُونَ) ایمانلیلری ایتدیلر تحقیق صالح برلان یبارلگان
 معجزه لرگه اوشانامز دیو . ۷۵ (قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا) ایمان کینتور مگانلری
 تکبرلنوب ایتدیلر (اِنَّا بِالَّذِيْ اٰمَنْتُمْ بِهِ كُفْرُوْنَ) سز ایمان کینتورگان نر سه لرگه بز
 انکار ایدوچیلر مز دیو . آلارنڭ صواب آلفان دوه لری اوزلرینه فننه گنه بولدی . صولرون
 برکون دوه برکون اوزلری اچادر ایدی؛ سوکره دوه صواچارگه کیلگان سوکنده دوهنی
 اوتورورگه کینکاش ایتدیلر ۷۶ (فَعَقَرُوا النَّاقَةَ) هلاک فیلدیلر دوهنی (وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ
 رَبِّهِمْ) تکبرلک فیلدیلر اللہ نڭ امرینه (وَقَالُوا) ایتدیلر آلا (يٰصَلْحُ اِنَّا نَعُدُّنَا) ای صالح
 بزگه وعده قیلغان عذابکنی کینتور ایتدی . دوه کنبیده اوتوردک (اِنَّ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ)
 اگر پیغمبرلر دن بولساکن! بوسور اولری صالحنی مسخره اوچونگنه ایدی . ۷۷ (فَاخَذَتْهُمْ
 الرَّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فِيْ دَارِهِمْ جُثَمِيْنَ) بس آلا ر یورطلارندین چغهده آلماینچه شونده هلاک
 بولدیلر . آلارنی زلزله توندی ۷۸ (فَنَوَّوْا عَنْهُمْ) سوکره صالح علیه السلام آلا ر دین
 اعراض فیلمدی آلا ر یانندین کیتدی (وَقَالَ) هم ایتدی (يُقَوْمُ) ای قوم (لَقَدْ اَبْلَغْتُمْ
 رِسَالَةَ رَبِّيْ) تحقیق مین پیغمبرلرگه سزگه ناپشردم (وَنَصَّحْتُمْ لَكُمْ) هم سزگه
 نصیحت قیلدم سز نڭ اوچون یخشیلقده یوردم (وَلٰسَكُنْ لَاتَعْبُوْنَ النَّصِيْحِيْنَ) لکن سز
 نصیحت ایدوچینی سومیسز ایکان! شوندن صوکن صالح مکه گه کیتوب وفات بولغانچه
 آنده توردی ۷۹ (وَلَوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ) ولوطنی یباردک اوز قومینه پیغمبر ایتوب هم اول

ایندی: (آتَاوْنَ الْفَاحِشَةَ) عجبسز فاعش عملر قیلاموسز؟ ! یعنی ایرلرگه یافونلق
قیلاموسز؟ (مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ) اول فاعش عملنی سزدن اول هیچ
کمده قیلمادی ۸۰ (انکم لتأتون الرجال شهوة من دون النساء) تحقیق سز خاتونلرنی
ناشلاب ایرلرگه شهوة برلان جماع قیلاسز (بل انتم قوم مسرفون) بلکه سز حقندن
اونکان شهوة کزنی اسراف قیلغوجیلارسز . ۸۱ (وما کان جواب قومہ) لوط قومینک جوابی
بولمادی (الا ان قالوا اخرجوه من قریتکم) مگر ایندیلر چقارکز شول لوطنی هم
آنک ایداشلرون قریه کزدن (انهم اناس یتطهرون) چونکه آلا راوزلرین پاک دیبوب
بزدن جیرانگان بولالر . ۸۲ (فانجینئوه واهله) بس فوتقاردق لوطنی واهلینی عذابدین
(الا امراته کانت من الغیرین) مگر خاتونینی فوتقارمدق خاتونی هلاکنده فالغوجیلاردن
بولدی . ۸۳ (وامطرنا علیهم مطرا) وآلا راوزستینه ناش یاودردق (فانظروکینف کان عاقبة
المجرمین) بس عبرت کوزک برلان فارا کافرلرنک آخری نچوک بولدی! ۸۴ (والی
مدین اخاهم شعیباً) ومدین شهرینه پیغمبر ایدوب فرداشلری شعبینی بیاردک (قال
یقوم اعبدوا الله) ایندی ای قومم الله غنه عبادت قیلکز (ما لکم من الله غیره) آندین
باشقه اله کز یوقدر دیو (قد جاء تکم بیئته من ربکم) تحقیق کیلدی سزگه الله دن
آچق معجزلر (فاوفوا الکیل والمیزان) بس اولچا اولرکزده وفا قیلکز یعنی نیگز اولچا کز
(ولاتبخسوا الناس اشیاءهم) آدملرگه نرسه ساتقاندک کیم اولچا کز (ولاتتفسدوا فی الارض
بعد اصلحها) الله تعالی برنی رسوللر بیاروب توزاتلگانکی سوکنده سز اول برده
بوزوقلقلار قیلما کز (ذلکم خیر لکم) اوشبو حکملر خیردر سزگه (ان کنتم مؤمنین)
اگر راست مؤمن بولسا کز ۸۵ (ولاتتعدوا بکل صرط توعدون) واونورما کز هر یول باشنک
فورقوتماق اوچون (وتصدون عن سبیل الله) والله بولندین طیار اوچون (من امن به)
اول الله غه ایمان کینرگان کیشلرنی (وتبعونها عوجاً) واستیسز اسلام ملتینه تغیرنی
اوزگارونی (واذکروا) وبادکزغه کیتورکز الله نک نعمتلرین (اذکنتم قلیلاً فکثرکم)
چونکه اولده آز ایدکز الله کوب قیلدی سزلرنی (وانظروا کیف کان عاقبة المفسدین)
قاراب عبرت آلکز نچوک بولدی پیغمبرلرینه فارشوب بوزوقلق قیلغان کیشلرنک آخری!
یعنی نوح، عاد، هود وصالق قوملری نچوک هلاک بولدیلر . ۸۶ (وان کان طائفة منکم)
اگر برطائفه بولسه سزلردن (امنوا بالذی ارسلت به) منم برلان بیارلگان حکملرگه ایمان
کینرگوچی (وطائفة لم یؤمنوا) ایکنچی ایمان کیتومگان طائفه ارده بولسه (فاصبروا)
بس صبرلق برلان کونکز (حتی ین حکم الله بیننا) ناکه الله تعالی آرامزده حکم قیلغانچه

(وَهُوَ خَيْرُ الْحَكِيمِينَ) * اول ماكملر نك ايك خير بدير . ۸۷ (قَالَ الْمَلَأَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ) ايندى شعب نك ايمان كينورمگانلرندن تكبرلنوجيلرى (لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعِيبُ) البته چغارورمز اوزكنى اى شعب (وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ) وسنك ابلان ايمان كينورمچيلرى (مَنْ قَرَيْتَنَا) قريه مزدن (أَوْ لَتَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا) ياكه فابنورسز بز نك ملتنگه يعنى بز نك ملتنگه فابنماساگز قريه مزدن بارچه كزنى فووب چغارامز (قَالَ أَوْلَوْكُنَّا كُرْهِينَ) * ايندى شعب جبر وفهر برلان دينمزدن فابنارورسزمى؟ گرچه بز سز نك ديننى مكروه كورساكده . ۸۸ (قَدْ افترينا على الله كذباً ان عدنا في ملتكم بعد اذ نجينا الله منها) الله تعالى رحمتى برلان سز نك بوزوق ملتنگزدن فونقارغانى صوكنده بنده بز سز نك ملتنگزه فابنساق، بزده اللهغه ثللهنى لريالغانلر افترافيلورمز (وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا) لايق بولماس بزگه سز نك ملتنگزه فابنماق (إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا) مگر ربهز اولان الله تعالى نلاسه گنه فابنورمز لكن الله نك بوزوق ملتنگه فابنوى تلامكى ممكن توگلدري . (وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا) الله تعالى هر شينى علم برلان احاطه فيلدى هيچ بلمگان نر سه سى يوق . (عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا) اللهغه توكل فيلدى سزدن فورمبمز (رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ) اى ربهز بز نك برلان قوم آراسنده حلق برلان حكم فيلغل (وَإِنَّتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ) * سن ماكملر نك خير لوسى سن . ۸۹ (وَقَالَ الْمَلَأَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ) شعب قوم نك الوغ كافرارى اينديلر : (لئن اتبعتهم شعيباً) اگر شعيبگه ايارساگز (انكم اذا تحسرون) * تحقيق سز لر شول ساعت هلاك بولورسز ۹۰ (فَاخَذَتْهُمْ الرِّجْفَةُ) بس آلا نك باشيغه زلزله فوبدى (فَاصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَمِينَ) * بس آلا ر بور طلارندن چغه ده آلهماينچه شونده هلاك بولديلر (جثوم ديوب هلاك بولوب يفلوب نوشونى اينورلر . ۹۱ (الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا لَمْ يَخِفُوا فِيهَا) شعب گه يالغانچى ديوجيلر گوباكه شهرلر نك بر ساعتده فائلكلنماديلر (الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخٰسِرِينَ) * شعبينى يالغان ديوجى كشيرلر آلا ر هلاك بولغوجيلدر ۲۹ (فَتَوَلَّى عَنْهُمْ) بس آلا ر دن شعب اعراض فيلدى آلا ر دن آبورلدى (وَقَالَ يَقُوم لَقَدْ ابْلَغْتُمْكُمْ رَسُلَتِ رَبِّي) ايندى شعب اى قوم من سز گه الله تعالى فوشوب بيار گان پيغمبرلكنى تابشوردم (وَوَضَّحَتْ لَكُمْ) وهم سز گه نصيحت ايندم يخشيلقى كورساتورگه بيوردم (فَكَيْفَ اَسَى عَلَى قَوْمِ كُفْرِينَ) * ايندى من نچوك كافر قوم اوچون اوكونيم حال بوكه آلا ر اوز اوزلر ين صافلى بلماديلر ۹۳ (وَمَا اَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ) قريه لر گه هيچ پيغمبر بيارمدك (إِلَّا اَخَذْنَا اَهْلَهَا بِالْأَسَاآءِ وَالضَّرَّاءِ) مگر بيارساكده اول قريه خلقينى بلا وفتنه برلن مبتلى فيلدىق بيارگان پيغمبرلر مزي

يا غانجی دیگانلری اوچون ﴿لَعَلَّهَمْ يَصْرَعُونَ﴾ شولارنی بلسه لر شاید اول ناچار اشلرندن
 طوقتا لورلار ۹۴ ﴿ثُمَّ بَدَلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ﴾ اللهغه فایقانلاری سوکنده فایلیق
 اوزرنده بولغان حاللرین بخشلیق برلن آلامشدرق یارلی ایدیلر بای بولدیلر
 ﴿حَتَّىٰ عَفَوْا﴾ حتی که اوزلری وماللری کوبایدی لکن بنه شکر قیلما دیلر ﴿وَقَالُوا قَدَمَسَّ
 آبَاءَنَا الضَّرَّاءَ وَالسَّرَّاءَ﴾ ایتدیلر که بلا وقتنه نك کیلما گی پیغمبر لر گه فارشودن نوگل
 اولن شولای بولا کیلگان آنا نامزغه ده ایرشکان ﴿فَاَخَذْنَهُمْ بَغْتَةً﴾ بس توندق آلا رنی
 ایسکارمسدن ﴿وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ اوزلری بلمگان حالده یعنی عذاب کیلدی بلماینچه ده
 فالدیلر ۹۵ ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا﴾ اگر فربه خلقی ایمان کیتروب الله دن
 قورفسالار ایدی ﴿لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ آلا رغه بردن وکوکدین بر کانلر
 آچار ایدک ﴿وَلَكِنْ كَذَّبُوا﴾ لکن پیغمبرلرنی یالغانجی دیدیلر ایمان کیتورمدیلر
 ﴿فَاَخَذْنَهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ بس عذاب یباردک آلا رغه فبیح عمللر قیلغانلری سبیلی
 ۹۶ ﴿أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ﴾ ایا امین بولورلاری؟ پیغمبرلارنی یالغانجی دیوچی فربه خلقی
 ﴿أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ﴾ یولغان حاللرنده کیچ بزنگ عذاب کیلما کدین
 ۹۷ ﴿أَوْ آمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ﴾ یا که اول فربه خلقی امین بولورمی؟ ﴿أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى﴾
 عذابمز آلا رغه کوندز کیلما کدین ﴿وَهُمْ يَتَعَبُونَ﴾ آلا ر اوین کولکیده وقتلارنده
 ۹۸ ﴿أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ﴾ یا که الله نك مکرندین امین بولورلاری؟ ﴿فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ
 إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ لکن هلاک بولغوچی قومگه باشقه کشی الله نك مکرندین امین بولماس
 ۹۹ ﴿أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرْتُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا﴾ خلایقی هلاک بولغاچ وارث بولوب
 قالغان کیشلرگه الله تعالی بیان قیلما دیمی؟ ﴿أَن لَّوْ شَاءَ أَصَبْنَهُمْ بِدُنُوبِهِمْ﴾ اگر
 تلاساک گناهلری سبیلی هلاک فیلورمز دیو ﴿وَنَطْبِعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ﴾ وهم کوکلرین
 پیچانلرمزده هیچ نرسه آکلمازلر دیو ﴿فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ بس ایندی آلا رحقنی ایشونمازلار
 دیو. ایمدی شول اشلرنی فیلقوچی الله نك مکرندین امین بولورغه یاریمی؟ ﴿۱۰۰﴾ ﴿تِلْكَ
 الْقُرَىٰ نَقِضُ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا﴾ اوشبو اوزمز هلاک ایتسکان فربه لر نك خبرلرین سکا
 قصه قیلامز ای محمد ﴿وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ﴾ تحقیق کیتوردی آلا رغه الله نك
 رسوللری حق و آجیق دلیللرنی ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا﴾ بس ایمان کیتورور بولما دیلر
 ﴿بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ﴾ رسوللر کیلگانچه یالغان دیوب نورغان آیتلرگه ﴿كَذَلِكَ يَطْبَعُ
 اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكٰفِرِينَ﴾ اوشاندای الله تعالی کافرلرنك ذوکلینی پیچانلر هیچ نرسه
 آکلماسلار ۱۰۱ ﴿وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ﴾ اول کافرلرنك کوبرا گینی عهد برلن

ناهادق بلکه عهدسز و وعدهسز تابدق (وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿۱۰۲﴾ تحقیق آلارنک
 کوبرا گینی کامل فاسقلر تابدق اللهنک آیتلرینه فارسو نرودن برده چیر کانمیلر
 ۱۰۲ ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ﴾ و مذکور پیغمبرلردن صوکنک
 فرعون ایلان آنک الوغلارون حقغه اوندار اوچون، معجزه لر برلان حضرت موسیٰ فی
 پیغمبر اینوب بیاردک (فَطَلَمُوا بِهَا) بس ظلم قیلدیلر اول آیتلر گه یعنی اوشانمادیلار
 (فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿۱۰۳﴾ بس عبرت برلان فاراغل بوز و فلق فیلغوچیلارنک
 آخری نچوک بولور ۱۰۳ ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يُفِرْعَوْنَ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۰۴﴾ ایتدی
 موسیٰ فرعونگه، تحقیق مین جمیع عالمنی نریبه ایدوچی اللهنک پیغمبری من ۱۰۴
 (حَقِيقٌ عَلَيَّ اَنْ لَا اَقُوْلَ عَلٰى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ) مکا واجبدر الله اوزرینه حقن باشقهنی ایتماسگه
 (قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ) ربکز طرفندین مین سزگه آجیق معجزه لر کینوردم
 (فَارْسَلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۱۰۵﴾ بس منم برلان بنی اسرائیلنی بیار گل. فرعون بنی اسرائیلنی
 فاطی خدمت ایندروب اوزینه عبادت فیلدرتوب نورا ایدی. موسیٰ علیه السلام شونی
 بیارور گه صورادی ۱۰۵ ﴿قَالَ اِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ﴾ فرعون ایتدی: اگر معجزه کینورگان
 بولساک (فَاتَّ بِهَا) بس حاضر کینور آنی کورهیک (اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ اگر
 من پیغمبر دیگان سوزکده راست بولساک بالفانچی بولمساک ۱۰۶ ﴿فَالْقَىٰ عَصَاهُ﴾ بس
 موسیٰ نایاقنی یرگه صالدى (فَاذًا هِيَ تُعْبَانُ مُبِينٌ ﴿۱۰۷﴾ شول وقت اول نایاق ظور آلا
 یلان بولدی. بارچهسی فاسچیلر فرعون اوتنگاچ حضرت موسیٰ فولینه نوتدی بنه
 نایاق بوادی ۱۰۷ ﴿وَنَزَعَ يَدَهُ﴾ دخی موسیٰ علیه السلام ایزووندین قولین چغاردی
 (فَاذًا هِيَ بَيِّضَةٌ لِلنَّظَرِ ﴿۱۰۸﴾ شول وقت حضرت موسیٰ نک فولی فیاش نوری کبی بالتوری
 تورغان کوردیلر ۱۰۸ ﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ﴾ فرعون فومینک الوغلاری ایتدیلر:
 (اِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۰۹﴾ تحقیق بو موسیٰ بیک ماهر سحرچیدر ۱۰۹ ﴿يُرِيْدُ اَنْ يُخْرِجَكُمُ
 مِنْ اَرْضِكُمْ﴾ سزنی مصردن قووب چغارمچی بولادر (فَمَاذَا تَأْمُرُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ بس مونک حقنده
 فی مشورت قبلسز ۱۱۰ ﴿قَالُوا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ﴾ ایتدیلر فرعونگه بولار اشینی آشقدرماغل
 ئلی کیچو کدر (وَاَرْسَلْ فِي الْاَمْدَانِ حٰشِرِيْنَ ﴿۱۱۱﴾ وشهرلر گه کشی بیار جبولسونلار موسیٰ
 یانینه ۱۱۱ ﴿يَا تَوَكَّلْ بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيْمٍ ﴿۱۱۲﴾ کیترو رار سکا هر ماهر سحرچینی (شولای اینوب
 بو موسیٰ فی جیکوب بولماسی ۱۱۲ ﴿وَجَاءَ السَّحْرَةَ فِرْعَوْنَ﴾ سحرچی لار جبولوشوب
 فرعونگه کیلدیلر (قَالُوا اِنْ لَنَا لَآجِرًا) ایتدیلر البته بزگه ظور اجر کیدرک (اِنْ كُنَّا
 نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿۱۱۳﴾ اگر بزلر موسیٰ غه غالب بولساق ۱۱۳ ﴿قَالَ نَعَمْ وَاَنْتُمْ لَدُنَّ اَنْذَرٌ بِيْنَ ﴿۱۱۴﴾

فرعون ابتدی البتہ جیکساگز سزگہ اجر بولور تحقیق سز اول وقتندہ منم یاقلارمندن
 بولورسز ۱۱۴ (قَالُوا يَمُوسَىٰ أَمَا أَنْ تُلْقَىٰ) سحر چیلر ابتدیلر ای موسی سنی اول
 نایاغکنی ناشلیسک؟ (وَأَمَا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُتَّقِينَ) یا که بز اول ناشلیقی؟ ۱۱۵
 (قَالَ الْقَوْمُ) مسی ابتدی سز ناشلاگز (فَلَمَّا آتَوْا سَحَرًا وَعَيْنَ النَّاسِ) ناشلاغانلاری
 زمانده آدملرنک کوزلرین سحرلدیلر (وَأَسْتَوْهَبُوهُمْ) وخالیقی نورفتدیلر (وَجَاءُ بِسَحْرِ
 عَظِيمٍ) کوچلری بئکانه الوغ سحر کورساندیلر که ناشلاغان اوزون آغاچ و آرقانلاری
 بار چه سی بلان بولوب کورندی ۱۱۶ (وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ) وحی قیلدیق
 موسی غه نایاغکنی ناشلا بر گه دیو (فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ) شول ساعت اول نایاق
 یونار آلارنک سحر لب بلان چایان کورسانکن آرقان و آغاچلارین، بار چه سنی یونوب
 بئر گاج آدملر گه آرنولا باشلادی ۱۱۷ (فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) حق
 اوستگه چغوب آلارنک سحر برلان باصاغان نرسه لاری باطل بولدی یالغانلی بلندی
 ۱۱۸ (فَغَلَبُوا هُنَاكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ) بس شول اورنده اول سحر چیلر جیکلدیلر
 ۱۱۹ (وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ) هم شول سحر چیلر الله غه سجده گه یاندیلر بلدیلر که
 موسی نک نایاغی سحر نوکل معجزه در ۱۲۰ (قَالُوا أَمْثَلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ابتدیلر که
 بار چه عالمی تریبه ایدوچی الله غه ایمان کینوردک فرعون ابتدی مکا اینه سزمی؟
 سحر چیلر ابتدیلر: ۱۲۱ (رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ) موسی برلان هاروننک رب سینه ایمان
 کینوردک ۱۲۲ (قَالَ فِرْعَوْنُ أَمَنَّا بِهِ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ) فرعون ابتدی من اذن
 بیرمایچه موسی غه ایمان کینوره سزمی؟ (إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَكْرَتُهُ فِي الْمَدِينَةِ) تحقیق
 بو اشکز شهرده فوروب چقغان حیل و مکر گزدر (لَتَخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا) اول شهردن
 جماعتینی چقارور اوچون (فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) بس نیز بلورسز من سزگه نی فیلور من
 ۱۲۳ (لَا قَطْعَنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ مِنْ خَلْفِ) البتہ من سز نک اوک قول قول
 آیفالارگزی یا که بالعکس کيسار من ابيکسی بر یافدن بولماس (ثُمَّ لَأَصْلَبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ)
 سوکره بار چه گزنی آصار من ۱۲۴ (قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ) ابتدیلر آصاکنک الله غه
 فایتامز سنک آصافکندن برده فورقمیمز ۱۲۵ (وَمَا تَنْقُمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمَّنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا) سن
 بز لرنی هیچ نی اوچون شلته فیلمایسک مگر ربمزنک آیتلرینه ایمان کینر گانهز اوچونگنه
 شلته فیلسن (لَمَّا جَاءَتْنَا) اول آیتلر بزگه کیلگان سوکنده (رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا)
 ابتدیلر سحر چیلر یارب فرعون فیلقان عذابقه بزگه صبر بیر گل دیو (وَوَدَّعْنَا مُسْلِمِينَ)
 و بز لرنی مسلمان کویمز چه اوتر گل بس شول کون شوید اولدیلار ۱۲۶ (وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ

قَوْمَ فِرْعَوْنَ فرعون قومندن طور لر ی ابتدیلا ر: (اتَدَّرْ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ)
 بو موسی برلن آنک قومینی برده فساد و بوز و فلق فیلور او چونمی قالدیراسک؟ ۱
 (وَيَدْرِكَ وَالْهَمَّتْ) وهم اوزکنی و صنم لر کنی تاشلار او چون قالدراسکنی؟ ۱ فرعون ابنه
 ایدی: بو صنم لر کچک اله لر اوزم الوغلا ری دیو (قَالَ) ایتدی فرعون: (سَنَقْتَلِ أَبْنَاءَهُمْ)
 البته او نور و رمز موسی قومینک اوغلرینی (وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ) و قزلارینی ترک قالدر و رمز
 (وَأَنَا فَوْقَهُمْ فَهَرُونَ) البته بز آلا ردن اوسنون و کو چلیلر مز ۱۲۷ (قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ)
 موسی قومینه ایتدی: (اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ) الله دن یاردم استا کز (وَأَصْبِرُوا) و آلارنک اذالرینه
 صبرلق فیلکز انشاء الله بر فرصت فیلور (إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ) تحقیق بر الله نك ملكیدر
 (يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ) اول بز گه اوزی نله گان کشینى خواهه فیلور (مَنْ عِبَادَهُ) اوزینک
 بنده لرندن (وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ) عاقبت ویا که جنت نفوی کشیلر گه در ۱۲۸ (قَالُوا)
 اوزینا من قبل ان تاتینا) موسی نك قومى ایتدی لر سن پیغمبر بولوب کیلماسدن اولك
 بو فرعون طرفندن بیک اذا وجفا فیلندق ایر بالالرمزنی بوغازلی ایدی اوزمزی بیک
 فاطمی خدمت ایتدره ایدی (وَمَنْ بَعْدَ مَا جِئْتَنَا) وهم سن کیلگان صوکنده ده کوب
 اذا فیلندق (قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَهْلِكَ عَتَقُكُمْ) موسی علیه السلام ایتدی امیددر که الله
 تعالی دوشمانکزنی هلاک ایتار (وَيَسْتَخْلِفْكُمْ فِي الْأَرْضِ) آلا ر تورغان برده سزنی خلیفه
 فیلور (فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) بس کورز نچوک عمل فیلور سز ایکن! ایدی
 شولای بولسه صبر ایدکز! ۱۲۹ (وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ) تحقیق فرعون
 قومینی آچلق برلان بلالندردک (وَنَقَصَ مِنَ الثَّمَرَاتِ) و بمشلرن کیه و تمک ایلان بلالندردک
 (لَعَلَّهُمْ يَدْعُونَ) و عطله نوب ایمان کیتورسونلر او چون ۱۳۰ (فَإِذَا جَاءَ تَهُمُ الْحَسَنَةُ)
 چان آلا رغه بختبلیق یعنی کیلک کیلسه (قَالُوا لَنَا هَذِهِ) ایتور لر بو ایرکونلک
 بزینک بختبلیغه ز او چون دیوب (وَأَنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ) اگر آلا رغه بر یاوزلق ایرشسه
 (يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ) موسی و آکسارغه ایمان کیتورگان کشی برلن شوملانورلار
 ایتور لر که بو یاوزلق موسی لار سبیلی دیو (إِلَّا أَنَّمَا طَأَثَرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ) اگاه اولغل آلا رغه
 کیلگان شوملق الله تعالی دندر یعنی اول یاوزلقنی ایرشدر گوی الله تعالی در (وَلَكِنْ
 أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) لکن کوبسی الله دن دیو بلماسلار ۱۳۱ (وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ)
 کافرلار ایتورلار چان بز گه بر علامت کتوررسن (لِتَسْحَرْنَا بِهَا) اول علامت برلان بز لر نی
 سحرلار او چون (فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ) بز سکنا ایمان کیتورگان کشیلر تو گل
 ۱۳۲ (فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ) بس بیاردک آلا رغه طوفاننی بغمورنی (وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ)

وهم چيكرتکه وبتنی بباردك (وَالضُّفْدَعُ وَالذَّمَّ) بافالارنی وهم فاننی (آیت مَفْصَلَتْ)
 وهم آچیق بیان ایدلننش آبنلرنی بباردك بو عذابلر آلاغه وفت وقت کبلگان ایبش
 (فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مَّجْرُمِينَ) بس کبلگان آبت سوکنده تکبراک قیلوب کافر
 نوم بولدیلار ۱۳۳ (وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ) قیان اینسه آلاغه مذکور عذابلر
 (قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ) ایدورار ای موسی بزنگ اوچون ربکا دعا قیل دیو (بِمَا عَاهَدَ
 عِنْدَكَ) الله تعالی سکا دعا قیل دیوب امر ایتکنی سبیلی (لَئِنْ كَشَفْنَا عَنْكَ الرِّجْزَ) اگر
 بزنگ استمزداگی عذابنی بباره آساك (تَتُؤْمِنُكَ) البته سکا ایمان کینوررمز (وَلَنُرْسِلَنَّ
 مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ) وهم سنك ایلان بنی اسرائیلنیک ببارورمز ۱۳۴ (فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ
 الرِّجْزَ) بس موسی دعاسی سوکنده آلاردن عذابنی ببارساك (إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِلُغْوِهِ) آلاغه
 ایروشه چك عذابغه قدر (إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ) شول وقت آلار عهدلرین صدورولار
 ایمان کینورماسلر ۱۳۵ (فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ) بس آلارنی صوغه باطروب
 آلاردن اوچمزنی آلدق (بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ) غرق قیلماقمز: آیتلرمزنی
 بالغان دیوب شول آیتلرمزدن اوزاری غافل بولولری سبیلی در. روایت قیلندی موسی
 علیه السلام بر کیچنی بنی اسرائیل گه امر قیلدی حاضرانکمز بو کون چارمز دیوب
 کیچنی چقدیلر فرعون آرتلرندین قووا چقدی موسی علیه السلام بر صوغه باروب
 صونی تاباغی برلان صوقچاق اون ایکی بول آجلدی شول بولدن چقدیلر فرعونلرده قومی
 برلن شول بولغه کرگچ صوغه غرق بولدیلار. صو بوللر بیکله ندی ۱۳۶ (وَأَوْرَثْنَا
 الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمِغْرِبَهَا) فرعون زمانه سنك ضعیف بولغان
 بنی اسرائیل قومینی مشرق طرفنده اولغان شام- شریفگه ومغرب طرفنده اولان اردن
 وفلسطین برلرینه مالک وخواجه قیلدی (الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا) اول شهرلارنی بز برکتلی قیلدی
 (وَوَدَّعْتُمْ رَبَّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ) بس اسرائیلک صبر قیلغانلاری
 اوچون الله تعالی طرفندین وعده قیلننش بخشی سوزاری یعنی یاردم بیروی تمام بولدی.
 وعده قیلغانچه کیلوب چقدی (وَوَدَّعْنَا مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ) فرعون اوزی وآنك
 قومی قیلغان عمارتلر بنی هلاک وخراب قیلدی بز (وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ) وآلارنك کوناروب
 اوستزگان باقهلارینی هلاک ایتدك. لکن سوکره بنی اسرائیل بالمش بولغه کردیلر
 مثلا ۱۳۷ (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ) بنی اسرائیلنی دیکمز آرنلی اونکاردك (فَاتَوَّأُوا
 عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ) بس اوزلرینك صنملرینه عبادت قیل تورغان قومگه
 باردیلر (قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا آلِهًا كَمَا لَهُم آلِهَةٌ) ایتدیلار ای موسی بو قومنك اللهلری کبی

سنه بزگه الله باصاب بير ديو (قَالَ اَنْكُمْ قَوْمٌ مَّجْهَلُونَ) موسى آلاغه ايتدى تحقيق سز بيك نادان قوملر سز نادانلغكز اوچون بوسوزنى سويليسز ۱۳۸ (اِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُم فِيهِ) اى جماعت آلا ملاك قوملر در الله تعالى آلارى صنملارى برلن بارچه سون ملاك ابده چكدر (وَيَبْطُلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) وهم قىلغان عمللرى بارچه سى باطل فائده سزدر ۱۳۹ (قَالَ اَغَيَّرَ اللهُ اَبْيَاحَكُمْ اَيُّهَا) موسى ايتدى الله دن باشقنى سزگه الله قىلورغه استارمن مى ؟ البته باشقنى استهمم (وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) و حال آنكه اول سزنى زمانه كز كشيلىر ينه آرتق قىلدى ۱۴۰ (وَإِذْ اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ) اى بنى اسراييل ايساب ايتوكز بز سزنى فرعون قومندن ده فوتقاردي (يَسْؤُمُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ) آلا سزگه بيك قاطى عذاب قىلورلار ايدى (يُقَتِّلُونَ اَبْنَاءَكُمْ) اير بالا كزنى اوتورلر ايدى (وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ) قزلار كزنى ترك قالدورلر ايدى (وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ لِّمَنْ رَّبُّكُمْ عَظِيمٌ) اوشبو اشلرده الله طرفندن سزگه الوغ بلا بار ايدى ۱۴۱ (وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً) وعده قىلدى موسى غه اوتوز كچه وكوندزنى مناجت اوچون (وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ) واول اوتوز كونى اون برلان تمام ايتدكده فرق بولدى (فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً) بس رب سيناك وعده سى فرق نولكده تمام بولدى (وَقَالَ مُوسَى لِاَخِيهِ هَارُونَ) موسى شول فرق وعده لى كونگه كينكان زماننده فرداشى هارون گه ايتدى (اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَاَصْلِحْ) قومم آراسنده من كينكچ منم اورنده قال (وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ) مفسد وبوز وقلق قىلغوجيلار يولينه ايارمه ۱۴۲ (وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا) موسى وعده قىلغان اورنمزه كيدگانى زمانده (وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ) الله تعالى اول موسى غه سويلدى. موسى الله تعالى نى كوررگه نلاب : (قَالَ رَبِّ اَرِنِي اَنْظُرْ اِلَيْكَ) ايتدى موسى عليه السلام اى ربم مكا كورن، من سكا فاريم ؟ (قَالَ اِنْ تَرَيْنِي) الله تعالى ايتدى بوق منى كوره آلازسك (وَلَكِنْ اَنْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ) لكن تاوغه فاراغل (فَاِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ) اكر ناو اورنده تورا آلسه (فَسَوْفَ تَرَيْنِي) بس مبنى كورورسك (فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ) چان موسى نك ربسى هيبت نوربى صالحاچ طاوغه (جَعَلَهُ دَكًّا) قىلدى اول طاوانى كيساك (وَحَرَّ مُوسَى صَعْقًا) موسى ده هوشى كينوب بغلدى (فَلَمَّا اَفَاقَ) موسى آينوغانى زمانده (قَالَ) ايتدى (سُبْحٰنَكَ) اى ربم سنى هر كيهچىلكدن پاك ديو اشانامن (تُبْتُ اِلَيْكَ) توبه ايتدم قايتدم سكا اى ربم (وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ) من امنم آراسنده ايك او لگى مؤمن من ۱۴۳ (قَالَ يٰمُوسَى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِى) ايتدى الله تعالى اى موسى من سنى آدملرگه پيغمبرم ايتوب بياررگه اختيار قىلدم (وَبِكَلِمَةٍ) واوزم برلان سويله شورگه اختيار قىلدم (فَخُذْ مَا

اَتَيْتَكَ) بس سکا بیرگان کتابینی اجتهاد برلان نوتغل (وَكَانَ مِنَ الشَّاكِرِينَ) و بیرگان
 نعمتله بیه شکر اینو چیلردن بولغل ۱۴۴ (وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ) و بازدق
 موسی غه تورات ناقطالارنده هر شینی (مَوْعِظَةً) و عطنی (وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ) و هر شیبگه
 بیاننی بازدق (فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ) بس نوتغل اول نورانی فوت ایله (وَأَمْرٌ قَوْمَكَ) و هم نومکاده
 بیورغل تورات برلان عمل ایدرگه (يَأْخُذُوا بِأَحْسَنُهَا) عمل فیلسونلار توراتنک کور کام
 حکملری ایله (سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ) نازلکده سزگه کورسانورمن فاسقلار بورطنی
 یعنی جهنمی سز ایندی تورانغه فارشوب فاسق بولما کز ۱۴۵ (سَأَصْرَفُ عَنْ آيَتِي
 الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ) برده هیچ حقسز الوغلانوب تکبرلنوب بیور و چیلرنی
 اوزمزنک آیتلرمزدن دوندرورمز کوکللربن فایتارورمز (وَأَنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا)
 اگر اول تکبرلنوب چیلر هر دلیل و آیتنی کورسه لرده ایمان کینورمز لر (وَأَنْ يَرَوْا سَبِيلَ
 الرُّشْدِ) اگر کورسه لر حق و توغری بولنی (لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا) آنی بول تونماسلار یعنی
 آنک بویچه بورماسلر (وَأَنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا) اگر ایندی ضلالت و آزغونلق
 بولنی کورسه لر آنی بول توتارلر شونک بویچه غنه بورورلر (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا)
 بو قدر خلقسز لقه نوشولری شونک اوچوندرکه بزنگ آیتلرمزنی یالغان دیدیلر
 (وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ) و هم اول آیتلردن اوزلری غافل بولدیلر عمل فیلمادیلر آلا ایلان
 عبرتلمنمادیلر ۱۴۶ (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ) شول کشیلرکه بزنگ آیتلرمزنی
 هم آخرة کونینه باراچقلارنی یالغان دیدیلر (حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ) جو یولور باطل بولور آلارنک
 عمللرینک ثوابی (هَلْ يَجْزُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) آلا رغه فیلغان قبیح عمللری برابرینه گنه
 جزا فیلنور آرتق جزا فیلنوماس ۱۴۷ (وَإِذْ أَخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خَلِيئِهِمْ عَجَلًا جَسَدًا)
 موسی مناجاتگه کینکاج قومی اوزلرینک آلتونلارندن بز او صورتی یاصادیلار (لَهُ خُورٌ)
 بار ایدی آنک تاوشی. موسی علیه السلام اوتوز کونندن فایتورمن دبه کینکاج ده
 فایتماسکه خلق تشویشکه نوشدیلر و توری سوزلر سویله دیدیلر. آلا رنده کموشچی
 اولغان سامری ایندی: فرعوندن آلوب کیلگان آلتونلار کزنی جیایوق و اونقه صالایق
 شاید موسی فایتور دیو. جیدیلر سامری آرتوب بز او صورتی یاصادی و بر آط طیبای
 ازندن توفراق آلوب سپیدی بز او فخره باشلادی، قوم ایندی موسی نک و سزنگ الله کز
 مونه اوشبودر دیو. والله اعلم (الَّذِينَ يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ) کورمیلرمی؟! اول بز او آلا
 برلان سویلشه آلمی (وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا) و هم آلا رنی توغری یواغه کوندررگه قادر
 توگل (اتَّخَذُوهُ) شول عاجز بزاونی عجب الله توتالار (وَكَانُوا ظَالِمِينَ) آنا رغه عبادت

قبلوری سبیلی اوز اوزلرینه ظالم بولار ۱۴۸ (وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيَدِيهِمْ) وَأَعَزَّلِرِي
 توشكان زمانده قوللرینه یعنی قابوغه فالغانلری زمانده (وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا) وهم حقیقه
 ضالغه توشكانلرین کورگانلری زمانده (قَالُوا لَنْ نَمُوتَ بِرَحْمَتِكَ رَبَّنَا) ایتدیلر اگر بزگه
 ربمز رحمت ایتماسه (وَيَغْفِرْنَا) دخی گناهلرمنی یارلقامسه (لَنْ نُكُونَ مِنَ الْخٰسِرِينَ) ❀
 البته بز ملاکردن بولامز ۱۴۹ (وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا) موسی علیه
 السلام قومی یانینه آچو و قایغور برلان فایتقانی زمانده (قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي)
 موسی علیه السلام ایتدی منم سوکونده مکانی فباعت فائتم مقام بولغان سز من کینتکاجنی فباعت اشلر
 اشلگانسز! (أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ) الله نك امرنده آشقدگزمو؟ یعنی الله وعده قبلغان فرق کون
 اوتکارورگه کوبسوندگزمی؟ (وَأَلْقَى الْأُلُوْحَ) آچووندن قولنداغن توریته طافطالری
 تاشلادی (وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ) ونوتدی فرداشی هارون علیه السلام نك صافالوندن
 (بِحِرَّةٍ أَيْدِيهِ) اوزینه نارتدی آنی (قَالَ ابْنُ أُمِّ) هارون ایتدی ای آنام اوغلی فرداشم
 (إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي) تحقیق قوم منی ضعیفکه صایدی (وَوَكَدُوا يُقْتُلُونَنِي) ومینی
 اوتورورگه یقین بولدیلار امر معروف فیلدغم سبیلی (فَلَا تُشْمِتْ بِي الْأَعْدَاءَ) دشمانلاری
 منم اوزریمه شادلاندرماغل (وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ❀ ومنی ظالم قوملر جمل سندن
 صاناماغل من آلارنك اول اشلرینه هیچ راضی بولمادوم ۱۵۰ (قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَا خَیْ)
 ایتدی موسی علیه السلام یارب منی و فرداشم هاروننی یارلقاغل (وَأَدْخَلْنَا فِي رَحْمَتِكَ)
 وبزلرنی رحمتکه یعنی جنتکه کرسکل (وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) ❀ سن رحیم فیلغوچیلارنك
 کاملرحیم لیبسی سن ۱۵۱ (إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعُجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ) بزاونی الله
 نوتقانلارغه الله نك آچووی ابرشور (وَذَلَّةٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا) دنباده خوارلق ابرشور (وَكَذٰلِكَ
 نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ) ❀ اوشانداق جزاقیلورمز الله نك شریگی بار دیوب افترا فیلغوچیلارغه
 ۱۵۲ (وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّیِّئَاتِ) شونداین کشیلرکه یاوز عمل فیلدیلار (ثُمَّ تَابُوا مِنْ
 بَعْدِهَا وَأٰمَنُوا) ینه اول یاوز عمل سوکونده توبه ایتوب ایمان کینتورسه لر (إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
 بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) ❀ اول توبه لری سوکونده شکسز ربك یارلقاغوچیدر چونکه اول
 الله تعالی بیک رحیملی و یارلقاغوچیدر ۱۵۳ (وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَىٰ الْغَضَبُ أَخَذَ الْأُلُوْحَ)
 وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ❀ موسی نك آچووی باصلغانی زمانده
 اولده آتوب ناشلاغان توریته ناقنارینی یاگادن قولینه آلدی اول ناقناده الله تعالی دن
 قورقان کشیلرگه حق بولغه کونلمک هم مرهمت یازلمش ابدی ۱۵۴ (وَأَخْتَارَ مُوسَىٰ
 قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا) موسی قومندین بتش ابرنی آلدی (لَمِيقَاتِنَا) بزنگه وعده مزگه

بارماق او چون (فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ) چنان اول بتمش ابرنى زلزله توتقاچ (قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ
 أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَآيَاتِي) ابتداى موسى اى ربم اگر نلاساك سين، مبنى واول ابرلرني
 هلاك ايما كنى البته هلاك اينار ايدك مكا ايداش بولما فلرندن اول (اتَهْلِكُنَا) ايا بزنى
 هلاك فيلورموسن؟ يعنى بنى اسرائيل شلته سينه فالدرورموسن؟ (بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنْهَا)
 بزردن آهق كشيلىر فيلغان اشلىر سببلى. شول بتمش كشى طور طاغنده بزركه اللهنى كورسات
 ديوصورادبلىر، بو ايسه، هلاكنگه سبب اولورد اى گناه بولدى ملاك فيلورماس او چون
 موسى عليه السلام مذكور سوزلرني سويلىدى (ان هِيَ الْاَفْتِنَاكَ) اللهنى كورورگه
 صوراولرى، اوزك نل گان بر فتنه در (نُضِّلْ بِهَا مِنْ تَشَاغٍ) اول فتنهك ايلان نل گان
 كشيكنى ضلالت گه سالاسن (وَتَهْدِي مَنْ تَشَاغٍ) ونل گان كشيكنى هداينكه سالاسن
 (اَنْتَ وَلِيْنَا) فقط سگنه بزگه بارديچى سگ (فَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا) بس بارلقاغل ورحمت فيلغل
 بزركه (وَانتَ خَيْرُ الْغَفْرِيْنَ) وسن گناهلارنى كيچگو چيلرنك خبر لوسى سن ۱۵۵
 (وَاَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً) يارب بير گل بزركه اوشبو دنياده علم وعبادت
 وكوركام رزق وباردمنى (وَفِي الْاٰخِرَةِ) و آخرنده هم ايند گولكنى بير گل (اِنَّا هُدْنَا اَيْلِكَ)
 تحقيق بزركه سگك رحمتكا فايئدق بارچه مزنى بارلقاغل (قَالَ عَذَابِيْ اُصِيبُ بِهِ مَنْ اَشَاءُ)
 الله تعالى ابتداى عذابمى ابرشدرورمن نل گان كمسه گه بعضلرندن كيچسام فادرمن
 (وَرَحْمَتِيْ وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ) ورحمنم كيكدر هر شينى صيدورور دنياده كافرنيئر زفلانديره من.
 ابليس ابتداى: منده «شى» مكاده رحمت ابرشماكى اميدلى الله تعالى ابتداى: (فَسَاكُتُّبُهَا
 لِلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ) اول رحمتنى بيرورمز البته كفردن صانلانفوجى كشيلىرگه (وَيُؤْتُوْنَ
 الزَّكٰوةَ) وهم ماللرندبن زكوة بيرگان كشيلىرگه (وَالَّذِيْنَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُوْنَ) وهم
 بزك آيتلرمزگه ايمان كينورگان كمسه لرگه، بس يهود ونصارى ابتدايلر: بزده توربه
 وانجيل ايتلربنه اوشانامز بو آينگه بزده كرههز الله تعالى آلارنى رد او چون ابتداى:
 ۱۵۶ (الَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الرَّسُوْلَ النَّبِيَّ الْاَتَمِّيَّ) امى بولغان رسولبه ابارگان كشيلىرگه
 رحمت ابرشور (الَّذِيْ يَجِدُوْنَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْانْجِيلِ) اوزلرينك قولنده
 بولغان توربه وانجيلده اول نبي-امى (محمد) نك صفتلارن يازلنغان تابارلار (يَاْمُرُهُمْ
 بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهِيْهِمْ عَنِ الْمُنْكَرِ) اول محمد آلاغه امر معروف نهى منكر فيلور (وَيُحِلُّ
 لَهُمُ الطَّيِّبٰتِ) حلال وخوش نرسه لرنى حلال فيلور آلاغه (وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيْثٰتِ) نبيح
 حبيث نرسه لرنى آلاغه حرام فيلور فان دو كغز كى (وَيَضَعُ عَنْهُمْ اَصْرَهُمْ) وآلارده بولغان
 آورلقلارنى بنورر مثلا حلال نرسه لرنى حرام فيلور كى نرسه لرنى (وَالْاَعْلٰلَ

الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ) وَاَلَارْكَ شَرِبَعْتَلْرَنْدَهْ كِي فَا نِي وَا غَرْ حَكْمَلَرْنِي بِنُرُورِ اَلَارْكَ شَرِبَعْتَلْدَهْ بَر
كَمْسَه نَكْ كِيوْمِيْنَه نِجَاسْت تَبْسَه كِي سَوْبِ اَلْمَقْ كَرَكْ اِبْدِي بُووبْ پَا كَلَانِمِي اِبْدِي رَسُوْلِ اللّٰهِ شَرِافْتَنَه
اَوَّلِ حَكْمَلَرِ بِنْدِي (فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِهِ وَعَزَّرُوْهُ) بِسِ مَحْمَدْ كِه اِيْمَانِ كِي تَرْوَبِ اَنِي الْوِغْلَاغَانِ
كَشِيْلَرِ (وَنَصْرُوْهُ) وَا كَارْغَه يَارْدَمِ بِيْرَسَه لَرِ (وَاتَّبَعُوْا النَّوْرَ الَّذِيْ اُنزِلَ مَعَهُ) وَا نَكْ اِيْلَه اِيْنْدِرْمَشِ
فَرَا نْغَه اِيَارْسَه لَرِ (اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ) شَوْلِ كَشِيْلَرْدَرِ اَخْرَنْكَه فَوْنَلْغُو جِيْلَارِ ۱۵۷ (قُلْ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ
اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعًا) اِيْت اِي مَحْمَدِ تَحْقِيْقِ مِّنْ بَارْ جَه كَزْغَه اَللهِ طَرْفَنْدِيْنِ بِيَارِ لِكَا نِ رَسُوْلِ مِّنْ
۱۵۸ (الَّذِيْ لَهٗ مَلِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ) اَوِيْلَه اَللهِ دَرْ كِه بَرِ وَا كُوْكِ بَارْ جَه سِي اَنَكْ مَلِكِيْدِرِ (لَا اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ) اَللهِ دِنِ بَاشَقَه اَله بُوْفَدِرِ (يُحْيِيْ وَيُمِيْتُ) اَوْتِرُورِ اَوَّلِ اَللهِ مِ تَرْكُزُورِ (فَاٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ
النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ) بِسِ اِيْمَانِ كِي تَرْوَرْ كُزْ اَللهِ غَه وَا نَكْ اَمِي بُوْلْغَانِ رَسُوْلِيْنَه (الَّذِيْ يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهِ) اَوِيْلَه رَسُوْلِدَرْ كِه اَللهِ غَه وَا نَكْ اَيْتَلْرِيْنَه اِيْمَانِ كِي تَرْوَرِ (وَاتَّبَعُوْهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُوْنَ) اِيَارْ كُزْ اَوَّلِ رَسُوْلِ كِه شَكْسَزْ تُوْغْرِي بُوْلْغَه كُوْنَارِ سَزْ ۱۵۹ (وَمِنْ قَوْمِ
مُوسٰى اُمَّةٍ يَّهْتَدُوْنَ بِالْحَقِّ) مُوسٰى فُوْمَنْدِيْنِ بَرِ جَمَاعْتِ بَارْدَرْ كِه حَقْلَقْغَه اَوْنَدَارْ لَرِ (وَبِهِ
يَعْتَدُوْنَ) وَا مِ حَقِّ بَرِ لَانِ عَدَالَه فِيلُورْ لَارِ اَلْاَرِ اِيْسَه اِيْمَانِ لِي كَمْسَه لَرْدَرِ ۱۶۰ (وَقَطَّعْنَهُمْ
اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَّا) بَزْ اَوَّلِ بِنِي اِسْرَائِيْلِيْنِي اَوْنِ اِيْ كِي اَرُوْغْ غَه بُوْلْدِكِ (وَاَوْحَيْنَا اِلَى
مُوسٰى) وَا مِ وَحِي فَيْلِدِقِ مُوسٰى غَه (اِذْ اسْتَسْقِيْهُ قَوْمُهُ) فُوْمِي صُو اِسْتَا كَانِ وَقْتَدَه
بِعْنِي اَلَارِ دَرِ يَادِنِ فَوْتُوْلْغَاجِ صَحْرَادَه صُوْغَه عَاجِزْ بُوَاغَاجِ مُوسٰى دِنِ صُوْصُوْرَادِيْلَرِ (اَنْ
اَضْرَبَ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ) نَا يَا غَكْنِي طَاشَقَه صُوْفَقْلِ دِيُو وَحِي فَيْلِدِقِ (فَاَنْجَسَتْ مِنْهُ اِثْنَتَا
عَشْرَةَ عِيْنًا) بِسِ اَوَّلِ نَاشِدِيْنِ اَوْنِ اِيْ كِي جِيْشْمَه اَفْدِي (قَدْ عَلِمَ كُلُّ اِنْسَانٍ مَّشْرَبَهُمْ)
تَحْقِيْقِ بِلْدِي هَرِ اَرُوْغِ اَوَزْ لَرِيْنَكْ صُوْلَرِيْنِ (وَوَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ) وَا كُوْلَه كِه لِدُوْكِ
اَلَارْنِي بُوْلُوْطِ اِيْلَه بُوْلْدَه فُوْبَاشِ فَزْدَرْمَ سُوْنِ اُوْچُوْنِ (وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّٰ وَالسَّلْوٰى)
وَاِيْنْدِرْدِكِ اَلَارْغَه شَكْرِ كَبِي نَرْسَه بَرِ لَانِ بَرِ تُوْرُلِي فُوْشْنِي (كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ)
وَاِيْتْدِكِ بَزْ بِيْرْكَانِ حَلَالِ وَجِيْشِي طَعَامِ لَرْنِي اَشَا كُزْ دِيُو (وَمَا ظَلَمُوْنَا) بَزْ لَارْ كِه ظَلَمِ
فِيْلَه اَدِيْلَرِ اَلَارِ كُوْبِ اَشَاوُلَرِي سَبِيْلِي (وَلٰكِنْ كَانُوْا اَنْفُسَهُمْ يَظْلَمُوْنَ) لَكِنِ اَوَزْ لَرِيْنَه
ظَلَمِ فَيْلِدِيْلَرِ ۱۶۱ (وَإِذْ قِيْلَ لَهُمْ اَسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ) يَادْ كَزْغَه كِي تَرْكُزْ شَوْلِ وَقْتْنِي كِه اِيْتُوْلْدِي
اَلَارْغَه اَشْبُوْبِيْتِ الْمَقْدَسِ دَه تُوْرْ كُزْ (وَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ) وَاوَّلِ فَرِيْهَدَه نَلَه كَانْ كُزْ جَه
اَشَا كُزْ (وَقُوْلُوْا حَطَّةً) وَاِيْتُوْ كُزْ بَارْ جَه عَطَالِقِي اَوَزْ مَزْدِنِ دِيُوْبِ (وَادْخُلُوْا الْاَبَابَ سُجَّدًا)
وَكَرُّزْ شَهْرِ فَا بَقَاسَنْدِيْنِ نُوَاضِعِ لِقِ اِيْلَه (نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيْئَتَكُمْ) شُوْلَا ي بُوْلْسَا كُزْ
عَطَالِكُزْنِي بَارْ لِقَارْمِزِ (سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ) وَحَسْنِ لَرْ كِه اَرْتَقِ نَعْمَتِ لَرْدَه بِيْرُورْمِزِ

۱۶۲ (فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ) بس آشتوردی آلارنك ظالملى (قَوْلًا) آلارغه
 ايتولگان سوزنى (غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ) آلاوغه ايتولگان سوزدن باشقهغه كه حطه اورنينه
 ضطه ديلر (فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رَجُزًا مِنَ السَّمَاءِ) بس بباردك آلارغه كوكن عذابنى (بِمَا
 كَانُوا يَظْلُمُونَ) ظلم قىلغانلى سببلى بولارنك قصه لرى بقروده اوتدى ۱۶۳ (وَسَأَلْتَهُمْ
 عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ) اى محمد صوراعل دريا ياننده اوتورمش قريه
 خلقى نك حالندن (اذْ يَعُدُّونَ فِي السَّبْتِ) بچوك اولور اول قريه حالى؟ كه آلار شنبه
 كونده الله نك امرندن اوتديلر (اذْ تَأْتِيهِمْ حِينَتَانَهُمْ) بالقلى كىلگان زمانده (يَوْمَ
 سَبَّتَهُمْ شُرْعًا) شنبه كونده ظاهر بولوب يعنى شنبه كون آلارنك بالقلى صوتو بندن
 اوست كه چغادر ايدى (وَيَوْمَ لَا يُسَبِّتُونَ لِاتَّيْتِهِمْ) اما شنبه كونندن باشقه بالقلى صواوستينه
 كىلمايلر ايدى. شنبه كون ايسه آلارغه عبادت كنه فرض بولوب بالق توتوق حرام ايدى.
 بس آلار حيله برلان شنبه كونگى بالقلى حبس ايتوب باشقه كون آلور بولديلر
 (كَذَلِكَ نَبَلَّوْهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) شولاي بلا قىلورمز آلار شىكللى لرى قىلغان
 فسقلى سببلى ۱۶۴ (وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ) تجاوز قىلغان وقتلرنده آلارلندن بچشى كشىلىرى
 ايتديلر: (لَمْ تَعْظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مَهْلِكُهُمْ) نيگه وعظ قىلاسز؟ الله تعالى هلاك قىلاچق قومى
 (أَوْ مَعَدَّيْهِمْ عَذَابًا شَدِيدًا) ياكه آلارى فانى عذاب ايله عذاب قىلور بس بورسولر
 طىماغز! (قَالُوا مَعذِرَةٌ أَلَى رَبِّكُمْ) نهى قىلوچىلرى ايتديلر الله غه عذر كورگازمك اوچون
 طىامز ديدىلر يعنى طىبق اما طكلامادىلر ديور اوچون (وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) احتمال كه
 شول نهى سببلى بالق توتودن توتقالورلارده ۱۶۵ (فَلَمَّا نَسُوا مَا كُتِبُوا بِهِ) ظالملى ايتولمش
 وعظنى تكلاماينجه بالق توتقانلى زمانده (أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ) فوتقارديق
 بز ايندگو كشىلرى، ياوز عملردن وهم عذابندن (وَإِذْ نَادَى الَّذِينَ ظَلَمُوا وَعَذَابَ بَيْمَسٍ)
 وظالملى بيك فاطى عذاب برلان توتدى (بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) قىلغان فسقلى سببلى
 ۱۶۶ (فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ) بچان آلار طىبولغان نرسه لرى ناشلاودن تكبرىلر
 (قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ) بزده آلارغه ايتدك هلاك بولغان هالكزده مايمون بولكز
 ديور ۱۶۷ (وَإِذْ تَادَنَ رَبُّكَ) شول وقتنى ايسكزگه توشكزكه ايتدى ربك: (لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ
 إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) البته قىامت كونينه قدر بيارور من بنى اسرائيل اوستينه (مَنْ يَسْؤُهُمْ
 سُوءَ الْعَذَابِ) آلارى فانى عذاب برله عذاب ايدوچىنى (إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ)
 تحقىق ربك تيز عذاب ايدوچىدر (وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) هم اول الله تعالى توبه ايتوچى
 لرگه رحمتلى وبارلقاغوچىدر ۱۶۸ (وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا) وتاراندق بنى اسرائيلنى

كوب جماعتلرگه يعنى تورلى جماعت فيلدىق (مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ) بار آلا ر آراسنده
 ايندگورلى (وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ) هم باشقهجه لاريدده بار يعنى ياوزلرى ده ! (وَبَلَّوْنَهُمْ
 بِالْحَسَنَاتِ) وبيردك آلا رغه كوب نعمتلرنى (وَالسَّيِّئَاتِ) وهم كوب فننه لرنى (لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ)
 شايد كفرن ايمانغه فاي نورلر ديوب ۱۶۹ (فَخَلَقَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفًا) بس آلا اوريننه
 اوزلرندن صوك بر تورلى خلق فالدى ، رسول الله وقتندهغى يهودلر (وَرَثُوا الْكُتُبَ)
 آلا وارث بولديلر تورلرغه (يَا خُدُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى) اول كتاب ايله حكملرى برابرينه
 اوشبودنيا مالون آلورلار (وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا) وابتورلر بو گناه لرمز بز نك يارلقانور
 چونكه بز نك ايمانم باردر ديو (وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلَهُ) اكر كيلسه آلا رغه اولده
 آغان ماللرى كى مال (يَا خُدُوهُ) آينده آلورلر رشوندن هيچ توقنمازلر (أَلَمْ يَأْخُذْ
 عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكُتُبِ) ابا آلردن عهد آلماديمو ؟ (أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ) الله اوزرينه
 حقندن باشقه حكمنى اينماسگه (وَدَرَسُوا مَا فِيهِ) اول تورلر حكملىرى اوقوب بلديلر
 (وَالذَّارُ الْأَخْرَةَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ) آخرة غيرلودر شرك و گناهلردن عافلانوجى كشيرلرگه
 (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) اياشونى آكلاميسزى ؟ ۱۷۰ (وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ)
 شول كشيرلر كه كتاب برلان عمل فيلوب دائم نماز فيلالر (إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ)
 آلا ر بخشى كشى ار بولورلار ايمدى بخشى كشيرنك ثوابلرنى بز ضايغ فيلماز ۱۷۱
 (وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ) ياد قيل شونى كه بز ناونى اورنوندن صوروب اول بنى اسرائيل
 اوستينه كوناردك (كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ) كويا كه آلا ر استونده بولوط بولدى (وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ)
 بلديلر كه اكر تورلرغى قبول فيلباسه لر تحقيق آلا ر اوستينه توشادر (خُدُوا مَا آتَيْنَكُم بِقُوَّةٍ)
 ايندك آلا رغه تورلرغى تونوكز يعنى عمل فيلكز اخلاصكز ايله (وَادْكُرُوا مَا فِيهِ) وهم
 آنداغى حكملر برلان وعظله نوكز ! (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) گناهدن كفرن صافلانماقكز اوچون
 ۱۷۲ (وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ) اى محمد ياد ايندك شول وقتنى كه
 آلدى سنك ربك آدم بالالارينك آرقه سندين ذريه لرون . وبار چه سون آدم آرفاسندين
 آلدى (وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ) وآلارنك اوزلرين گواه فيلوب ايندى (السَّبَّ بِرَبِّكُمْ)
 من سز نك ربكز من توگلمى ؟ ديوب (قَالُوا بَلَى) اينديلر بلى بز نك ربم سز . بو آيتنك
 ظاهرينه محمول ديديلر حتى ظاهرينه محمول ايدكينه حضرت عمرندن بر حديثده روايت
 ايدهلر . والله اعلم (شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ) بز گواه بولدى قيامت كوننده سز
 اينماس اوچون (إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ) تحقيق بزلر غافل بولدى سنك رب ايكانكدين
 ديو ۱۷۳ (أَوْ تَقُولُوا) يا كه سز اينماسلك اوچون (إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ) تحقيق

بزدن اول آنالارمز مشرك بولدير (وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ) يزلر آلاردن صوك بالالر
 بولوب آلار يولنجه يوردك (اَفْتَهَلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطُلُونَ) ايا بزنى هلاك ايدمهوسن؟
 آنالارمزنى بيان فعللى سببلى ديور. رسوللر يبارمك شول عهدلرنى باكتارتوق اوچوندر
 ۱۷۴ (وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ) اوشانداق تفصيل و بيان قيلولارمز آيتلرنى (وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) الله تعالى گه قايتسونلر اوچون ۱۷۵ (وَأَنْزَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا) اوفول بنى اسرايئيلگه
 شول كشيلىرنى خبرلرنى كه يباردك آلارغه اوزمىزنى آيتلرمنى (فَأَنْزَلْنَا مِنْهَا) بس
 آبولدى اول آيتلرمدن (فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ) بس ابارتدى آنى شيطان اوزبنه (فَكَانَ
 مِنَ الْغَوِينَ) بس ظالم و آرزونلاردن بولوب كيندى (بو نوغورده اوزون حكابتلر
 يازسه لرده لكن اسرايئيلياندن ماخوذ اولدى راجع بولدفندين يازودن اعراض فيلوندى
 ۱۷۶ (وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا) اگر تلهسه ايدك كوناروب زور درجه لرگه ايرشدرور
 ايدك اول كشيلى (اول آيتلرمز برلان (وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ) لكن اول كشى ميل
 قيلدى دنباغه (وَاتَّبَعَ هَوِيَهُ) نفس هواسينه اباردى بو كشيلى بر بلغم اسملى عابد
 ديورلر صوكره فرعوننى هديه سينه آلدانوب سحرچى بولوب فرعونگه خدمت اينكلن
 كشى ديورلر والله اعلم (فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ) بس آننى مثالى ات كيبدر كه (اِنْ تَحْمَلْ
 عَلَيْهِ يَلْهَثْ) آنارغه بيله نساك اورشسا كنده نلن سالندرور (أَوْ تَرْتَرِكْ يَلْهَثْ) باكه اختياربنه
 قولى هميشه نلن سالندرور انلگن اينار. اوشانداق اول اير و آننى مثالى كافرلرده
 قرآن برلان وعظله ساكده، وعظله مه ساكده فائده يوق (ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا
 بآيتنا) اوشبو آيت بزنى آيتلرمنى بالغان ديوجى كشيلىرنى مثالدر (فَأَقْصَصَ الْقَصَصَ)
 بس فرآنداغى قصه لرنى اوفول (لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ) شايد اويلا ب فكلرلر لر اگر فكلرلى
 بولسه ۱۷۷ (سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيتنا) آيتلرلرمنى بالغان ديوجى كشيلىرنى
 مثالى نى قباحتدر كه ات كيبى ديولدى (وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلَمُونَ) اوزلر بنه اوزلرلى
 ظلم قيلولر بولديلر بالغان ديولرى سببلى ۱۷۸ (مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ) كمنى الله
 طوغرى بولغه صالحه شول كشى هدايت دهر (وَمَنْ يَضَلْ) كملرنى الله تعالى ضالانگه
 صالحه (فَأُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ) بس آلار هلاكلردر ۱۷۹ (وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ
 الْجِنَّ وَالْإِنْسِ) تحقيق بار ايتدك آدم برلان جندن كوب خلقنى جهنم اوچون (لَهُمْ قُلُوبٌ
 لَا يَفْقَهُونَ بِهَا) چونكه آلارنى قلوبلرى بولسه ده حلقنى آكلاميلر (وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا)
 هم كوزلرى بولسه ده حقنى كورميلر (وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا) وقولالرى بولسه ده
 حقنى ايشوتميلر (أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ) آلار حيوانلر كيبدر (بَلْ هُمْ أَضَلُّ) بسكه حيواندنده

آرزون و بماندرد. چونکه حیوان اوزینه فائده لی زیانلی نرسه بیله اوتقه کر می بولار اوتقه
 حاضرلنلر (أُولَئِكَ هُمُ الْغٰفِلُونَ) آلا ر کامل غافلدردیج نرسه فیله مسلر ۱۸۰ (وَاللّٰهُ الْاَسْمَاءُ
 الْحُسْنٰی) و بادر الله نك كور كام اسملری (فَادْعُوْهُ بِهَا) بس شول اسملری برلان دعا قیلکیز.
 بر کشی الله رحمن رحیم اسملری برلان دعا قیلغانده ابو جیل، بو کشی مشرک ایکن
 اوج نرسه گه دعا قیل دیدی. شول وقت مذکور آیت ابدی هم رسول الله ده ابدی
 الله نك اسملری برلان دعا قیلکیز دیو (وَقَرُّوا الَّذِیْنَ یُلْحِدُوْنَ فِیْ اَسْمَائِهِ) فاکیز شول
 کشیلر دانکه آلا ر اوزلکربنه اباروب اللهغه اسملر فوشارلار آیتنه با حدیده اول
 اسم کیلگان بولور (سَیَجْزَوْنَ مَا كَانُوا یَعْمَلُوْنَ) اول قیلغان اشاری اوچون البته
 آلا ر جزا قیلنورلار ۱۸۱ (وَمِمَّنْ خَلَقْنَا اُمَّةً یَهْتَدُوْنَ بِالْحَقِّ) بز بار قیلغان کشیلردن بر
 جماعت باردرکه حلقغه اوندارلار (وَبِهِ یَعْدَلُوْنَ) وهم حق ایله عمل قیلورلر ۱۸۲
 (وَالَّذِیْنَ كَتَبُوْا بِاٰیٰتِنَا) بز نك آیتلر مزنی بالغان دیوچی کشیلر (سَنَسْتَدْرِجُهُمْ) آفرناق
 ایلان نارنورمز آلا رنی عذابنه (مَنْ حَیْثُ لَا یَعْلَمُوْنَ) آلا ر بلنگان جهندن ۱۸۳ (وَأَمَلِ لَّهُمْ)
 ومهلت بیرورمن آلا رغه آلدانوب همان گناهد بولورلار (اِنَّ كَیْدِیْ مَتِیْنٌ) تحقیق
 منم نونماقم محکم ونازادر ۱۸۴ (أَوَلَمْ یَتَفَكَّرُوْا مَا بَصَّاحِهِمْ مِنْ جَنَّةٍ) ایا اولاب فارامیلارکه
 ایدداشلری محمدده جنون یوقلقتی؟ (اِنَّ هُوَ اِلَّا نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ) اول محمد جزا و ثواب
 و عقابنی تیوشیلیرینه معلوم ایتوچیکه باشقه نوگلدلر ۱۸۵ (أَوَلَمْ یَنْظُرُوْا فِیْ مَلَکُوْتِ
 السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ) آلا ر فارامیلارمی؟ بر و کولر نك یارانلووینه البته بلورلر ابدی بو
 اشلر نك بر صانعی بار دیوب (وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَیْءٍ) دخی برده یارانقان نرسه لر گده
 فارامیلارمی؟ ناولر دریالر کیبی (وَإِنْ عَسَىٰ اَنْ یَّکُوْنَ قَدْ اَقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ) وفراماسلرمی؟
 اجلر بنك یاقین بولماقینه (فَبَآیَ حَدِیْثٍ بَعْدَهُ یُؤْمِنُوْنَ) ایمدی فرآنغه ایمان کینورمه لر
 آندن صو ك نرسه گه ایمان کینورلر؟ آندنده فصیح بر سوزنك بولوی ممکن نوگدر
 ۱۸۶ (مَنْ یُضَلِّ اللّٰهُ فَلَا هَادِیَ لَهٗ) الله تعالی بر کشینی ضلالتگه صالحه آنی نوغری
 بولغه صالوچی بولماس (وَبَدَّرَهُمْ فِیْ طَغْیَانِهِمْ یَعْمَهُوْنَ) فالدر الله تعالی آلا رنی
 طغیان و ضلالت اچنده بنده اشلی آلماینچه حیران بولوب یورورلر ۱۸۷
 (یَسْئَلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اٰیٰنٌ مَّرْسِیٰهَا) ای محمد سن دن صورلرلر: قچان قیامت کونی
 بولادر دیو (قُلْ اِنَّمَا عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّیْ) آلا رغه ایت سین محمد آنی فقط اللهغه بلهدر (لَا
 یُجَلِّیْهَا لَوْ قَتَّهَا الْاٰهُو) الله دن باشقه کسه آنك وقتینی اظیار قیلماس (ثَقَلَتْ فِی السَّمٰوٰتِ
 وَالْاَرْضِ) بر و کولر خلقینه آنی بلهك آغردر (لَا تَأْتِیْكُمْ الْاَبْعَثَّة) اول قیامت سرگه آکسردن

كيلور (يَسْأَلُونَكَ كَاتِبًا حَقِّي عَنْهَا) صورالر سندن گوبا حفا سبيلي كوب سؤال ابل سن
 بلدك دبو (قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا عِنْدَ اللَّهِ) ايت آلاغه قيامت وقتبني بلك اللهغه خاصر (وَلَكِنَّ
 أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) لكن اللهغه خاص ايديكني كوب كشي بلبيلر . مكه خلقي بوري
 اينديلر : اي محمد بز نرسه برلان سودا اينسك فائده اينارمز ؟ دبو الله تعالى ايندى :
 ۱۸۸ (قُلْ لَا أَمَّاكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا) ايت محمد من اوزمه فائده و ضررني مالك توگلمن
 (الْأَمَّا شَاءَ اللَّهُ) مگر اللهني نلاسه شول نرسه مكا ابرشور (وَلَوْ كُنْتُمْ أَعْلَمُ الْغَيْبِ) اگر
 من غيبدا گي فائده لرنی بلسام ایدی (لَا سَتَكْثُرْتُمْ مِنَ الْخَيْرِ) كوب فائده فيلور ايدم
 (وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ) و ابرشماز ایدی مكا هيچ ضرر (إِنَّا أَنَا الْأَنْذِيرُ وَبَشِيرٌ) ايندگو
 كشي لر گه سوينچ خبر بيروچی ياوز عملي كشي لر گه فورقوجيغه باشقه توگلمن مين
 (لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ايمان كينورگان خلقني ۱۸۹ (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ) الله
 تعالى در خلق ايندى سز لرنی بر نفسدن يعني آدم عليه السلامدن (وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا)
 وهم آدمك اوزندن (صول فابرغاسندن) خاتوني حواني باراندى (لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا) اول حوا
 ابله آدمك كوگلي فرار نابسون اوچون (فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا) چان آدم حواغه جماع فيلدى ايسه
 (حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا) حوا يوگلي بولدى منى صوى برلان (فَمَرَّتْ بِهِ) حوا اول يوك برلان
 نچه وقتلر اونكاردى (فَلَمَّا أَثْقَلَتْ) يوگي آغر بولغاچ (دَعَا اللَّهُ رَبَّهُمَا) آدم و حوا هر ايكبسى
 تر بيه چي لري اولان اللهغه دعا فيلديلر : (لَئِن آتَيْنَا صَالِحًا) اي ربمزا گر بز گه بر بخشي
 بالا بيساك (لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ) البته بز شكر ايدو چيلردن بولور ايدك شكر فيلور
 ايدك ۱۹۰ (فَلَمَّا آتَيْتُمَا صَالِحًا) الله تعالى آلاغه بخشي بالا بيرگاني زمانده (جَعَلَاهُ شُرَكَاءَ
 فِيمَا آتَيْتُمَا) آلاغه بيرگان بالاده اللهغه باشقه بر نرسه ني شريك فيلديلر يعني عبدالحارث
 ديواسم فوشديلر شيطان قولى ديمكدر . درست اولسه ايليس شولاي فوشدرغان ايش
 (فَتَعَلَى اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ) الله تعالى پاك ومنزه در مشركر فيلغان شريكلردن ۱۹۱ (أَيُّشْرِكُونَ
 مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا) اول مشركر ، هيچ نرسه ني بار فيلورغه حاللرندن كيلمگان نرسه لارني اللهغه
 شريك فيلار مي ؟ ! (وَهُمْ يُخْلَقُونَ) بلكه ده اول نرسه لر اوزلري اللهك خلق اينكان
 نرسه لر بيدر (وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا) وفادر توگللر آلا مشركر گه نصره فيلورغه (وَلَا
 أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ) وهمده اوزلر بنده ياردم فيلا آلا مسلر ۱۹۲ (وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى)
 اي مؤمنلر اگر اول مشركر ني هدايت گه اونداسا كز (لَا يَتَّبِعُواكُمْ) سز گه آلا ابار مسلر
 (سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ) برابر در سز گه كبرك اول مشركر ني هدايت گه اونداسا كز (إِنَّمَا أَنْتُمْ
 صُمْتُونَ) كبرك اونداسا كز نيك نور كز ۱۹۳ (إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادًا مِثْلَكُمْ)

تحقیق اللہ دن باشقہ سز عبادت قیلا نورغان صنمەر، سز نك كېگوك مخلوقلارد
 (فَادَعُوهُمْ فَلَيْسَتْ جَبِيْبُوا لَكُمْ) بس دعا قیلکیز اول صنمەرغه سز گه جواب بیرسونلر دعا لر کزنی
 قبول اینسونلر (اِنَّ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ) اگر سوز کزده راست بولسا کز ۱۹۴ (اَللّٰهُمَّ اَرْجُلُ
 يَمْشُوْنَ بِهَا) ایا آلار نك یورور گه آیا فلری بارمی؟ (اَمْ لَھُمْ اَیْدٌ یَّیْطُشُوْنَ بِهَا) یا که توارغه
 فوللری بارمی؟ (اَمْ لَھُمْ اَعْيُنٌ یَّبْصُرُوْنَ بِهَا) یا که آلار نك کورور گه کوزلری بارمی؟
 (اَمْ لَھُمْ اُذَانٌ یَّسْمَعُوْنَ بِهَا) یا که آلار نك ایشتور گه فولقلری بارمی؟ البته برسی بر بوق
 ایمدی چوک آلا ر ال بولسونلار آلا ر البته ال نو گللر (قُلْ اَدْعُوا شُرَكَاءَ كُمْ) ایت محمد
 چافر کز شربکار کزنی (ثُمَّ کِیْدُوْنَ) صوکره میکا مکر وهیل لر کزنی قیلکیزنی ضرر
 ایت میکی بولانورغان سز (فَلَا تَنْظُرُوْنَ) مکاه یچ بر مینونده مهلت بیرما کز ۱۹۵ (اِنَّ وِلٰیّیَ
 اللّٰهِ الَّذِی نَزَّلَ الْکِتٰبَ) تحقیق منم یاردچم مکا قرآن ایندروچی الله تعالی در (وَهُوَ یَتَوَلّٰی
 الصّٰلِحِيْنَ) اول الله تعالی هر صالحنی صاقلار ۱۹۶ (وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ) الله دن
 باشقہ سز عبادت قیلا نورغان صنمەر (لَا یَسْتَطِیْعُوْنَ نَصْرُكُمْ) سز گه یاردم اینار گه نادر
 نو گللر (وَلَا اَنْفُسَهُمْ یَنْصُرُوْنَ) وم اوزارینه ده یاردم ایته آله اسلار ۱۹۷ (وَاَنْ تَدْعُوهُمْ اِلٰی
 الْهُدٰی لَا یَسْمَعُوْا) اگر اول مشرکلرنی قرآنغه اونداسا کز آنی ایشوتما سلار (وَتَرٰیھُمْ
 یَنْظُرُوْنَ اِلَیْکَ) کوررسک که فارار آلا ر سکا (وَهُمْ لَا یَبْصُرُوْنَ) لکن آلا ر حقنی
 کورماسلار ۱۹۸ (خُذِ الْعَفْوَ) ای محمد سنک اشک عفو بواسون (وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ) بخشبلق
 برلان امر قیل (وَاَعْرِضْ عَنِ الْجٰھِلِيْنَ) و جاہل نادانلاردن اعراض قیل آلا ر برلان
 بولوشمه ۱۹۹ (وَاَمَّا یَنْزَعْنٰکَ مِنَ الشَّیْطٰنِ نَزْعٌ) اگر کیلسه سکا شیطان دن برسوسه
 مثلا آجولانساک (فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ) بس اللهغه صغو نفل (اِنَّهٗ سَمِیْعٌ عَلِیْمٌ) شکسز الله تعالی
 هر نرسه نی بلگوچی هم ایشتکو چیدر ۲۰۰ (اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِنَ الشَّیْطٰنِ
 اِذَا تَقَوَّلَ اَرَاغَهُ شِیْطٰنٌ دٰنٍ وَسُوْسَه اِبْرِسَه (تَدَّكَّرُوا) الله نی ایسلرینه توشور لار (فَاِذَا هُمْ
 مُبْصُرُوْنَ) شول وقت آلا ر بصیرت برلان اش قیلغو چیلاردر شولای کبرکده ایدی
 ۲۰۱ (وَآخٰوَانُهُمْ یَمُدُّوْنَهُمْ فِی الْغَمِّ) شیطانلار نادانلارنی ضلالتگه اوندایلر (ثُمَّ لَا یَقْضُرُوْنَ)
 اونداولر نده هیچ کیچیک قیلمیلر ۲۰۲ (وَإِذَا لَمْ تَأْتَهُمْ بَآیَةٌ) ای محمد اگر سن آلا رغه
 وحی برلان آیت کیتورمه سک (قَالُوا لَوْلَا جِئْتِیْھَا) ایتورلر اوز کوکلک دن چغاروب
 بیر نتا که باشقہ وقتلرده شولای قیلا سک بو ایسه کافرلر سوزیدر قرآنغه انکارلریدر
 (قُلْ اِنَّمَا اَتَّبَعُ مَا یُوحٰی اِلَیَّ مِنْ رَبِّیْ) ایت سین آلا رغه ربیدن مکا ایندرلگان قرآنغه غنه
 ایاره من مین اوزلگمدن هیچ سوز سویله مین (هٰذَا بَصُرٌ مِنْ رَبِّكُمْ) بو قرآن رب کزدن

کبلگان بیاندر (وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ایمان کبتر گوچی نومگه هدایت
 ورحمندر ۲۰۳ (وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ) چنان قرآن اوفولسه آنی نکلا کز!
 (وَأَنْصِتُوا) سوز سویل میچه اشل میچه نیک تورکز (لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) شاید رحمت
 ایدلنور سز ۲۰۴ (وَإِذْ كُرِّرَ رَبُّكَ فِي نَفْسِكَ) اوز اچکدن گنه ربکا ذکر ایت (تَضَرَّعًا)
 کامل تضرع ایل (وَخِيفَةً) فورفو برلان (وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ) هم سویل شده فخرودن
 تر به نراک ذکر ایت (بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ) ابرته وکیچ لرده (وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ) غافلردن
 بولماغل ۲۰۵ (إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ) تحقیق ربک حضورنده غی فرشته لر (لَا يَسْتَكْبِرُونَ
 عَنْ عِبَادَتِهِ) اللهغه عبادت قیلودن طور لانبیلار باش نارتمیلار (وَيَسْبَحُونَهُ) اول اللهغه تسبیح ایت لر
 (وَلَهُ يُسْجَدُونَ) واول اللهغه سجده قیلار بس سزده اللهغه سجده قیلکز. بو آیانی
 اوفوچی غه سجده قیلوق واجبدر، سجده قبلغاچ شیطان یغلاب آیریلور ایمش.

سورة الانفال خمس وسبعون آية مدينة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْإِنْفَالِ) ای محمد سندن غنیمت حکملرینی صورالر. رسول الله بدر
 صوغشنده کافرلرنی جیکوب کافرلر فاجا باشلاغاچ مسلمانلردن بر طائفه کافرلرنی قووب
 کبندی، بر طائفه رسول اللهنی صافلاب فالدی، بر طائفه مال آلو برلان مشغول بولدی
 صوکره بارچه سی مال بز گه دبو نزاع چقاردیلر شول وقت بو آیت ایندی (قُلِ الْإِنْفَالُ
 لِلَّهِ وَالرَّسُولِ) ایت آلاغه غنیمت مالی اللهغه وآنک رسولیندر. نلاسه لر فابده قوبارلار
 (فَاتَّقُوا اللَّهَ) بس اللهدن فورقکز نزاع چقارودن (وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ) آرارکزی
 توزانکز ناتولاشکز! (وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ) اللهغه ورسولینه اطاعت قیلکز (إِنْ كُنْتُمْ
 مُؤْمِنِينَ) اگر راست مؤمنلر بولسا کز ۲ (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ
 قُلُوبُهُمْ) راست مؤمنلر شولاردر که چنان الله تعالی ذکر ایدلنسه آلارنک کوکللری بمشاروب
 اللهدن فورقار (وَإِذَا تَلَّيْتُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتَهُ) وهر چنان آلاغه الله نک آیتلری اوفولسه (زَادَتْهُمْ إِيمَانًا)
 اول آیتلر آلاغه ایمانلارون آندرور (وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) واللهغه توکل قیلورلر
 ۳ (الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ) اول مؤمنلردر که نمازلارنی اوفورلر (وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ)
 آلاغه بز بیرگان مالدن فقیرلر که بیرورلر ۴ (أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا) شولاردر
 حق مؤمنلر (لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ) الله تعالی حضورنده آلا اوچون الوغ درجه لر باردر
 (وَمَغْفِرَةٌ) همده مغفرت باردر که آلارنک کچوک گناهلری یارلقانور (وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) وهم

كوركام رزق يعنى جنت بار آلاغه سوكره رسول الله مالنى اوزى بولوب بيردى لىكن
 مكروه كورديلر شونك اوچون الله تعالى ايتدى: ۵) (كَمَا آخَرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ)
 بو بولونى مكروه كورولرى، بدر صوغشینه سنى ربك چغارونى مكروه كورگانلىرى
 كيبدر اللهغه هر چنان اطاعت كبرهك ايتدى (وَأَنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكُرْهُونَ ﴿۶﴾
 تحقيق مؤمنلردن بر جماعت صوغشقه چغونى مكروه كورهلر ۶) (يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ)
 نزاع قبالر سكا حق وثابت اش حقنده (بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ) آلاغه آچق بلنگان سوكونده
 تحقيق سين الله نك امرندين باشقه اش فيلامازسك (كَانَمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ) صوغشنى
 مكروه كورولارى شول درجه ده كه گويا يانوب توغرى اولار كه فووللر (رسول الله
 بدر صوغشینه اوچ يوز اون اوچ صحابه برلن چقدى. مكه دن مشركلر بر توش بويته
 فور فوب چقديلر. توش اوشبودر: عانكه بنت عبدالمطلب كوره در گويا بر فرشته
 ابوقبیس ناوندن مكه اوستينه ناش آتوب ناش يارلوب كيتوب مكه خلقينك بارچه سينه ده
 كيسا كلرى تيدى. صوغش قوراللى آلمايته فقط كروانغه فارشى چقدفلر ندين
 صوغشغه صحابه ار آغرفسونديلر ابو بكر الصديق سعد بن معاذ رضی الله عنهم لر كبی
 الوغ صحابه لر صوغشغه راضى بولديلر (وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۷﴾) گويا كه آلا اولمنى كوروب
 نورالر ۷) (وَأَذِ يَعِدُكُمْ اللَّهُ أَحَدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ) ياد فيلغل كه وعده قبالدر الله
 تعالى سز كه ايكى طائفه نك برسینی يعنى كرواننى ويا كه عسكرنى ايكى سينك برسون
 آلورسز (وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ) وآرزو قبالسز سز شوكتسز
 طائفه نك يعنى كرواننك سز كه بولماقینى (وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَقِّقَ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ) الله تعالى
 تليدر اوزينك آيتلىرى برلان حق اسلامى آچماقینى وغالب فيلماقینى (وَيَقْطَعُ ذَابِرَ الْكُفْرَيْنِ ﴿۸﴾
 وكافرلر نك اصلینى كيسار كه تليدر ۸) (لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ) حقلقنى يعنى اسلامى اظهار ايتدر
 اوچون (وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ) وباطللقنى باطل فيلور اوچون بناً عليه صوغش قیلورسز
 (وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿۹﴾) اگرچه مشركلر مكروه كورسه لرده. سوكره صحابه لر بلديلر كه
 صوغش فرض بولدى. كافرلر مكدن آرتق مسلمانلر اوچ يوز اون اوچ، شونك اوچون
 اللهغه دعا قبالديلر ۹) (إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ) شول وقت كه ياردم طلب ايتسه سز الله تعالى دن
 (فَاسْتَجَابَ لَكُمْ) بس قبول قیلدى سز نك دعا كزنى وايتدى (إِنِّي مُدَّتُّكُمْ بِالْقَى مِنَ
 الْمَلَكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿۱۰﴾) تحقيق من سز كه آل آرتلى باروب توناشوچى مك فرشته برلان
 ياردم ايده چكهن ديو ۱۰) (وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى) الله تعالى نك اول فرشته لرنى
 ايندرماكى مؤمنلر كه بشارت اوچوندر (وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ) وهم اول فرشته لر

برله كوڭللكرئز فرار نابار اوچوندر (وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ) الله دن باشقه دن ياردم بوندر (إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) شكسز الله تعالى غالبدر مصاحتجه اش قىلغوچيدر. بو خبر صوكنده مسلمانلر نك كوڭللكرى طنچلاب باتوب يوقىغه كىتيدىلر ، ويوقولر نده اعتلام بولدىلر ، حال بوكه آلاز صومز برده ايدىلر ۱۱ (أَذْ يُغَشِّيكُمُ النَّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ) الله تعالى اوز رحمنى برلان سزگه اوبغو سالور (وَيَنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءٌ) وسزگه كوكدن بغمور صوى ايدىلر (لِيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ) اول صو ايله سزارنى جنبلك دن پا كلامك اوچون (وَيُدْهَبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ) وهم سز دن شيطان وسوسه سىنى كىتارور اوچون. (چونكه اوز كز الله نك سويگان بنده سى ديوب اينه سز حال بوكه صولى برده ده بولا آلاماڭز بلكه آنده مشركر ايدى) دبو شيطان وسوسه قىلغان ايدى (وَلِيُرِبْطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ) واوز بىنك ياردم بيره چىگىنى كوڭللكرئزگه بمكم قىلور اوچون (وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ) واول بغمور سببلى آياقلا كزنى قوملى يرگه ثابت قىلور اوچون چونكه بغمور ايله قوم نافتالانوب كىتار. هم شول كىچ بغمور ياودى عسل قىلدىلر راحتلندىلر ۱۲ (أَذْ يُوحى رَبُّكَ إِلَى الْمَلَأِكَةِ أِنِّى مَعَكُمْ) همى قىلور ربك فرشته لرگه تحقيق من سز نك برلان ياردمى من دبو (فَتَّبِعُوا الَّذِينَ آمَنُوا) بس مؤمنلرنى ثابت قىلكز غالب بولا قىلورنى بلسونلر (سَأَلْتُمى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ) دفورقو سالور من كافىرلر نك كوكلبنه (فَأَضْرَبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ) بس اى مؤمنلر صوغكز كافىرلر نك موينلر ينه (وَأَضْرَبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ) همده آلاز نك هر بوونلار ينه صوغكز. يعنى هيچ قزغانمىچه اوتر كز صوغكز ديمكدر. (موندن آڭلاشلامسون ؛ اسلام دىنى هر وقت صوغشورغه قوشا ديوب بو حكم صوغش وقتنده در) ۱۳ (ذَلِكَ) اوشبو روشبه كافىرلر نك هلاك بولماقى (بَاتَّهَمُ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ) الله تعالى برلان رسولينه فارسىلر اوجوندر (وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) كم ايسه اللهغه وآنك رسولينه مخالفت قىلسه فارسه (فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) البته الله تعالى قاتى عذاب ايا سىدر كامل جزاء قىلور اوبل كشىلرنى ۱۴ (ذَلِكَ فَذَوْقُوهُ) اوشبو اوترلك سزگه جزا در اى كافىرلر نانو كز اول عذابى (وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ) اولعنه نوگل كافىرلرگه آخرتده اوط عذابى ده اولاقدر ۱۵ (يَسَاءَ لِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْمًا) اى ايمانلى كشىلر كه چقان بربر كزگه يافىن كىلوب كافىرلر برلان بولسا كز (فَلَا تَوَلَّوْهُمُ الْأَدْبَارَ) بس اول كافىرلر دن آرتقه تابا قاچما كز ۱۶ (وَمَنْ يُوَلَّوْهُمُ يَوْمَئِذٍ دَبْرًا) كنده بولسه اول كونده كافىرلر دن آرتقه تابا قاچسه (الْأَمْحَرَقًا) لقتال) كبرى صوغشقه ايلانوب كرمك نيتندن باشقه (أَوْمْتَحِرًا إِلَى فِتْنَةٍ) ياكه ايكچى

مسلمان عسکرينه باروب فوشلو نيتندن باشقه (فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ) تحقيق اول
 كشي الله نك عذابني اوزينه لازم قيلور (وَمَا أُوِيَهُ جَهَنَّمَ) وَأَنْكَ اورني جهنمدر (وَبِئْسَ الْمَصِيرُ)
 ني قباحت اورندر اول جهنم! قريش عسكري كورنديكه بيك تكبرلك برلان كيلالر.
 رسول الله ايتدي: يارب ياردم بير؟ وعده كده صادق سڭ. جبرائيل عليه السلام ايتدي:
 بر اوج توفراق آلوب كافر لر گه آت! رسول الله آنچا هر كافر نك كوزينه
 توفراق تولدي هيچ صوغشورغه مجاللري بولمادي، مسلمانلر شول وقت غيرت برلان
 توتنوب قابوسني اوتروب قابوسني اسير آلديلر. قايتقاندن من فلان قدر اوتردم
 فلان اشلام ديه مافتان شوب قايتقاندن الله تعالى ايتدي: ۱۷ (فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ) آلارني سز
 اوتردم كز (وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ) لكن آلارني الله اوتردى فرشته لر بياروب (وَمَا رَمَيْتَ
 إِذْ رَمَيْتَ) توفراق آتقان وقتكده سين آتماك (وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى) لكن الله تعالى آتدي
 (وَلِيَبْلِي الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا) الله نك آتماق، مؤمنلر گه كوركام نعمتلر اظهار قيلمق
 اوجوندر (إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) تحقيق الله تعالى سڭ دعا كني ايشتكوچي چوك كبرا گوني
 بلگوچيدر ۱۸ (ذَلِكُمْ) اوشبو هلاكت كافر لر گه در (وَإِنَّ اللَّهَ مُهِنٌ كَيْدَ الْكٰفِرِينَ)
 الله تعالى كافر لر نك حيل ومكر لر بن يمر گوچيدر ۱۹ (إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَ كُمْ الْفَتْحُ)
 اي كافر لر اگر قابو طائفه اوزك سويكلو ديو؟ صوراسا كز تحقيق جواب بولوب
 مؤمنلر نك جيگما كي كيلدي. يعني مشركلر وكافر لر بدر صوغشينه چقاندن كعبه
 كسوه سينه ياشوب ايتديلر: يارب قابو طائفه ني بارناسا آكارغه ياردم بير گل؟ ديو.
 الله تعالى مسلمانلارغه ياردم بيروب مسلمانلارني بارانام ديه بو آيتني ايندردي
 (وَإِنْ تَسْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ) اگر ده محمد برلان صوغشودن توفتالسا كز البته اوزكز گه
 خيردر (وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدًا) اگر سز قايتوب صوغشسا كز بز هم صوغشاقتمز (وَلَنْ تُغْنِيَ
 عَنْكُمْ فِتْنَتَكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ) جماعتكز ني قدر كوب بولسه ده البته سز گه فائلك بير مسلر
 (وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ) چونكه الله تعالى مؤمنلر برلاندر. بس چوك سز مؤمنلارني
 جيگما كچي بولاسز ۲۰ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ) اي مؤمنلر الله تعالى
 وَأَنْكَ رسولينه اطاعت فيلكز! (وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ) الله امرندن فاجما كز (وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ)
 حال بوكه الله نك امرلرني ايشنوب توراسز ۲۱ (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا) بولما كز
 شول منافقلار كبي كه آلار ايتورلار بز فرآنني ايشونه مز (وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ) وحال آنكه
 آلار ايشنوب قبول ايتناسلر ۲۲ (إِنَّ شَرَّ النَّوَآبِ عِنْدَ اللَّهِ) تحقيق الله تعالى فاشنده
 مخلوقلر نك قباحتني (الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ) هيچ نرسه آكلامي تورغان وحقني

سویلر گه نلسز ایشنور گه فولانسز بولغان کیشلردر ۲۳ (وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ) اگر الله تعالی آلارده خیر باردر دیو بلسه ایدی البته آلارغه ایشندروب آکلانور ایدی لکن الله تعالی بلدیکه (وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ) اگر آلارغه حقنی ایشندرسه (لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ) البته آلا، اعراض قیلوب فاجاچقلاردر ۲۴ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ) ای مؤمنلر قبول ایدکوزسز الله برلان رسول سوزینی (اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ) چان سزنی چافرسه لر کوکللر کزنی نرگز گوی فرآنغه (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ) بیک بلکز که تحقیق الله تعالی منع قیلور ایر برلان کوکلی آراسون یعنی اگر الله تعالی اولم بیارسه ایر کوکلی نله گان نرسه لرنی قیل آلاماز شونک اوچون قرآن برلان عمل فیلکز (وَإِنَّهُ آيَةٌ تُحْشَرُونَ) دخی بلکز شکسز الله حضورینه قوبارلوب باراچقسز ۲۵ (وَاتَّقُوا فِتْنَةً) صافلانوز شول فتنه دن که (لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً) اول ظالملر کزنگ اوزلرینه گنه ایرشماش بلکه آلا شوملغنده هر فابوگزغه بولور (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) بلکز که الله تعالی فانی عذاب اباسیدر ۲۶ (وَإِذْ كُرُوا) یادکوزغه کینرکز (إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ) شول وقتنی که سز مکه بیرنده مشرکلر اچنده آز بولغانکزدن ضعیف ایدکز (تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَفَّكُمْ النَّاسُ) ایسکرمسدن کافرلر آلوب کینار وکیلوب باصارلار دیو فورفا ایدکز (فَأَوْيْتُمْ) بس فوبیدی سزنی الله تعالی مدینه گه (وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ) وفوتلیدی سزنی اوزینک باردی برلان (وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ) وحلال نعمت برلان سزنی رزقلاندردی (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) شاید بولارنی اویلاب سزده شکر قیلساکز کیرهک (اصحاب کرام رسول الله دن اشتکن سوزنی برده باشرمایچه سویلیر ایدی شول حقه ایدی: ۲۷ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ) ای ایمانلی کیشلر اللهغه ورسولینه خیانت قیلماکز (وَتَخُونُوا أَمْنَكُمْ) وهم امانت سوزلر گه خیانت قیلماکز (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) حال بوکه آنک خیانت ایدکنی اوزکز بله سز ۲۸ (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا آمَاكُمُ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ) بلکز که ماللرکز وبالالرکز اوزکز گه فتنه در (بس مشرکلر اچنده گی بالالرکزغه سوز سویلر مکز (وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ) بلکز که الله تعالی حضورنده الوغ اجر باردر ۲۹ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَتَّقُوا اللَّهَ) ای مؤمنلر اگر الله دن فورقساکز (يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا) بیورور سز گه حق برلان باطل آراسنی آیورا بلکنی (وَيَكْفُرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ) وگناهلر کزنی بتورر (وَيَغْفِرَ لَكُمْ) وهم سزنی مغفیره قیلور (وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) الله تعالی اولوغ فضل اباسیدر ۳۰ (وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا) یادکا کینور محمد: کافرلر سکا حیل و مکر قیلغان وفتلارون (إِثْبُوتِكُمْ) سنی

باغلاب زندانغه سالور اوچون (أَوْ يَقْتُلُوكَ) با که سنی اوترور اوچون (أَوْ يُخْرِجُوكَ) یا که سنی مکه دن چغاروب بیارمک اوچون. یعنی مکه خلقی بر بورتقه جیولوب رسول الله حقنده کیگاش ایتدیلمر. عمر بن هاشم ایتدی: محمدنی بر یورطقه حبس ایتوب عمر بوینه چغارماسقه نبوش دیدیده یاراتمادیلر. ابو البختری ایتدی بر توه که بیلهب شهر دن چغارورغه کیرهک تلاسه فایده کیتسون دیو همان یاراتمادیلر ابو جهل ایتدی هر فیله دن برر کشی صوغوب محمدنی اوترمک کبرککه آنک فومی کمگده سن اوتردک دبه بیلهنه آلهاسلر مونی یاراتدیلر (وَيَمْكُرُونَ) آلا مکر فیلالر (وَيَمْكُرُ اللَّهُ) الله تعالی آلا رنک خلافینه مکر فیلور صوگره جبرائیل خبر بیردیده محمدعلیه السلام اوز اورنینه علینی فالدروب ابو بکر برلان مکه دن فاچوب چقدیلر. کچی اوترور که کبلگاج علی دن باشقینی تامبادیلر آکاردن صورادفلر نده بلماهمن دیو جواب بیردی (وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ) الله تعالی بارچه مکر فیلوچیلر دن خیرلی وکاملدر ۳۱ (وَإِذَا تَنَلَّيْتُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا) چقان آلا رغه بزنگ آیتلر مز اوقولسه ایشته مز دیوب ایتورلر (لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا) اگر نلهساک ایدی بزده بونک کبی سوزلر نی اوقور ایدک؟ (إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ) بو سوزلر بورونفیلر دن فالغان ئه کیه تلر که باشقه سوزلر نوکلدر ۳۲ (وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ) یاد قیل شول وقتنیکه ایتورلر: ای ربمز اگر محمد اوقی تورغان سوزلر درستده سنک عندکن بولسه (فَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ) بزنگ اوستمز که کوکدن ناشنی یاودرغل (أَوْ اِنْتُنَا بَعْدَابِ أَلِيمٍ) یا که بزگه ریختکوچی عذاب بیار ۳۳ (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ) الله تعالی آلا رنی عذاب قیلماس (وَإِنَّتَ فِيهِمْ) سن آلا رنک اچنده بولغان وقتکده یعنی سین مکه ده وقتده آلا رنی عذاب قیلماس (وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ) همک آلا رتوبه واستغفار قیلسه لره الله تعالی هیچ آلا رنی عذاب قیلماس ایدی ۳۴ (وَمَا لَهُمْ لَا يَعْبُدُونَ اللَّهَ) آلا رنی عذاب قیلودن اللهنی نرسه منع فیلادر؟ (وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) حال بوکه آلا ر مؤمنلر نی کعبه دن منع فیلالر (وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ) اوزلری کعبه گه لایق بولمادیلار (إِنْ أَوْلِيَاؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ) اول کعبه گه لایق وحق کشی تقوالر گنده در (وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) لکن آلا رنک کوبراگی آنی آکلامیلر ۳۵ (وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ) وکعبه فاشنده آلا رنک نماز دیگانلری هیچ شی بولمادی (الْمَكَاةَ وَتَصَدِيَّةً) مگر صزغرمق و قول چاپمق بولدی بس الله تعالی آلا رنی هلاک فیلور وایبور: (فَدُوقُوا الْعَذَابَ) ناتوکز عذابنی (بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ) کافر بولغانکمز سبیلی ۳۶ (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ حَقِيقَ مَالِ لَارُونَ اِنْفَاقِ قِبْلَانِ كَافِرِ لِر (لِيَصُدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ) اللّٰهُ
بولندبين خلقنى منع فيلور او چون (فَسَيُنْفِقُونَهَا) آلهم اِنْفَاقِ قِبْلور لِر (ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً)
صوگره شول اِنْفَاقِ لِرِ اوزلرينه حسره بولور چونكه قذر لوب تنلرينه باصيلور (ثُمَّ يَغْلِبُونَ)
هم دنيا دهده مغلوب بولور لِر جيكولور لِر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا) كافر بولغان كشير
(اِلَى جَهَنَّمَ يَحْشَرُونَ) جهنم گه بارور او چون فو بارلور لِر ۳۷ (لِيَمِيزَ اللّٰهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ)
آبرور او چون خبيث كافر لِرِ نى خوش مؤمنار دن (وَيَجْعَلُ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ) وهم بعض
خبيث نرسه نى خبيث بولغان كافر لِرِ اوستينه فيلور او چون (فَيُرَكِّمُهُ) بس حيار اول خبيثنى
كافر لِر (جَمِيعًا) بار جهسون (فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ) بس سالور آلارنى جهنمگه (اُولَئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُونَ) شول كافر لِر خسرتنده وهلا كلكده درلر ۳۸ (قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا اِنْ يَمْتَهُوا)
ايت محمد آلا رغه ا گر كفو وشركن نوقتالسه لِر (يُغْفَرُ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ) اونكان گناهلرى
بار لقانور (وَ اِنْ يَعُودُوا) ا گر شرك وصوغشوغه بندهه فابنسه لِر (فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِينَ) ❀
بس تحقيق آندای كافر لِر نك عادتى اوندى يعنى آندای كافر لِرِ نى هلاك ايتك الله نك
عادتى ابدى بولار غدهه شول بولور ۳۹ (وَ قَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ) اى مؤمنلر
صوغش باشلان فاج صوغش فيلكر تا كه فتنه فالماسون باصلسون (وَيَكُونُ الَّذِينَ كَلَّمَهُ اللّٰهُ)
دينك بار جهسى الله دينى بولسون (فَ اِنْ اَنْتَهُوا) ا گر كفر لِر ندين نوقتالسه لِر (فَ اِنَّ اللّٰهَ
بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ❀ شكسز الله تعالى آلار فيلغان عمللرى كور گوچيدر نبوشلى جزالارى
بيرور ۴۰ (وَ اِنْ تَوَلَّوْا) ا گر ايمانن باش تارنسه لِر (فَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلِيكُمْ) بس بلكر
اى مؤمنلر تحقيق الله تعالى سز نك صافچيكزدر آلار دن فور نما كز (نَعْمَ الْمَوْلَى وَ نَعْمَ النَّصِيرُ) ❀
اول الله تعالى نى كامل يار دچى ونى كامل صافلا غوچيدر ۴۱ (وَ اعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ اَعْتَمَمَكُمْ مِنْ شَيْءٍ)
وبلكز تحقيق غنيمت آلفان نرسه لِر كز (فَ اِنَّ اللّٰهَ خَمْسَهُ وَ لَلرَّسُولِ) بس آنك بشدن
برى الله غه و آنك رسولينه در (وَلَّذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسْكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ) وقالغان
دور نسى پيغمبر گه باقيلغى بولغان كشير گه در وهم بتيملر گه، ومسكين لر گه ومسافر لر گه
صرف قبلنور لار (اَمَّا رَسُوْلُ اللّٰهِ صُوْكَنْدَه اَبُو بَكْرٍ، عُمَرُ، عُمَانُ وَعَلَى غَنِيْمَتِنِ اَوْچكه
بولدبلر يتيم مسكين ابن سبيلگه ابو حنيفه بونى اختيار فيلدى (اِنْ كُنْتُمْ اٰمِنْتُمْ بِاللّٰهِ)
ا گر الله غه ايمان كينور گان بولسا كز (وَمَا اَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ) وحق برلان
باطلنى آبرغوچى بدر كو ننده بندهمز محمد گه ايندر گان قرآن غه ايمان كينور گلر
بولسا كز (يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعِنِ) اول بدر كو ننده كافر جماعتى برلان مؤمنلر جماعتى
بولقشدبلر (وَ اللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ❀ الله تعالى هر شيگه فادر در ۴۲ (اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدُوَّةِ الدُّنْيَا)

یاد اینکل محمد شول کوننی که بولدگز سز چقرنك مدینه گه یقین طرفنده (وَمَهُم بِالْعُدْوَةِ
 الْقُصْوَى) اما مشرکلر چقرنك مکه طرفنده بولدیلر (وَالرَّكْبُ اسْفَلَ مِنْكُمْ) کروان سزدن
 توبان ایدی (وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ) اگر صوغش برلن وعده فیلوشساگز (لَا خَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ)
 البته وعده لرگزده تورلی، تورلی بولور ایدگز (كافرلرنك كو بلكى سببلى) (وَلَسَكُنْ)
 لکن وعده فیلوشما ساگزده الله تعالی جیدی سز لر نی (لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا)
 ازنده حکم فیلونغان اشنی تمام ایدر او چون الله تعالی سز نی جمع قیلدی (لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ
 بَيْتَةِ مَلَاكٍ بولغان کشیلرنك هلا کنی بیان صوگنك بولسون او چون (وَيَحْيَى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيْتَةِ) ایمان
 برلان تر کلک نابش کشیلرنك تر کلگیده بیان صوگنك بولسون او چون یعنی بدر کونك الله نك
 کامل قدرتی ظاهر بولغاچ حقلنی مسلمانلر طرفند بولغاچ کافرلرنك فارشماقی البته بر عنادقنه بوله در
 (وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ) شکسز الله تعالی سز نك سوز لرگز نی ایشنکوچی واهوالکزنی
 بلگوچیدر ۴۳ (أَذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا) یساد اینکل که شونی اول مشرکلرنی
 الله تعالی سکا نوشکده بیک آز کورسانور در واقع شولای بولدی یعنی الله تعالی رسول اللهغه
 نوشنده کفارنی بیک آز کورساندی (وَلَوْ أَرَايَكُمْ كَثِيرًا) اگر آلارنی کوب کورسانسه
 (لَفَشَلْتُمْ) البته نورفار ایدگز (وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ) نزاع فیلشور ایدگز اوز آرا یا که
 رسول الله آز دیوب آلدای دیو بنا علیه الله تعالی صوغش وقتنك ده آلارنی آز کورساندی
 (وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ) لکن الله تعالی سزنی نزاع دن فوتقاردی (إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ)
 تحقیق الله تعالی بلگوچیدر کوکلرده گی نرسه لر نی نزاع فیلوشاچقکزنی بلدیده کفارنی
 سز گه آز کورساندی ۴۴ (وَأَذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذَا لَتَقِيْتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا) کافرلر برلان
 اوچراشقان کونگزده آلارنی سز نك کوزگزگه بیک آز کورساندی (وَيُقَلِّلُكُمْ فِي آعْيُنِهِمْ)
 وسزنی آلاز کوزینه آز کورساندی نکبرلنوب کیلسونلر او چون در واقع آز کورندی
 حتی بتمش یا که یوز چاماسی دیوب بلدیلر حالبوکه کفار مکدین آرتق ایدی
 (لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا) ازنده یاردم بیرورمن دیه حکم قیلش اشنی تمام ایدر
 او چون شولای فیلدی (وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ) اشلرنك بارجه سی اللهغه فایتور
 ۴۵ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيْتُمْ فِتْنَةً فَاتِمُّوا) ای مؤمنلر فچان سز کفار جماعتینه صوغش
 بولونساگز اورنگزده ثابت بولگز فاچماگز (وَأَذْ كُرُوا اللَّهُ كَثِيرًا) اللهغه کوب ذکر
 اینرگز (لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ) شولای بولساگز اوستون چفار سز بیگار سز ۴۶ (وَاطِيعُوا
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ) اللهغه و آنك رسولینه اطاعت فیلگز (وَلَا تَنَازَعُوا) صوغش اشلرنده آلاز
 برلان نزاع فیلوشماگز (فَتَقَشَلُوا) اگر نزاع فیلوشساگز نارالور سز (وَتَدَّهَبَ رِيحُكُمْ)

بس شول سبیلی قوۋە وکۆچکۆز وشوکتکۆز کینار (وَاصْبِرُوا) صبر قیلکۆز (ان الله
مَعَ الصَّابِرِينَ) شکسز الله تعالی صابرلرغه یاردم ایدەچکدر ۴۷ (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا) بورطلرندین تکبرک برلان چقان قریش لر کبی بولما کۆز!
(وَرِثَاءَ النَّاسِ) دخی آدملرگه ربالق برلان چقانلر کبی بولما کۆز! یعنی قریش تکبرک
برلان دخی شهرتمز آرنسون دبه صوغشقه چقدیلر سز آلا کبی بولما کۆز! (وَيَصُدُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) دخی آلا الله بولندین باشقه لارنی طبالار (وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ) الله
تعالی آلا ریلغان علمنی بلدر بنا علیه جزالارنده بیرور ۴۸ (وَإِذْ زَيْنَ لَهْمُ الشَّيْطَانِ أَعْمَالَهُمْ)
شیطان آلا رنک اوز اشلرنی یعنی رسول الله برلان صوغشولارنی آلا رغه زینتلی قیلدی
چونکه آلا فایتورغه نیت اینکچ شیطان: «یوق سز محمدن اوچکۆزنی آلا اینجه فایتما کۆز
آلا ر بیک آزد. . . . .» دبه وسوسه قیلدی (وَقَالَ لِأَغَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ)
شیطان ایندی: بوکون آدملردن سزنی جیکه چک کشی هیچ بوندر (وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ) ومین
سزگه یاردمچی من (فَلَمَّا تَرَ آتِ الْفُتْنِ) بس ابکی عسکر جماعه سی برسین برسی کورگچ
(نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ) اول شیطان آر تینه فایتوب کیندی (وَقَالَ إِنِّي بَرِيٌّ مِنْكُمْ) وابتدی
تحقیق مین سزدن بیزامن (إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ) تحقیق کوررمین مین سز کورمی
تورغان خطرلارنی (إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ) بارچه عالمنی تریبه ایدوچی الله دن قورقامن مین
(وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ) الله تعالی قاتی عذاب ییلغوچیدر ۴۹ (إِذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ) مسلمانلرنک
آزلغنی کورگچ منافقار ابتدیار (وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) دخی فلبلرنده آورو بولغان
یعنی ایمانلری ضعیف کشبیلر ابتدیار: (غَرَّ هُوَ غَلَاءٌ دِينَهُمْ) بو محمدنک اصحابنی دینلری
آلدادی بیت (وَهُنَّ يَتَوَكَّلْنَ عَلَى اللَّهِ) برمن نوکل فیلسه اللهغه (فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)
بس الله تعالی غالب ومصلحتجه اش ییلغوچیدر ۵۰ (وَأَوْ تَرَىٰ أَذِيَةً فِي الدِّينِ كَفَرُوا
الْمَلَائِكَةَ) ای محمد اگر سن کورساک ایدی فرشتهلر کافرلرنک جانلارین آلفان
وفتنی البته بر الوغ قورقچ اش کورر ایدک (يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ) اورورلر اول
کافرلرنک بوزلرینه (وَادْبَارَهُمْ) دخی آرقارلرینه صوغارلر وابتورلر که (وَذُوقُوا عَذَابَ
الْحَرِيقِ) کویدر گوی عذابنی ناتوگۆز دیو ۵۱ (ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ آيَاتِكُمْ) اوشبو عذابلرکۆز
اوزکۆز ییلغان یاوز عملرکۆز سبیلیدر (وَإِنَّ اللَّهَ لَيَسُّ بِظُلْمٍ لِّلْعَبِيدِ) بوقسه گناهسز
الله تعالی قلا رینه ظلم ایدەچک توگلدر ۵۲ (كَذَابَ آلِ فِرْعَوْنَ) بو کافرلرنک صفتی
فرعون قومینک صفتی کبیدر (وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) وآلاردن اولگی امتلرنک صفتی کبیدر
(كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ) بارچه سی کافر بولدیلر الله نک آیاتینه اوشانمادیلر (فَاخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ)

بس عذاب قیلدی الله تعالی آلارنی گناهلری سببلی (ان الله قوئی شدید العقاب) تحقیق
الله تعالی قوئی و گناهلیرغه عذاب فاتیدر ۵۳ (ذالك بان الله لم يك مغيرا) آلارغه کبلگان
هلاکت شول سبببدرکه الله تعالی اوزگارتمبدر (نعمة) برفومگه بیرگان نعمتی (انعمها
علی قوم) برفومگه بیرگاج اول نعمتی (حتی یغیروا ما بانفسهم) اول قوم اوزلرینک
حاللرینی اوزگارتماپنجه . مثلا برامت یخشیلر ایکن یمانلانسه لر الله تعالی ده آلارغه
بیرگان نعمتی نچارغه آلامشدر . نتا که بزم تاتارملتی دین فوشقانچه یورمد کمزدنی حاللرگه
نوشدک ؟ ۱ (وان الله سمیع علیم) شکسز الله تعالی بنده لرنک سوزلرین ایشکوجی
و فعللرین بلگوجیدر ۵۴ (کذاب ال فرعون) بو کافرلرنک هلاکتی فرعون قومینک
هلاکتی کبیدر (والذین من قبلهم) دخی آلاردن اول بولغان قومنک هلاکتی کبیدر
(کذبوا بآیت ربهم) رب لارینک آیت لرینی بار چه سنی آلا بالغان دیدیلر (فاهلککنهم
بذنوبهم) بس بزده آلارنی گناهلری سببلی هلاک ایتدک (واقرؤنا ال فرعون) و فرعون
قومینی صوغه غرق قیلدی باطردق (وکل کانوا ظلمین) چونکه آلا بار چه سی ظالم
ایدیلر ۵۵ (ان شر الدواب عند الله) یرده یوروجی حیوانلارنک الله فاشنده ایکن قباحتی
(الذین کفروا) کافر بولغان کبیلدر (فهم لایؤمنون) بس ایندی آلا ایمان کیتوره چکلر
نوکل ۵۶ (الذین عاهدت منهم) اول کافرلردن برنورلی جماعت اگر سین آلارغه عهد
فیلساکن (ثم ینقضون عهدهم فی کل مرة) سوکره آلار عهدلرن صندرسالر عهد فیلوشقان
صابون (وهم لایتقون) آلار عهدلرن صندردن فورماسلر ۵۷ (فاما تتقنهم فی الحرب)
بس سین آلارغه صوغشده اگر جیکساکن (فشردهم) بس آلارنی آیور قورقوغه سال
(من خلقهم) آلارنک آرنلارندهغی خلقغه قورقو صالغل یعنی بونداعبلارنی جیکساکن
آرتدن کیله تورغانلاری ایشتوب قورقولارندن کیلماسلر (لعلهم یدکرون) اهنمالکه
آرنلارندهغیلار وعطل نورلر ۵۸ (واما تخافن من قوم خیانة) اگر سین قورفساکن بر
قومنک خیانتندن (فانبد الیهم علی سوا) اول وقتده سین آلارغه بلگورتکل اوزکنک
عهدکنی ناشلاغانکنی (ان الله لایحب الخائنین) تحقیق الله تعالی خیانت ایدوجیلرینی
سویماس ۵۹ (ولایحسبن الذین کفروا سبقوا) کافرلر آلاغه کبتیدیلر دیه حسات قیلمه سین
(انهم لایعجزون) تحقیق آلار اللهنی عاجز فیلا آلاماسلر ۶۰ (واعثوا لهم ما استطعتم
من قوه) کافرلر برلان صوغشورغه کوچکز بتکان قدرلی حاضرلنکز (وهن رباط الخیل)
قونلر برلان وهم اطالار باعلاماتی برلان (تربون به عدو الله وعدوكم) اول حاضرانوکز
برلان قورقوتورسز سن اللهنک دشمانینی و اوزکننک دشمانکنزنی یعنی کافرلرینی (واخرین

مِنْ دُونِهِمْ) و عرب کافرلرندن باشقه لر نی دخی قورقورتورسز (لَا تَعْلَمُونَهُمْ) سز بله سز
 اول ایکنچی کافرلر نی (اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ) آلارنی الله غنه بله در (وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)
 نرسه که آنی الله بولنه سز انفاق فیلسه کز آط و باشقه فورالار کبی (يُوقَى الْيُسُومُ) سز گه
 آنک ثوابنی کامل ببولور (وَأَنْتُمْ لَا تَظْلُمُونَ) آنک ثوابنی کیمتلوب سز گه ظلم فیلونماس
 ۶۱ (وَأَنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ) اگر کافرلر صاح قیلورغه میل فیلسه لر (فَأَجْنَحْ لَهَا) بس سینک
 صاحقه میل قیل (وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ) واللغه توکل قیل (إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) چونکه اول
 الله تعالی هر سوزنی ایشکنوچی و هر اشکنونی بلگوچیدر ۶۲ (وَأَنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ)
 اگر تلاسهر آلار صاح قیلغان ببولوب سنی آلامقغه سین آلابده فورغه (فَأَنْ حَسْبِكَ
 اللَّهُ) چونکه یاردم ایتارگه الله تعالی باردر و کافیدر (هُوَ الَّذِي آيَدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ)
 شول الله تعالی در که اوس و هر ج قبیاه لر ن ایمانغه کیتروب و هم اوزینک خاص یاردمی
 برلان سنی قوتلندر دی ایمدی شول الله غه اوشانقاچ نچوک آلار دن قورقرغه کیرک
 ۶۳ (وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ) اول ایکی قیللر نك کوکللرینه الله تعالی الفت صالوب دوستلاندر دی
 آلار شول قدر برسی برسینه دشمان ایدیلر که (لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا) اگر سین انفاق
 قیلساک آلارنی دوستلاندر مق اوچون بر بوزنده گی نرسه لر نك بار چه سنی (مَا أَلْفَتْ بَيْنَ
 قُلُوبِهِمْ) کوکللرینی الفت لندر آلماس ایدک (وَلَكِنَّ اللَّهَ آتَىٰ بَيْنَهُمْ) لکن الله تعالی
 آلار نك کوکللرینه الفت صالیده بس جیبیلشوب سکا یاردمک بولدیلار (إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)
 شکسز الله تعالی غالبدر و حکیمدر. ایمدی شول الله سنک یاردچک بولسه آلار دن فورقماق
 هیچ یاردمی؟ عجاا ۶۴ (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ) ای محمد سکا یاردم ایتارگه الله تعالی
 بئار (وَمَنْ آتَبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ) و هم سکا ابارگان مؤمنلر دخی کافیدر ۶۵ (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ
 حَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ) ای پیغمبر مؤمنلر نی صوغشورغه فزدرغل (إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ
 عَشْرُونَ صَبْرُونَ) اگر بولسه لر سزدن بکرمی صبرلی ابرلر (يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ) ایکی یوز
 کافرگه غالب ببولورلار (وَأَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ) اگر بولسه سزدن یوز ابر (يَغْلِبُوا أَلْفًا)
 مک کشیگه غالب ببولورلار (مَنْ الَّذِينَ كَفَرُوا) کافر بولغان قومدن مک گه غالب ببولور
 (بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ) اول کافرلر نك جیکلماکی شول سبیدندر که آلار آکلمایلر
 یاردم الله دن ایکانلکنی شونک اوچون تروشمیلر ثابت بولا آلمایلار ۶۶ (الَّذِينَ خَفَقَ
 اللَّهُ عَنْكُمْ) حاضر الله تعالی سز گه جیکلک قیلدی (وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا) و بلدی
 الله تعالی سز نك آراکزده ضعیفلر باردر (فَأَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ) بس اگر سزدن
 یوز صبرلی کشی بولسه (يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ) غالب ببولورلر ایکی یوز گه (وَأَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

الَّذِي يَقْبَلُوا الْفَيْنَ بِأَذْنِ اللَّهِ) اگر سزدن مک صبرلی کشیلر بولسه الله نك نصرنی ایلر ایکی مک
 کافر گه غالب بولورار (وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ) الله تعالی صبرلیلار برلاندر ۶۷ (مَا كَانَ لَنَبِيِّ أَنْ
 يَكُونَ لَهُ آسْرَى) درست نوگل هیچ پیغمبر گه آلفان اسیرلرنی فدیبه آلوب بیارمک
 (حَتَّى يَتَخَنَ فِي الْأَرْضِ) ناکه برده غلبه نابقاچه بدر کوننده پتمش کافرنی اسیر آلفانلر
 ایدی. رسول الله اصحابغه مشاوره فیلغاچ ابوبکر الصدیق: یارسول الله آنچه آلوب آزاد
 فیلابی، وحضرت عمر: آنچه لرینه محتاج نوگلمز فولمزغه نوشکان الله دشمانلارن باشن
 چابوب اوزامز دیدیلر. رسول الله ابوبکر الصدیق سوزی برلان عمل ایدوب آنچه آلوب
 آزاد فیلدی شول مقده آیت نازل بولدی آنچه آلونی طیدی (تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا)
 ای صحابه لر سز دنیا مالینی تلیسز (وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ) اما الله تعالی آخرتنی تلیدر
 یعنی دین اسلامک قونلی بولمانن (وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) الله تعالی غالب ومصلحتچه اش
 فیلغوچیدر حضرت عمر ایندی: بر وقت کبلسام رسول الله برلان ابوبکر بغلاشوب
 اونورالار واینلر اسیرلرنی آنچه آلوب آزاد فیلمانز باراماغان ایکن . . . . . دیو
 ۶۸ (لَوْلَا كَتَبَ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ) اگر لوح المحفوظده الله نك حکمی بولمسه ایدی اجتهاد
 ایدوبده خطا ایدوچیلر عفو ایدلنده در دیو (لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) اسیر
 برابرینه آلفان مالکیز اوچون سزگه الوغ عذاب ایرشکان بولور ایدی. لکن سوگرده
 فدیبه آلتو حلال قیلونغان چونکه الله تعالی اینکان: ۶۹ (فَكُلُوا مِمَّا غَنَمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا)
 آلفان غنیمتلرکز حلال وطیب اولدغی مالده آندن سز آشاکز دیو. فدیبه ده غنیمتگه
 کده در (وَاتَّقُوا اللَّهَ) الله دن قورفوکز (إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شکسز الله تعالی غفور رحیمدر
 ۷۰ (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي آيَاتِكُمْ مِنَ الْأَسْرَى) ای پیغمبر! فوللرکزده بواغان اسیرلرگه
 آیت! (إِنْ يَعْلَمَ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا) اگر الله سز نك قلبکزده بخشی نیت بار ایدکنی بلسه
 (يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مَّا أَخَذَ مِنْكُمْ) سزدن آلفان فدیبه دن بخشینی سزگه بیروز مالکزنی
 آلفانغه هیچده فایغورماکز فقط قلبکز نیگنه بخشیلانوکز! (وَيَغْفِرْ لَكُمْ) دخی سز نك
 گناملارکزنی بارلار (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) الله تعالی غفور رحیمدر ۷۱ (وَإِنْ يُرِيدُوا
 خِيَانَتَكُمْ) اگر اول اسیرلر سکا بر خیانت قیلونی نلاسه لر (فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ)
 تحقیق آلاز موندن الک الله غده ده خیانت قیلدیلر (فَأَمَّا كَنْ مِنْهُمْ) شونک اوچون بدر
 کوننده سنی آلازغه فادر قیلدی (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) آلاز نك خیانتینی الله تعالی بلگوچیدر
 ومصلحتچه اش فیلغوچیدر ۷۲ (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا) تحقیق ایمان کیتروب مکده دن
 مدینه گه هجره فیلغان کشیلر (وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) دخی ماللری تنلری برلان ملت اوچون

جهاد قبله و جبلر (في سبيل الله) يعني الله بولنك صوغش قىلغان كشىلر (وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا) دى مىجره قىلوب كىلگان صحابه لرنى فارشو آلوب اىولار ينه كىزنوب ياردم اىنكان كشىلر (أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ) آلا ر برسى برسینه دوست و فردش لرنى وارث لاردر كه برسى برسندن ميراث آلشورلار اىدى (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا) شول كشىلر كه اىمان كىتور بده كافر بورندن اسلام برينه كو چماسه لر (مَالِكُمْ مَن وَلَا يَتَهُم مِّن شَيْءٍ) سىزنك اول مسلمانلارغه و اىلككز هىچ نىچوك بوقى وارث بولمىسز صافلامىسزده (حَتَّى يُهَاجِرُوا) نا كو چكانلر نجه . مؤمنلر اىندىلر : اكر بىزدن ياردم استهسه لر بىزنى اشلر مز دىو ؟ الله تعالى اىندى : (وَإِن اسْتَنْصَرْتُمْ فِي الدِّينِ) اكر دىن حقنده سىزدن ياردم استهسه لر (فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ) بس لازمدر سىزگه آلا رغه ياردم بىرمك (الْأَعْلَى قَوْمُ بَيْنِكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ) مگر سىزدن ياردم استهسه لر شونداى كافرلار اوستينه بار رغه كه اول كافرلر برلان سىزنك آرا كزده عهد بولور اول وقتنده البته ياردم بىرماسىز (وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) الله تعالى سىز قىلغان عمللرنى كور گو چىدر ضابىق قىلماس ۷۳ (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ) كافرلرنك بعضى بعضى سىينه ولى دوستلردر (أَلَا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ) اكر شول اىنولگان ياردملرنى قىلماسا كز بده فتنه لر چغار والوغ فسادلر بولور يعنى اىمان باغى ضعيفه نوب كفر باغى فونتلنور ۷۴ (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) اىمان كىتور بده اسلام برينه كو چكان كشىلر دى مى الله يوانده صوغش اىنكان كشىلر (وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا) دى مى كو چوب كىلگان كشىلرنى اىولر ينه اىندىر و ب ياردم اىنكان كشىلر (أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا) شولاردر حق مؤمنلر (لَهُمْ مَغْفِرَةٌ) بولور آلا رغه مغفوره (وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) و كور كام رىزق بولور ۷۵ (وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا) شول كشىلر كه كو چوب كىنكان كشىلر سو كنده اىمان كىتور و ب ينه آلا رده كو چوب كىلسه لر (وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ) و سىزنك برلان برگه صوغش قىلسه لر (فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ) بس اول كشىلر سىزنك جماعه كزدن يعنى مؤمنلردر (وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ) آلا رانده فرداشلك باقىنلغى بولغان كشىلر الله نك حكمنده برسى برسینه وارث لاردر آلا ر بولغانده باشقه كشى ميراث آلماس (إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) تحقيق الله تعالى هر شىنى بلدر بو حكمنده بولودىر .

سورة التوبة مدنية مائة وتسع وعشرون آية

حضرت علی کرم الله وجهه دن صورامشردر که اوشبو توبه سورهنده نه اوچون بسم الله یازنمادی؟ دیو. جواب بیرگان: بو سوره کافرلرگه فهر اوچون ایندی بسم الله بولسه رحمت آیاتی در شونک اوچون یازنمادی دیو. لکن خفی توگلدرکه بویل توجیه عذاب و فهر آیتلرنی اوقوغاننده بسم الله اینولنماسلکنی بلگورته در . . . . .

۱ (بِرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) * مشرکلر برلن بولغان عهدکز الله دن و آنک رسولی طرفندن صندرلادر ۲ (فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ) ای مشرکلر ابرکونلاب دورت آی بر یوزنده بورکز سرگه مهلت (وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَيْرٌ مُّعْجِزِي اللَّهِ) بلکزکه سز الله تعالی نی عاجز فیلا آمازسز (وَإِنَّ اللَّهَ يُخْزِي الْكٰفِرِينَ) * دخی بلکزکه البته الله تعالی کافرلرنی رسوای فیلاچقدر ۳ (وَإِذْ أَنْزَلْنَا إِلَيْنَا آيَاتِنَا لِيُنذِرَ الْكَافِرِينَ لَعْنَةُ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذْ سَأَلُوا رَسُولَهُمْ أَنْ يُجِئَهُمْ بِالْحَقِّ فَأَنذَرْتَهُمْ بِهِ إِنْ كَفَرُوا أَنْ يَكُونَ لَهُمْ صَوْعَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ يُطَوَّفُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِثْلَ الْقَلَابِجِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَخْتِصِمُ مَن يَشَاءُ لِيُذِيعَهُمْ) * کبر کوننده اعلامدر (أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) (وَرَسُولُهُ) که مشرکلردین الله تعالی هم آنک رسولی بیزادر تبوک صوغشندین صوگ رسول الله حجغه بارورغه تلادی مشرکلر بالانچاچ طوافی قیلالر ایدی رسول الله بالانچاچ طوافنی یارانماینچه حضرت علی برلان ابوبکر الصدیق نی بیاردی بالانچاچ طوافی فیلماسونلر دیو شول کون مسلمانلار و باشقه لار کوب جبولدقلرندین حج ا کبر دیولدی (فَإِنْ تَبِيتُمْ فَبِهِ خَيْرٌ لَّكُمْ) اگر کفرکزدن توبه اینساکز البته اوزکز اوچون خبردر (وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَيْرٌ مُّعْجِزِي اللَّهِ) اگر توبه دن باش نارتوب همان کفرده بولساکز بلکزکه سز الله نی عاجز فیلا آمازسز الله تعالی بلور نیچوک سزنی اشلارگه ۱ (وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدَابَ آئِيمٍ) * کافرلرگه بشارت بیر که قاتی رججتکوچی عذاب ایل ۴ (إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) مگر مشرکلر برلان صلح نورورغه عهد قیلوشقان بولساکز (ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا شَيْئًا) وهم اول مشرکلرده عهدلرین بوزماسه لر (وَلَمْ يَظَاهَرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا) وسزک ضررکزه هیچ کمگه یاردم اینماسه لر (فَاتَمَّوْا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مَدَّتِهِمْ) بس آلازک عهدلرین وقتینه قدر تمام ایدکز! (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ) * چونکه الله تعالی عهد بوزدن صافلانوجیلارنی سوبه در ۵ (فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرْمَ) چان اوتسه صوغش حرام بولغان آیلر (فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ) مشرکلرنی قاید تابساکز شونده اوترکز (وَخُذُوهُمْ) و آلازنی تونوب بیله اسیر آلکز (وَاحْصُرُوهُمْ) اگر فولقه توشوره آلماساکز شهرلرین محاصره قیلوب یعنی چلغاب توروکز (وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ) هر اونه نورغان بیرلرده آلازنی صافلاب اوترکز (فَإِنْ تَابُوا

وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ) اگر توبه ایدوب نماز اوفوسالر (وَأَتُوا الزَّكَاةَ) وزكانلرین بیرسه لر
(فَخَلَّوْا سَبِيلَهُمْ) بس فوتقارکز ابرک بیرکز بوللرینه (إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) چونکه الله
تعالی غفور رحیم در توبه فیلسالار گناهلرین بارلار ۶ (وَأَنْ أَحَدَهُمُ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجَّرَهُ)
اگر مشرکلردن بر کسه کیلوب سندن امان سوراسه آکارغه امان بیرگل (حَتَّى يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ) تا که الله ناک سوزنی ایشسون (ثُمَّ أبلغه مأمته) اگر الله تعالی سوزن دین
باش نارنسه اورنینه یبار (ذَلِكَ) اوشبو حکمنی سکا نوشمانلغز (بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ)
آلار الله ناک حکمنی بلگانلکلری سبیلدر بس سنک حضورکا کیلوب ایشونسولر
۷ (كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ) الله تعالی فاشنده وآنک
رسولی فاشنده مشرکلر ناک نچوک عهدی بولسون حالبوکه مشرکلر ناک اوزلرنده هیچ بر
عهد یوق سوزارنده نورمیلر یعنی آلا رغه الله دن عهد بولماس (إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) مگر مسجد حرام حضورنک سزگه عهد فیلغان مشرکلر گه گنه الله ناک عهدی
باردر (فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ) فایسی اورلرده سزگه سوزلرنده نورسه لر (فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ)
شول اورنلارده سزده سوزکزده نورکز (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ) الله ناک فوشقانبینه
مخالفت فیلودن صافلانکز الله تعالی تقوالارنی بارانادر ۸ (كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ)
نچوک اول مشرکلرگه اوشانچ وعهد بولسون ؟ اگر سزگه غالب بولسه لار ایدی
(لَا يَرْجُوا فِيكُمْ إِلَّا لِذِمَّةٍ) سز ناک فرداشلککزنی وعهدکزنی البته فاراماسلار ایدی
(يُرْضَوْنَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ) سزلرنی رضا فیلودلار فقط اوزلری برلان (وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ) اما
کوکللری اول سوزلرندن ابا فیلور فاجار خلافتی اشلر (وَأَكْثَرُهُمْ فَسْقُونَ) آلار ناک
کوبراگی فاسقلدر ۹ (اسْتَرَوْا بِآيَةِ اللَّهِ ثُمَّ قَلِيلًا) الله ناک آیتلری برابرینه آزغنه
آچهنی اختیار فیلار (فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ) الله بولندن کشیلرنی طیلار (إِنَّهُمْ سَاءَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) تحقیق فیلغان اشلری نی فباحندر ۱۰ (لَا يَرْجُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا لِذِمَّةٍ)
آلار مؤمنلر حقنده فرداشلکنی هم عهدنی صافلاماسلار (أُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ) اول
کشیلدر حدقین اونکان کشیلر ۱۱ (فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ) اگر
کفرلرندن فایتوب نماز اوفوب زکوتلرنی بیرسه لر (فَأَخْوَانَكُمْ فِي الدِّينِ) بس سز ناک
دین فرداشلرکز اولورلر (وَنُفِصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) عالم وبلکلی کشیلرگه بز
آیتلرمنی بیان فیلامز ۱۲ (وَإِنْ نَكَثُوا آيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ) اگر عهد فیلغان سوکنک
بیمیلرینی صندرسه لر (وَوَعَدْنَا فِي دِينِكُمْ) وهم سز ناک دینکزگه طعن فیلسالر (فَقَاتَلُوا أُمَّةً
الْكُفْرِ) اول وقت کافرلرنک باشلرینی اونکرکز (إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ) چونکه آلار ناک عهدلری

یوقدر بولسه تونمیلار (لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ) ❀ شول وقت احتمال کفرلرندن توبولورلر
 ۱۳ (الَّذِينَ تَقَاتَلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ) صوغشساگزچی یمین لرن بوزغان کافر قوم برلان
 (وَهُمْ بِأَخْرَاجِ الرُّسُولِ) وهم فصد قیلدیلر یعنی نیت لندیلر رسول اللهنی قچارورغه
 (وَهُمْ بَدُّوا كُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ) عهد بوزونی اول مرتبه آلا باشلا دیلر (اتَّخَشَوْهُمْ) ایا آلا ردن
 قورقاسز می؟ ! (فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ) قورقار او چون الله تعالی لائقدر. آنک امرینه
 فارسلیق قیلماگز (ان کنتم مؤمنین) ❀ اگر کامل مؤمنلر بولساگز ۱۴ (فَاتْلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ
 اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ) صوغشکزر کافرلر ایل آلا رنی سزنگ فولکزر ایل عذابقه سالور (وَيُخْزِمُهُمُ)
 ورسوای قیلور آلا رنی (وَيَنْصُرْهُمْ عَلَيْهِمْ) آلا اوستینه بارورغه سزگه باردم قیلور
 (وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ) ❀ و آلا ردن اذا وجفا کورگان مؤمنلرنگ کوکللرینه
 شفا بیرور ۱۵ (وَيُدْهَبُ غِيظُ قُلُوبِهِمْ) واول مؤمنلرنگ کوکللرنده گی آچولارنی بیبارور
 (وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ) و نلاگان کیشسون توبه قیلر توب توبه سون قبول قیلور
 (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ❀ الله تعالی هر نرسه نی بلگوچی وهر اشنده حکمتنی رعایه قیلغوچیدر
 بواش لرنده ده البته بز بلمگان کوب حکمنلر باردر ۱۶ (أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا) ایا سز
 حساب اینه سز می؟ هیچ سؤال سز جواب سز فالدرونی (وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ)
 دخی سزنگ آراگز دن ملتی او چون نور وشفقان وهنی صوغش قیلغان کشیلرنی الله تعالی بلمایدر؟
 آلا رنگ اجتهادلری بوشقه کینه دیوب او بلیسز می؟ (وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رُسُولِهِ
 وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَكَيْفَ) دخی الله دن وآنک رسولندن وهم مؤمنلر دن باشقه نی دوست نوتماوچیلر نی
 بلمایدر دیوب او بلیسز می؟ یوق آلا ی او بلاماگز الله تعالی هر فایوسنی بلادر هم شوکا کوره
 آلا رغه هیچ شکسز درجه لر بیره چکدر (وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ❀ الله تعالی سز قیلغان
 اشلردن بار چه سندن خبرداردر هیچ ظن ایتماگز بوش فالورمز دیوب ۱۷ (مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ
 أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ) کعبه نی نوزانولارنده کافرلرگه ثواب بولماس (شَهِيدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ
 بِالْكُفْرِ) اوز اوزلرینه کفر برلان شهادة بیروب تورغان حاللرنده بس ماقتانماسونلر
 بزنگ بیخشی عمللرمز بار کعبه نی بناء قیلماز دیو (أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ) اول کشیلرنگ
 عمللرینک ثوابی جو یلدی (وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ) ❀ و آلا ر جهنمه منگو فالاقلردر
 ۱۸ (أِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) مسجدلر یاصاب ثواب آلفوچی
 فقط الله غه و آخرة کونینه ایمان کیتورگان کشیلرگندهر (وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ) دخی
 نمازلارن دائم اوقوب زکونارنده بیرگان کشیلرگندهر (وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ) والله دن
 باشقه دن قورقماوچی کشیلرگندهر (فَعَسَىٰ أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُتَّهَدِينَ) ❀ شولار

بولسه لر بولورلار هدايته ۱۹ (اجعلتم سقاية الحاج و عمارة المسجد الحرام كمن امن بالله واليوم الآخر) ايا سز مسجد حرامنى توزانوب حاجى لارنى اچروب يورگان مشركلرنى الله تعالى و آخرت كوينه ايمان كيتورگان مؤمنلر كى بر درجه ده فيلازمى ؟ ! (وجاهد في سبيل الله) دى شونك اوستونه الله بولنده ملنى اوچون اجتهادده قىلدى شولار كى فيلازمى ؟ (لا يستون عند الله) بوق آلا ر الله حضورنده بر درجه ده بولماسلار (والله لا يهدى القوم الظالمين) الله تعالى ظالم قومنى توغرى بولغه كونرماس ۲۰ (الدين امنوا وهاجروا وجاهدوا في سبيل الله باموالهم و انفسهم اعظم حرجة عند الله) ايمان كيترونده دار اسلامغه كوچوب ماللرى و اوزلرى برلان الله بولنده ملت حقنده اجتهاد اينكان و صوغشلار قىلغان كشىلارنك الله تعالى حضورنده درجه لرى بيك الوغدر (واولئك هم الفاترون) وهم شولادر كامل مقصودلربنه ايرشكان كشىلر ۲۱ (يبشرهم ربهم برحمة منه) الله تعالى آلا رغه شادلق خبر بيروركه اوز رحمنى برلان آلا رغه جنتلر و نعمتلر بيره چكدر (ورضوان و جنت) و دى اوزينك رضاسى و جنتلر برلان شادلق خبر بيره در (لهم فيها نعيم مقيم) بولور آلا رغه اول جنتلرده دائم نعمت لر ۲۲ (خلدين فيها ابدا) آلا ر اول جنتلرده منگو فالورلار (ان الله عنده اجر عظيم) شكسز الله تعالى حضورنده الوغ اجرلار باردر ۲۳ (يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا اباؤكم و اخوانكم اولياء) اى مؤمنلر آنالركزنى و فرداشلركزنى ده دوست نونماكز (ان استحبوا الكفر على الايمان) اكر ايماننى تاشلاب كفرننى اختيار قىلسه لر (مدينه گه هجرة فرض بولغاچ صحابه لر كوچه باشلادفلرنده كفر اوزرنده فالغان قابوسى نك آناسى فايوسينك فرداشى بالالرى موين لاربنه اصلنوب كوچماز گه اوتندبلر صحابه لارنك كوكللرى چكدردى شول حقه بو آيت ايندى (ومن يتولهم منكم) برمن آلا ر برلان دوست بولسه آلا رنى قزغانوب هجرة قىلماشه (فاولئك هم الظلمون) آلا ر ظالملاردر ۲۴ (قل ان كان اباؤكم و ابناؤكم و اخوانكم و ازواجكم و عشيرتكم و اموال اقدرتتوها و تجارة تخشون كسادها و مساكين ترضونها) آيت اى حمد اى مؤمنلر اكر سز نك آنالركزنى و فرداشلركزنى خانون قىبل لر كز و كسب اينكان ماللر كز و آرزان بولون قورقان سودالركزنى و راضى بولوب تورغان يورتلركز (احب اليكم من الله و رسوله و جهاد في سبيله) الله تعالى دن و آنك رسولندين و الله بولنده اجتهاد برلان صوغش قىلودين سوكلى بولسه (فتربصوا حتى ياتى الله بامر) بس سز الله تعالى نك عذابى كيلونى كونوكز ! (والله لا يهدى القوم الفاسقين) الله تعالى هدايت گه كرتماس امرينه فارشولق قىلوب فاسق بولغان كشىنى ۲۵ (لقد نصركم الله

فِي مَوْطِنٍ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ) الله تعالى سزگه باردم بيردى كوب اور نلارده همده
 حنين كوننده (اِذْ اَعْجَبْتُمْ كَثْرَتَكُمْ) اول حنين كوننده سزنى عجبيلندردى اوز كز نك
 كوبلگكز يعنى كافر لرگه فاراغانده بز بيك كوب جيكلولماز ديدكز (فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا)
 حال بوكه كوبلگكز سزگه هيچ فائده بيرمادى (وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ)
 كبك بير سزگه نار بولدى (ثُمَّ وَايْتَمَّ مُدْبِرِينَ) صوكره آرنقه نابا فاجدكز حتى رسول الله دن
 باشقه كشيده فالمادى و فقردى اى مسلمانلار كبلگكز دبو ۲۶ (ثُمَّ اَنْزَلَ اللهُ سَكِينَتَهُ
 عَلَي رَسُوْلِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ) صوكره رسول الله غه و مؤمن لرگه رحمتى برلان الله تعالى
 طنج لنى و باطرق بيردى (وَاَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا) وسز كورمى تورغان عسكر
 ايندردى يعنى بيش مك فرشته (وَعَدَّبَ الدِّيْنَ كَفَرُوا) و كافر لرنى عذاب قىلدى سز نك
 فاجكز برلان (وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِيْنَ) كافر لرنك جزاسى ده شولدر ۲۷ (ثُمَّ يَتُوبُ اللهُ
 مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَي مَنْ يَشَاءُ) صوكره مغلوب بولغان كشيردن تلاگان كشيرلر بنه
 الله تعالى رحمت قىلور و فاجقان دن قىلغان توبه لربن قبول قىلور (وَاللهُ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ)
 الله تعالى غفور رحيمدر ۲۸ (يَا أَيُّهَا الدِّيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّمَا الْمُشْرِكُوْنَ تَجَسُّوْا) اى مؤمنلر
 تحقيق مشركلر نجس لدر (فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَاهِمَهُمْ هٰذَا) بو يلدن صوك
 مسجد هرامغه يقين بارماسونلر بو يل هجرة نك توفزنجى يلى ايدى. اصحاب ايندى مشركلر
 كبنگاج كملر برلان سودا قىلورمز دبو (الله تعالى ايندى: (وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً) ا گر سز
 فقير لكدن تورفسا كز (فَسَوْفَ يُغْنِيْكُمْ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ اِنْ شِئْتُمْ) نلاسه الله تعالى اوزينك
 فضل و رحمتى برلان سزلرنى باى قىلور و انعا يمن و صنعا خلقى مسلمان بولغاچ آلا برلان
 سودا آچلوب بخشى صانو ايندبلر (اِنَّ اللهَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ) الله تعالى سزگه نى كبر اكنى
 بلدر و شويبل اشلونده هم حكمتنى رعايه اينه در ۲۹ (فَاتْلُوا الدِّيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا
 بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ) الله تعالى گه و آخرت كونينه ايمان كبتورمگان كشى لر برلان صوغش
 قىلكز (وَلَا يَحْرَمُوْنَ مَا حَرَّمَ اللهُ وَرَسُوْلُهُ) وهم الله تعالى و آنك رسولى حرام قىلغان
 نرسه نى حرام قىلما و چى لار برلان صوغشكز (وَلَا يَدِيْنُوْنَ دِيْنَ الْحَقِّ) و حق دىبن نى ،
 دىبن توتماغانلار برلان صوغش قىلكز (مَنْ الدِّيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ) اول كشى لر كتاب
 بيرلگان كشيرلدر (حَتَّى يُعْطُوا الْجَزِيَّةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صٰغِرُوْنَ) كچيلك برلان قوللر ندىبن
 جزيه بيرگانچه گه قدر صوغش قىلو كز ۳۰ (وَقَالَتِ الْيَهُودُ عَزِيْرُ اِبْنِ اللهِ) يهودلر عزير
 الله نك اوغلى ديوب ايندبلر. بخت نصر تورابه نسخه لارين ياندر و بتر گاج يهود بيك
 فايغوروب تورغانده عزير تورابتنى كوكل دن اوقوب چغا بلدگى اوچون عزير الله

اوغلى بولورغه كبرك والا اوفى بلماس ايدى ديشو ديلبار (وَقَاتِ الصَّوْمِ الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ)
 ائانصارى ايتديلر: عيسى الله نك اوغلى دبو (ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضْمِنُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 مِنْ قَبْلُ) آلارنك اوشبو. آغزلارى برلان ايتكان سوزلرى الكيكي كافر لارنك سوزلرينه
 اوخشيدر هيچ برسينك دليلى يوق (قَاتَاهُمُ اللَّهُ) الله تعالى آلا رغه اعنت فيلسون (أَلَيْسَ يَوْمَهُمْ
 حَقْدَن فَاجُوب فايده بارالار ايدى؟ ۳۱۱) (اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ)
 آلا ر اوزلرينك عالم وعابدلرني الله دن باشقه نكرى قيلدى لار (بزنگ بو زمانه دغى
 مريدلرده ايشان لر ين نكرى گنه فلمى لار شهبه سز بو آيت تحمينه كره لر چونكه نكرى
 نونونك معناسى هيچ دليلسز آلا رغه ابارو واوشانو آلا ر حلال ديگان نرسه ني حلال دبو
 حرام ديگان نرسه ني حرام دبو بولادر. مريدلرده ايسه بوشك سز باردر. (وَالَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
 وَهُمْ مَرِيْمِ اوغلى عيسى ني ده اوزلرينه الله توتديلر (وَمَا أَرْوَأُ إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا)
 حال بوكه عالم برلسون عيسى بولسون اوزلرينه بر الله غه غنه عبادت قىلو برلان
 بيورولمشلار ايدى (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) اول الله دن باشقه هيچ الله يوقدر مگر اولغنه در
 (سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ) مشركار قىلغان شريكلردن اول الله ني پاك ديوب بله من ۳۲
 (يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ) يهود ونصارى آغزلارى برلان الله نك نورى ني
 سوندررگه تيلير (وَيَأْتِي اللَّهُ) حال بوكه الله تعالى راضى اوامز (إِلَّا أَنْ يَتِمَّ نُورُهُ) اكن الله تعالى
 اوزينك نورين تمام قىلور (وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) گرچه كافر ار مكرهه كورسه لرده
 ۳۳ (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ) بارچه
 دين لرگه اوستون قىلور اوچون هدايت وحق دين برلان بيغهر بياروچى ده اول
 الله تعالى در (وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ) دين اسلامى غالب قىلاچى در گرچه مشركار
 مكرهه كورسه لرده ۳۴ (يَسَاءَ لِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ) اى
 مؤمنلر بله سزمى يهود ونصارى عالمارينك كوبرا گى (أَيُّكُمْ أَوْهَلِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ)
 باطلق برلان آدم لارنك ماللارين آشيلار (وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ) والله تعالى يواندين
 كشيلىرى طيالار (وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالنَّضْرَةَ وَلَا يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ) شول
 كشيلا ركه آتون كهوشنى جبالار آصرى لار الله بولينه هيچ ده بيرى ار (فَبَشِّرْهُمْ
 بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) بس آلا رغه رنجتگوى عذاب برلان شادلىلى خبر بير ۳۵ (يَوْمَ يَحْمَى
 عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَيُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وظهورهم) قيامت كونده اول جيقان
 آلتون كهشلىرى جهنم اوتنده نذر اوب آلك برلان ما آلابارينه وقابر غالارينه وآرنلارينه
 باصارلر و ايتورلر: (هَذَا مَا كُنْتُمْ لَا تَأْمَنُونَ) اوشوبلار دنيا ده وقتده اوزنر اوچون آصرانغان

آلتون كهوش لر كزدر (فَدُوْقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) بس ايندى جيوب ياتوب اورينه صرف اينمگان آنچه لر كزنگ عذابنى ناسنكز ۳۶ (انْ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ) الله تعالى نك فاشندهنى لوح المحفوظده آيلارنك حسابى اون ايكيدير (يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) برلرنى وكوكلرنى بارانغان كوندن بيرلر (مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ) اون ايكى دن دورنسى صوغش حرام بولغان آيلاردر يعنى رجب، ذوالقعدة وذالحجة ومحرم (ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ) اوشبو حكم لر نوغرى ديندر (فَلَا تَظْلَمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ) اول دورت آيده اوز كز كه ظلم قبلما كز (وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً) بارچه مشركلرنى اونروكز (كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةً) ننا كه آلا سزنگ بارچه كزنى اونروب بترمگه تلى لر (بو آيتلر بارچه سى صوغش وقتنده لادر بوقسه صاح وقتنده بر كشينك جانينه توگل چيرنارگه ده باراميدر (وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) بلكز كه الله تعالى متقى لر برلاندر آلاغه هر دائم بارمدهدر ۳۷ (إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ) صوغش حرام بولغان آى نوغرى كيلسه، اول آينى كچوكدر مك كفر كه كفرلكنى آرتدودر. يعنى مشركلرنك صوغشارى صوغش حرام بولغان آىغه نوغرى كيلسه نوقناميچه صوغوشالر ايديده آنك بيرينه ايكنچى آينى تونالر ايدى (يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا) كچيكتروايله كافرلرنى آرتدويرور (يُحِلُّونَهُ عَامًا) كچيكترونى بر بل حلال كوررلر اوزلرنى نك صوغشارى بلى (وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا) وايكنچى بل حرام كوررلر (لِيُؤْطِقُوا عِبَادَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ) ايكنچى آى دن حرام فيلولرى الله تعالى حرام فيلغان آى لارغه موافق بولسون اوچون (فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ) بس الله تعالى حرام فيلغان آى لارنى حلال كوررلر (زَيْنَ لَهُمْ سُوَىٰ أَعْمَالِهِمْ) زينتلى فيلندى آلاغه شول باوز عمل لرى (وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) كافرلارنى الله تعالى هدايتگه صالحاس ۳۸ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَثَا قَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ) اى مؤمنلر نى بولدى سز كه؟ الله رضاسى اوچون ملت اوچون صوغشقه چغو كز ديوب ايتولگاج آوراوبوب بيرگه سالوناسز يعنى نبوك صوغشينه چقارغه امر بولغانده جاى نك بيك اسسى وقتى بولغانلقدن صحابه لر آغرفسوندى لر (أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ) بوقسه آخرفنى ناشلاب دنيا نر كلگينگه گنه رضا بولاسز مى؟ (فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ) بوق دنباغه غنه آلدانما كز چونكه آخرفه نر سه لرى فاشنده دنبا نر سه لرينك فائده سى بيك آزد ۳۹ (الَّذِينَ تَنَفَرُوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) اگر الله تعالى قوشقان صوغشقه چقاسا كز رنجتگوچى عذاب ايل عذاب ايتار (وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ)

واورنگزغه سزدن باشقه اطاعتلی قومنی آلامشدرور (وَلَا تَصْرُوهُ شَيْئًا) هیچ نرسه
 ضرر قبلا آلامسز الله تعالی گه (وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) الله تعالی هر شی گه فادردر
 سزدن باشقهده اوز دیگانون بولدر ۴۰ (الَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ) اگر سز اول
 محمدگه یاردم بیرماساگز تحقیق الله تعالی آکارغه یاردم بیردی (إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 ثَانِيَ اثْنَيْنِ) چونکه آنی کافرلر چغاردی لر ایکی کشی ننگ برسی بولغانی حالده یعنی
 ابو بکر برلان چقدیلر شول وقتده آکا یاردم بیردی (إِذَهُمَا فِي الْغَارِ) شول وقتکه
 آلاز ایکیسیده ثور اسملی طار نیشوگنده لر ایدی (إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
 مَعَنَا) مشرکلر ازلب ناو باشینه منگاج ابوبکر قورقوب تونالر ایندی دیگانده ایندی
 اول محمد علیه السلام: ای ابو بکر فایغورمه الله تعالی بزنگ برلاندر ضرر نیدرتماس
 دبو (فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ) بس محمد علیه السلام غه الله تعالی فرار وثبات ایندردی
 برده فاوشامادی (وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا) دخی سز کورمگان عسکر برلان اول محمدنی
 فونلدی بدر، احزاب وهینن صوغش لرنده فرشته لر ایندردی دبکبر (وَجَعَلَ كَلِمَةَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ) مشرکلر سوزینی الله تعالی توبان فیلدی (وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ
 الْعُلْيَا) الله تعالی سوزی بلند و یوفار بدر (وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) الله تعالی غالب و حکیمدر
 فوشقانچه بوروگز ۴۱ (انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا) بکل کور ساگزده و آغر کور ساگزده
 صوغشقه چغکز (وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) الله تعالی بولنده جانلرگز
 ومالارگز برلان صوغش فیلکز (ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) اگر بلساگز
 بو صوغش حقیقتهده خبردر سز گه ۴۲ (أَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَا تَبْغُوكَ)
 اگر صوغشده غنیمت آلورلی بیلگولی بوابوب باراچق سفرده براق بولما اینچه اورطه چاغنه
 بولسه البته آلاز سکا اباروب بارورلر ایدی (وَأَكُنْ بِعَدَتِ عَائِيهِمُ الشُّقَّةَ) لکن آلازغه
 مشقتلی سفر براق بولدی شونک اوچون منافقلر فالدی لر (وَسَيَخْلُقُونَ بِاللَّهِ) الله ننگ
 اسمی برلان یمین ایتوب سکا عذرلر کورسانور لر (أَوْ اسْتَطَعْنَا نَخَّرَهُنَّ مَعَكُمْ) اینورلر که
 اگر ممکن بولسه البته سز ننگ ایله صوغشقه چغار ایدک دبو (يُهَيِّجُونَ أَنْفُسَهُمْ) اول
 سوزلری برلان اوزلرین ملاک اینارلر (وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنَّهَمْ لَكَذِبُونَ) الله تعالی بلدر که
 آلاز یالغانچی لر عذرلری ده بوق ۴۳ (عَفَا اللَّهُ عَنْكَ إِمَّا أَدْنَتْ لَهُمْ) الله تعالی سندین
 عفو فیلدی نه اوچون سین آلازغه عذر کورسانوب صوغشدن فالورغه اذن بیردک ؟
 (حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا) سکا راست کشیلار معلوم بولما اینچه نی اوچون سین
 کوتهداک ؟ ۱- (وَتَعْلَمُ الْكٰذِبِينَ) اول وقت بلور ایدک کملر یالغانچی ایدکلرنی

۴۴ (لَا يَسْتَاذُنَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) الله تعالى گه و آخرت گه ایمان
 کیتورگان کشیلر اذن صوراماسلر (أَنْ يُّجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) جانلاری و ماللاری
 برلان صوغش قبلو حقتک (وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ) الله تعالی بلگوچیدر نفاقدین صافلانغوجیلارنی
 ۴۵ (إِنَّمَا يَسْتَاذُنَكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) صوغش دن فالورغه اذن
 صورارلار سندین الله تعالی گه و آخرت کونینه ایمان کیتورمگان کشیلار (وَأُرْتَابَتْ
 قُلُوبُهُمْ) کوکللرنده شک بار کشی لر (فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ) بس آلا ر شکلی
 برلان حیران بولوب یورورلر ۴۶ (وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ) اگر سنک ایل، صوغشقه چغاره
 نلاسلر ایدی (لَاَعُدُّوا لَهُ عِدَّةَ) البته جغو سبیلرینی حاضرلر ایدی نیک یاتولری
 چقماولارینه علامت در (وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ) لکن الله تعالی مکروه کوردی
 آلارنک چقولارنی (فَتَبَّطَّهُمْ) بس آلا رنی حبس قیلدی نورفاقق بالقاولق برلان (وَقِيلَ
 اقْعُدُوا مَعَ الْمُقْعِدِينَ) شیطان طرفندن ایتولدی آلا رغه او طروب فالغوجیلار برلان
 فالکزدی ۴۷ (لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا) اگر سزنگ آرا کزده آلا ر
 چقسالارده فساد و بوزو فلقغه باشقهنی آرتدرماسلار ایدی (وَلَا أَوْضَعُوا خَلْفَكُمْ)
 آرا کزده آشفوب یورورلر ایدی (يَبْغُونَكُمْ الْفِتْنَةَ) سز گه فتنه استاب یعنی عیبیلر کزنی
 نیکشروب گنه یورورلر ایدی (وَفِيكُمْ سَمْعُونَ لَهُمْ) هم سزنگ آرا کزده آلا رسوزینی
 ایشنکوچیلرده باردر یعنی سوز یورتکوچیلرده. بس آلا رنک چقماوی یجشی بولدی
 (وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ) الله تعالی ظالم لرنی بلگوچی در جزا قیلورغه ده بلور ۴۸
 (لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ) حقیق اوشبو تبوک صوغشندن اولده فتنه استه دیلر
 (وَقَلْبُوا لَكَ الْأُمُورَ) و هر اشدی سکا خلاف (تیسکاری) سوبیلدی لار
 (حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ) حتی که حق اسلام کیلدی (وَوَظَّهَرَ أَمْرَ اللَّهِ) والله تعالی ننگ دینی ظاهر
 بولدی (وَهُمْ كُرْهُونَ) حال بوکه آلا ر بولارنی مکروه کورمکده لر ایدی ۴۹ (وَمَنْهُمْ مَنْ
 يَقُولُ إِنَّا نَدْنُو لِي وَلَا تَفْتِنِّي) ای محمد آلا ردن قابولاری ایتورلر مکا اذن بیر گل و منی
 فتنه گه صالماغل یعنی من خاتون لارنی بیک بارانامن صوغش غه چقسام خاتون لارغه بیلانورمن
 دیو فور قام. رسول الله بوندی لارغه اذن بیردی (إِلَّا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا) اگاه بول محمد
 آلا ر نفاق لری سبیلی فتنه گه نوشدیلر (وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمْ حَيْطَةَ بِالْكَافِرِينَ) جهنم کافر لرنی
 چلقاب آلفوجی در جزالارین شونده کوررلر ۵۰ (أَنْ تُصَبِّكَ حَسَنَةً تَسُوهُمْ) اگر
 سکا غنیمت و یاردم کبی نرسه ایرشسه آلا رنی قایغوغه صالادر (وَأَنْ تُصَبِّكَ مُصِيبَةً يَقُولُوا
 قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ) و اگر سکا کبلسه بربر قایغو و مشقت آلا ر: « ئلده باری

بز آلدان صافلاندى صوغش نه چىساق بزگه ده بو فايغو و مشقت ايرشكان بولور ايدى»
 ديه شادلان شورلار (وَيَتَوَلَّوْاْ وَهُمْ فَرَحُوْنَ) و سويله شكان اورن لرندن شادلانوب كيتارلر
 ۵۱ (قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا اِلَّا مَا كَتَبَ اللهُ لَنَا) ايت محمد آلا رغه بزگه الله تعالى تقدير قيلغان
 نرسه گه باشقه نرسه ايرشماس (هُوَ مَوْلَانَا) اول الله بزنىك ياردمچى مزدر (وَعَلَى اللهُ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُؤْمِنُونَ) مؤمنلر الله غنه اشلر ينى تابشرسونلار ۵۲ (قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا اِلَّا اَحَدَى
 الْحَسِيْنِيْنَ) ايت محمد سن آلا رغه بزنىك باشمزغه ايكى خير كيلودن باشقنى كونه كز!
 باشهد بولورمز ويا كه غنيمت آلورمز بزنىك اوچون هر ايكىسى خبردر (وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ
 بِكُمْ) اما بز سزنىك باشكزغه كيلا نورغان ايكى ياوزلىك برسنى كونامز: (اَنْ يُصِيبَكُمْ
 اللهُ بَعْدَآبِ مَنْ عِنْدَه) ياكه الله تعالى نك اوزندن سزگه عذاب ايرشور (اَوْ بِآيْدِيْنَا)
 ياكه بزنىك قوللارمز آرلى سزگه عذاب ايرشور (فَتَرَبَّصُوا) بزگه نلاساكز نرسه
 كونكز (اِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبَّصُونَ) بزده سزگه شول ايكى ياوزلىق برلان هلاككزنى
 كونه مز ۵۳ (قُلْ اِنْفِقُوا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا) ايت آلا رغه اى منافق لار سز كيرك اختياركز
 برله و كيرك اختيار سز ماللكزنى اتناق قيلكز (لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ) البته سزدن قبول
 بولما باچق (اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَسِقِيْنَ) چونكه سز فاسق قوملاردن بولدكز ۵۴ (وَمَا مَنَعَهُمْ
 اَنْ يُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ) آلارنىك اتناقى نك قبول بولوون هيچ نرسه منع قيلمايدر
 (اِلَّا اَنْهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه) مگر آلار الله غنه ورسولينه كافرلدر (وَلَا يَأْتُونَ الصَّلٰوةَ
 اِلَّا وَهُمْ كُسَالَى) و نمازغه كيلماس لر مگر يالقاولق برلان گنه كيلورلر (وَلَا يُنْفِقُونَ اِلَّا وَهُمْ
 كُرْهُوْنَ) قيلغان اتناق لارنىك بيك آوزايوب غنه قيلورلر ۵۵ (فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَا اَوْلَادُهُمْ)
 اى محمد آلارنىك ماللر بىنىك و بالالربنىك كويلگى سنى عجب گه سالماسون (اِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ
 لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا) اول ماللرى سببلى الله تعالى آلارنى عذاب قيلونى تلى در
 (وَتَزَهَّقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ) كافر بولغان حاللرندى آلارنىك جانلارى چغار، آخرندى
 فاتى عذابده اولورلار ۵۶ (وَيَخْلَفُونَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمَنْكُمْ) والله بالله بز مؤمن لردى ديو آنط
 ايتارلر (وَمَا هُمْ مِنْكُمْ) حال بوكه آلار سزنىك كى مؤمن لردن توگل لر (وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ
 يَفْرُقُوْنَ) لكن آلار سزدن فورقالار شول سببلى تلى لرى برلان سزنى جواتالار
 ۵۷ (لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَاً اَوْ مَغْرَبًا) ا گر تابسه لرايدى صافلانورلى قلغه ياكه طاوتيشوكلرىنى
 (اَوْ مَدْخَلًا) ياكه برده كررك بر اورنى (لَوْوَا اِلَيْه) البته بارورلار ايدى اول اورنقه
 (وَهُمْ يَجْمَعُوْنَ) يوكرشكانلرى حالده، شول قدر سزدن فورقالار ۵۸ (وَمَنْهُمْ مَنْ يَلْمُزَكَ
 فِي الصَّدَقٰتِ) آلارنىك بعضسى سكا طعن قيلور تلى تيدرر صدقه حقتده يعنى اولده

رسول الله منافق لارغه غنيمت دن الوش بيرهدر ایدی صوگره بيرماس بولدی شول حقه رسول اللهغه ابتدی لر (فَإِنْ أَعْطُوا مِنْهَا رِضْوَانًا) اگر آلا رغه صدقهنی بيرلسه رضا بولورلار (وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَاهُمْ يَسْخَطُونَ) اگر بيرلماشه اول وقت آلا ر آچولانورلر . بوکونده بزم ملالرمز تمام شول حالدهلر نعوذ بالله من صفة المنافق ۵۹ (وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ) اگر آلا ر رضا بولسهلر ایدی الله تعالى وآنك رسولی بيرگان نرسه لرگه (وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ) بزرگه الله تعالى بتادر آنك حكيمنه بز راضی لارمز دبورلر ایدی (سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ) البته الله تعالى وآنك رسولی اوزر حمتندن بزرگه بيورر (إِنَّا إِلَى اللَّهِ رُغْبُونَ) بزرلر الله تعالى دن اميد اينه مز دبورلر ایدی ۶۰ (إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ) صدقه لر بيرلور فقيرلرگه و مسكين لرگه (وَالْعَمَلِينَ عَلَيْهِا) وامير طرفندن فوبولوب زكوة جبوجی لارغه (وَالْمُؤَافَقَةَ قُلُوبُهُمْ) و زكوة اوچون كوكل لری اسلامغه الفت حاصل ايتكان كشی لرگه (وَفِي الرِّقَابِ) دخی مكاتب لرنی فوتقار وغه بيرلور (وَالْأَغْرَمِينَ) و بورجلی كشی لرگه (وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ) والله تعالى بولينه مسجد مدرسه كسی (وَأَبْنِ السَّبِيلِ) و مال سز فالغان مسافرلرگه (فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ) شول ايتولگان اورن لارغه بيرمك الله دن فرض ايتلندی (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) الله تعالى كم صدقهغه تيوشلی لكنی بلگوچی هم حكمتنی رعايه ايدوچی در ۶۱ (وَمَنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ) اول منافق لاردن رسول اللهنی اذا قيلغوچی لار باردر (وَيَقُولُونَ هُوَ أذُنٌ) كه ايتورلر اول محمدنی ايشوتسه شوگا اوشانوچان در (چونكه باروب تلاسك نهلر سوبلشسك شوگا اوشانوب بزرگه صدقه لر بيروب بيارهدر (قُلْ أَدْنُ خَيْرٌ لَكُمْ) ايت آلا رغه سزنگ خيرگزينی ايشتوب اوشانغوچی در (يُؤْمِنُ بِاللَّهِ) اوشانور اللهغه (وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ) و مؤمن لر سوزينه اوشانور (وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ) و سزنگ آراگزين مؤمن بولغان لار اوچون رحمت در (وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) رسول اللهنی اذا قيلغوچی كشی لرگه رنجتكوچی عذاب بولاچق در ۶۲ (يَخْلَفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ) الله لفظی برلان سزنی اوشاندرر اوچون آنط ايدرلر (وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ) رضا قيلور اوچون الله تعالى وآنك رسولی لايق و تيوشلی در (إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ) اگر راست مؤمن بولسه لر ۶۳ (أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ) ايا آلا ر بلی لر می؟ بر كشی اللهغه وآنك رسولينه مخالفت قيلسه يعنی فارسسه (فَلَنْ لَهُ نَارُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا) تحقيق بولور آكارغه جهنم اوطی و منگو قالور اول اوطده (ذَلِكَ الْحُزْمَى الْعَظِيمُ) بو اوطده قالو الوغ رسوايلىق در ۶۴ (يَحْتَرُّ الْمُنافِقُونَ أَنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ) منافق لر قور قالار آلا ر ضررينه بر رسوره اينودن

(تُبَيِّنُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ) اول سورة برلان سن خبر بيوروسن آلاغه كوكللر نده گي بوزوق
 نيت ارنى. بو سوزنى آلا ر سخره واستهزا فيلوب ايتلر ايدى (قُلْ اسْتَهِزُوا) ايت محمد
 آلاغه سز استهزا فيلكز (ان الله يخرج ما تحذرون) تحقيق الله تعالى آچاقدر سز
 قورقوب تورغان نرسه لارنى بس آلا رنك نفاقلارين بيان ايدوب برات سورسى ايندى
 رسول الله عمار بن ياسرى منامق لارغه يباروب نفاقلارين بر بر سويلتى. عمار باروب
 نه سويلي سز ديگياج آلا ر اويناشوب سويلشه مز ديدى لر ۶۵ (وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ
 إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ) اگر آلا رن صوراساك سين نى اشليسز ديوب؟ ايتورلر: لهو
 واعب برلان شغللنن در ايدك باشقه اشمز يوق دبو (قُلْ أبا لله وَاَيْتَهُ وَرَسُولَهُ كُنْتُمْ
 تَسْتَهْزِؤْنَ) ايت آلا رغه ابا سز الله تعالى وَاَنْكَ رَسُوْلِي وَالله نك آياتلر نى استهزا
 فيلا سزمى؟ بوسوزنى ايشونكچ منافع ار رسول اللهغه عذر استاب كيلدیلر ۶۶ (لَا تَعْتَدُوا
 قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ) يوق عذر صوراما كز ايمانغه كيلگان صوكنده كافر بولدكز
 ايندى (ان نَعْفَى عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ) اگر سزدن بعض طائفه نى عفو ايساكده (نُعَذِّبُ
 طَائِفَةً بَأَنَّهُمْ كَانُوا جُرْمِيْنَ) كافر بولدقارى سببلى بر طائفه نى عذاب فيلاجق مز ۶۷
 (الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ) منافع ابرلر ومنافقه خاتون لر دين ده برسى
 برسینه اوخشاغانلار (يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ) آلا ر كفر وگناه برلان بيورورلر (وَيَنْهَوْنَ
 عَنِ الْمَعْرُوفِ) ويجشى لقدن طبارلر (وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ) وفوللرين صدفه وانفاق دن
 طبارلر (نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ) الله نى آلا ر اونونديلر بس الله ده آلا رنى جهنم گه صالحوب چقار ورغه
 اوتور (ان المنفقين هم الفسقون) تحقيق منافقلر فاسقلر در ۶۸ (وَعَدَ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ
 وَالْمُنْفِقَاتُ وَالْكُفَّارُ نَارَ جَهَنَّمَ) منافع ابرلر گه ومنافقه خاتونلارغه وهم كافرلر گه الله تعالى
 جهنم اوتونى وعده فيلدى (خلدين فيها) منگو فالورلار اول جهنم ده (هى حسبهم) اول
 جهنم يتار آلا رنى عذاب ايدر گه (ولعنههم الله) ولعنت فيلدى الله تعالى آلا رغه (واهم عذاب
 مُقِيمٌ) آلا رغه دائم عذاب بولور ۶۹ (كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ) آلا رن اول گى املر گه
 بولغان كى (كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً) بولدیلار اول اول گى املر سزدن طازا قوت ابارى
 (وَكَثُرَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ) وكوب بولدى آلا رنك ماللارى وبالارى (فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ)
 بس آلا ر آخرنده گى الوشارى برلان دنباده فائده لنديار (فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ) بس
 سزده شولای آخرنده گى الوشكز برلان دنباده فائده لنكز (كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ) سزدن اول گيلر الوشارى برلان فائده لنقارى كى (وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا)
 وباطل عمللر گه چومدكز اول گى لر چومغان كى (أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ)

بوندای کشیلرنک عملری دنیا و آخرت باطل و فائدهسز اولدی (وَأُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿۷۰﴾
 شول کشیلردر ملاک کشیلر ۷۰ (أَلَمْ يَأْتَهُم نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ)
 اول منافقلارغه اولگی املردن نوح، عاد، ثمود قومی نك خبرلاری کیلمادیمو؟ باوزلق لاری
 اوچون نجوك هلاك ایتدك! (وَقَوْمِ اِبْرٰهٖمَ وَاَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ) دخی
 ثمود و ابراهیم قومی نك خبری و مدین شهرنده گی شعبت علیه السلام قومی نك خبری
 و تیسکاری ایلانوب نوشکان اوط قومی نك خبری کیلمادی می؟ آلا رغه (اتَّهَمَّ رَسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ)
 کینوردی آلا رنك رسوللری آچق دلیللر (فَمَا كَانَ اللهُ لِيُظْلِمَهُمْ) آلا رغه الله تعالی ظلم
 فیلمادی (وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ) لکن اوزارینه اوزلری ظلم ایتر بولدیلر
 ۷۱ (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ) مسلمان و مؤمن ابرلر هم مؤمنه خاتونلار
 برسی برسینه یادیچی لاردر (يٰۤاَمْرُوْنَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ) برسی برسینه
 بخشیلق برلان بیوروب ناچارلقلاردن طیارلار (وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ) دائما نمازلارینی اوقورلر
 (وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ) وز کائلرین بیرورلار (وَيُطِيعُونَ اِلٰهَ وَرَسُوْلَهٗ) اللهغه و آنك رسولینه
 اطاعت فیلورلر (اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللهُ) اوشبوندای کشی ارگه الله تعالی مرحمت فیلور
 (اِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيْمٌ) تحقیق الله تعالی غالب و حکیدر ۷۲ (وَعَدَ اللهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
 تَجْرٰی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنَّاتِ عَدْنٍ) الله تعالی مؤمنلرگه
 و مؤمنه خاتونلارغه اچنده منگو فالاقق و آستلارندن بلغه و چشمه لر آغا تورغان جنتلر
 وعده فیلدی، دخی عدن جنتلاری اچنده کوکللری خوشلانه تورغان اورنلار وعده
 فیلدی (وَرِضْوَانٍ مِّنَ اللهِ اَكْبَرٍ) والله نك رضالغی هر نعمتدن الوغدر (ذٰلِكَ) اوشبو
 جنتلر والله نك رضاسی (هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ) الوغ مقصودغه ابرشمکدر ۷۳ (يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ
 جَاهِدِ الْكُفْرَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاَعٰظُ عَلَيْهِمْ) ای پیغمبر کافرلر هم منافقلر برلان صوغش قیل
 و آنلارغه فاطیلق قیل (وَمَا وِیْهُمُ جَهَنَّمَ) آلا رنك اورنلاری جهنمدر (وَبَشِّرِ الصّٰٓئِرِيْنَ
 فبٰعْتِ اُورننر! اول جهنم ۷۴ (يَخْلُقُوْنَ بِاللّٰهِ مَا قَالُوْا) منافقلار الله برلان آنط ایتارلار
 ایتمادك دیوب یعنی نبوک صوغشنده رسول الله منافقلارنی نجسلر دیوب ایتکاج
 منافقلاردن حلاسی اسملی سی محمد درست سویله می دیدی صوگره شول سوزنی انکار ایتدی
 (وَلَقَدْ قَالُوْا كَلِمَةَ الْكُفْرِ) حال بوکه اوزلری کفر سوزنی ایتلر (وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَمِهِمْ)
 اسلاملری صوکنده کافر بولدیلر (وَهُمْ اَوْ بِمَا لَمْ يَنْتٰلُوْا) اوزلری ابرشه آلمی تورغان
 نرسه فی قصد فیلالر مثلا رسول الله فی مدینه دن چفارو کبی (وَمَا نَقَمُوْا اِلَّا اَنْ اَغْنٰیهِمُ اللهُ
 وَرَسُوْلُهٗ مِنْ فَضْلِهٖ) مؤمنلرگه دشمانقلاری: الله تعالی اوزی نك فضلی و رحمتی برلان

اول مؤمنلارنى باى ايتديكى اوچوندر. چونكه رسول الله كېلماسدن اول مدينه خلقى فقير ايدىلر رسول الله كېلگاج بايودىلر (فَإِنْ يَتُوبُوا بِكَ خَيْرًا لَهُمْ) اگر نىافلارندن توبه قىلسه لر ايدى آلا ر اوچون خىر بولور ايدى (وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يَعْذِبْهُمْ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) اگر آلا ر توبه دن قاجسالر دنيا آخرت آلا رنى الله تعالى رنجتگوجى عذاب برلان عذاب قىلور (وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ير بوزنك هيچ كهمه بولماس آلا رغه ياردم بيروب عذاب دن فوتولدرغوجى ۷۵ (وَمَنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَنْ نَأْتِيَنَّكَ مِنْ فَضْلِهِ لَنْصَدِّقَنَّ) اول منافقلاردن بعضى اللهغه عهد قىلادر: اگر الله تعالى اوزىنىك فضلندن كوب مال بيرسه صدقه بيرور ايدم (وَلَنْكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ) البته صالح لاردنك بولور ايدم ديو. ثعلبه اسملى كشي رسول الله دن دعا قىلدرتوب بايوغانك صوكره فاسقلا نغان ۷۶ (فَلَمَّا أَتَيْتَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ) چان آلا رغه الله رحمنى برلان مال بيرسه صارانلانلر (وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ) واول مالنىك حقينى بيرون اعراض قىلورلر ۷۷ (فَاعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ) بالغانلان لارى واللهغه بيرگان وعده لرندك نورمادقلى سببلى الله تعالى آلا رنىك قيامت كوننده الله تعالى گه يولوفاچق كونلرينه قدر كوكل لرينه نفاق صالدى ۷۸ (أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ) ايسا آلا ر بلى لارميكه الله تعالى آلا رنىك ظاهرلرين وباطن لارين بلدر (وَإِنَّ اللَّهَ عَلَّمَ الْغُيُوبَ) تحقيق الله تعالى غيب لرنيده بلدر هيچ آكارغه ياشرن نرسه بوقدر ۷۹ (الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ) شول منافق لاركه اطاعت واتياد برلان صدقه بيرگان مؤمن لرنى تيرگارلر. نبوك صوغشينه چقغانده رسول اللهنىك صدقه بيروركه قزقروپ سويلويينه فارشى عبدالرحمن بن عوف دورت مك درهم الله اوچون صدقه قىلدى، رسول الله آكارغه الله مالكه بركات وپرسون ديه دعا قىلدى. در واقع اوزى اولگاج خانونى سكردن بر الوشبنى آلدقنده سكران مك درهم آلدى. منافق لار ايسه عبدالرحمن ربا برلان صدقه قىلا ديه عيب لىلر. صحابه لر شويلر باى اولفاچ مال يخشى نرسه ايكن (وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَسَخَّرْنَا لَهُمْ قُلُوبَهُمْ) دى شول منافق لاركه آز بولسه ده حالنده بارنجه صدقه قىلوچى مؤمن لرنى عيب لب آلا ردن مسخره قىلدىلر اول وقت حتى آزغنه خرماسى بار كشي ده شول خرماسنى صدقه قىلغان منافق لار شول صدقه چى دن كولگان لر (سَخَّرَ اللَّهُ مِنْهُمْ) الله تعالى آلا رنى اوزلرن مسخره قىلور (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) آلا رغه فاق عذاب باردر بو آيت اينگاج منافق لار رسول اللهغه كىلوب يا رسول الله بزنىك اوچون استغفار قىل ديو اوتندىلر شول حقه الله تعالى ايتدى: ۸۰ (اسْتَغْفِرْ لَهُمْ

اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ) ای محمد آلا ر او چون كبرك استغفار قبل وكبرك قبله (ان تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ
 سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ) اگر سن آلا ر او چون بنده مرتبه استغفار قبله سنده
 الله تعالى آلا رنی عفو ایتمایدر (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ) عفو ایتمای شو نك
 او چوندر كه تحقیق آلا ر با شرته اللهغه در سولینه كافر لردر (وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ﴿
 الله تعالى هدایت گه صالحه فاسق لارنی ۸۱﴾ (فَرَحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ)
 رسول اللهغه فار شوب صوغشدن او طروب فالغان منافق لار شاد بولدیلر (وَكَرِهُوا أَنْ
 يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) مال لری وتن لری بر لان الله بولنده صوغش
 قبلونی مکر وه کوردیلر (وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ) و برسی بر سینه ایتمیلر بوندای فروده
 صوغشقه بار ماگز دیو (قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا) ابیت محمد جهنم او طی دهی فانبراق
 فرود واسی در (لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ) ﴿ اگر آلا سه لر ۸۲﴾ (فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا) دنباده
 بیک آز کولارار (وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا) و آخرنده كوب بغلارار (جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ﴿
 كسب اینكان نفاق لارینك جزاسی او چون ۸۳﴾ (فَأَنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ) اگر
 سنی بو صوغشدن سلامت فاینارسه الله تعالى شول منافق لاریابینه (فَاسْتَأْذِنُوكَ لِلْخُرُوجِ)
 بس ایکنچی صوغشقه چغارغه سندن اذن صوراسه لر (فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا) ابیت
 آلا رغه منم بر لان سز البته منگو چقماس سز (وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا) ومنم بر لان
 هیچ وقتنده بر دشمن بر لان صوغشما سز (انكُم رَضِيْتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ) چونكه رضا
 بولدگز اول مرتبه ده او طروب فالورغه (فَاقْعُدُوا مَعَ الْخُلَفَاءِ) بس حاضرده ده فالوچی لار
 بر لان بر گه او طروب فالگز ۸۴﴾ (وَلَا تَصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا) اگر بر رسی
 اولسه هیچ فاجان آلا رغه جنازه نمازی او فوما (وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ) وقبرینه باروب كوهوبك
 بورما (انَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ) چونكه آلا ر اللهغه ورسولینه كافر بولدیلر (وَمَا تُؤْمِنُ بِهِمْ
 فَسُقُونَهُمْ) وهم فاسق حال لرنده اولدیلرده. شوندن صوك رسول الله منافق لارغه جنازه
 او فومادی ۸۵﴾ (وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ) ای محمد آلا رنك مال لری وباللاری سنی
 عجب لندرمه سون (انَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا) تحقیق الله تعالى اراده قبلور
 اول مال مشقتی سبیلی آلا رنی عذابغه صالحه (وَتَزَهَّقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ) ﴿ كافر
 بولغان حال لرنده جان لاری هم چغار منگو عذابده فالولر ۸۶﴾ (وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ
 آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهَدُوا مَعَ رَسُولِهِ) چغان بر سوره ایندرسه الله تعالى گه ایمان كیتر وگز
 ورسول الله بر لان صوغشغه چفكز دیو (اسْتَأْذِنَكَ أَوْلُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ) اول منافق لارنك
 بای لاری سندن اذن استار (وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ) ای محمد بزنی فالدرسانا،

ناکه بزده او طروب فالوچی لار برلان فالور ایدک ۸۷ (رَضُوا بَانَ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَلِفِ)
 رضا بولورلر فالوچی لار برلان برگه فالورغه (وَطُبِعَ عَلَي قُلُوبِهِمْ) الله تعالى آلارنک
 کوکلربینه مهر صوفدی (فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ) شونک اوچون آلارنی فائدهلی ونی ضررلی
 ایدیکنی آکفارماس لر ۸۸ (لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ) لکن رسول وهم آنک
 برلان مؤمن لر (جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ) صوغشورلار مال لاری وجان لاری ایل (وَأُولَئِكَ
 لَهُمُ الْخَيْرَاتُ) آلاغه در جنت ده گی خیرلر (وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) وهم شولاردر آخرت ده
 قتلورغوچی لار ۸۹ (اعَدَّ اللهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) الله تعالى آلاغه
 آست لارنن صولار آغا تورغان جنت لر حاضرلدی (خُلِدِينَ فِيهَا) منگو فالورلر اول
 جنت لرده (ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) شول درالوغ مقصود لرغه ایرشمک لک ۹۰ (وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ
 مِنَ الْأَعْرَابِ) اعراب دن منافق لار عنر نلارگه کیلدیلر (لِيُؤْذَنَ لَهُمْ) صوغشدن فالورغه
 اذن صورارغه. ایتدیلر بز لر مال ایاسی چقساق عربلر مال لر مزی نالار لار دبو (وَقَعَدَ
 الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ) الله نی رسولینی بالغان دبوچی منافق لار او طروب فالدیلر
 (سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) آلارنک کافر لرینه الله تعالى دن فاطی عذاب ایرشور
 (راست عنر برلان فالغوچی لار حالن بیان ایدوب الله تعالى ایتدی: ۹۱) لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ
 وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ) ضعیف و آورولارغه وهم
 صوغش کیرک لر نی آلورغه قدرنی بولماغان فقیرلرگه صوغشدن فالو اوچون گناه
 یوق (إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ) اگر اللهغه ورسولینه اخلاصلی بولسه لر (مَاعَلَى الْمُحْسِنِينَ
 مِنْ سَبِيلٍ) راست مؤمن لر نی جزا قیلورغه بول یوق در (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) الله تعالى
 آلارنی بارلقاغوچی درو آلاغه رحمت قیلغوچی در ۹۲ (وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّلْتُمْ
 شول کشی لرگه گناه یوق آلار سکا کیلدیلر سین آلارغه آط تابوب بیرما کک اوچون (قُلْتُ
 لَا آجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ) ایتدک سین آلارغه سزنی آنلاندرغه هیچ شی تابا آلیمین دبو
 (تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ) کوزلرندین باشلر آغزوب فایتوب کیندیلر (حَزَنًا أَلَّا
 يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ) صرف قیلورغه مال تاباغانلارینک فایغوسی سبیلی یعنی انصار دن ایکی
 کشی رسول اللهغه کیلوب یار رسول الله بزده صوغشقه بارور ایدوک لکن فقیرلر کمز طور
 هیچ نرسه مز یوق سن حاضر لب بیره آلماز سوک میکان دید کارنده رسول الله تابا آلیم
 دیدی. شول وقت بفلاشوب کیندیلر ۹۳ (إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنَاءُ)
 جزاغه بول بولور شول منافقلارنی که بای بولغانلری حالده صوغشدن فالورغه اذن
 صورارلار (رَضُوا بَانَ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَلِفِ) اول منافقلار صوغشدن فالوچیلار جهل سندن

اولورغه رضا بولورلر (وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ) الله تعالى آلازنىڭ كوكللىرىنى بېچانلدى
 قَهْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۹۴﴾ بس آلاز ايندى نى اشلىرگه كىرا كنى بىلماسلر ۹۴ (يَعْتَدِرُونَ
 إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ) آلاز باينىنه صوغشدىن فايىسا كىز سزدن عنىر صورارلر (قُلْ لَا
 تَعْتَدِرُوا) ايت آلازغه بوق عنىر استه مكىز (لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ) اوشا نىمىن سزگه (قَدْ نَبَأْنَا
 اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ) سزنىڭ خىبر كىزنى الله تعالى بىزگه بلدىرى (وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ)
 الله تعالى اوزى هم آنىڭ رسولى سزنىڭ عمل كىزنى كورورلر بىزگه اظهار قىلوب دىياده بر نورلى رسولا
 قىلور سزنى (ثُمَّ تَرْجُونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ) صوكره آخىرتىده غىب و حاضىر لىرى بىلگوجى
 الله تعالى گه فايىنارلور سز (فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) بس خىبردار قىلور سزنى قىلغان
 قىبىع عمللر كىز ايله يعنى جزا كىزنى بىرور ۹۵ (سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ) انط ايتارلر سزگه
 الله برلان بالله دىبو (إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ) چان صوغشدىن آلاز باينىنه فايىسا كىز (لَتُعْرَضُوا
 عَنْهُمْ) سز آلازنىڭ قىصورلارنى كىچار اوچون (فَاعْرَضُوا عَنْهُمْ) بس آلازنى اعراض قىل كىز
 (أَنْتُمْ رَجَسٌ) چونكه آلاز نجىسلردىر (وَمَاؤَيْهِمْ جَهَنَّمُ) داورنىلارى جهنمدىر (جَزَاءٌ بِمَا
 كَانُوا يَكْسِبُونَ) كىسب اينىكان نىفاقلار يىنه جزا سىبلى ۹۶ (يَحْلِفُونَ لَكُمْ لَتَرْضَوْا عَنْهُمْ)
 بىمىن قىلورلر سزگه سز آلازنى راضى بولماق كىز اوچون (فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ) اكر سز
 آلازنى رضا بولسا كىزده نى اشدى قىله آل بىلار (فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ) ﴿۹۷﴾
 چونكه فاسق كىشىلردىن الله تعالى هىچ ده راضى توگىل. ۹۷ (الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا)
 صحرا عربلىرى كىفر و نىفاق ده بىك نازا و قوونلى لردىر چونكه آلاز كىشى آراسىنده بولما-
 غانلىق سىبلى عبرتلىنن ده آل بىلار قرآندى ايشىنه آل بىلار (وَاجْرَأْ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 عَلَىٰ رَسُولِهِ) وهم الله تعالى اوزىنىڭ رسول يىنه ايندىرگان قرآندى بىك لائىقلاردىر
 چونكه قىرده تورالار (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ﴿۹۸﴾ الله تعالى هر كىمنىڭ عمل يىنى بىلگوجىدىر
 و مىصلىحت چىش قىلغوجىدىر ۹۸ (وَمَنْ الْأَعْرَابُ مَنْ يَتَّخِذْ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا) اول صحرا
 عربلردىن بعضلارى انفاق قىلغان ماللىرىنى ضائع بولدى دىبوب بلرلر (وَيَتَرَبَّصُّ بَكُمْ
 الدَّوْتَرُ) و سزگه بلا و قضا كىلونى كونه لىر (عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ) اوزلرىنىڭ باشىنىه
 بىمان بلار كىبله چكىدر (وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ﴿۹۹﴾ آلازنىڭ سوزنى الله تعالى ايشىڭوجى و عمللرىنى
 بىلگوجىدىر (أَنْدِيلَارنى اوزى بلوب جزا قىلور ۹۹ (وَمَنْ الْأَعْرَابُ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) شول اعرا بىدن اوق بعضلارى اللهغه و آخىرت كونىنىه ايمان كىتورور
 (وَيَتَّخِذْ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ) و انفاق قىلغان مال يىنى الله تعالى ناشىنده قر باندن صابور
 (وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ) و انفاقلارى برلان رسول اللهنىڭ دعا لارىنى استار (إِلَّا أَنَّهُا قُرْبَةٌ لَهُمْ)

اگاه اولقل كه آلارنك انفاق لارى نلا گانلرنجه آلا ر اوچون اللهغه يافينلق در (سَيِّدُ خَلْمٍ
الله فى رَحْمَتِهِ) الله تعالى آلا رنى اوزينك رحمتينه كرتور (انَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) شكسر
الله تعالى غفور رحيمدر ۱۰۰ (وَالسَّبْقُونَ الْأَوْلُونَ مِنَ الْمُهْجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِأَحْسَانٍ) مكه دن مدينه گه هجرة قيلقان صحابه لرنك ايكي قبله غده نماز اوقوب بدر
صوغشينه ده حاضر بولغانلارندن وهم آلا رغه احسان برلان ابارگان باشقه مؤمنلردن
(رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ) الله تعالى آلا ردن راضى بولدى (وَرَضُوا عَنْهُ) وهم آلا ر الله تعالى دن راضى
بولدبلر (وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّتَ تَجْرَى تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ) وهم آلا رغه آستلارندن صولار آغا تورغان
جنتلر حاضرلدى (خُلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا) اول جنتلرده منگو فالورلر (ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ)
اوشبو جنتلرده منگو فالماق الوغ مقصودلرغه ابرشمكدر (يا ربه م بارچه مسلمان غه نصيب
ايت وميسر قيل) ۱۰۱ (وَمَنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ) سزنگ تيره كزده باردر
منافقلر (وَمَنْ أَهْلُ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النَّفَاقِ) وهم مدينه اهلندن ده بعض لارى نفاق ده
ثابت بولدبلر (لَا تَعْلَمُهُمْ) سز آلا رنك چوكلكگنى بلمازسز (نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ) اما بز بل مز
آلا رنى (سَنَعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ) عذاب قيلورمز آلا رنى دنباده ايكي مرتبه برسى نفاقلارون
اظهار قلوب بر رسواى قيلورمز ايكنچى سى اولم برل (ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ)
صوكره آخرنده الوغ عذاب غه فابتارلورلار ۱۰۲ (وَأَخْرُوجُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ) ايكنچيلارى
گناهارى برلان اعتراف قيلدبلر (خَاطَبُوا عَمَلًا صَالِحًا وَأَخْرَسُوا سَيْمًا) آلا ر باوز عملربنه
بخشى عمللر فانوشدردبلر يعنى صوغشندن فالسه لرده توبه لر قيلدبلر (عَسَى اللهُ أَنْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ) شايد الله آلا رغه رحمت قلوب توبه ارن قبول ايتار (انَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ)
چونكه الله تعالى غفور رحيمدر ۱۰۳ (خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً) آلا رنك ماللرندن زكاة
صدقه لربنى آل (تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا) آلا رنى سين گناهارلرندن پاك قيلورسن و آلا رنك
صدقه لرى سببلى عمللرون اصلاح قيلورسك (وَصَلَّ عَلَيْهِمْ) وآلا ر اوچون دعا قيل (انَّ
صَلَوَاتِكَ سَكَنٌ لَهُمْ) چونكه سنك دعاك آلا رنك كوكللربنه فراردر (وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ)
آلا رنك توبه لارنى وجميع نرسه فى الله تعالى ايشتگوچى وبلغوچيدر ۱۰۴ (الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
أَنَّ اللهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ) ايا آلا ر بلميلارمى كه الله تعالى بنده لرينك دعا لارنى
قبول ايتار (وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ) وصدقه لرن قبول ايدوب آلور (وَأَنَّ اللهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ)
ودخى باميلار كه الله تعالى توبه لرنى قبول ايتگوچى وينده لربنه رحمت ايتگوچى در
۱۰۵ (وَقُلْ أَعْمَلُوا) ايت آلا رغه عمل قيلكز (فَسَيَرَى اللهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ)
البته الله تعالى هم آنك رسولى وهم مؤمنلر كورلار سزنگ عمللر كزنى (وَسَتَرُدُّونَ

الى علم الغيب والشهادة) والبنه غائب وهاضرنى بلگوچى الله تعالى حضورينه فايتار لاجق سز
 (فَيَنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۰۶﴾ شول وقت قيلغان عمللر كز برلان سزنى خبردار قيلور
 ۱۰۶ (وَأَخْرَجُوا مَرَجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ) ايكنچى جماعت يعنى صوغشدين فالغان كشيلا ر الله نك
 نلاوينه فوبولمشلردر (أَمَا يُعَذِّبُهُمْ) يا آلارنى عذاب قيلور (وَأَمَا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ) ياكه
 آلار نك گناهارون كچار توبه لرون فبول قيلور (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۰۷﴾ الله تعالى بلگوچى
 ومصاحت چه اش قيلغوجيدر ۱۰۷ (وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضُرَارًا) شول منافقلار كه
 آلار مسلمانلر ضررينه مسجد بنا فيلديلر (وَكُفْرًا) واوزلر بئك كفلر بئنى فونلر اوچون
 (وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ) ومؤمنلر آراسنى آبرمقى اوچون (وَأَرْضًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ) اولده اللهغه ورسولينه صوغش قيلغان كشينى كوتمك اوچون
 (يعنى منافقلار اوز آرا كيكاش ايتديلر بز اوزمزه كه بز مسجد صالح هر كيكاشمى
 شونده قيلورمى ديو رسول الله دن تورلى عنزلار كورسانوب اذن صوراديلر رسول الله
 اذن بيردى ابو عامر اسملى بر منافقنى فيصرغه عسكر صورارغه بيارگانلار ايدى
 مسجددن فاراب شونى كوتلر ايدى بو آيت اينگاج رسول الله مسجدنى حراب قيلدى
 (وَلِيَحْلِفْنَ أَنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى) وأنط ايتوب ايتورلر كه بز نك مسجد سالوومزدن نيتىز
 بخشى ايدى ديو (وَاللَّهُ يَشْهَدُ أَنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿۱۰۸﴾ الله تعالى شهادت بيره در كه آلار بالفانچيلارد
 ۱۰۸ (لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا) آلار مسجدنده منگو نماز او قوما (لِمَسْجِدٍ أُسَسَّ عَلَى التَّقْوَى
 مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ) اول كونندن باشلاب الله تعالى دن قورقو اوزرنده سالونغان رسول الله
 مسجدى (أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ) آنك اچنك نماز او قورغه تپوشلى را كدر (فِيهِمْ جَالٌ يُجْبُونَ أَنْ
 يَتَطَهَّرُوا) باردرد اول مسجد اچنده صوابلر پا كلانما كنى بارانوجى ايرلر (وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿۱۰۹﴾
 الله تعالى اوزيده پا كلانوجى لارنى ياراتادر ۱۰۹ (أَفَمَنْ أُسَسَّ بُنْيَانُهُ عَلَى تَقْوَى مِنْ اللَّهِ
 وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ) بر كشى مسجدنى صالحه الله تعالى دن قورقوب هم الله نك رضالغىنى استاب
 شولمى خير بولور؟ (أَمْ مَنْ أُسَسَّ بُنْيَانُهُ عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ) ياكه بناسنى جبرولر
 تورغان بار يانينه صالحوجى منافق لار نك بناسى خير بولورمى؟ (فَأَنهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ)
 بس اول بنا جهنم اچينه جبرولوب توشار هم كشير يده! (وَاللَّهُ لَإِيهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۱۰﴾
 ظالم لارنى الله تعالى طوغرى بولغه كوندرماس ۱۱۰ (لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيَّةً
 فِي قُلُوبِهِمْ) بنا قيلغان بنالرينى سن جبرر گاجده همان كوكللرنده قايفو بولوب نورادر
 چونكه آنچه سى اوچون فايغورالار (إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ) مگر اولو سببلى كوكللرى
 نر كلكدن كيسولسه اول فايغولارى بتار (وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۱۱﴾ الله تعالى، نى كيره كنى

بله وشونی اشلی در مسجدنی یمرورگه فوشوی ده کامل عالم وحکیم اولدغی اوچوندر
 ۱۱۱ (ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة) الله تعالی مؤمنلردن
 جنت برابرینه ماللارون واوزلرون صانوب آلدی (يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) الله بولنده
 صوغش فیلورلار آلا (فَيَقْتُلُونَ) بس کافرلرنی اوتورلر (وَيُقْتَلُونَ) وهم اوزلری
 اولرلر (وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا) مؤمنلرگه وعده قیلنغان جنت حق وعده در (في التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ
 وَالْقُرْآنِ) نورات انجیل هم قرآن ده (وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ) بر کسه الله تعالی عهدینی
 ادا فیلسه (فَاسْتَبَشَرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ) بس شادلق خبر بیرکز قیلنغان سودالرکز
 ایله یعنی سز ننا که بخشی عمل لرکز برلان جنت نی صانوب آلدکز آلا ده شولای
 صانوب آلاقلار (وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) اوشبولای الله بولنده جانلرکز وماللرکز
 برلان سودا ایدشما ککز البته الوغ مقصودغه ایرشمکدر ۱۱۲ (التَّائِبُونَ الْعَبْدُونَ)
 اول الوغ مقصودغه ایرشکوجی لار شولاردر آلار گناهلارندن توبه ایتارلر واخلاص برلان
 عبادتلر فیلورلار (الْحَمْدُونَ السَّائِحُونَ) هر وقت اللهغه حمد ایتوب روزه توتارلر
 (الرُّكْعُونَ السُّجِدُونَ) رکوع وسجده فیلورلر یعنی نماز اوفورلر (الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ)
 بخشیلق برلان وملتگه خدمت ایتو برلان بیورورلر (وَالنَّهْيُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ) بوزق
 وملت اوچون ضررلی اشلردن طیارلر (وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ) الله نك فوشقان حکملر نی
 صافلارلر (وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ) بو صفلی مؤمنلرگه شادلق خبر بیر ای محمد. بو آیتدن
 آکلاشلادرکه کامل مؤمن بولور اوچون ملنگه خدمت ایتوده کیرهک ایکان ۱۱۳
 (مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ) نبوش توگل پیغمبرگه هم مؤمنلرگه
 مشرکلر اوچون استغفار قیلماقلق (وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ) اگر چه اول مشرکلر آنا آناسی
 ویا که باشقه فرنداشلاری بولسه لرده (مَنْ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ) اول
 مشرکلر نك تموغ کشی لاری ایدکی بلونگان صوکنده اول مؤمنلرگه ۱۱۴ (وَمَا كَانَ
 اسْتَغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَّهَا أَيَّاهُ) اما ابراهیم علیه السلام نك مشرک بولغان
 آناسی اوچون استغفار فیلوروی آناسینه استغفار فیلورمن دیوب وعده قیلدی او چونگنه
 بولدی باشقه اوچون توگل (فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ) چنان ابراهیم غه بلونگاچ آناسینك
 الله دشمانی ایدگی (تَبَرَّأَ مِنْهُ) آناسندن و آکارغه دعادن بیزار بولدی ناشلادی (ان ابراهيم لاواه
 حلیم) چونکه ابراهیم جهنم دن فورقوب آه، واه ایدوجی وشفتت ایدوجی در. شونك
 اوچون آناسنی قزغانوب دعا قیلدی ۱۱۵ (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْهُمْ) الله
 تعالی بر قومنی توغری بولغه صالحانی صوکنده آلا نك عمل لرون ضلالت دن صانامادی

(حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمَ مَا يَتَّقُونَ) تا که آراغه نی نرسه دن صافلانق لازم ایدکنی بیان اینکاچه.
یعنی قبل بیت المقدس دن آوشقانون بیان ایل آیت اینگناج یاغاداغی خلق بلماینچه همان
بیت المقدس که فاراب نماز اوفودی لر بو آیت شوندیلا رنک معفو ایدکنی بلدرمک
اوجون ایندرلدی (إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) تحقیق الله تعالی هر نرسه نی بلدر ۱۱۶
(إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) برلر وکولکر بارچه سی الله تعالی نکبدر (يُحْيِي وَيُمِيتُ)
اوترور، ترگزور (وَمَا لَكُمْ مِنْ حُنُودٍ عَلَى اللَّهِ مِنْ وَدَىٰ وَلَا نَصِيرٌ) الله تعالی که باشقه ذات
سزگه باردچی بولماس ۱۱۷ (لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ) پیغمبرنک هم آغراق ساعنلرده اول پیغمبر که ابارگان مهاجر وانصارنک
هر کیمچیلکلرون الله کیجدی (مَنْ بَعْدَ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ) آلاردن بر
طائفه نک قلبی تبوک صوغشینه چقماسه آوشقان سوکنده (ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ) سوکره آلازینک
کیجدی چونکه جقدیلر (أَنَّهُ بِهِمْ رَوْفٌ رَّحِيمٌ) چونکه الله تعالی آراغه رحیملی وشفقتیلدر
۱۱۸ (وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا) صوغشندن فالغان اوج کشی که آلار کعب بن مالک
ومراه بن الربیع وملال بن امیهدرلار الله تعالی آلازنی عفو قیلدی (حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحَّبَتْ) حتی که آراغه مسرنلرینک کوبلگندن کیک بر نارابدی
(وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ) وهم آلازینک کوکللری بیک نارابدی (وَوَظَنُوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ
إِلَّا إِلَيْهِ) بیک بخشی بلدیلر که الله عذابندن فوتولورغه اورن بوق مگر الله نک اوزینه
بالوارورغه کبرک (ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا) سوکره آراغه رحمت قیلدی تا که توبه قیلسونلر
اوجون (إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) تحقیق الله تعالی توبه لارنی قبول قیلغوچیدر هم رحیمیلدر
۱۱۹ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ) ای مؤمنلر صافلانکز الله قوشقانغه
فارشودن هم صادقلار برلان بر که بولکز ۱۲۰ (مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ) مدینه خلقینه وهم مدینه تیره سنده صحراعر بلارینه
رسول الله دن آبرلوب صوغشندن فالورغه هیچ درست توگل (وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ)
رسول الله دن فاجوب فالوب اوز اوزلرون صافلارغه میل قیلماسونلر (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَّا
يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ) آراغه بو امر شول سبیلی در که آراغه
الله تعالی بولنده آچلق هم مشقت وهم صوصاو بولماس (وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ)
وهم کافرلارنی آچولندرورلق آلازنی یا که بر اورننی تابتماسلار (وَلَا يَمَانُونَ مِنْ
عَدُوِّ نِيْلًا) وهم دشمان ضررینه اوزلرینک بر فائده لرنی قبلماسلار (إِلَّا كِتْمَبَ لَوْمٍ
بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ) مگر اول اشلرنی فیلسه لار آنک برابرینه آراغه بخشی عمل یازلور

(إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) چونکه الله تعالی بخششی اقی فیلغانلارنک ثوابلارنی ضائع
 قیلماس ۱۲۱ (وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ)
 اوشانداقی اگر آلا رآزغنه بولسه ده کوب بولسه ده ملت فائده سی اوچون بر نر سه صدفه
 قیلسه لار هم صوغش زمانه سنده ملت اوچون دبه بر چوقر آلفه ناباچقسه لار بولارنک بار چه سی
 اوچون آلا رغه ثواب بازلور (لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) جزا فیلور اوچون
 آلا رنی فیلغان عمللربنک کور کامی برلان. صوغشنی بو قدر مافتاچاچ هر کم صوغشغه
 کینوب علم اوگرانوچی فالما دی بس الله تعالی ابتدی: ۱۲۲ (وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ
 لِيَنْفِرُوا كَافَّةً) مؤمنلر بار چه سی کینوبوش نوگل (فَلَوْ لَا نَفَرْنَا مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ)
 اگر هر فرقه دن بر طائفه صوغشغه چقماسه لر (لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ) دین علم لرنی اوگرانک
 اوچون (وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ) دخی صوغشغه کینکن نوم فایتنچاچ آلا رغه
 اوگره تمک اوچون نه خوش اولور ایدی (لَعَلَّهُمْ يَحذَرُونَ) شاید صوغشغه کینکن
 کشیلر ده وعظنورلر ایدی ۱۲۳ (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ)
 ای مؤمنلر اوز گزگه بقین کافرلر برلان صوغش قبلکز (وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً)
 آلا ر سزده قوت وفانیلقنی تابسونلر اوچون (وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) بیک بلکز که
 الله تعالی اوزینک حرام فیلغان نر سه لرندن صافلانغوچیلار برلان بر گه در یعنی آلا رغه
 همان یاردچی در ۱۲۴ (وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً فِجَانٍ فَرَأَسِدْنَ بِرِ سُوْرَةِ ابْنِدِر لسه
 (فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِنَّكُمْ زَادْتُمْ هَذِهِ آيَاتِنَا) منافقلارنک بعض لاری ایتوشورلر بو سوره
 سزنگ فایوگزغه ایماننی آرنسدره در بو سوزلاری آلا رنک استهزائدر الله تعالی ابتدی:
 (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ آيَاتِنَا) اما ایمان کینورگان کشیلر گه ایماننی آرندبره در
 (وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ) اول مؤمنلر سوره اینگانگه شادلانورلر ۱۲۵ (وَإِنَّمَا الَّذِينَ فِي
 قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) اما کوکلر نده بوزق اعتقاد بواغان سبیلی آورو کوکالی منافقلار
 (فَرَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ) اول سوره آلا رغه کفر اوستینه کفرنی آرندبرور (وَمَا تَوَا
 وَهُمْ كُفْرُونَ) آلا ر هم کافر حاللرنده اولوبده کینارلر ۱۲۶ (أُولَئِكَ يَرْوُونَ أَنَّهُمْ
 يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ) اول منافقلار بلیلارمی که بلنده بر، ایکی مرتبه آلا ر
 فتنه لرنه یعنی نفاقلاری بلنو سبیلی فتنه لرنه لر (ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَدْرُسُونَ) شولایک
 توبه قیلماس لر هم وعظلنلسلر هم عبرت لنه س لر ۱۲۷ (وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً نَظَرَ
 بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ) چنان فرآندن بر سوره اینسه آلا ر برسی برسینه فاراشورلر (هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ
 أَحَدٍ) وایتوشورلر: کیده بولسه سزنی کوره می؟ کوروچی بولسه نماز او فورلر والا

يوق (ثُمَّ انصَرَفُوا) صوكره ايمانلارندن قايتورار (صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ) آلارنىڭ كوكللارن
 الله تعالى ايماندىن قايتاردى (بَانْتَهُم قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ) حقنى آكلامى تورغان قوم بولغان لقلرى
 سببلى ۱۲۸ (لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ) اى جماعت سزگه اوز آراكزدن بر
 پيغمبر كىلدى (محمد عليه السلام) (عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ) سزنىڭ فارشماڭىز آكارغه آغردر
 (حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ) سزنىڭ ايمان غه كىلووڭىزگه حرىصدر (بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ)
 مؤمنلرگه شىقتىلدىر ۱۲۹ (فَإِنْ تَوَلَّوْا) ايمدى شولاى بولغاچده ايماندىن اعراض فىلسه لىر
 (فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ) بس ايت سين مكا الله تعالى كفىدر (لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ) الله تعالى گه باشقه
 اطاعت فىلورلى ذات يوق (عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ) آكارغه غنه من توكل فىلامن (وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
 الْعَظِيمِ) اول الله تعالى الوغ بولغان عرشنىڭ رىسىدر آكارغه عبادت فىلماق لازمدر.

سورة يونس عليه السلام مائة وتسع آيات مكية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (الَّذِي تَلَّى الْكِتَابَ الْحَكِيمِ) اوشبو سورهلر حق لىق برلان حكىم ايدوچى قرآن
 آيت لرىدر ۲ (إِن كَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ) اوز آرالارندن بر ابرگه
 بزنىڭ وحى فىلماقغىز آدملرگه عجب مى؟ ۱ (أَنْ أَنْذِرَ النَّاسَ) آدملارنى فور فوتماق
 اوچون (وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ) رىلرى حضورنىڭ سزگه الوغ
 مرتبه لار بار دىوب مسلمانلارنى شادلاندرماق اوچون (قَالَ الْكٰفِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ)
 كافرلر ايتدىلر اوشبو قرآن تحقيق سحردر دىوب ۳ (إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي
 سِتَّةَ أَيَّامٍ) تحقيق سزنىڭ ربكز بر وكوكلرنى آلنى كونه تمام ايتدى. قرآن كونى بزم كونلر كى توكل
 كالى سنه الآبه (ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ) بنه قىدىلدى عرش اوز رىنه (يَدْبُرُ الْأَمْرَ)
 بنده لرىنىڭ اش لرنى اوزى تلاكناچھ بورتور (مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ) آنك اذنندىن
 باشقه شفاعت فىلوچى بو قدر (ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ) اوشبو اشلرنى فىلغوچى ربكز اللهدر
 (فَاعْبُدُوهُ) بس آكارغه عبادت فىلكز (أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ) شولاى ده قرآن برلان وعط
 وعبرت لانى سزى؟ ۴ (إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا) قىامت كوندده بارچه كزنىڭ قايتاچى برى
 الله تعالىدر (وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا) اول فوبارلوب الله حضورنه بارو اللهنىڭ حق وعدهسىدر
 (أَنَّهُ يَبْدُوهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ) خلايقنى اول بارانور صوكره بنه اوتروب بنه ترگزور
 (لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ) ايمان كىتوروب بىخشى لىق لار فىلغان

کشی لرگه عدلک برلان کورکام جزالار بیروبر اوچون (وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ
 حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ) کافر بولغان کشی لرگه کفرلاری سببلی رنجگوچی
 عذاب و فاینار صولار برلان عذابلار بولغوچی در ۵ (هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً
 وَالْقَمَرَ نُورًا) کوندز قویاشنی کیچ آینی نور فیلغوچی ذاتده الله تعالی در (وَقَدَرَهُ
 مَنَزَلًا لِّتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ) بدلارنی و باشقه حسابلارنی بلماککز اوچون اول
 آیغه منزل لر بلگولادی (مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ) بوشی لارنی بارانماقی حق لقی بولوب
 عبرت آلماکزیدن باشقه اوچون توکلدر (يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) بلگان قوملرگه
 الله تعالی آیتلارنی بیان قیلادر بلمگان گه توکل (مکه خلقی رسول اللهغه ایتدیلر: اگرسن
 پیغمبر بولساک بزگه علامت کنورگل؟ دیو. الله تعالی ایتدی ۶) (إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
 وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ) الله نك عذابندن فورفوب حراملردن
 صافلانغویچلر اوچون کیچه وکوندزنگ برسی کیلوب برسی کیتوب نورمقنده هم برده وکوکده الله
 تعالی بارانقان نرسه لرده علامت لر باردر ۷) (إِنَّ الَّذِينَ لَا يُرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَفُلُونَ) بزنگ آیتلارمزدن غافل، دنیا ترکلگینه گنه
 رضا بولوب شول دنیا ترکلگینه تمام فرار تابوب بزگه بولغونی نلامگان کشی لر
 ۸ (أُولَئِكَ مَاؤِهِمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) کسب ایتکان قباحت عمللری اوچون
 آلازنگ اورنلاری اوطده در باشقه توکل ۹ (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ
 رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ) ایمان کیتوروب ایدگو عمل لر قیلغان کشی لرنگ ایمانلاری سببلی الله تعالی
 آلازنی جنت گه توغری کونددر (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ) آلازجنت
 نعمت لرنده بولغان حال لرنده آست لرندن هیبت یلغه لر شالدراب آغوب باتور ۱۰ (دَعْوَاهُمْ
 فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ) آلازنگ اول جنت لرده دعالری یارب سنی یاراماز
 کیچی لک صفت لاردن پاکلی من دیمکدر. هم بربرسینه هدیه لری سلام بیرشمکدر
 (وَأُخْرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ایك آخرده دعالری: حمد و ماقتالو بارچه
 عالمنی تریبه فیلغوچی الله تعالی گه گنه خاص دیمکدر ۱۱ (وَلَوْ يَجْعَلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ
 اسْتَعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ) اگر الله تعالی بنده لرینک بخشی عمللری برابرینه ثوابنی آشقدرغان
 کبی یاوز عمل لرینه جزاسنی ده شولای آشوفرسه ایدی (لَقَضَى إِلَيْهِمْ أَجَلَهُمْ) البته
 آلازنگ اجللری برلان حکم ایدلنور ایدی یعنی آلاز شوندی ایمان اشلر اشلر جزا
 فیلنسه آلازنی اوتورورگه تیوشلی (فَنذُرُ الَّذِينَ لَا يُرْجُونَ لِقَاءَنَا) آخرنده بزنگ حضورمزگه
 کیلوبونه اوشانباغان کشی نی بز هلاک ایتدینچه فالدرمز (فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ)

آرزون لاق لارنده حیران فالوب بورر لر ۱۲ (وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعًا
 أَوْ قَاتِمًا) اگر کافر بولغان کشی لرگه بر ضرر ایرشسه بانوب یا که او طروب یا که
 تروب بزگه دعا فیلادر (فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ صُرَّتَهُ مَرَّكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَدٍ) چان بز
 آنک ضرر و فایغوسنی بتور ساک بنه ده اولگی کفری برلان گویا بزگه دعاده قیلماغان
 کبی بولا باشلی در (بو آیت کافر حقنده بولسه ده مسلمان لارنکده فایغوفتنده غنه اللهغه
 بالوارب سوگره باشقه چه بولغان لاری شبهه سز بو آیت گه کره در (كَذَلِكَ زَيْنَ الْمُشْرَفِينَ
 مَا سَأَلُوا يَعْْمَلُونَ) مشرک لرگه اوزلرینک فیلغان ناچار عمل لریده شولای زینت لی بخش
 کور نه در ۱۳ (وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا) تحقیق سزدن اول کیلوب
 ظلم فیلغان قومنی بز هلاک ایندک بوندن عبرت آلکز (وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ)
 آلا رغه پیغمبرلری آچق حکم لر و دلیل لر کینور دیلر (وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا) شولای ده ایمان
 کینور مدیلر (كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ) شونک کبی بز کافر و گناهلی کشی لرنی
 هلاک و جزاء فیلورمز ۱۴ (ثُمَّ جَعَلْنَاكَ خَلْقًا فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ) سوگره آلا صوکنک
 سزنی برده آلا اور نینه فیلدر (لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ) نچوک عمل فیلور سز ایکان
 دیوب فارامنز اوچون عملکز نچوک بولسه بز نکده جزامز شولای بولور ۱۵ (وَإِذَا تَنَسَّيْ
 عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ) چان اوقولسه آلا رغه بز نک آچیق معنالی آیت لرمز (قَالَ الَّذِينَ
 لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنْتَ بَقْرَانٌ غَيْرٌ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ) قیامت گه اوشانما اینجه بز نک حضور مزغه
 کیلور گه نلاماچی کافر لر ایتور لر: بزگه باشقه قرآن کینور و یا که بو قرآن کنی
 آلماشدر بز اوشانماغان حکم بولماسون دیو (قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي)
 آیت سین آلا رغه اوزلگمدنگنه اول قرآننی آلماشدر ماکی مکا هیچ بارامی چونکه اول
 الله تعالی سوزی منم سوزم توگل (إِنْ أَتَّبِعِ الْأُمِّيُوحَىٰ إِلَيَّ) من اوزمده، الله تعالی دن مکا
 وحی ایدلگان حکم لرگه گنه ابارامن (إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) اگر
 مین رببه آندای گناه فیلسام آلامزده بولاچق الوغ (قیامت) کون نک عذابندن قورفانم
 ۱۶ (قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرِيكُمْ بِهِ) آیت سین آلا رغه اگر الله تعالی
 قوشماسه و نلامسه ایدی اول قرآننی من سزگه اوقوماس ایدم وهم آنک حکم لرنی
 سزگه اوگرانماس ایدم (فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ) پیغمبر بولماسمدن اول سز نک
 آرا کزده فرق یل توردم الله تعالی قوشماغاچ هیچ نرسه اوقومادوم (أَفَلَا تَعْقِلُونَ)
 شولارنی اویلاب بلمی سزمی؟ ۱۷ (فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا) الله تعالی گه
 یالغاننی افتراء فیلغان کشی دن ده ظالم کشیلر بولورمی؟ (أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ) یا که الله نک

آیت لارین تکذیب اینسکان کشی دن ظالم کشی بولورمی ؟ البته یوق (انّه لا یفلح
المجرمون) تحقیق مشرکر فوتولا آلماس ار ۸؛ (و یعبُدون من دون الله ما لا یضرهم
ولا ینفعهم) اول مشرکر الله دن باشقه هیچ فائده هم ضرر قیلا آلمی تورغان صنم لارغه
عبادت قیلار (و یقولون هولاء شفعاونا عند الله) وایتورلر بوصنم لر الله فاشنده بزنگ
شفاعتچی لارمز دیوب (قل اتنبئون الله بما لا یعلم فی السموت ولا فی الارض) ای محمد
آلارغه ایت سین، سز الله تعالی گه برده وکوکده اوزی بلمگان نرسه برلان خبر بیره سزمو ؟
یعنی آنک شریگی بارده لکن اوزی بلمی سز بله سز می ؟ (سبحنه و تعلی عما یشرکون)
مشرکر شریک قیلغان نرسه لاردن الله تعالی پاک و بیک یوقاری درجه ده در ۱۹ (وما کان
الناس الا امة واحدة فاختلّفوا) پیغمبر کیلگانچه خلق برگنه توری کافر لر گنه ایدی
(چان محمد علیه السلام پیغمبر بولوب کیلدی ایسه کافر و مؤمن گه بولندیلر (ولولا
کلمة سبقت من ربک) گناهی لر حقنده عذاب کیچگور دیوب الله تعالی سوزی بولماسه
ایدی (لقضی بینهم فیما فیهم یختلفون) اختلاف قیلغان نرسه لری حقنده آلا آراسنک
هلاک برلان حکم بورور ایدی یعنی ملاک قیلنورلار ایدی ۲۰ (و یقولون لولا انزل
علیه آیه من ربّه) ایتورلر کاشکه محمد گه پیغمبر لکنی بلدره تورغان بر علامت اینسه چی
ایمان کیتورور ایدک (فقل انما الغیب لله فانظروا) ایت سین آلارغه غیبی بلمک
اللهه خاصدر. ایمان کیتورمه سز عذاب بی کونوگز علامت فلان کونوب تورما گز !
(اتی معکم من المنتظرین) سزنگ برلان برابر منده اشلارنگ آخربنی کونامن ۲۱
(واذا ادقنا الناس رحمة من بعد ضراء مستهم) اگر بز خلق لارغه ضرر کورگان لری
صوکنده رحمت یبارساک (اذا لهم مکر فی ایتنا) شول وقت آلا بزنگ آیتلرمز گه مکر
قیلار یعنی اول مکه خلقینه آچلق بیرگان صوکره بایلق بیرگان بای بولغاچده آیتلربنه
اوشانماغان لر (قل الله أسرع مکرًا) ایت سین آلارغه الله تعالی ننگ مکری سزدن
فوتلرزه کدر سزنی جیکار (ان رسلنا یکتوبون ما تمکرون) تحقیق بزنگ فرشته لرمز
سزنگ مکرلو گزنی یازالار که جزالارون کورر سز ۲۲ (هو الذی یرسیرکم فی البر و البحر)
اول الله تعالی شوندا این قادر الله در که یورنور سزنی فوروده هم صوده دیکزده
(حتی اذا کنتم فی الفلک) حتی که چانک بولسه کیبه لرده بولسا گز (وجرین بهم بریح طیبة)
اول کیبه لر آلا ریح یشی ایسکان جیل برلان آلوب کیتسه (وقرحوا بها جاءتها ریح
عاصف) شول روشلی شادلانوب غنه صواوستونده بازغانده فاطی جیل چقسه (وجاءهم
الموج من کل مکان) توری یافدن آلا اوستینه طولقونلار کیل باشلاسه (وظنوا

أَنَّهُمْ أَحْيَطَ بِهِمْ) ظن فيلسه لر طولقون برلان چلغاب آلونغان هلاكلك يقين ديو
 (دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ) شول وقت دينلارين اللهغنه قلوب اخلاص برلان اللهغه
 دعا قيلورغه توتونالر: (لَنْ أَنْجِيَتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ) يارب اكر بزنى
 بو هلاكلك دن فوتقارسك البته نعمتكه شكر ايدوچيلردن بولور ايدك ديو ۲۳ (فَلَمَّا
 أَنْجَيْتَهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ) چان ايندى الله تعالى آلارنى فوتقارسه شول
 وقت آلار بر بوزنده حقسز بوزقلق قيلورغه توتونالر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْتُمْ عَلَى
 أَنْفُسِكُمْ) اى آدملر بوزقلقكز اوز ضرر كز اوچون در (مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا)
 دنياده فائده لنهقكز آزغنه در (ثُمَّ آيِنَا مَرَجِعَكُمْ فَتَنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) صوكره
 منم حضورمه فايثارلاچق سزكه شول وقتده بز سزك قيلغان عملر كز برلان اوزكز كه
 خبر بيرورمز ۲۴ (إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ) دنيا تركلگينك مثالى
 بزك كوكنن ايندرگان ياغمور صوى كى در (فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ
 النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ) اول ياغمور برلان آرالاشه آدم لر وحيوان لر آشاياچق اولنلر
 (حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا) حتى اول بر
 اوستورسه ماتور چاچكلرينى بر اوستى زينتلنوب كيتسه خلق حاضر مونك برلان
 فائده لنه مز ديوب تورسه لر (آتِيهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا) شول وقت بزك هلاكت برلان
 امرمز كوندز وياكه كيچ كيلوب چقسه (فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَ بِالْأَمْسِ) بس
 بز اول اولن لرنى كيسولمش فامل كى قيلورمزده بر بوزنده بر گنه كون ياشارب
 تورغان كى ده اولماز دنياده شونك كى برده تمام بولدى ايندى ديوب اوشانوب
 تورغه توغرى كيليدر (كَذَلِكَ نَفُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) فكرلى كشير كه
 شونداى عبرتلى آيات لارمى بز بيان قيلورمز ۲۵ (وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ) الله
 تعالى بنده لرنى جنت كه يعنى سلامت لك يورتينه اوندار (وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ) واوزى نل گان لرنى توغرى بولغده كوندر ۲۶ (لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ
 وَزِيَادَةٌ) دنياده بخشى لق قيلغان كشى لر كه آخرت ده بخشى لق يعنى جنت بولغوچيدر همه جنت
 نعمتلرندن ده آرتق الله تعالى نك ديدارنى كورمك بولغوچيدر (وَلَا يَرْهَقُ وَجُوهُهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذَلَّةٌ)
 فابلاماس آلارنك بوزارون هيچ فارهلق وآراغه هيچ خوارلق ابرشماس (أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آلار جنت كشيريدر كه جنت ده منگو فالورلر ۲۷ (وَالَّذِينَ كَسَبُوا
 السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرَهَقُهُمْ ذُلَّةٌ) شول كشير كه كسب ايتارلر ياوزلق وبوزقلقى
 آراغه ازلر ينك ياوزلقى كى جهنم عذابى بولاچقدر وهم آلارنى نورلى حقارتلر فابلار

(مَالَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ) آلا رنی الله نك عذابدن صافلا غوجی كشی بولماس (كَانَمَا
 أَغْشَيْتَ وَجُوهَهُمْ قَطْعًا مِنَ الْيَلِّ مُظْلَمًا) آلا رنی گویا فارانغو کبچ نك بر کيسا گمی فاپلاغان
 کبی بولور (أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) شولاردر اول کشبلیری (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) هم آلا ر
 اول اولده منگو فالور لر ۲۸ (وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا) شول کون کبلور که آلا ر نك
 بار چه سنی فبرلارندن فو بار ورمز (ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَائِكُمْ)
 صوگره مشرکلر که ایتورمز اوزکز وهم شریکلر کز اورنک زده غنه نورکز نیندای حکملر
 بولور سز که (فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ) صوگره دنیا داغی صنملری برلان آلا رندن دوستلق لاری
 بتورورمز (وَقَالَ شُرَكَائِهِمْ مَا كُنْتُمْ آيَانًا تَعْبُدُونَ) صنملری اینورلر سز بز که عبادت
 قیلما کز بز سزنی قوشما دق بز که عبادت قیلورغه ۲۹ (فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
 أَنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفَلِينَ) سز نك برلان بز نك آرا ده شامد بولورغه الله تعالی کافیدر
 تحقیق سز نك عبادت کزدن بزلر غافل بولدی. بس کافر لر که عبادت قیلا تورغان صنملر
 کورمس هم اشتماس نر سه لر ایدکی بلندی ۳۰ (هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ)
 شول وقت هر کم نیندی عمل قیلغان ایدکی ظاهر بولور بلنور (وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ)
 وفا یثار لور اول عمللر اوزلر بنگ حق خواجه لری بولغان الله تعالی که (وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ)
 بوغالور وفا چار آلا رن الله نك شریگی دیوب افترا قیلغان نر سه لری ۳۱ (قُلْ مَنْ
 يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ) ایت محمد آلا رغه سزنی بردن اولن برلان کو کدن بغمور
 برلان کم رزقلاندیره در؟ (أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ) یا که کم مالک بولوب فولاق
 و کوزلر کزنی بار قیلور (وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ) دخی
 اول کدن تر کنی و تر کدن اولکنی چغارورغه کم نك قدرتی یثار؟ مثلا طاوقدن بمرقه نی،
 بمرقه دن چینی، چغارو کبی (وَمَنْ يَدْبُرُ الْأَمْرَ) دهر اشنی کم ندبیر قیلور (فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ
 الْبَتَّةَ جَوابده ایتور لر الله دیوب (فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ) بس ایت آلا رغه شولای بولغا چاده الله دن
 فورقمی سز می؟ ۱ قور فارغه و ایمان کبترور که کیره ک ایدی ۳۲ (فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ)
 اوشبو اشارنی قیلغوچی حق ربکز اولان الله در (فَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضُّلُّ) ایدمی حق دن
 باشقه ضلالت گنده در یعنی الله حق بولسه آکار غه عبادت ده حق بولسه الله دن باشقه
 صنملرغه عبادت قیلو کز سز نك ضلالتدر (فَأَنَّى تُصْرَفُونَ) بس حق دن فایده اونوب
 کینه سز؟ ۳۳ (كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) الله نك
 حقلفی ثابت بولغان کبی فاسق بولغان کشبیلر مگگو ایمان کیتورماسلر دیگان
 سوزیده حق و ثابت بولدی ۳۴ (قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يَعْبُدُوهُ)

ای محمد آلاغه ایت سین ای مشرک لر سز شریک دیگان ذاتلردن بارمی؟ اولاً خلقنی بار اینوب سوکره اوتروب ینه فوبارغوچی لار (قُلْ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ) بوق آلردن بر نرسده بولمی بلکه خلقنی یارانوچی هم بوق قیلوب ینه فوبارغوچی الله تعالی در دیوب ایت! (فَأَنى تُوَفَّكُونَ) بس شونداى فادر اللهغه نچوک بالغان لرنی افتراء قیلا سز!

۳۵ (قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدَى إِلَى الْحَقِّ) دخی ایت آلاغه ایاسرنك شریک لر کزدن حق بولغه کوندر گوجیلار بارمی؟ دیوب. اگر جواب بیرمه لر: (قُلْ اللَّهُ يَهْدَى لِلْحَقِّ) حق بواغه الله تعالی کوندره در دیوب ایت (أَفَمَنْ يَهْدَى إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدَى إِلَّا أَنْ يَهْدَى) حق بولغه کوندر گوجی الله تعالی گه ایارورگه می لایق؟ یا که کشی کوناروب بورو تمانبچه بورورگه ده حالندن کیلمی تورغان صنلرمی ایارورگه لایق؟ (فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ) بس نی بولدی سز گه باطل حکملار قیلا سز ۳۶ (وَمَا يُتَّبَعُ أَكْثَرُهُمُ الظَّنُّ) آلارنك کوبراگی آنا بابالرنندن فالغان ظن دن خیال دن باشقهغه ایارماسلر (انَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا) لکن حق لئغه ایرشور اوچون ظن هیچ بر نرسه فائده بیرماس. اعتقادده دلیل کیرهك کشیگه گنه ایارورگه یارامیدر.

(انَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يُفَعَّلُونَ) آلارنك قیلغان اشلرن شك سز الله تعالی بلگوجی در ۳۷ (وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ) بو قرآن الله تعالی دن باشقه افتراء قیلغان نرسه نوگل (وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ) لکن الله تعالی دن ایندرلدى اولگی کتابلرنی تصدیق ایله مثلا تورات انجیل کبی لارنی (وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) دخی یازلغان حرام و حلال تفصیل ایله ایندرلدى. اول کتابنك رب العالمین بولغان الله دن ایندرلورونده هیچ شك وشبه بوقدر، الله دن در. ۳۸ (أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ) اول کافر لر محمد اول قرآن نی اوزلگندن چفاروب اللهغه افتراء قیلدی دیلرمی؟ (قُلْ فَأَنى بَسُورَةٍ مثله) آلاى دیساكز سز اوزكزده قرآن سورهمی کبی بر سوره اوفوکز! دیوب ایت (وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ) والله دن باشقه یاردم استامك ممکن بولغان لارنی بارچه سنی ده شكزده بر سوره اوفوکز (انَّكُمْ صَادِقِينَ) اگر سوزكزده راست بولساكز (بو سوزگه هیچ بر کافر جواب بیرمادیلر بس الله تعالی ایتدی: ۳۹ (بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعَلْمِهِ) بلکه بلوب بتره آلمانغان نرسه لارنی آلغان بالغان دیدیلر (وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ) هم آلاغه اول قرآننك تاویلی ده کیلمادی بس آکلامیچه فالدیبار (كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) بولاردن آلداعی لارده اوزلرینك پیغمبرلرنی شولای بالغان ایندیبار (فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ) بس فارا ظالم لرنك آخری نچوک

بولدی بولارنڭده آخری شولای اولور ۴۰ (وَمَنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ) آلارنڭ بعض لاری قرآن غه اوشانالر (وَمَنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ) وبعض لاری اول قرآن غه اوشاناسلر (وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ) سنڭ ربك فاسد و بوزق اش قیلغوچی لاری بلگوچی در جزالاری بیورر ۴۱ (وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ) اگر سنی یالغان چی دیسه لر ایت سین آراغه مڭا اوز عملم، سزگه اوز عملکز (أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ) سز منم عملدن بیزگانسز منده سز نڭ عملکزدن بیزدم بارچه مز اوز عملزدن جواب بیوررمز ۴۲ (وَمَنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ) آلاردن بعض لاری سنڭ قرآن اوقوڭا فلاق سالورلر لکن ایمان کینورمس لر (أَفَأَنْتَ تَسْمَعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ) اول صاڭفرا اولار هیچ نرسه آڭلامسه لرده. سین صاڭفرا اولارغه ایشندر من و قبول ایتدر من دیوب اوبلی سکمی؟ ا بوق هیچ بولاچق توڭل ۴۳ (وَمَنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ) آلارنڭ بعض لاری سڭا آچق کوز برلان قاری لار (أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ) ایا سین صوفرلاری توغری بولغه کوندر رسکمی؟ (وَلَوْ كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ) اگر آلا کورمی تورغان بولسه لرده ۴۴ (إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلُمُ النَّاسَ شَيْئًا) الله تعالی آدملرگه هیچ نرسه برلان ظلم قیلماس (وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) لکن بوزق عمل اشلاب بنده لر اوزلرینه اوزلری ظلم قیلورلر ۴۵ (وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ) قیامت کونی بتوب قبرلارندن فورباچاچ دنباده کوندر بر ساعتده تورماغان کبی اولورلر (يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ) دنباداغی کبی تانشورلر (قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ) قیامت کوننڭ فوربارلوب الله حضورینه بارونی یالغان دیگان کشی هلاک بولور و مڭگو خسرنڭ فالور (وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ) هم آلا دنباده اوق توغری بولغه کونلگان بولماسلر ۴۶ (وَأَمَّا نُرُيْنَاكَ بَعْضَ الَّذِي نَعُدُّهُمْ) آراغه وعده قیلغان عذابلرنڭ بعض لاری سڭاده کورسانساک کورسانورمز (أَوْ تَتَوَفَّيْنَاكَ) یا که جانکنی آلورمز سڭا قدر عذاب کیلماس (فَالَيْنَا مَرْجِعُهُمْ) آلارنڭ قایتاچق اورنلاری بزگه در (ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ) صوڭره آلا قیلغان نڭ بارچه سنی الله تعالی کورگوچی در که بارچه سی اوچون جزا قیلور ۴۷ (وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ) هر قوم گه بر رسول باردر (فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) اگر قیامت کونی بولغاچ رسوللری کیلوب آلارنڭ یالغان لاولارین شهادت بیرسه اول وقت آرا لاینده عدالت برلان حکم ایدلنور و آراغه هیچ ظلم ایدلماز بخشیشی لقی ایمان لقی قیلنسه ده عمللری قدرگنه اولور ۴۸ (وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) مسقل ایتوب ایتورلر عذاب بولاچق دیوب ایتنه سز

شول وعده کز درست بولسه چنان بولا ايندى اول عذاب ديو ۴۹ (قُلْ لَا أَمَلُكَ لِنَفْسِي
ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ) ايت سين آلاغه من اوزمده الله تعالى تلاوندن باشقه اوزمه
فائده و ضررى نرسه لارنى اشلى الميم هم بلده الميم ايندى عذاب وقتنى نچوك بليم؟
(لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ) هر امت نك عذابينه بيلگولى بروفت بار (إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) چنان وقتلارى ينسه بر ساعت گنه الك هم بر گنه ساعت
صوگده عذاب تياونماسلر ۵۰ (قُلْ أَرَأَيْتُمْ أَنْ آتَيْكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا) اى محمد ايت
سين آلاغه اگر كچه وبا كه كوننر الله نك عذابى كيلسه سزگه (مَاذَا يَسْتَعْجِلُ
مِنْهُ الْمَجْرُمُونَ) كافرلر اول عذابنك فايوسينه آشغورلر ۵۱ (أَنتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ أَمْنٌ مِنْكُمْ بِهِ)
ايا سز اول عذابغه شول باشكزغه كيلگاج ايمان كينرور سز مى؟ (أَلَتُنَّ وَقَدْ
كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ) حاضر ايمان كينرور كز ايندى انا اولده مسخره فيلوب اول
عذاب كيلونى آشوفديره ايدكز ۵۲ (ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ) صوكره
جهنم صافچى لارى ظالميرغه «مگگولك عذابنى تانوكز ايندى» ديوب ايتورلر (هَلْ تُجْزَوْنَ
إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ) سز اوزكز كسب اينكان فيبح اشلر كز دن باشقه اوچون
عذاب و جزا فيلونى سز ۵۳ (وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ) كافرلر سندن «اول قرآن حق مى؟»
ديه صورلر (قُلْ أَيْ رَبِّيَ أَنَّهُ لَحَقُّ) ايت آلاغه الله برلان يمين فيلوب اينه من اول قرآن
حق ديوب (وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ) سز اللهنى عاجز اينه آلامز سز اول نلهسه نه اشلار نلاسه نه
حكم ايندر ۵۴ (وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ) اگر بر يوزنده گى
هر نرسه ظالم كشى لرنكى بولسه ايدى قيامت كون اوزن صاتوب آلورغه البته
بارچه سون بيورر ايدى (وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ) عذابنى كورگان وقتلرنده
حسرتنى باشرون چيكارار (وَقَضَىٰ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) آلار آراسنده عدالت
برلان حكم فيلنور نبوشلى قدرندن آرتق عذاب فيلنوب آلار ظلم فيلونماس
۵۵ (إِلَّا أَنْ لَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) اگاه بولكز بروكوكلردا گى نرسه لر بارچه سى
الله تعالى نك ملكى در (إِلَّا أَنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا) دخى اگاه بولكز الله نك وعده سى حقدر
(وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) لكن آلارنك كو برا گى آنى بلى لر ۵۶ (هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) اول الله تعالى در كه اوترور وترگزور وهم قيامت كوننده
بارچه كز آنك حضورينه فايبارلور سز ۵۷ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكْوِينُكُمْ مَوْعِدَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَشَفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ) وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ) اى آدملر تحقيق الله تعالى طرفندن
سزگه وعظ اولغوچى و قلب لركزدا گى نادانلق آورولرينه شفا بولغوچى ومؤمن لركه

رحمت ونوغری بولغه کوندرگوچی قرآن کیلدی ۵۸ (قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ) ای
محمد خلق لار برلان سوبله شکانده الله نك فضل ورحمتی برلان ایندرگان قرآنی برلان
سوبله ش یعنی قرآن غه اونده (فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا) شول اینگان قرآن غه وشونك ايله
عمل قیلغان لرینه شادلانسون لر (هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ) قرآن برلان عمل آلا ر جیغان
مال دن خبر لیرا کدر ۵۹ (قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا)
ایت سین محمد آلا رغه سز خبر بیرکز الله تعالی سز گه ایندرگان رزق دن که سز آنی
اوز بلکه سز ایل شریعت سز نی سز قایوسنی حلال وقایوسنی حرام قیلدکز (قُلْ اللَّهُ
أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ) ایت آلا رغه شولای ایتار گه سز گه الله تعالی اذن و رخصت
ابتدیی؟ ویا که بوسی حلال بوسی حرام دیوب الله غه افترا؟ فیلا سز می؟ البته افترا
فیلا سز ۶۰ (وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ) الله تعالی گه آندی
یالغانی افترا قیلغان کشی لر نك قیامت کوننده باشلارینه کیل چک اش حقنده ظنلاری
اوبلاری نجوک ایکن؟ ا بیک آغرلق بولا چ بیت آلا رغه (إِنَّ اللَّهَ لَدُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ) تحقیق بنده لری او چون الله تعالی رحمت لی در لکن
کو براك آدم لر شول رحمت لرینه شکر اینمی لر همان گنا مده لر ۶۱ (وَمَا تَكُونُ فِي
شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ)
ای محمد سن بر ا شده بولساك، ویا که قرآن دن بر نرسه اوقوساك ویا که بر عمل
فیلسا كز اول اش لر كز گه نوتونغان وقت كزده البته بز حاضر و کورب تور و رمز
(وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ
إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ) دهی ربك نك علم دن غائب بولماس برده و کوكده گی نرسه لر نك
مثقال قدر سی گنده اول مثقال دن زور بولسون كچوك بولسون بار چه سی لوح المحفوظ
باردر ۶۲ (إِلَّا أَنْ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) اگاه بولكز الله نك
ولی لری یعنی قرآن برلان عمل قیلغان کشی لر گه هیچ فورقچ بوق در وهم آلا ر هیچ
وقنده کوینچ ده ده بولماس لر ۶۳ (الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) اول ولی لر
الله غه ایمان کیتروب الله تعالی حرام قیلغان نرسه دن صافلانغو جیلاردر
۶۴ (لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ) آلا رغه دنیا ده هم آخرت ده بشارت
سوینچ لی خبر لر باردر یعنی اول گان ده فرشته لر آلا رنی جنت برلان شادلاندر لار
آغرنده هم شولای والله اعلم (لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ) الله نك سوزلارینه آشنو یوقدر بر
مرتبه نرسه اینسه شولای بولادر (ذَلِكَ هُوَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ) شول درجه لر الوغ

مقصودقه ابرشمکدر ۶۵ (وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ) ای محمد آلارنک ناچار سوزلری سنی
غفالاماسون (اِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا) چونکه اوستونک وغالبک بارچهسی الله تعالی نکدر
اوزی ناه، گانچه اش قبلور (هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) اول الله تعالی آلاز سوپله گاننی
بلدر و ایشته در ۶۶ (اَلَا اِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ) اگاه بولکزر برده گی
وکوکلردا گی جانوارلار هر قایوسی الله تعالی نکدر (وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ شُرَكَاءَ) وهم الله تعالی دن باشقه شریک قیلوب آکارغه ایارگان صنم لرده بارچهسی
الله تعالی ملکدر (اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ) آلارنک اول صنم لرغه ایارمکری دلیل برلان
نوکل ظن برلان کنه (وَإِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ) ودخی آلاز بالغان اشدن باشقهنی قبلوچی
نوگللدر ۶۷ (هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اَلَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا) کچه لرنی سزنگ
راحت لنما ککزر اوچون وکوندزلرنی کورب معیشت کز که کیرهک نرسه لر حاضرلر
اوچون یارانوچی الله تعالی در (اِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ) تحقیق بو اشلرده
وعظ ایشتکان کشرکه آیت وعلامت لر باردر ۶۸ (قَالُوا اتَّخَذَ اللهُ وَلَدًا) کافرلر ایته لر
الله تعالی اوزینه بالا قیلدی دیوب (سُبْحٰنَهُ) کافرلر افترأ قیلغان نرسه لردن الله تعالی نی
پاک دیوب بلکزر (هُوَ الْعَنِيُّ) اول الله تعالی بای در هیچ نیگه محتاج نوکلدر (لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ) برده وکوکده گی نرسه لر بارچهسی الله نک ملکدر (اِنْ عِنْدَكُمْ
مِنْ سُلْطٰنٍ بَهٰتٍ) بالا اثبات حقنده سزنگ هیچ بر دلیلکزر بوقدر (اَتَقُولُونَ عَلٰی اللهِ مَا
لَا تَعْلَمُونَ) اوزکزر بلمگان نرسه لرنی الله تعالی که افترأ قیلازمی ؟ عجب !
۶۹ (قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَقْتُرُونَ عَلٰی اللهِ الْكٰذِبَ لَا يَفْلِحُونَ) آیت سین آلارغه الله تعالی که
بالغان نی افترأ قیلغان کشیلر فوتولما یاچن لردر بیک بلسون لر ۷۰ (مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا
ثُمَّ الْيٰنَامُ جَعَمَهُمْ ثُمَّ نَذِيْقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيْدَ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ) دنیاده آزغنه فائلا نولردره
صوکره فایتاچن اورنلری بزگه دور که اول وقت بزده دنیاده کافر بولغانلقلری اوچون
قاتی عذابنی آنلرغه ناتونورمز ۷۱ (وَآتٰل عَلَيْهِمْ نَبَا نُوحٍ) عبرتلسونلر اوچون آلارغه
سین نوح علیه السلام قومی نک خبرنی اوفوب کورسات (اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ اِنْ كَانَ
كَبْرَ عَلَيْكُمْ مَّقَامِي وَتَدْكِيْرِيْ بِآيٰتِ اللّٰهِ) شول وقت که نوح علیه السلام اوزینک قومینه
ایندی: ای قومم اگر منم سزنگ آراده نورم افلغم والله نک آیاتلری برلان سزنی وعظلمکم
سزگه آغر واکنابیسز اولسه (فَعَلٰی اللّٰهُ تَوَكَّلْتُ) مین اللهغه توکل قیلدم وآکارغه تا پشرلدم
(فَاجْمَعُوْا اٰمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ) بس سز اوز کزنگ حیل وکبدلر کزنی هم شریکلر کزنی
جیوکرز (ثُمَّ لَا يَكُنْ اَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً) صوکره اوز کزنگ اشکز اوز کزگه فایغو بولماسون

(ثُمَّ أَقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونَ) صوگره مکا قیلورغه نلاگان اشکزنی وضررکزنی مکا هیچ مهلت بیرمایچه فیلوکز اوتورمک استی سزمی؟ اوتورکز هم باشقه سنی . . . . .
 ۷۲ (فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاءَلْتُمْ مِنْ أَجْرٍ) اگر سز اعراض قیلسا کز من سزدن اجر صورغانم یوق ناکه اجر دن آغرسنوب توفتالور ایدکز (إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ) منم اجر م الله دن باشقه ذات ده توگلدلر (وَأَمَرْتُ أَنْ آكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ) واوزم مسلمان لردن بولورغه بیورلدم ۷۳ (فَكَذَّبُوهُ) همان ده نوحی بالغانچی دیدیلر (فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ) بس کافر لرنی هلاک ایدوب نوحی وآنک برلان بولغان مؤمن لرنی کبسه گه منگزوب فوتولسردق (وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَی) وهم آلارنی هلاک بولغان لر اورینه فالسردق (وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا) بزنگ آیت لرمزنی بالغان دیوچی لارنی هلاک ایتدک (فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُتَكَبِّرِينَ) بس کور ایندی پیغمبر یباروب فوتولنغان کشیلر نك آخری نجوک بولدی بولارغه شولای بولماسون ۷۴ (ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاوَهُمْ بِالْحَقِّ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ) نوح لاردن صوگره بینه قوم لرنه پیغمبر لر یباردک ، آلارده قوم لرنه دلیل ومعجزه لر برلان کیلدیلر لکن اولده گی امت لر پیغمبر لرنی بالغانلاو سبیلی بولارده اوز پیغمبر لرنه ایمان کینور مدیلر (كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ) اوشانداق حلقدن اوتوب کینکان کشیلر نك کوکلرنی بیچانلر مز ۷۵ (ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِهِ بِآيَاتِنَا) بینه اول رسول لر صوکنده موسی برلان هاروننی آیات ومعجزه لر برلان فرعون وآنک الوغ لارینه یباردک (فَاسْتَكْبَرُوا) فرعون لر نکبرلندیلر طور ایدیلر (وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ) کافر قوم دن بولدیلر ۷۶ (فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا) قچان آلاغه بزنگ حق معجزه لرمز کیلسه (قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ) اینه لر ایدی بونلر بارچه سی آچیق سحر لر گنده در دیوب ۷۷ (قَالَ مُوسَى اتَّقُوا اللَّهَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ) موسی ایتدی: حق معجزه لر کیلگاج شول سوز کزنی اینه سزمی؟ ! (أَسِحْرٌ هَذَا) ایبا بو معجزه لر سحر لارمی؟ ! (وَلَا يُفْلِحُ السَّحْرُونَ) سحرچی لار فوتولا آلماسلر ۷۸ (قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُون لَكُمْ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ) کافر لر ایتدیلر: سز بزنی آتالرمز عبادت قیلا نورغان دین دن توفتاتور اوچون وهم بر یوزنده اوز کز گنه طور وباش بولور اوچون کیلدکزمی؟ (وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ) بز سز گه ایمان کینوره چک توگل لرمز ۷۹ (وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ) فرعون ایتدی: هرماهر سحرچی نی مکا کتورکز دیوب (فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرَةَ) سحرچی لار کیلوب فرعون برلان سوبل شکچ (قَالَ لَهُمْ مُوسَى

الْقَوْمَ مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿۸۱﴾ آراغه حضرت موسى ايندى: نرسه صالا تورغان سز سالكز
 ير گه ۸۱ ﴿فَلَمَّا أَتَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحْرُ﴾ بس آلا صالغاج موسى ايندى
 سز فيلغان نرسه لر بارچهسى سحر در ﴿إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ﴾ البته الله تعالى سحرنى باطل فيلور
 باطللغنى كورسانور ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلُحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ﴾ چونكه بوزلق فيلغو چلارنك
 اشلرنى الله تعالى بارافلى اينوب كورسانمى در ۸۲ ﴿وَيَحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ﴾ الله تعالى
 اثبات فيلور واوز سوزلرى برلان حلقلى است گه چغارور ﴿وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾
 گرچه كافرلر مكروه كورسه لرده ۸۳ ﴿فَمَا أَمَنَ لِمُوسَىٰ إِذْ يُرِيهٗ مِنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ
 مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتَنَهُمْ﴾ فرعون نك وهم آنك الوغ لارينك فتنه لوندن يعنى
 اوتر مكندن قورقوب قومى آراسندن موسى غه بارطيسى ايمان كيتروب باشقلارى
 كافر كوينچه فالديلر ﴿وَأَنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٌ فِي الْأَرْضِ﴾ چونكه فرعون مصر يرنده بيك
 تكبر بيك اوصال ابدى ﴿وَأَنَّهُ لَمَنَّ الْمُسْرِفِينَ﴾ حنى تكبرلكده مسرفلردن در كه بيك
 آشا كيتدى حنى ربوبيت دعواسينه كرشدى ۸۴ ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يَقَوْمِ إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ
 بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ﴾ موسى عليه السلام قومى نك فرعون دن قورقغاننى
 كورگاج ايندى: اى قوم اگر الله غه ايمان كيتروب آكارغه اطاعت وانقيادده فيل تورغان
 بولسا كز الله غه توكل فيلكز ۸۵ ﴿فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا﴾ بس اينديلر الله غه توكل فيلدى
 ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ اى ربم بزنى ظالملر گه فتنه فيلماغل يعنى آلا
 بزنى جيگسه لر اينورلر اگر بنى اسرائيل حق دينده اولسه لر ابدى بز آلارنى نچوك
 چيكار ايدك ديور ۸۶ ﴿وَجَنَّا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ رحمتك برلان بزنى كافر بولغان
 فرعون قومندن فوتولدر ديوب اينديلر ۸۷ ﴿وَإِوْحِينَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأَ لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ
 يَبُوتًا﴾ موسى برلان مارون غه وحى فيلوب ايندككه قومكز گه مصرده ايولر حاضرلكز ﴿وَاجْعَلُوا
 يَبُوتَكُمْ قِبْلَةً﴾ اول ايولرنى مسجدلر فيلر كزده ﴿وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ شول ايولرده نمازلر اوفوكز
 يعنى نمازلر كزنى ايولر كزده گنه اوقوب توركز. بنى اسرائيل گه مسجددن باشقه يرده
 نماز اوقومق يارامى ابدى، لكن مصرده فرعون بلاسندن قورقوب ايولرده اوفورغده
 رخصت ايتولدى ﴿وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ومسلما نلارغه بشارت بير گل دنياده الله نك باردمى
 آخرنده الله نك جنتى ايلان ۸۸ ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَئَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا
 فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ﴾ موسى عليه السلام ايندى يارب قومكنى اوز
 يولوكدن آذرسون لر اوچون فرعون غه وهم آنك الوغ لارينه دنياده زينت وهم مال
 بيرگان سلك ﴿رَبَّنَا اطْمَسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَأَشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ

الْأَلِيمِ ﴿۹۰﴾ اى ربهز سن آلارنك ماللرنى ملاك ايدوب قلبلرن فارالتكه عذاب اليمنى كورماينجه ايمان كيتورماسلك بولسون لر ۸۹ (قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا) الله تعالى ايندى سزنىك دعالركز تحقيق قبول اينولدى (فَاسْتَقِيمَا) بيورلغان اشكزده نوغرى نوركز (وَلَا تَتَّبِعَانَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۹۰﴾ بلى نورغان نادانلار بولينه ايارمكز ۹۰ (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ) بنى اسرائيلنى ديكز آرقلى اونكردك (فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا) وهم تكبرلك ودشمانلى بلان آلا آرئندن فرعون وانك عسكرى ده فوارغه جقديلر (حَتَّىٰ إِذَا آذَرَكُمُ الْفِرْعَوْنُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَإِنَّا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۹۱﴾ بنى اسرائيل اوچون آچلغان ديكز بوللرينه كورگاج فرعونغه غرق ايرشكاج يعنى بانا باشلاغاج فرعون ايندى: ايمان كيتوردم عبادت فيلورغه لائق نرسه يوق مگر بنى اسرائيل ايمان كيتورگان الله تعالى گنه ايمان، ايمدى من ده مسلمانلاردن من ديدى ۹۱ (الَّذِينَ وَقَدَّ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۹۱﴾ الله تعالى ايندى: البگه قدر بوزلق قبلغوچيلاردن بولوب، عذاب كورگاج ايمان كيتوردكمى ايندى؟ يوق اول ايمان كيتور كبرهك ايدى ۹۲ (فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِيَدِنَا لَتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَك آيَةً) سن دن سوڭ كيلچك كيشيلار گه عبرت بولسون اوچون بوگون سنك تنگنى دينگزدن چاروب تاشلارمز (وَأَنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَفْلُونَ ﴿۹۳﴾ لكن آدملرنك كوبراگى بزنىك عبرتله نورلك آيتلرمزدن غافلردر عبرتله نه بلى لر ۹۳ (وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبَآءَ صَدُقٍ وَرَزَقْنَهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ) تحقيق بنى اسرائيلنى فرعوندن فونولغاج بخشى اورونلارغه فويوب خوش وبخشى رزقلار بيردك اربحا وكنعانغه كرديلر (فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْعِلْمُ) آلا برسوزده توروب اختلاف فيلوشمادى لر نا علم يعنى تورات كيلگانجه تورات كيلگاج بونالديلر (إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۹۴﴾ آلارنك اختلاف قيلغان نرسلرى حقنده قيامت كوننده الله تعالى عدالت بلان حكم فيلور . كافرلر هر وقت ايتله ايدى: «قرآن الله دن اينمى در» ديوب، الله تعالى آلاغه جواب اوچون ايندى: ۹۴ (فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرُونَ الْكُتُبَ مِنْ قَبْلِكَ) اى محمد اگر سين اوزكنا بز ايندرگان كتاب حقنده شك ده بولساڭ سندن اول اينگان كتابلرنى اوفوچى لاردن سوراغل آلا تورات وانجيلده سنك بولوگنى خبر بيرگان آيتلر اوفوماغان لر ميكان؟ (لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۹۵﴾ هيچ شك ايتمه سكا اينگان قرآن البته الله دن اينگان حق سوزدر ۹۵ (وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُونَ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿۹۶﴾ دخى الله تعالى نك

آيت لر بين بالغان ديوجى لاردن بولماغل بوفسه هلاك وحسرت لى قوم لاردن بولورسك
 ۹۶) اِنَّ الدِّينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۹۶﴾ عذاب قىلنور لار ديوب ربك نك
 سوزى بر قوم گه ثابت بولسه البته ايمان كينور ماسلر ۹۷) (وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى
 يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۹۷﴾ اگر آلا رغه هر بر آيت و معجزه لر كيلسه ده تا عذاب اليمى
 كورماينچه ايمان كينور ماسلر ۹۸) (فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ)
 يونس عليه السلام قومندن باشقه هيچ بر قوم نك عذاب كور گاج كينور گان ايمانلرى
 فائده بيرمادى (لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۹۸﴾
 چونكه يونس قومی ايمان كينور گاج آلا ردين دنيا عذابنى بتروب اجللىرى بتكانچه
 فائده لندر دك. روايت قىلديلر كه يونس عليه السلام قومينه «اگر ايمان كينور مسه گز
 اوچ كون اچنده سز نك اوستن گز گه الله تعالى عذاب بيره چك» ديدى. آلا ر اولده
 اوشان ديلر. يونس عليه السلام آلا رندن چغوب كيندى. اوچ كون نولغاج كوكله
 او طلر كوره باشلا ديلر. شول وقت قورقوب يونس نى از لار گه توتنديلر لکن تابماديلر.
 صوكره او طلر ياقونلا شغاج بالاسى چاغاسى باشى قارطى بيك اخلاص برلان يغلا شوب
 نوبه ايدر گه توتونديلر. صوكره الله تعالى ده عذابنى آلدى ۹۹) (وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ
 مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا) اگر ربك نلاسه ابدى بر يوزنده گى كشى لرنك بار جهسى
 ايمان كينور لر ابدى (أَفَأَنْتَ تُكْفِرُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۹۹﴾ ايا سن محمد
 بنده لرنى مؤمن بولسون لر اوچون كوچلر ايدكمى؟ كوچلر گه بارامى ۱۰۰) (وَمَا كَانَ
 لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ) ممكن توكل الله نك اذندن باشقه هيچ كمگه ايمان كينور لر گه
 (وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الدِّينِ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۰۰﴾ عقلسز اوزلرينه فائده لى بولغان نرسه لارنى
 بلمگان كشى لر گه الله تعالى كفر لذتنى قوبار بس عقلنى استعمال ايدر گه كيرهك
 ۱۰۱) (قُلْ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ايت محمد برده وكوكده نه قدر عجب مخلوقلر
 والله تعالى نك قادر مطلق ايد كينه دلالت قىلا تورغان نرسه باردر قاراسونلر وعبرت
 آلسونلر (وَمَا تُغْنِي الْآيَاتِ وَالنُّذُرِ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۱﴾ ايمان كينور مگان كشى لر گه
 آيت لرده وهم فورقتولرده هيچ فائده بيرمى لر ۱۰۲) (فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ
 الدِّينِ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ) بو كافرلر بونلردن اول بولوب كيچكان امت لرنك باشلرينه كيلگان
 آغر كونلر كى دن باشقهنى كوتميلر يعنى اولگى لرغه نچوك بولور بونلرغه هم شولاي
 بولور. (قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿۱۰۲﴾ ايت محمد آلا رغه مكا ياوزاق كيلونى
 كونوگز من ده سز نك باشكزغه ملاكت كيلونى برابر كوتامن ۱۰۳) (ثُمَّ نَجَّيْنَا رُسُلَنَا

وَالَّذِينَ آمَنُوا) بز فوتقارورمز اوزمزنك رسول لرمزنى وهم آلا رغه ايمان كينورگان
 مؤمنلرنى (كَذَلِكَ) شولای فوتقارمق (حَقًّا عَلَيْنَا) بزگه تبوش ولائق اولدى (نُجِ
 الْمُؤْمِنِينَ) مؤمنلرنى هلاكتدن فوتقارورمز ۱۰۴ (قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي
 شَكٍّ مِّن دِينِي) ايت سبن محمد آلا رغه اى آدملر ا گر سز من كينورگان دين نك قلفنگنه شكله نور
 بولسا كز (فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِّن دُونِ اللَّهِ) تحقيق من عبادت فيلما من سز عبادت
 قيله تورغان الله دن باشقه صنملارغه (وَأَسْكُنُ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفِّيكُمْ) لكن سز نك
 جانلر كزنى آلوب اوتر گوچى الله غه غنه مين عبادت فيلور من (وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِّنَ
 الْمُؤْمِنِينَ) وهم مؤمنلردن بولمق برلان بيورلدم ۱۰۵ (وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا)
 وهم بيورلدم حق غه ميل فيلوب ديه يئگنى خالص قيل ديوب (وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ)
 والبنه مشر كلردن بولما ديوب بيورلدم ۱۰۶ (وَلَا تَدْعُ مَن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ)
 دغى سكا فائده ده ضرده ايتنه آلامان الله دن باشقه صنملارغه عبادت فيلما ديوب بيورلدم
 (فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مَن الظَّالِمِينَ) ا گر بواشلرنى فيلساك البنه سبن ظالملردن بولور سكا
 ۱۰۷ (وَأَنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ) ا گر الله تعالى سكا بر نورلى ضرر
 بيرسه انى آلوجى و بتر گوچى ذات الله دن باشقه هيچ كمده يوقدر (وَأَنْ يُرَدَّكَ بِخَيْرٍ
 فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ) ا گر سكا بر خيرنى بيورورگه نلسه اول نلاگان فضل وره منتى بتر وچى
 هيچ يوقدر (يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مَن عِبَادِهِ) قل وينده لرى آراسندن نلاگان كشى لرگه
 اول خيرنى بيورور (وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) اول الله تعالى غفور رحيمدر ۱۰۸ (قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِّن رَّبِّكُمْ) ايت سبن آلا رغه محمد اى آدملر تحقيق ربكزدن حق
 قرآن كبلدى (فَمَن اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ) بر من توغرى بولغه كرسه يعنى
 قرآن برلان عمل فيلسه فائده سى اوزى اوچون در (وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا) اوشانداق
 بر من حق بولدن آداسسه ضررى ده اوزينه در (وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ) من سزگه
 مسلط توگل شونك اوچون ايمان كينر كز ديوب جبرل ميم ۱۰۹ (وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ
 وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ) اى محمد الله تعالى حكم فيلما نجه اوزگه اينگان قرآنغه
 اياروب كافرلرنك اذالارينه صبر ايت (وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ)

سورة هود عليه السلام مكية مائة وثلاث وعشرون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (الر) (كُتِبَ أَحْكَمَتْ آيَتُهُ) اوشبو كتابك آيتلری محکم در هیچ اوزگار نیلونا س
 (ثُمَّ فَصَلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ) حکیم وخبیر بولغوجی الله دن ایندرلوب آنده هر
 نرسه نك حكى بيان ابدلدى ۲ (الَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ) بيان قبلدى اول قرآن سزگه الله دن
 باشقهغه عبادت قبلما سقه (اننى لكم منه نذيرٌ ونبشيرٌ) تحقيق من سزنى فورقنقوجى
 وسوبندر گوجى پيغمبر من يعنى عذاب برلان نور فوتامن جنت برلان شادلاندرامن
 ۳ (وَإِنْ اسْتَغْفَرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ) وهم سزنى بيورامن گناهلاردن استغفار فيلوب
 الله غه فايثور غه (يَمْتَعِكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا) فائده لندرر سزنى كوركام فائده لر ايلان
 (إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى) بيلگولى وقت فقدر (وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ) دنياده بخشى لقلر فيلغان
 كشى لر گه آخرنده جزاء وثواب وبرور (وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ)
 اگر سز بخشيلقدن ومن فوشقان نرسه لردن باش تارنسا كز مبن الوغ كون (قيامت) نك عذابى
 سزگه كيلور ديوب فورقامن ۴ (إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ) آخرنده فاي تاجق بر كز الله غه در (وَهُوَ عَلَىٰ
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) اول الله تعالى هر نرسه گه فادردر ۵ (الَّا أَنَّهُمْ يَتَنَوَّنْ صُدُورُهُمْ
 لِيَسْتَخَفُّوا مِنْهُ) اگاه بول محمد اول مشركلر الله دن ياشرور او چون سكا دشمانلقلرنى
 كوكللرنده ياشره لر (الَّاحِينَ يَسْتَعْشُونَ نِيَابَهُمْ) اگاه بول محمد آلا نونله كيوملر بنه
 نرولوب بوقلاغان وقت لرنده (يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ) بلور الله تعالى آلارنك
 اظهار فيلغان نرسه لرنى ده هم ياشرگان نرسه لرنى ده (إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) تحقيق
 الله تعالى كوكلده گى نرسه لرنى بلگوجى در ۶ (وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا
 وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا) ير يوزنده گى هر حيوان نك رزق الله تعالى ده در رزقلاندرر
 وآلارنك توراجق ير لرنى اولگاج كوملچك ير لرنى بار چه سنى بلور (كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ)
 هر فايوسى لوح المحفوظه يازلمش در ۷ (وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ) اول الله تعالى آلتى كون اچنده ير وكوكلرنى ياراندى كوكلر
 يارانلغاچه الله نك عرشى صو اوستونده ابدى (لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا) آلارنى
 يارانماق سزنى امتحان اوچوندر كه فايولار كز بخشى عمللر ملت كه فائده لى اشلر اشلر لر
 (وَلَنْ قُلْتُمْ أَنْتُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لِيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ)

اگر سین آراغه ایتساك اولگاندن صونك فوبارلورسز دیوب آكارغه فارشی کافرلر ایتورلر بو قرآن آجیق سحردر باشقه نوگلدر دیوب ۸ (وَلْتَنَ أَخْرُنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ الّٰی اُمَّةً مَّعْدُوْدَةً لِّیَقُوْلُوْا مَا یَحْبِسُهُ) اگر آرادن بز عذابنی کیچکدرساك مسخره فیلوب ایتورار کیلهچك عذاب کیلسون ایدی نرسه آنی کیلودن منع فیلادر دیوب (الْا یَوْمَ یَاتِیْهِمْ لَیْسَ مَصْرُوْفًا عَنْهُمْ) اگاه بولسونلرکه اول عذاب کیلگان کونده کیری فایتوب کینماس (وَحَاقَ بِهَمَّ مَا کَانُوْا بِهَ یَسْتَهْزِؤْنَ) اوزلری مسخره فیلا تورغان عذاب آلارنك اوستلربنه البته کیلور ۹ (وَلْتَنَ اَذَقْنَا الْاِنْسَانَ مَثَا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ) اگر آدمکه اول نعمتمزنی بیروب صوگره آنی آساق مثلا اول بای فیلوب صوگره فقیرلندرساك (اِنَّهٗ لَیُّوْسٌ کَفُوْرٌ) تحقیق اول آدم امبدسز بولادر وکفران نعمت فیلادر ۱۰ (وَلْتَنَ اَذَقْنَهٗ نِعْمًاۤ بَعْدَ ضَرَّآءٍ مَّسَّتْهُ) اگر بر کسی گه اول ضرر بیروب صوگره آنك یرینه نعمت و بخت بیرساك (لِّیَقُوْلَنَّ ذَهَبَ السَّیِّاَتِ عَنِّی) البته ایتور اول کسی ضرر وفائدهسز نرسه لر مندن کیندی دیوب (اِنَّهٗ لَفَرْحٌ فَخُوْرٌ) تحقیق اول کسی شادلانور ونکبرلك فیلور اولگی حالنی اونتور ۱۱ (الَّا الَّذِیْنَ صَبَرُوْا وَعَمِلُوْا الصَّالِحٰتِ) مگر بلا وفضاغه صبرلق فیلوب اید گو عملار قیلغان کسی لر (اُولٰٓئِکَ لَهِمْ مَغْفِرَةٌ) آراغه آنك مغفرتی بولاچق در (وَاجْرٌ کَبِیْرٌ) والوع اجر، ثواب یعنی جنت بولاچق در ۱۲ (فَلَعَلَّکَ تَارِکٌ بَعْضَ مَا یُوْحٰی اِلَیْکَ وَضَانِقٌ بِهٖ صَدْرُکَ اَنْ یَّقُوْلُوْا لَوْلَا اَنْزَلَ عَلَیْهِ کَنْزٌ اَوْ جَاءَ مَعَهٗ مَلٰکٌ) تحقیق سین فوباسك اوزکا وحی قیلغان بعض بر حکمنی وهم کافرلرنك کاشکی اول محمدکه کوکدن فرشتد اینسه ایدی ویا که مزینه کیلسه ایدی دیگان سوزلربنه فایغور ورسك کوکلك طارلانور. یعنی مشرکلر استادیلر محمد بز نك صنه لارمزنی عیب ایتمهسه ایدی دیو، رسول الله ده شوندن صوگ عیب ایتماکه بوادی بعض وحی ایدلنگان شیلارنی فویارغه نلیسك دیگان سوز شولدر (اِنَّمَا اَنْتَ نَذِیْرٌ) تحقیق سین محمد بر اعلام ایدوچی گنهسك ایمانغه کیتورمك سنك قدرنگده توگل (وَاللّٰهُ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ وَکِیْلٌ) الله تعالی هر شی گه وکیلدر ۱۳ (اَمْ یَقُوْلُوْنَ اِفْتَرٰیْهٖ) یا که ایته لارمی؟ محمد اول قرآننی اوزلگندن چغاروب الله دن ایندی دیوب افتراء قیلدی دبه (قُلْ فَاتُوْا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلَهٗ مُفْتَرٰیٰتٍ) ایت سین محمد آراغه سزده قرآن نك سورهلری کبی اون سوره کیتورگزده اللهغه افتراء قیلکزر (وَادْعُوْا مَنْ اَسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَنْ کُنتُمْ صٰدِقِیْنَ) وچاقرکز الله دن باشقه یاردم استامک مەکن بولغان نرسه لارنی اگر اول سوزگزده راست لاردن بولساکزر ۱۴ (فَاَلَمْ یَسْتَجِیْبُوْا لَکُمْ فَاَعْلَمُوْا اِنَّمَا اَنْزَلَ بَعْلُمُ اللّٰهِ وَاَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ) اگر ایندی قبول ایدوب شولای سورهلر

چغاره آلماساگز بيك بلگز ايندى اول قرآن الله نك علمى برلان ايندرلدى ودخى بلگز اول الله دن باشقه هيچ عبادت كه لائق ذات يوق ايدىكى (فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ايا سز شوگارغه ايمان كينروب بولاسمى؟ ۱۵ (مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا) بر كشى نلاسه دنيا نر كلگنى وهم شول دنيا نك زينتنى يعنى الله رضاسنى برده استامه سه (نُوفَ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا) آلا رغه دنيا ده عمللرينك ثوابنى بيروب بتورومز (وَهُمْ فِيهَا لَا يَبْخَسُونَ) وآلا رغه دنيا ده عمللرينه هيچ كچه چميك كينورلماس ۱۶ (أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ) ائما آخرنده آلا رغه اولدن باشقه جزا بولماس (وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا) ودنيا ده قيلغان عمللرى ملاك بولور (وَبَطُلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) وقيلغان عمللريده باطلدر چونكه الله رضاسى اوچون توگل ۱۷ (أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمَنْ قَبْلَهُ كَتَبَ مُوسَىٰ أَمَامًا وَرَحْمَةً) اويلا ب فاراگز بر من يعنى محمد ربسندن كيلگان دليل اوزرنده بولسه وهم اول الله دن شاهد اولغوجى جبرائيل عليه السلام اول قرآننى محمدكه كينروب اوقوسه شول محمد هولارينه ابارگان كافر لر برلان برابر بولورمى؟ اول شول جبرائيل كه بنده لر كه رحمت ومقدابه بولغان توراتنى موسى عليه السلام كه كيلوب اوقوغان ايدى (أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ) توراتفه اوشانغان كشى لر قرآن غده ايمان كينرور لر (وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ) ايدى بر كشى كافر بولسه يعنى اوشانمسه اول قرآنغه آنك حاضرلگان اورنى اولدر (فَلَا تَكُ فِي مَرِيَّةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ) بس سين اول قرآن دن شك ده بولماغل آنكچون اول قرآن ربك طرفندن ايك نلكى البته جن در (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ) لكن كو براك كشيلى قرآنغه اوشانمايلر ۱۸ (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا) الله تعالى كه يالغاننى افتراء قيلغان كشيدينك ظالم بولورمى؟ البته بوق (أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ) اول كشيلى رب لارينه عرض ايدلنور لار قيامت كوننده (وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ) شاهد لر يعنى رسول لر ايتور لر بز آلا رغه رسالته نى ايرشدر ك ديوب (هُؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ) اوشبو كشى لار رب لارى اوستينه يالغان يالار يابديلر الله نك شريكى وبلاسى بار ديوب (إِلَّا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ) اگاه بولگز الله نك لعنتى ظالم لار كه دور ۱۹ (الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا) كه اول ظالم لر بنده لارنى الله بولندن يازدر رغه واسلامنى ضعيف لتور كه استار لار (وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ) آلا ر آخرتكه منكر كشى لادر ۲۰ (أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ) آلا ر بر بوزنده قاچوب اللهنى عاجز قىلا آلماس لار (وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ) والله دن باشقه ياردچى لار بولماس لار عذاب دن خونلورغه (يُضَعَّفُ لَهُمُ الْعَذَابُ)

آلا رغه عذابى ايكى الوش قبلنور (ما كانوا يستطيعون السمع وما كانوا يبصرون) قرآن ابشتورگه كوچارون صرف قبلماديلر وهم كوزلارن قرآن غه سالماديلر ۲۱ (اولئك الذين خسروا انفسهم) آلا ر اوزلربنى اوزلرى ملاك قبلديار (وصل عنهم ما كانوا يفترون) الله نك شريگى ديوب افترا قبلغان نرسه لرى آلا ردى فاجدى كوزلر بنه كورنمدى ۲۲ (لا جرم انهم في الآخرة هم الآخسرون) شكسز آلا ر آخرنده ملاك بولغوجى لادر ۲۳ (ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات واخبتوا الى ربهم اولئك اصحاب الجنة) تحقيق ايمان كيتروب بخشى عملار قبلغان كشيلىر والله ربك فوشقان اشلر بنه تواضع لى قبلغان كشى لار آلا ر جنت لى كشى لدر (هم فيها خالدون) آلا ر اول جنت ده منگو فالغوجى لادر ۲۴ (مثل الفريقين كالأعمى والأصم والبصير والسميع) كافر برلان مؤمنلارنك مثالى سا كغراو هم صوفر ايله كورگوجى وابشتكوجى كشى لار كى در يعنى كافر سا كغراو هم صوفر مؤمن ايسه كورگوجى ده ابشتكوجى ددر (هل يستويون مثلاً) شول فرقه لار بر تىگز بولورلارمى؟ البته بوق (افلا تدكرون) ابا شونى آكلاب وعظله نساكزجى ۲۵ (ولقد ارسلنا نوحاً الى قومه) تحقيق بز نوحنى اوز قومينه بباردك (انى لكم نذير مبين) نوح ابندى من سزگه آجق اسلام بياغوجى من ۲۶ (ان لا تعبدوا الا الله) كه الله دن باشقه غه عبادت قبلما سقه (انى اخاف عليكم عذاب يوم اليم) تحقيق من فور قامن سزگه قانى عذاب لى كون نك كبلورندن ۲۷ (فقال الملا الذين كفروا من قومه ما نريك الا بشراً مثلنا) قومى نك الوغ لارى ايتديلار اى نوح سن بز نك كى آدم سك برده آرتق برك بوق (وما نريك اتبعك الا الذين هم اراذلنا بآدى الراى) دى سكا ابارگان كشى لار بز نك آرامزده هم بز نك كور شمزده ايك حقير كشيلىدر (وما نرى لكم علينا من فضل) وهم بزگه فاراغانده سزده بر آرتق لى كورمى (بل نظنكم كذابين) بلكه سزنى بز بالفاچجى لار ديوب ظن قبلماز ۲۸ (قال يقوم ارايتم ان كنت على بينة من ربى واتينى رحمة من عنده فعميت عليكم) نوح ابندى اى قومم اكر منم سويلگان سوزلرم نك حق لغينه الله طرفندن قولى دليللرم بولسه واول الله تعالى سزگه بىرمگان نعمت ورحمتنى مكا بىرسه (انزلنكموها وانتم لها كرهون) سز شول حق ديننى مكره كوره نوروب مبن سزگه كوچلب انى قبول ايتدر رگه قادر بولورمن مى ۲۹ (ويقوم لا اسئلكم عليه مالا) اى قومم من سزدن حق دين اوگرانكانم اوچون مال صورامبمن (ان اجرى الا على الله) منم حقم وبالم الله دن باشقه نوگلدلر (وما انا بطارد الذين آمنوا) دى من اوزمه ايمان كيتورگان كشى لارنى طاشلاغوجى ده نوگل من (انهم ملقوا ربهم)

تحقیق اول مؤمنلر الله تعالی حضورینه باراچقلارد شونی بللر (وَلَكِنِّي أَرَىٰكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿۳۰﴾ لکن من کوره من که سز بیک نادان قوم لارسز حق دین نی ده بلی سز وهم الله تعالی حضورینه باراچکلزنی ده بلی سز ﴿۳۰﴾ (وَيَقَوْمٌ مِّنْ يَّبْنُورِي مَنِ اللَّهُ أَنْ طَرَدْتَهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۳۱﴾ ای قوم اگر من فقیرلرنی مجلسه کیلودین منع فیلسام منی الله ناک عذابندن کم باردم فیلوب قوتقارور شونی اوبلاب وعظلامنی سزمنی ﴿۳۱﴾ (وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ) من سز که «منده الله ناک خزینه سی بار» دیوب ایننی من (وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ) وهیچ ده غائبنی بلی من (وَلَا أَقُولُ اتِّي مَلَكٌ) وهم من فرشته دیوب سز که ایننی من (وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا) ودخی سز ناک کوزلرکز بیک خوار صانی تورغان فقیر که الله تعالی خیرنی بیرماس دیوبده ایننی من (اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ) الله تعالی بللدر آلا کواکلنده گی ایمان ومعرفتی (اتِّي إِذَا لَمَنِ الظَّالِمِينَ ﴿۳۲﴾ اول اشنی قیلغان وقتمده البته من ظالم لردن بولورمن بس من سز ناک کبی ویا که سز ناک کواکلکز اوچون فقیرلرنی حقیر کورمی من ﴿۳۲﴾ (قَالُوا يَنْبُوحُ قَدْ جَادَلْتَنَا) کافرلر ایندی لر : ای نوح بز که سین جدال فیلسن (فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا) هم بز ناک برلان نزاعلاشو وکنی بیک کوب فیلدک (فَاتْنَا بِمَا تَعَدْنَا أَنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۳۳﴾ اگر سین حق پیغمبر بولوب سوز کده درست بولسه بز که وعده قیلغان عذابکنی کیتور سین بز ناک اوست که ﴿۳۳﴾ (قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ) نوح ایندی : اول عذابنی تلاسه کینورر فقط الله تعالی (وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۳۴﴾ سز الله نی عاجز قیلا آلاماس سز ﴿۳۴﴾ (وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنصَحَ لَكُمْ) اگر مین سزنی نصیحت فیلور غه تله سامده سز که منم نصیحتم فائده بیرمی در (إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ) اگر ایندی الله سزنی آذر ونی تله سه، اول تله سه نی اشلر چونکه ربکز اولدر (وَالِيَهُ تُرْجَعُونَ ﴿۳۵﴾ وقیامت ده ده آنک حضورینه فایتارلور سز ﴿۳۵﴾ (أَمْ يَقُولُونَ افْتَرِيهِ) یا که ابته لرمی؟ بو سوزنی محمد افتراء قیلدر دیوب؟ (قُلْ إِنْ افْتَرَيْتَهُ فَعَلَىٰ إِجْرَامِي) ایت سین آلا غه اگر من افتراء فیلسام گناهی ده اوزیمه بولور (وَإِنَّا بَرِيٌّ مَّا تُجْرَمُونَ ﴿۳۶﴾ من سز قیلغان گناه لردن بیزمان ﴿۳۶﴾ (وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ) حضرت نوح فه وحی فیلندی وایتولندی فومکنن ایمان کیتور گانلرندن باشقه سی ایمان کیتوره جک توگل (فَلَا تَبْتَئَسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۷﴾ بس آلار ناک قیلغان باوز عمل لرینه فایغورمه دیوب ﴿۳۷﴾ (وَأَصْنَعِ الْفُلَکَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِّينَا) وکیسه باصا بز ناک کوز آلد مزده هم بز ناک اوگر تمکز ابل (وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا) وبز که دعا قیلله ظالم لرنک عذابندن قتلولری حقنده

(انَّهُمْ مُعْرِقُونَ) چونکه آلاړ طوفان ده غرق بولاچق لردر ۳۸ (وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ) نوح
 کیمه باصارغه تونوندى (وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ) قچان الوغلاړی
 نوح بانندن اونوب کیتسه لری پیغمبر بولغان کشى بالناچی بولغان دیوب کولوب مسخره قیلوب
 کیته لری ایدی (قَالَ اِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا) نوح ایتدی اگر بوکون بزدن مسخره ایتسه کز (فَاِنَّا
 نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ) سز مسخره قیلغان کبی بزده مسخره قیلورمز سزدن ۳۹ (فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ مَنْ يَاتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ) کمگه رسواى فیلعوچی عذاب کیلگان نی سزده تیزدن
 بلور سز (وَيَعْلُ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ) وم کمگه دائم بولاچق عذاب کیلگان نی ده بلور سز
 ۴۰ (حَتَّىٰ اِذَا جَاءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ) حنی که قچان بزنگ عذاب برلان امرمز کیلوب بر
 یوزنده صو فایناب چغا باشلاغاچ (قُلْنَا اَحْمَلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ مِّنْ اُنثٰىنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ
 سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ اٰمَنَ) ایتدک بز ای نوح هر حیوان دن ابرکک وخاتون
 اولارهق ابکی شر حیوان وم کفرلک لری برلان الله ننگ سوزی بولغان جماعتکندن
 (یعنی خاتونک وبر اوغلك) باشقه جماعتکنی، ودخی باشقه ایمان کینورگان کشیلرنی
 کیمه که آلوب کر (وَمَا اٰمَنَ مَعَهُ اِلَّا قَلِيْلٌ) اما نوح فه بیک آزغنه کشى ایمان کینورگان ایدی
 سکسان که بقین دیدیلر ۴۱ (وَقَالَ اِرْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللّٰهِ جَرِّهَا وَمرْسِيهَا) ایتدی
 الله تعالی کرگز اول کیمه که کرگان ده بسم الله ایتوب بو کیمه ننگ یورماکی
 هم نوقتاماقی الله تعالی نلاماکی بوینچه دیوکز (اِنَّ رَبِّيْ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ) تحقیق منم ربم
 مؤمن لرنی بارلقاغوچی ورهمت فیلعوچی در دیوب ایت بزنی ده رحمنی برلان غرق
 ایتناس ان شاء الله ۴۲ (وَهِيَ تَجْرِيْ بِهِمْ فِى مَوْجٍ كَالْجِبَالِ) اول کیمه آلاړنی کوناروب
 طاولار کبی ظور طولقون لار اچنده بورور (وَنَادٰى نُوْحٌ ابْنَهٗ وَكَانَ فِى مَعْزِلٍ
 يُبٰىئُ اَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكٰفِرِيْنَ) کیمه که کرمی چه بر چیت ده طور ا تورغان
 اوغلینه نوح علیه السلام « ای اوغلم بزنگ برلان کیمه که کر کافر لردن بولما »
 دیوب ایتدی ۴۳ (قَالَ سَاوِىْ اِلٰى جَبَلٍ يَّعَصْمُنِى مِنَ الْمَآءِ) آکارغه فارشی اوغلی من
 صودن طاو باشینه منوب فوتولور من دیدی (قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ اِلَّا مَنْ رَحِمَ)
 نوح علیه السلام ایتدی بوکون الله ننگ عذابندن فوتقارغوچی بوقدر مگر الله رحمت
 ایتکان کشى لار گنه کیمه که منوب فوتولور لار (وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُعْرِقِيْنَ)
 صوکره آلاړینه طولقون نوشدی نوح ننگ ایمان سز اوغلی صوغه باندی وملاک اولدی
 ۴۴ (وَقِيْلَ يَا رِضُّ اِبْلَعِ مَآءَكَ وَيَسْمَاءُ اَقْلَعِ) ایتولندی: ای بر صوکنی کیدر گل، وای
 کوك صوکنی نوقتانقل (وَعِيْضُ الْمَآءِ وَقَضٰى الْاَمْرُ وَاَسْتَوَتْ عَلَى الْجُودٰى) صو کیمودی،

ملاك بولاسى كشى لار تمام ملاك بولوب بندى وكيمه جودى طاوبنه باروب طوقنادى
 (وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ايتولنديكه ظالم لار گه الله دن براقلقدردوب ۴۵ (وَنَادَى نُوحٌ
 رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ اَبْنِي مِنْ اَهْلِي وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَاَنْتَ اَحْكَمُ الْحَكَمِينَ) نوح عليه
 السلام ندا قيلوب ايندى كه باريم اوغلم منم جماعتنم دن، اوزك نك جماعتكنى فوتقارورمن
 ديگان وعدهك بار هم حق وهم سين ما كملرنك ده ما كمر اگى سن ۴۶ (قَالَ يٰنُوْحُ اِنَّهُ
 لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ) الله تعالى ايندى: اى نوح اوغلك سنك جماعتك دن نوگل (اِنَّهُ عَمَلٌ
 غَيْرٌ صَالِحٌ) تحقيق اوغلكنى صورامانك نيوشسز بر اشدر (فَلَا تَسْتَلِنَ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ)
 اوزك بلمگان نى مندن صوراما (اِنِّي اَعْظَمُكَ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْجَاهِلِيْنَ) من سنى جامل
 ونادانلاردن بولماسقه بيورامن ۴۷ (قَالَ رَبِّ اِنِّي اَعُوْذُ بِكَ اَنْ اَسْئَلَكَ مَا لَيْسَ لِيْ بِهِ عِلْمٌ)
 نوح عليه السلام ايندى بارب سكا صغنامن منى صافلاغل اوزم بلمگان نرسه نى سن دن
 صوراودن (وَالَا تَغْفِرْ لِيْ وَتَرْحَمْنِيْ اَكُنْ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ) اگر سن مكا مرحمت ايدوب
 كيمچيك لار منى يار لغاماساك تحقيق ملاك بولوچى لاردن بولورمن ۴۸ (قِيلَ يٰنُوْحُ اٰهْبِطْ
 بِسَلْمٍ مِّنَّا) ايتولنديكه اى نوح عذابدن سلامت اولوب كيمه دن توشكل (وَبَرَكَتِ عَلَيْكَ)
 وسكا كوب بركت لر ايله (وَعَلَىٰ اٰمَمٍ مِّنْ مَّعَكَ) وهم سنك برلان اولغان امت لار گه
 بركت ايله (وَاَمَمٌ سَنِمْتَعَهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ) وسزنك نسلكزدن اولغان بر
 امتنى (بولارنى شعيب وهود قومی ديديلر) دنيا ده فائده لندر رومز صوگروه آلاغه بزك
 قاتى رنجكوجى عذابمز ايرشور ۴۹ (تِلْكَ مِنْ اَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهَا اِلَيْكَ) بو خبر لر
 عيب دن خبر لاردر يعنى سز اولده بولاردن غافل ايدكز حاضر بز سكا وهى قبله مز
 (مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا اَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هٰذَا) بز وهى قبله سدن اول سن اوزكده هم
 قومكده بو خبر لارنى بليدير ايدكز (فَاَصْبِرْ) كافر لرنك اذا وجفاسينه هم بالغاچى
 ديگانلارينه صبر قبل (اِنَّ الْعٰقِبَةَ لَلْمُتَّقِيْنَ) تحقيق اشلارنك فائده سى تقوى كشىلار گه
 بولور ۵۰ (وَالِىْ عَادِ اٰخَاهُمْ هُوْدًا) عاد قومينه پيغمبر ايتوب فرداشارى هودنى بياردك
 (قَالَ يٰقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اٰلِهٍ غَيْرُهُ) هود ايندى اى خومم الله غه اطاعت
 قيلكز آنك سوزندن چقماكز تحقيق سز گه اول الله دن باشقه هيچ الله يوفدر (اِنَّ اَنْتُمْ
 الْاٰمُقْتَرُونَ) الله نك شريكى بار ديگان سوزكزده سز الله غه بالغاننى افترا ايتنه سز
 ۵۱ (يٰقَوْمِ لَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا) اى قوم من سزدن ايمان اوگرانك انم اوچون هيچ
 حق (آچه) صوراميهن تا كه آغرسنوب ايمان دن فاچار ايدكز (اِنَّ اَجْرِيْ اِلٰى اللّٰهِ
 فَطَرَنِيْ) منم اجرم حقم اوزمنى يوقدن بار قبلغوچى الله تعالى ده در آندن اميد ايتنه من

(أَفَلَا تَعْقِلُونَ) عبادت قبلورغه اللهغه لائق ابد کنی فهم لامی سزمن ۵۲۱ (وَيَقُومُ
 اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ) ای قومم اللهغه استغفار قبلکز (ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ) سوگره توبه لر قبلکز
 (يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ) شولای بولساگز اللهتعالی سزگه
 برسی آرندن برسنی باغمور ببارور و قوت اوستبنه قوتگزی آرندر ایگونلارگز
 بولور (وَلَا تَتَوَلَّوْا مَجْرِمِينَ) کافر بولوب ایمان دن فاجماگز ۵۳ (قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا
 بَبِيئَةٍ) قومی ابتدی لر: ای هود سن بزگه بر دلیل کیتورمدک اوزگنک حقاگکا (وَمَا نَحْنُ
 بِشُرَكَائِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا) سنک الله برگنه، بو صنم لارگز الله نوگل
 دبگان سوزک برلان اوزمز الله لار (صنم لار) مزی طاشلاب سکا ایمان کیتور هچک نوگل لرمز
 ۵۴ (أَنْ نَقُولَ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ) سنک حقگده بز شول سوزنی ابته مز:
 بزنگ بعض الله (صنم) لارمز سکا ضرر ایرشردی یعنی سنی مجنون باصادی ده سن
 آلارنگ اوزلارون عیب لارگه نونوندک (قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهُ وَأَشْهَدُوا إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ)
 هود علیه السلام ابندی حقیق من سزنی الله تعالی گه شاهد فیلامن سزده شاهد اولگز که
 من سزنگ شریک قیلغان نرسه لارگز دن بیز گوچی من ۵۵ (مَنْ دُونَهُ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا
 ثُمَّ لَا تَنْظُرُونَ) الله دن باشقه دن بیز گوچی من بس مکا هیچ مهلت بیرماینچه صنم لارگز
 اوزگز بارچه مکا نه قبلورغه نلی سز فیلوگز ۵۶ (إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ)
 سزنگ وهم منم ربم بولغوچی اللهغه نوکل قیلدم مین (مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا)
 اول الله تعالی بر یوزنده بور گوچی هر بر حیوانغه خواجه در که نلهسه نچوک نصر
 قبلور (أَنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) حقیق منم ربم نوغری بولغه کوندر گوچیدر
 ۵۷ (فَإِنْ تَوَلَّوْا) اگر ابندی شول اللهغه ایمان کیتور دن اعراض فیلسالر (فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
 مَا أُرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ) حقیق من اوگرانورگه بیارلدکم حکملرنی سزگه اوگردم مندن
 فالمادی (وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ) اگر سز شولای فارشوب تور ساگز الله تعالی
 سزنی هلاک اینوب سزنگ اورنقه بخش قومی بار قبلور (وَلَا تَصْرُوهُ شَيْئًا) اول اللهغه
 هیچ نرسه ضرر فیلا آلام سز (أَنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ) حقیق منم ربم هر نرسه
 اوزی صافلاغوچی در هیچ نرسه آکارغه باشرن توگل ۵۸ (وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا
 وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا) چان آلا رغه عذاب وقتی بتکچ اوزمزنک رحمنمز برلان
 هودنی و آکارغه ایمان کیتورگان لرنی عذابدن فوتقاردی (وَنَجَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ)
 فوتقاردی آلارنی آخرتنگ فاطی عذابدن ۵۹ (وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ) اوشبو
 سوبلگان لار عاد قومیدر که رب لاربنک آبات لاربنه انکار ابتدی لر (وَعَصَوْا رَسُولَهُ)

وپیغمبر لرینه گناهلی بولدیلر (وَاتَّبِعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ) هر تکبر و فارشى لارنك
 سوزلرینه اشلرینه اباردیلر ۶۰ (وَاتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ) بو قبیح
 اشلری اوچون دنیاده هم آخرتده لعنتکه لائق بولدیلر آلا (الَا اِنَّ عَادًا كَفَرُوا
 رَبَّهُمْ) اگاه بولوکوز در سئلکده عاد قومى اوزلرینی یاراتقوجی ربلرینه کفر ایندیلر
 (الَا بَعْدًا لِعَادٍ قَوْمٌ هُوْدٌ) اگاه بولوکوزکه هود قومى عادکه اللهنک رحمتندن یراق لنى
 بولاچق در ۶۱ (وَالِی ثَمُودَ اٰخَاهُمْ صٰلِحًا) و ثمود خلقینه فرد اشلری صالحنى پیغمبر ایتوب
 یباردک (قَالَ یَقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ) ایندی اول صالح: ای قومم اللهغه عبادت فیلکوز (مَا لَكُمْ
 مِنْ اٰلِهٍ غَیْرِهِ) آکارغه باشقه سزگه الله یوفدر (هُوَ اَنْشَأَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ) اول الله تعالی
 سزنى یردن بار قیلدی (وَاسْتَعْمَرْتُمْ فِیْهَا) اول یرده تورورغه سزگه عمر یردی
 (فَاسْتَفْغَرُوْهُ) بس آکارغه استغفار فیلکوز (ثُمَّ تَوَبُّوْا اِلَیْهِ) سوکره آکارغه توبه لر فیلکوز
 (اِنَّ رَبِّی قَرِیْبٌ جَبِیْبٌ) تحقیق ربمنک رحمتی دعافیلغوجی غه یاقین درکه دعاسنی قبول
 ایندر ۶۲ (قَالُوا یٰصٰلِحُ قَدْ كُنْتَ فِیْنَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هٰذَا) ایندیلر ای صالح پیغمبر لک
 دعواسی فیلماسدن اول سین آرامزده امیدلی بر بکت ایندک (اَتَنْهٰیْنَا اَنْ نَّعْبُدَ مَا یَعْبُدُ
 اٰبَاؤُنَا) ابا سین آتالورمز عبادت فیلغان صنم لارغه عبادت فیلودن بزنى طیامی ساک
 (وَاِنَّا لَفِی شَکٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَیْهِ مُرِیْبٍ) تحقیق بز سین اوندای تورغان بر اللهغنه بولو
 حقنده شکده مز حق بولوونده شکله نه مز ۶۳ (قَالَ یَقَوْمِ اَرَايْتُمْ اِنْ كُنْتُمْ عَلٰی بَیِّنَةٍ مِنْ رَبِّیْ)
 صالح ایندی ای قومم اولبلاب فاراکوز من حق پیغمبر لگینه اللهدن بیرلگان دلیل برلان
 کیلسام (وَاطْمِیْنِیْ مِنْهُ رَحْمَةً) داوز فضل و رحمتندن مکا رحمتنی بیرسه شول وقتده
 شک ایتارگه بارارمی؟! (فَمَنْ یَنْصُرْنِیْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهُ) ایمدی شولای حرمت لگان
 ربه من گناهلی بولسام اول اینکاننى طکللاماسام، اول اللهنک عذابندن فوتولورغه
 مکا کم یاردم بیرور؟! (فَمَا تَزِیْدُوْنِیْ غَیْرَ تَخْسِیْرِ) اگر سزنگ سوزنى طوطسام،
 هلاکتدن باشقه هیچ فائده اینه آلام ۶۴ (وَبِیَقَوْمٍ هٰذِهِ نَاقَةٌ اللّٰهُ لَكُمْ اٰیَةٌ) صالح علیه
 السلام ایندی ای قومم بو توه منم پیغمبر لکم اوچون دلیل بولغان بر توهدر، چونکه
 صالح علیه السلام دن: «اگر حق پیغمبر بولساک دعافیلوب شول ناشدن توه چفار» دیگانلر
 ایدی (فَدَّرُوْهَا تَاْكُلُ فِیْ اَرْضِ اللّٰهِ) بس اول توهگه اختیار بیرکوز الله باراقتان یرده
 آشاسون (وَلَا تَمْسُوْهَا بِسَوْءٍ) و آکارغه هیچ بر ضرر فیلماکوز (فَیَاْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِیْبٌ)
 و آلا اوزکوزگه ده بیک تیز عذاب ابرشور ۶۵ (فَعَقَرُوْهَا) لکن تکلامادیلر توهنى
 هلاک فیلدیلر (فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِیْ دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ اَیَّامٍ) صالح ایندی اوچ کون اورنگزده تورکوزده

فائده لانكز سوكره سزگه عذاب ابرشور (ذَلِكَ وَعَدُّ غَيْرُ مَكْدُوبٍ) بو بر وعده در كه
 بالغان وعده توگل حق وعده در ۶۶ (فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
 مِنَّا وَمِن خِزْيِ يَوْمِئِذٍ) عذابيز كيلگاچ اوزمزنك رحمتيز برلان صالح نى و آكارغه ايمان
 كيتورگان كشيلارنى اول كون نك عذابندن فوتفاردق (إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ)
 تحقيق سنك ربك (الله) گناهملى لارنى عذاب ايتو حقنده قوت و غلبه لى در ۶۷ (وَأَخَذَ
 الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ) ونوهى اونرگوچى ظالملا رگه بر ناوش ابرشدى (فَأَصْبَحُوا فِي
 دِيَارِهِمْ جُثْمِينَ) بس شول طاوش برلان برلرنده بارچهسى هلاك اولديلر ۶۸ (كَانَ
 لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا) كه گوبا آلا ر دنباده بر آرزنده تورمادى لر (أَلَا إِنَّ تُمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ)
 اگاه اولكز تحقيق تمود خلقى ربلرينه كفر بولديلر (أَلَا بُعْدًا لَتُمُودَ) اگاه اولكز
 الله نك رحمتندن براق بولماق تمود خلقينه در (عبارة الكفر بولاردن) ۶۹ (وَلَقَدْ جَاءَتْ
 رُسُلْنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبَشْرَى قَالُوا سَلَمًا) تحقيق بزنگ رسوللرمز (يعنى جبرائيل و باشقه فرشته لارمز)
 بالا برلان سوينج بيرمك اوچون ابراهيم عليه السلام غه كيلوب السلام عليكم ديديلر
 (قَالَ سَلِمٌ) ابراهيم عليه السلام سزگه ده سلام بولسون ديدى (فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعَجَلٍ
 حَنِيدٍ) بس اوزانده تورماينچه ابراهيم عليه السلام كتاب قيلونغان بزاونى كيتوردى
 فونافلارينه آشارغه ۷۰ (فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَّرَهُمْ) كيتورگان بزاونغه فونافلار
 فوللارين صوزماغاچ ابراهيم عليه السلام آلارنى ياراتماينچه حتى اوغر بلاردر ديو ظن
 فيلدى (وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً) حتى آلاردن فور فوغه نوشدى (فرشته ابدكرنى بلمدى)
 (قَالُوا لَا تَخَفْ) فرشته لار ايتديلر سن بزدن فورقه! ديوب (إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ
 بِنِوَيْهِمْ) فرشته لار ايتديلر (وَأَمْرَاتُهُ قَائِمَةٌ) ابراهيم
 عليه السلام نك خاتونى ده شونده آياق اوستونده ايدى (فَضَحَكَتُ) بس خاتونى ابراهيم
 عليه السلام نك فورقونندن كولدى (فَبَشَّرْنَاهَا بِاسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ اسْحَاقَ يَعْقُوبَ) بس
 سوينج خبر بيردك اول خاتونغه اسحاق اسملى بالا توغدرماقى برلان اسحاق دن صوك
 يعقوب برلان يعنى اسحاق دن يعقوب توغار ديدك ۷۲ (قَالَتْ يَوَيْلَتِي) ايتدى اول خاتون
 نى عجباً! (أَلَا دُونََا عَجُوزٌ) من فارت فازتقى حالده بالا تودر رمن مى ايكان؟!
 (وَهَذَا بَعْلَى شَيْخًا) اوشبو منم ابرمه فارت ايتدى (إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ) بز فارت
 فازتقى دن بالا بولمق بيك عجب اشدر ۷۳ (قَالُوا أَتَعْجِبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ) فرشته لار
 ايتديلر: الله تعالى نك قدرتينه عجب لئه سزمى؟ (رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ)
 اى پيغمبر لك ظاهر بولغان اونك خلقى! الله نك رحمتى والله نك بركاتى سزگه بولاچقدر

(اِنَّهٗ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ) اول الله تعالى فيلغان اشلرنده ماقتالنورغه نيوشلى بولغان بيك الوغ
 بر ذات در ۷۴ (فَلَمَّا ذَمَبَ عَنِ اِبْرٰهِيْمَ الرَّوْعِ) بس ابراهيم عليه السلام دن قورقو بئكچ
 (وَجَاءَتْهُ الْبَشْرٰى) وهم آكارغه بالا برلان شاداق خبرده كيلگاج (يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوٓطٍ)
 لوط قومی حقنده بز که نزاع قبلوشادر يعنى ايندهر آلا رآر اسينده مسلمان لارى بار
 آلا رنى ده مى ملاك اينه سر؟ ۷۵ (اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَحَلِيْمٌ اَوْاهٌ مُّنِيْبٌ) تحقيق ابراهيم شفقت لو
 وقورقودن آه اورغوجى وتوبه برلان اللهغه فايئقوجيدر ۷۶ (يَا اِبْرٰهِيْمُ اَعْرَضَ عَنْ هٰذَا)
 جبرائيل عليه السلام ايندى اى ابراهيم، لوط قومی حقنده نزاع قبلشوگدن توفتال
 (اِنَّهٗ قَدْ جَاءَ اَمْرٌ رَبِّكَ) تحقيق ربكدن آلا رغه عذاب برلان امر كيلدى (وَاَنْتُمْ اَتِيَهُمْ
 عَذَابٌ غَيْرٌ مَّرْدُوْدٌ) تحقيق آلا رغه عذاب كيلگوجيدر که اول ايندى كبرى فايئاقچ
 نوگل ۷۷ (وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوٓطًا سَيِّءَ بَهْمُ) رسول لر مز (فرشته) لوطقه كيلگاج
 حضرت لوط فرشته لار حقنده فايغوغه فالدى چونکه فرشته لار بيك مانور قباونده
 كيلگان لر ايند (وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا) حنى آلا ر حقنده كو كرا گى تارفىدى كوگلى صدى
 (وَقَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصِيْبٌ) واينديکه بو كون آغر كوندر، نى بولور ايندى! لوط نك
 خانونى كافر بولدقندن خلقغه چغوب ايندى بيك مانور فوناق لار كيلدى لر ديوب
 ۷۸ (وَجَاءَهُ قَوْمُهٗ يَهْرَعُوْنَ اَيْهٖ) خلق لوط اوينه بوكر شوب كيلدیلر (وَمَنْ قَبْلُ كَانُوْا
 يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاَتِ) موندن الكده آلا ر كوب ناچار عمل فيلغان لر ايدى، آلا ر نك ناچار
 عمللرى شول: خانون لر اورنينه مانور باش مالای لر توتودر. فرشته لر گه بوكر وشوب
 كيلولرى ده شونك اوچون ايدى (قَالَ يَقُوْمٌ هٰٓؤُلَاءِ بَنْتِيْ هٰنَّ اَطَهَّرَ لَكُمْ) لوط ايندى:
 اى قومم اوشبولار منم قولارم آلا رنى نكاح لاب آلگزده باقين لق فيلورسز آلا رسز گه
 گناه دن پا كلر (فَاتَّقُوا اللّٰهَ) بس الله دن فورفكز حلال بار وقتده حرامنى فيلودن
 (وَلَا تُحْزَنُوْنَ فِيْ صَيْفِيْ) ومنى فوناق لارم حقنده رسواى فيلما گز (اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ
 رَشِيْدٌ) سز نك آرا ده شونك قباحتنى بله تورغان عقللى بر اير يوقمى که سزنى ده طيار ايدى
 ۷۹ (قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتُمْ اٰمَّا لَنَا فِيْ بَنْتِكُمْ مِنْ حَقِّ) اينديلر آلا ر: اى لوط سين اوزك بله سلكه
 سنك فلزار كده بز نك حاجت مز يوق (وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ) دهى بز نك نرسه تلا گانز نيده
 بله سلكه كه بز بوقوناق لار كنى تلى مز ۸۰ (قَالَ لَوْ اَنَّ لِيْ بِكُمْ قُوَّةٌ) لوط ايندى ا گر منم قوتم
 يتسه ايدى (اَوْ اُوِيْ اِلَى رُكْنٍ شَدِيْدٍ) يا که بر قوت لى جماعت که مراجعت فيلورغه قوتم
 بولسه ايدى البته من سزنى نى اشلر گه بلور ايدم ۸۱ (قَالُوْا يَلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ) فرشته لر اينديلر:
 اى لوط بز ربك نك رسول لرى مز (لَنْ يَصْلُوْا اَيْكُ) سكا ضرر فيلورغه هيچ حال لر ايندين

كیلچك توگل (فَاسْرِبْاهُمْ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ) بس سین کیچنک بر وقتنده جماعتکنی
 آلوب بو ظالم لر آراسندن چغوب کیت (وَلَا يَلْتَفَتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ) سزاردن هیچ بر
 کشی آبرلوب فالماسون (إِلَّا أَمْرَاتِكُمْ) مگر خاتونکنی آلوب چقاغل (إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا
 أَصَابَهُمْ) تحقیق کافر لورگه کیله نورغان عذاب خاتونکده کیله چکدر (إِنَّ مَوْعِدَهُمُ
 الصُّبْحُ) تحقیق بو کافرلرک عذاب فیلنورغه وعده لری طا کدر (آيَسُّ الصُّبْحُ بَقَرِيبٍ) ❀
 ابا طاك يافين توگلمی؟ یعنی طاك بیک يافين بيت کیلوب بنکان (بس جبرائیل علیه
 السلام شهرلرینی فانات اوستینه کوناروب کورکه منگزدی وکیری قابلاب برگه
 آندی ملاک اولدیلر ۸۲ (فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا) بس آلاغه عذابیز کیلگاج (جَعَلْنَا عَلَيْهَا
 سَافِلِيًّا) فیلدیق اول شهرلرک آستون اوستکه (وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَابًا مِّنْ سَجِيلٍ) ❀
 مَنصُودُ ❀ دخی آلا اوستینه کورکن بر طوناش فزدرغان بالچی دن بولغان طاش باوردیق
 ۸۳ (مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ) اول طاش الله تعالی فاشنده عذاب طاشی دیوب علامت نهنش در
 (وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بَبَعِيدٍ) ❀ اول طاش باشقه ظالم لورگه ده براق توگل ۸۴ (وَالِي مَدِينٍ
 أَخَاهُمْ شُعَيْبًا) ومدین خلقینه پیغمبر ایتوب فرداشلری شعبنی یباردک (قَالَ يَقَوْمُ
 اعْبُدُوا اللَّهَ) ایتدی اول: ای قوم اللهغنه عبادت فیلکیز! (مَا لَكُمْ مِنْ آلِهِ غَيْرُهُ) اول
 الله دن باشقه سزنگ الله کز بوق هم بولاچی توگل (وَلَا تَتَّقُوا الْمَكِيَالَ وَالْمِيزَانَ) هر
 ابکی نورلی اولچاوکزنی کیم (آز) قبلما کز، یعنی آغرلق برلان اولچاوانی ده هم بوداوکه
 چیلک کبی اولچاوالارنی ده! (إِنِّي أَرِيكُمْ بِخَيْرٍ) تحقیق من سزنی کوره من بیک بابلقده
 (وَأِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ) ❀ دخی قورقمان مین سز لورگه بارچه کزنی چلقاب
 آلعوجی قیامت کونی نك قاطی عذابندن ۸۵ (وَيَقَوْمُ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ)
 دخی ایتدی شعب: ای قوم اولچاوالارکزنی عدالت برلان تمام فیلکیز! (وَلَا تَبْخَسُوا
 النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ) نرسه لاری حقنده بنده لورگه اولچاوالرین کیبه ونما کز (وَلَا تَعْتُوا فِي
 الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ) ❀ ویر بوزنده بوزلقده یورما کز ۸۶ (بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 مُؤْمِنِينَ) ❀ اگر سز مؤمنلردن بولسا کز بلکیز که الله تعالی فالدرغان فائده آز بولسه ده
 خیردر اولچاوانی کیموتوب آغان فائده خیرسزدر هرمدر (وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ) ❀
 مین سزنگ هر اشکزنی صافلاب بنره آلیم اوز کزنی اوز کز فارا کز! ۸۷ (قَالُوا يَشْعِيبُ
 أَصْلُوكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا) کافر لر ایتدی لر: ای شعب آنالارمز عبادت
 قیلغان صنلارنی طاشلانورغه ئلسنگ نمازک قوشامی؟ (أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُوا)
 ویا که اوزمزنگ مالارمزده نله گانمزنی قیلونی طاشلانورغه نمازک قوشامی؟ (إِنَّكَ لَأَنْتَ

الْحَلِيمِ الرَّشِيدِ ﴿۸۶﴾ مَعْرَه فیلوب ایندیلر: تحقیق سین شفقت لو ونوغری بولغه کونگوچی
 بر کشی سڤك ۸۶ (قَالَ يَقَوْمِ آرَايْتُمْ أَنْ كُنْتُمْ عَلَى بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّي) ایندی شعب ای
 قوم اویلاب فاراگز اگر مین ربم دن بیرلگان قونلی دلیل برلان کبلگان بولسام
 یعنی دعوانی اثبات اوچون منم دلیلم بولسه (وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا) وهم مکا اوزندن
 بخش رزق برلان رزق لاندیره (وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْهَيْكُمْ عَنْهُ) سزنی طبعان
 نره لارنی اوزم قباورغه تلیمین شولای بواچ سز نیک فارشاسز! (انْ أُرِيدُ إِلَّا
 الْأَصْلَحَ مَا اسْتَطَعْتُ) کوچم ینکان قدری اصلاح دن باشقنی ناهمین (وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ)
 منم قونم وباردم مگر الله برلان گنده در (عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ) طابشورلدم مین
 الله و آکارغه هم فاینامن ۸۷ (وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلَ مَا أَصَابَ
 قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ) ای قومم مکا فارشمانگز سبب بولماسون، نوح
 قومینه هم هود قومینه، صالح قومینه ایرشکان عذاب کبی سز گده عذاب ایرشورگه
 (وَمَا قَوْمٌ لَوْطٌ مِنْكُمْ بِيَعِيدُ) لوط قومی نك هلاکتی و عذابی سزلاردن ده براق بوقی
 صافلانگز ۸۸ (وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ) ربکز گه استغفار قبلگز وهم آکارغه
 توبه قبلگز (انْ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ) تحقیق منم ربم توبه اینوچی لارگه شفقت لی در
 و آلارنی سو بگوچیدر (قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرِيكَ فِينَا ضَعِيفًا)
 قومی ایندیلر: ای شعب بز سین سو بیلگان سوزلارنی کامل آکلاب بنمایمز وهم سنی
 آرا زده بیک ضعیف کوره مز بس نچوک سکا اباریک! بو سوزلاری غرورلارندن ایدی
 (وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَمَّتْ عَلَيْنَا بَعْزُنَا) اگر سنك آراق ایمان کینورگان
 قومك بولماسه ایدی بز سنی اطوب اوتور ایدک وسینك بز گه غالب بولورلرک بوق.
 وبا که بز نك فاشمزده سنك قدرک بوقدر ۹۰ (قَالَ يَقَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ)
 شعب ایندی: ای قومم شول قومم سز گه فاراغانده الله دن ده عزنلومیدر! (وَتَّخَذْتُمُوهُ
 وَرَاءَكُمْ ظَهْرِيًّا) واول اللهنی آرطکرغه طاشلی سز یعنی قومم حرمنته می اوترمیچه فالدر از
 اما الله حرمنی اوچون توگل (انْ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَحِيْطٌ) تحقیق منم ربم سز قیلغان
 عملر نك بارچه سنی بلگوچی در آخرنده جزالارگزنی بیورر ۹۱ (وَيَقَوْمِ أَعْمَلُوا عَلَيَّ
 مَكْنَتَكُمْ) ای قومم سز اوز اورنلارگزده قیل تورغان بوزق عملرگزنی قبلگز
 (الَّذِي عَمِلْتُمْ) تحقیق من اوز عملنی قیلورمن (سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ
 وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ) کم یالفانچی بولوب وکم گه خوار ورسوای قیل تورغان عذاب کبلگاننی
 سزده نیزدن بلورسز (وَارْتَقِبُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ رَقِيبٌ) کونگز منده سز نك هلاک بولوگزنی

سزنگ برلان برگه کونانم ۹۲ (وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا) چان کافرلار گه عذاب
 کيلگاج اول عذابدن شعيبني فوتقاردق (وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ) وهم آکارغه ايمان
 کيتورگان کشيرلارني ده فوتقاردق (بِرَحْمَةِ مَتَا) اوزمزنگ رحمنمز برلان (وَأَخَذَتِ الَّذِينَ
 ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ) ظالم کافرلار گه جبرائيل ننگ طاوشی ايرشدی (فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جُثَمِينَ) ❀
 بس بورطلاری اچنده يابشوب فاندیلر ۹۳ (كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا) گویا که آلا ر بورطلارنده
 هيچ ده نورمادیلر (أَلَا بُعْدًا لِمَدْيَنَ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ) ثمود قومينه اللهدن يراق لقی اولغان
 کبی مدين خلفينه ده اللهدن يراق لقی اولغوجی در ۹۴ (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ
 مُّبِينٍ) ❀ تحقيق يباردک بز موسی نی پیغمبر ايتوب اوزمزنگ دليل وآيت لارمز برلان وهم
 باشقه معجزه لر برلان ۹۵ (إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ) فرعون گه وآننگ الوغ لارينه يعنی شولارني ايمانغه
 اوندار گه (فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ) چونکه آلا ر فرعون غه ابارگان لر ابدی (وَمَا أَمْرُ
 فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ) ❀ حال بویه فرعون ننگ أشی توغری وحق توگل بارچه سی باطلدر
 ۹۶ (يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) قيامت کوننده فرعون اوزی جهنم گه کيلگانده فومندن
 آله کيلور (فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ) فومنی ابارتوب جهنم گه آلوب کيلور (وَبئْسَ الْأُورْدُ الْمَوْرُودُ) ❀
 اول کيلگان اورنلاری نی قباحتدر ۹۷ (وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ) آلا رغه
 دنياده هم آخترنده لعنت ياودی (بئس الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ) ❀ نی قباحتدر آلا رغه بيرلگان
 بس اورن ۹۸ (ذٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَىٰ نَقَّصْنٰ عَلَيْكَ) اوشبو سکا قصه قيلغان خبرلار
 فريه وآول خبرلارندن در (مِنْهَا قَاتِمٌ وَحَصِيدٌ) ❀ اول شيرلرنگ بعض لاری حاضرده ده باردر
 وقايولری بوق هلاکدر ۹۹ (وَمَا ظَلَمْنَهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ) بز آلا رغه هيچ ظلم
 قيلماقدق لکن آلا ر اوزلارينه اوزلری ظلم قيلدیلر (فَمَا آَعَنْتْ عَنْهُمْ إِلٰهَهُمْ الَّتِي يَدْعُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ) ربك ننگ عذابي کيلگاج، آلا رنگ اللهدن باشقه
 عبادت قیلا تورغان صنملاری هيچ بر نرسه فائده بيرمادی وآلارني صافلی آلمادی
 (وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ) ❀ هلاکلگه نشرودن باشقه آلا رغه اول صنملار هيچ ده فائده
 آرتنرمادی ۱۰۰ (وَكَذٰلِكَ أَخَذَ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ) ربك ننگ مؤاخذه سی
 شونداى قاطی وشونداى تيزدر ظالم شهرلارني مؤاخذه قيلغان وقتنده ده (إِنَّ أَخَذَهُ الْإِيمُ
 شَدِيدٌ) ❀ تحقيق الله ننگ مؤاخذه سی رنجتکوجی وفاطی بولغوجی عذابدر ۱۰۱ (إِنَّ فِي
 ذٰلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ) اوشبوکؤا قدر سويلب کيلگان قصه لارده آختر
 عذابندن نورغوجی لارغه عبرتلار باردر (ذٰلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ) اول قيامت کونی
 آدم لار بارچه سی جبوللا تورغان کوندر (وَذٰلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ) ❀ اول کوننده بر، کوك

اهلی بارچه سی حاضر بولورلار قاچوب فالوجی بولماس ۱۰۲ (وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُّعَدَّدٍ) اول کوننی وقتی بتکاچه گنه کیچو کدوره مز یعنی دنیا بتکاچه گنه ۱۰۳ (يَوْمَ يَأْتُ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ) چان فیامت کونی کیلوب بتسه هیچ بر کشی الله نك اذندن باشقه سوبلشه آلامز (فَمَنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ) شول وقت آلارنك فایوسی بخشی وفابولری یامان بولور ۱۰۴ (فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِي النَّارِ) ائما شقی یعنی یامان، باوز بولغانلاری اولدهدر (لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ) جهنم عذابینك فاطی لغندن آلارنك طاوش لار ایله چقرماقلری وهم آشماقلاری یعنی ایشاک کبی آکفر اشلوری بولور ۱۰۵ (خُلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ) آخرتنك کولگری و برلری دائم بولغان مدنده آلوده جهنم ده منگو فالورلر (إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ) مگر مؤمنلردن بولوب الله تعالی تلاب جهنمدن چقارسه غنه (إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ) البته ربك تله گان نرسه سون قیلغوجی در ۱۰۶ (وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فِي الْجَنَّةِ) ائما بخشی بولغان کشبیلر جنتده لردر (خُلِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ) جنت نك بیری کوگی دائم بولغان مدنده آلوده جنت ده دائم بولور و منگو بولورلار (إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ) مگر جنت که کره آلمابنچه نورورلر الله تعالی تله گان گناهی مؤمن کشی لر (عَطَاءً غَيْرَ مُجَدُّودٍ) مؤمن لر گه بر عطادر که هیچ کیسولماس ۱۰۷ (فَلَا تَكُ فِي مَرِيَّةٍ مُّبِينَةٍ) ای محمد بومشر کله عبادتی نك باطل لغنده هیچ ده شک ایتمه گل (مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ) آنالاری صنم غه عبادت قیلغان کبی بولارده صنم غه عبادت قیلار (وَأَنَا لَمُوقِفُهُمْ غَيْرَ مَنقُوصٍ) آلارنك عذابندن بولغان الوش لر بن هیچ کیمو تلبنچه تمام قیلورمز ۱۰۸ (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ) تحقیق بز موسی غه تورات اسملی کتاب بیردکده اول کتاب حقنده خلق تورلی لندی فایوسی ایمان کیتوردی وفا یوسی بوق (وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ) اگر ربك دن سوز بولماسه ایدی کافرلر نك عذابلارنی کیچو کترمک برلان (لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ) البته آلارنك آراسنده هلاکت برلان حکم قیلنور ایدی (وَأَنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٌ) تحقیق اول مکه کافرلری قرآنقه شکله نوب تورالر ننا که یهودلر تورات فه شکله نوب تور دیلر ۱۰۹ (وَإِنَّ كَلِمًا لَّمَّا لِيُوقِنَهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ) البته آلارنك بارچه سینه ربك عمللرینك ثوابنی بیورر (أَنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) آلا قیلغان اشلردن الله تعالی البته خبر داردر ۱۱۰ (فَأَسْتَقِمُّ كَمَا أُمِرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ) ای محمد سین اوزك وهم سکا ایاروب توبه ایتمک مؤمنلر بیورلغان ایشکزدنه توغری نورکوز (وَلَا تَطْعَمُوا) الله تعالی گه گناهی بولما کوز (أَنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) سز قیلغان عمللرنی شکسز الله تعالی کورگوجی در. رسول الله ایتدی: «ساجم

وصافالمنى هود سورہ سی آق قیلدی، چونکہ فاستقم گہ کامل اطاعت ایتما کم معلوم توگل «دبوب
 ۱۱۱ (وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا) ظالم و کافر سوزینه آدانوب اوشما کز (فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ)
 اگر اوشما کز سزنی جهنم او طی نوتار (وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ) او طدن
 فوتقار ورغہ اللہ دن باشقہ هیچ یاردچی بولماس سز گہ (ثُمَّ لَا تَنْصُرُونَ) ہم عذابقہ لائق
 بولغان کز سو کنده سز گہ یاردمده اینولماس ۱۱۲ (وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ) کوننک
 ایکی طرفنده نمازلار کئی او قوغل یعنی ایزنه، او یله وایکندی نمازلاری (وَزَلْفًا مِنَ اللَّيْلِ)
 وکیچده گی ساعتلرده آخشام ویستو نمازلارنی او قوغل (إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهِنُ السَّيِّئَاتِ)
 تحقیق بخشی اقلاریمانلقرنی جو یارار. بر ابر رسول اللهغه: «یار رسول الله بر خاتوننه جماع دین
 باشقہ بارچه گناهلارنی قیلدم، منم گناهلارمه کفارت نرسه اولور ایکان؟» دبه صورادی
 شول وقت اوشبو آیت ایندی ان الحسنات الخ (ذَلِكَ) اوشبولار بارچه سی فاستقم دیگان
 سوزی ده هم ان الحسنات دیگان سوزیده (ذِكْرًا لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ)
 وعظدر عبرت در ۱۱۳ (وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) احسان قیلغو چیلارنک
 ثوابلرنی شکسز الله تعالی ضائع قیلماس ۱۱۴ (فَلَوْ لَأَنَّ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ قَبْلَكُمْ
 أُولُوا بِقِيَّةٍ) کاشک بولساچی سز نک آرا کزده بور کئی زمانه دن آرتق کشی (يَنْهَوْنَ عَنِ
 الْفُسَادِ فِي الْأَرْضِ) آلا ر طبارلار ایدی بر یوزننه بوزونق اش قیلودن (الْأَقْلِيَاءَ مِمَّنْ
 أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ) مگر آلا ردن آرزغه جباعتی فساددن فوتقار دق امر معروف قیلغان لاری
 سبیلی (وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ) ظالملر ابار دیلر اوزلرینه
 بیرلگان دنیا نعمت لرینه گنه و هم کافر لردن بولدیلر ۱۱۵ (وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهَاجِرَ الْقُرَى
 بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصْلِحُونَ) بر قریه نک خلقی بخشی بولا نروب الله تعالی ظلم اینتوب آلا رنی
 هیچ ده ملاک اینمادی هم اینمه به چک ۱۱۶ (وَأَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً) ای
 محمد اگر ربک نلرسه ایدی بتون خلقنی بر گنه دین ده قیلور ایدی (وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ)
 خلق همان ده دین لرنده اختلاف ده لردر ۱۱۷ (الْأَمَنَ رَحِمَ رَبُّكَ) مگر ربک رحمت
 اینتکان مؤمنلر اختلاف قیلماسلر قرآنغه یابشورلارده نورورلر (وَلَذَلِكَ خَلَقَهُمْ) مؤمنلری
 یاراتوی ده شول رحمت او چون یارانندی (وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ) دین ده اختلاف اینتکان
 کشی لر گہ الله تعالی نک اوشبو سوزی ثابت وهق بولدی: (لَا مَلَكَيْنِ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
 أَجْمَعِينَ) البته جهنمی تونورورمز آدم و جن لارنک کافر لری بران ۱۱۸ (وَكَلَّا نَقْصُ
 عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ) پیغمبرلار خبرلاریندن حکایه اینتساک هر قابوسنده
 سنک کو کلکنی ثابت قیلور دای فصه لار ایندره مز (وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ

لَهُمُ مَبِئَاتٌ ﴿۱۱۹﴾ اوشبو سورده كبلدی سكا حق خبرلار وهم وعظلم ومؤمنلرگه عبرت لر
 ۱۱۹ (وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَنتِكُمْ) ايت محمد ايمان كينورمگان كشيلا رگه
 مكا فيلورغه نلرگان بارزلفگزنى اورنكزده فيلكز (اَنَا عَمَلُونَ ﴿۱۲۰﴾ بزده سزنگ حقه اش
 فيلورمز ۱۲۰ (وَانْتَظَرُوا) ومكا ملاكتنى كونكز ا (اَنَا مُنْتَظَرُونَ ﴿۱۲۱﴾ بزده سزنگ
 ملاكت كزنى كونامز ۱۲۱ (وَاللَّهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر وكوكلرده گى غيب نرسه لر
 اللهغه خاسر (وَالَيْهِ يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ) وبارچه اش اللهغه فايثور (فَاعْبُدْهُ) بس اول
 اللهغه غنه عبادت قبل (وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ) واول اللهغه نوكل قبل (وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۲۲﴾
 وسز فيلعان عمل لردن ربك غافل نوكل.

سورة يوسف عليه السلام مكية مائة واحدة عشرة آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (الْأَرْأ) معنى سنى الله تعالى گنه بلدر (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿۱﴾ اوشبو سورده گى
 ايت لر معنى سى آچق بولغان قرآن ايت لر بدر ۲ (اَنَا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲﴾
 تحقيق ايندر دك بز جبرائيلنى عرب نلى برلان قرآن اوفوماق اوچون تاكه سز اول
 قرآننى اوفوب عبرت لنه سز ومعناسنى فهم ليه سز. يهودلر اينديلر: نى اوچون يعقوب
 بالالرى كنعان دن مصرغه كوچكان لر ؟ شول حقه بو ايت لر ايندى ۳ (نَحْنُ نَقُصُّ
 عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ) اى محمد بو قرآننى سكا وهى ايدوب
 فسه لارنگ كوركام ارينى سكا حكايه فيلامز (وَأَنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ ﴿۴﴾ ا گرچه
 بز فسه فيلغانچه اول كوركام فسه لردن غافل وخبر سز بولسا كده ۴ (اذْ قَالَ يُوسُفُ
 لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿۵﴾ اى محمد
 شول قصه نى سويله كه حضرت يوسف آتاسينه ايندى: اى آتام من نوشومده كوردم:
 اون بر بولدر هم آى برلان قوياش نوشوب مكا سجه اينديلر ۵ (قَالَ يَبْنَىٰ لَا تَقْصُصْ
 رَبِّيَاكَ عَلَىٰ اخْوَتِكَ) آناسى ايندى اى اوغلم سين نوشكنى آغالركا سويلمه ۱ (فَيَكِيدُوا
 لَكَ كَيْدًا) بوفسه سنى ملاك ايدر اوچون هيله فيلورلر (إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۲﴾
 چونكه شيطان آدملرگه آچيق دشماندر. فتورنوب هيله لرگه نونودورور ۲ (وَكَذَلِكَ
 اوشاندان يوسفغه بخش نوش كورساند كمز كيمى (يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ) ربك سنى پيغمبر
 بولورغه ده اختيار فيلادر (وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ) وسكا نوش تعبیر ايتارگه

او گره نور (وَيْتُمُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ) وسکا نعمتی تمام فیلور (وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ) وهم یعقوبنک باشقه بالارینه ده نعمتی نی تمام فیلور (كَمَا آتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْحَاقَ) تناکه موندن اول آناک ابراهیم برلان اسحاق غه نعمتی تمام فیلدی (إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) چونکه سنک ربک کمگه نرسه کبراک بارچه منی بلدر وکیرا گوچه اش فیلادر

۷ (لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَأَخُوهُ آيَاتٍ لِّلْمُتَلِّينَ) صور اوچی لارغه (یعنی یوسف حالندن صور اوچی یهودلرگه) یوسف وآنک فرداشلری ننگ فسه لرنده عبرت لار باردر ۸ (إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ) یوسف ننگ الوغ فرداشلری ایتدیلر: البته یوسف وآنک فرداشی بنیامین نی آنامز بزدن آرتفرق سوهدر (وَنَحْنُ عُصْبَةٌ) حال بوکه بز کوب هم کسبچی لارمز آنالارمزی بز تربیه ایدهمز، یوسف لردن برده فائده کورماسدهه آلاری آغالارندن آرتق باراطادر (إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ) تحقیق بزنگ آنامز ظاهر یا کلاشار

۹ (اقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَوْطِئُوهُ أَرْضًا) آغالاری ایتوشدیلر که بو یوسف نی اوتروکوز یا که بیلگوسز بریرگه چغاروب ناشلا کزده (يَجْعَلْ لَكُمْ وَجْهَ أَبِيكُمْ) آناکزنک بوزی سزگه گنه فالور باشقه غه هیچ فاراماز (وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ) شونک سوکنده توبه ایتوب بخش کیشلاردن بولورسز ۱۰ (وَالْقَائِلُ مَنَّهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ) آرالارندن برسی ایتدی: یوسف نی اوترومه کز! (وَالْقُوَّةُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ) آنی توبو توبینه سالکز (يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ) بعض مسافرار آنی نابوب آودار ویراق برگه آلوب کینارار سزده طنار سز (إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ) اگر ایتدی سز معین بر ضرر فیلاسی بولسا کز شوندن مصلحتی یوق (شوکارغه اتفاق قیلوب بوسغنی آلوب چقار اوچون آنالارندن صورادیلر

۱۱ (قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ) ایتدیلر ای آنامز نه اوچون سین یوسف حقنده بزگه اوشانی سگ! (وَأَنَّا لَهُ لَنَصْحُونَ) حال بوکه بز لر یوسف غه بخش لقتی نلیمز ۱۲ (أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعُ وَيَأْتِعُ) ابرته گه بزنگ برلان صحراغه بیار گل آنی، نورلی بملار آشاب اویناب بورور (وَأَنَّا لَهُ لَنَحْفَظُونَهُ) بز آنی ایمان نرسه لردن صانلارمز هیچ آکارغه ضرر تیماس ۱۳ (قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنَّ تَسْأَلُونِي) یعقوب علیه السلام ایتدی: یوسف نی آلوب کیتووکوز منی فایغو، حمرنگه نوشوره در مین آکاردن باشقه صبر ایده آلیم (وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الدَّبَّابُ) وهم آنی بوری آشاردن ده نور فامن (وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ) سز یوسف دن غافل بورورسز

۱۴ (قَالُوا لَكِنِ أَكَلَهُ الدَّبَّابُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ) ایتدیلر اگر بز شول قدر کوب بولا تروبه آنی بوری آشاسه (إِنَّا إِذَا تَحَسَّرُونَ) اول وقتده بز زبون وخرنده بولورمز بوسغنی

بوريدن آشانق بزگه كيمچيك بولور ۱۵ (فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ) بس چان يوسفنى آلوب
 كينديلر (وَاجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ) اتفاق قيلدیلر يوسفنى قيو تو بينه سالورغه
 هم كولما كيني صالدر ب قالوب قيوغه صالديلر كولما كيني صوراج او ن بر بولدر
 آي، فوياش بيرسونلر ديه مسخره اينديلر (وَإِذِ ابْنُ آدَمَ ابْتِغَىٰ بَنَاتِ الْعَالِ فَأَخْرَجْنَ لَهُمُ الْحِمْلَ كُلَّهُنَّ بِالْحَيْدِ وَالْإِحْسَانِ وَرَأَىٰ يَاقُوبَ إِسْمَاعِيلَ وَرَأَىٰ يَاقُوبَ إِسْمَاعِيلَ وَرَأَىٰ يَاقُوبَ إِسْمَاعِيلَ)
 بز يوسفغه وهى قيلدق بو جفالردن البته بر وقت فوتولورسكده سكا قيلغان ياولقلارن
 اوزلارينه سويلرسك ديوب لكن آلاز يوسفغه وهى قيلغانه زنى بلمى لر ۱۶ (وَجَاءُوا
 أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ) شول كون كيچ يغلاشوب كيلديلر ۱۷ (قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا
 نَسْتَبِقُ) اينديلر اى آتامز بز بورورگه كيتكان ايدك (وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا)
 ويوسفنى نرسه لارمز ياننده فالدرغان ايدك (فَأَسْكَلَهُ الَّذِينَ) شول وقت يوسفنى بورى
 آشاغان (وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا) سين بزگه اوشانمى سك (وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ) گرچه بز
 درست سويلسا كده ۱۷ (وَجَاءُوا عَلَىٰ قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ) كولما گيني بالغان فانغه
 بوياب كيتوردى لر (قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا) يعقوب عليه السلام ايندى يوق
 يوسفنى بورى آشاماغاندر بلكه بر تورلى اشنى نفسكز سزگه مانور كورسانكاندرده
 شول اشنى سز قيلغان سز يعنى خيانت در بو اشكز (فَصَبْرٌ جَمِيلٌ) بس مكا كوركام
 صبر كيرهك ايندى (وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ) سز توصيف اينكان حال اوزره
 يوسف حقنده الله تعالى دن ياردم صور يمن (وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ) يوسفنى صالغان قيوغه
 يقين يرگه كروان كيلدى (فَارْسَلُوا وَارِدَهُمْ) بس صوچى لاريني قيوغه صو آلورغه
 ييارديلر (فَادُلِّيْ دَلْوَهُ) صوچى چيلا گنى قيوغه توشوردى يوسف توتنوب چقدى (قَالَ
 يُبَشِّرِي هَذَا عِلْمٌ) باشلقغه كيتورگاج ايندى، عجب بر مانور اوغلان در نى سويچ
 بزگه (وَأَسْرَوْهُ بِضَاعَةً) دخى صانلق مال ديو اوز آرا سر قوبشديلر، يعنى بتون
 كروانغه قيودن نابولغانون اينماينچه قوبو يانندهغى كشيرل مصرغه صانارغه ييارديلر
 ديديلر (وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ) بو اشلرنك بارچه سنى الله تعالى بلدر. شول وقت
 يوسفنك فرداشلرى كيلدى ۲۰ (وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ) وهم شول كروان
 خلقينه آزغنه آچهغه صانديلر (وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ) فرداشلرى يوسف حقنده
 رغبت سز مكرهه كورر بولديلر يعنى يارانماديلر ۲۱ (وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ
 لَأَمْرَأَتِهِ) يوسفنى صانوب آلفان مصر كشرسى اوز خاتونينه ايندى (الْكُومِي مَثْوِيَهُ)
 بو بالانك اوزنون كوركام قيل (عَسَىٰ أَنْ يَنْتَهِنَا) شايد بز آندن فائده اينارمز
 (أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا) يا كه اوزمزگه بالا قيلورمز آنى (وَكَذَلِكَ) يوسفنى خواهه سينه سوكلو

كورساتما كمز كى (مَكَّنَا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ) مصر بىرنده تصرف قىلورغه يوسفنى
 قادر قىلدى (وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ) وهم اوگرانمكز اوچون آكارغه نوشلرنك
 تعبيرن (وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ) الله تعالى اوز اشنده غالبدر تلا گانچه اش قىلور
 (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) لكن كوبراك كشى بلى لار الله نك هر كوركام
 صفت برلان، صنفلانفانون ۲۲ (وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا) يوسف بالغ بولوب
 قوتگه ابرشكاج بىردك بز آكارغه حكمت و علمنى (وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) شونك
 كى اوك احسان ابدوجى لارگه خبر جزاء قىلورمز ۲۳ (وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ)
 وزير خانونى زليجه بالنوب بالوارب يوسف دن مقصود اوتاونى استادى (وَعَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ)
 وابشك لارنى بيكلادى (وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ) وابندى اول زليجه اى يوسف كىل بىرو
 (منم يانمه) مانور ايدم كيوندم منى محروم ايتمه (قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ) يوسف ايتدى، معاذ الله
 اول اشندن (إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ) تحقيق اول خواجهم وزير مكا قدر حرمت اينوب
 نوراجق بىر منى كوركام قىلدى بس چوك مين آكارغه خيانت قىلايم ا (إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
 الظالمون) البته ظالم لار الله نك عذابندن فوتولا آلاسار ۲۴ (وَأَقْدَمَهُمْ بِهِ) تحقيق
 يوسفنى اوزينه ياقينلى قىلدرغه زليجه قصد قىلدى (وَمَعَهَا تَوَلَّى أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ)
 ا گر يوسف ريسى نك علامت و دليللرنى كورمسه ايدى اولده زليجهغه قصد قىلغان
 بولور ايدى اوشبو علامت و دليلدن مراد با الله نك نهى بى ويا كه آناسى كورنوب
 كىنما كى ويا كه باشقه نرسه در (كَذَلِكَ) اوشانداق دليللر كورساندك (لِنَصْرِفَ
 عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ) يوسف دن ناچار و قبيح اشلرنى بتورما كمز اوچون (إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
 الْمُخْلَصِينَ) چونكه يوسف بز نك خالص بنده لارمزدن در ۲۵ (وَاسْتَبَقَا الْبَابَ) دهر
 ايكيسى ايشك كه بوكردى لىر، اما يوسف، زليجه دن قونلور اوچون، اما زليجه يوسفنى
 چقارماس اوچون (وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ) زليجه يوسف نك كوما گى نك آرتندن بىرتدى
 (وَالْقِيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ) بوكرشوب ايشك يانينه كىلگاج ايشك باننده زليجه نك ابرينه
 اوچرادىلر (قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسَجَّنَ أَوْ يُعَذَّبَ أَلَيْمٌ) زليجه اوزينك
 ابرينه ايتدى: سىنگ خانونكا يمان قصد قىلغان كشى نك جزاسى حبس كه يابوق ويا كه
 قاطى عذاب ايتمك دن باشقه نه اولسون؟! يا حبس كه ياب ويا كه عذاب ايت ۲۶ (قَالَ
 هِيَ رَاوَدَّتْنِي عَنْ نَفْسِي) يوسف ايتدى زليجه اوزى استادى منم ياقينلى قىلماقنى
 (وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا) يوسف نك سوزن درست لب زليجه نك اوز اهلندن بر صبى
 شهادت بىردى (اول صبى ايتدى: (أَنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ) ا گر يوسف نك كوما كى

آلدندن برتلغان بولسه (فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ) زليجه سوزى درست اولور
يوسف نقي بالغان بولور ۲۷ (وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ) اگر يوسف نك كولما گي
آرتندن برتلغان بولسه (فَكَذَّبَتْ وَهُوَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ) اول وقت زليجه سوزى بالغان
بولور يوسف درست بولور ۲۸ (فَلَمَّا رَأٰ قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِ كُنَّ)
چان زليجه نك ابرى يوسف نك كولما گي نك آرتندن برتلغانون كور گاج ايندى بو اش
سز نك حيله كز دن ايكان، سوز كده حيله ايكان دبو (إِنَّ كَيْدَ كُنَّ عَظِيمٌ) البته سز
خانون لار نك حيله لرى بيك كوبر ۲۹ (يُوسُفُ أَعْرَضَ عَنْ هٰذَا) اى يوسف بوسوزلاردن
توقنال خلق غه فاش قيلما (وَاسْتَغْفِرِيْ لِذَنْبِكِ) زليجه سين گناهار كا استغفار قيل (أَنْتَ
كُنْتِ مِنَ الْخٰطِئِيْنَ) تحقيق خطا قيلغانسك. بو اش مصر غه جايلىدى خانون لار آراسنده
بيك كوب سوزلر سويلندى ۳۰ (وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِيْنَةِ) مصر ده بر تورلى خانونلر
ابتديلر (امراتُ العزيز تُرَاوِدُ فَتْيٰهَا عَنْ نَفْسِهَا) عزيز نك خانونى اوزينك فلندن جماع ايتونى
اوتنگان وتله گان ايكان (قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا) اول زليجه نك اول فلينه محبى چيكن آشقان
ايكان (أَنَا لَنَرِيهَا فِي صِلِّ مُبِينٍ) بز اول زليجه نى آچيق ضلالت ده دبوب بله مز. چونكه
عزيزنى ناشلاب قل سويه باشلاغان ۳۱ (فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ) زليجه اول خانونلار نك
عيب لب سويله گانلرن ايشوتكاج (أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَكًا) اول خانونلارنى
دشور گه بياردى وآراغه بخشى طعام واورنلار حاضردى (وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سَكِيْنَا)
فونانلار كيلوب آشارغه اوتورغاج هر برسينه اوتكون چاق لار بيردى (وَقَالَتْ أَخْرِجْ
عَلَيْهِنَّ) ويوسف قه ايندى: اى يوسف شول خانونلار يائينه چق! (فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أَكْبَرْتَهُ)
اول خانون لار يوسف نى كور گاج بيك الوغ اش صايديلر ويانلارينه اونورنور غه
تل ديلر (وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ) وطعام كيسنه مز دبوب قوللارون كيسديلر (وَقُلْنَ حَاشَ
لِلَّهِ مَا هٰذَا بَشَرًا) وابتوشديلر حاشا لله بو يوسف آدم نوكلدر (إِنَّ هٰذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ)
يوسف بر فرشته در هيچ باشقه نوكل حضرت يوسف نك ماتورلغى حقنده تورلى، تورلى
سوزلر كوب، بعضلارى مبالغه ده اولور بيگرك اوشانچلى آيت كريبه اوزيدر خانونلار
آدم توكل فرشته دبوب بلگانلر ماتورلق برلان توصيف نك اياك چيگى فرشته در ۳۲ (قَالَتْ
فَذٰلِكَ الَّذِي كُنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ فِيهِ) شول وقت زليجه ايندى: منى شونك حقنده عيب وشلته
قيلغان قل، شول قلدر (وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ) درست ميسلستادم يافن لق قيلمانى
(فَاسْتَعَصَمَ) لكن صافلاندى قيلمادى. سوكره زليجه خانونلاردن اوتندى مكا يافينلق
قيلور غه ديله كز دبوب. خانونلار بار چه سى برم، برم خلونده اوزلرينه يافن لق قيلونى

اوتندی لر لکن همان صافلاندى (وَلَمَّا لَمْ يَفْعَلْ مَا أَمَرَهُ) بی-چاره بولغاچ زلیجه ایندی:
 ا بگر مین امر قیلغان اشنی اشلر مسه (جماع قیلماسه) (لَيْسَ جَنَّتْ وَلَيْسَ كُنَّا مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿۳۲﴾
 البته زندان غه صالونوب حقیر کشی لردن بولور ۳۳ (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ)
 یوسف ایندی یارب، منی دعوت ایتمکانلاری زناغه فارغانده مکا زندان بخشى راندر
 (وَالأُتَصَّرَفُ عَنِّي كَيْدَهُنَّ) اگر اول خاتون لارنك حیل لرن مندن اوزك بتورماساڭ
 (أَصْبُ إِلَيْهِنَّ) آلا رغه مین میل قیلور من و اشلر من (وَاسْكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿۳۴﴾ و جاهل لردن
 اولور من. بو آیت لاردن آڭلاشیلدر یوسف علیه السلام زندان بیک پاک اولمش در.
 بعض روایت لر که زنا قیلدغنی، ویا که نله دکنی بلدرسه لر شبه سز اسراییلیات دن آلفغان
 سوز لردر ۳۴ (فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ) بو یوسف نك رسی دعاسنی قبول قیلدی (فَصَرَفَ
 عَنْهُ كَيْدَهُنَّ) و یوسف دن آلا رنك حیل لرن یاردی (أَنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۵﴾ چونکه اول
 الله تعالی هر نرسه نی بلدر و ایشته در ۳۵ (ثُمَّ بَدَأْ لَهُمْ مِنْ بَعْدِهَا رَأَوُا آيَاتٍ) فول
 کیسولر، کولمک آرندن برنولولار، وصی نك شهادتی کبی یوسف نك پاکلگینه علامت لر
 کورنگاچ عزیز گه ظاهر بولدی (لَيْسَ جَنَّتْهُ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿۳۶﴾ یوسف نی بر آرنغه زندان غه صالماق
 بولدی لر ۳۶ (وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيْنٍ) و یوسف برلان زندان غه بنه ایکی یکت
 کردیلر برسی شربت چی ایکنچی سی ایکمک چی ایدی آلا روش کور دیلر (قَالَ
 أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا) آلا رنك برسی ایندی مین نوشمه هر صققانمی کوردم
 (وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا) و ایکنچی سی ایندی مین نوشمه باشمه
 ایکمک کوتاروب بورگانمی کوردم (تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ) اول کوتارگان ایکمک همدن فوشلار
 آشیلار ایش (نَبَيْئًا بَتَأْوِيلِهِ) ای یوسف اول توشنك تعبیری نرسه؟ بزگه سویلب
 بیر گل؟ (إِنَّا نُرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۷﴾ تحقیق بز سنی بخشى کشی دیوب بله مز ۳۷ (قَالَ
 لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقْنَاهُ إِلَّا نَبَأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا) یوسف ایندی آلا رغه سز
 رزق لانا نورغان طعام کیلودن اول مین سزگه آنك تاویلی برلان خبر بیرور من که
 سز آنك تاویلی بلماگان بولور سز ئلی (ذَلِكُمْ مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي) اوشنولارنی خبر بیرما کم
 ربم اوگره تکانلکدندر اما سحر برلان فلان برلان توگل. یعنی پیغمبر لگم برلان دیمکدر
 (إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) تحقیق مین الله تعالی گه ایمان کیتورمگان قومنك
 ملتدن بیزامن (وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿۳۸﴾ و آلا ر قیامت کونینه ده اوشانمی لار ۳۸ (وَاتَّبَعْتُ
 مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ) اباردم و کردم مین آنالارم ابراهیم، اسحاق و یعقوب
 دینینه (مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ) الله تعالی گه بر نرسه نی شریک قیلو بز نك

اوچون هیچ درست و لائق تو گل (ذَلِكَ مَنْ فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ) اوشبو مسلمانلق
 بزگه و باشقه مسلمانلارغه الله نك فضلى در (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ) ❀ لكن
 كوب كشى بونعمت اوچون اللهغه شكر اينمیلر ۳۹ (يُصَاحِبِي السَّجْنَ عَرَبًا بَابٌ مُتَّفَرِّقُونَ
 خَيْرٌ) ای زندان داغی ایکی ایداشم كوب الارغه می عبادت ایتك خبرلی (أَمَّ اللَّهُ
 الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ) ❀ یا که شریکسز بارچه مخلوقغه غالب و قهار بولغوی الله تعالی گه می
 عبادت خیر لو؟ شبهه یوق بر اللهغه عبادت خیر لیدر ❀ ۴۰ (مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً
 سَمِيَتْهُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ) سز عبادت قیلمی سز یاراقلی نرسه گه، مگر آنالرکز و اوزرکز
 هواکز برلان الله دیوب آط فوشقان صنم لارغه غنه عبادت قیلاسز (مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَنٍ)
 اول صنم لارغه عبادت فیلونك درست لگی اوچون الله تعالی هیچ دلیل ایندرمدی
 (إِنَّ الْحُكْمَ لِلَّهِ) حکم ایتك فقط الله تعالی گه گنه خاسدر باشقه ذات حکم ایده آلمی
 (أَمَرَ الْأَتَّعِبُونَ إِلَّا آيَاهُ) اول الله تعالی اوزندن باشقهغه عبادت قیلما سقه امر قیلدی و بیوردی
 (ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ) بوا توغری بولغوی دیندر (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ❀
 لكن کوبرهك كشى بو اشلر نك حق لغنی الله نك برلگینی بلمازار ۴۱ (يُصَاحِبِي السَّجْنَ
 أَمَّا أَحَدُكُمْ مَا فَيسَقِي رَبُّهُ خَمْرًا) ای زندان داغی ایکی ایداشم اما برکز بو زندان دن
 چغارده اولگی اورنینه کروب شربت چی بولور (وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ) اما ایکنچی کز
 اصلور (فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ) و باشنی فوشلر آشار. شوندن صوك ایتكانلر ايمش:
 بز نوش کورگانز یوق اویناب سویلدك دیو (قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ) ❀
 یوسف ایندی سز صوراعان چه ومن حکم ایتكانچه اش تمام اولدی. یعنی چوك تعبیر
 ایندم شولای بولاچق ۴۲ (وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا) آلارنك آراسندن فوتلور
 دیوب ظن قیلغان بولد اشینه یعنی شربت چی گه یوسف ایندی (اذْكُرْ فِي عُنْدَ رَبِّكَ)
 پادشاهغه منم ناحق زندانده یاتقانمنی سویل (فَأَنسِيَهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ) بس پادشاه سینه
 یوسفنی ایتور گه شیطان اونوندردی (فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ بضع سنين) ❀ بس نچه یلر
 یوسف زندانده قالدی ۴۳ (وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سَمَانٍ) بر وقت پادشاه ایندی
 نوشمده بدی سیمز صفر کوردم (يَأْكُلُونَ سَبْعَ عَجَافٍ) آلارنی بدی آرق صغرلار
 آشی لار ايمش (وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ خَضْرَاءٍ) دخی بدی یاشل باشاق کوردم (وَأَخْرَجْتُمْ)
 وهم بدی فوری کیبکان باشاق لار کوردم (يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَفْتُونِي فِي رُءْيَايَ أَنْ كُنْتُمْ
 لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ) ❀ ای جماعت اگر نوش تعبیر ایته باسا کز منم نوشمنی یوراکز
 (تعبیر ایدکزا) ۴۴ (فَأَلْوَا أَصْغَاثَ أَحْمَامٍ) اول جماعت ایندی لر بو نوش صاناشوغنه در

(وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَلَمِينَ ﴿۴۵﴾ بز آن‌دای صاطاشو توش لارنك تعبيرنى بلمى مز
 ۴۵ (وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ) زندان دن فوتولغان ويوسف آكاردن پادشاهنه
 ايتورگه اوتونگان. شربت‌چى كوب بل لردن صوك يوسف نك سوزنى ايسينه توشروب
 ايندى: (أَنَا أَنْبَتُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿۴۶﴾ منى زندان‌غه بياركز صوكره من بو توشك
 تعبيرنى سزگه ايتورمن ديب. بيارديلر يوسف يائينه باردى ۴۶ (يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ) اى
 درست سويلگوجى يوسف! (أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ) جواب بيسين بزلرگه بدى
 سيمز صفر حقنده (يَا كَلْبُوهِنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ) اول سيمز صفرلارنى بدى آرق صفر آشيدر
 (وَسَبْعٌ سُنْبُلَاتٍ خَضْرَاءٍ وَأَخْرَبِيَّاتٍ) وهم بدى باشل باشاق ويدى كيبكان باشاق حقنده
 بزگه جواب بيزرگل؟ (لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ) شايد من مصر خلقى يائينه قايتوب
 جوابكنى سويلرمن (لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۴۷﴾ شايد آلارده سنك قدركنى بلوب زندان دن
 چغارورلر ۴۷ (قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سَنِينَ دَابًّا) يوسف ايندى بدى بيل بر نوناش
 ايگون چاچكز! (فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ) واوروب آلفانكزنى باشاننده صافلاكز
 كيبان كوينچه (الْأَقِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿۴۸﴾ مگر اوزكز آشارق غنه آزغنه صوغوب آلورسز
 ۴۸ (ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ) مونك صوكنده بدى بيل آچلق بيللر كيلور
 (يَا كَلْبُ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ) اول آچلق بيللر، اولده حاضرلگان آشلق لاركزنى بارچه سنى
 اشار بترور بيل اوزى آشاماز يعنى اول بيللرده حاضرلگان ايگون لركز بارچه سنى
 بتار (الْأَقِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿۴۹﴾ ائما فالسه فالور اوراق اوچون صافلاغان آزغنه آشلقكز
 ۴۹ (ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ) صوكره بو آچلق لاردن صوك بيه بر بيل كيلور (فِيهِ
 يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصُرُونَ ﴿۵۰﴾ اول بيلده آدم لركه باغمورلار ياوار وبمشر صغارلار
 يعنى هر جهندن كيكلك اولور ۵۰ (وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ) پادشاه ايندى اول توش
 بوراوجى كشىنى زندان دن آلوب مكا كيتوركز! (فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ) يوسفنى
 ده شورگه ايلچى كيلگاج (قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ) يوسف ايلچى گه ايندى بار پادشاهكا
 قايت! (فَسَلِّهٖ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ) هم صوراعل اول پادشاه دن منى
 كوروب فوللرين كيسكان خاتون لارنك حاللرى نچوك ايكان؟ ناكه آلارنك هيلسى
 ومنم مظلوم لغم بلونسون (إِنَّ رَبِّي بَسِيطٌ عَلِيمٌ ﴿۵۱﴾ تحقيق منم ربم آلارنك هيللرنى
 بلدر. بس پادشاه خاتون لارنى جيوب صورادى: ۵۱ (قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ) ايندى حالكز
 نچوك؟ (أذْ رَأَوْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ) يوسفنى اوزكزگه ياقنلق قبلورغه استاگان
 وقتكزده آكارده مى عيب؟ بوقسه سزده مى؟ (فَلَنْ حَاشَى اللَّهِ مَا عَلَّمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوِّهِ)

خانون لار ایتدی حاشا لله اول یوسف دن بز بر نور لی ده یاوزاق کوزم دک هم بلمدک اول
 پا کدر (قَالَتْ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ النَّانِ حَصَّصَ الْحَقُّ) زایجه ایتدی او شبو وقت حق لاق ظاهر
 بولدی (اَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ) مین استنادم یوسف نیک باقین لاق فیلمانی (وَانه لَمَنْ الصُّدِّيقِ) ﴿۵۲﴾
 ائما یوسف خیانت ایتدی سوبلگان سوزلری درست در ۵۲ (ذَلِكَ) اوشبو شهادنلری
 آلارنک (لِيَعْلَمَ اَنِّي لَمْ اَخْنُ بِالْغَيْبِ) عزیز بلسون او چون اوزی بوق وقتده خانونینه
 خیانت اینما گانهنی (وَانَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْخٰتِئِيْنَ) ﴿۵۳﴾ وهم بلسونلر او چون که خیانت
 ایدوچی لرنک حیل و خیانت لربنی الله تعالی بولغه صالحاز بر وقت خیانت اید کی بلنور
 ۵۳ (وَمَا اُبْرِيْ نَفْسِيْ) ائما شولایده بولسه نفسمنی پاکله مبین (اِنَّ النَّفْسَ لَآمٰرَةٌ بٰلسُوْهٍ)
 چونکه نفس یاوزاق برلان امر فیلادر (اَلَا مَا رَحِمَ رَبِّيْ) مگر نفس بیورغان قبیح
 عمل لردین فونولور ربم رحمت فیلغان کشی لار گنه (اِنَّ رَبِّيْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ) ﴿۵۴﴾ کؤکل
 اشلرنده منم ربم بارلقاغوچی و رحمت ایدوچی در ۵۴ (وَقَالَ الْمَلِكُ اِنتُوْنِيْ بِهٖ) پادشاه
 ایتدی کینترکز مکا اول یوسف نی (اَسْتَخْلَصُهُ لِنَفْسِيْ) اوزمه بولداش فیلورغه حبس دن
 فوتقاررمن مین آنی (فَلَمَّا كَلَّمَهُ) بس پادشاه یوسف برلان سوبلشکاج و حقیقت حالنی
 بلگکاج (قَالَ اِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِيْنٌ اٰمِيْنٌ) ﴿۵۵﴾ پادشاه ایتدی بو کون سین بزنگ بانمرده
 امین بولغانک حالده تورورسک یعنی هیچ کم دن فورقماینچه زندانغه ده کرماینچه
 بزنگ باندده تورورسک ۵۵ (قَالَ اجْعَلْنِيْ عَلٰی خَزٰنِ الْاَرْضِ) یوسف ایتدی پادشاهغه
 منی مصر برنده گی خزینهلر گه صافی و فاراوچی ایتوب قوی (اِنِّيْ حٰفِيْظٌ عَلِيْمٌ) ﴿۵۶﴾ چونکه
 مین اول خزینهنی صافلارغه بلورمن وهم صافلارمن ۵۶ (وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوْسُفَ فِی
 الْاَرْضِ) اوشانداق یوسف که ممکن فیلقدی مصر برنده (يَتَّبِعُوْا مِنْهَا حَيْثُ يَشَآءُ) نلاگان
 اورن ده تورورغه اول بیردن اورن حاضر لر (نُصِيْبُ بَرَحْمَتًا مِّنْ نَّشَآءُ) رحمت مزنی
 نلاگان کشبیلارمز گه شولای بیرمز بز (وَلَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ) ﴿۵۷﴾ احسان ایدوچیلارنک
 اجر و ثواب لارنی هیچ ضایع فیلمامز ۵۷ (وَلَا اَجْرُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ) ﴿۵۸﴾
 ایمان کیتروب حرام لاردن ده صافلانغوچی کشبیلر گه آخرت اجر لری البته دها بخشیراق،
 دها خیرلورا کدر ۵۸ (وَجَاءَ اٰخُوْتُ يُوْسُفَ) پادشاه یوسف نی خزینه چی فیلغاج یوسف نیک
 فرداشلری مصرغه آسلق آلورغه کبلدیلر (فَدَخَلُوْا عَلَيْهِ) یوسف باینه آسلق صورارغه
 کردیلر (فَعَرَفُوْهُمْ) یوسف آلارنی نانودی (وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُوْنَ) ﴿۵۹﴾ ائما فرداشلری یوسف نی
 نانومادی لر شول وقت یوسف آلاردن صوراشدی: سز نیچه فرداش؟ سز کم بالالری؟
 ایگون سزده ده می بوق؟ آناگز نه حالده؟ دیوب، آلا جواب بوردی لر: بز ابراهیم نسلندن

يعقوب پیغمبر اوغللاری، اوزمز اون ایکی ایدک، یوسف اسملی فرداشمزی بوری
 آشادی، حاضر اون بر فالدق، بنیامین اسملی کچی فرداشمز آتامز یاننده فالدی بز
 مونده اونار کیلدک دیوب ۵۹ (وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ) یوسف آلاغه سفر جهازلاری
 حاضرلب هر برسینه بر نوه بوگی آشلق بیرگاج (قَالَ اِنَّوْنِي بِاَخٍ لَّكُمْ مِنْ اَيْكُمُ) آناکز
 یاننده فالغان کچی فرداشمزی ده مکا کینرکز دیوب ایتدی (الَّا تَرَوْنَ اَنِّي اَوْفِي الْكَيْلِ)
 کوره سز بیت مین اوچاونی تمام فیلامن هیچ خیانت سز (وَ اَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ) و ضیافت
 فیلغوچی لارنکده خیرلوسی من ۶۰ (فَاَنْ لَّمْ تَاْتُوْنِي بِهٗ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي) اگر اول
 فرداشمزی کیتورمه سه کز منده سزنگ اوچون آشلق بولماس یعنی آشلق بیرمامن
 (وَلَا تَقْرُبُوْنِ) و مکا یاقنده کیلماکز ۶۱ (قَالُوْا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ اَبَاهُ) ایتدی لر آناسندن
 صورارمز اول بنیامین فی (وَ اَنَا لَفَعْلُوْنَ) البته بز اول اشنی بولدیره آلامز هم اشلیه چکمز
 ۶۲ (وَ قَالَ لَفْتِيْنِهٖ اَجْعَلُوْا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ) یوسف خدمتچی لرینه ایتدی بولارنگ
 آچه لاری بوکلرینه فوبوکز اوزلرینه بلسرمانچه (لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُوْنَهَا اِذَا اُنْقَلَبُوْا اِلَى اٰهْلِهِمْ)
 چان آلاز اویلرینه فایتسالار، شاید اول آچه لاری نانورلار (لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ)
 همده شاید مکا آلاز اول آچه لاری برلان ینه دن کیلورلار. هم خدمتچی لار شولای
 اشلیدیلر ۶۳ (فَلَمَّا رَجَعُوْا اِلَى اٰبِيْهِمْ قَالُوْا يَا اَبَانَا مَنْعَنَا مِنَ الْكَيْلِ) چان آلاز آنالرینه
 فایتقاچ ایتدیلر: ای آتامز بزدن اوچاو طیولدی یعنی آشلق بیرمی من دیدی (فَاَرْسَلْ
 مَعَنَا اٰخَانًا) بس بزننگ برلان کچی فرداشمز بنیامین فی ده یبار (نَكْتَلُ) اول بارسه آشلق
 اوچاب آلوب فایتورمز (وَ اِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ) بز آنی البته هلاک بولودن صافلارمز
 ۶۴ (قَالَ هَلْ اَمْنُكُمْ عَلَيْهِ) یعقوب ایتدی بو بنیامین حقنده سز گه نچوک اوشانیم! (الَّا كَمَا
 اَمْسَكْتُمْ عَلٰى اَخِيْهِ مِنْ قَبْلُ) موندن الک آنک فرداشی یوسف حقنده سز گه اوشانغان
 ایدمده فی قیلدکز؟! شونک اوچون آنی سز گه بیرمازن (فَاَللّٰهُ خَيْرٌ حٰفِظًا) الله تعالی
 صافلامقده خیر در آکارغه تا پشوردم (وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِيْنَ) اول الله تعالی شفقتچی لارنکده
 بیک آرتق شفقت لی سی ورحمت لی سیدر ۶۵ (وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَ جَدُوْا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْ)
 بوکلرن آچقاچ آشلق آلورغه بیرگان آچه لاری بوکلرنده نابدیلر اوزلرینه کیری
 فایتارلغان ایکن (قَالُوْا يَا اَبَانَا مَا نَبْغِيْ) ایتدیلر ای آتامز یالغان سویله می مز (هٰذِهِ بِضَاعَتُنَا)
 اوشبو آچه مصر خزینه چی سینه بیرگان آچه مزدر (رُدَّتْ اِلَيْنَا) اوزمز گه کیری فایتارلغان
 بس بنیامین فی یبار مصرغه باریق (وَنَمِيْرُ اَهْلِنَا وَنَحْفَظُ اٰخَانًا) اهل مز گه آشلق آلوب
 فایتورمز و فرداشمز بنیامین فی ده صافلارمز (وَنَزِدَادُ كَيْلٍ بَعِيْرٍ) بنیامین بارسه دخی بر

نوه یوکی آسلق آرتق آورمز (ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ) اول بر نوه بوگی اول پادشاهه
 فارغانده بیک آز نرسدر آنک اوچون هیچ آغرسونماس ۶۶ (قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ)
 یعقوب ایندی البته مین سزنیك برلان بنیامین نی بیاریمین (حَتَّىٰ تُوْتُوْنِي مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ
 لَتَأْتِنَنِي بِهِ) ناکه بنیامین نی اوزمه سلامت طابشرما فکزغه الله برلان یمین ایتکانچه
 (إِلَّا أَنْ يُحَاطَ بِكُمْ) مگر ایندی بارچه کز باشینه بر نورلی هلاکت وبلا کیلسه اول
 وقت معدورلار سز (فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ) بس چنان عهد و یمین لارن بیردیلر آنالاری یعقوبه
 (قَالَ اللَّهُ عَلَيَّ مَا تَقُولُونَ وَكِيلٌ) یعقوب علیه السلام ایندی بز سویلگان سوزلرگه الله تعالی
 کفیلدر دیوب ۶۷ (وَقَالَ يَبْنَىٰ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ) یعقوب اوغل لرینه ایندی :
 ای اوغل لارم مصرغه باروب ینکاج بر فایقاندن کرما کز (وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ)
 تورلی کز نورلی فایقالاردن کرکز! (وَمَا أَعْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ) الله دن کیلگان
 قضا حقنده هیچ نی برله سزگه فائده ایتارگه حالمدن کیلمیدر (إِنَّ الْحُكْمُ لِلَّهِ) حکم
 اللهغه خاصدر باشقه کشی لر شوکارغه انقیاد ایتودن باشقه چاره یوفدر (عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ)
 مین اول اللهغه توکل ایتدم (وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ) وهم توکل ایدوچی لر فقط اللهغه
 توکل ایتسون لر ۶۸ (وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ) آلا آنالاری فوشقانچه نورلیسی
 تورلی فایقاندن کرگانلری زمانده (مَا كَانَ يُعْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ) یعقوب نك
 سوزی آلا رغه الله دن کیلگان قضا حقنده هیچ نرسه بیرمادی (إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ
 يَعْقُوبَ قَضِيهَا) مگر یعقوب نك كو گلنده گی حاجتی گنه ادا قیلدی (وَأَنَّهُ لَدُوْ عِلْمٍ
 لِّمَا عَلَّمْتَهُ) تحقیق یعقوب بز اوگرانگان نرسه لر نی بلگوچی در شونك اوچون بالالرینه
 شولای نصیحت بیردی (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) لکن کوب کشی بلمی لر
 اللهغه طابشرلق کیرک ایدکنی. بو آیت دن سبب لرگه کرشمک کیرهک توکل ایدکنی
 بلمیرمی در ۶۹ (وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ أُوِيَ إِلَيْهِ أَخَاهُ) چنان آلا ر مصرغه یتوب یوسف
 یانینه کرگاج یوسف فرداشی بنیامین نی قیاقلادی (قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ) و ایندی مین
 سنك فرداشك یوسف من (فَلَا تَبْتَئْسُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) بس فرداشلر كنگ بزگه قیلغان
 نچار اشلری اوچون فایغورما ۷۰ (فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ) بس آلا رنك سفر نرسه لر ن
 حاضرلگاج یعنی آسلق لار اولجاب بیرگاج (جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ) ایگون نونورا
 نورغان آلتون صاوتنی فرداشی بنیامین بوگینه فوبدی (ثُمَّ آذَنَ مُوَدِّنٌ) صوگره بر
 کشی چقردی (أَيَّتَهَا الْعَيْرُ أَنْكُمْ لَسْرُقُونَ) ای کروان خلقی سز پادشاهنك صواعنی
 اوغرامش سز ۷۱ (فَالْوَاوَأَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَهُونَ) وآلا رغه فارشی کیلوب یوسف نك

فرداشلری نرسه بوغالتدکز؟ ديه اينديلر ۷۲ (قَالُوا نَفَقْدُ صَوَاعَ الْمَلِكِ) اينديلر که پادشاه ننگ صواعنى بوغالتدق (وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ) آنى نابوب كيتورگان كشيگه بر نوه يوگى آشلق بيلدر (وَأَنَّا بِهِ زَعِيمٌ) واول آشلقنى طاپشورورغه اوزم كفيلمن ۷۳ (قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ) اينديلر اوزكز بلسز والله بز مصر بيرنده بوزلقى فيلور اوچون كيلمادك (وَمَا كُنَّا سُرِقِينَ) وهم بز قارافلارده نوگل مز ۷۴ (قَالُوا فَمَا جَزَاءُ هَٰؤُلَاءِ كُذِّبُوا) آرنلارندن كيلگان كشى لر اينديلر: اگر اوغرلامادق ديگان سوزكز يالغان بولسه يعنى صواع سزدن نابولسه اوغرلاوچينك جزاسى نرسه بولور؟ ۷۵ (قَالُوا جَزَاءُ هَٰؤُلَاءِ مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ هَٰؤُلَاءِ جَزَاءُهُ) اينديلر آنك جزاسى شول بولور که صاوت كم بوگندن نابولسه شول كشى اوزى پادشاهغه بولور (كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ) ظالم لرگه بز شولاي جزا فيلامز ۷۶ (فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ آخِيهِ) بس يوسف فرداشلرى ننگ يوكلربن تيكشوره وتنى باشلادى فرداشى بنيامين بوگندن اول باشقلار بوگون تيكشور دى (ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ آخِيهِ) صوكره اول صاوتنى فرداشى بنيامين بوگندن چغاروب آلدى وبنيامين اوغرلاغان اسملى بولوب يوسفده فالدى (كَذَلِكَ كُنَّا لِيُوسُفَ) يوسف که فرداشنى آلوب فالور اوچون شولاي حيله فيلدردق (مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ) مصر پادشاهسى دينى حكمنچه يوسف فرداشنى آلوب فالورغه قادر نوگل ابدى چونکه آنك ديننده اوغر بنى قل اينوب آلوب فالورغه يارامى ابدى. اما يعقوب عليه السلام شربعتنده بار ابدى شونك اوچون يوسف اوغرلاوچى ننگ جزاسنى فرداشلرندن اينتردى (إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ) لكن الله ننگ نلامكى ايلان يوسف حيله فيلدى (نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ) نلاگان كشى لر مزگه علم بيروب درجه لرنى بوقارى والوغ فيلور مز (وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ) هر علم اياسى كشى دن آرتق عالم بولور ۷۷ (قَالُوا أَنْ يَسْرِقَ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلٍ) فرداشلرى اينديلر، بنيامين اوغرلاسه اوغرلار شول آلارده اول عادت بار موندن اول آنك فرداشى يوسفده اوغرلاغان ابدى يوسف عليه السلام صبى وقتنده باباسى ننگ صنمى اوغرلاب كورماسلك برگه ناشلاغان ايش. شونى اوغرلاو ديگان لر (فَأَسْرَمَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَيِّدْهَا لَهُمْ) يوسف فرداشلرينك سوزينه بر جواب ده اينما اينچه كوكلنده صافلادى (قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا) كوكلندن ايندى سز لر اول نوغروده يوسف دن ناچار راق چونکه يوسف صبى لفته صنم آلمش اما سز بالغ وقتكزده يوسفنى اوغرلاب قل ديوب ساندكز (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ) سز لر يالغان صفتلار يابقانكزنى الله تعالى بلدر

۷۸ (قَالُوا يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَدْ كُنَّا آلِ الْاِحْيَاءِ وَرَبُّكَ الْمَوْتُ حَيُّ الْقُبُورِ) ایتدیلمر ای عزیز آنک اوی ده فارت
 آناسی بار (فَخَذْنَا مَثَلَهُ) آنک اور نینه بزنگ برمزی آلوب قال آنی بیار (اِنَّا نُرِيكَ
 مِنَ الْمُحْسِنِينَ) تحقیق بز سنی ابدگولک قیلغوچی دیوب بله مز ۷۹ (قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ
 اَنْ نَّأْخُذَ) یوسف ایتدی الله صافلاسون اوغرلاوچی دن باشقهنی آلورغه (الَا مَنْ وَجَدْنَا
 مَتَاعَنَا عِنْدَهُ) صاوتمزنی کم یوگندن تابدیق شوندن باشقهنی آلمی مز (اِنَّا اِذَا لَظَلْمُونَ
 اِذَا لَظَلْمُونَ) اگر بز باشقهنی آلوب قالساق ظالم لاردن بولورمز ۸۰ (فَلَمَّا اسْتَأْيَسُوا مِنْهُ) بس
 بنیامیننی آلماق دن امیدسز بولغاچ (خَلَصُوا نَجِيًّا) اولانده مشوره فیلورغه آبرلوب چقدبلر
 (قَالَ كَبِيرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُوْا اَنَّ اٰبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ عَلَیْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ) الوغ لاری ایتدی
 بلاسزمی بنیامیننی سلامت فولینه طابشر ورغه آناگز سزدن الله اسمی برلان عهد آلدی
 (وَمَنْ قَبْلُ مَا فَرَطْتُمْ فِي يُوسُفَ) وموندن الك یوسف حقنده چك دن طش اش قیلغان
 ایدکز ایددی نی کوزمز برلان ونی بیتمز برلان آنامزغه فایتوب کورنیک؟! (فَلَنْ
 اَبْرَحَ الْاَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِيْ اَبِيْ) مصر برندن بر آدم آنامیمن آنام فایتورغه اذن
 بیرگانچه یعنی مصرده تورامن آنام دن اذن سز فایتبیم (اَوْ يَحْكُمَ اللّٰهُ لِي) دیا که بنیامین
 حقنده خیر لی ک برلان الله تعالی مکا حکم قیلغانچه (وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ) اول الله تعالی
 حاکم لردنده کور کام راک حکم لیدر (شوندن صوگ یوسف یانینه باروب غایت غیرتلندی
 بنیامیننی آلورغه طرشدی لکن بولمادی) ۸۱ (ارْجِعُوْا اِلَیَّكُمْ) یوسف ایتدی فایتوگز
 آناگز یانینه (فَقُولُوْا يَا اٰبَا نَا اِنَّ اٰبَاكَ سَرَقَ) وایتکز آناگزغه ای آنامز تحقیق اوغلك
 بنیامین بر صاوت اوغرلادی (وَمَا شَهِدْنَا اِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا) بز شهادت بیرمی مز مگر کورگانمز نیگنه
 ایتمز شونی کوردک یوگندن آلتون صاوت چقدی (وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حٰفِظِيْنَ) بز عیبی
 بلا آلمی مز ۸۲ (وَسَمَّلَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيْهَا) بز گه اوشاناساگ بز بولغان مصر شهری
 کشیلرندن صوراغل (وَالْغَيْرَ الَّتِي اَقْبَلْنَا فِيْهَا) وهم بز گه اوچراغان ویزم حاللر مزنی
 کورگان کروان خلغندن صوراغل (وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ) بو سوزلر مزنی بز تحقیق درست
 سوبلی مز هیچ بالفان توگل ۸۳ (قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا) یعقوب ایتدی
 یوق درست توگل بلکه نفسکز بر یامان اشنی مانور ایتوب کورسانکاندرده اول
 اشنی بنیامین غه اسناد قیلغان سز (فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ) مکا ایتدی کور کام صبر لازمدر (عَسَى اللّٰهُ
 اَنْ يَّاتِيَنِيْ بِهِمْ جَمِيْعًا) امید ایدمه من که آلارنگ بارچه سنی مکا الله تعالی کیترور (اِنَّهُ
 هُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ) شکسز الله تعالی آلارنگ فایه ایکانون بلادر وچوک مصاحت ایدکنی ده
 بلوب شولای قیلادر ۸۴ (وَوَوِّتُوْا عَنْهُمْ) یعقوب علیه السلام آچولانوب آلاریانندن کیتدی

(قَالَ يَا سَافِيَ عَلَيَّ يُونُسَ) وابتدی یوسفم اوچون فی السوغ خسرت در (وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ) فاطمی خسرت برلان یوسف اوچون یغلاب ایکی کوزینه آق نوشمش صوفراپهش ایدی (شولای اولسه ده هیچ کمگه شکایت ایتدی صبر ایتدی) ۸۵ (قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَأُ تَذْكَرُ يُونُسَ) فرداشلری ایتدی لر والله همان ده سین یوسف فی سوبلی سگ (حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا) حتی که بولای بولساک آنک اوچون فایغورب آورو، صرخا و بولورسک (أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ) ویا که هلاک بولورسک ۸۶ (قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ) یعقوب علیه السلام اوغللرینه فارشی ایتدی: تحقیق مین فایغو و صاعشم فی اللهغه شکایت قیلان سنز گه نوگل (وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) الله تعالی طرفندن سنز بلمگان نرسه لاری مین بلامن، یوسف ننگ دنیا ده ایدکنی بلرسه ده عجب نوگل ۸۷ (يَبْنِي إِذْمَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُونُسَ وَأَخِيهِ) آنالاری یعقوب ایتدی: ای اوغللارم! مصرغه باروب یوسف برلان فرداشی بنیامین خبرینی ازلاکز ئلی ایشوتماز سزمی فایدن بولسه (وَلَا تَأْيِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ) الله ننگ رحمتندن امید کزنی کبسماکز (إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ) چونکه کافرلار گه باشقه الله ننگ رحمتندن امیدنی کبسماز. آغرفسنوب بولسه ده اوغللری مصرغه باردیلر ۸۸ (فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ) بس آلا ر یوسف یانینه باروب کر گاج (قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ) ایتدی لر ای عزیز! بزگه و جماعتنیز گه بیک فاطمی آچاق کبلدی (وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجِيَةٍ) وسزگه فانش آچهلاری کیتوردک خالص کمش آچهلار کینرورگه طاقتمز بیتادی (فَأَوْفٍ لَنَا الْكَيْلُ) بس تمام قیل بزرگه اولچاونی (وَتَصَدَّقُ عَلَيْنَا) وهم کوجمز بیتمگان قدر سنی صدقه ایتوب بیر (وهم بنیامین فی ده بیروب بیبار آنامز آنک اوچون بیک خسرتلنه در) (إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ) صدقه قیلوچیلارغه الله تعالی خبرلی جزالار بیرور موندن صوگ یوسف ننگ کوکلی یومشاردی ۸۹ (قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُونُسَ وَأَخِيهِ) یوسف ایتدی سنز بلا سزمی کوکلی کزده می یوسفغه و آنک فرداشی بنیامین غه نه لر قیلدکز؟! (إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ) سزلار اول وقتکجه امللر ایدکز ۹۰ (قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُونُسَ) ایتدی لر ئله سین یوسف می؟! (قَالَ أَنَا يُونُسَ وَهَذَا أَخِي) یوسف ایتدی البته مین یوسف من و اوشبو منم فرداشم بنیامین در (قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا) تحقیق الله تعالی بزگه دولت و درجه لر بوردی (إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ) چونکه بر من الله دن فورفوب باشینه کبلمگان اشلر گه صبر قیلسه (فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْحَسَنِينَ) البته آندای بخشیشی کشی لار ننگ اجر بنی الله تعالی ضایع قیلمیدر ۹۱ (قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَثْرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا) فورقشوب عذر ایتوب ایتدی لار والله سنی بزگه الله تعالی اختیارلی و باش قیلدی

(وَأَنْ كُنَّا لْخَاطِئِينَ ﴿۹۲﴾ شبه سز بز خطا ایتوچی لاردن بولدی ۹۲ (قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَیْكُمْ الْیَوْمَ) یوسف ایتدی بو کونده سز گه هیچ عیب وحقارت یوقدر قورفا کز بر نی ده اشلامیم سزنی (یَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ) قبلغان اشکزی الله تعالی بارلقاسون (وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحْمِیْنَ ﴿۹۳﴾ اول الله تعالی بیک رحمت لی و بیک شفقت لی در ان شاء الله بارلقلار ۹۳ (أَذْهَبُوا بِقَمِیْصِ هَذَا فَالْقَوُوهُ عَلَی وَجْهِ أَبِي یَاقَ بَصِیْرًا) منم اوشبو کولما گمنی آلوب قایتو کزده آتامنک یوزینه بابکز شوندن صو ک آتامنک کوزلاری آچلور کوره باشلار (وَأَتُونِی بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِیْنَ ﴿۹۴﴾ وهم بارچه جماعتکزی آلوب منم یانمه کیلو کز آنامده باشقه لارده کیلسون ۹۴ (وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِیْرُ قَالَ أَبُوهُمُ ابْنِی لَاجِدُ رِیْحِ یُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تَفَنَّوْنَ ﴿۹۵﴾ اوغلار بنک کروانی مصر دن آبرلقلار یاقوب کنعان دن ایتدی، اگر منی قارت لغیندن صاناشوب سویلی دیوب عیب اینمه سز من سز گه بر سوز ایتایم که من یوسف نک ایسنی سیزه من اول دنیاده ایکن ۹۵ (قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِ ضَلَالِكَ الْقَدِیْمِ ﴿۹۶﴾ یاننداغی لار ایتدی والله سین ایسکی چه یوسف برلان صاناشمقده س ک بلوب سویله میسک دیوب ۹۶ (فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِیْرُ الْاَقْبِیْهِ عَلَی وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِیْرًا) کروان کنعان غه فایتوب یتکاج کولما کنی تونوب یوسف خبرنی کیلترگوچی کشی آناسی یانینه کیلیدیه کولما کینی آناسینک یوزینه صالدی هم آناسی نک کوزلاری آچلدی کوره تورغان بولدی (قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ ابْنِی آعَلَمَ مِنْ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۹۷﴾ شول وقت یعقوب علیه السلام ایتدی: مین سز گه ایتادم می؟ مین الله طرفندن سز بلیگان نرسه لرنی بل من دیوب ۹۷ (قَالُوا یَا بَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا اِنَّا كُنَّا خَاطِئِیْنَ ﴿۹۸﴾ اوغللری ایتدی لری ای آنامز تحقیق خطا قیلدی گناهلی بولدی یوسف حقنده بز نک گناهمز اوچون ایتدی سین الله غه استغفار قیل (قَالَ سَوْفَ اسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَبِّی) یعقوب ایتدی البته من سز نک اوچون استغفار ایدرم (اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِیْمُ ﴿۹۹﴾ تحقیق اول الله تعالی بارلقاغوچی ورحمت قیلغوچیدر (شوندن صو ک بارچه سی بنمش ایکی جان مصرغه کیتدی لری) ۹۸ (فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَی یُوسُفَ اَوْیَ اَیَّهِ اَبَوَیْهِ) چان باروب مصرغه کردی لری ایه آنا، آناسنی یوسف فوچاقلادی، آناسی اولگان بولسه آنک فرداشنی (وَقَالَ ادْخُلُوا مِصرَ اِنْ شَاءَ اللَّهُ اٰمِیْنَ ﴿۱۰۰﴾ وایتدی انشاء الله هر بلادن امین بولوب مصرغه کر کز بو سوزندن «یوسف نک، صردن طشفه فارشی چفوب نوردغی آ کلاشولادر» ۹۹ (وَرَفَعَ اَبَوَیْهِ عَلَی الْعَرْشِ) آناسی برلان آبصطاسنی تحت که کوناردی یعنی اوتورندی (وَحَرَّوْا لَهُ سِجْدًا) وبارچه سی یوسف نی الوغلاب سجده گه بقلدی لری (وَقَالَ یَا بَتُّ هَذَا تَاوِیْلُ رِیَایِ مِنْ قَبْلِی) یوسف ایتدی: ای

آنام اولده کورکان توشمنک تاویلی اوشبودر (قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا) تحقیق اول توشمنی
 ربم چن قیلدی (وَقَدْ أَحْسَنَ بِي) تحقیق الله تعالی مکا احسان قیلدی. (إِذْ أَخْرَجَنِي مِنْ
 السِّجْنِ) چونکه مینی زندان دن چقاردی (وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ) وسزلارنی صحرادن مصرغه
 کبلتوردی (مَنْ بَعْدَ أَنْ نَزَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ اخْوَتِي) فرداشلرم برلان آرامزده
 شیطان فساد سالغان صوکنده (إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ) تحقیق الله تعالی منم ربم تلاگان
 نرسه سنی شفقت برلان قیلغوچی در (إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ) تحقیق اول الله تعالی هر
 نرسه سنی بلدر ومصاحت چه اش قیلادر ۱۰۰ (رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مَنْ
 تَأْوِيلَ الْأَحَادِيثِ) یارب مکا ببردک مصر مملکتنی ومکا اوگراندک نوش تعبیر ابدونی
 (فَاطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) یارب سن بر وکولکرنی بارانقرچی سگ (أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ) دنیاده هم آخرنده مکا سن یاردچی سگ (تَوَفَّنِي مُسْلِمًا) یارب مسلمان حالده
 منم جانمنی آل (وَأَلْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ) وایدگو وبخششی کشی لر گه مینی نوتاشدر.
 یعقوب علیه السلام مصرده اون ابکی ویا که او ییدی سنه توردی ۱۰۱ (ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ)
 ای محمد بو یوسف قصه سی سکا عیب دن خبردر (نُوحِيهِ إِلَيْكَ) آنی بز سکا وحی قیلامز
 (وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ) یوسف نک فرداشلری مکر وهیل
 قیلوب یوسف نی فیوغه سالورغه اتفاق ایتدکلرنده سین آلاز باننده بوق ایدک. شولای
 بولغاچ بو خبر سنک پیغمبرلگکه دلیلدر ۱۰۲ (وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ)
 لکن سین نی قدر هر بیص بولسا کده کوب کشی ایمان کیتورماسلار ۱۰۳ (وَمَا تَسْأَلُهُمْ
 عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ) ایمان غه کیلورلی او چون سین آلازدر اجر (حق) صورامی سگ (إِنَّ هُوَ
 الْأَذْكَرُ لِلْعَالَمِينَ) اول قرآن بار چه عالمگه وعظدن باشقه نرسه توگل ۱۰۴ (وَكَايِنَ
 مِنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر وکولکرده، کوبمی علامت الله نک بارلقینه وبرلگینه
 (يَمْرُونُ عَلَيْهَا) شولارنی کورب اونوب بورورلر (وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ) حال بوکه آلاز
 اول علامت لاردن اعراض قیلورلر هیچ اعتبارغه آلازلار ۱۰۵ (وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ
 إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ) وآلاز نک کوبراگی اللهغه شربک اثبات ایتما ینچه بر اللهغه دیوب
 ایمان کیتورماسلار ۱۰۶ (أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ) ایا آلاز امین بولورلارمی؟
 که بار چه سنی باندروچی کویدرگوچی الله نک عذاب کیلودن (أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً
 وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ) ویا که آلاز بلنگان لاری حالده ایسکر سنن غیامت کونی کیلودن
 امین بولورلارمی؟ ۱۰۷ (قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي)
 ایت سین محمد اول کافر لر گه اوشبو قرآن منم بولمدر باشقه لارنی ده شول قرآن برلان

اللهه عبادت فيلورغه اونديمن . مين اوزم ومكا ايمان كيلتروب ابارگان كشي لر
 دليل و بيان اوزرنده مزكه هرني فيلساق دليل برلان فيلامز (وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا آتَا مِنَ
 الْمُرْسَلِينَ) الله تعالى هر بر كيمچيك دن پاك ديوب بله من ومين مشر كلردن نوگلمن
 ۱۰۸ (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى) اي محمد سندن اولده
 ببارگان پيغمبرلارمز شول شهرلردن اير كشي لر در ، آلا رغه وحى فيلادر ابدك . بونسه
 فرشته لر نوگل ابدى (أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ)
 ايا آلا رير يوزنده سير وسيامت ايتى لارمى ؟ اكر ايتسه لر اولگى امت لر نك
 آخر لرى نچوك بولغانغون . كورر لار ابدى . بو آيتكه كوره قرآن سيامت برلان فوشادر .
 (لَكِنْ بَرِّدْهُ أَكْثَرُ غَرِغَةً وَأَنَّكَ كَبِيبٌ أَيْتَلِرْ كِه كُوبِ اعْتَبَارِ فَا لِمَا غَانِ)
 (وَلَنَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا) الله دن فورقوب مرامدن طيولغان كشي لر اوچون
 آخرت خير ليدر (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ايا شونى فهم ايتنه آلمى سزمى ؟ ۱۰۹۱ (حَتَّىٰ إِذَا اسْتَأْيَسَّ
 الرَّسُولُ) حتى كه اولگى پيغمبر لر امت لر بنك ايمان غه كيلوندن اميدلارن اوزسه لر
 (وَوَظَّنُوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا) واوز لرى بالغانچى ديوب ايتولگانون بلسه لر (جَاءَهُمْ نَصْرًا)
 اول پيغمبر لر كه بزم ياردمز كيلور ابدى (فَنَجَّيْنَا مِنْ نَشَائِهِمْ) نلا گان كشي لارمى
 هلا كندن فوتقارمى (وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ) كافر لر كه بزنىك عذابمى
 كيلسه هيچ رد فيلونماس وفايتار اماس ۱۱۰ (لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولَى الْأَلْبَابِ)
 عقل ايا لر ينه اوشبو سويله گان يوسف عليه السلام قصه سنده عبرت لر باردر . مثلا حسد
 ضررى كى وباشقه لر (مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى) قرآن الله غه افتراء فيلونغان بالغان سوز
 نوگلدن (وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ) لكن اوزندن اول اينمش كتابلرنى تصديق
 ايتوب ايندر لگان بر حق كتابلدر (وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ) هر نرسه نك حكمنى بيان
 فيلوب ايندر لشمى در (وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) وايمان كيلتورگان كشي لر كه
 هدايت اولسون ورحمت بولسون اوچون ايندر لگان در .

سورة الرعد مكية وهى ثلث واربعون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (الْمُرْسَلِينَ) ههنا سننى الله تعالى گنه بله در (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ) اوشبو آيت لر الله دن اينگان
 قرآن اسملى كتاب آيت لر يدر (وَالَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقِّ) وسكا الله دن ايندر لگان
 كتاب البته حق در (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ) لكن كو براك كشي اول قرآن غه

ایمان کینلورمی لر ۲ (اللّٰهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا) اول شوبله بر فادر
الله در که کورنوب نورا تورغان کوکلرنی تراکلردن باشقه کوناردی (ثُمَّ اسْتَوَى
عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ) سوکره فصد فیلدی عرش که وهم قوباش و آینی
اوزینه مسخر فیلدی (كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى) معلوم وقتقه قدر هر برسی بورورلر
(يَذَبُرُ الْأَمْرَ) بارچه اشنی اوزی تدبیر فیلور (يُفَصِّلُ الْآيَاتِ) وهر دلبلرنی قرآن
آینلری برلان بیان فیلور (لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ) ناکه شاید سزده آخرنده
ربکز حضورینه باروکرغه اشانورسز ۳ (وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ) اول الله تعالی بیراندی
برنی (وَجَعَلَ فِيهَا رِوْسَىٰ وَأَنْهَارًا) واول بر اوسنونده بیک ظور طاوولر وهم
چیشه لار بیراندی (وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجِينَ اثْنَيْنِ) اول بر اوسنونده
هر جیمشدن ایکی نورلیسنی بیراندی مثلا ظور و کچی دن 'فاره و آندن' آچی وتوچیدن
و باشقه لاردن (يُغْشِي الْيَلَّ النَّهَارَ) کیچ برلان کوندزنی فابلاریوق ایثار (إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) فکر ابده بلگان قوم که بو نرسه لرنی شول روشپه بارانوده
دلبل و علامت لر باردر ۴ (وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مَّتَجَوَّاتٌ) بر یوزنده نورلی، نورلی
کیسا کلر بار مثلا فایوسی ایگونلک فایوسی صولق و صازلق فایوسی طاشلق و باشقه لر
(وَجَنَّتْ مِنْ أَعْنَابٍ) وجیمش باقچه لاری بار (وَزَّرَعُ) وایگون لر بار (وَنَخِيلٍ صُنَّانٍ)
ایکاو، ایکاو نووش اوسکان خرمه آغاچ لاری بار (وَعَيْرُ صُنَّانٍ) وبالغز اوسکان خرمه
آغاچ لاری بار (يُسْقَىٰ بِمَاءٍ وَاحِدٍ) بارچه سی بر صو برلان صوغار لورلار (وَنُفَّضِلُ
بَعْضُهَا عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ) نملرنده برسون برسینه آرتق فیلورمز فایوسی بیک تملی
بولادر فایوسی آلائی بولمیدر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) عقللری برلان اویلاب
فاراغان کشی لر که بونرسه لرنی بارانوده الله نك برلگینه البته دلیل باردر ۵ (وَإِنْ تَعَجَّبَ
فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذْ أُنزِلَتْ آيَاتُنَا لَنَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ) ای محمد اگر سین آلارنك فیامت
کونینه انکلارینه عجب لانساک بیگرهك آلارنك: «بز چروب نوفرارق اولوب بنسا که
ینه دن بز یاگادن بارانلنه مزمی؟ البته یوق!» دیگان سوزلری عجب در ۶ (أُولَئِكَ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ) اول کشی لر شولاردر که آلاز اوزلرینك ربلرینه کافر بولدیلر (وَأُولَئِكَ
الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ) دخی آلاز شولاردر که آخرنده آلارنك موبن لارنده بوغاولار بولور
(وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) و آلاز جهنم کشی لریدر (هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) آلاز اول جهنم ده
منگو فالورلر ۷ (وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ) سندن آشقدروب صورالر
بخشی لق دین الک یاوزنی ناچار و فبیح نی. یعنی مسخره طریقی برلان ایتورلر: بز که

وعده قیلغان عذابك قایدہ فاجان بولادر دیوب. اما اینمازلر بزنگ اوچون استغفار
 ایت و فلان . . . . . دیوب (وَقَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلُتُ) بولار کی کافرلرگه بزم
 چوک عذابمز و چوک عقوبتمز اولوب اوندی شوندن آلا عبرت آلوب کفرلرندن
 فایتورغه کیرهک ایدی (وَأَنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ) تحقیق سنک ربك ظلم
 و گناه برابرینه کامل مغفرتلی بولدقندن آدملرنی بارلقاغوچیدر (وَأَنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ) ☪
 و کافرلرنی بیک قاطی عذاب ایدوچی در ۸ (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
 مِنْ رَبِّهِ) کافرلر ایتورلر : قرآن دن باشقه محمدنک پیغمبرلرگینه ربسندن دلیل ایندرلسه
 ایدی ایبان کیتورر ایدک. (إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ) ای محمد سین فقط آلارنی قورقوچی سن
 باشقه اش سنکی توکل (وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ) ☪ هر قومگه بر توغری یولغه کوندر گوچی
 بار بونلرغه سین لکن نکلامیلر ۹ (اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى) هر خاتون کشی
 نرسه یوکلادکنی الله تعالی بلدر (وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزَادُ) و خاتونلار رحمی بالاغه
 چوک کیمچیلک کیتورر و چوک آرتق لقی بیورر بارجه سنی بلدر (وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
 بِمِقْدَارٍ) ☪ و هر نرسه اول الله تعالی فاشنده تقدیر ایبلدر ۱۰ (عُلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ) ☪ اول الله عیب و حاضرنی بلگوچیدر عقل و فهم ایرشمکدن بلندر
 و مخلوق غه اوخشاودن منزهدر ۱۱ (سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ) الله تعالی گه
 برابردر کیرهک سزنگ برکز سوزین یاشرون سویلاسون و کیرهک چقروب سویلاسون
 الله تعالی بلدر (وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ) و هم کیرهک کیچ یاشرون قاچوبقنه اش
 فیلسون (وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ) ☪ کوندز بلگرتوب اش فیلسون هر قایوسی اللهغه برابردر
 ۱۲ (لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ) و هر کشی نک آلدندن
 و آرتندن اللهنک فوشوی برلان یازوب یورگوچی فرشتهلار باردر، و باکه هر کم نک
 هر اشینه داخلا و خارجا سبیلر باردر که کشی نک اوزنی ملاکتدن صافلارلار (إِنَّ اللَّهَ
 لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ) تحقیق الله تعالی بر قوم گه بیرگان نعمتنی اوز گارتماس (حَتَّىٰ يَغْيُرُوا
 مَا بَأَنفُسِهِمْ) تا که اول قوم اوزارینک حاللرین و یخشی اشلارن و ملت گه خدمتلرن
 اوز گارتماسلر (وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءً فَلَا مَرَدَّ لَهُ) اگر الله تعالی بر قوم گه بر ضرر
 بیرونی نلاسه اول ضررنی فایتاروچی یوقدر (وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ) ☪ و آلا رغه الله دن
 باشقه هیچ یاردچی بولماس ۱۳ (هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا) اول الله تعالی
 سزنی قورقوتوب هم یاغمور امید ایندروب سزگه یاشین کورساتور (وَيُنشِئُ السَّحَابَ
 الثَّقَالَ) ☪ و هم بار قیلور یاغمور برلان آغریغان بلوطلارنی ۱۴ (وَيَسْبِغُ الرِّعْدُ بِحَمْدِهِ)

الله تعالى که حمد برلان رعد تسبیح ابثور (وَأَمَلَكْتَهُ مِنْ خَيْفَتِهِ) وفرشته لر الله دن قور فوب
 تسبیح ابثور لر (وَيُرْسِلُ الصَّوْعَقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ) بیارور اول الله تعالى یاشین نی
 وانی اوزی نلاگان نرسه که تیدرور (وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ) حال بوکه آلا ر الله حقنک
 نزاع فیلوشه نورغان بولور لر (وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ) اول الله ننگ عذاب فاطی در ۱۵ (لَهُ دَعْوَةُ
 الْحَقِّ) الله ننگ دعوتی حق دعوتی ۱۶ (وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ
 إِلَّا كِبَاسُطٌ كَفِيفٌ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ) الله تعالى دن باشقه صنم لرغه عبادت
 ایتوچی لار که اول صنم لار بر نورلی جواب بیورر که قادر نوگلر، صنمغه عبادت ایتوچی ننگ
 مثالی صو آغزیننه کیلوب کرسون دیوب صوغه نابا قولون صوزوب نورغان
 کشی لار کبی در که شکسز اول صو آغزیننه باروب کر میدر اوشانداق بولار جانسز
 صنم لارغه قول صوزوب نورالار که و حالانکه اول صنم لار بر اشد اشلی آلمیلار (وَمَا دُعَاءُ
 الْكُفْرَيْنَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ) کافر لار ننگ دعاسی ضلالت دن باشقه نرسه توگلدر ۱۷ (وَلِلَّهِ يَسْجُدُ
 مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا) برده و کولکرده بولغان مخلوق لار ننگ بار چه سی
 فایوسی اختیار ایله (مؤمن لر کبی) و فایوسی اختیار سز (کافر لر کبی) الله تعالى که سجده
 و عبادت فیلور لر (وَوَلَّهُمْ بِالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ) اوزلری سجده فیلغان ده کوله که لر ی ده
 سجده فیلور ایرته ده هم کیچده ۱۸ (قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) ایت محمد آلا رغه
 بر و کولکر ننگ نر بیه ایدوچی سی کم؟ اگر جواب بیرمه لر (قُلْ لِلَّهِ) ایت الله تعالى
 دیوب (قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا) ایت آلا رغه ایا
 اوزلرینه ده فائده ده هم ضرده اینه آلمان صنم لارنی سز اوز کز که یاردچی ایده سزمی؟
 عجا! اوزلرینه فائده اینه آلمان سز که نچوک اینسون لر؟! (قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
 وَالْبَصِيرُ) ایت محمد ایا صوفر برلان کوروجی برابر بولورمی؟ ۱۹ (أَمْ هَلْ
 تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ) یا که فارا کفولق برلان نور (یا قتی لق) برابر بولورمی؟ کوزلی
 برلان نور دن مراد مؤمن، صوفر برلان فارا کفولق دن مراد کفر و کافر در ۲۰ (أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ
 شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ) یا که آلا ر صنم لارنی اللهغه شریک اینه لر می؟
 اول صنم لار الله ننگ یار اتقانی کبی بر نرسه یار اتوب ابکی سی ننگ یار اتقان نرسه لاری
 اوخشاوب آلا رغه بلمسز بولدیمی ئل ایدمی اول صنم لار یار اتقان لاری یوق ایسه
 نچوک آنی اللهغه شریک اینه لر! (قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ) ایت آلا رغه نرسه نی یار اتقوچی
 الله در (وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ) اول الله بر گنه در و هر کیمکه غالب در ۲۱ (أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
 فَسَالَتْ أَوْدِيَةً بِقَدَرِهَا) اول الله تعالى کوکنن یاغمورنی ایندرده هر بلفه اوزینک

مقدارنچه آغار كچكنه بولسه ده طور بولسه (فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا) بس بلغه دن آغا
 تورغان طاشو ، اوستينه چقغان كوكبكنى كوتاروب آغار (وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي
 النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيَّةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِّثْلُه) زينت اوچون ويا كه باشقه بر نرسه اوچون اوطده
 ياندروب باصاغان آلتون وكمش كى نرسه لرنكده صوكوبگى كى كوكبكرى باردر
 (كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ) اوشانداق حق برلان باطلغه الله تعالى مثال قىلور.
 يعنى صو و آلتون، كمش لر قرآن نك مثليدر كوكبكرى بالغان دعوالدر كه فائده سز
 فالار ۲۲ (فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً) اَمَّا كوكبكر كيبوب هلاك بولوب بتار فائده
 ابته آلماسلر (وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ) اَمَّا خلق فائده ابته تورغان صاف
 صو و آلتون لار بتمازلر برده تورورلر (كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ) اوشانداق الله تعالى
 مثاللرن بيان قىلور ۲۳ (لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى) الله تعالى نك قرآن غه اونداونى
 قبول ايتكان كشيلا ركه آخرنده كوركام جنتلر بولور (وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ
 لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ) اَمَّا الله نك فرآنغه اونداونى قبول ايتمگان
 كشيلا اگر ير بوزنده گى هر بر نرسه بنه شول قدر آرتقى برلان بارچه سى آلا رتقى
 بولسه آخرنده شولار برلان اوزلارن عذابدن بولارغه نالارلر ايدى ده لكن
 بولا آلماسلار (أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ) آلا رغه آخرتده بيك فانى و بيك باوز حساب
 بولور ۲۴ (وَمَا لَهُمْ بِهِمْ جَهَنَّمَ) وتوراچق اور نلارى جهنم در (وَبئْسَ الْمِهَادُ) نى قباحت
 اورن در اول جهنم ۲۵ (أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّ أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقَّ كَمَا هُوَ أَعْمَى) بر
 كشى بلسه سكا ربكدن ايندرلگان قرآن حق ديوب اول كشى حق مثالنى كورودن
 صوفر بولغان كشى كى اولورمى؟ البته اولماز (إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ) قرآن
 معناسنى آكلاب و عطل نور آنچق عقلى كشيلا ركه ۲۶ (الَّذِينَ يُوفُونَ بَعْدَ اللَّهِ) عقلى
 كشيلا شولاردر كه الله نك امر ونهى لر بين نبوشنچه قىلورلر (وَلَا يَنْقُضُونَ الْعِمَّةَ) عهدينى
 و عهدينى هيچ بوزماسلار ۲۷ (وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا آمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ) والله تعالى رحمت
 و شفقت قىلورغه فوشقان كشيلا ركه رحمت و شفقت قىلورلر (وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ
 سُوءَ الْحِسَابِ) الله تعالى دن قورقوب بنشى اشلر اشلرلر و قيامت كونى نك فاطى حسابندن
 قورقوب باوز عمللردن طبولورلار ۲۸ (وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ) شويلا كشيلا ركه
 الله نك رضاسنى استاب عبادتلك مشقتلرينه صبر ايتارلر (وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ) و نمازلارين
 اوقورلر (وَأَنْقَضُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ) و بز بيرگان مالدن انفاق ايدرلر ملت فائده سينه صرف
 ايتارلر (سِرًّا وَعَلَانِيَةً) باشروب هم بلدروب انفاق ايتارلر (وَيَدْرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ)

و بر کشی آراغه باوزاق قبلسه آکارغه فارشی بخشی اقی ایتارار (اولئك لهم عقبى الدار) ﴿۲۹﴾
شوندای کشیلر گه بولاچقدر جنت (جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا) آلا ر عدن جنتلرینه کرورلر
(وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ) دخی آلا رنك انا لرندن وبالارندن وغانونلارندن
بخشیلق قیلغان کشیلر اول جنت که کرورار (وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ) ﴿۳۰﴾
وهر ایشکدن آلا رغه فرشته ار کرورار ﴿۳۰﴾ (سَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ) وایتورلر هر
فایغو خفادن سلامت لك سزگه اولسون دنیاده بخشی اقلارغه صبركز سبیلی (فَنَعَمَ عُقْبَى
الدَّارِ) نی خوشدر بورطكزنگ عاقبتی یعنی جنت ﴿۳۱﴾ (وَالَّذِينَ يَنْتَظُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ
بَعْدِ مِيثَاقِهِ) شول کشیلر که الله تعالی گه عهد ویمین لری سوکنده ویا که الله تعالی آلا رغه
نازا امر قیلغان سوکنده آلا ر الله نك عهدنی بوزارلر حرام لارغه توشارلر (وَيَقْطَعُونَ مَا
أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ) الله تعالی قوشلورغه فوشقان کشی لر برلان
بوزاوشورلر آیرلشورلر ویربوزننه بوزوناق لار قیلوب بوررلر (أُولَئِكَ لَهُمُ الْعَذَابُ) آلا رغه درکه
الله نك لعنتی (وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ) ﴿۳۲﴾ و آلا رغه در نباحث بورط یعنی جهنم ﴿۳۲﴾ (اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ) الله تعالی نل گان کشی گه رزق نی کبک قیلور وتل گان کشی گه
طار قیلور، یارلی قیلور (وَفَرَحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا) کافرلر شادلانورلر دنیا زینتی برلان
(وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ) ﴿۳۳﴾ حال بوکه آخرت فاشنده دنیا زینتی بیک آرنغه
فائده در آلدانورغه بارامی در ﴿۳۳﴾ (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ)
کافرلر ایتلر کاشکی محمد گه ایندرلسه ابدی اوزینك پیغمبر لگینه قرآن غه باشقه بر دلیل
(قُلْ إِنَّ اللَّهَ يَضِلُّ مَنْ يَشَاءُ) ایت محمد آلا رغه البته الله تعالی نل گان کشی سنی آذرور
(وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ) ﴿۳۴﴾ کم الله تعالی گه توبه ایتسه اول کشی نی توغری بولغه کوندرر
﴿۳۴﴾ (الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ) اول توغری بولغه کونگان کشی لر شول
کشی لر درکه ایمان کبتر ورارده کوکل لری الله نك ذکر ایتو برلان فرار تابار (الَّا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ) ﴿۳۵﴾ اگاه بولكز الله نی ذکر ایتو برلان کوکل لر فرار تابار
﴿۳۵﴾ (الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا أَجْرُهُمْ) ایمان کبتر ویده ایندگواش لر
اشل گان کشی لر گه شادلق و خوش لقی اولور ویا که طوبی دیگان آغاچ آستنده کول گه لنو
بولور وتوراچق کورکام اورن لار بولور ﴿۳۶﴾ (كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهَا أُمَّةٌ) سنك قومك دن اول اونوب کیتکان قوم لر گه پیغمبرلر بیاردکمز کبی
بو قوم گه سنی پیغمبر ایتوب بیاردک (لَتَتْلُوا عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ)

سَکَا وَحَى ابْتَدَعُمْزَ قُرْآنِیْ اُولَ قَوْمِکَ اَوْ قَوْمَانِکَ اَوْ چُون لکن اُولَ کَافِرِیْمَ رَحْمَتِ اِبَاسِ
 بُولغان اللهغه کافر بولالر (قُلْ هُوَ رَبِّیْ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ) ایت سین آلا رغه اول الله منم ربمدر
 وَاکْثَرُغِهْ بِاشَقِهْ هِیْجَ عِبَادَةِ کِهْ یَارَارْ لِقِ نَرَسِهْ یَوْفَدِرْ اُولْغَنَدِرْ (عَلَّیْهِ تَوَكَّلْتُ) اول اللهغه غنه
 نوکل ایتدم (وَآلِیْهِ مَتَابٌ) واول اللهغه در فایتماقمز ۳۷ (وَلَوْ اَنَّ قُرْآنًا سِیَّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ)
 اگر قرآن اوفومقی برلان طاولر اورن لارندن نوپسالار ایدی (اَوْ قَطَعَتْ بِهِ الْاَرْضُ)
 ویاکه اول قرآن برلان براق برلر آز وقتنده یاقین کیلسه لر ایدی (اَوْ کَلَّمَ بِهِ الْمَوْتِیَّ)
 یاکه اول قرآن فی اوفومقی برلان اولک لر سوبلشسه لر ایدی آلا ر یعنی کافر لر همانده
 ایمان کیتورماس لر ایدی. بو آیه ننگ ابنو وینه سنب: مکه کافر لر ی ایتدیلر سن حق
 پیغمبر بولساک بزنگ سفر لرمزی یاقین قیل! اولک لرمز برلان سوبلاش! ومکه ده گی
 طاولر نی یبار! دیوب. (بَلْ لِّلّٰهِ الْاَمْرُ جَمِیْعًا) بلکه بارچه اش الله تعالی اختیارنده در
 (اَقْلَمَ یَایَسُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اَنْ لَّوْیْشَآءُ اللّٰهُ لَهَدٰی النَّاسَ جَمِیْعًا) ایا ایمان لی کشی لر
 امیدلرین اوزه لرمی؟ که الله تعالی نلاسه ایدی پر یوزنده گی جمیع خلائق فی هدایت که
 صالور ایدی (وَلَا یَزَالُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا تُصِیْبُهُمْ بِمَا صَنَعُوْا قَارِعَةً) کافر لر که فیلغان ناچار
 اشلری اوچون همیشه بلا وقتنده ابرشوب نورادر (اَوْ تَحُلَّ قَرْیَبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتّٰی یَاْتِیَ
 وَعَدُ اللّٰهُ) ویاکه اول بلا وقتنده آلا رننگ برلرینه یاقین برکه ابرشوب بولار همیشه
 فور فوده نورولار ناکه الله ننگ وعده سی کیلگانچه (اِنَّ اللّٰهَ لَیُخَلِّقُ الْمِیْعَادَ) تحقیق
 الله تعالی وعده سیننه مخالفت فیلماس ۳۸ (وَلَقَدْ اسْتَهْزِیْ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِکَ) تحقیق سندن
 اول کیلگان پیغمبر لرده قوم لر ی طرفندن استهزا و مسخره فیلندی لار بر سیننه ده رحمت
 ایتوب کنه نورمادی لر (فَاَمَلِیْتُ لِلَّذِیْنَ کَفَرُوْا) کافر لر که شولایده آزارق مهلت بیردم
 (ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ) سوکره عذاب ایله نوتدم آلا رنی (فَکَیْفَ کَانَ عِقَابٌ) بس منم عذابم
 آلا رغه فی روشلی فاطی اولدی شونندن عبره لنسه لر ایدی ۳۹ (اَفَمَنْ هُوَ قَاتِمٌ عَلٰی کُلِّ
 نَفْسٍ بِمَا کَسَبَتْ) هر کشی ننگ عملینه مطلع اولغان الله تعالی برلان هیج فی دن خبری
 بولماغان صنم لر برابر بولولر لرمی؟ البته بولماس لار (وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَکَآءَ) کافر لر
 الله تعالی که شریک اثبات ایتدیلر (قُلْ سَمُوْهُمْ) ایت محمد آلا رغه سز اول شریک لر نی
 بیان فیلکنز عبادت فیلنورغه لائق لارمی ایکن؟ (اَمْ تَتَّبِعُوْنَهُ بِمَا لَا یَعْلَمُ فِی الْاَرْضِ) ایاسز
 خبر بیرورسزمی الله تعالی که یرده بلمگان نر سه سی برلان (اَمْ یُبَظَّاهِرُ مِنَ الْقَوْلِ) یاکه
 یرده معنی سنی ایسا بلامینچه گنه الله ننگ شریگی بار دیدگزمی؟ (بَلْ زِیْنٌ لِلَّذِیْنَ کَفَرُوْا
 مَكْرَهُمْ) بلکه کافر لر که مکر و حیله و کفر سوزلری زینت لی کورندی (وَصَدُّوا عَنِ السَّبِیْلِ)

والله بولندن منع فيلنديلار (وَمَنْ يُضِللِ اللهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) بر كشي ني الله تعالى آزد رسه
 هيچ كم آني هدايت كه كوندر گوي بولماس ۴۰ (لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابٌ
 الْآخِرَةِ أَشَقُّ) آلا رغه دنيا ده اوق عذاب بولور اولتر ملك اسبر نوشهك كبي اما آخرت
 عذابى دهى بيگرك قاطى در (وَمَا لَهُمْ مِنَ اللهِ مِنْ وَاقٍ) الله تعالى عذابندن آلا رنى هيچ
 كشى صافلا غوي بولماس ۴۱ (مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ) تقوى كشى لر كه وعده
 فيلنغان جنت نك مثالى شونك كبي در: (تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) جنت نك آستندين
 بلغه لرده صولار آغار (أَكْمَلُهَا دَائِمٌ) بيش لرى دائم در اول جنت نك (وَوَظَلُّهَا) وهم كوله گه سى ده
 دائم در (تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا) اوشبو جنت حرام لاردن صافلانغوي كشى لر نك ايك
 آخرغى اورن لار بيدر (وَعُقْبَى الْكٰفِرِينَ النَّارُ) اما كافلر نك آخرغى اورن لارى
 اوطدر ۴۲ (وَالَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتٰبَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ) بز اولده آلا رغه كتاب
 بيرگان كشى لر (يهود و نصارى مؤمن لرى كبي) سكا ايندر لگان قرآن غه شادلانالر
 چونكه آلا ر مؤمن لر (وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ) اما بعض كافلر لرى قرآن نك بعض
 حكم لرى ني انكار ايتلر (قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ) ايت سين محمد آلا رغه
 تحقيق مين بيورلدم فقط الله غه عبادت فيلور غه و آكار غه هيچ شريك فيلماسقه
 (إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَابٌ) الله غه عبادت فيلور غه اونديمين وقايتاچق بر مده الله غه در
 ۴۳ (وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا وَعَرَبِيًّا) اوشانداق قرآن ني ايندر دك عرب لسانى بر لان حاكم
 فيلوب (وَلَمَّا اتَّبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ)
 اگر سين محمد سكا الله دن علم قرآن كيلگان صوكنده، آلا ر نك هو الرينه ايار ساك الله دن
 كيلگان عذابدن سنى صافلا غوي و يار دم بيروچى بولماس. بيودلر ايندى محمد حق
 پيغمبر بولسه كوب خانون آلا س ايدى ديوب شول هقده بو آيت ايندى: ۴۴ (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً) سن دن اولده بز پيغمبر لر يباردك و آلا رغه
 كوب خانون و كوب بالالر بيدر (وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللهِ) الله نك
 اذنندن باشقه هيچ بر پيغمبر كه بر علامت و دليل كيتورور كه درست نوكل (لِكُلِّ أَجَلٍ
 كِتَابٌ) هر نرسه نك وقتى ومدنى و ياكه هر كم نك اجلى يازلمش در شوندين اولده هم
 صوكنده بولماس ۴۵ (يَمْحُو اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ) الله تعالى نلا گان نرسه سنى بتور
 و نلا گان نرسه سنى اثبات فيلور بار فيلور نلا گان كشى لر نك گناهلرن عفو فيلور
 نلا گان كشى نك شول كويناچه توتار نلا گان كشى نك عمر ني فصقه فيلور نلا گان
 كشى نك عمر ني اوزون فيلور (وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتٰبِ) كتاب نك اصلى يعنى لوح المحفوظ

الله تعالى فاشنده در ۴۹ (وَإِنْ مَانُورِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعُدُّهُمْ) ای محمد کافر لر گه وعده
 فیلقان عذاب بزنگ بعض سنی سگاده کورسانورمز (أَوْتَوَفَّيْنَاكَ) ویاکه آلا رغه عذاب
 کیلباسدن اول سنک جانکنی آلورمز (فَانَمَا عَلَيَّكَ الْبَلْغُ) سنک اوستنکه لازم نرسه
 فقط قرآن فی امت لر کلا ابرشدرمکدر (وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ) حساب ایتوب آلا رغه جزا بیرمک
 بزنگ اش در ۴۷ (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا) ایا آلا ر کوروب عبرت
 آلمی لاری بز کافر لرنگ بز لر فی کیمونه بارامز بز لر فی قول لر نندن کینه بارادر .
 (وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ) الله تعالى حکم ایته در که آنک حکمینی هیچ کم رد فیلوچی
 یوفدر . (وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) الله تعالى نیز حکم ایتوچی در ۴۸ (وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ) بوسنک امتنکن اولگی خلق ده اوز پیغمبر لرینه مکر وحیل لر فیلبیلر (فَلِلَّهِ
 الْمَكْرُ جَمِيعًا) مکر وحیل ده بارچه سی الله نک مخلوقی در که آنک برلان هیچ ضرر ایته
 آلمی لر (يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ) هر نفس نک کسب ایتنکان عملینی الله تعالى بل در
 (وَسَيَعْلَمُ الْكٰفِرُ لِمَنْ عَقَّبَى الدَّارَ) کافر لر ده نیز بلور لر آخرت ده جنت کمگه بولغان فی
 ۴۹ (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا) کافر لر ایتور لر سین پیغمبر نوگل دیوب (قُلْ كَفَىٰ
 بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ) ایت سین آلا رغه سزنگ برلان منم آرا ده شاهد بولورغه الله تعالى
 ینار دیوب (وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتٰبِ) وهم قول لرنده تورات وانجیل بولغان مؤمن لر ده
 شاهد بولور لر منم پیغمبر ایکانبه .

سورة ابراهيم عليه السلام اثنتان وخمسون آية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ (الر) معناسنی الله تعالى گنه بل در (کتاب انزلنه الیک لتخرج الناس من الظلمات الی النور)
 اوشبو کتابنی ایندر دک سکا آدم لر فی فارانقولندن علم وایمان نورینه چغارمانک اوچون
 (باذن ربهم) رب لارینگ اذنی برلان (الی صراط العزیز الحمید) علم وایمان نوری دیگانمز
 غالب وافتاوی الله تعالى نک یولی بولغان اسلام دینینه ۲ (الله الذی له ما فی السموت
 وما فی الارض) اول الله شویلر الله در که یرده گی وکوکده گی نرسه لر بارچه سی آنک
 ملک دو (وَوَيَّلَ الْكٰفِرِیْنَ مِنْ عَذَابٍ شَدِیْدٍ) کافر لر گه فاطی عذاب برلان فی ظیور
 هلاکت لکدر ۳ (الذین یستحبون الحیوة الدنیا علی الآخرة) شوندا این کافر لر در که
 آخرت فی طاشلاب دنیانی غنه یارانالر (وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا) وخلق فی

الله بولندن طيوب اسلام دينينه چوك ده بولسه بر اوز گارونى ضعيف لكنى نلى لر
 (أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ) آلا ر حق لقتن براق آزغون لاردر ۴ (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ
 رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ) بز اول پيغمبر لر يبارگان دهده شول قوم نك
 اوز تل لرنده سويل شه تورغان كشي نى پيغمبر ايتوب يباردك تا كه شريعت حكملر بنى
 اوز تل لرنده بيان ايتسون لر اوچون (فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) الله تعالى
 نل گان كشي نى توغرى بولده فيلور ونل گان كشي نى آذرور (وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ)
 الله تعالى غالب ومصاحت چه اش بيلغوچيدر ۵ (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ
 قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ) تحقيق بز موسى نى پيغمبر ايتوب يباردك اوزمزنك معجزه لرمز
 برلان قومنى كفر فارانقولغندن علم وايمان ياقنيلغينه چغار ديوب (وَذَكَّرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ)
 وآلارنى اولكى خلق نك حاللرى وزمانه لرى ايله وعظه ديوب يعنى تاريخ برلان وعظه
 ديوب (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ) بلا وقضاغه صبر ايتوب نعمتلر گه شكر
 ايدوچى قوم گه البته بز سويله گان پيغمبر لر حالنده عبرتلر باردر ۶ (وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ
 لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ) موسى ايتدى: اى قوم الله تعالى نك سز گه بيرگان
 نعمتلرنى بادكزغه نوشركز! (إِذْ أَنْجَيْكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ) چونكه
 الله تعالى فوتقاردى سزنى فرعون قومندن كه آلا ر سزنى قانى عذاب فيلالر ايدى
 (وَيَذَّبَحُونَ أَبْنَاءَهُمْ) وآلا ر سز نك بالالر كزنى بوغازلى لار ايدى (وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ)
 وغانولار كزنى ترك فالديره لر ايدى (وَفِي ذَلِكَ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ) وآلا ر نك
 اوشبو اشلرنده باردر سز گه ر بگزندن الوغ بلا ۷ (وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ)
 والله تعالى سز گه اعلام فيلديكه اكر سز بيرگان نعمتلريبه شكر ايتسا كز مين دى
 اول نعمتمنى آرتديره نوشارمن (وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ) اكر ده كفران نعمت
 فيلسا كز منم عذابمه بيك قانى ۸ (وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا)
 موسى عليه السلام ايتدى: اكر سز و باشقه بير يوزنده گى بار چه خلق كافر بولسا كز (فَإِنَّ اللَّهَ
 لَعَنَى حَمِيدٌ) الله تعالى سز گه هيچ ده محتاج نوكلدر وهر اشنده ممدوح و مافتا وليدر
 ۹ (أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ) ايا سز گه كيلگانى يوقمى؟
 سز دن اول كيلوب كينكان نوح وعاد و ثمود قومى نك خبرلرى كافرلكلرى اوچون
 الله تعالى چوك آلارنى عذاب فيلدى (وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ) وآلا ر دن صوك كيلگان
 قوملرنكده خبرى كيلگانى يوقمى؟ (لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ) اول صوك كيلوب هلاك بولوب
 بنكان قوم نك صانون الله دن باشقه ذات بلماس (جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ) آلار نك

پیغمبر لاری دلیل و معجزه لر برلان کیلدی (فَرُدُّوْا اَیْدِیْهِمْ فِیْ اَفْوَاهِهِمْ) بس رسول لرینه
 آچولانوب بارمافلارین تشلادیلر (وَقَالُوا اِنَّا كَفَرْنَا بِمَا اُرْسِلْتُمْ بِهِ) وابتدیلر تحقیق بز
 اوشانیمز سزگه یبارگان شریعت گه (وَ اِنَّا لَفِیْ شَكِّ مِمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَیْهِ مُرِیْبٌ) و بزنی آکارغه
 عبادت ایثار گه اوندی نورغان الله حقنده ده بزنگ شکم بار ۱۰ (قَالَتْ رُسُلُهُمْ اِنِّیْ
 شَكَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ) آلارنگ پیغمبر لاری ابتد لاری برلاری و کولکری بار اتقوی
 اللهغه شک ایته سزمی؟ (یَدْعُوْكُمْ لِيَغْفَرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوْبِكُمْ) ایمان غه اوندیلر سز لاری
 گناهلر کزنی بار لقرار اوچون (وَيُوخِّرْكُمْ اِلٰی اَجَلٍ مُّسَمًّى) و سزنی بیلگولنگان اجل
 وقت لر کزغه قدر کیچوکدر اوچون اگر ایمان کینورماسا کز آلدن هلاک بولورسز
 (قَالُوا) ابتدیلر آلا پیغمبر لرینک بو سوزار بنه فارسی (اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِیْدُوْنَ
 اَنْ تَصُدُّوْنَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اَبَاؤُنَا) سز بزنگ کبی آدملرسز باشقه هیچ آرتقلق کز بوق
 آتالارمز عبادت فیلغان صنم لارمزدن بزنی طیارغه نلی سز سز (قَاتُوْنَا بَسُلْطٰنٍ مُّبِیْنٍ) بس
 سز بزگه آجیق دلیل کینور کز اوز کزنگ پیغمبر لک کز گه ۱۱ (قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ اِنْ
 نَحْنُ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ) پیغمبر لر ابتد: درست بز باری بر سزنگ کبی آدملرمز
 (وَلٰكِنَّ اللّٰهَ یَمُنُّ عَلٰی مَنْ یَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ) لکن الله تعالی بنده لری آراسندن اوزی
 نلاگان کشی سینه ایمان اسلام هدایت نعمتی بیورر مرحمت ایدر مکاده شولای
 بیردی (وَمَا كَانَ لَنَا اَنْ نَّاتِیْكُمْ بِسُلْطٰنٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ) بز هیچ لائق توکل (بارامی در)
 اللهنگ اذندن باشقه بر دلیل معجزه کورسانور گه (وَعَلٰی اللّٰهُ فَلِیَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ)
 مؤمنلر اللهغه غنه توکل فیلسونلر ۱۲ (وَمَا لَنَا اَنْ لَا تَتَوَكَّلَ عَلٰی اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰیْنَا سَبِیْلَنَا)
 بزگه اللهغه اوشانمی چه و آکارغه توکل فیلمایچه هیچ بارامیدر چونکه اول الله بزنی
 نوغری بولغه کوندردی (وَلَنَصْبِرَنَّ عَلٰی مَا اَدٰیْتُمُوْنَا) بزگه فیلغان اذا وجفا کزغه بز
 البته صبر فیلورمز (وَعَلٰی اللّٰهُ فَلِیَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ) توکل ایدوچی لار اللهغه توکل
 ایتنونلر ۱۳ (وَقَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ) کافر لر بولغانلری پیغمبر لرینه ابتدیلر :
 (لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ اَرْضِنَا) البته بز سزنی برمزدن قووب چغار ورمز (اَوْ لَنَعُوْدَنَّ فِیْ مِلَّتِنَا)
 ویا که بزنگ دینمز گه قابتورسز (فَاَوْحٰی اِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهَلِكَنَّ الظّٰلِمِیْنَ) اول پیغمبر لر گه
 ربلری وحی قیلدی البته بز اول ظالم کافر لری هلاک ایثارمز ۱۴ (وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْاَرْضَ
 مِنْۢ بَعْدِهِمْ) و آلاردن صوگ بیده سزنی توتارمز آلا شولای سوبلنسه لر سوبلنسونلر
 (ذٰلِكَ) اوشبو سوزم و وعدهم (لَمَنْ خَافَ مَقَامِیْ) قیامت کون منم حضورمه تورودن
 نورفغان (وَ خَافَ وَعِیْدِ) وهم منم عذاب برلان فیلغان و عید منم نورفغان کشیلر گه در

۱۵ (وَاسْتَفْتَحُوا) وهر ايکي قوم الله دن ياردم استاديار (وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ) هر
 ظالم، جبر ايدوجي، فارشوجي کافر هلاک اولدي الله تعالى آلاغه ياردم ايتمادی
 ۱۶ (مَنْ وَرَّاهُ جَهَنَّمَ) اول ظالم لرنک آرتلارنده ينه جهنم باردر (وَيُسْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ)
 و تموغ خلقی ننگ نندن آفغان صاری صولر برلن صوغار لورلار یعنی اچر لورلار
 ۱۷ (يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ) اول صونی
 بونارغه بيک طرشور لکن بوغازندن اوتکاررگه قادر بولماس، و آکارغه هر بر
 اعضاسندن اوتررک صزلاولار كيلور لکن همانده اولماز (وَمَنْ وَرَّاهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ)
 و اول صاصی صو صوکنده بندهه بيک فانی عذاب بولور ۱۸ (مِثْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ)
 الله تعالى گه کافر بولغان کشی ارنک مثالی: (أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
 عَاصِفٍ) آلا رنک عمللری، بيک فاطی ایسکان جبللی کونده کول اوچقان کبی اوچوب بنه چکدر
 (لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ) کسب ايتکان عمللری برلان هيچ نرسه گه قادر
 بولماس لار (ذَلِكَ هُوَ الصَّلُّ الْبَعِيدُ) آلارشول اشلری واوزلرن بخشى دبوب يورمک لری
 حق لقدن براق بولغان ضلالتدر ۱۹ (أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَاقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ) ابا
 بلمی سکمی؟ البته بلاسک حق اقی و مصاحت برلان الله تعالى بر وکولرني باراندى
 (أَنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَاقٍ جَدِيدٍ) اگر الله تعالى نلاسه سزنی بتروب اورنکرغه
 باشقه يا کما خلقی کيترورگهده فادردر ۲۰ (وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ) اول اش اللهغه
 برده آغر نوگل ۲۱ (وَبَرِّزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا) بارجه سی فبرلر نندن چغوب حساب اوچون اللهغه
 بارلر (فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا) بس ضعيف کشی گه گنه اياروب
 يورگان کشی لر طور ابوب مين بخشى دبوب يورگان لارگه ايتورلر بز سزگه اياروب
 يوردک سز ايتکاننی قبلىق (فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ) ايمدی سز
 بوکون الله ننگ عذابندن آزغنه سنی بولسه ده بزدن يباره آلورسز می؟ (قَالُوا لَوْ هَدَيْنَا اللَّهُ
 لَهْدَيْنُكُمْ) الوغ ديگان لری ايتورلر: اگر الله تعالى بزنی توغری بولغه کوندرگان
 بولسه ایدی بزده سزنی کوندرگان بولور ايدک لکن اوزمز يا گلش يولده بولغانمز
 (سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَبْرُنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ) کيرهک صبر ايتیک وکيرهک جزع
 فزع قبلىق بزگه بر ابردر فوتولاچق اورن بزگه يوقدر. ۲۲ (وَقَالَ
 الشَّيْطَانُ لِمَا قُضِيَ الْأَمْرُ) هر اش تمام اولوب جنت خلقی جنت گه، تموغ خلقی تموغغه
 کرگاج شيطان ايتور: (إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ) ای خلقی الله تعالى سزگه حق وعده

قیلدی دنیاده وعده قیلغان لری بارده کوز آلمزغه کیلیدی (وَعَدْتُمْ فَأَخْلَقْتُمْ) منده سز لار گه یالغان وعده لر قیلدمده وعده مده سز گه مخالفت قیلدم وعده مده نور مادم (وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ) ومنم سز گه سویلگان سوز لرمده هیچ بر دلیلده یوق ایدی (إِلَّا أَنْ دَعَوْتُمْ فَأَسْتَجَبْتُمْ لِي) مگر مین سزنی اوندادمده سزده منم سوز منی قبول ایندکوز (فَلَا تَلْمُزُونِي) بس ایندی بوکون منی شلته له کوز (وَلَوْ مَوْا أَنْفُسَكُمْ) اوز کوزنی شلته قیلوکوز (مَا أَنَا بِمُصْرِحِكُمْ) مین سز گه یاردم ایته آلمی من (وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِحِي) وسز مکا یاردم ایته آلمی سز (إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِي مِنْ قَبْلُ) دنیاده وقته منی اللهغه شریک قیلوکوزغه مین حاضرده منکرمن، یارانمین (إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) تحقیق ظالم لرغه بیک رنجکوی عذاب بولور ۲۳ (وَادْخُلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ) ایمان کینرو بده بخشیشلر قیلغان کشی لرنی جنت که کرتلور (تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) اول جنت ده گی آغاچ توبرلندن یلقه لر صولر آغار (خَالِدِينَ فِيهَا بِأذن رَبِّهِمْ) الله تعالی نك اذنی برلان منگو فالور لار اول جنت لرده (تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ) اول جنت خلقی نك برسی نك برسینه هدیه سی سلام در ۲۴ (أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً) بلاسکمی محمد (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) کلمه سینه، الله تعالی نیندای عجب مثال بیان قیلادر (كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ) اول کلمه خوش و بخشیش اوسکان آغاچ کبی در (أَصْلُهَا ثَابِتٌ) آنک طامر لری برده حکم در (وَفَرَعُهَا فِي السَّمَاءِ) و یونافلری یوقاری هواده در (تُؤْتِي أَكْثَرَهَا كَلِمًا حِينَ بِأذن رَبِّهَا) اول آغاچ الله نك امری برلان هر وقت یمشنی بیرور اوشاندای اول کلمه ده (وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) الله تعالی بندار گه شوندا بن مثال لر بیان ایته در تاکه آلا رسول مثال لردن عبرت لوب وعظمت لوسون لر او چون ۲۵ (وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ) اما نچار سوز نك یا که کفر سوز نك مثالی (كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ) بر اوستینه صور لوب چققان غیبت آغاچ کسی در که هیچ آنک فراری یوقدر اوشاندای کفر سوزی ده هیچ دلیل برلان فرار تابغانی یوق ۲۶ (يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ) ایمان کینلور گان کشی لارنی الله تعالی، دنیاده هم آخرت ده، دلیل برلان ثابت بولغان لا اله الا الله کلمه سینه ثابت قیلور شول سوزده نور ورار (وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ) اما ظالم لرنی آد اشدی رور اول کلمه نی ایته بلماس لر (وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ) الله تعالی اوزی نلا گان اشنی قیلور (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا) کورمی سکمی محمد شول کشی لرنی که الله تعالی بیرگان نعمت نی کفر برلان آلماشدی بره لر الله تعالی آلا رغه دین اسلامنی و کیک رزق بیردی، آلا ر ایهه کافر لر (وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ) وایارگان قوم لرنی

ملاکت بورطینه صالبلر ۲۸ (جَهَنَّمَ) که اول یورط جهنم در (يَصَلُّونَهَا) کرور لر اول جهنم گه (وَبِئْسَ الْقَرَارُ) فی قبات اورن در اول جهنم ۲۹ (وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا) واول کافر لر اللهغه شريك قبلدبلر (لِيُضَلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ) خلق فی الله بولندن آذرور اوچون (قُلْ تَمَتَّعُوا) ایت محمد آراغه فایده لنوب فالکز (فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ) چونکه باراچق اورنکز جهنم در آنده ایرکونلی آلمازسز ۳۰ (قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةً) ای محمد منم مؤمن بنده لر بیه ایت: دوستلق وهم صانو آلو بولمی نورغان (قیامت) کون کیلهاسدن الک نمازلربن اوفوسون لار وبز بیرگان مال لربندن باشربن هم آچیق صدقه لر بیرسون لر ملت بولینه وقولر اینسون لر ۳۱ (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ) الله تعالی شوندا این فادر در کم بر وکولر فی باراندی (وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ) وکوکدن باغور صووی ایندروب سزگه رزق بولسون اوچون اول صو برلان تورلی بمش لر اوسردی (وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ) وسزگه مسخر قبلدی کاراب لاری (لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ) الله نك امری برلان دینگرده بورمککز اوچون (وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ) وهم سزگه بلغه لر نی ده مسخر قبلدی ۳۲ (وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ) ودعی آشغوب بورگوجی آی برلان قویاش فی سزگه مسخر قبلدی (وَسَخَّرَ لَكُمْ الْيَلَّ وَالنَّهَارَ) وهم سزگه کیچه وکوندزی مسخر قبلدی آی، قویاش، کیچه وکوندز، دیکز وبلغه لاری بزگه مسخر قبلدی، بز آلاردن فائده کورمکمزدر. یوتسه فقط بزنگ اوچون گنه خلقی ایتلندی دیگان سوز نوگل. بز نوگل، بزنگ برمزده قویاش نه نسبة دیکز باننده بر تاچی قدر گنه در. ممکن می؟ شول قدر طور قویاش، شول قدر کچوک، خلاق عالم فاشنده ده اهریتسز صانالورغه لائق اولقان بر اوچون گنه یارانتلوی. ۳۳ (وَأَتَيْكُمْ مِنْ كُلِّ مَاءٍ سَائِطَةٌ) و بوردی اول الله تعالی صورغان ترسه کزنگ هر برسنی (وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا) الله نك بیرگان نعمتلر فی ایساب، حساب ایتا کزده صاناب بنوره آلمازسز (إِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَظُومٌ كَفَّارٌ) تحقیق آدم اوز اوزینه ظلم ایدوب حق اشکه فارشوچان وکفران نعمت قبلوچان در ۳۴ (وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا) یباد ایت شول وقت فی که ابراهیم ایتدی: ای ربم بو مکه شهر فی سین هر بلا و آفتدین امین فیل (وَاجْبُنِيْ وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ) واوزمنی واولم فی صنلارغه عبادت قبلودن صافلا ۳۵ (رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ) ای ربم اول صنلار کوب کشی فی آزدردی (فَمَنْ تَبِعَنِيْ فَإِنَّهُ مِنِّي) کم مکا ابارسه

اول من امتد در (وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۶﴾ ابدی کم مکا اوشانما پنجه گناهی بولسه اوز اختیاریک نلساڭ عذاب فیلورسڭ نلساڭ یارلقرسڭ چونکه سین غفور رحیم سڭ ﴿۳۶﴾ (رَبَّنَا اِنَّا اَسْكَنتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ) ای ربهز مین بعض بالارمنی ایگون اوستورمی تورغان و محرم اویوک (کعبه) فاشینه چقرغه ایلتوب قویدم. یعنی هاجر برلان بالاسی اسماعیل علیه السلام نی طاشلق بریلغهغه ایلتوب قویدی، مکه ده بوق ایدی. لکن بودعانی اوقوی اسماعیل علیه السلام اسوب کعبه نی بنا قیلغاچ دندر (رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْتَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ) ای ربهز توفیق بیر آلاغه نمازلارن اوقورغه و بنده لرکڭ کولکینه آلاغه محبت کمال نا که مکه گه بارسون لارده صانو ایلتوب فرداشک آرندروب دنبالاری کیکایسون (وَأَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ) و آلاغه بشار برلان رزق بیر (لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿۳۷﴾ شولای اینساڭ شاید آلاده شکر اینارلر ﴿۳۷﴾ (رَبَّنَا اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نَعْلُنُ) ای ربهز سین بزنگ یاشرگان واشکاره قیلغان هر اشمزنی و سوزمزی بلسڭ (وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ) برده و کوکده الله تعالی گه هیچ برشی یاشرن توگل بزنگ مناجاتلرمز بنده چیلکمزنی اظهار قیلور او چون گنه ﴿۳۸﴾ (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ اِسْمَ عِيْلٍ وَاَسْحَقَ) فارت کونمه مکا اسماعیل و اسحاق نی هبه قیلغان (بیرگان) الله تعالی گه در بارچه ماقتاو (اِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿۳۹﴾ تحقیق منم ربه دعالرنی ایشنکوچی و قبول اینکوچی در ﴿۳۹﴾ (رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمَنْ ذُرِّيَّتِي) یارب منم اوزمنی همده بالارمنی نماز اوفوجان قیل (رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ﴿۴۰﴾ ای ربهز دعالرمزنی قبول قیل ﴿۴۰﴾ (رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿۴۱﴾ یارب اوزمنی هم آنا، آمانی و باشقه مؤمنلرنی قیامت کوننده مغفرت قیل ﴿۴۱﴾ (وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ﴿۴۲﴾ ای محمد ظالملر قیلغان اشدن الله تعالی غافل دیوب ظن ایتمه غافل توگل آلارنڭ جزالارنی بیورور ﴿۴۲﴾ (اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْاَبْصَارُ ﴿۴۳﴾ فقط اول ظالملرنی کچوکتوره در کوزلر نکلوب تورغان قیامت کونینه قدر گنه ﴿۴۳﴾ (مُهْطَعِينَ مُقْنَعِي رُؤُسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ) باشلارن بوگوب آشغوب، آشغوب اوند اوچی گه تابا کیلورلر اول کونده، فورقولارندن کوزلری بومولماس نکلوب تورور (وَأَفْتَدْتَهُمْ هَوَاءًا ﴿۴۴﴾ و کولکلی آکغارماس فورفو سبیلی ﴿۴۴﴾ (وَأَنْذَرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ) آدم لرنی فور فوت آلاغه عذاب کیله تورغان کورن برلان (فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَتَتَّبِعُ الرَّسُولَ) بس شول کونده ظالم کشی لار ایتورار ای ربهز بزگه آزارق مهلت

بیر گل دنیاغه فایتاروب آزغنه بزنی نونقل تا که بز دعوتکنی قبول ایدوب بیغمبرلرکاده
ایارور ایدک (اَوْلَم تَكُونُوا اَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ) ایاسز بیمن اینوجی لر
توگلمی ایدکز؟ دنیاده وقتده، بزنگ بو مال ودولتمز بنه چک توگل وقیامت کونی ده
یالغان دیوب ۴۵ (وَسَكَنْتُمْ فِي مَسْكَنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ) دنیاده وقتده سر، اوزلرینه
ظلم اینکان قوم لرنک (عاد، ثمود کبی) اورنلارنده توردکز (وَتَبَيَّنَ لَكُمْ تَمِيْقٌ فَعَلْنَا بِهِمْ)
آلارنی نچوک عذاب فیلغانمز سزگه آچیق معلوم بولدی (وَضَرَبْنَا لَكُمْ اَلْمَثَالَ) وسزگه
اوشاغوجی قوم لرنی سزگه مثال کیتوردک ایدمی بو کون بتکچ دنیاغه فایتو بوق
۴۶ (وَقَدْ مَكْرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللّٰهِ مَكْرُهُمْ) مکه کافرارینگ حاضرگی حیل لری کبی
اؤلگی لرده حیل فیلبیلر هر فایوسی ننگ مکر و حیل سی اللهغه معلوم در (وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ
لَتَرْوُلَ مِنْهُ الْجِبَالُ) گرچه آلارنگ حیل لری طاولرنی اورنندن قوبارراق طور بولسه ده
۴۷ (فَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ يَخْلُقُ وَعْدَهُ رُسُلَهُ) رسوللرینه بیرگان وعده سینه الله تعالی خلافلق
فیلور دیوب ظن اینمه ای محمد (إِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ ذُو اِنْتِقَامٍ) تحقیق الله تعالی غالبدر وظالم لردن
اوج آلاچقدر ۴۸ (يَوْمَ تَبْدُلُ الْاَرْضَ غَيْرِ الْاَرْضِ وَالسَّمٰوٰتِ) شول کوننی یادگا کینور
اول کونده بیر هم کوک باشقه توسکه آلماشدرلور. بیر آق بولور ایمش والله اعلم.
(وَبَرَزُوا لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ) بنده لر فبرلرندن چغارلر یالغزغنه هم قاهر بولغان الله تعالی
حضورینه ۴۹ (وَتَرَى الْمَجْرَمِیْنَ یَوْمَئِذٍ مُّقْرَنَیْنَ فِی الْاَصْفَادِ) اول کونده ظالم لرنی
کوررسنگ بغاولارغه تز گانلکدن برسی برسینه باقین بولورلر ۵۰ (سَرَابِیْهُم مِّنْ
قَطْرَانٍ وَتَغْشٰی وُجُوْهُهُمُ النَّارُ) آلارنگ کیملری اوطده فزدرلمش باقردن بولوب
بوزارنده اوط قاپلاب آلور ۵۱ (لِیَجْزِی اللّٰهُ کُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ) الله ننگ بو اشنی
فیلمانی هر نفسکه عملینه موافق جزاء بیرمک اوچوندر (إِنَّ اللّٰهَ سَرِیْعُ الْحِسَابِ) شکسر
الله تعالی قاطیلق هم تیزنگ برلان حساب آلاچقدر ۵۲ (هٰذَا بَآغٌ لِلنَّاسِ لَیْمُنْتَرُوْا بِهِ)
اوشبو وعده هم وعیدلر آدمارگه تبلیغ در تا که بز بولای بولاچاغنی بلمادک ایمان
کینورگان بولساق بخش بولغان بولور ایدک دیوب اینماسونلر اوچون حاضرده سویلب
قوبودر وهم گناهلارندن صانلانسونلر اوچون تبلیغ در (وَلِیَعْلَمُوْا اَنَّهَا هُوَ اللّٰهُ وَاحِدٌ)
وهم بلوب اعتقاد فیلسونلار اوچون الله ننگ فقط برگنه ایدکنی (وَلِیَدَّکُرُّ اُولُو الْاَلْبَابِ)
وعقل ابالری بو سوزلر بران وعظ و عبرتله نسونلر اوچون تبلیغ در.

سورة الحجر مكية وهى تسع وتسعون آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (آرَا) معناسنى الله تعالى گنه بلور (تَلَكَّ آيَةُ الْكُتُبِ) اوشبو آيت لى الله دن اينگان كتاب آيت لى بدر (وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ) و معناسى آيى قرآن آيت لى بدر ۲ (رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ) كوب وقتنه كافرلر، مسلمان بولماقنى نلارلر. يعنى تموغ دن مسلمان لار چقغاننى كورگاج كافرلر: «كاشكه بزده مسلمان بولساچى» ديوب ايتورلر ۳ (ذَرَّهُمْ يَا طَغُوتٌ يَا طَغُوتٌ لَوْ كَانُوا يَمْلِكُونَ) فوى آلارنى اوز حال لى زجه آشاسون لى وفائده لى سون لى وطول امل (دنياده اوزاقى تورونى بارانزى) آلداسون آلارنى (فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ) اشلار بىك نچكلگون تىز بلورلر ۴ (وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ) هلاك اينگان فريله لى مرزگه معلوم برى بازو بولمايىجه يعنى قىان هلاك بولماچى بارانغان بازو بولمايىجه هلاك ايتماك ۵ (مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ) هيچ برى نورلى جماعت اجل لى رندن اولده هم صونده اولماس لى بس اجلگه آشوفماسون لى ۶ (وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نَزَّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرَ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ) مسخره قىلوب ايندبلر آلار اى سكا قرآن اينگان محمد سىن بيت مجنون سك ۷ (أَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ انْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ) اكر درىست پيغمبر بولساك، اوز كىك پيغمبر لى كىكى اثبات اوچون بزگه فرشته كىنورساك ايدى ۸ (مَا نُنزِلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ) فرشتهنى حق دن باشقه برلان ايندرمى مز (وَمَا كَانُوا إِذَا مُنظَرِينَ) اول وقتنه آلارغه مهلت بىرلماس بلكه هلاك بولورلر. ۹ (إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَفَظُونَ) تحقىق بز قرآن ايندرىك همده اول قرآننى اوز مز اوزگارودن صاقلا باچقىز ۱۰ (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ) اى محمد سىن دن اولگى امت لى رگه ده پيغمبر لى بىباردىك ۱۱ (وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) مگر آلارغه برى پيغمبر كىلسه آنى مسخره قىلار ايدى ۱۲ (كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ) ظالم لى كوكلينه شولاي صالورمن اول مسخره نى ۱۳ (لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ) اول ظالم لى اول قرآن غه اوشانماسه لى، اولگى امت لى رىك طرىق اوندى بولارغده شول بولور ۱۴ (وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ) اكر اول مكه كافر لى رىنه كوكن اينىك آچساق (فَطَلَّوْا فِيهِ يَعْزُجُونَ) فرشته لى شول اينىك لى رىن بوقارى منسه لى كافر لى شونى كورب تورسه لى (لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا) البته ايتورلر ايدى

كوزلرمز پرده لندی دیوب (بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ) بلکه بز سحرلنگان قوم
 اولدق محمد بزنی سحرلدی دیورلر ابدی ۱۵ (وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا) تحقیق
 کوکده بولدزلار یاراندق (وَزَيِّنَّا لِلنَّظَرِينَ) وفاراغوجی لارغه اول کوکنی زینتلی
 فیلدق ۱۶ (وَحَفَظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ) اول کوکنی هر شیطان لعین دن صافلادق
 یعنی شیطان لر آنده منه آلمی لر ۱۷ (الَّذِينَ اسْتَرَقَ السَّمَمَ) مگر بر شیطان کوکدن
 نکلاب سوز اورلامه (فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُّبِينٌ) بس اول شیطان غه یالتر اغوجی اوط آطلور
 ۱۸ (وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا) برنی نوشادک (وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ) ودخی اول برگه طور طور
 طاولر صالدق (وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ) واول برده هر توری معلوم قدرلی
 اولن لر اوستوردک ۱۹ (وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَ) واول بر اوسنده سز نك تركك
 ایتارگه کیرک ترسه لرگزنی بار فیلدق (وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بُرُزِقِينَ) ودخی سز آشانمی
 تورغان حیوان لارنی سز نك فایده گزغه بار فیلدق ۲۰ (وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ) هر
 ترسه نك خزینه سی بز نك فاشمزه در (وَمَا نُنزِلُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ) آنی ایندر گانده معلوم
 مقدار گنه ایندر رمز ۲۱ (وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ) دخی بلوطنی کیترگوجی بلنی بیاردک
 (فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ) وکوکدن یاغور ایندروب سزنی صوغه طوق فیلدق
 (وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَزَائِنِينَ) و آلارنی سز صافلاغوجی وسز برتوجی توگل ایدکوز. بولارنی
 فقط رحمتز برلان بیاردک ۲۲ (وَأَنَا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ) تحقیق بز ترگزرمز هم اوترورمز
 (وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ) وهم بز وارثمز باشقه توگل ۲۳ (وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُتَشَابِهِينَ مِنْكُمْ)
 سز نك اولگی لرگزنی ده بلامز (وَلَقَدْ عَلَّمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ) وهم ده صوگفی لارگزنی ده
 بلامز ۳۴ (وَأَنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ) ودخی شول ربك قیامت کوننک بارچه خلقنی قبرلرندن
 فوبارور (إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ) چونکه اول الله تعالی حکیم هم علیم در ۲۵ (وَلَقَدْ خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ) تحقیق آدمنی کیبوب شعرداب تورغان بالحق دن خلق ایتدک
 (مِنْ حَمَآءٍ مَسْنُونٍ) کوب بلر نوروب اوزگالنهش بالحق دین ۲۶ (وَالْجِبَانَ خَلَقْنَاهُ
 مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ) آدم دن اول جننی بالقونلی اوت دن یاراندق
 (وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا) الله تعالی فرسه لرگه ایتدی مین آدمنی
 یاراناقمن (مَنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَآءٍ مَسْنُونٍ) کوب بلر نوروب اوزگارگان قوری
 بالحق دین ۲۸ (فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ) چنان
 مین آنی یارانبو تمام اینسام واوزم نك روهم دن جان کرتسام، بس سز آکارغه

سجده گه بفلکز ۲۹) فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿۲۹﴾ بس فرشته لرباره سی جیواشوب
 بردن سجده فیلبیلر ۳۰) (إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۳۰﴾ مگر ابلیس الله تعالی نك
 سوزنی نكلامادی سجده فیلوجی لاردن بولودن باش تارندی، فارشدی ۳۱) (قَالَ يَا إِبْلِيسُ
 مَا لَكَ الْآتَىٰ تَتَوَكَّلُ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۳۱﴾ الله تعالی ابتدی ای ابلیس نی سبب بولدی سکا ؟
 سجده فیلوجی لاردن بولماوگا ۳۲) (قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ
 حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۳۲﴾ ابلیس ابتدی: ایسکی، کیبوب اوزگاروب بنکان بالحقدن یارتقان آده که سجده
 فیلور حالم یوق مین الوغ من ۳۳) (قَالَ فَأَخْرَجَ مِنْهَا فَاكًّا رَجِيمًا ﴿۳۳﴾ الله تعالی ابتدی
 آلائی ایسه سین جنت دن چقل ا فرشته لرباره آراسنده طورمه چونکه سین لعین سکا سکا
 منم رحمت یوق ۳۴) (وَأَنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ ﴿۳۴﴾ تحقیق سکا قیامت کونینه قدر
 لعنت بولاجقدر ۳۵) (قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۳۵﴾ ابلیس ابتدی یا ربم
 مکا محشر کونینه قدر مهلت بیرمینی اولترمه ۳۶) (قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۳۶﴾ الله تعالی
 ابتدی: سکا مهلت بیرلدی ۳۷) (إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۳۷﴾ معلوم وقتغه قدر یعنی
 اولگانچی اما محشر کونینه قدر تو گل ۳۸) (قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ) ابلیس
 ابلیس ابتدی آدم سببلی منی آذرغانك اوجون آلاغه مین بر بوزنده حرام نرسه لارنی
 مانور وزینتلی کورساتورمن (وَأَلَّغُوهُمْ آيَاتِنَا لِيَكْفُرُوا بِهَا وَيَكْفُرُوا بِهَا عَلَىٰ أَعْيُنِنَا
 ۳۹) (إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿۳۹﴾ مگر اوز عبادتك برلان شغلنگان بنده لربکا منم
 کوچم بنماس ۴۰) (قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿۴۰﴾ الله تعالی ابتدی اوشبو منم عبادتم
 برلان شغلنگان منم توغری بولدر ۴۱) (إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا رِجْسًا
 بنده لرم آلا ضررینه بورورگه سکا ایرک یوق) (إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَايِبِينَ ﴿۴۱﴾ اگر
 آزوب سکا ابارسه آنی نلادك نی اشل تورسك ۴۲) (وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْرًا حَقًّا ﴿۴۲﴾ سکا
 ابارگان لرنك بارچه سینك وعده فیلنگان اور نلاری جهنم در ۴۳) (لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ أُولَٰئِكَ
 جهنم نك بدی ایشگی باردر) (لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ ﴿۴۳﴾ هر ایشك نك اوزی اوجون
 آبرولغان جماعت بولور ۴۴) (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۴۴﴾ تحقیق شرك وگناه لاردن
 صافلانغان کشی لرباره جنت اچنده آغا تورغان صولر یاننده راحتده بولورلر ۴۵) (أَدْخَلُوهَا
 بسلم امنین ﴿۴۵﴾ آلاغه فرشته لرباره ایتورلر بلا وفتنه دن سلامت اولوب کرکز اوشبو
 جنت لرباره ﴿۴۶﴾ (وَتَرَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿۴۶﴾ کوکلارندن
 مسد و قابغو و آچو کبی بیان نرسه لرباره چارورمزده آلا فرداش کبی اولوب، بخشی
 مانور دیوان و کاروانلرغه فارا فارشی اوطرشوب حضور فیلورلر ۴۷) (لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا

نَصَبَ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿۴۷﴾ وَالْأَرْغَةَ أُولَ جَنَّتِ دَهٍ مِيجَ نِينْدَايِ مِشَقْتِ بُولْمَاسِ وَالْأَرْغَةَ
 اول صفت دن منگو چغارلماسلر ﴿۴۸﴾ (نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۴۸﴾ مِنْ مَوْءِنِ
 بِنْدَه لَرِيْمَه خَبِر بِير مِين تَحْقِيقِ مَوْءِنِ بِنْدَه لَرِيْمَه غَفُورِ رَحِيمِ مِنْ ﴿۴۹﴾ (وَأَنَّ عِبَادِي
 هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿۴۹﴾ دَخَى كَافِرْلَرِنِي مِنْ عَذَابِي بِيكَ قَاطِي رَجْتِكُوچِي عَذَابِدِرِ ﴿۵۰﴾ (وَنَبِّئْهُمْ
 عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿۵۰﴾ دَخَى بِنْدَه لَرِيْمَه إِبْرَاهِيمَ نَكَّ قُونَا فِرْلَرِنْدِنِ خَبِرِ بِيرِ ﴿۵۱﴾ (إِذْ دَخَلُوا
 عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا) چُونَكِه أَكْرَغِه كِيلُوبِ كِرْدِيلِرْدَه سَلَامِ بِيرْدِي لَرِ، بُو فُونَا فِر شَهْتَه لَرِ
 اِبْدِي (قَالَ أَنَا مِنْكُمْ وَجَلُونَ ﴿۵۱﴾ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامِ اِبْسَه، بَز سَزْدِنِ فُورْقَا مَزِ دِيدِي
 ﴿۵۲﴾ (قَالُوا لَا تَوْجَلْ) فِر شَهْتَه لَرِ اِبْتِدِيلِرِ فُورْقَه سِينِ بَزْدِنِ (أَنَا نَبَشْرُكَ بِعُلْمِ عَلِيمٍ ﴿۵۲﴾ تَحْقِيقِ
 بَز سَكَا شَادَلِقِ خَبِرِ كَيْتُورْدِكِ بَرِ عَالَمِ بِالَا طُوعْمَاتِي خَبِرِنِي ﴿۵۳﴾ (قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى
 أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تَبَشِّرُونَ ﴿۵۳﴾ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامِ اِبْتِدِي عَجَبِ سَزِ مِنْ قَارْتِ كُؤْنِدَه
 بِالَا بَرْلَانِ بَشَارْتِ بِيرَه سَزْمِي ؟ ا نِينْدَايِ عَجَبِ شِي بَرْلَانِ بَشَارْتِ بِيرَه سَز ! ﴿۵۴﴾ (قَالُوا
 بَشِّرْنَا بِالْحَقِّ) فِر شَهْتَه لَرِ اِبْتِدِي لَرِ: بَز سِنِي حَقِ بَرْلَانِ بَشَارْتِ قِيلَا مَزِ بُولْمَاسِ نِرْسَه
 بَرْلَانِ تُوْگَلِ (قَالَ تَكُنْ مِنَ الْقَنَاطِينِ ﴿۵۴﴾ بَسِ سِينِ اِللهِ نَكَّ رَحْمَتِنْدِنِ اَمِيدِ اوزْمَا گَلِ
 ﴿۵۵﴾ (قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿۵۵﴾ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامِ اِبْتِدِي ضَلَا نِدَه
 قَالِغَانِ كَشِي اِرْدِنِ بَاشَقِدِ كَشِي كَمِ اِللهِ نَكَّ رَحْمَتِنْدِنِ اَمِيدِ اوزْسُونِ ؟ ﴿۵۶﴾ (قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ
 أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۵۶﴾ دَخَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامِ صُورَابِ اِبْتِدِي: اِي اِبْاچِيلِرِ بِنَه نَه بِيْمُوشْگَزِ ؟
 بُو بَشَارْتِكِه بَاشَقَه ! ﴿۵۷﴾ (قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ مِجْرِيمَ ﴿۵۷﴾ فِر شَهْتَه لَرِ اِبْتِدِيلِرِ: بَز
 كَافِر فُومِنِي (لُوطُ قَوْمِي) مَلَكَ اِبْتَارِ اَوْچُونِ بِيَارْلَدِكِ ﴿۵۸﴾ (أَلَا أَل لُوطُ إِنَّا لَمَجُوعُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۵۸﴾
 مَگَرِ لُوطُ جَمَاعَتِنِي مَلَكَ اِبْتِيْمِزِ بِلَكِه اَلَارِنِي بَارچَه سِنِي فُوتقَارُورْمَزِ ﴿۴۹﴾ (أَلَا أَمْرًا
 قَدَرْنَا أَنهَا لَمِنَ الْغُيُوبِ ﴿۵۹﴾ مَگَرِ لُوطُ نَكَّ خَانُونِنِي كَافِرْلَرْدِنِ دِيُوبِ بِلَهْمَزِ شُونَكِ اَوْچُونِ
 اول مَلَكَ بُولَاجَقِدِرِ ﴿۶۰﴾ (فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطِ الْمُرْسَلُونَ ﴿۶۰﴾ قَبَانِ لُوطُ نَكَّ جَمَاعَتِنِي بِيَانِينَه
 فِر شَهْتَه لَرِ بَارغَاجِ ﴿۶۱﴾ (قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مَنَّكْرُونَ ﴿۶۱﴾ لُوطُ اِبْتِدِي سَزِ تَانُولُمِي نُورِغَانِ
 فُومِ سَزِ بَزِ سَزِنِي تَانُومِي مَزِ ﴿۶۲﴾ (قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿۶۲﴾ اَلَارِ اِبْتِدِيلِرِ
 بَزِ كِيلْدِكِ كَافِرْلَرِ شَكِ قِيلَا نُورِغَانِ عَذَابِ بَرْلَانِ بِلَكِه لُوطُ اِللهِ غَه اِفْتِرَا قِيلَادِرِ اول
 عَذَابِ بُولَاجِقِ تُوْگَلِ دِيلِرِ اِبْدِي شُولِ عَذَابِ بَرْلَانِ كِيلْدِكِ ﴿۶۳﴾ (وَأَتَيْنَكَ بِالْحَقِّ
 وَأَنَا لَصَادُقُونَ ﴿۶۳﴾ بَزِ سَكَا حَقِ خَبِرِنِي كَيْتُورْدِكِ اِبْتِكَانِ سُوزْمَزْدَه دِرْسَتِ دَرِ ﴿۶۴﴾ (فَاسْرُ
 بِأَمْلِكَ بِقَطْعِ مِنَ الْيَلِّ) بَسِ سِينِ جَمَاعَتِنِي اِبَارْتُوبِ تُونِ نَكَّ بَرِ وَقْتِنِدَه چُغُوبِ كَيْتِ
 (وَاتَّبَعِ أَذْبَارَهُمْ) وَاوَزْكَ اِرْسَلَارِنْدِنِ بَسَارِ (وَلَا يَلْتَفَتُ مِنْكُمْ أَحَدٌ) وِجِجِ بَرْگَزِ اِرْتَه

فارامسون ویا که آیروب فالماسون (وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿۶۵﴾ امر ایبولگان اورنکرغه
 بارکز مصرغه ویا که شامغه ۶۵ (وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ) شول کینو اشینی لوطغه حکم
 ایتدک (إِنَّ دَابَرَ هَوَالَاءَ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ ﴿۶۶﴾ تحقیق بولوط فومی ناک طاک وفتلارنده آر تلی
 کیسول چکدر. یعنی برکشی فالماپنجه هلاک بولا چقدر ۶۶ (وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۶۷﴾
 فرشته لرنی کورگاج شهر خلقی شادلانشوب لواطه قبلورمز دیوب کیلدیلر ۶۷ (قَالَ
 إِنَّ هَوَالَاءَ ضَيِّفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿۶۸﴾ لوط علیه السلام ایتدی بولار منم فوناقلارمدرکه آلارقنده
 منی رسوای فیلماکیز ۶۸ (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُحْزِنُوهُ) والله دن فورنکز منی اویاتلی فیلماکیز
 ۶۹ (قَالُوا أَوْلَمَنْ نَهَكَ عَنِ الْعُلَمِينَ ﴿۷۰﴾ کافرلر ایتدیلر ایا بز سنی یکنلرنی فوناق ایتودن
 طیبادهمی رسوای بولاسک کیلماسه آندای یکت لرنی فوناق ایتمه ۷۰ (قَالَ هَوَالَاءَ بَتِّي
 إِنْ كُنْتُمْ فَعَلِينَ ﴿۷۱﴾ لوط ایتدی: اگر سز شهونکز فوشقانجه بورساکیز بو جماعت
 بار چه سی منم قولارمدر نلادکز قایوسنی نکاح له کیز ۷۱ (لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۷۲﴾
 فرشته لر ایتدیلر: ای لوط سنک عمرک برلن بيمين ایتوب ایتمه ز آلا راوز نادانقلارنده
 حیران بولوب یورولار سنک نصیحتکنی ایشتمازلر ۷۲ (فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿۷۳﴾
 بس فویاش چغوب تورغان وفتلارده آلا رغه یامسز فاطی طاوش ابرشدی ۷۳ (فَجَعَلْنَا
 عَالِيَهَا سَافِلَهَا) بس شول وقت شهرنک آستون اوست که ایلاندروب هلاک فیلسق
 (وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿۷۴﴾ وجهنده فزدرلغان طاشنی اوست لرینه یاودردق
 ۷۴ (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿۷۵﴾ تحقیق فکر ایتوچی لار که بو فسهده عبرت لر باردر
 ۷۵ (وَأَنهَا لَبَسِيلٌ مَّقِيمٌ ﴿۷۶﴾ واول هلاک بولغان لوط شهری یول اوستونده تورادر، اوستکن
 کشی کوروب اوتار ۷۶ (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾ بو لوط فومی ناک هلاک بولوونده
 مؤمنلر که عبرت ودلیللر باردر ۷۷ (وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ﴿۷۸﴾ دخی شعب
 علیه السلام بیبارلگان ایکه فومی ده طالم بولدیلر ۷۸ (فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ) وآلا رغه ده
 عذاب ایتدروب اوچهزنی آلدق (وَأَنَّهُمَا لَبِئَامٌ مَّبِينٌ ﴿۷۹﴾ وبو ایکه قومینک قریه لریده
 یول اوستونده آچیق کورنوب تورادر ۷۹ (وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿۸۰﴾
 دخی حجر دیگان برنک شمود اسملی خلقی پیغمبرلری صالح علیه السلام فی بالغان چی دیدیلر
 ۸۰ (وَأَتَيْنَهُمُ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۸۱﴾ بیردک آلا رغه صالح ناک حق پیغمبرلگی حقدن دلیللر
 لکن آلا اول دلیللردن اعراض قیلدیلر مجرد فاشیقلاری سبیلی ۸۱ (وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ
 الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ﴿۸۲﴾ اوزلرینه عذاب کیلگاج عذابدن فوتولور اوچون طاشدن اویلر
 باصادیلر ۸۲ (فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿۸۳﴾ بس طاک وفتنده آلا رغه عذاب ابرشدی

وملاك بولدیلر ۸۳ (فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) كسب قیلوب طاشدن اولر
 باصاولاری هیچ ده فائده بیرمادی ۸۴ (وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ)
 برنی وکوکلرنی یاراندق بز فاراب عبرت آلورلق حق اش اینوب (وَأَنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ
 فَاصْفَحَ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ) البته شکسز قیامت کونی کیلاچکدر سین کافرلردن اوچکنی
 دنیاده چغارورغه نلاب یورمه بلکه آلاز بران یخشی، عامل قبل، دوست بول ۸۵ (إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
 الْخَلْقُ الْعَلِيمُ) تحقیق سنک ربك هر نرسه نی یارانغوی و هر نرسه نی بلگوچیدر ۷۶ (وَلَقَدْ
 آتَيْنَكَ سَبْعًا مِنَ الْمُنَى وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ) تحقیق بز سکا بیردک نمازده تکرار اوفولا
 تورغان بدی آیت سورة فاتحه نی وهدده الوغ وعظمت لی قرآن نی بیردک بولار سکا الوغ
 نعمتزد ۸۷ (لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ) کافرلردن بر طائفه گه بیرگان
 ماللارمغه فزغوب (اوزگنکنی آزنوب) فاراماغل (وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ) کافرلرنک ایمان
 کیتور مکان لرینه فایغوردا (وَإِخْفُضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ) ومؤمنلر گه فناکنی نوشاگان
 کبی شفقت قبل ۸۸ (وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ) آیت سین محمد آلاغه مین آچیق
 اعلام قیلغوی رسول من عذاب بوللارین اعلام قیلان سز گه ۸۹ (سَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ
 الْمُقْتَسِمِينَ) حج بولینه بولنوب حج غه کیلچک کشبیلر نی ایمان دن دوندرر اوچون
 چققان کشبیلر گه عذاب ایندر گانهز کبی باشقه لارغده ایندر رمز ۹۰ (الَّذِينَ جَعَلُوا
 الْقُرْآنَ عِضِينَ) اول مکه کافراری قرآن نی ثلله نیچه گه بولوب فایوسی برلان عمل
 ایندیلز و فایوسی برلان عمل اینمادیلر هده اوشانمادیلر ۹۱ (فَوَرَبِّكَ لَنَسْتَلِفَّهُمْ أَجْمَعِينَ)
 ربك برلان یمین اینوب اینه من که قیامت کون سؤال ایدرمز ۹۲ (عَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) اول
 کشبیلرنک بواشلرندن، مثلا قرآن نی تورلی گه بواب فایوسی برلان عمل ایدوب و فایوسی برلان عمل
 اینمگاندن ۹۳ (فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ) اوزگنک دینکنی خلق غه
 اظهار قبل یاشرتون اوندام (ومشركلردن اعراض قبل آلاز برلان بولوشماوسوگولرینه ده
 فاراما) ۹۴ (إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ) سنی مسخره قیلا تورغان کشی لارنی هلاک
 اینار اوچون بز ینارمز ۹۵ (الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ) اول مسخره چیلر شولاردر که
 الله برلان ینه ایکنچی الهه بار دیوب بالغان سوز اینته لر (فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ) نیردن بو
 ایشلرنک باکلش ایدکنی بلور لر ۹۶ (وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ)
 تحقیق بلمز اول کافرلرنک ناچار سوزاری اوچون سنک خاطرک فالادر ۹۷ (فَسَبِّحْ بِحَمْدِ
 رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ) بس سین ربك نك همدی برلان بر گه تسبیح اینکل ونماز

اونوجيلاردن بولغل ۹۸ (وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ) ﴿۹۸﴾ ربکا عبادت قىلغل يقين حاصل بولغاچمه ويا كه كيلوى معلوم بولغان كون بىنكاچمه يعنى اجل كيلگانچه الله اعلم

سورة النحل مكية مائة وثمان وعشرون آية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ (اَتَىٰ اَمْرَ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْهُ) آشوقماگز ای کافر لر الله نك امرى يعنى قیامت كوى آلدگزغه كیلدى، چونكه مشرک لر رسول الله نى: «قیامت كون قچان، تیزرهك كىلسون ایندى . . . . .» ديه مسخره قیلالر ابدى (سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ) ﴿۱﴾ ای محمد مخلوقنك بارچه صفتندين الله نى پاك ديوب بل وهم مشرک لر اثبات قیلغان شريك لر دن الله تعالى پاك ومنزدر ۲ (يَنْزِلُ الْمَلَكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ اَمْرِهِ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادَةٍ) الله تعالى اوزى تلاگان بنده لر بنه اوزينك امرى ايله قلب لر بنى ترگزگوچى شریعت برلان فرشته لر نى ایندردر (اِنَّ اَنْدَرُوْا اَنَّهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاتَّقُوْنَ) ﴿۲﴾ برالله دن باشقه الله يوق فقط من گنه ديوب اعلام ایندرمك اوچون بس شولای بولسه سز مندن فورقگز ۳ (خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ) اول الله تعالى بر وکوکنى حق ايتوب باراندى (تَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ) ﴿۳﴾ اول الله تعالى کافر لر اثبات قیلغان شريك لر دن منزه وپاکدر ۴ (خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْقَةٍ) آدم نى منى صوندن بار قیلدى (فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ) ﴿۴﴾ حاضر ایندى شول بنده الله حقنده آچيق خصم لشددر. منافق لر دن ابى بن خلف چرىگان سويك نوتوب رسول الله غه: «ای محمد شول سويك تر بلا ديوب ايته سگمى؟ . . . . .» ديگاج ایشو آیت ایندى ۵ (وَالْاَنْعَامَ خَلَقَهَا) وحيوان لارنى باراندى (اَنْتُمْ فِيْهَا دُفٌّ وَمَنْفَعٌ) اول حيوان لر دن سزگه سوت ويون لارندن وباشقه چه فائده لر بار (وَمِنْهَا تَأْكُلُوْنَ) ﴿۵﴾ وهمده شول حيوان لاردن ايت لر بنى سوت لر بنى آشى سز بوده فايده ۶ (وَلَكُمْ فِيْهَا جَمَالٌ حِيْنَ تُرِيْحُوْنَ وَحِيْنَ تَسْرَحُوْنَ) ابرنه فرغه چغارغانه وکیچ اوبگه فايترغانده بورنكزده سزنگ زینت بولور اول حيوان لار برلان ۷ (وَتَحْمِلْ اَنْثَاكُمْ اِلٰى بَلَدٍ لَّمْ تَكُوْنُوْا بَلِغِيْهِ اِلَّا بِشَقِّ الْاَنْفُسِ) اول حيوان لر برلان اوزگز مشقت برلن گنه بارا تورغان براق شهر لر گه بوکلر نياب ايته سز (اِنَّ رَبَّكُمْ لَرَوْفٌ رَّحِيْمٌ) ﴿۷﴾ چونكه ربك كامل شفقت مرعمت لى در ۸ (وَالْحَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيْرَ لَتَرْكَبُوْهَا وَزِيْنَةً) سزگه زینت اوچون هم آطلانور اوچون آط، فاچر، ایشاك، لرنى باراندى (وَيَخْلُقْ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ) ﴿۸﴾ وهم سز بلمى تورغان حيوان لارنى

یاراندی ۹ (وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ) طوغری بولنی بیان اینتمک الله تعالی اشی در چونکه بولردن قایوسی فارانغولق نادانلق ضلالت بولیده باردر (وَلَوْ شَاءَ لَهَدَايَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۹﴾ اگر الله تعالی تلاسه ایدی بار چه کزنی هدایت که سالور ایدی ۱۰ (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿۱۰﴾ اول الله تعالی سزگه کوك دن بغمور باوردی واول بغمور دن سزگه اجهلك صولر، هم آغاچ لار اوسدی. واول صو هم آغاچ لرغه حیوان لار کزنی بیاروب آشانور بولد کز ۱۱ (يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ) واول صو برلان سزگه، ابگون، هم زیتون آغاچی، خرما آغاچی، بوزم آغاچ لری وباشقه هر توری بمش لرنی اوسدر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۱۱﴾ فکر اینکوچی کشی لرگه، نوحید او چون بوسویلگان لرده دلیل لر باردر ۱۲ (وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ) و سزنگ فایده کزغه کیچه وکوندزنی هم آی و فویاشنی مسخر قیلدی، سز آاردن فائده لنه سز (وَالنَّجْمُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ) و بولدزلار الله ناک اوز امرینه مسخر لردر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۱۲﴾ عقلی قوم گه اوشبو اش لرده عبرت لر باردر ۱۳ (وَمَا ذَرَأْتُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ) نورلی نوسده بولغان نرسه لرنی برده بار قیلوب بار چه سنی سزگه مسخر قیلدی (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَدَّبَّرُونَ ﴿۱۳﴾ وعظمنه بلگوچی قوم گه بواش لرده البته دلیل باردر ۱۴ (وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا) واول الله تعالی درکه سزگه دبنگزنی مسخر قیلدی نازا بالق ایت لری آشاب کیونه چک زینت لر کزنی (ینجو مرجان کبی) اول دبنگزدن چغارما کز او چون (وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاحِرَ فِيهِ) کارابنی دریانی یارب یورگانون کوررسز (وَلَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ) سز اول کاراب برلان الله ناک فضلندن رزق اسنی سز (وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۴﴾ شایدکه سزده بورزق لارغه شکر ایتارسز ۱۵ (وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوْسَى أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ) بر اوستینه طاولر خلق ایدی تا که سزگه نتره مسون او چون (وَأَنْهَرًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۵﴾ ودخی بلغه لر بار قیلدی ومقصود لر کزگه ایرشور او چون بولر خلق ایدی ۱۶ (وَعَلَّمَتْ) دخی بولر بلورگه علامت لر بار قیلدی (وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۱۶﴾ و بولدزلار ایلان آلا دبنگزده مقصود لرینه ایرشور لر ۱۷ (أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ) شولارنی یاراتقان الله تعالی هیچ نرسنی بار قیلماغان صنم لار کبی بولورمی؟ (أَفَلَا تَدَّبَّرُونَ ﴿۱۷﴾ شونی ده ایساب اینه آلمی سزمی؟ ۱۸ (وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصِيهَا) (وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصِيهَا) (وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصِيهَا)

اگر الله نك نعمت لار بن صانارغه نلاسا كزده لكن عاناب نوره آله از سر (ان الله لغفور رحيم) شكسز الله تعالى غفور رحيم در ۱۹ (والله يعلم ما تسرون وما تعلنون) الله تعالى با شر بن و آشكاره قبلغان اشلر كزنى هم سوزلر كزنى بار چه سنى بلادر ۲۰ (والذين يدعون من دون الله لا يخلقون شيئا) اما كافرلر نك الله دن باشقه عبادت فيلا نورغان نرسه لرى هيچ بر نرسه بارانا آلمى لر (وهم يخلقون) بلکه آلا ر يعنى صنم لار اوزارى با صلنغان نرسه لردر ۲۱ (اهوات غير احياء) اول صنم لر ترك توكل اولك لردر (وما يشعرون ايان يبعثون) و اول صنم لر بنده لرنك قان فوبار بلا چق لار بن ده بلى لر. چوك آلا رغه عبادت ايتارگه كبرك ۲۲ (الهيكم الله واحد) سزك ربكز هيچ شريك سز بر گنه الله در (فالذين لا يؤمنون بالآخرة قلوبهم منكرة) آخرت كوينه ايمان كيتورمگان كشى لرنك قلب لرى الله نك برلگينه منكر لردر (وهم مستكبرون) همه آلا ر ظور ابوب حق دن فاجا بتورغان خلق در ۲۳ (لاجرم ان الله يعلم ما يسرون وما يعلنون) شكسز الله تعالى بله در آلا رنك با شر بن هم آشكارا قبلغان عمل لرى ني (انه لا يحب المستكبرين) شكسز الله تعالى ظور ابو چى تكبرلر نو چى لارى بارانمى در ۲۴ (واذا قيل لهم ماذا انزل ربكم قالوا اسطير الاولين) ا گر كافرلردن صورالسه: «ربكز محمدكه نرسه ايندردى؟» ديو. آلا ر جواب بپرورلر: «اولگى امت لرنك ا كيت لرى ني ايندردى» ديو ب. بو سوزلر يده مسخره گنه در ۲۵ (ليحملوا اوزارهم كاملة يوم القيمة) بو سوزلر نى سويلبار قيامت كونده كامل شونك جزاسنى كونارور اوچون (ومن اوزار الذين ضلواهم بغير علم) ودخى هيچ دليلسز آذرغان كشيرلر ينكده گناهلر ينك جزاسنى كونارورلر (الاساء ما يزرورون) ا گاه بولسونلر كوناره چك جزالارى نى قيامت در ۲۶ (قد مكر الذين من قبلهم) بو كافرلردن اولگى لرده مكر فيلديلر حتى نورد اسملى بر اهين كو ككه منار اوچون بر بنا با صاغان ايمش (فاتى الله بنيانهم من القواعد فخر عليهم السقف من فوقهم) الله تعالى بنالارينك نينگزلارن صوروب ناشلا ديه يوفار يدن اوستلر ينه توباسى يقلوب توشدى (واتيهم العذاب من حيث لا يشعرون) و هيچ بلمگان اورنلارندن آلا رغه عذاب كيلدى ۲۷ (ثم يوم القيمة يخزيهم) دخى قيامت كونده آلا رنى رسواى قبلور (ويقول اين شركاءى الذين كنتم تشاقون فيهم) الله تعالى قيامت كونده ايتور آلا رغه فايده منم شربكرم كه سز اول شربكر حقتده مؤمنلر كه دشمان بولادر ايدكز (قال الذين اوتوا العلم ان الخزي اليوم والسوء على الكافرين) علم بپرلگانلرى ايتورلر: بو كون رسوا باق و عذاب كورمك كافرلر گه در ديو ب. ۲۸ (الذين توفاهم الملائكة ظلمى انفسهم فآلقوا السلم ما كنا نعمل من سوء)

كافرلى سببلى اوزلربنه ظلم ايئكان اينكان جانلارن فرشتهلر آغان وقتده آلاز اسلام
 دينينه اتقياد ايتارلار اوشانورلر و ايتورلر بز ناچار اش قىلغانمز بوق ديبوب (بَلَىٰ)
 بلکه قىلدگز ديو ايتلور آلاغه (إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) چونكه الله تعالى
 هر قىلغانگزنى بلدر ۲۹ (فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خُلْدِينَ فِيهَا) بس سز كرگز جهنم
 اشكرندن آنده منگوقالورسز (فَلْبَسَسْ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ) تكبرلنوب ايمانغه كيلمگان
 كشى لرنك اورنى نى قباحت در ! ۳۰ (وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ) الله دن
 فورقوچى مؤمنلرگه ايتولسه ربگز، محمده كه نرسه ايندردى ديبوب (قَالُوا خَيْرًا) ايتورلر
 خبرنى بخشى نى ايندردى ديبوب (لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ) بو دنياده ملت
 وددينه بخشى لى برلن خدمت ايئكان كشىلرگه دنيا دوق بخشى تركك بولور (وَلَدَارُ
 الْآخِرَةِ خَيْرٌ) آخرت يورطى دنيا دواغى دن البته خيردر (وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ) بخشى
 كشى لرنك اورنلارى نى بخشى اورندر ۳۱ (جِئْتُمْ عَدْنًا يَدْخُلُونَهَا تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ) كه اول اورن عدن جنتلر بدر كه كرورلار اول عدن جنتنه
 آنك آغاچلارى آستندن بلغهر آغارو هم جنت اچنده نى نلسهلر شول بولور آلاغه
 (كَذَلِكَ يَجْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ) الله دن فورقوچى بخشى كشىلرگه الله تعالى شونده
 بخشى جزالار قىلور ۳۲ (الَّذِينَ تَتَوَفَّيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ) شرك و گناهمن پاك بولغان
 مؤمنلرنك، فرشتهلر جانون آغانده (يَقُولُونَ) ايتورلر (سَلِّمْ عَلَيْكُمْ) الله نك سلامى
 سز گه بولسون (ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) بخشى اشلر اشلا گانگز اوچون
 جنتلرگه كرگز ۳۳ (هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ) اول مكه
 كافرلى كوتميلر مگر جانلارن آلورغه فرشتهلارنى كونالر ياكه الله تعالى نك عذابى
 كيلونى كونالر (كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) شويله عناد قىلوب يورديلر بولاردن
 اولگى كافرلرده (وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ) الله تعالى آلاغه ظلم ايتمادى (وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ) لكن آلاز اوزلربنه اوزلرى ظلم اينديلر ۳۴ (فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ
 بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) بس آلاغه ياوز عمللرينك جزاسى ابرشوب استهزاء قىلغان.
 نلقلارينكده جزاسى باشلارينه كيلدى ۳۵ (وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا
 مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ) مشركلر مسخره قىلوب
 اينديلر: اگر الله نلامسه ايدى بز هم بز نك آنالارمز الله دن باشقه هيچ نرسه گه عبادت
 قىلماس ايدك و همده الله دن باشقه هيچ بر نرسه نى حرام ايئه آلماس ايدك. اوشبو
 اشلرمز الله نلاوى برلاندر ديبوب (كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ) بولاردن اولگى

کافرلرده شولای سوبلندی لر (فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ) پیغمبرلر گه اوز شر بعترنر
 آچق ابرشدرودن باشقه نرسه لازم توگل حکم قیلغوچی الله اوز بدر ۳۶ (وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ
 أُمَّةٍ رَسُولًا) تحقیق هر امت که پیغمبرلر یباردک (أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ) فقط
 الله غنه عبادت قیلکمز طاغوت (شیطان) غه عبادت قیلودن صافلانکمز دیوب (فَمَنْهُمْ
 مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمَنْهُمْ مَنْ حَقَّ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ) اول امت لر نك قایوسینه فضلی برلان الله هدایت
 بیردی و قایوسینه ضلالت ثابت بولدی (فَقَسِّرُوا فِي الْأَرْضِ) بس دنیاده بر یوزنده سفر
 ایدکمز (فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ) کوررسز بالغان دیوچیلرنك آخراری
 نچوک بولغانون. همدعبرنله نورسز ۳۷ (أَنْ تَحْرُصَ عَلَى هُدْيِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ بَضَلُ)
 آلارنك هدایت که کرولرینه سین هر یص بولسا کنه اما الله تعالی آزان کیشیلر گه هدایت بیرمیدر
 (وَمَا لَهُمْ مِنْ ناصِرِينَ) اول ضلالت ده گی خلفه یاردم ایتوچی بولماس ۳۸ (وَأَقْسَمُوا
 بِاللَّهِ جَهْدَ آيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مِنْ يَمُوتٍ) جن لاب الله اسمی برلان بيمين ایتدیلر، الله
 تعالی اولگان کیشیلرنی فوبارمیدر دیوب (بَلَى وَعَدَّا عَلَيْهِ حَقًّا) بلکه فوبارمق الله تعالی نك
 حق وعده سی در که البته فوبارور (وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) لکن کوب کشی
 الله تعالی نك وعده سی نك مقلغنی بلمیدر ۳۹ (لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ) بارلغنك اختلاف
 قیلوشقان قیامت کوننی کورسانور اوچون فوبارور الله تعالی (وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
 كَانُوا كَذِبِينَ) دهی کافر بولغان کیشیلر دنیاده اوزلری بالنانچیلار بولغانلار ایکانون
 بلدرر اوچون فوبارور ۴۰ (إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ) بزنگ بر نرسه نی
 بار قیلور غنه تل گان وقتمزده، سوزمز اول نرسه گه «بول» دیمکدر (فَيَكُونُونَ) بس هیچ کیچو-
 کما ینچه بولدر ۴۱ (وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنبُوئِهِمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ) شول
 صحابه لکه آلا مشرکلردن ظلم کورگانلری سوکنک مدینه گه هجرة ایتدیلر، البته بز آلا غه دنیادوق
 کورکام جزا بیرورمز (وَلَا جُرْأُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ) آخرت ده بیره چک اجر البته دهی الوغرافدر
 (لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) اگر شونی بلسه لر ۴۲ (الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) اول
 هجرت قیلوچی صحابه لر شوندا این کشی لر که مشرکلر نك اذا وجفاسینه صبر ایدوب الله تعالی گه
 توکل قیلورلر. کافرلر بنده دن پیغمبر بولونی بارنمادی لر ۴۳ (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا
 نُوحِي إِلَيْهِمْ) ای محمد سندن اولده ده سنك کبی ایرلارنی پیغمبر ایتوب یباروب
 شولاغره شریعت مزنی وحی قیلدر ایدک یوقسه هیچ وقتده فرشته لر یبارگانمز یوق
 (فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) کتاب اهلندن صوراکمز (یهودلرنك مؤمن لری
 کبی) اگر اوزکمز بلهاسا کمز تورات هم انجیل ده شولای یازلهشدر ۴۴ (بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ)

اول پیغمبر لاری معجزه لر برلان هم کتاب برلان بیاردک (وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ
 مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۵﴾ وسکا (محمد) قرآن ایندردک ، آدم لرگه خاصلاب
 ایندردلگان شریعتنی اوگر نمکک اوچون ، شاید آلارده تفکر اینتوب ایمان کیلنرورلر
 ۴۵) أَفَأَمَّنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ
 لَا يَشْعُرُونَ ﴿۴۶﴾ باوز مکر وحیله فیلقان کشی لر یا بیروطودن ویاکه بلمگان لری
 اورن دن الله نك عذابی کیلودن امین لرمی ؟ بیوق امین بولورغه یارامی در
 ۴۶) (أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۴۷﴾ ویاکه سفرلرنده فایتوب کیلوب
 یورگنده الله تعالی آلارنی هلاک اینتودن امین لرمی ؟ ! آلا ر اللهنی عاجز اینته آلاماس لر
 الله تلابگان جزاسنی بیورر ۴۷) (أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ) ویاکه الله تعالی آلارنی فورفچ ده
 نوطوندن امین لرمی ؟ (فَأَنْ رَّبَّكُمْ لَرَوْفٌ رَحِيمٌ ﴿۴۸﴾ البته ربکز نوبه اینکوچی لرگه رحمت لی
 وشفت لیدر ۴۸) (أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّوْا ظِلُّهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَالِ
 سَجْدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذَاخِرُونَ ﴿۴۹﴾ الله تعالی بار فیلقان نرسه لرگه قاراب عبرت آلا سگز چی . اول
 شی لر نك اوکننده هم صولنده کوله گه لری بورور ، وسخر اولغانی حالده الله نك امرینه
 اطاعت فیلورلر ۴۹) (وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ
 لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۵۰﴾ برده گی مخلوقات وهم فرشته لر الله تعالی گه سجدن فیلالر : اول فرشته لر
 اللهغه عبادت اینتودن هیچ ظورلانی لر ۵۰) (يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿۵۱﴾
 واول فرشته لر رب لر بنگ غالب بولووندن فورفورلار ویاکه اوست لرنده گی الله دن
 فورفورلر وامر ابدلنمش اش لرنی برده فالدرماینچه فیلورلر ۵۱) (وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَخَذُوا الْهَيْنَ
 اثْنَيْنِ) الله تعالی ایندی الله تعالی نی ابکی دیوب بلما کز (إِنَّمَا هُوَ اللَّهُ وَاحِدٌ) اول الله برگنده در
 (فَأَيُّ قَارِهٍ بُونَ ﴿۵۲﴾ بس فقط مندن گنه فورفکز ! ۵۲) (وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الْأَنْدِينُ
 وَأَصْبًا) برده وکوک بولغان هر نرسه الله تعالی نك ملکی در وخالص حق دین الله دینی در باشقه لری
 باطلدر (أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿۵۳﴾ ایاسز الله دن باشقه دن فورفاسز می ؟ ۵۳) (وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ
 فَمِنَ اللَّهِ) سز لرده بولغان نعمت لرنك بار چه سی الله دن در (ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَالْيَهُ
 تَجْتَرُونَ ﴿۵۴﴾ چنان سزگه بر ضرر ابرشسه آواز کوتاروب اللهغه زار بلیق فیلاسلر
 ۵۴) (ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿۵۵﴾ چنان شول ضررنی الله
 تعالی آلسه سزدن بر طائفه اللهغه شویک بار دیورگه توتونالر ۵۵) (لِيَكْفُرُوا
 بِمَا آتَيْنَاهُمْ) آلا رغه بیرگان نعمت لرمزگه کفران نعمت فیلور اوچون (فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ ﴿۵۶﴾ دنیاده بز نك نعمت برلان فائده لنه کز آخرت ده عذاب کزنی بلورسز

۵۶ (وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ) بز رزق فلاندرغان ایگون دن هیچ علم لری بولماغان صنم لارغه الوش نیلار. وایتلهر بوقدرسی اللهغه و بوقدرسی صنم لارمزه دیوب (تَالله لَتَسْتَلْنَ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ) اوزنك حرم تلو (الله) اسم برلان ایته من که بواش لر کزدن صورالورسز جوابقه فالورسز ۵۷ (وَيَجْعَلُونَ لله الْبَنَاتِ) دخی الله نك قزلاری بار دیوب اللهغه قزلار اسناد ایته لر (سُبْحٰنَهُ) ای محمد الله نی پاک دیوب اعتقاد نیل (وَأَنَّهُمْ مَا يَشْتَهُونَ) اما آلاغه اوزلری بارانغان اوغل بولادر، اللهغه اوزلری بارانماغان قزلر ا ۵۸ (وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ) اگر آلازك برسینه «فرك بار» دیوب بشارت بیرسه، خانو نیسه آچولانوب، دوست لارندن اویالوب یوزی فارالوب کینه در. ۵۹ (يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ) بشارت بیرلمش قزنك یاوز لغندن (بارانماغان لغندن) قومندن قاچادر (أَيُّسْكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ) ایساب ایته در: بوقزنی حقارت قیلوبقنه آصریم می ایکان؟ یا که تر بلاته طوفراقغه کوموب ناپتیم می ایکان؟ دیوب (الْأَسَاءَ مَا يَحْكُمُونَ) اگاه اولسون لر فیلغان اشلری نی قباحت در ا ۶۰ (لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السُّوءِ) آخرت کونینه اوشانماغان کشی لر نك قباحت مثال لری باردر. جمله دن برسی شول قزلر بن اوترو . . . . . (وَاللهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ) اما الله تعالی نك بلند الوغ صفت لاری باردر بس اول شولای آنك قزی بار دیوب نیز گنه حکم ایبار که هیچ یار می در (وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) اول الله تعالی هر اشنده غالب در وهر اشنی مصاحت چه قیلادر ۶۱ (وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ) اگر الله تعالی، بنده لر نی فیلغان گناهلری اوچون عذاب ایته چک بولسه ایدی دنیا ده اوق بر اوستنده هیچ بر مخلوق فالدر ماس ایدی بار چه سنی هلاک ایبار ایدی (وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى) لکن ملاک ایتمیدر، بیلگری وقت فقه قدر کیچوک در (فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) قچان شول بیلگولی وقت (قیامت) کیلوب یتسه بر ساعت صکفه فالماس لر و بر ساعت آلدان عذاب ایدلن ماس لر ۶۲ (وَيَجْعَلُونَ لله مَا يَكْرَهُونَ) اوزلری مکروه کورگان نرسه لر برلان الله نی صفتی لر مثلا قزلر اسناد ایته لر (وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذْبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ) الغان بولغانی حالده، آلازك نللیر ایبور بز که آخرت ده بخشیلق والوغ در جه لر بولاچق دیوب (لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ) شک سز آلاغه آخرتک اوط بولاچق در وهر کمدن اول نموغغه آلا کراچکدر ۶۳ (تَالله لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ) اوزنك اسم (الله) برلان ایته من که سندن اولگی امت لر گده پیغمبر لر بیاردک (فَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ) بس شیطان

آلارتك قبيح عمل لرن زينتلى قىلدى بخشى اش اشلى مز دىوب بورديلر (فَهُوَ وَلِيَهُمْ
 الْيَوْمَ) بو كونده اول شيطان آنلرغه بولداش در (وَأَهْمُ عَذَابِ الْيَمِّ) آلارغه قيامت
 كوئنده رختكوجى عذاب بولاچق در ۶۴ (وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لَتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
 اخْتَلَفُوا فِيهِ) سكا قرآننى ايندردك تورلى چه بولغان دىبن لر آراسندن برحق دىبنى بيان
 اينار اوچون (وَمُهْدَى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) وهم ايمان كىنورگان لرگه رحمت وهدايت
 بولسون اوچون ۶۵ (وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا) اول الله دركه
 كوكنن يغمور ايندروب آنك برلان ايگون چاچارگه ياراماغان برلرنى ترگزدى چاچارليك
 باصاى (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ) الله نك اينلربنى اعتبار برلان ايشتكوچيلارگه
 بو ذكر ايدلنگان نرسه لرده الله نك برلگينه دليللر باردر ۶۶ (وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ
 لَعِبْرَةً) سزگه حيوان لرده عبرت لر باردر : (نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ
 لَبِنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّرْبِيِّنَ) اچورامز سزنى اول حيوانلرنك اچنده تيزاك برلان فان
 آراسنده خالص آق سودنى كه اچوچيلارگه لندلدر . يعنى آشاغان نرسه سندن اوج
 نرسه باصيمز فان، سود وتيزاك . برسینگ ضررى ايك كىچيسينه هيچ قاتناشمى
 ۶۷ (وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا) ودخى الله اوسدرگان
 خرمة ويوزم بيشلارندن اچمك شربت لر وباشقه اچمك لار، آشلار باصيسز (إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) تحقيق بو اشلرده عقللى فومگه الله نك برلگينه دليللر باردر
 ۶۸ (وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذْ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ) الله
 تعالى بال فوريننه : «طاودن وهم آغاچدن، وهمه كشىلر طوراً تورغان اويلردن
 اوزكا اوبا ياصا! » دىوب وحى قىلدى ۶۹ (ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ
 رَبِّكَ ذُلًّا) ينه وحى قىلدى: صوكره هر بر بهشدن بال جىغل (جمع قيل) صوكره اطاعت
 ايتوب الله امر ايتكان يولغه كرگل (يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ)
 اول بال فورنلرينك اچلارندن تورلى توسده باللار چفاركه اول بالده آدملرگه شفاء
 باردر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) فكرلى فومگه بو بال فورنده دليل وعبرنلر
 باردر ۷۰ (وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ) الله تعالى سزنى ياراندى صوكره سزك بارچه كزنى
 اوتره چكدر (وَمِنْكُمْ مَنْ يردُّ إِلَى آرْذَلِ الْأَعْمُرِ) سزك بعضكزنى قارتلقغه قايتارور (إِنَّمَا
 لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا) نا كه اولده بلگان نرسه لرنك برسنيده بلماسون اوچون (إِنَّ اللَّهَ
 عَلِيمٌ قَدِيرٌ) الله تعالى هر نرسه نى بلدر، هر شى گه قادر در ۷۱ (وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ
 عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ) مال ورزق ده الله تعالى فايولار كزنى آرتق قىلدى ، بعضكز باى

بعضكز فقير درسز (فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا بِرَادَىٰ رُزُقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فِيهِمْ فِيهِ سَوَاءٌ) رزق ومالده آرتق بولغان بايلر، اوزلرينك ماللارين فللرينه بيرورگه راضى نوگللر حال بوكه اول زرق ومالده هر بر كشى بر نيگلزار. شولايدده شريك فيلورغه راضى نوگللر، اّما الله تعالى اوزيگنه ياراتقان بولسدهه آكارغه صنملارنى شريك فيلالر ! (أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧٢﴾ ياكه آلا ر الله تعالى بير كان نعمتلرگه انكار ايدوب صنملارنى ديورلارمى ؟ ٧٢ (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا) الله تعالى اوز جنسكزدن سزگه خانونلار ياراندى (وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً) وخانونلار كزدن سزگه بالالر وباللرنيك بالالرين ياراندى (وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ) وحلال نرسه لردن سزلارنى رزقلاندردى (أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ) ايا آلا ر باطل نرسه گه ايمان كيتروب (وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٣﴾) الله نك نعمتلرينه انكار ايدلرمى ؟ ٧٣ (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٤﴾) الله دن باشقه يرده وكوكده آلا ر اوچون هيچ بر رزقنى مالك بولماغان ومالك بولورغه حاللرندن كيلمگان صنملارغه عبادت فيلالر ! بوندنده عجب وآمقلىق بولورمى ؟ ٧٤ (فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ) بس الله غه هيچ بر نرسهنى مثال فيلما كز ! اول هيچ نرسه گه اوخشامى در (إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾) چونكه الله تعالى هر نرسهنى بلدر اّما سز هيچ نرسه بلبيسز. شونك اوچون اللهنى بر نرسه گه اوخشانو هيچ ياراميدر ٧٥ (ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ) الله تعالى مثال فيلادر : مثلا هيچ نرسه اشلرگه قادر توگل بر نل (وَمِنْ رِزْقِهِ مَثَرًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا) دخى بز آكارغه بخشى بر كانلى حلال مال بيروب اول مالنى باشرن هم اشكاره انفاق فيلغان كشى (هَلْ يَسْتَوُونَ) ايا شول ابكى كشى برابر بولورلارمى ؟ هيچ اهمالى بوق. (الْحَمْدُ لِلَّهِ) كامل صفتلارنى اظيار ايتك الله نك اوزينه خاسدر (بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾) بلكه بو سرنى كو برا گى بلبيلر. اوشانداق قادر الله برلان، هيچ نرسه فيلا آلمانغان صنملارده شبه سز بر نوگللر ٧٦ (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَىٰ مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ) دخى الله تعالى ابكى ايرنى مثال فيلادر : آلا رنيك برسى : نلسز، هيچ نرسه بولدبره آلمى، خواجه سنه بر بوك كى سالونغان، قايدوغنه بارسهده بر فائدهلى اش خبيرلى خدمت كيتوره آلمى، (هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٧﴾) ايمدى شول نلسز اير

برلان، عدلك برلان امر ايتوب اوزيده توغرى بولده بولغان كشي برابر بولورلامى؟
البنه برابر توگل، اوشانداق نلسز صنم برلان عدالت صاحبي اللهده بر تيگز
توگل. آرالارى بر برلان كوك كشي يراندر ۷۷ (وَاللَّهُ غَيَّبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) يرده
وكوكلرده گي غيب نرسه لرنى بلمك اللهغه خاصدر (وَمَا أَمَرَ السَّاعَةَ إِلَّا كَذَّبِجَ الْبَصَرِ أَوْ
هُوَ أَقْرَبُ) قيامت نك كبلوى كوز قسماق كشي بگلدر، ويا كه كوز فسودنده بگلدر
(إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) شكسز الله تعالى هر نرسه گه فادردر ۷۸ (وَاللَّهُ آخِرَ جَزْمٍ
مَنْ بَطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا) الله تعالى سزنى آنالر كز فورصاغندن چغاردى كه
اول وقتده هيچ نرسه بلوى ايدكز (وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ) وهم سزگه
بار فيلدى فلاق، كوز، وكوكل، شولار سببلى بل باشلا كز (لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) *
شولارنى اوبلا ساكز شايد شكر ايدرسز ۷۹ (أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ)
ايا آلار كوكده گي فوشلارغه فاراب عبرت آلبيلامى؟ كه اول فوشلار كوكده هوا
اچنده الله امرينه انقياد ايتوب اوچالار (مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ) الله تعالى دن باشقه ذات آلارنى
هواده صافلاميدر (إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) * بولارده البنه ايمان كينورگان
كشيلر اوچون دليل وعبرت لر باردر ۸۰ (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا) الله تعالى
سز نك اوبلر كزنى نورورغه اورن فيلدى (وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا
يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ) ودخى حيوان تيريلرندن سزگه اوبلر فيلدى، اول اوبلر
كروچوب يورگان وقتكزده هم بر يرده تورغاندهده سز نك اوچون جيگلدردر (وَمِنْ
أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ) * وادل حيوانلار نك يون، ونوكلرندن
اوى اچنده گي اسباب وجهلزلارنى باصيسز (واجلكز بتكاچه باشقه چه فائده لر كوره سز)
۸۱ (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا) وسزگه اوزى بارانقان آغاچ وطاولردن كوله گه فيلدى
(وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْمَانًا) وطاولردن سزگه پرده بولا تورغان اورنلر فيلدى
(وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ) وسزگه فزودن صافلى تورغان كوله كلر فيلدى
(وَسَرَابِيلٌ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ) والله تعالى سزگه صوغشده صافلى تورغان صوغش كوله كلرى
فيلدى (كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلَمُونَ) * اوشانداق سزگه نعمتلرنى
تمام فيلور، سزده اول نعمتلرنى الله دن بلوب شايد مسلمان بولورسز، اللهغه انقياد
ايتارسز ۸۲ (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ الْمُبِينُ) * اگر اعراض فيلسالراى همه سكا فقط اوز
شريعتنكى ايرشدرمك لازمدر. آلا نلسه نى اشلاسونلر سين اوز اشكنى اشله !
۸۳ (يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ) * نعمتلربنك الله دن

ایدکنی بلورلرده بینه انکار ایتارلر، آلازنگ کوبراگی کافرلدر ۸۴ (وَيَوْمَ نَبْعَثُ مَنْ
 كُلُّ أُمَّةٍ شَهِيدًا) شول کون کیلورکه اول کونده هر امة ننگ شاهدلرنی یعنی رسوللرنی
 قوبارورمز آلاز هر کشینگ اش و سوزی برلان شهادت بیرورلر (ثُمَّ لَا يُؤَدُّنُ لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا) صوگره کافرلرنگ میچ برسینه سویلاشورکه اذن بیرلماس، نا که آلاز عذر کورسانورلر
 ایدی (وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ) و هم آلازنی میچ بر مقصودلرنده رضاده فیلونماس ۸۵ (وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ
 ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفِّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ) چان ظالم لار عذابنی کورسه لر، بس
 آلاز دن میچ جیگولایتلماس و هم ده آزغنده مهلت بیرلماس ۸۶ (وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا
 شُرَكَاءَهُمْ) و مشرکر اثبات فیلغان شریکلرین کورسه لر (قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا
 الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ) ایتورلر: یارب اوشبولار سندن باشقه عبادت فیلوب و سکا
 شریک دیوب بورگان شریکلرمزدر (فَالْقَوْلُ أَلَيْهِمْ الْقَوْلَ أَنْكُمْ لَكُمْ لَكُذْبُونَ) شول وقت
 شریکلری جواب بیرورلر آلازغه تحقیق سزنگ بزنی شریک دیوب بورگان سوزلرگز
 یالغان دیوب ۸۷ (وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ) اول کونده بارچه سی، اللهغه انقیاد
 فیلورلر (وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) اول کونده قاچارلار آلاز دن افتراء فیلوب
 الله ننگ شریگی دیوب بورگان نرسه لری ۸۸ (الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 زِدْنَهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ) کافر بواغان کشیلرکه بوز و تلقی فیلغانلری
 اوچون و هم باشقه بنده لرنی ایمان غه کرودن طیفغان لری اوچون عذاب اوستینه عذاب
 آرتدروب، عذاب فیلورمز ۸۹ (وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ)
 اول قیامت کونده هر امة که اوز آلازینه ییارگان پیغمبرنی شاهد ایتوب قوبارورمز
 (وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ) ودخی سنیده ای محمد شول امتکا شاهد ایتوب
 کینرورمز (وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ)
 و سکا قرآن ایندرک هر نرسه نی آب آجیق بیان ایدوب و یا که سننگ حدیثک برلان بیان
 ایدوب و هم مؤمن لرکه رحمت، هدایت، سوینچ ایتوب ۹۰ (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ)
 الله تعالی سزنی بیورادر عدلک برلان. عدلک: الله تعالی قوشقان هر نرسه نی فیلو.
 کیرک عبادت، و کیرک باشقه اش بولسون (وَالْإِحْسَانَ) ودخی بیورادر ملت که خدمت
 ایتوب برلان (وَإِيَّتَى ذِي الْقُرْبَى) ودخی بیورادر فقیر فرداشلرکه کیرک نرسه لرنی بیرورکه
 (وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ) و طیار سزلارنی فاهش اشلردن، و شریعت برلان
 ثابت بولماغان اشلردن، و طور ایتوب حقندن قاچودن (يَعْظُمُ لِعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) الله
 تعالی سزنی شولای و عظ فیلادر سزده اویلاب و عظله نما ککز اوچون. بو آیت اولین

هم آخرین عمل و علمتی بیغان در. هر کور کام صفت و کور کام خلقی بیغاندر. یارب عمل ایدر گه ده
 نصیب اینکل ۹۱ (وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ) اگر الله عهد فیلسا کز عهد کزنی تمام اینکز!
 (وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا) الله لفظی برلان نازارتقا نکز سوکنده بمینلر کزنی بوزما کز
 (وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا) الله برلان بمین اینکان سوکنده اللهی اوز کزته کفیل
 اینکان بولاسز (إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ) چونکه الله تعالی سزنگ هر اشکزنی بلدر (شونک
 اوچون بمینلر کزنی بوزما کز ۱) ۹۲ (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزَاهُمْ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا)
 بمینلر کزنی بوزوب، اول نازا و بخشی اینوب توفوغان جب لارنی، سونوب قلر باصاب
 اشدن چغارغان دیوانه خانون لار کبی بولما کز، اول خانون توفوغان جب لردن
 فائده اینه آلماغان کبی، سزده عمل کزدین و آنط اینوکزدن فائده کوره آلی سز
 (تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبِي مِنْ أُمَّةٍ) سز آنط لار کزنی
 اوز آراده حیل اوچون گنه فیلسا سز که، اگر اوز کز باشقه لردن آز بولسا کز صوغشیمیز
 دیوب بمین ایته سز، کو باپسا کز شول آنط کزنی بوزا سزده صوغشورغه باشلی سز
 (إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ) تحقیق اول آنط اینوکز برلان الله تعالی سزنی امتحان ایندر
 (وَلِيَبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) قیامتت البته الله تعالی سز گه، دنیاده
 و قنده اختلاف اینکان نرسه لر کزنی. اول اختلاف کبرک نیندی عملده گنه بولاسده بیان قبولر
 ۹۳ (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً) اگر الله تعالی نلسه ایدی بارچه کزنی بر ملنده
 قبولر ایدی (وَلَكِنْ يَضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) لکن آلائی نوگل فابوسنی
 الله ضلالت که سالدر و فابوسینه هدایت بیردر (وَلَتَسْمَلَنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) قیلغان
 عمللر کزدن البته صورالورسز، جوابقه فالورسز. بس صافلانوب اش فیلکز!
 ۹۴ (وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ) بر بر کزنگ آرا کزده بمین (آنط) لر کزنی حیل
 طریق برلان قیلما کز (فَتَزَلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا) اگر خیانت برلان آنطلر اینسا کز آباق-
 لار کز حق بوله ثابت بولغانی سوکنده ده آندن طایار (وَتَذُقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ
 سَبِيلِ اللَّهِ) الله بولندن طبولغان کز اوچون قاتی عذابلر تانورسز. آنط اینتوده الله ننگ بولی
 آنط کزده تورما سز کز جزاغه مستحق بولورسز (وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) وسز گه آخرنده
 بنده فاطی عذاب بولاچق در ۹۵ (وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا) دنیا نرسه سنی الله
 برلان اینکان آنطلر کز برلان الماشدر ما کز. یعنی اولده الله برلان بمین اینتوده
 سوکره دنیا نرسه سی اوچون اول آنط کزنی بوزما کز (إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ أَنْ

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۶﴾ اگر سز بلا نورغان بولسا كز، بيمينلرنده تورغوچيلارغه بولا تورغان
 الله نك ثوابي البته سز نك اوچون خيردر ۹۶ (مَا عِنْدَكُمْ يَنْقَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ) سز نك قول كزده
 بولغان نرسه بنه چكدر، اما الله فاشنده بولغان درجه و ثواب لر فالاجق و بنه چك نورگل.
 سز نك اوچون بنه چك برلان فالاجقنى آلوشدرما كز (وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ
 بِأَحْسَنِّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۷﴾ الله تعالى فوشقان عبادنلرنك مشقت لرينه صبر اينكان كشي لر گه،
 آلارنك عبادت لرنندنه كور كامراك جزالر ودرجه لر نى بيرورمز ۹۷ (مَنْ عَمَلْ صَالِحًا
 مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً) كبرك ابر كشى و كبرك خاتون كشى
 مؤمن اولوب ايزگو و بنخشى عمل لر قبلسه آكارغه دنيا و آخرت خوش تر كلك بيرورمز
 (وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۸﴾ و آلارغه، قيلغان عمل لرندن كور كامراك
 اجر نى بيرورمز ۹۸ (فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۹۹﴾ اى محمدا گر
 قرآن او قورغه تلاسك اولو اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ديوب ايت! بو اعوذنى باشقه جهده
 ايت لر: اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم كسى. ابن مسعود گه رسول الله صلى الله عليه وسلم:
 «اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ديوب ايت چونكه منى جبرائيل عليه السلام لوح المحفوظ دن شولاي
 او گراندى» ديهشدر. ۹۹ (إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۱۰۰﴾
 البته اول شيطان نك مؤمن لر گه وهم اللهغه توكل اينكان كشي لر گه اختياري و ابر گى يوقدر
 ۱۰۰ (إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَكَّلُوهُ وَالَّذِينَ هُم بِهٖ مُّشْرِكُونَ ﴿۱۰۱﴾ بلكه آنك اختياري
 و ابر گى اول شيطان نى دوست قيلوب هم آنى اللهغه شريك اينكان كشي لر گه در آلارنى
 تلاسه نى اشلر ۱۰۱ (وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ) اگر بز بر آيننى منسوخ قيلوب آنك
 اورنينه ايكنچى آيت ايندروب آلهماشدر ساق (وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِلُ) حال بوكه قابوسنى
 نسخ ايتوب نرسه ايندرو گه الله تعالى اوزى بلدر (قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ) ايت لر سين
 محمد اللهغه يالغاننى افتراء قيلاسن ديوب. بو آيت نسخ حقنده اينگان. كافر لر ايت لر
 ايكان: بو محمد الله صاناشقانمى ايكان؟ كچچ بر نرسه برلان بيورسه ابرته سون آكاردن
 طيار ديوب. (بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۲﴾ بلكه اول مصاحت نى آلارنك كوبرا گى بلييلار
 (شونك اوچون نسخ قه طعن قيلالر) ۱۰۲ (قُلْ نَزَلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ) ايت
 ايت اى محمد نسخ صوكنده غى ايكنچى آيت نى جبرائيل عليه السلام الله دن حق لق برلان
 ايندردى. آنده هيچ افتراء يوق (لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿۱۰۳﴾ مؤمن
 كشي لرنك كوكللر نى ثابت قيلور اوچون وهم مسلمانلارغه هدايت و بشارت بولسون
 اوچون. چونكه ناسخ بولغان آيت كوب وقتده اولگى دن يكل بولا ايديدنه مسلمانلار

شادلانەر ابدى ۱۰۳ (وَلَقَدْ تَعَلَّمْ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ) بز تحقيق بلامزكه الار
 ايتەر اول محمدنى كشيگنه اوگرتەدەر قرآن الله دن اينميدر ديب (لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ
 أَعْجَمِيٍّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ) محمدنى اوگرتە ديگان كشيلىرىنىڭ نلى رومى در.
 اما قرآن ايسه آچىق معنالى عرب نلى برلاندر. رومى دن عربى اوگرتىمك ممكن مى؟
 شونيدە مى بلميسز ۱۰۴ (إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ) الله نىڭ آيتلىرىنى
 اوشانماغان كشيلىرىنى الله تعالى ھدايتكە سالماز، (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) و آخرتەدە آلاغە
 رنجىكوجى اوطعذابى بولاچقدردر ۱۰۵ (إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ)
 اللهغە بالغانى افتراء ايتوچىلار، الله نىڭ آيتلىرىنى ايمان كيتورمگان كشيلىدر (وَأُولَئِكَ
 هُمُ الْكٰذِبُونَ) ھمدە شول كشيلىر بالقانچى لاردر. سوزلىرىنى اوشانچ يوقسدر
 ۱۰۶ (مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيْمَانِ) بركىشى اللهغە
 ايمان كيتورگان سوگندە ينى (العياذ بالله) كافر بولسە ايماندىن قايتسە اول كشى مرتد
 اسەلى بولوب الله نىڭ چن عذابىنى تپوشلىدەر. مگر كفر سوزنى ايتورگە بر كشى
 كوچلگان اوچون ايتسە اما قلبى ايمان دە قرار نابسە اول كشىنىڭ ايمانىنى ضرر كىلماس.
 فرىش كافرلىرى ھمار برلان ياسرنى توتوب (مدينە گە ھجرت ايتەر ايدى) ايماندىن
 قايتورغە كافر بولورغە قسدېلر. ياسر ايماندىن قايتماغانى اوچون اوتولدى. ھمار بىك
 كوپ جزاء كورگانى سوگندە تپشدىن غنە كفر سوزنى ايتدى. بو خبر رسول اللهغە
 ايشتولدى. رسول الله ھماردن سورادى: كفر سوزى ايتكەندە كوڭلك نچوك ايدى؟
 ديو. ھمار ايمانلى ايدم ديدى. شول ھقدە بو آيت ايندى (وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ
 صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ) اما كوڭللىرى كفرگە رضا بولوب خوش كوڭل
 برلان كفر سوزىنى ايتسە لر آلاغە الله نىڭ آچىغ سىدر (وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ھمدە آلاغە
 آخرتەدە الوغ عذاب باردر (ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ) آلاغە بو
 نورلى عذاب بولونىڭ سببى: آلا آخرت درجەلىرىنى فاراغاندە دنيا تركلگون ياراتوب
 شونى ھم اختيار ايتدېلر (وَإِنَّ اللَّهَ لَإِيْهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ) الله تعالى البتە كافرلىرىنى
 ھدايتكە سالماس ۱۰۷ (أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَتْهُمُ أَبْصَارُهُمْ) اول
 كافرلىرىنىڭ كوڭللىرىنى ھم قولاق وكوزلىرىنى الله تعالى مھر باصدى شونىڭ اوچون
 آلا ھقنى آكلامى لر، كورمى لر ايشونمى لر، (وَأُولَئِكَ هُمُ الْغٰفِلُونَ) شولار ھم تمام
 غافلردر نى بولاغىنى برده اوبلامى لر ۱۰۸ (لَا جْرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخٰسِرُونَ)
 شك وشبھەسز آلا آخرت دە ھسرتلنەچك كشى لردر چونكە آلا ھلاكلردر.

مَلَاكِ كَشَى كَشَى كَشَى ۱۱۰ (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ
 جَاهَدُوا وَصَبَرُوا) الله تعالى شول كشيلىر گه ياردم بيره در كه: آلا ر مكه ده مشركلردن كوب
 فتنه كور گانلرى صوكنده مدينه گه هجرت ايتديلر، صوكره مشركلر برلان (دين اوچون)
 صوغشلىر قيلديلر، ودين ده اولغان مشقت لر گه صبر قيلديلر (إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ
 رَحِيمٌ) موندن صوك ربك البته آلارنى يارلقا غوچى، وآلا رغه رحمت ايده چكدر. دين
 وملت اوچون شول قدر اجتهاد ايتكاج البته الله تعالى رحمت ايده چك. ۱۱۰ (يَوْمَ تَأْتِي
 كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا) شول كون (قيامت) ده آلا رغه رحمت قيلور كه: اول كونده
 هر كشى اوزى اوچون اوزى جواب بيروب اوزى طرشور باشقه دن ياردم كونماس
 چونكه باشقه دن ياردم بولماس (وَتَوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) واول كونده
 هر كشينك عملى نك جزاء و ثوابنى كامل بيلور هر هيج برسى ياخود كيمتولوب، عذابى ثوابى
 آرتدولوب ظلم ايدلنماس ۱۱۲ (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا
 رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ) مثال ايتوب الله تعالى مكه شهرنى بيان فيلادر كه اول مكه شهرى
 دشماندن امين ايدى، وهيج كمدن قورقوسز نورالار ايدى وهر ياقدن رزق لارى
 كيلوب ايركون كون كوره لر ايدى (فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ) بس الله نك بيرگان نعمت لرينه
 كفران نعمت قيلديلر بيارگان رسولينه ايمان كيتورمديلر (فَإِذَا قَهَّ اللَّهُ لِبَاسِ الْجُوعِ
 وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) وشول قيلغان قباحت اشلىرى سببلى آلا رغه الله تعالى قورقو
 و آچلىق بيردى. بس كفران نعمت نك جزاسى شول ايكان ۱۱۳ (وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
 مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ) تحقيق آلا رغه اوز آلالارندن بيهنمبر (محمد ص) كيلدى لكن آلالارنى يالغانچى
 ديديلر اوشانماديلر (فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ) بس آلا رغه شويله ظالم حاللرنده
 عذاب ايرشدى يعنى يوقاريك مذكور آچلىق و قورقو عذابى ۱۱۴ (فَكُلُوا مِمَّا
 رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا) الله تعالى سزگه بيرگان حلال رزقلارنى آشاگز (وَأَشْكُرُوا
 نِعْمَتَ اللَّهِ أَنْ كُنْتُمْ آيَاهُ تَعْبُدُونَ) والله نك بيرگان نعمت لرينه شكر قيلكز اكر سز
 خالص الله غنه عبادت فيلا تورغان مؤمن بنده لر بولسه كز ۱۱۵ (إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ
 الْمَيْتَةَ وَالِدَمَّ وَالْحُنْزِيرَ وَمَا أَهَلَ لِعَيْرِ اللَّهِ بِهِ) الله تعالى سزگه اوله كسهنى و بوغاز فانينى
 و دو كغزنى و الله دن باشقه نك اسمين ايتوب ذبح ايتلنگان حيواننى حرام قيلدى (فَمَنْ اضْطُرَّ
 غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ) ائما بر كشى اوله باشلاب آبتراب اول حرام
 نرسه لردن برسنى، آشاسه طوبغاندن آرتق بولماسه، وهم بيه آشارغه آلوب كيماسه

باربدر. چونکه الله تعالى غفور رحيم در. رحمتی بولدغندن آلا او چون عذاب ابتيدر
 ۱۱۶ (وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ السَّمَكُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لَتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ)
 الله تعالى گه بالغانی افترا قیلور او چون، دلیل سر مجرد نلکز برلان بوشی حرام،
 یا که بوشی حلال دیوب اینما گز، چونکه حرام، حلال فیباغوی الله تعالى در، آنی بلور گه
 دلیل کیرک (إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ) چونکه الله تعالى گه
 بالغانی افترا قیلور جیلار عذابدن فوتولا آلاسر ۱۱۷ (مَتَاعٌ قَلِيلٌ) بو دنیاده ترکک
 آزغنه فائده لنودر (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) اما آخرنده آلاغه رنجکوی عذاب بولور.
 ۱۱۸ (وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ) موندن اولده (انعام
 سوره سنده) سکا سوبلگان حیوانلاری بیودی لر گه بز حرام قیلدی (وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ
 وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) آلا ری حرام قیلوب بز آلاغه ظلم قیلما دق بلکه اوزلرینه
 اوزلری ظلم ابتیدلر. چونکه اوزلرینک گناه شوملغی او چون آلا ری حرام قیلدی
 ۱۱۹ (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمَلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا) جهالت
 (نادانلق) سبیلی گناه اش اشلاب سوکره اول گناهدن توبه ابتوب، وهر اشنی یاخشرتقان
 کشیلر گه الله نک رحمتی ظوردر (إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) چونکه اول گناهلری
 سوکنده ویا که آلا ری بارلقاغانی سوکنده ده الله نک مغفرت ورحمتی ظوردر ۱۲۰ (إِنَّ
 إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا) تحقیق ابراهیم عم کوب کشی لاری ایارتکوی امام ایدی
 الله غه بیک اطاعتلی و باطلدن حق غه میل ایدوی ایدی (وَأَمَّا يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ)
 اما مشرکلردن بولمادی. چونکه مشرکلر بز ابراهیم دیننده مز دیوب دعوا اینلر ایدی
 ۱۲۱ (شَاكِرًا لِنِعْمَةِ رَبِّهِ وَهُدًى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) الله نک نعمتلرینه شکر ایدوچان
 ایدی، اول ابراهیم نی الله تعالی پیغمبرلکگه صابلا دی ویا که اختیار قیلدی، وتوغری
 بولغه (اسلام دیننه) کوندردی ۱۲۲ (وَأَتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً) دنیادوقی آکارغه ایدگو
 نعمتلر والوع در جهلر بیردک که کافر مؤمن هر قایوسی بارانالر (وَأَنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
 الصَّالِحِينَ) اما آخرنده البته ایزگو صالح بنده لردن در. آنده در جهسی دخی ظورراق
 بولور ۱۲۳ (ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا) سوکره محمد سکا وحی قیلوب
 بیوردق باطلدن حق غه میل اینکان ابراهیم دینینه ابار دیوب چونکه توحید، احوال آخره
 کبی لار هر پیغمبرده بر بولغان (وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) اول ابراهیم مشرکلر دیننک
 بولمادی. مشرکلر بز آنک دیننده دیوب یورماسون لار ۱۲۴ (أَمَّا جَعَلَ السَّبْتُ عَلَى

الَّذِينَ اٰخْتَلَفُوا فِيهِ) شنبه كوني الوغلامق شول كافرلرنك ضررينه فيلندي كه آلاز اول شنبه كوني الوغلامق حقنده نزاع فيلوشديلر. يعني موسى عليه السلام يهوديلر كه ايندى: سز جمعه كوني الوغلاگز ديوب. اما يهودلر موسى عليه السلامغه فارشوب بز شنبه كوني الوغلى مز ديديلر. شونك اوچون الله تعالى اول كوني يهودكه بيك ضررلى فيلدى بالى نونارغه حرام فيلندي واش اشلر كه بارامى تورغان بولدى (وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٥﴾ آلاز نورلى سوزلار سويلا ب اختلاف فيلوشقان كونلرى حقنده الله تعالى قيامت كوننده حكم اينار ١٢٥) (ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن) اى محمد امتكنى الله يولينه قرآن دليللرى برلان، دغى بخشى وعظمر برلان، ودغى آلاز برلان منازغه فيلوشساگز بخشى كوركام وآجيق دليللر برلان دعوت فيل! (إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ) اوز بولندن بازغان كشيلىرى الله تعالى البته بلدر (وهو أعلم بالمهتدين ﴿١٢٦﴾ اول الله تعالى هدايت ده گيلرى ده بلدر ١٢٦) (وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ) اگر بر كشى كه عقاب وعذاب فيلايق ديساگز، اوزگز كه فيلغانلرى كى گنه فيلكز آرتق فيلماگز! بر كشى سكا بر صوقسه سن آكارغه فارسى ايكى صوقمه. كافرلر بر كشىنى اوترسهر سز آلاز ايكى كشىنى اوترمگز. موندن ده آرتق عدالت بواورمى؟ (وَلَنْ صَبْرْتُمْ لَهْوٌ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٧﴾ اگر صبر اينوب برده اوچ آلمى فالساگز اولسى دغى صبر ايدوچى لار اوچون خيبردر ١٢٧) (وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ) اى محمد صبر ايت! صبر اينماكك الله دن باشقه دن اولماز الله دن صبر تلا گل (وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ) وكافرلرنك اسلامغه كيلمگانلرى اوچون اوز اوزكنى فايغوغه صالماغل (وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٨﴾ وآلازك مكر وحيله فيلغانلرى اوچون كوكلكنى نارقنورمه فايغورمه ١٢٨) (إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٩﴾ تحقيق الله تعالى حرام لاردن صافلانفوجر، واحسان فيلغوجيلر برلدر يعني آنلرنك ياردمنده در شونك اوچون سز اوز اشكزده بولساگز كفارنى قدر مكر فيلسالرده برده ضرر فيلا آلماس لار.

سورة بنی اسرائیل مکیه وهی مائة واحدى عشرة آية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ (سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا) اوزبىڭ رسولىنى (محمد عليه السلام) كېچىدە مسجد حرام (مكە) دن، بيت المقدس كە سېر ايندرگان الله تعالى نى هر بر كېمپىلك دن پاك دېوب اعتقاد قىلكىز ۱ (الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ) اول بيت المقدس شوبلهدركه آنك تيره سنى مبارك، وكوب فائده لى قىلدىق (لِزِيَرَةٍ مِنْ آيَاتِنَا) اول پېغمبرمىزنى سېر ايندرمىز عجايب آياتلرمىزنى كورسانمك اوچون ايدى (أَنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) مكه كافرلربىڭ بو حالگه انكارلارنى الله تعالى كورگوچى هم ايشتكوچىدر. بو قصه ايسه رسولمىز محمد عليه السلام نىڭ معراج غه آشوو در. مكه دن بيت المقدس كە بارووى اوشبو آيت برلان ثابت حتى اوشانماوچى كافر در. اماموندىن صوڭ كوگگه منماكى حديث برلان ثابت. وشول كون امتگه بيش وقت نماز فرض اولغان.

۲ (وَأْتَيْنَا مُوسَى الْكُتُبَ) وموسى عليه السلام غه تورات اسملى كتاب بېردىك (وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ) واول توراتنى بنى اسرائيل گه هدايت قىلدىق. شونىڭ برلان عمل ايتسه لر طوغرى بولده بولدىلر (الَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكَيْلًا) من دن باشقه نى الله دېماسكه اوندادىك اول تورات برلان ۳ (ذُرِّيَّةً مِنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ) نوح عليه السلام برلان برگه كېمه ده كونار گانمىز كىشى لرنىڭ بالالرنى (عيسى، عزير عليهما السلام كىشى) الله دېوب ايتما كىز دېدىك (أَنَّهُ لَمَّا عَبَدَّا شَكُورًا) تحقيق اول نوح عليه السلام كامل الله غه عبادت ايدوچى كىشى ايدى ۴ (وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكُتُبِ) تورات ده بنى اسرائيل گه معلوم ايتدىك ويا كه حكم ايتدىك كه: (لَتَفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ) البته سز بېر بوزنده ايكى مرتبه فساد قىلورسىز. مثلا پېغمبرلر كىزنى اوترمك وباشقه شونداى گناهلر كىبى (وَلَتَعْلَنَنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا) وخلق غه كامل ظلم ايل، ظلم قىلورسىز ۵ (فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولِيِّهَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ) قچان اول ايكى فساد نىڭ اولگىسى يتوب سزده شولاي فسادو بوزنقلار قىلسا كىز، سزنىڭ اوستو كىزده بېك بهادر و بېك غېرنلى بىڭ لرمىنى ايركلى قىلورمىنك آلا سزنىڭ بورط آلا ركىزده يوروب اوز كىز كىبى قىلماغان بوزنقلنى قالدورماسلر (وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا) بو اش لر البته بولاچق وعده دركه، شول حال باشكىز غه كىلور ۶ (ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ) صوكره بىنه نوت و غېرت كىزنى سز گه قايتاردىق سزنى جېڭوب ايزگان كىشى لرگه، اوز كىز اوستون بولدىكىز وهم سز گه مال وبالالركو بايتوب

یاردم ببردك (وَجَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرَ نَفِيْرًا) و سزنی كوب جماعت قیلدی. بو واقعه لر جالوت و افعه سی در. اولده جالوت بنی اسرائیلنی بودانوب بترگاچ، طالوت چغوب جالوتنی اوتردی، غلبه بنی اسرائیل باغنده فالدی ۷ (اِنْ اَحْسَنْتُمْ اَحْسَنْتُمْ لَانَفْسِكُمْ) اگر سز برتورلی بخشلیق ایتساكز، اوزكز اوچون بخشلیق اینه سز فائده سی اوزكزگه (وَ اِنْ اَسَاْتُمْ فَاَهَا) اگر بریاوزلیق قیلساكز بینه اوزكز اوچون جزاسی اوزكزگه (فَاِذَا جَاءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ لِيَسُوْا وُجُوْهَكُمْ) چان سزگه ایكنچی فساد وقتنی يتوب، بوزونلق لاریلساكز، سزك اوستكزگه بینه بر ظالمنی بیارورمز بوزلرگزنی فارا قیلماق اوچون (وَلِيَدْخُلُوْا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوْا اَوَّلَ مَرَّةٍ) اولگی مرتبده بچوك اول ظالم لاریت مقدس كه كرگان لر ایدی شولایوق ایكنچی مرتبده كرمك لری اوچون (وَلِيْتَبَّرُوا مَا عَلَوْا تَتَبِيْرًا) و سز قیلماق اش لری هلاك ایتار اوچون بیارورمز اول ظالمنی سزك اوستكزگه. ایكنچی فسادلری سوكنده الله تعالی آلاغه بخت نصرنی ایركلی قیلدی اول هم مسجدارنی بپردی قیلماقان ظلمنی فالدرمادی ۸ (عَسَى رَبُّكُمْ اَنْ يُّرَحِّمَكُمْ) امیددر كه بو فتنه لر سوكنده الله تعالی نك سزگه رحمت ایتماكي، تنا كه آلاغه پیغمبر لر بیاردی (وَ اِنْ عُدْتُمْ عَدْنَا) اگر بینه ده (اوچونچی مرتبه) ظلم قیلورغه باشلاساكز، بزه برکشنی ایركلی قیلوب ظلم ایتدررمز (وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِكُفْرِيْنَ حَصِيْرًا) جهنمنی، كافر لرنی چلقاب آلورلیق بر اورن قیلدی ویاكه آلارنی حبس ایتارگه جهنمنی قیلدی ۹ (اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِي لِلَّذِيْنَ هِيَ اَقْوَمُ) بو قرآن البته نازا و فونلی هم توغری بولغه كونددر (وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِيْنَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنْ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيْرًا) ایمان كیترو بده اوستینه ایزگو اش لرده اشلاگان كشی لرگه : « آلاغه آخرت ده الوغ اجر یعنی جنت » دیو بشارنلی خبر بیره در ۱۰ (وَ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا) اما آخرت كوئینه ایمان كینورمگان كافر لرگه، آخرت كوندده آلاغه رختكونچی عذاب حاضر لب قوبدی ۱۱ (وَيَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَهُ بِالْخَيْرِ) آدم بالاسی، اوزینه خیر برلان دعا قیلماقی كبی، آچو حالنده اوزینه ضرر برلان ده دعا قیلوب بیره در (وَ كَانَ الْاِنْسَانُ عَجُوْلًا) آدم آشفوچیراق بولدی ۱۲ (وَجَعَلْنَا الْيَلَّ وَالنَّهَارَ اَيَّتِيْنَ) كیچه وكوندزنی ابکی علامت قیلدی. آی كیچه علامتی، قویاش كون علامتی در (فَمَحَوْاْ اٰيَةَ الْيَلِّ وَ جَعَلْنَا اٰيَةَ النَّهَارِ مَبْصُرَةً) كیچه علامتی اولغان آینی (یعنی كیچه نی) بتوره مزده. كون علامتی اولغان قویاشنی چقارمز كورنه تورغان بولادر. یعنی كوندوز بولادر (لَتَبْتَغُوا فَرْصًا مِنْ رَبِّكُمْ) ناكه كوندز كسبلر ایتوب الله نك فضلندن مال لر تاباكنز اوچون (وَلَتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِّيْنَ

وَالْحِسَابَ) ودخی کیچمه وکوندزنی شولای آلوشنروب یورتما کمزنگ سببی آی لر ویلار
 حسابنی بلمککز اوچون در، (وَكُلُّ شَيْءٍ فَصَلْنَهُ تَفْصِيلاً) وهر نرسه نی بو قرآن ده
 آیرم آچیق بیان قیلدی اعتبار برلان اوفوکز ۱۳ (وَكُلُّ انْسَانٍ اَلزَّمَنَةُ طَرْهَهُ فِي عُنُقِهِ) هر
 کشی ننگ قیلغان عمل واشلاگان اشلرینی اوز موینینه بوکلاب قوبدی (وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا) وقیامت کوننده هر کشی گه اوز ننگ عمل لری یازغان کتابنی
 بیرورمز که اول کتاب آچیق حالنده اول کشی اوچرار ۱۴ (اقْرَأْ كِتَابَكَ) وابتولور
 آکارغه: کتابکنی اوفوغل دیوب (كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا) بوکون اوز اوزکنی
 حساب ایتار گه شول قیلغان عملکنی اوبلارغه وباشنه لار برلان شغل نلما سکه شول کتابک
 ینار ۱۵ (مَنْ اهْتَدَىٰ فَاِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ) برکشی هدایت لی بواسه باری اوزی اوچونگنه در
 (وَمَنْ ضَلَّ فَانَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا) اوشانداق برکشی آزه ضرری اوزی اوچونگنه در (وَلَا تَزِرُ
 وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرَىٰ) هیچ برکشی ایکنجی برکشی ننگ گناهی اوچون عذاب ابدلما س
 (وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا) پیغمبر بیاروب دین اوگرانمایچه، نیک سین
 دین سز بولدک؟ نیک شریعت برلان عمل قیلما دک؟ دیوب هیچ برکشی نی عذاب ابده چک
 نوگل مز ۱۶ (وَإِذَا ارْتَدْنَا اَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا) اگر بز بر شهر خلعتی هلاک ایتار گه
 نلاساک، اول شهر ننگ الوغلارن بوزوق لقی قیلورغه فوشامز (فَفَسَقُوا فِيهَا) بس آلا ده
 بوزوق لقی اوصال لقی قیلورغه باشلار لر (فَحَقَّقَ عَلَيْهَا الْقَوْلَ) بس شونک اوچون آلا رغه
 الله ننگ: «عذاب ایتهمن» دیگان سوزی لازم بولادر (فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا) بس اول شهر نی
 تماما هلاک ایتوب برمز ۱۷ (وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ) نوح سوکنده
 کوبی خلق نی بز هلاک ایتدک؟ ۱! مثلا نمود، عاد وباشقه لار کی (وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بُدْنُوبٍ
 عِبَادَهُ خَبِيرًا بَصِيرًا) الله تعالی بنده لر ننگ گناهلرینی کوروب بلوب ترورغه اوزی یتار.
 باشقه غه هیچ محتاج توگل. الله تعالی بلمی در ویا که کشی کورمیدر دیوب گناه قیلما کز
 ۱۸ (مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ) اگر برکشی دنیانی نلاب
 فقط شول دنیا اوچون گنه تروشسه تلاگان کشی مز گه، تلا گانمز قدر دنیانی بیرورمز
 (ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ) سوکره آنی جهنم لک قیلورمز (يَصْلِيهَا مَدْمُومًا مَدْحُورًا) اول کشی
 هلاک بولغانی حالده وهم اوز اوزینه لعنت لر ایتکانی حالده وغورلاغانی حالده جهنم گه کرور
 ۱۹ (وَمَنْ ارَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ) برکشی مؤمن بولغانی حالده آخرت نی
 نلاب آخرت اوچون طروشسه (فَاُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا) بس اول کشی لر ننگ
 عمل لری البته قبول ایدلنور. واوزلری ده بختلی بولولار ۲۰ (كُلًّا نُمِدُّ هُوْلًا وَّهُوْلًا

مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ) بویکی توری خلق نك یعنی دنیای گنه نلا گاینه ده وهم آخرت نی
 نلا گاینه ده ربك نك مرحمتندن بولا نورغان رزق نی بیورور مز برسنی ده محتاج اینما مز
 (وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا) دنیاده وقتده ربك نك فضل ورحمتی هیچ کمیدن طوقتا نلما دی.
 کافر گه ده بار، مؤمن گه ده! ۲۱ (انظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ) فاراغل ای محمد نچوك
 فایوسنی بابلقده آرنق فیلقی (وَلَا خِرَّةَ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَآكْبَرُ تَفْضِيلًا) اما آخرت
 درجه لری دنیادر جه لری نه فاراغانه البته آرنق و آندغی الوغ لقی دنیاداغی الوغاق غه فاراغانه
 الوغ در ۲۲ (لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ) ای محمد اگر سین (اوشانداق سكا ابارگان
 كشی لری) آخرت ده مذکور الوغ در جه لر گه ابر شه سكا کیسه، الله تعالی نك شریگی بار دیوب
 اینمه! (فَتَقَعَدَ مَدْمُومًا مَخْذُولًا) آلی اینساك رسواي بولورسك و مذموم بولورسك
 ۲۳ (وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا) ای محمد ربك حکم ایندی
 و بیوردی، فقط الله غه غنه عبادت فیلور غه و آنا آنا غه هم بخش لقی اینتا رگه. آنا آنا غه
 بخش لقی اینونی، الله غه عبادت برلان بر گه کینرونده، آنا آنا نك حق بیك الوغ ایدکی
 بلوندر (أَمَا يَبْلُغْنَ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا) اگر سین ایسان صا وقتده آلا نك
 برسی یا که هر ایکی سی فارت لقی غه ابر شه سلر (فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تَنْهَرُهُمَا) بس سین
 آلا رغه (اف) ده دیمه گل، وهم آلا رنی هیچ قهر فیلماغل و کین لرن یبارما گل (اف) ده
 دیور گه باراماسه آندن ظور راق اشلر البته حرام بولادر (وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا) بلکه
 آلا رغه هر وقت بومشاق و ملایم سوزلر سویلا گل! ۲۴ (وَاحْفَظْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِّ
 مِنَ الرَّحْمَةِ) و آلا رغه شفقت اینیب فانات لار کزنی جایو کز (وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
 كَمَا رَبَّبْتَنِي صَغِيرًا) ایت: ای ربم آلا رنی کچکنه و قتمده نچوك شفقت مرحمت برلان
 تریبه اینکانلر ایدی، سین ده آلا رغه دنیاده هم آخرتده شولای مرحمت ایت! دیوب
 ۲۵ (رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ) کو کله کزده نی بارنی، الله تعالی بلدر (إِنْ تَكُونُوا
 صٰلِحِينَ) اگر سز بخش کشیلر بولسا کز (فَأِنَّهُ كَانَ لِلْأَوْبِينَ غَفُورًا) چونکه الله
 تعالی توبه اینکان کشیلر نی عفو اینته در ۲۶ (وَإِذَا الْقُرْآنُ يُقْرَأُ فَاسْمِعُوا بَنِيكُمْ وَأَنِصِتُوا لَهُمْ
 لَعَلَّ هُمْ يَرْجِعُونَ) و ایت: ای ربم آلا رنی کچکنه و قتمده نچوك شفقت مرحمت برلان
 تریبه اینکانلر ایدی، سین ده آلا رغه دنیاده هم آخرتده شولای مرحمت ایت! دیوب
 ۲۷ (إِنَّ الْمُبْتَدِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ) چونکه اور نسز برده مالنی اسراقی اینکان
 كشی لری شیطان فردا شلری در (وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا) شیطان الله تعالی گه کافر

بولدی. بس آکارغه قرداش بولو طور آمحق لقدر. ۲۸ (وَأَمَّا تَعْرِضْنَ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا) اگر اول مسکین لر مسافر لر دخی قرداشلرک ، سنک قولکده بر نرسده بوق وقتده کیلوب صوراسه لر ، سین الله نک رحمت حزینه سندن مال بیرسه ، سزگه بیرور ایدم دیوب ، آلاردن بوز چویورساک (فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مِيسُورًا) بس اول وقتده سین آلارنی بخشی سوزلر برلان جوانوب یبارگل . فاطی سوز ایتمه . سزگه نوگل اوزمه ده بوق ثلی دیمه ! ۲۹ (وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا عَلَىٰ الْبَسَطِ) صدقه بیرو حقنده قولکنی بغاولاب قویغان کسی هیچ بیرمایچه تورما! وهده بیک بیرام دیوب قولکنی آچوب یباروب آخر نرسه لرکا قدرده بیرمه (فَتَقَعَّدَ مَلُومًا مَحْسُورًا) اول وقتده بالانچا حالکده اوزکنی شلته لب حسرتلنوب اوطرورسک. روایت ابده لر رسول الله دن برکشی کیگان کولما گینی صوراج ، فاینارورغه بازمایچه اوستوندن صالحانده بیرگان . نماز وقتی یتکاج نمازغه چغارغه کولما گی بولماغان ، بس آبدراب اوطورغان ایمش ! والله اعلم ۳۰ (إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ) تحقیق ربک نلاگان کشی گه کیگ رزق بیروب بای قیلور وتلاگان کشی سنی فقیر قیلور (إِنَّهُ كَانَ بَعْبَادَهُ خَيْرًا بَصِيرًا) بنده لر بنی الله تعالی کوره هم حاللرن بلادر . شونک اوچون فقیرلک اوچون حسرتلنماسکه تیوش در ۳۱ (وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشِيَةَ امْلَقٍ) فقیر بولودن قورقوب بالالرکزی اوترماکز (نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ) بالالرکزی ده هم اوزکزی ده بز رزق لاندردم رزق اوچون فایغورماکز (إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطَاً كَبِيرًا) البته آلارنک بالالرنی اوترمکلری بیک الوغ خطاء و بیک طور گناهدر . عرب لر نک قز بالالری نوسه کشی آراسنده غارانبوب هم نفقه سندن آغرسنوب نریلانه برگه کومه لر ابندی ۳۲ (وَلَا تَقْرُبُوا الرِّزْقَ زَنَاحِهِ يَأْتِينَ دَه بَارْمَا كُرْ ! (إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً) چونکه اول زنا بیک قباعت گناهدر (وَسَاءَ سَبِيلًا) وچیکسز قباعت بولدر ۳۳ (وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ) الله تعالی حرام اینکان کشی نی اوترماکز ! مگر حق برلان بولسه جائزدر . مثلا اپری بولا نوروب زنا قیلغان خانون ، دخی دین دن چققان کشی ودخی کشی اوتورگان کشی ، بولارنی اوتزولدر (وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا) بر کشی ظلم برلان (بوقاریده ایبولگان اوج اشدن باشقه) اوترلسه (فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا) بس آنک ولینه وارثه) اختیار وایرک ، نلاسه اوتروچی کشی نی اوترسون ، نلاسه مال آلسون نلاسه عفو ایسسون ! (فَلَا يُسْرَفُ فِي الْقَتْلِ) شولای اولسه ده بر کشی اورنینه ایکی کشی اوتروب ،

اوروده اسراف ایتماسون ﴿انَّهُ كَانَ مَنصُورًا﴾ اول وارث الله طرفندن باردن قبلنمش
 اولدی. بس من اختیاری دیوب زره قبلونماسون ۳۴ ﴿وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ﴾ یتیم
 مالی یانینه یافن بارماکز! شول قدر صافلانکز ﴿الْأَبْلَاطِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ مگر یتیم گه
 فائدهلی صورنده گنه آنک مالینه توتنورغه باریدر ﴿حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ﴾ تمام یتیم اوسوب
 عقلغه اوطورغانچه آنک مالینه توتونماکز! ﴿وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ﴾ وعهدلر کزده نور وکز، بوزماکز
 ﴿إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ عهدلرن بوزغان کشی لر البته قیامت کوننده صورالاجق لادر
 ۳۵ ﴿وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كَلْتُمْ﴾ اولچاگان وقتلر کزده اولچا اولر کزنی تیگز اولچا کز
 ﴿وَزِنُوا بِالْقِسْطِاسِ الْمُسْتَقِيمِ﴾ وعدل میزان لر ایلان اولچا کز! ﴿ذَلِكَ خَيْرٌ شِوَالَىٰ﴾
 اولچاو، اوز کز گه خیردر ﴿وَإِحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ وهم آنک آخری ده کور کام بولاچقدر
 ۳۶ ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ و بلمگان نرسه کا ابارمه، دلیل سز هیچ نرسه گه اوشانورغه،
 و ابارور گه بارامیدر ﴿إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ فولاق،
 کوز، کوکل، بولارنک هر قابوسی قیامت کوننده سؤال اولنورلر. بس بو اعضالرنی حرام
 برده بورونور گه نبوش نوکل ۳۷ ﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا﴾ یر بوزنده بورگانده
 طور ایوب کیکیایوب بورمه! ﴿إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ﴾ چونکه سین نی قدر طور ایسا کله،
 یرنی برطرغه (نیشار گه) حال کندن کیلماس ﴿وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا﴾ ونی قدر طور ایوب
 بورسا کده طاولر قدر طور ایسا آلمازسک، بو آیت تکبر کشی لرنی مسخره ایتودر
 ۳۸ ﴿كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا﴾ شول سویلنگان اشلرنی قیابوچی، البته
 الله تعالی فاشنده گناهلی، و بیورغان حکم لرنی فالدر وچی ده الله حضورنده گناهلی در
 ۳۹ ﴿ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ﴾ اوشبو حکم لر الله نکه حکمتندن سکاومی ایتولنگان
 حکمه لدر. بس حکمت الله ایندرگان قرآن ده در. اما فلاسفه خصوصاً یونان دن فالغان زخارف
 نوکلدر. ﴿وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ﴾ ای محمد الله نکه شریکی بار دیوب ایتمه! ﴿فَتَلَقْتَنِي فِي جَهَنَّمَ﴾
 مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿آلای ایتساک رحمتندن یراق اولوب جهنم گه صالنورسک. رحمت ایدوچی
 بولماز ۴۰ ﴿أَفَأَصْفِيكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا﴾ ای کافر لر! الله تعالی
 سزنی ایر بالارغه خاصلاب، اوزی فز بالالر اورنینه فرشته لرنی آلدیمو؟ بو قدر
 قیامت سوز بولوره؟ ﴿أَنْتُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا﴾ سز، الله اوستنه بیک الوغ سوز
 ایته سز! چونکه اوز کز قز بالالرنی مسخره گه صانی سز، اما الله نکه قزلاری بار دیوب
 ایته سز حال بوکه اوز کزده هیچ دلیل یوق ۴۱ ﴿وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ﴾ بو قرآن اچنک

بارچه حکم لرنی بیان ایندک (لِيَدْرُكُوا) بنده لرم اوفوب وعظلاسون لر اوچون
 (وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا) حال بوکه شول قصد برلان ایندرگان قرآنم، اول کافر لر گه
 نفرت که باشقه نی آرتدر مادی. قرآن ایندگان صایون اوصالقی لرن آرتدرا بارالر
 ۴۲ (قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ) ای محمد ایت آلا رغه: اگر آلا اینکاچه الله برلان
 ینه باشقه الله لر بولسه ایدی (إِذَا لَابَتَّعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا) البته اول وقتنده غی
 باشقه الله لر، اوشبو معبودمز، عرش ایاسی بولغان الله تبارک وتعالی حضرت لرینه
 اوستون بولورغه بربول از لر لر ایدی. ۴۳ (سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰی عَمَّا يَقُوْلُوْنَ عُلُوًّا كَبِيْرًا) کافر لر
 اینکان سوزدن اول الله تعالی پاک ومنزهدر. وهمه آلا نیکلگان درجه دن
 بیک الوغ درجه بیوکر ۴۴ (تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ) ایدی فات
 کوک، بر، هم کوک ویرده گی مخلوقات بارچه سی اللهغه تسبیح ایتلر (وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ
 إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ) دنیا یوزنده اللهغه تسبیح اینمگان نرسه هیچ یوفدر. الوغ کچوک هر
 نرسه ایتدر (وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ) لکن سز آلا رنک تسبیح لرنی آکلامی سز
 بس شولای اولغاج چوک آنک شریگی بار دیور گه کبرک ؟ ! (إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا) شکر
 سز الله تعالی مهر بانلی ومغفره لی اولدی. کافر لر نی سویلسه لرده حاضر وک عذاب بیرمدی
 ۴۵ (وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا) ای
 محمد اگر سین قرآن اوفورغه توتونساک، سنک برلان آخرت که ایمان کیتورمگان
 کشی لر آراسنده، کشی لر کوزینه کورنمی نورغان پرده قیلماز ۴۶ (وَجَعَلْنَا عَلَىٰ
 قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا) قرآن نی آکفاروب عمل اینماسون لر اوچون
 کافر لر نك، قلب لرینه پرده، فولاق لارینه صا کفار واتق فیلدی (وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ
 وَحْدَهُ وَلَوْ عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا) واگر سین ربک نی (الله بالفزعنه) دیوب قرآن ده باد
 اینساک، اول کافر لر نفرتلوب آرتلاری برلان ایلانور لر. هیچ اول سوزنی ایشته سیلری
 کیلماز ۴۷ (نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ) بز، آلا قرآن نی، نی اوچون نکلاغان لارینی
 بیک بخش بلماز (إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ) چونکه آلا قرآن نی نکلی لار (وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ)
 واوز آرا سنک مقده هم سویلسه لر، هیچ بر درست نیت برلان نوگل. بلکه (إِذْ يَقُولُ
 الظَّالِمُونَ إِنَّا تَتَّبِعُونَ الْأَرْجُلَ مَسْحُورًا) آلا ایتلر: ای مؤمن لر! سز سحر لانغان
 محمد که اباراسز دیوب ۴۸ (أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا) فارا ایدی محمد! سکا
 نیندی مثال برلان مثال کیتوره لر سخرچی، بالفانچی، شاعر دیلر بس ایدی آلا
 آزغان لر (فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا) حق یواقه فایتورغه یول نابا آلمی لار. ویا که سکا

ابتگان سوزارن اثبات ایدرگه دلیل نابا آلمی لار ۴۹ (وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا) کافرلر ایتورلر: ایابز چروب سوباک، توفراق بولسانده باکادن ترلوب قوبارلورمزمی؟ ینه ترلوب قوبرلرمزدن چغارمزمی؟ بواش هیچ ممکن توگل دیهلر

۵۰ (قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا) ایت سین محمد آلارغه کبرک سز چروب تاش بولکز، وکبرک نیه بولکز! قوبارلاسز ۵۱ (أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ) یاکه کوکلکزده نی قدر طور مخلوق بار. شونک کبی بولکز. قوبارلاسز (فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا) بس اینهلر اول کافرلر: بزنی کم ترگزوب قوبارور؟ دیوب. (قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ) ایت سین: سزنی اولده کم بار قیلغان ایدی، شول ذات قوبارور، دیوب. (فَسَيَنْغُضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ) اول وقت عجبسنوب سکا نابا باشلارن سلکورلار، (وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ) ایتورلر قچان اولور اول کون؟ دیوب (قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا) ایت ای محمد بیک یاقن بولوی احتمال دیوب ۵۲ (يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ) اول کوننی سزنی چافرور (اسرافیل صورنی اورب) سزده آنک چافرورینی حمد ایتوب قبول ایدر سز. اول کونده قوبارلو یوق دیوب فارشوب تورالماز سز (وَتَظُنُّونَ أَنْ لَبِئْتُمْ الْأَقْلِيَالًا) بر قوبارلغاج: «قبرده آزغنه نوردق» دیوب طن ایتارسز

۵۳ (وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ) ای محمد امتکا فوشغل که بر برسی برلان تملی سوزلر سوبلشسونلر (إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ) چونکه شیطان آلازک آرارلینه اختلاف ونزاع سالورغه بوریدر (إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا) چونکه آدم گه شیطان آچیق دشماندر ۵۴ (رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ) ربکز سزنگ حالکزنی بخش بلگوچی در (إِنْ يَشَاءِ يَرْحَمْكُمْ) اگر تلاسه سزگه رحمت قیلور وکافرلرنگ اذالرنندن قوتقارور (وَإِنْ يَشَاءِ يُعَذِّبْكُمْ) ویاکه تلاسه سزلرنی عذاب قیلور (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلاً) بز سینی آلارغه ابرکلی قیلوب بیارمدک. آلارنی قهر قیلوب اوندارگه ممکن توگل

۵۵ (وَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ) بر خلقینی وهم کوک خلقینی وهم پیغمبر بولوزغه کم تبوش ایدکنی بارچه سنی الله تعالی بلور (وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَى بَعْضٍ) تحقیق قایسی پیغمبرلرنی، قایبولارینه آرتغراق قیلدی (وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا) داودغه (عه) زبور ایدردک. کتاب اینمگان کشی گه فاراغانده داودعه مالبته آرتق در. ۵۶ (قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ) ایت محمد کافرلرگه: الله دن باشقه صنملارنی الله دیوب عبادت ایته سز (فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفِ الضُّرِّ عَنْكُمْ) حال بوکه اول عبادت ایته تورغان صنملارکز سزدن بر ضررنی بیارورگه قادر توگللر (وَلَا تَحْوِيلًا) وهم اول ضررنی سزدن آلوب ایکنچی گه

بیارور گه ده قادر نوگل . اُسز شولارغه عبادت ایتسهز ! ۵۷ (أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
 يَتَّبِعُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ) بو کافر لر عبادت لرنده وسیله قیلا تورغان ذاتلر
 اولر لی همان ده اللهغه یقین لوق استاب عبادت قیلا ایدیلر (أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
 وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ) والله نك رحمتینی امید ایتوب عذابندن قورفالار ایدی (إِنَّ عَذَابَ
 رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا) الله تعالی نك عذابی یكل نرسه نوگل، آنك عذابندن بیک صافلانورغه
 نیوشلی . هم صافلانورلق ۵۸ (وَأَنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَلاَّ نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ) دنیاده
 نیندی گنه فربه وشهر بار ایسه قیامت یتماس دن الك بز آلارنی بار چه سنی هلاک ایتارمز
 (أَوْ مَعَذْبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا) ویا که آلارنی فاطی عذاب ایله عذاب ایته چکمز (سَمَانَ ذَلِكَ
 فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا) اوشبو اشلر لوح المحفوظده یازلمش در ۵۹ (وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ
 بِالْآيَاتِ الْآلَاءِ أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ) اولگی امت لرنك یالغان دیمك لرنندن باشقه سوز و باشقه
 نرسه بزنی آیت معجزلر برلان رسول لر بیارودن طیمادی (وَأَتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مَبْصُورَةً)
 و آجیق علامت ایتوب ثمود قومینه تسوه بیار دك (فَطَلَمُوا بِهَا) بس آلار اول توه گه ظلم
 ایتوب اوتردیلر (وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ الْآلَاءِ تَخْوِيفًا) آندی علامت لر بیار مکمز بز نك، شول
 قومنی قورفتوا و چوندر و عذاب کیل چکینی بلدرودر ۶۰ (وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ)
 شول وقتنی یادکما آغل که، بز سکا ایتدك ربك (الله تعالی) آدم لرنی چلقاب آلدی، هر
 آدم آنك قدرنی آستنده، (وَمَا جَعَلْنَا الرُّيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ الْآفْتِنَةَ لِلنَّاسِ) معراج کچه سنده
 سکا کورسانکان نرسه لرمز مکه خلقینه فتنه او چون بولدی . چونکه سین معراجده
 کورگان لر کنی سوبلی باشلا غاچ بار چه سی فارشدی لر اولگبندنه فارشلیق لارن
 آرتدر دیلر . الله تعالی معراجنی (رُؤْيَا) یعنی توش دیوب ایتکان ! (وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ
 فِي الْقُرْآنِ) وهم ملعون بولغان جهنم آغاچنی قرآنده سوبلمکمزده کافر لر گه فتنه اولدی .
 سوبلی باشلا دیلر جهنمده آغاچ بولامو صوك؟ دیوب (وَخَوْفُهُمْ) قورقو طامز اول کافر لرنی
 (فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا) لکن بز نك قورقتولارمز آلا رغه الوغ آزغلتی غه باشقه نی
 آرتدر مادی . نی قدر قورقتدق ایسه همان آزا باردیلر ۶۱ (وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
 لِآدَمَ) فرشته لر گه ایتدك بز، آدم گه سجده قیلکز ! دیوب (فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ) ابلیس که
 باشقه سی بار چه سی سجده قیلدیلر (قَالَ اسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا) ابلیس ایتدی :
 بالچق دن باراتقان آدم گه سجده قیلا میمی؟ هیچ بولمی در . دیدی ۶۲ (قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا
 الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ) ینه ابلیس ایتدی : یارب نی سبیدن بو آدمنی ، مکا آرتق قیلدك؟
 (لَنْ أَخْرَتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ) ا گر میکا قیامت کونینه قدر مهلت بیروب منی اوتورماسا ک

(لَا حَتَنَکَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا) اول آدم بالالرينك آزاراينه باشقه سنی (مئلا پیغمبرلر و آلا رغه
 ایارگان کشی) نوقته لب، جوگانلب ناچار یول لرغه نار نور من ۶۳ (قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبَعَکَ
 مِنْهُمْ فَاَنْ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا) الله تعالی آچولانوب ابتدی: حضور من (آلد من)
 کیت ا کم سکا ایارسه، آنک و هم سنک بارچه کزنک کامل جزالاری جهنم بولاچ دره
 دیوب ۶۴ (وَاسْتَفْزُزْ مِنْ اسْتَفْزَعَتْ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ) اوزکنک طاوشک برلان اونداب،
 حالکدن کیلگان لرینی آذرغل (وَاجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجُلِكَ) الارنی آذرورغه آنلی
 هم جیاولی عسکرکدن یاردم اسنا گل (وَشَارِكُهُمْ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ وَعَدْتُهُمْ) و آلا رنک
 بال لرینه هم بال لرینه شریک بواغل (حرام اورن لاردن کسب قیلدر ب) و هم آلا رغه بالغان
 وعده لرکنی وعده قیلغل (وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا غُرُورًا) شیطان نک وعده سی آلا و
 و بالغان دن باشقه نرسه تو گلدر. ۶۵ (اِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ) اما
 منم خالص (بخشی) بنده لریمه سنک ابرکک واختبارک بولماس (وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا)
 اوزی تلاگان کشی لرینی سنک باوزلقکدن صافلا رغه اوزی ینار. ۶۶ (رَبُّكُمْ اَنْذٰی
 يُزْجٰی لَكُمْ الْفَلَکَ فِی الْبَحْرِ لَتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ) سزنک ربکزدرکه، سز صوده یوروب
 کسب ایتوب الله نک فضلندن مال لر تابانکز اوچون، صوده کیمه لر یورته دره.
 (اِنَّهٗ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا) چونکه اول الله تعالی سزگه بیک رحمت لی در ۶۷ (وَاِذَا مَسَّكُمُ
 الضُّرُّ فِی الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ اِلَّا اِيَّاهُ) اگر دیکزده یورگان وقتکزده، بر فورقو
 ایرشسه، اللهغه باشقه عبادت اینه نورغان صنملارکز بارده کوکلکزدن چغوب فقط اللهغنه
 فالادر (فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ اِلَى الْبَرِّ اَعْرَضْتُمْ) چان سزنی اول فورقچ دن قوتقاروب قره (بر) گه
 چغارسه، ینه الله دن اعراض ایدوب صنمغه عبادت قیلورغه نوتوناسز (وَكَانَ الْاِنْسَانُ
 كٰفُوْرًا) انسان کوب وقتده الله نک نعمت لرینه کفران نعمت ایدوچی بولدی
 ۶۸ (اَفَاَمَنْتُمْ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ) سز صوکلیرگه چقچاق، بریطودن آمین بولاسز می؟
 (اَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا) ویا که اوستکزگه واق ناش یاوودن آمین بولاسز می؟
 (ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ وَكِيلًا) آلا ر باشکزغه کلیسه، سز بیت باردچی تابازسز. صنملارکزده
 فادافلاغان توشکزده یاردمسز ترورلار ۶۹ (اَمْ اَمَنْتُمْ اَنْ يُعَيِّدْكُمْ فِیْهِ تَارَةً اٰخَرٰی) ویا که
 سزنی ایکنچی مرتبه دریاغه فایتارووندن آمین بولاسز می؟ (فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
 الرِّیْحِ فَيُغْرَقْكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ) ینه ده صوغه فایتاروب، کافر بولوکز سبیلی بیک قاطی
 جیل یبارورده اوزکزنی دیکزگه باطورر (ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ عَلِيْنَا بِهٖ تَبِيْعًا) باطقانکز
 صوکنده سزنک اوچون، بزرگه شلته ایتوچی فی تابازسز. صنملارکزده فادافلاغان ییرلرنده

بولور. شیطان ده ! ۷۰ (وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ) آدم بالارینی نیچه جهندن بز ، باشقه حیوانلارغه فارغانده هرمنلو وعزتلو قیلدیق (وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ) وآلارنی برده آتلارغه، صوده کیمه وفارابلا رغه او طرطوب بورتهمز (وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ) وهم آلا رغه لذتلی، نملی، حلال نرسه لار آشانامز. حیوانلار کبی صالام، پچان، توگل. (وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا) واوزمز یارانقان مخلوقات مزنگ کوبرا گندن آدم اوغللرنی آرتق قیلدیق. فرشته لر ایسه آدم دن آرتق بولسه لر کیرک. شونک اوچون کوبرا گندن آرتق قیلدیق دیگان. بارچه سندن آرتق قیلدیق دیما گان ۷۱ (يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ) شول کون کیلور که (قیامت کونی) اول کونده آدم لارنی حضورمزه اماملری برلان چافرورمز امام دن مراد پیغمبرلاردر. (فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ) بر کشی عمللاری یازغان کتابی اوک یاغندن بیرلسه، اول کشبیلو (شادلانوب) کتابلارن اوفورلار (وَلَا يَظْلُمُونَ فِتْنِيًّا) آلا رغه ثواب لارن کیمتوب ترناق قدرده ظلم قیلونماس ۷۲ (وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى) اگر بر کشی دنیا ده صوفر بولسه . یعنی قرآنی اوفوب آکلاماسه هم اوشاناسه (فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى) بس اول کشی آخرنده ده صوفر بولوب عذابدن فونلورغه هیچ یول ناباس (وَأَضَلُّ سَبِيلًا) بلکه بولدن بیک آدشقان کشی بولور ۷۳ (وَأَنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيَآ إِلَيْكَ) تحقیق یاقین بولدی ، بز سکا ایندرگان قرآندن، سنی آدشمرماقلاری (لَتَفْتُرِي عَلَيْنَا غَيْرَهُ) اول قرآن حکملارندن باشقه حکمنی، مگا افترا قیلماقک اوچون (وَإِذَا لَا تَخْذُوكَ خَلِيلًا) شولای فیلساک یعنی قرآن دن آلا سوزی برلان دونساک آلا سنی دوست تونارلر ایدی. قریش کافرلری رسول اللهغه ایندیلر: سین بزنگ الله لارمزی بتونلای بوقفه چقارساک، اگر بزنگ الله لارمزه ده بخشی لق فیلساک، بزنگده کوکلمز بولوب، بیک فاطی فارشماس ایدک، دیو. شول حقه ایدی: ۷۴ (وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا) اگر بز سینی قرآن بولینه طازا ثابت قیلغان بولماساق ایدی، البته سین آزغنه بولسه ده کافرلرنگ سوزینه آلدانوب آلا رغه میل قیلغان بولور ایدک ۷۵ (إِذَا لَدَقْنَاكَ ضَعْفَى الْحَيَاةِ وَضَعْفَى الْمَمَاتِ) اگر سین آلا رغه میل اینکان، آوشقان بولساک، البته بز سکا دنیا ده هم آخرنده فاطی عذاب برلان عذابلاغان بولور ایدک. ۷۶ (ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا) وهم سینده بز دن کیلگان عذابنی بیارورگه، اوز فائده گا بر یاردچی نابا آلمایغان بولور ایدک. چونکه سکا بز دن باشقه یاردچی یوق ۷۷ (وَأَنْ كَادُوا لَيَسْتَفْزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا) دهی مکه کافرلری، سینی مکه

برندن بیارورگه نلاب سکا نورلی جبلر یاصیلار (وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خَلْفَكَ إِلَّا قَلِيلًا) ﴿۷۸﴾
 اگرسین مکهدن چقساك (آلار چغارسه لر) سندن صوڭ اوزلریده کوب توره آلماسلر.
 بیک آزغنه تورورلر. وانعا رسول الله مکهدن کینکچ کوب نورمادی صوغش باشلاب ملاک
 اولدیلر ۷۸ (سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا) ای محمد سندن اول بیارگان پیغمبر لرمده ده
 عادتتم شول ایدی. فارسه لر ملاک ایته در ایدم. (وَلَا تَجِدُ لُسْتِنَا تَحْوِيلًا) ﴿۷۹﴾ بزنگ
 عادتتمزنگ آماشونفانون نابا آلمازسڭ. همان شولای بولادر. ۷۹ (أَقِمِ الصَّلَاةَ لَدُنْكَ
 الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ) ای محمد (هم آکارغه ابارگان کشی لر) ! نوش
 آوشقاج (اوبله، ایکندی) کیچ فارا کفولانغانجه، نمازلار اوفوغل! وهم طاک آنقاج
 ایرته نمازینی اوفوغل! (إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا) ﴿۸۰﴾ چونکه ایرته نمازی فرشته لر
 حاضر بولا نورغان نماذر. ۸۰ (وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ) وکیچه یوفودن توروب
 قرآن برلان تهجد نمازی اوفوغل که بو نماز سکا کوب ثوابلی نفل نمازی بولور
 (عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا) ﴿۸۱﴾ شاید سنی ربك، بر ماقتاولی والوغ درجه لی
 اورنده فوبارور. اول اورن با شفاعت ویا که الله غه یاینلیق درو باشقه بولسه ده احتمال.
 ۸۱ (وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ) ای محمد ایت! یارب
 منی قبرگه فویغانده، هم قبردن چقارغانده خالص بنده لر کدن صاناب فوی، هم چقار.
 واوزنگ رضالفك برلان فوی، هم چقار. (وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَصِيْرًا) ﴿۸۲﴾ یارب
 سن اوزنگدن مکا یاردم ایده چک دلیلر بیر، تا که مین سویلگان سوزلار منی دلیل
 برلان سویلم. ۸۲ (وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ) ای محمد ایت آلاغه، حق لئی (اسلام)
 کیلدی، باطل (کفر) کیتدی؛ دیوب. (إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُرًا) چونکه باطل نره
 نیز بنه چکدر. حقلی کیلگاج توره آلمی در. روایت ایته لر: رسول الله مکهدن فتح
 اینکچ، کعبه الله تیره یاینه آسقان (اول وقتده کعبه گه آسقان صنم ۳۶۰ ایدی) صنملارغه
 شول آیتنی اوقوب تابیغی برلان اشارت اینکان بارچه سی بقلوب توشکانلر. والله اعلم
 ۸۳ (وَنُنزِلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ) بز مسلمانلارغه رحمت هم قلب
 فارالوغینه شفا بولغان آیت لرنی ایندره مز. (وَلَا يَزِيْدُ الظَّالِمِيْنَ اِلَّا خَسَارًا) ﴿۸۴﴾ اما اول
 ایندرگان قرآن آیتلری ظالم لرگه خسرت وهلاکت لکدن باشقهنی آرتدیرمی.
 اینگان صایون خسرتلری وهلاکتلری آرتادر ۸۴ (وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ
 وَنَابِجَانِبِهِ) اگر آدم بالاسینه بز کبک لک وراحت لک بیرساک آنک شکرندن باش نارتوب
 یانی برلان ایلانوب شر بعتمزدن یراق بوریدر (وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُوسًا) ﴿۸۵﴾ فچان ایندی

آكارغه فقيرك ويا كه صرخاو كبلسه الله نك رحمتندن اميدسزلنه در ۸۵ (قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ
 عَلَىٰ شَاكَلْتِهِ) اينكل هر كم اوزى تلاگان روشچه عمل فيلادر (فَرَبِّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ
 هُوَ اَهْدَىٰ سَبِيْلًا) اما فابوسى نوغرى بولده (الله راضى بولغان بولده) ايدكنى الله
 تعالى بلادر. هر اوز بلدگى برلان بورگان كشى نوغرى بولده بولميدر
 ۸۶ (وَيَسْئَلُوْنَكَ عَنِ الرُّوحِ) بيود خلقى « آدم نك جاني نرسه ؟ » ديوب سندن صوربيلر
 (قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّي) ايت سين الارغه : (جان) الله تعالى نك بر مخلوقى در كه آنى
 الله دن باشقه كشى بلميدر (وَإِنَّا اَوْتَيْنٰهُم مِّنَ الْعِلْمِ الْاَقْلِيْلًا) سزگه بيك آز علم بيلردى
 شونك اوچون سز آنداي نرسه نى بله آلمى سز. بو ايت ايسه رسول الله نك بر مجزوسى
 سانالسه باريدر. چونكه حاضره علم نه قدر يوقارى كيندگى حالده همانده (جان
 نرسه ايدكنى) بله آلميلر ۸۷ (وَلَوْئِن سَأَلْتُنَا لَنُنَبِّئَنَّ بِالَّذِي اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ) اى محمد اكر
 تلاسك ايدى سكا ايندرگان قرآن نى كاغددن هم كوكلكزدهن آلور اونوندرور ايدك
 (ثُمَّ لَا تَجِدُكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكَيْلًا) شول وقت سين بزنى طيارداى بر باردچى نابماز ايدك
 بس بلك كه هر نرسه الله دن ايبكان ۸۸ (الْاَرْحَمَةٌ مِنْ رَبِّكَ) مگر الله تعالى اوز
 رحمتى برلان قرآن نى سزده (كوكلكزده) صافلى در. آلميدر. (ان فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيْرًا)
 چونكه الله تعالى نك فضلى ورحمتى، سكا بيك الوغدر. قرآن نى صافلاوبده فضلى در
 ۸۹ (قُلْ لَّئِن اَجْتَمَعَتِ الْاَنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ اَنْ يَّاتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُوْنَ بِمِثْلِهِ) اى محمد
 ايت: اكر آدم لروجن لر بارچه سى جبولشوب، شول قرآن كسى بر كتاب فيلورغه تلاسها
 ايدى، البته بو قرآن غه اوخشاغان بر كتاب ياصى آلماس لر ايدى (وَآوَسَانِ بَعْضُ
 لِبَعْضٍ ظَهِيْرًا) ! گرده برسى برسينه ياردم ايدشوب طروشسه لرده قرآن كسى كنى
 ياصى آلماس لر ايدى. ۹۰ (وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ) تحقيق
 بو قرآن اچنده هر تورلى علم و حكملى بيان فيلدىق، آدملىر فائده لسنولر اوچو
 (فَاَبَى اَكْثَرُ النَّاسِ الْاُكْفُوْرًا) شولاي اولسه ده كو براك آدملىر قرآن دن فاجدبا
 كافر بولوغه باشقه نى اختيار ايتماديلر ۹۱ (وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرْنَا مِنَ الْاَرْضِ
 يَنْبُوْعًا) كافر لر ايتديلر: سين بزگه بردن چيشمه چغاروب صو آغزماينچه، بز سكا ايه
 كينورمبمز ديوب. ۹۲ (اَوْ تَكُوْنُ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيْلٍ وَعِنَبٍ) ويا كه سنك مره و بو
 باقچهك بولغاچه ايمان كينورمبمز (فَتَفَجَّرَ الْاَنْهَارَ خَلَّلَهَا تَفْجِيْرًا) باقچي لارك آراسند
 يوقاريدغى چيشمه لارك آفغاچه بز سكا ايمان كينورمبمز ۹۳ (اَوْ تَسْقُطَ السَّمَاءُ
 زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا) ويا كه اوزكا بالغانلاغاچه (زعم اينكاچه) كوكنك بر كيسا كينى

بزنگ اوست مزگه توشورگاچه ایمان کیتورمبیز (اَوْتَاتِي بِاللّٰهِ وَالْمَلٰئِكَةَ قَبِيْلًا) ويا که
 اللهی وفرشته لاری قارشو آلمزغه کیتورماپنجه بز سکا ایمان کیتورمبیز دبدیلر
 ۹۴ (اَوْ يَكُوْنُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرَفٍ اَوْ تَرْفَىٰ فِي السَّمَاءِ) ويا که سنک آلتوندن بورطک
 بولغاچه ياکه کوکگه منگاچه بز سکا ایمان کیتورمبیز (وَلَنْ نُؤْمِنَ لَوْ كَيْفَ حَتَّىٰ
 تَنْزَلَ عَلَيْنَا كِتٰبًا نَّقْرُوهُ) سنک کوکگه منووکاده اوشانمبیز، آندن بر کتاب آلوب
 توشوب بزگه اوفونماساڭ. ايشته شولارنى بزگه فيلماساڭ بز سکا ایمان کیتوره چک
 توگل مز ۹۵ (قُلْ سُبْحٰنَ رَبِّيَ) ايت سين محمد آلاغه، الله تعالى هر بر کيمچيلکدن
 پاک ديوب بلامن که بو سز صوراغان نرسه لر گده البته قادر. چونکه عاجز بولماق
 آڭارغه کيمچيلک در. حال بوکه آڭارده کيمچيلک هيچ بوق. (هَلْ كُنْتُ اِلَّا بَشَرًا رَّسُوْلًا)
 من اوزمه اولگی پيغمبرار کبی آدمدن بولغان بر پيغمبر گنه من. مين آلارنی قیلا
 الميم الله قیلسه فادر در ۹۶ (وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُؤْمِنُوْا اِذْ جَاءَهُمُ الْهُدٰى اِلَّا اَنْ قَالُوْا
 اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَّسُوْلًا) بز شریعت برلان پيغمبر يبارگاچ خلقنی ایمان کیتوردن هيچ
 نرسه توقناتمادی. مگر «الله تعالى پيغمبر يبارسه آدم يبارور ایدی صوڭ؟ بوق،
 البته فرشته يبارور ایدی» ديوب ايتولری توقناتدی. ۹۷ (قُلْ لَوْ كٰنَ فِي الْاَرْضِ
 لَمَلٰئِكَةٌ يَّمْشُوْنَ مُطْمَئِنِّينَ) ای محمد ايت آلاغه، اگر برده بوروچی وهم طروچی فرشته لر
 ولسه ایدی (لَنَزَلْنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَّسُوْلًا) البته اول وقتده آلاغه پيغمبر ايتوب
 وکدن بر فرشته يبارور ايدک. یعنی آدم لر برلان پيغمبر آراسنده جنس بر بولورغه
 عيبرک ۹۸ (قُلْ كَفِيَ بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ) ای محمد ايت سزنگ برلان منم آرامه
 عمده منم پيغمبرلگینی اثبات اينوده شامد بولور اوچون الله يتار. (اِنَّهُ كَانَ بَعْبَادَه
 خَيْرًا بَصِيْرًا) شکسر الله تعالى اوزينک بنده لرينک حاللارين بلوب وکوروب تورادر.
 بر اشلارینه موافق جزا ببرور ۹۹ (وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ اِلْتِمَادٌ) الله تعالى کمنی
 مد ايت که کزنسه، شول کشی نوغری بولده بولور (وَمَنْ يُّضَلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَاءَ
 فِيْ دُوْنِهِ) اما الله تعالى کمنی آذرسه، بس آنی نوغری بولغه کزنور اوچون الله دن
 سغه باردیچی لار نابازسڭ (وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ عُمِيًّا وَبِكُمْ اَوْصِيًّا) قیامت
 وونده اول کافرلرنی يوزلری اوستينه (يوز توبان) قوباررمز، صوفر بولورلار،
 بز بولورلار، صاڭفراو بولورلار. (مَا وِيْهُمْ جَهَنَّمُ) آلازنگ باراچق اورنلاری جهنم در
 کل ما خيبت زدنهم سعیراً اگر اول جهنم نڭ اولی سونه باشلاسه، بنه آلاغه قزو
 بالقوننی آرندوره نوشارمز ۱۰۰ (ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا) آلارنی بو روشچه

جزا قیلما فنزک سببی: بز ایندرگان آبتلرمز گه انکار ایتکان (فارشقان) لکریدر
(وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرَفَاتًا ؕ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ۝) ایتلر آلا: بز اولب
سویا کلرمز چروب نوفران اولسه، نارالسه یسا کادن نریله چکمی مز؟ هیچ بولاچی
اش نوکل. دیوب ۱۰۱ (أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ
يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ) بر وکوکلرنی یوفندن بار قیلغان الله تعالی، بولار کبی خلق یاراتورغه
فادر (کوچی بئکوچی) آیدیکنی بلمی لارمی؟ ! (وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ) ودخی
اول الله تعالی آلا رغه بر معلوم اجل وقتی نویدی (فَأَبَى الظَّالِمُونَ الْاِسْفُورًا ۝) بو کافرلر،
انکار وفارشودن باشقه هیچ نرسنی تکلامی لر هم بلیلار ۱۰۲ (قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ
خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ) ای محمد ایت آلا رغه، اگر سز الله تعالی نك
رهمت خزینه لرینی مالک بولسا کز ایدی، اول خزینه لر بتووندن قورقوب البتة صارانلق
قیلور ایدگز (وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَنُورًا ۝) آدم صاران بولدی. آنک طبیعتنده صارانلق
بولورغه کبرک ۱۰۳ (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ) حضرت موسی غه طونز توری
آچی معجزه لر ببردک مثلا: آق قول، چکرنگه، بت، بافه، فان، طاشلاردن صو آفماق،
نیل صوری یارلق، طور طاغینک بنی اسرائیل گه کوتارلمکی کبی (فَسئَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
إِذْ جَاءَهُمْ) موسی برلان فرعون آراسنده بولغان حاللرنی بنی اسرائیل دن صوراشدروب
نارا! چونکه موسی بنی اسرائیل گه کبلدی (فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يُمُوسَى مَسْحُورًا ۝)
موسى عليه السلام غه فرعون ایتدی: ای موسی! من سینی سحرلانگان کشی دیوب
بلامن ۱۰۴ (قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَمَا أَنْزَلَ اسْمَاءَ الرَّبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصُورٍ) موسی
عليه السلام فرعون گه ایتدی: ای فرعون سین اوز کده بلاسک، منم بو معجزه لرمنی،
کوک وبر رسی (الله تعالی) دن باشقه ذات ایندرمدی، اول ایندردی (وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ
يُفِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ۝) ای فرعون! مین سینی هلاک، وحق دن بیک براق دیوب بلامن.
۱۰۵ (فَارَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ) بس فرعون، موسی نی وهم بنی اسرائیل نی مصر
برندن چغارورغه نلادی (ایسابلادی) (فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۝) بس فرعون نی وهده
آنک قومینی صوغه باطروب بارچه سنی هلاک ایتدک ۱۰۶ (وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَهُ لَبَنِّي إِسْرَائِيلَ
اسْكُنُوا الْأَرْضَ) فرعون نی وهم قومینی هلاک ایتکاج بنی اسرائیل گه ایتدک: فرعون سزنی
قوب چغارورغه نلاگان برده ایتدی سز تور وکز (فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَاكُمْ لَفِيْفًا ۝)
چان قیامت وعده سی (قیامت کونی) يتسه بارچه کزنی فبرلر کزدن نرگزوب چغاروب
مشر برینه کیترورمز. هر کمنک بتشی لغی، یامانلغی شونده بلنور ۱۰۷ (وَبِالْحَقِّ

أَنْزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ نَزْلًا (اول قرآن فی حق فی بیان ایدوب ایندردک ، هم حق فی بیان ایدوب
 ایندی (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا) ای محمد سنی بیاردک ، باری مؤمنلر گه جنت برلان
 سویچ خبر بیروب ، کافرلر نی تموغ برلان فورقوجی ایتوب ۱۰۸ (وَقْرَانًا فَرَقْنَاهُ) وقرآنی
 آیت ، آیت آیروب ایندردک (لَتَقْرَاهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مَكْثٍ) بنده لر گه آکلانوب مهلت
 بیروب او قومانک اوچون (وَنَزَلْنَاهُ تَنْزِيلًا) واول قرآن فی آدملارنک مصاحت و محتاجلرینه
 کوره ایندردک ۱۰۹ (قُلْ آمَنُوا بِهِ أَوَّلًا تُوْمِنُوا) ایت سین آلاغه تلاماسا کز سز بو قرآغه
 اوشانکز ، تلاماسا کز اوشانما کز (إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ
 لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا) بو قرآن دن اولگی کتاب فی (تورات کبی) اوفی بل نورغان عالملر
 (ایمان کینور گانلری) گه ، اگر بو قرآن او قولسه آلا ایشوتسه لر ، الله فی تعظیم ایتوب
 سجده قیلالر ۱۱۰ (وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبَّنَا إِن كَان وَعْد رَبَّنَا لَمَفْعُولًا) وایتورلر : ربزنی
 هر کیچمیک دن پاک دیوب بلامز ، ربمنک اولگی کتابلرده (تورات ، انجیل کبی) محمد
 اسملی پیغمبر بیاروب قرآن ایندردن دیگان وعده سی حق بولدی دیورلر ۱۱۱ (وَيَخِرُّونَ
 لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ) دخی بفسلاب سجده قیلورلار (وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا) وهمان اول قرآن
 آلاغه خوف و خشوع آرتدورور . ایددی شویله المار قرآغه شول قدر اوشانچا سزنگ
 کبی نادان کافرلرنگ فارشووبنه نرسه اعتبار بولسون ؟ ! البته بوق ۱۱۲ (قُلْ ادْعُوا اللَّهَ
 أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ) ای محمد ایت اللهغه دعا قیلغانده ، کبرک (الله) اقطی برلان و کبرک
 (الرحمن) دیوب دعا قیلو کز یعنی مؤمنلر اللهنگ توری اسملری برلان دعا قیلغانلر فی
 ایشوتکاج کافرلر ، ایکی اللهغه عبادت ایتلر ایکن دیوب سویلی باشلاغانلر ایدی شول
 حقه ایددی (أَيًّا مَا تَدْعُوا) فایوسی برلان گنه دعا قیلسا کزده بخشی در هم یاریدر
 (قُلْ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى) الله تعالی ننگ کو کام اسملری کوبدر . آنلر اوشبولاردر : هو الله الذی
 لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ
 الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْبَاسِطُ الْخَافِضُ الرَّافِعُ
 الْمَعزُومُ الْمَذَلُّ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكِيمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ
 الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيفُ الْمَقِيتُ الْحَسِيبُ الْجَلِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمَجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ
 الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُحْصِي الْمُبْدِي الْمَعِيدُ
 الْمَحْيِي الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاجِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمَقْدِمُ الْمُؤَخَّرُ
 الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِي الْمَتَعَالَى الْبَرُّ النَّوَابِغُ الْمُنْتَقَمُ الْعَفْوُ الرَّؤُوفُ الْمَالِكُ
 الْمَلِكُ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمَقْطَبُ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمَغْنَى الْمَانِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ النُّورُ الْهَادِي

البدیع الباقی الوارث الرشید الصبور در (وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ) ای محمد نماز گدہ قرائت کنی
بیک فچقروب اوقوما (وَلَا تُخَافُ بِهَا) وهم اول قرائت کنی ا مقندبلرگه ایشندر ماسلک بیک
باشرنده اوقوما (وَأَيْتَغُ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا) فچقرو، برلان باشرن آراسنده اورتاچاغنه یول
برلان اوفوغل ۱۱۳ (وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا) ای محمد ایت بار چه ماقتاو
اللهه خاصدر که اول الله تعالی اوزینه بالا فیلمادی (بالاسی بوق) (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ
فِي الْمُلْكِ) وَأَنْتَ اللَّهُ لَقَدْ هَمِج شریکی یونسدر (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ) مذلت
وخوار لعدن فونولورغه یاردچی گه محتاج توگل چونکه اول مذلتی بولودن بیک منزدر
(وَكَبْرَهُ تَكْبِيرًا) واول الله تعالی نی هر وقتده وهر اشکده الوغلاغل. والوغلاغان صابون
اللهنک الوغلفن سوبلب بنره آلمادوم دیوب اعتراف نیل ۱

فهرست

صحیفه	صحیفه	صحیفه
۲۷۷	۱۰ سورة یونس	۳ سورة الفاتحه
۲۹۳	۱۱ سورة هود علیه السلام	۴ سورة البقرة
۳۰۹	۱۲ سورة یوسفی علیه السلام	۷۴ سورة آل عمران
۳۲۵	۱۳ سورة الرعد	۱۱۲ سورة النساء
۳۳۳	۱۴ سورة ابراهیم	۱۵۲ سورة المائدة
۳۴۱	۱۵ سورة الحجر	۱۸۲ سورة الانعام
۳۴۷	۱۶ سورة النحل	۲۱۲ سورة الاعراف
۳۶۴	۱۷ سورة بنی اسرائیل	۲۴۲ سورة الانفال
		۲۵۵ سورة التوبة

اخطار:

بو تفسیرنک جلد ثانینک ۲۷۶ نچی بیتده گی (تفسیر نعمانی اوشبونده
تمام اولدی) دیگان جهله اورنسز خطا کیتکان آنک اوجون تفسیر نعمانی
بنی اسرائیل سورهنده اشبو ۱ نچی جلدده اوک تمام اولدی.

بونده تفسیر نعمانی تمام بولدی.

بو تفسیرنک ایکنچی جزئی فتح سورهنده چاقلی تفسیر تبیان دن احتصار
ایدلرک بدرالدین پاراوی طرفندن قلمگه آنمشدر.